

رۆمان

رۆمان

محمد مەد مەولود (مەد)

دهزگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی
ئاراس

زنجیره‌ی روشنیبیری

خاوه‌نی شیمتیاژ: شهوکه‌ت شیخ یه‌زده‌ین

سه‌رنوو‌سه‌ر: به‌دراڤ نه‌همه‌د هه‌بیب

*

کتیب: ریگا (رۆمان)

دانانی: محهمه‌د مه‌ولوود (مه‌م)

پیت لیدان: دلاوه‌ر سادق

بلاوکراره‌ی ئاراس - ژماره: ۴۳

چاپی دووه‌م - چاپخانه‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده

هه‌ولتیر - ۲۰۰۱

له‌کتیبخانه‌ی به‌رتیوه‌به‌رایه‌تی گشتیی روشنیبیری و هونه‌ر

ژماره (۲۸۲) ی سالی ۲۰۰۰ دراوه‌تی

***

پيشه‌کى

ماوه‌پيکى زۆر بوو له سنوور ده‌ژيام لهو سنووره‌ى که نه‌خشه‌ى جوگرافيايى ولاته‌کانى عىراق و ئيران و تورکيا ليک جيباده‌کاته‌وه، ناوچه‌ى برادۆستى عىراق به مهرگه‌وه‌رو برادۆستى ئيران به هه‌ريکى هه‌کارى و هه‌وشار و شه‌مزينان له تورکيا ده‌به‌ستيتته‌وه.

ئهم سنووران به‌تاييه‌تى به‌رزاييه‌کانى «سه‌رکه‌م» و ده‌وره‌يه‌رى که به‌سج سنوور ناوده‌برين کويستانى سازگارن و کۆچه‌ره‌کانى تيره‌ى «مهندان» ى خيلى هه‌رکى و خيلىه‌ کۆچه‌ره‌کانى ئهم ديوو... و ئهو ديوو... و ئهو ديوو... ديواوه‌يانان رووى تى ده‌که‌ن، مه‌رو مالانتيان له له‌وه‌رگا چه‌وره‌کانيدا ده‌چه‌ليني.

رووبارى «هاجى به‌گ» هيتلى ئهو سنووره‌ دوورو دريژه‌ ده‌کيشتم و به‌فراوى کويستانه‌کانى سنوور و چاوه‌ ئاوه‌کانى له زنجيره‌ى شاخه‌ بلنده‌کانى ئهو ناوه‌ هه‌لده‌قولن... کۆ ده‌کاته‌وه‌ له گوندى «که‌کله» ش له‌گه‌ل رووبارى «به‌رازگر» که ئه‌ويش له شاخه‌کانى «خواکورک» و «ئاوده‌ل کيتو» لهو ديوى ئيرانه‌وه‌ دى و ده‌رژيته‌ ناو ده‌شته‌ فراوانه‌ پى پيسته‌که‌ى «به‌رازگر» و يه‌کدى ده‌گرته‌وه‌ و تتيکه‌ل به‌ يه‌کترى ده‌بن.

زنجيره‌ شاخى ئارارات «گۆقه‌ند» وه‌ک بازنه‌ ده‌وره‌ى ئهو ده‌شته‌ و ناوچه‌که‌يان داوه‌.

خه‌لکى ئهو ناوچانه‌ له سه‌ر سى ديوو... هه‌م‌سوويان خزم و که‌سى يه‌کن، زۆربه‌يان له‌يه‌ک خيلى و بنه‌ماله‌و فاميله‌ هاتوونه‌ته‌ خوارو له‌سه‌ر يه‌ک پنج رواون و له‌يه‌ک باوان و بنه‌وانه‌وه‌ سه‌ريان هه‌لداوه‌.

ئهم ناوچانه‌ چۆن به‌شاخى به‌رز و دارستانى چرو رووبار و كانياوى زۆر... ميترگ و گولستانى رهنگين، هه‌واى سارد و سازگارو پيگاوياى سه‌خت ناوبانگيان ده‌رکردوو هه‌روه‌ها به‌هه‌نگوين و ميوه‌و دۆشاوى ناياب... گوتيز و باوى و به‌روو و مازوو و قه‌زان... پۆن و په‌نبرو ماست و که‌شک... خورى و پيسته‌ و مافورى ده‌ستکرد... به‌ره‌مه‌پيکى گرانبه‌هايان پيک ديني.

له‌وه‌به‌رو له‌م به‌رى رووبارى «هاجى به‌گ» له بنار چيا سه‌رکه‌شه‌کان... له رۆخ ميترگه‌کان... گوندى خنجيله‌ى جوان ئهو ناوه‌يان کردۆته‌ به‌هه‌شتيکى بچکۆله‌ى دلرفين، گوندى «ده‌رياسۆر» يش ده‌که‌وته‌ سه‌ر ئهو رووباره‌ى که ئهو خزم و که‌سه‌ى يه‌کتر ليکدى جودا ده‌کاته‌وه‌، لهو گونده‌ ئاشيک هه‌بوو به‌ ئاوى رووباره‌که‌ ده‌گه‌را، خه‌لکى ئهم گونده‌ و ئاواييه‌کانى ده‌وره‌يه‌رى بگره‌ خه‌لکى گونده‌کانى ئهو ديويش له‌په‌ناوه‌ دانه‌وتيله‌ و باراشه‌کانيان له‌و ئاشه‌دا ده‌هاري.

رووبارى «هاجى به‌گ» رووباريکى خورت و سه‌رکه‌شه‌، وه‌ک بلتى به‌و ده‌وره‌ى بۆى دانراوه‌ پازى نه‌بن... ئه‌وها دائيم وه‌ک زستانى ئهو ناوه‌ توندو تيژو تووره‌يه‌، هه‌رگيز به‌هيمنى له‌ که‌رخيک تيناپه‌رى، زۆر سال و ده‌بن له‌به‌ر زۆرى به‌فرو سه‌هۆل و باران... ئاوه‌که‌ى شيت ده‌بن! جله‌و ده‌پسيتنى... له‌ که‌رخى خۆى ده‌رده‌چى و ده‌راو ده‌به‌زيتنى، له‌ ئه‌نجامى ئهو خورتى و سه‌رکه‌شى و که‌رخ و ده‌راو به‌زاندنه‌شه‌وه‌، ئاشه‌که‌ى گوندى «ده‌رياسۆر» له‌م ديوى عىراقه‌وه‌ بۆ ديوه‌که‌ى دى سنوورى جوگرافيايى تورکيا ده‌گوازيتته‌وه‌، به‌و هۆيه‌شه‌وه‌ گيرمه‌و کيشه‌ ده‌بن، هه‌روه‌ها ئاشه‌وان و خاوه‌ن ئاش... خه‌لکى ئاواييه‌که‌ى -ده‌ريا سۆر- يش ده‌که‌ونه‌ گيروگرفتتيکى دژوارو ئاشه‌که‌يان له‌ ده‌ست ده‌چى، ئه‌مه‌ جگه‌ له‌وه‌ى که‌ په‌رينه‌وى ئاشه‌که‌ بۆ ئه‌ويه‌ر... سنوور به‌زاندنه‌و تاوانتيک پيک ديني... ياساکان به‌توندى دژى ده‌وه‌ستن و به‌ره‌په‌رچى ده‌ده‌نه‌وه‌، سزاش به‌سه‌ر ئه‌وانه‌ دا به‌ش ده‌که‌ن که له‌و سنوور به‌زاندنه‌ ده‌ستيان هه‌يه‌!!.

به‌لام ئابا کى له سنوور به‌زاندنى ئاشه‌که‌ ده‌ستى هه‌به‌... کى؟

وهكو دياره خه لکه که بهو کاره سه رچاوه بیټکی رزقیان لی ده به سترئ و هه زیش ناکه ن کاری وه ها دژ به یاسا روویدا، هه موو که سیش نه وه ده زانی که رووباره که که رخی گۆریوه و ده راوی به زانده وه ئاشه که ی رفاندوه!!

به لام رووبار چۆن سزا ده درئ؟

کی ده توانی پیش به ناوه رک و خورته که ی بگری؟

کی ده توانی ناوه که ی چک بکا؟

کی ده توانی بیخاته که رختیک... که رختیکی بز دابنئ و لهو که رخیه کۆت و زنجیرو سندی بکا...؟

له نه نجام و... هه بز خاتری نه وه ی کاوله ئاشیک کیسه و سه رتیشه بز هه دوولا دروست نه کا... نه و سالانه ی ئاشه که له به ره وه... له جیگا سروشتیه که ی یهک رۆژ له وه به دوا نه ده که وت که ره سم و ئاشانه که ی ته واو بداته کار به ده ستانی ده ولته.

هه موو به هاریک سه ری گونده که ی «ده ریاسۆر» م ده دا، ئاشنا بییم له گه ل «مام بریندار» ی خاوه ن ئاش په یدا کردبوو، هه ره ها دۆستایه تی تووندیشم له گه ل «کاک همه ده» ی ئاشه وان به ستیوو.

کاک همه ده ی ئاشه وان... پیاوټیکی خوینده وار و هوشیار و ژیر بوو، ده یگوت:

- مشه خته و به ده ره ده ری که وتوته نه م ناوه... به ئاره زووی خویشی له گوندی «ده ریاسۆر» نیشته جی بووه!

خه لکی گوند زۆر ریزی نه م ئاشه وان هه یان ده گرت، نه میش که ماوه ی ببوايه به تاییه تی له رۆزانی هه بیی منداله کانی گوندی فیره نه لف و بی ده کرد، به ریزی یهک له دوا ی یهک رای ده گرتن و ده بیردنه شاخه که ی پشت گوند و سه ر رووباره که... مه شقی پی ده کردن... به دار و گول و گیا و زینده وه ر و ته ییر و توار ده یناساندن، هه قایه تی دونیا و باسی نازایانی بز ده گیرانه وه، هه ره ها پیش نوژی خه لکه که ی ده کرد و له پیوستیشدا... ئاش وه ستا و دارتاش و سه رتاش و ئاسنگه ر و بیستانه وان و بگره یزیشکی گونده که ش بوو، له وه لسات و ئاژه ل و به رزه و... به رزه و یهک سم و مریشک و قه له موون و کۆترو که ویشی ده زانی، جۆتیاربی ده کردوو دار و گولیشی بز گونده که ده چاند.

مام برینداری خاوه ن ئاش ده یگوت:

- زۆر ئاشه وانم گۆریون... که سم له م کاک همه ده خاوه ن پروا و ده ست و ده روون پاکتر نه دیوه.

خه لکی گوندیش له و سالانه ی که باسی کاک همه دیان ده کرد ده یانگوت:

- که کۆمه له روختیرا... پیشه وا و هه قاله کانی کوژران... ولاته که ویران کرا... خه لکه که ده ره ده ر بوو، نه م ئاشه وان له گونده که ی ئیمه په یدا بوو... ئیمه ش گرتمانه وه!

مام زیندینیش ده یگوت:

- هه ندی کردمان و کراندمان، نه مان توانی کاک همه د ئیقناع بکه یین ژن به یینی، رازی نه بوو کچیککی گوندی لی ماره بکه یین و بیکه یین به مال!

هه ره ها ده یگوت:

- نه و... ئاشقی ئاش و ناوی رووباره که ی «هاجی به گ» ه، حه ز له وه ده کا پتر له رۆخ ناوه که دابنیشئ، سه بری لووتکه و شاخه به رزه کانی گۆقه ند و ئاوده ل کیوو... بکا، چاو و خه یالی له ده شته که ی به رازگر و له ناو میترکه سه وز و ره نگا وره نگه کانیدا بگه وزینتی.

دوا سالم بوو لهو ناوچهي سنووره هيشتا فرماني گوتزانهوهم نه هاتيوو، سهريكي گوندي دهرياسوژم دا، چه زم ده كرد كاك حه مه د بيبنمه وه و داواي لي بكمه نه گهر نهو جيتگايه ي به جتي بهيلى و به ره وه گهرميان... يو شاره كاني دابه زي، ههروه ها يو نه وهش كه فه رمانه كمه جتي به جتي بكمه... فه رمانى نه ستاندى ره سم و ناشانه كه ي ناشى گوند.

به هاريكي دره ننگ بوو، به فره نه ستووره كه ي سه ر چيايه قووچه كاني سني سنوور چوره چوريان پيكيه وتيوو و ده تونه وه، سه رچاوه و كانياوه كان ته قى بوون، رووباره كان هار بيسوون... به تايبه تى رووباره كه ي هاجى به گ... به لام بييرم له وه نه ده كرده وه كه خورتي سه ركه شيه كه ي گه يشتيه نه وه راده يه ي ديسان ناشه كه ي دهرياسوژ... له خه لكه كه به روه ي و بيگوازتيه وه نه ويه ر.

خه لكه كه به بييرمه وه ده هاتن، هه ستم ده كرد كه به گشتى مات و خه مگين بوون، مام بريندار و سوڤى زيندين به كزي سه يري بيتكترين ده كرد و سهريان داده نه وانده وه، له بنه وه له من راده مان و وه كو له ناو دلي خو باندا پيم بلين:

- نه فه ندى ياخوا به خيتر بيى و سه رچاوان هاتى، به لام به خوا نه مسال له ناشانه و خه رج و باجى ناشه كه... يووليك ناخه يته گيرفانى سولتان.

كه چونه تى ناشه كمه يو روون بوه وه، خه ميكي قورس وهك كه ركه شاخيتك رمايه سه ر دل، له خو م ده پرسى:

- چون چاوم به كاك حه مه د ناكه ويته وه... چون؟

وه به خو م گوت:

- بوچى هاتووم و رووبه رووى چ بووم؟

ناهيكي دوور و دريژم هه لكيشا، پيم ناخوش بوو خه لكه كه وا بييريكه نه وه كه له خه مى له ده ست چوونى پارده ناشانه كه... يان له ترسى حكومت نهو نا هه م خوار ديته وه.

له گه ل مام بريندار چووينه سه ر رووباره خورت و شيتيه كه، له ناو كومه له دار و په ردو وه كه... ناشه كه به رگه ي هيرشى رووباره گه وره كه ي گرتيوو، وهك كه رتكه شاخ له جيتگايه كه ي خو ي چه قى بوو، به هه موو هيزيه وه هاواى ده كرد و ده گه را، ته نانه ت دهنگى گرمه و هارپه ي به رداشه كه ي به سه ر دهنگى رووبار و چه قه نه ي ناش و هاواى شه پوله كاندا زال بوو.

رووييكم له مام بريندار كرد، له سه بير كرده كه م نه نگو ستيكي يو نه ويه ر رايه ل كر دوو له به ر خو يه وه گوتى:

- نا نه وه تا... ناشه كه ي گوندا!

پاش توژنيك دامان به سه ر سو رمانه وه گوتى:

- به لام چون نه وها كار ده كا... چون لهو هه موو كيشه يه ي سروسه ت... زه ره رى نه هيتاوه؟

منيش به سه ر سو ربيكه وه سه يري مام بريندارم ده كرد كه ده يگو ته وه:

- بن گومان يه كي ده راوى يو ناشه كه خو ش كر دوه و نه يه يشتو وه له گه ر بوه ستي.

سه ريكي بولاى من به رزكر دوه و چاوى له چاوه كانم چه قين و بزده يتيكى گرت و رهنگى گه ش بوه وه.

كه ده گه رايه نه وه گوندا، له به ر پيگاوه مام بريندار به گوتيدا چرياندم:

- بهره به یانیبیکى زوو له ده رگای کۆلئیته کهم درا... که ده رگام کرده وه... کاک حه مه دی ئاشه وان له سیله ی ده رگا پاره ستابوو، چۆنیه تى ئاشه که ی تیگه یاندم به په له پى ی گوتم:

مام بریندار... من کارم لیره دا ته واو... ده رۆم... ده بی بجمه وه.

به واق ورمای سه یری جولانه وه ی ده مم ده کرد... که ئه و به روومدا بزه بیکی ته ماوی کرد و گوتم:

خه م مه خو... دل له دل مه ده... هه ر ده بی بگه ی نه وه یه کتر.

مام بریندار وه کورژانیکى دژوار هه لى گلۆفتیبى به ده نگیکى گر گوتم:

- که رۆژیش هه له ات... خه لکی گوند به چۆنیه تى ئاشه که و کاک حه مه دی ئاشه وانیا ن زانى، مندا ل و هه رزه کار... هه مو ئه وانیش که هیزیکیا ن له به ردا ما بوو... ریکای چیا یه که یان گرت به ر و تا ئیستاش هه ر به دووی کاک حه مه دی ئاشه واندا ده گه رین.

که گه راینه وه گوندیش... مام بریندار سندوقیکى ته نه که ی ره نگ کراوی له بنه بانى ژووره که ی ده ره ئینا و پى ی گوتم:

- ئه مه ش ئه مانه تیکه... ئاشه وانه که له لای من بو تۆی دانا وه.

له گه ل سه رسوریکى ته واو سه یری سندوقه که م هه لدا یه وه، ئه م چه ند لاپه ره نووسراوانه ی که تییدا بوون... ئه وه ندی هه لگه یر و وه رگه یرم کردن... چ نیشانه بییک... یا ناویکم نه دۆزیه وه که ئه و کاک حه مه دی ئاشه وانم پى بناسین.

چونکه ئه مانه ت پیره زه... ده بی مرۆ ریزی لى بنى، ئه وا لیره به دوا وه... لاپه ره نووسراوه کانی ئه و ئاشه وانه ده خه مه پيش چاوتان، وه کو بو ی ده جم ده بی ئه و لاپه رانه نویشکی بیروبا وه ر و به شېک له ژیا نى ئه و ئاشه وانه و ئیل و... بی سه ر و شوینه بى.

ده فه رموون بو خوتندنه وه ی لاپه ره نووسراوه کان.

قوناخی یه که م کاروانی... گهنم

1

ههست بهشتیکی نوئی ده که م، به گۆرائتیکی... خولیای جۆره لیکدانه و هیپکی سهیر و تازه بوویم.
ئیبواره که چاوم به نهخشین کهوت، ته نیا ئیمیرۆ ئیبواره که چاوم پی ی کهوت، ههستیکی نویم
به رامبهری بۆ پهیدا بوو! کهوتمه ناو چوار چپوهی بیرتیکی تازه، ئاره زویکی جه نجاللی له پیشوو جودا...
ئاره زویکی وهها که هه تا کو ئیستا ههستم پی ی نه کردوو، مگیزم لی ی نه بووه، بیرم بۆی نه چوه!! دلّم
بۆی لی ی نه داوه.

ئهم هیواره به که رووبه رووی نهخشین وهستام، له بهر چاوم دا وه کوو رۆژانی رابوو دوو نه بوو! نه ویش
گۆرائتیکی سهیری به سهردا هاتوو، چاو و روومه تی به جۆرتیکی دیکه، به وینه بیکی دیکه، دههاتنه
بهرچاو، مه مکی هه له جیگا که ی خویان کراسه زوره که بیان نهختیک هه لدا بوو... و نرخیکی تازه بیان
دابوو به چپته هه رزانه کهش، دهسته کانی هه مان گهرمی و نهرمیان تیدا بوو، ئهم چۆنیه تیه ی نهخشین
خستمیه گپه لوه که بیکی سهخت خستمیه گهری گۆمیتی قوول، ده ی کیشام... لوللی ده دام... هه للی
دهلوشیم. کاتی نهخشین به شه رمی گۆلتیکی تازه پشکوتوو چاوی لی هه لینام، به دهنگیکی ناسکی
خه یالای تیکه ل به هه ناسه بیکی کورت، لی ی پرسیمه وه:

- شپړکو چهندت خوښ دهویم؟

نهم توانی چۆن وهلامی بدهمه وه، نه وهنده نه بی که هه ر دوو دهستم له سه ر ته خته ی سینگما کو
بکه مه وه، به دهنگیکی له رزۆک و پچرپچر به دهنگیکی خه والوو... و پر له پارانه وه پی ی بلیم:
زۆرم خوښ دهویتیت.

تا ماوه بیکی به م رهنگه دهست له سه ر سینگ وه کو سو فیتیکی به رامبه ر به ژنی شلک و به رزی
وهستام... چاوم برینه ئاسۆی دوور، نه و جیگایه ی له و پرا ئه رز و ئاسمان به یه ک ده گه نه وه و تیکه ل به
یه کتری ده بن، ماوه بیکی له ئاسۆ وورد بوومه وه له گه ل (خۆ) دا به کترمان ده واند:

- ئاسمان چهند قووله، چهند به رینه، چهند فراوانه و بی سنووره... نه ستیره کان چهند زۆرن، مرواری
چهوی رووباره کان که ژماره بیان بی دواییه و قه دهره، به قه د فراوانی ئاسمان، نه وهندی هه موو نه ستیره کان
به ژماره ی دانه ی چهوی چه مه کان... تۆم خوښ دهوئ!! هه موو خه لکی سه ر ئهم رووی زهویه، چهند جار
هه ناسه ده خۆنه وه، چهند جار هه ناسه ده دن، چهند جار چاو هه لدین... چهند جار چاو لیک ده نین،
نه وهنده خوښم دهوئ ی.

له ناو ئهم لیکدانه وهش، هه ر خه والوانه... به بی بیر کردنه وه... به بی دهستی خۆم، هه ر دوو دهسته کانم
له سه ر سینگمه وه به ره و ژوو به رزم کردنه وه، ده مه وه بیست بیان که م به که وانه بیکی... بیان که م به ئامیزتیکی
و نه و عاله مه ی بخرمه ناو، نه و عاله مه ی ژماره ی بی ژماره ی خوښه ویستی نه ویان ده خستمه وه هه ست و
گیان. که چاوم تیکه ل به چاوه شه رمنه کانی بوون، فه رامۆشییتم هاته وه بهر، ههستم به هیمنایتیکی
کرد، هه ناسه بیکی سازگار سیپه لکه کانی بوو ژاندمه وه، گه ردیکی روونایکی ته نک له سه ر روویدا

نیشتیبو، رهنگی شفهقی دووباره دهکردهوه، که مهگناتیسسی دهستی... دهستهکانی منی بۆ لای خۆی رهکیش کردن، تهزویک به لهشم داهات، تهزویک ههموو ئازار و ئاوات... ههموو ناسۆری و کامهرانی ژبیانی تیدا دووباره دهبووه.

لهدلی خۆم لیتکم دهدايهوه:

- ئیمیرۆکه بۆم ناشکرا بووه... چ جوره ویستنیکی، نهخشینم دهویست، به چ ئارهزویکی گهرمی ئاگرین، ئارهزوی دهکهم، هزم دهکرد به ههموو هیزمهوه بانگ بکه... بانگیکی شهو... و رۆژ... ئالۆز و تیکهله بکا... دونیا وه ئاگا بهینتی و له ناخی میتزوو دنگ بداتهوه.

- دههوی ئامیزت پیدا بکه، دههوی بتگرمه باوهش... بتگوشم، بتمژم... ههنگوینی ژبان له گولی دهست ههت ههلمژم.

- دههوی بتگرمه خۆ، ههلتگر... لهسهر لووتکه بیکی زۆر بهرز، لهناو میتگیکی رهنگین، له گوی رووباریکی سارد و سازگار و روون، له جیگاییک... جیگاییک بلند، که تاکو ئیستا کهس پێ ی نهگه یشتوه، تاکو ئیستا ناوی لێ نهراوه و کهس نهیدیتوه، به ته نیایی... کاتیکی... کاتیکی پێ دواییت لهگه لدا رابویرم، ژبیانیکی له بن نههاتوت له ته کدا بهرمه سه ر.

دههوی دهرونت بکه مهوه، له ناوتدا نقووم بيم، ئارهزوی ئاگرینی داگیرسای خۆم پێ بکوژینمهوه و سارد بکه مهوه، ئاگریک له ناو دهماره کاندای گری ساندوووه، به خۆشه ویستی تۆی بکوژینمهوه. به لای نه دهشیا، ئەم ههموو شتانهی پێ بلتیم، ئەم ههموو شتانهی پێ پسانهوه و و پینه م بۆ دهکردن، له میتشک و دهروونی خۆمدا لیتکم ده دانهوه، ئارهزوم بزیان دهچوو، ناوتم بۆ دهخوازتن. نهخشین، وهکو ئه ویش به جوریک... بیتریک ئابلووقه ی دای، داماو له بهرامبه رمدا، وهک شهنگه بیزا هه لچوو بوو، جگه له بهرزو نزم بوونهوی سینگ و مه مکی، جووله ی لینه نه دههات، جار جار نه بیته که پیلوهکانی... شهو و رۆژی چاوهکانی دووباره دهکردهوه، ماوه بیکی به سه رچوو، نه مزانی چهند بوو، کاتی ئاهیک گهرمی هه لکیشا، له گه ل ئاهه کهیدا، ته وونی بیرم لێ ئالۆزکرا، زنجیره ی لیکدانهوی پچراندم، وهک بلایی به وهلامه کورته کهی من تیر نه بووی، ئه ویش به کورته گوتی:

- منیش تۆم... خۆش دهوی.

چاوی برینه زهویه کهی بهر پێ ی، له سه ره خۆ دهستهکانی له ناو دهستمدای کیشانهوه... کو لمهکانی له بهر چاوی مندا پتر سووراییمان ده دا یهوه، پتر به ئاسمانی خه یالای خۆشه ویستی... دهی فراندم، پێ ئه وهی رۆخیک به دی بکه، له نگه ری بۆ بهاوتیژم... خۆمی پێ بگرمهوه، له ناو هۆش و پێ هۆشیدا... پرسیاریک وهکو برووسکه دهیدا به میتشکما... له چاوهکانم مه له ی دهکردهوه و پتر هۆشیا ری پێ ده به خشیم.

- نایا ئه ویش... نهخشین... چۆن ههست دهکا... چۆن له گه ل دهروونی خۆیدا دهوی؟ ده پێ چۆنیه تی ئه ویش... دهنگدان هه و بیکی هه لپه و گلپه ی دهروون و تاسه ی ههستی منیان پتیه پێ؟

که له دهره وه دهنگی دایکی نهخشین هات، دای له په رده ی گویمان... زۆر تر هۆشمان هاته وه بهر، ههستمان به بوونی خۆمان کرد، چهند ههنگاو یگ له بیکی جودا بوینهوه، دایکی هاته ژووره وه... چاوی به من کهوت، بهرویکی گهش بۆم گرژیه وه، چاوی له من هه بۆ کچه کهی گوازته وه، وهکو ههستی به چ گۆرانیکی، له من... له کچه کهی... له عاله م نه کردبێ، رووی دهنم کرده وه و پرسى:

- ها شپیرکو گیان، ئه وه ئه تۆی؟

- کورده کهم کووی... کهنگی هاتی؟

- دایکت دایکی بههشتیت... چۆنه؟

بی ئهوهی چاوهنواری وهلامی من بکا، چاوقوچانییک وهستا... وهکوشتیکی وه بیر هاتبیتهوه... یان بیهوی ههناسهیییک بخوانتهوه، ئینجا پرسیهوه:

- دهبی دایکی بههشتیت، خۆی بۆ کاروانه که ریک خستین؟

که چاوم له رووی دایکی نهخشین... خشان، سوور ههنگه رام، شهرمیکی زۆر دایگرتم، وام بۆ دههات که ئهوش ناگای له چۆنیه تی من و کچه که یه تی، ههست به ووردو درشتی نیوانمان دهکا!! ئهوش ههست بهو ههمرو خۆشهویسته مان دهکا، به په له تاوی رووم له ده رگا کرد، که له شی خۆم هاویشته ده روه، به ههنگاوی ناریکی تیک ئالاو... بۆی ده رچووم، گه یشتیومه ناو که وانی ده رگا که، به زمانیکی ئالۆز بۆله بیتم کرد، وهلامیکی دایکی نهخشینم دایه وه، ههنگاوم گورج و به رینتر کردن، که گه بستمه گۆراییه که ی بهر مالانیش، خوزیتکم قوت دایه وه، ناهیکی له سه ر خۆم هه لکتیسا، له بهر ریتگاوه له خۆم پرسی:

- دهبی دایکی نهخشین، له کولانکه ی سه ر یان هه وه سه یری ئیمه ی نه کردین... ئیمه ی نه دیین؟

- دهبی ناگای له چۆنیه تی من و نهخشینی کچی نه بی؟

به لام زۆری پی نه چوو، ئه م بی رکردنه وه به م بلاوه ی تی که وت، خۆشه ویستی نهخشین کیشاییمه وه لای خۆی، که وتقه گله بی کردن له خۆم... که:

- بۆچ نه متوانی به راست و ره وانی ههستی خۆم بۆ ئه و خۆشه ویسته م ده ربرم؟ بۆچ نه متوانی... نازایانه له وهلامی پرسبارده که ی پی ی بلیم:

- ویستنی ئیمرۆی تۆم جۆره ویستنیکی تره، خۆشه ویستی ئیمرۆکه مان، ئه و خۆشه ویستیه ئاسایه نیبه، که هه تا ئیستا وه کو کولتیره بیکی گه رم پیکه وه ده مانخوارد، ئه و نوقله شیرینه نیبه که پیکه وه ده مان مژت و له زارماندا ده توایه وه، ئه و چیرۆکه مندالانه نیبه که پیکه وه کاوتیژمان ده کرده وه.

له گه ل ئه م گله بیانه ش سه یرم به خۆم ده هاته وه، که چۆن تا ئیستا خۆم وون کردووه، تاکه خولبای خۆدۆزینه وه ده بم، کهنگی خۆم ده ناسمه وه؟ که ینی خۆم ده دۆزمه وه؟ تاکه ی له نا و گیتزه لووکه ی ئه م ژبانه به چاوبهستی په ل ده کوتم؟ وه کو بارگیری جه نه جهر به ده وره ی ژبان ده سووریمه وه... گیتز ده خۆم... توانای ئه وه م نه بی چاوم به چاکی بکه مه وه... ده ورو به ری خۆم سه ح بکه م؟

- ده بی هه تا ئیستا خۆم نه ناسیبین؟ یان وون بویک بووبم و تازه خۆم دۆزبیتنه وه؟

سه یر... ئای سه یر، تاکو ئیمرۆ دهستم بۆ چه ناگه م، بۆ بهر لووتم نه بر دیوو!! تازه ههست به وه ده که م چه ناگه م زوور بووه لیتیوی سه ره وه م گه نده مووی وه ک نه رمه گیاییکی لی رواوه، که سه ره به هار له گه ل نه ورۆز... له زهویه کان... نساره کان... له بنار شاخه کان... له ده م جۆگه و کانیا وه کان... سه ره هه لده دا.

تازه ههست به وه ده که م... له شم گه رماییکی تی گه راوه، هه ره له و گه رمیه ده کات... سه ره به هار به دیاری به دونیا که ی ئیمه ی ده به خشی، ههست به برسیه تییک ده که م نازانم بۆچ به هه وای ده وره م تیر هه ناسه نام؟

له ده رباییکی بی رکردنه وه نقووم بووم، له گه ل خۆما ده وامو لیکم ده دایه وه:

- ئه گه ر بلیم برسی له شی نهخشینم لام وایه قسه ییکی خۆش و ریکم کردووه!!

گه رمایی و تینیتیکی وهک ئاوریشم نهرم لهشی گرتقه وه، دهررووم دهکولا، هه ناسه ی گهرمترو به گورتر دهکردم، ئەندامی لهشم خاو دهبوونه وه، ههستی ئەوه بیان پێ دهدام، که شانەکانی وهکو ههزاران شلغه میتشه نگوین له جموجۆل و ووژژه ناکهون، قهواره ی لهشم گه وره تر دهکهن، دهیخه نه باریک، زۆر جیاواز لهباری پیتشووم، ههستیکی نامۆبیم پێ ده بهخشن، ئەوه م پێ دهسهلمێنن که:

- ئاره زوو... و سۆزی پیتشووم بهرامبه ر نهخشین، ئاره زویتیکی ساکاری ساده ی فه ریکی نه مه ییوی مندالانه بوو، جاران ههزم دهکرد. گه مه دهگه ل نهخشین بهکم... یاری مندالانه، له میتگره که ی روخ ئاواپی راوی یه کترمان دهن، گه وز گه وزانیمان دهکرد، که زستانان له ناو به فر خشخشو کتیمان له بهرزاییه که وه دهکرد، دهستی یه کتریمان دهگرت، یان به هاران له ناو میتگره کان هه لده به زین، له دارگویتزه زه لامه که جۆلانیمان هه لده به ست، دهستم دهگوشین، دهستی دهگوشیم... خۆمان به یه کتری هه لده واسی، له ناو گه رمه ی یاری و ههستی خۆشماندا، سه رو رومه تی یه کدیمان دهخسته ناو له پ، له شمان له لهشی یه کتری دهخشاندا، سینگمان له سینگی یه کدی جووت دهکردن، خۆمان له یه کدی هه لده سووی، که چی ههستم به بهرزاییه که ی سینگی نه دهکرد، ئەو سه رده مه ئەگه ر ههستی شیم به گه رمی هه ناسه ی... به نهرم و نۆلی لهشی و به گه شی چاوی، به لیه ته ره ئاوداره کانیشی بکردبا، ئەو ههست کردنم، جیاواز بوو له گه ل ههستی ئیمیرۆکه مدا، ئەو ساکه له هاتنه وه ی دایکی... له سه یر کردنی دایک و باوکم... له تیه ورامانی خه لکی ئاواپی نه ده ترساین، چ هیتیک نه بوو له دهست له ملاتیمان بکاو سینگمان له سه ر سینگی یه کدی لایدا.

ئەو ساکه مندال بووین، نه فام بووین نه فام، به لێ... نه فام، که سیک چاوه دێری نه ده کردین، که له ناو میتگره که یه کتریمان دهگه وزاند کهس بیری ئەوه ی نه ده کرده وه کاریکی ناریکمان کردبێ، یان کرده وه یه کی نه شیاو، ئیمه ش چ ههستیکی وه کو ئیستامان بو نه ده هات، هه رگیز وه کو ئیمیرۆ بیرمان نه کردۆته وه، جاران که زارۆک بووین... وا بووین، ئیستاش ئەتا وه هاین!! له هاششه ی با، له جریوه ی چۆله که، له چریه ی زینده وه ریتیک، له خشپه ی پێ یه ک، ته نانه ت له تریه ی لیدانی دلشمان ده سه له میتینه وه و ترس دامان ده پۆشی، ئیمیرۆ ئەگه ر که سیک من و نهخشین به ته نیا له گه ل بیتک بیینی، نیشانه بیتک دروست دهکا، نیشانه بیتکی نه شیاو، ناگریک هه لده کا... له و ناگره ترسناکتره که دوو قوتبی کاره با لیک دهخشین و هه لێ دهگبرسین.

نازانم بۆچ ئیمیرۆکه به وه ستانمان بهرامبه ر بیتک، به سه یر کردنی بهرزایی سینگی نهخشین، به گرتنی بازوو و په نجه وه دهسته گه رم و نهرمه که ی، گه رمایی لهش و دهررووم هه لده ستی، ته وژمی خویتم بهرز ده بیتنه وه، بروسکه بیتکی کت و پر کیانم ده هه ژیتین!

- ئەری ئەم دوو باره، ئەری ئەم دوو چۆنیه تیه، کامیان ویست و خۆشه ویستی راسته قینه ن، دهوری بهرابی و دهوری مندالی... په نجه تیکه لکردنه که ی و خۆ تیکه له لسه ونه که ی ئەو سه رده مه، گه وز گه وزانێ ی ناو میتگره کان، یان جۆش و جونبوشی دهرروون و ههست و هۆشی ئیمیرۆکه مان.

سه رم سوورماوه، به دهست خۆم نی یه، خولیای لیکدانه وه بیتکی سهخت بووم، هه قیشمه ئەگه ر وه هام، چونکی سه رده میتکی زۆره ئەم کچه دناسم، که چی هه تا ئیمیرۆکه بۆم ئاشکرا نه ببوو، چه ند لیم نزیک بوه ته وه، چه ند تیکه لاوی گیانم بووه، چ جۆره ویستنییک ویستومه، چ جۆره ویستنییک ده مه ویت؟ چۆن یه کدی ناسینه که مان چوه ته باریکی تر، به یه ک گه یشتنمان تامیکی دیکه ی پیتوه یه، گۆران و جیاوازییکه تامیکی تازه م پێ ده بهخشن، جیاوازیان وه کو تامی ئەو په نجه یه یه که ساوا بیتک به غه ریزه ده میژن، له گه ل

تامی ئەو لێبەوی من ئیمرۆکە دەمەوی بیمرم!! ئییدی بۆج خۆم گێل بکەم؟ چۆن من و نەخشین خۆمان بەخەیاڵ بەستینەوه، ئەم پەبوەندیە ئیستامان، بەو ژبانه ساکارە سادەییە رابوردوو بیهستینەوه، که مندالی بەیهکی بەستبووبنەوه؟!

- بلیم چی؟ رەنگە منیش بەهەلەدا چوویم! رەنگە هەردووکیشمان خۆمان بە هەلە بیهین!!

ئەوی هەستی پێ دەکەم، نەخشین لەم رۆژانەی دواییدا، پتر سەیری رووم... دەمو لوتم دەکا، ووردتر تێم دەپوانی، که رووبەرۆوی بەکدی دەبین، چاوەکانی هەلەفرنە ناو هێلانەی چاوم، چاومان لەناو بیترمی چاوی یەکتەر مەلە دەکا، ئارەزوو... وەکو دوو کۆتری هەترەبوو، بۆ یەکتریان دەکیشی، چۆن من بە ئارەزوویکی توند سەیری سینگ و مەمکی ئەو دەکەم، ئەویش پێ ئارەزووتر بەبی وەستان، چاوی لەناو چاومدا دەگوازیتەوه سەر دەست و مەچەک و بازووم، لەسەر سینگ و تەختە شام هەلەدەنیشی! ئاهی نەرم نەرم هەلەدەکیشی... بە سامگرتویی بەرامبەرم دەوستان.

رۆژێک دەمەویست وەک جاری جارن، وەک سەردەمی مندالیمان، دەست بازی لەتەکدا بکەم، بەسلی و لەسەر خۆ... هەنگاویک لیم کشایە دواوه، هەردوو دەستی بەسنگیەوه گرتن، بەلەپی هەردوو دەستەکانی بەرزاییەکهی سەر سینگی داپۆشین، سەری نەختیک دانەواند، وەکو بیهوی بەشەر مەوه پیم بلی:

- نانا ئەمە ناشی، ئیمە دەوری مندالیمان بەجێهێشتوو، ئەو دەوره بوو بە خەونیکی ئاوریشمین، تەنیا لە میتشکمان رەگ دەداتەوه.

- ئیمرۆ لەبارێکی دیکە داین، ئیمرۆ گەوره بووین گەوره... ئیمرۆ عاقل بووین... سێبەرێکمان لەسەر ئەم زەویە بۆ پەیدا بووه.

- جارن دەست و پەنجەمان دەکردن بەیهک، سینگمان بە یەکتریهوه رادەمووسی و لەسەر کەویە بەفرەکان دەگەوزین، لە مێرگەکان لە بیێک دەئالاین، لەشمان دەبووه یەک لەش، خەلک لەیهکی جیاواز نەدەکردینەوه، بەلام ئیمرۆ... رۆژان پارسەنگیان لەنگ بووه، بە جۆرێکی تر هەلدین و ئاوا دەبن، ئەو مێرگانهی ساواییمان لێ رایدەبوو... بوونەتە دارستان و جەنگەل، پێن لە درنده و مارو دوو پیشک... تارمایی و خێوی هەزاران دێوهزەمەو جنۆکە لەسەر هەلنیشتون، ئەو کەویە بەفرانەش تیاوانەوهو بوونەتە رەقان و ووشکەدار، رۆژگاریش چۆن ئەو دوو دەورە لەیێک جودا کردوونەتەوه... ئیمەشی ئاوا لەیێک جودا کردوونەتەوه.

- نا نا نەکە... نەکە کورۆ نەکە.

- خەلک و عالەمی... گوندی مە... بی رەحمن... بی بەزەیین.

بۆج نەخشینی... نەخشینی خۆشەویستم... هۆ رەفیقی ژبانی کۆن و ئیستام، بۆج!!!... بە گیانت قەستەم... من درنده نیم... نا درنده نیم، تا ئەو دوو گلێنە چاوهی سەر سنگت ئازار بەدم... بۆج لیمیان دەشاریەوه؟ بۆ لەمنیان دەپارتیزی؟

دەنگی دایکی نەخشین لەو بیرو خەیاڵانەی جودا کردمەوه، که بە ئاوازیکی درێژ لێ ی دووبارە کردمەوه:

- هۆ... هۆ... کورم شێرکۆ... هۆ...

- بە دایکت بلی ی... خۆی بۆ کاروانەکهی سبەینێ نامادە بکا بۆ ئەو کاروانە ی بەرەبەیان سەر

هه‌لده‌گرێ و به‌ره‌و ژوور ده‌که‌وێته‌ پێ.

وا دیار بوو پووری ی خوشه‌و بیست له وه‌لامه‌ کورت و ئالۆزه‌که‌ی من باش حالی نه‌بوو، منیش له‌گه‌ڵ بانگه‌که‌ی به‌ ته‌واوی هوشیار بوومه‌وه، بۆم ساغ بووه‌وه که وه‌لامه‌که‌م په‌وان نه‌بوو... و ئه‌وه‌ی وه‌ بێر هه‌ینامه‌وه که له‌کاتی وه‌لامدانه‌وه‌دا ده‌مم تێکه‌ده‌ئالا له‌به‌ر جۆش و چستوچۆی ده‌روونم... قسه‌کانم پچرپچر له‌ده‌م ده‌پژان. له‌دلی خوشمدا ده‌مگوت:

- بۆ چۆنیه‌تی حال و هه‌والی دایکیشم... وه‌کو خۆی له وه‌لامی خه‌لکی تر ده‌لی:

ئه‌لحه‌مدولیلیا... شوکر باشم.

- شوکر بۆ خودا باش بوو.

خۆشی بۆ ئه‌وه‌ پێک خستبوو... ئاماده‌ ببوو که له‌گه‌ڵ تاریک و روونی به‌یان بگاته‌ کاروانچیه‌کانی دیکه‌ی گوند... ئه‌مانه‌ش کۆچ و کۆچباریان تێک نابوو... چاوه‌پێی به‌که‌م تیشکی پروناکی رۆژی تازه‌یان ده‌کرد... هه‌تاکو پێچکه‌ به‌ستن و پێگا دووره‌که‌ی سنوور بده‌نه‌ به‌ر.

منیش یه‌کێک بووم له‌ که‌سانی ئه‌و کاروانه‌.

شهو لهسه ربه يانه كه، نوښمان لږ رايه خستېدون، لهسه ربه يانه كاني دهوره شمان... مالى مام ره سوول و پوور نه سستی، مالى پير نومر و دراوسې يه كاني ترمان، خېزانه كاني گه رېك، نه وانېش و هكو ئيمه لهسه ربه يانه كاني لږ ي موډ بېون.

هر له رېژاواوه گره ي لوريه كان دهستی پېكرده وه.

عه مباره كې (مام حاجي) به رامېهر نه بانانه بو، كه ئيمه ي لهسه ربه يانه كاني دهنگه دهنگ و هه راو غلبه غلبې حه مباره كان، تا به ربه يان... نابرايه وه، تاميان له وهسته خړشه ده بري، كه هاششه ناوړې شمېنه كې له چيا به رزه سه ركه شه كه و له باخچه كاني بهر گوند، له گه ل فېنكه باي نه و شه وه ده به پينا و تېكه ل به ده روومان ده بو.

له من به ولاوه، نه وانې دېكه... دراوسې كانمان، هه موويان له م دهنگ و هه رايه... راهاتېون، گوښان له م سامقونيه ناشيزه پرې بو، نه و شه وهش هه روه كوه شه و كاني رابوردوويان... بې هه ست و جوولنه لهسه ربه يانه كان لږ ي راکشاپوون، وهكو مردووبن... وا پوهنديان له گه ل ده ور و به ربه يانه وه برابو، ته نانه ت ناگايان له گره ي لوريه كانيش نه بو، كه له بهر ده رگاي عه مباره كې مام حاجي ريز بېون، حه مباره كان باربان ده كړدن... يان باربان داده گرتن و په رده ي نه و شه وه ره شه كوشوماته يان ده بري.

هه موو شه وېك، چهنه كارواني لوريه گهنم، له م لاي سنوره و له م لاو له ولاي ناوچه كه ش... له ده شتي هه رير... له باتاس... له ده شته ديانان ده هاتن و گه نميان بو عه مباره كه ده گوازته وه... يان گه نميان بار ده كړد... به روه ژير... بو كه ركوك و به غدا و خواره وه تر... به رې ده كران، نه مه جگه له كارواني نه پچراوه ي ئيستر و بارگير و گوډ درېش... كه له گونده كاني خو شناوه تي و ناوچه ي بېتوښ و ناكو و بلېاسه تي ده هاتن و باره كانيان له عه مباره كه قايم ده كران... كه رېژيش ده بو وه، وهك دز و جه رده نه مانه ش بزر ده بوون و خوښان له رېژ ده شارده وه، هه رگيز دياري نه ده دا... كه شهو شتيك قه ومابې، ده نكيك گه فېش له گونده كه مان به ديناريك چهنه گه نه ده كه وت.

- خوايه نه م هه موو گهنه، نه و هه موو لوري و قه تاره گهنانه چي... قووتيان ده دا؟ چوڼ مام حاجي له عه مباره كې جېيان بو ده كاته وه؟!

بي پسانه وه له گه ل خو ما ده دوام و يه كو دووم ده كړد:

- نه م هه موو گهنه له كوډ ساغ ده بېته وه؟

- بوچ خه لكي ره شو رووتې گونده كه م... هه رزن و به رووشيان چنگ ناكه وي؟ ده نكي گه نميان لږ بوته كلي چاوان؟

رېژيک گوډم لېبوو... پير نومر بو دايكمې ده گېرايه وه، چوڼ گه لېك له بهر مام حاجي پاراوه ته وه... بو ربه گه نمېك. به پاره ش!!

پير نومر... به داخېكه وه... به روښكي ته لږو گرژ ده يگوت:

- وهكو به رامېهر خودا بوه ستم... نه وها له خزمه ت مام حاجي وه ستم بووم، هه ردوو ده ستم له بهر پان كړد بوونه وه، ده ستمه پانكراوه كانم دوو ديناري چاوشينيان لهسه ربه لنيشتمېون... مام حاجي له لاوه... وهكو به چاكي گوډي له داواكه م گرتې، وهكو له نزا و پارانه وه كه م بېر بكا ته وه... وا خوډي ده نواند و موډ بېو، كه چي بېراو بېر رووي تې نه كړدم... تا مساويه ك وا... پاشان هه ر به موډي رووي وه رگېراو...

چاقوچوانىك له دوو دىناره كه وورد بووه كه له سهر دهستمه وه كر نۆشيان بۆ دهبرد... خه نده بىتكى بابى به سهر لىتوه چورچ و كشته كانيه وه مه بى و دهستى به بۆله بۆللىك كرد... ته لاقى خوارد كه قه تعيه ن... ربه گه نىك... ده نكه گه نىك... هه تتا له ماله كهى خوشى شك نابا!!!

كه گويم له قسه كهى پير ئۆمه ر بوو... چاوم بۆ رووى دايمكم گوازه وه، دايمكم وهكو په بىكه رىكى مۆم... رهنگ و رووى زهرد و شين بىو، له بهر چاوى مندا... ته نانه ت چاوه كانىشى له ناو قاپىلكى پىلوه كانيدا مه بى بوون.

كه وتمه گىزاوىكى هار، پرسىيار و وهلام وهك برىشكه له مىشك و دهرووندا هه لده قرحان.

- ربه گه نىك... ته نيا يهك ربه گه نم، له مالى مام حاجى نه بى؟ توخودا ئه مه سه بر نبىه؟

ئهى عالمى خودا، ئه مه چۆن بروا ده كرئ؟

- به لام بۆچ سه بر بى؟ بۆچ خه لكى خودا به مام حاجى بروا ناكه ن؟ له وان هيه قسه ي مام حاجى

تانه لى نه گىرئ و درۆى تىدانه بى... رهنگه مام حاجى درۆ نه كا!... مام حاجى چۆن درۆ ده كا... ئه و بىش ده لئى و ده لىتته وه درۆزن دوژمنى خودايه، چۆن خۆى ده كا به دوژمنى خودا؟ بى شك ده نكىك گه نم نهك ربه بىك له مالى ئه و نبه... ئه و كارى به گه نم دا چىبه؟ خۆ ئه و گا نبىه و گه نم بكرۆژئ و له دوايشدا پى بى بىرئى، گه نم بۆ له مالى ئه و هه بى؟ هه... به م پىبه مام حاجى دوور له شوبهه و جىگاي بروايه!!

ئاي پير ئۆمه رى به ده بخت و كه م بىن، مه گه ر بىر له وه بكه يه وه كه به رىكه وت مىرووله بىك له سهر تاق و دىواره كانى مالى مام حاجى بىبى... ده نكه گه نىكى به ده مه وه بى و ره كىشى شاره مىرووله ي بكا... و ئه مه بكه ي به به لگه ي درۆى ئه م حاجيه خوا په رسته، ده نا خۆشت ئه وه ده زانى... ئه وه ي له مالى ئه م پىاوه روو چورچ و لۆچاويه مۆنه په يدا ده بى... فه رده برنجه... گونيه ئارده... ساوار و نىسك و نۆكه، كه شك و داندۆكه... نهك گه نم و يهك ربه گه نىش.

هه زم ده كرده هه ر بۆ گالته له پير ئۆمه ر بىرسم:

- خاله گىبان بۆ گومان له وه لامه كهى مام حاجى ده كهى؟ بۆ پى ي بروا ناكه ي؟

- ئه دى ئه تۆش يه كىك نه بووى له وان هى... كاتى مام حاجى له مالى خوا گه رايه وه... به پىر به وه چوى؟ به رى ده ستىت لىسته وه؟

هه زم ده كرده ئه و پرسىيارانه لى بكه م، به لام ئه مه م بۆ نه ده كرا، چونكى ئه و له من زۆر گه و ره تر بوو، رىزگرتنى له خۆ گه و ره تر تىكه لوى شىرمان كرابوو، په رده بىتكى واى له نىوانمان دروست كرديوو... هه لگرتن و لادانى ئاسان نه بوو.

پاسته عه مباره كهى ئه م پىاوى خوايه... به سه دان عه لبه گه نمى تىدايه، هه موو شه وىكيش... چند لۆرى... چند كاروان گه نمى دىكه ي دىته ناو... هه روه ها ئه وه نده لۆر به شى لى ده رده چى!! به لام خۆ عه مبار عه مباره و مالى مام حاجى شتىكى تر، ماله... ماله... عه مبار نبىه، به م رهنگه قسه كهى مام حاجى هه روا ته لاقه كه شى په ليه ان له سهر نبىه، به هه موو مه زهه بىك ته لاقه كهى نه له قاوه و تانه لى نادرى، خۆ خوا نه خواسته ئه م پىاوه كاتى مالى خواى زياره ت كر دووه، حىسابى ئه وه شى كر دووه كه ته لاقه كانى له سهر بناغه بىكى توندو قايم دا برئى... كه به هه موو هه وايهك نه له قىن!... مام حاجى پىاوىكى به دىنه و هه ر بۆ هىچه و بۆ خاترى چاوى زه قى پير ئۆمه ر... تۆ بلى... بابى پير ئۆمه رىش له شه رىعت لانا دا.

له ئەنجامیشدا لەگەڵ خۆم لێکم دەداپهوه... که:

- نەخێر، نابێ مام حاجی ئەوێندە موسڵمانیەتی تەنک بێ، هەر بە ههواوه تەلاق بەهاوێژێ... کابرا هەر نەبێ کۆنە فەقی بووه و، ئەگەر بەخۆشی لە مەسەلە ی تەلاق و ئەم شتانه شارەزاییکی تەواوی نەبێ... بێگومان بۆ ئەمجۆرە پێکەوت و هەلئۆستێتانی بە ناچارێ تووشی تەلاق خواردنی دەکەن، دەبێ هەر پرسیکی بە مامۆستا شیخ مەلا زین الدین کردبێ... که رێ ئماو پیری خۆیەتی!... ئەگینا کابرا بەبێ پرسی مامۆستاکی، چۆن خۆی شەرمەزاری خودا و پێغەمبەر و ژنەکی دەکا؟
بەلام کێ حەقی ئەوێ هەیه ئەمجۆرە حیسابانە لەگەڵ مام حاجی بکا؟... کەس، بێ شک کەس حەقی ئەوێ نیبە لێی بپرسی:

- ئەدی ئەم هەموو لۆریه... ئەم هەموو قەتارە گەنمە بەشەو دین و دەرژێنە ناو عەمبارەکی... یان لە عەمبارەکی دەر دەچن... لە کوێ دین و بۆ کوێ دەچن؟
چونکی ئەم مەسەلە تاییەت بەخۆی بوون، رەش و رووتی وەکو پیرئۆمەر و ئەوانی دی، بۆیان نەهاتبوو لێی بکۆلنەوه... و دەمی لێوه بدەن!!... خۆ ئەگەر مام حاجی پیاویکی سەلامەت و خواپەرست و بێ زەرەر نەبوا، بۆی هەبوو ئەوانە ی ئەم حیساب و کێتابە ی لەگەڵ دەکەن، لێیان بکا بە هەرا... بگرە ناموسیشیان بیا، بۆشی دەکرا ناگاداری حکومەت و قۆمیسیتی دۆستی بکا، تا لە بەندیخانە قایمان بکا!!... زۆر چاک ئەمەشی لا روون بوو و دەبزانێ کە دەست تێ وەردان لە کاری خەلکی نەشیاوه، دەم و زمان لەم ترخێنەیه... تاوانە، قانون قبوڵی ناکا...
زمانیش دەسووتینی.

- ئەمە دەست درێژی کردنە، بۆ سەر ئازادی خەلکی دیکە، بۆ سەر دەسەلاتی خولای ئەو ماف و حقوقە ی ئەو داویە بە کەسانی وەک مام حاجی... دەرگای ئەم دونیا بەرینەشی بۆ رەش و رووتی وەکو ئێمە خستۆتە سەرپشت، کەس پێی لێ نەگرتوین، بە ئارەزووی خۆمان... هەتا وەرگمان دەئاسێ لەو هەوا پاکە ی هەلمژین!!

- کەس حەقی نیبە پێش بە کەسابەتی مام حاجی بگرێ، کەسابەت حەلەلەو مام حاجی دەتوانێ بە ئارەزووی خۆی... مالتی خۆی بە خەرچ بکا و سەرافەتی بکا...
ئەدی ئەم هەموو شەرع و عورف و قانونانە بۆچی دانراون؟
- ئەها... ئەها... بەخوا دونیاییکی سەیره!!

جارجارە توورە دەبووم، پتر بۆم روون دەبووه که ئەم چۆنیەتیە ناپێکە، ئەم بارە کەچ و ناهەقە، ئەم کردووه گێڕو ناپهوایه... دەبێ نەمێنێ... دەبێ بگۆرێن... بەلام چۆن دەگۆرێن؟ یان لەناو دەچن؟ ئەم چۆنیەتیە... ئەم بارە وا بە ئاسانی دروست نەبوون، بە فەشە نەهاتوونەتە کایهوه!! ئەمانە بە ئاگرو ئاسن... بە قەمچی... بەهێز... بە خۆتێن مژین... بە فرمیسک... بە لولە ی تەفەنگ و نووکی ڕم و خەنجەر... دروست بوون... چەسپاون... بە زۆری زۆردار بەسەر رەش و رووتەکان سەپێنراون، ئیتر چۆن بەخەیاڵ دەگۆرێن... چۆن لەناو دەچن؟ دەبێ پتر بیری لێ بکرتێتەوه و حیسابی بۆ بکری!! هەر چەندە پیر ئۆمەر... عەلە ئیختەو... دایکیشم بۆ قوت دانی ژانەکانیان دەیانگوت:

- هەر تیغە... تیغ دەبرێ!

وام بۆ دەهات، ئەمەیان وەکو تووتی هەر دووبارە کردنەوه بوو... بە مەبەستی دامرکاندەوه ی ئاگرەکی

له دهر وونيان گړی دهگرت... و ئیتر به وهرسی قهره قویبان لی دهکرد!!
به دهستی خوم نه بوو... که له ناو گهری هم جوړه بیرکردنه وه و... لیکدانه وه و هه لکردنه وه...
بادانه و په مدام... بیرتکی رهشم بز دهات:

- وه لاهی و ا چاکه نیمشه و بچم، به دزی ناگر به رده مه عه مباره که، ناگرتک بنیم به عه مباره که و...
ئینجا چی ده بی بابی!! ماوه بیکی زور سخت و ناخوش، له ناو نوینه که م... له گه ل هم بیره ره شه م، گه وزم
ده دا، و هکو له ناو پیخه فیکی درک و زی... و هستری نووستیم، نه وها نه و بیرانه به له شمدا ده چه قین
نازاری له شیان دده م، تا کو له دوا پیدا له گه ل خومدا، پیتم له ونا که:

- هم کاره به من ناکرئ، هم نه وعه ئیشانه ئیشی من نین، مرؤ ده بی هندیک نازابی و...
به جهرگ... له خوا نه ترس... تا کو بتوانی هم جوړه کرده وانه بکا.

- نازانم... هم گهر دراوسئ نیوه مردووه کانیشم، نه وانه ی له سهر بانه کان و هکو نازده لیبی مؤل بوون...
نه وانیس بیر و ایان بز هاتیت؟... هم جوړه بیرو کرده وه... بی سهر و پایانه... یان... نا؟

- رهنگه ههر من مهسه له که نه وها لیک بده مه وه، یان خوم به مه رازی کردیت که دراوسیتکانم نیوه
مردوون و هکو من بیر ناکه نه وه!! هم مهش پی ده چی گومانی لی بکرئ! دنا دروستکردن و سه لماندن و
سه پاندنی هم تومه ته به لگی گهره که.

- به رؤژ... به درتژیایی رؤژان که نه مانه ده بینم... و هکو کومه لیک دهلوو... به کوچه و کولانه کانی
گوند بلا و دهنه وه... به بهر کوشکه دوو نه و مه که ی... میر... به پیش قومیسیرخانه و سهرای میریدا...
تیده په رن... دین و ده چن... ده خولینه وه، و هکو دایکم بی نامانج و... بی سهر پهل ده کون... هم مسهر و
هم مسهری گوند ده پتون ده جوولینه وه، خیسهی سینگیان له گه ل ه ناسه... تیکه ل به ژبانی دهر و به ریان
ده که ن، کومه لیک توورپی و وهرسی و ه ناسه ساردی له دهم و چاویاندا ده خوئمه وه، کومه لیک
ماندوویی و شه که تی و... بی ئوقره بی له لاشه و له روویاندا دووباره دهنه وه، به چی بز انم داخوا له
دروونی ههر په کیکیاندا، رک... کینه... توورپی... و هکو مه نجه لیک شیر... ناکولت؟ و هکو مه نجه لیک
شیر، هم گهر پتر گهر مایی هه لست... هه لده چی و سنوری مه نجه له که ی ده به زیتنی و ده ستوو پهل
کابانیش ده سووتیتنی، به چی بز انم همه و انیبه... خو من توانای نه و هم نیبه دهر وون و ناوه وه ی خه لکی
بخوئیمه وه.

- ده شی... هم موو شتیک ده شی... ته نیا نه وه ی من ناگاداری ته و او م لیبی هه په، نه وه ی تا کو ناخه وه
به دهر وون و ناوه وه ی تقووم بویم، تا سنوور تکی بی سنوور دیناسم و تیبی ده گهم... نه وه ههر خوم
خوم! نه وه ی به رامبه ر به خو شمه وه لام روون و دیاره... نه وه یه که من و هکو رؤژانی پیشووترم هه لس و
که وت ناکه م، گؤرانیک زؤرم به سه ردا هاتوه... گؤراوم، و هکو رابووردو به عه قلی مندالیک بیر
ناکه مه وه، و هکو پیتشان ساده لیک ناده مه وه، به دل تکی ساوا پیته گه بشتوو... ناوات ناخووم، به و دل
فه ریکه شه وه به و عه قلله نه مه بیوهش رتیه ی ژبانی داهاتوو... و دوا رؤژم... نانه خشینم، ئیمرؤ یه کیک
ترم، له بار تکی دیکه ه ناسه ده خومه وه، به جؤرتکی جیاواز ماملت له گه ل ژبان ده که م، له رؤژانی به ریم
پتر بیرده که مه وه، و ام یؤ دئ... که له لایه نی پروا بیسه وه... شتی تازم بز به دی ده کرئ، گه لیک دیاردهش،
که هه تا ئیمرؤ که به سه ریان تپه ریووم... به لایاندا رابووردوم و سه رنجیان رانه کیشاوم، گه لیک له و
دیاردانه شم لی بوونه ته و بستگه و ناتوانم بی ناوردانه وه لیبان رابوورم.

- ده شی باری ئیستام ههر چی و ههر چؤتیک بی، به لام دهمه وئ نه مه... هم راستیه بچه سپینم که

منیش شتییکم به پشتی ئەم زەویبەو، جینگاییکم لەم گیتییه جهنجال و فراوانه گرتۆتەو، کەلێتییکم لەم ژیانەدا پرکردۆتەو، بۆ فرمانییک هاتومەتە ئەم دونیایە... بۆ فرمانییک، ئەک بە ریکەوت... پروایشم بەو پتر قایم بوو کە ئەم ژیانە... ئەم بوونە... بێ هۆنەبوو و بێ نامانج بەسەر ناچن، بەلام... ئەه...
- دەبێ هێزیک هەبێ، ئەم کەونە... کۆنە بەرپۆه بیا؟... ئەم کەونە من بەشیکێ ئەوم، هەتا هەناسە دەخۆمەو و دەیدەم، ئەو... بەبێتی من تەواو نابێ!

- کەواتە... ئایا ئەگەر ئەو هێزە هەبێ... یان نەبێ، هەر وەکو یەک نیبیه؟

- خودا، دەپەرستم... بروا بکەن، خوداییک دەیناسم، هەر وەکو چۆن هەموو ئەو خەلکە... خودا دەپەرستن و دەیناسن، لەوێ گوتیشم گومانم نیبیه، وەلێ ئەوێ وەکو ئەم هەموو خەلکە دەیناسم و دەپەرستم... دەبێ چی بێ؟ چۆن بێ؟ دەبێ هەر ئەوێ کە ئەو هەموو گیان لەبەرە قسەکەرانی... هەموویان... چاک و خراب... دەولەمەند و هەژار... دەست ئەستور و دەست باریک، زۆردار و زۆرلیکراو... دەیناسن و دەپەرستن؟ بە راستی ئەمە مەسەلەیه کە... مەسەلەیه کە سەیر و سرنج راکیشەر.

- هەتا دەچمە قوولایی بوون... هەتا پتر بەناخی ژیاندا دەچمە خوار، دەکەومە ژێر پالەپەستۆی بێرکردنەو، چاکتر بۆم روون دەبیتەو... کە... من... من وەکو بەشیک لەم کەونە، وەکو شانەیه کە بارەئێ ئەم ژیانە پر جموجۆل و گۆزانە تەواو دەکا، من توانای شتی سەیرم هەیه، تەوانام هەیه کە شتییک دەکەم، شتی بە پێچەوانەئێ ئەو شتەش بکەم!! دەتوانم دزی بکەم... هەلخەلەتینم، ئینسان و حەبیان بکوژم، دەتوانم... بێرم... بسووتینم... گوشت بخۆم... جا چ گوشتی گا... و چ گوشتی برا، دەتوانم لاییکێ ژیان بروخینم، بە مەرچی ئەوێ خۆم بۆ ئەو کردەوانە پەرودە کردبێ، یان پەرودە بکەم!!... یان کۆمەل بۆ ئەمجۆرە شتانه پەرودەئێ کردبم... یان پەرودەم بکا.

هەر وادەشتوانم، ئەوێ باشە... کۆمەل بەچاکێ دەزانن و سوودی ئادەمیزادی هەیه... ئەوێش بکەم... دەتوانم خێر بکەم... لاییک ئاوەدان بکەمەو، ژیان بەزەوی بیخەشم، دەتوانم بیمە هۆی گەشە کردنی ئەم دونیایە، بەلێ... چۆن دەتوانم شەرو خراپە بنیمەو دەتوانم تۆوی خێر و بێر بچینم، بەم رەنگە خێرو شەر، چاکە و بەدکاری لەمن کۆبوونەتەو، مەسەلەئێ ئازایی و خوا ترسانیش... جۆرە راھاتنییکە، رستەیه کە چیرۆکی ژیانێ بێ تەواو دەکری... یان بۆشاییه کانی بێ پرده کریتەو، خوییکە... رەوشتییکە خۆمان دامان پزتو و سنوورمان بۆ کیشاوه، دەستکردیکە... خۆمان بە دەستییکێ لەرزۆک پۆتەمان بۆ داناوه، دەستکردیکێ خۆمانە... تۆبیکە خۆمان دۆزیومانەتەو و هەر لەگەل شیر لەناو خویین و دەمار و... شانەکانێ لەشمانەو دەچیندرین!! گیانمان بێ تۆ ددری تیکەلاوی بوونمان دەبێ... تا دەبنە بەشیک لەو بوونەمان.

کەواتە... دەبێ من ئەو هێزە نەبم، کە ئەم کەونە... ئەم عالەمە ئەم گیتییه هەلەدەسوورینن و... بەرپۆهئێ دەبا!!

- دەبێ لەو هێزەئێ من بەولاوه، هێزیکێ دیکە هەبێ؟

- من ئینسانم، ئینسان... ئەم کەونە، ئەم وجودە، بەبێ من هیچ ناگەیهنن، تامییکێ نابێ... مەعنايیک نابهخشن، من ئینسانم ئینسانیش لاییکێ زبەر و زەبر... لاییکیشی میهره بانئێ و نەرمی، لاییکێ وەک شەو تاریکە، لاییکیشی رووناکێ دەداتەو، لاییکێ خودایە و لاییکێ شەیتان!!... هەر وام زانیوه... هەر وەها زانراوه... هەر وادانراوه... دەبێ هەر وەهاش بێ دەنا چیرۆکە کە تەواو نابێ.

- دوتینی ئیوارە دایکم، دوتینی ئیوارە، ئەو چەند ووشکە سەمونەئێ لە ماله کەماندا هەبوون... کردنی

به دوو بهشوه، بهشپکی گل دایهوه، ئەمه بۆ خۆمان، بۆ ئیمه‌ی مندا له‌کانی... به‌شکه‌ی تریشی به‌سه‌ر مائی مام ره‌سول و... پووڕه‌ستی... و عه‌له‌ئێخته و مام هه‌یده‌ردا، دابه‌ش کردن، له به‌شکه‌ی خۆشمان، چه‌ند ووشکه سه‌مونیککی بۆ مائی پیرئۆمه‌ر ناردن.

دایکم زۆر به‌وه دلته‌نگ ببو، که پیرئۆمه‌ر خۆی هاویشه‌ کن مام حاجی بۆ ره‌ گه‌مپیک، خۆی ده‌خاله‌تی مام حاجی کردوه... که چی ئەم به پاره‌ش پیتی نه‌فرۆشتوه!!

دایکم له‌به‌ر خۆیه‌وه هه‌ر بۆله‌ی لێوه ده‌هات:

- خودایه... رحم و به‌زه‌بی... هه‌لگه‌یروه؟

- هه‌ی هاوار... خۆ کافرستانی نییه!

- په‌ککو... ئەدی کوا عیسانه‌تی... کوا ئیسلامه‌تی، ئەدی خودا و پیغه‌مه‌به‌ر... چیان لێ هات؟

که ئەم چۆنیه‌تییه‌ی دایکم ده‌دیت و له‌گه‌ڵ ئەو چۆنیه‌تییه‌ی مام حاجی به‌راوردم ده‌کردن، خۆم به‌خۆم ده‌گوت... له‌ناو مێشکما لێکم ده‌دایه‌وه:

- ده‌سا چۆن دایکم هه‌یزه‌که‌ی چاکه و رۆنایکی نییه و... چۆن مام حاجیش نیشانه‌وه دیارده‌ی... هه‌یزی ره‌ش و تاریکی؟ له دواییشدا له خۆم ده‌پرسیه‌وه:

- ده‌بێ دایکم لایه‌که‌ی خودایی نه‌نوینێ؟... و ده‌بێ مام حاجیش لایه‌کی شه‌یتان دووباره نه‌کاته‌وه؟

من پڕواییم به‌ خودا هه‌یه، به‌لام خوايه‌که‌ی من... ئەو خوايه‌ نییه که مام حاجی و شیخ مه‌لازیندین ده‌په‌رستان و ده‌لێن پڕوایان پیتی هه‌یه، نا... نا هه‌رگه‌یز نابێ خوايه‌که‌ی من ئەو خوايه‌ بێ که ئەوان ده‌په‌رستان، ئەو خوايه‌ی... ئەوان به‌ که‌شیده و مێزه‌ر و مه‌ندیل و پشتیینه‌که‌یان هه‌لواسیوه، هه‌رگه‌یز له‌و به‌رگه‌ی له‌شی خۆیانی پێ داده‌پۆشن... ئاودیوی ناو له‌ش و گیان و ده‌روونیان نه‌بووه.

- ئای... سه‌یره... ئەوه‌نده‌ی له‌م ژبانه، له‌م دونیایه، له‌م وجوده بیره‌که‌مه‌وه، هه‌تا پتر لێی ده‌چمه ناوه‌وه، ته‌ماوی تر و قوولتر و لێل و شیلوتر ده‌بێ!... به‌م ته‌م و قوولایی و لێلاییه‌ش هه‌ر په‌ل ده‌کوتم و هه‌ر په‌ل ده‌کوتم که وه‌رسه‌ش ده‌بم، ناتوانم سه‌رده‌داویکی لێ بگرم، ناچار سه‌ر بۆ ئاسمان به‌رز ده‌که‌مه‌وه، ئەویش بێ داویستر و بێ بن، نادیار دینه به‌رچاوم...! له‌که‌ونیکی فراوانی به‌رین، له‌ ده‌ریایه‌کی بێ داوی به‌ولاوه... شتییک به‌دی ناکه‌م! ده‌بێ ئاسمانیش وینه عه‌کسی یان دووباره کردنه‌وه‌ی دونیاکه‌مان... ژبانه‌که‌مان نه‌بێ؟

هه‌ندیک جار که خۆم ده‌هاوتیژه ناخی ئەو که‌ونه بێ ئاسۆیه، ئەو ئاسمانه بێ داوییه... خۆشیه‌ک ده‌چینه‌ دلمه‌وه، هه‌ست به‌هه‌سانه‌وه‌یه‌ک ده‌که‌م، که له ژبانی دژواری پڕ مه‌ینه‌تم هه‌ستم پیتی نه‌کردوه، زۆر جار ئاسمان خۆشییک ده‌دا به‌ دل‌م، که ووردتر چاوی تی ده‌پرم... له‌و تاریکاییه‌ی ژبانی داپۆشیوه، رووناکیه‌ک به‌ ده‌روونم ده‌به‌خشی!! له‌ وه‌رسی دوورم ده‌خاته‌وه.

- ئای دایه گیان، دایه... ئای له‌و دل‌ه ساف و بێگه‌رده‌ت، که له‌ ناو بێرکمی سینگت، وه‌ک چۆله‌که‌یه‌کی سه‌رپراو په‌له‌قاژێ ده‌کا.

- ئای له‌و ساویلکه‌بییه‌ت که وای لێ کردوی به‌بێ مه‌رج، به‌بێ بارمه‌ته... به‌بێ یه‌ک و دوو، به‌بێ هه‌یج نه‌وعه چه‌کیک خۆت به‌ ده‌ریای ئەم دونیایه دا‌ده‌ی... و ... بکه‌ویه ناو جه‌نگلی ئەو عاله‌مه پڕ درنده و درک و زێ و پڕ مه‌ترسی یه!!

- ئای... کوهره، خۆگه‌ری کاروانی لۆزی و زرینگو هۆزی زه‌نگوله‌ی پێشه‌نگی قه‌تاری کاروانه

گهه که ی مام حاجی، ماوهم نادهن ساتیتیک بحه سیمه وه، چهنه دانیتیک چاو لیتیک نیتیم سه رم له وه سورماوه
چون دراوسیتکانم، له سه ر بانه کانی هم لاو نه ولا، وه کو ناژهل له سه ر گازی پشت لیتی موّل بوون!! چون
هه ست بهم هه موو گرپه... قیرپه، هه راو هوزیای روژی حه شره ناکهن؟

- ده سا با هانا به رمه بهر ناسمانی بهرین، خوم بهاویژمه ناو میترگه نیترگسه کان... له ناو نه ستیریه کان
تقومو بیم به شکم ساتیتیک خوم له بییر ده به نه وه، له ناو نه و میترگانه دههه سیمه وه، خه و بالی نه رمی
ده نیتته سه ر چاوه ماندوو... و حه په ساوه کانم!... گلینته ی چاوه کانم له زوران بازی و گه وزدان... له ناو پینلوه
په ده رزی و درک و داله کانم رزگاریان ده بیت.

- پیتش چهنه شه ویتیک له هه ولیتردا... له سه ر بانی ژووره که مان له سه ر قه لاتنه کونه که دا، وه کو نیستای
نیمشه وم له سه ر گازی پشت لیتی راکشابووم، له قوولایی ناسمانی شین... ناسمانی ته لیسماوی پر
نه نیتی... وورد ده بوومه وه، هه ولّم ده دا نه و حه زه م به نیتنه دی، حه زی نه وه ی خوم له چونیته تی ناله باری
قوتابخانه و قوتابیه تی... و تالی ژبانی نه و شاره کزه... خه مباره... بشارمه وه، خوم ده هاویژته نه و ده ریا
بیت دوا بیه، نه ستیریه کان له ژماره ی ناده میزادی شاره که... زورتر ده هاتنه بهر چاوم!... چاوی نه مانیش وه کو
چاوی خه لکی شاره که کز و بیت تین و پوت بوون، ناسمانی نه و شه وه ی سه ر بانی خانه که ی ناو جهرگه ی
قه لاتنه پیره که و... هم شه... و سه ر بانه ش هه ستیتیک وه کو یه کیان بیت ده گه یاندم.

نه و نه ستیرانه ی نه و شه وه له هه ولیتر دیار و ده ست نیشانم کردبوون، هوزگریان بیوم، هانا م ده برده
به ر، له گه لیان ده دوام فه راموشیم بیت ده هاتن، لیره ش ده یان ناسمه وه، دلّم پیتیان نه وه به نده، هیتمینیتیک
ده دهنه له ش و گیانم.

نا... نه وانه (حه وت براله ن)... شه شیان له دوو ته رمی برای حه وته میان وه ستاون... نه و برا
حه وته مه یان، که له فرمانیتیک چاکه... له ریگایه کی پیروژدا شه هید کراوه، نه وانه ش ریچکه نه ستیره
سپیه کانی (کاکیتشه ن)، نه و ریگا سپیه دوور و درتیره... وه کو ره وه کو تریتیک سپیی، له ناو قوولایی
ناسمان خه تیان کیتشاوه... ده لّین پیغه مبه ره کان به هوی هم ریگایه وه گه یشتونه ته خودا!... نا نه و شیان
گه لاویژته و په یامی پایزی پتیه و دهیدا به زهویه که ی نیتمه، نه وه ی تریشیان که وه کو روژیکی
بچکولانه، له یه ک ده دا و شه وق بلاو ده کاته وه... نه وه یان نه ستیره ی (به یان) ه... پیتشه نگه ی کاروانی
روژیکی تازه یه، نه وه نده به شه وقه ده لّیتی ریگا بو روژیکی نوئی دیار و رووناک ده کاته وه.

سه بیر... سه بیر، نه ستیره کانی دیکه چون خویان ده نویتن، هه ندیتکیان جریو دیان لیتوه دی و
ده دره وشیتنه وه... هه ندیتکیان به ریز وه ستاون... وه کو چاوه نواری ده رکه وتنی که ژاوه ی له ییل و مه جرووم
بن، یان خویان بو زه ماوه ندی هم دوو دلداره پاکه له ناسماندا ناماده بکه ن.

نه وه شیان (پیره وه)... نه ویتریان (ته رازوو)... هه تا له ته رازوو یان داناوه، به لّام کئی دایناوه... نیتمه؟
- ده بیت هم که ونه ش ته رازویتیک هه بیت... یان به بیت ته رازوو له ریتسمه بچچ و شیرازدی
هه لوه شیتنه وه و له نگه ر نه گری؟

- نایا... هم هه موو عالمه نادیار و ته لیسماوی و شارهویه چیه و چ ده گه یه نن؟
هه ندیک جار، کاتئ له ناو نه ستیره بیت ژماره و بیت دوا بیه کانی ناسماندا بیت سه رو شوین و وون
ده بیم، له گه لّ خومدا ده لّیم:

- نه گه ر هم هه موو... ده ریا بیت دوا بیه ی نه ستیره... نه گه ر هم هه موو ژماره بیت ژمارانه ی نه ستیره...
نه گه ر ده نکه گه نم، یان ده نکه گه نم ی زرد و زیتین، به سه ر زهویه که ی نیتمه دا... به سه ر خه لکی

گونده که مدا... بیاریانایه، باشتر نه بوو؟

- گهنم بیاری؟... ناھ... چاوه نواری گهنم بارین بکهین!!

- کهنگی لهو خه یال و... ورتیانه ده کهوم؟ کهی دیمه سهر تاته بهردی راسته قینهی ژیان... کهینی مل به ریگای سخت و پر کۆسپ و هه لدره کهی بوون ده نیم و لهم هه لوه سه یه زرگار ده بم؟
- ورتیانه ده کهم، نه ها... ها... به راستی ورتیانه ده کهم!! له بهر خۆمه وه بی هوشانه... ده لیم و... ده لیم، قسه ده کهم.

- کاکه ئه م بیره نارپیک و پهرت و بلاوانه چین، که سهریان کردۆته سهرم، میشکیان له قاندووم، گریان به درداوه ته دروونم، هه موو ده ماریکی له شیان هیناومه ته... نازار... هه ژانه وه... ژان.

- ئه و شه وه له هه ولیر... دراوسی هه ژاره که مان، له جاده به رینه کهی شار... لاشه ی شه که تی خۆی، به ره وه قه لا ره کیش ده کرد که گه یشته پیتش دره گی سهر و کۆشکی میری، مامه پیره له برسانا به لادا هات... دلێ خپوراه... هۆقه هۆقیکی کرد، له دوا ییدا که وته سهر جاده که!! ئۆتۆمۆبیلیکی خه سته خانه هات... رفاندی... خه لکه که وایان ده ژمارد... که تازه که وته ده ستیکی میهره بان و ئیتر ده یه ن بۆ نه خۆشخانه ی شار و چاره ییکی ده که ن!.

که چی... به یانی زوو... پیتش ئه وه ی چۆله که کان... له کونه دیواره رزیه کانی قه لات سهر دره ییتن و مشووری په یدا کردنی دانه ویله ییک بۆ بیچوه کانیان بکه ن... نا... به و به یانیه زوو... هینا یانه وه، ههر له ده می کۆلانه ته سه که که له ئۆتۆمۆبیله که فرییان دایه خوارن، ئه میش به کورپی سه ریکی دانه واند و به له نگه له نگ... هه نگاوی گرانی ده نان، تا گه یشته بهر درگای کونجه کهی سه ری بهر ز نه کرده وه. دراوسی که مان زۆر شه که ت و شلوق بیو، وه ره سی و دلته نگه له ره نگ و رووی دووباره ده بو وه، زۆر له وه زویر بوو که له نه خۆشخانه به و ره نگه له گه لی جوولا بو نه وه، به و برسیه تی و پیری و بی هیتزه ی، له و تاقه شه وه پتر... ئاوریان لی نه دا بو وه... به و ره نگه ش له گه ل شه به ق به ره نگاری مردنیان کرده وه.

- گو تیان نه خۆش نیم، دکتۆره که وای گوت! نه خۆش نی، ئه وه ی نه خۆشیش نه بیت... ئه و له نه خۆشخانه جیتی نابیتته وه!! دکتۆره که خۆی وای فه رموو... ههر ئه ویش له شتی و ده زانی! مامه پیره نه خۆشه که به ده نگتیکی خیس و هه ناسه برکی، وای له گه ل خۆ ده گوت... ئینجا چاویکی بوونی تیکشکاوی له نیمه بلند کرد و ههر له بهر خۆیه وه نووزی کرد:

- نه خۆش... نیمه... نه خۆش... نیمه... نیی.

به للام له چاوه کانی... هانا ده پژا... هانای بی ده نگ، خه لکه که ی بانگ ده کرد و ده پاراپه وه:

- ئیوه و خودا... له م هه ورازه سه خته... به سهرم خه ن! پرووی گرژ و لیوه ووشکه کانی، دل ساردی و بی ده سه لاتیان ده گه یاند، هه روا نیشانه ی ئه وه یان پیوه بوو، که چه ند له وه نارازی بوو به و چه شنه له نه خۆشخانه دریان کرد!! به للام ده سه لات چیه!! ئه و ناهه قی نه بوو ئه گه ر هه ز بکا... له خه سته خانه که دا بمیته وه! ههر بۆ ئه وه ی تیر بخوا... تا گورد و تاقه تیکی بیتته وه بهر، به للام ئه و بۆ ریک نه که وت مرۆ له ژیانیا چه ند ئاواتی دیتته دی؟ مرۆ ئه گه ر ده سه لاتی هه بوایه ده یزانی چی ده کرد!... به للام.....

به و چۆنیه تیه ی مام پیره، خه م و دلته نگه منیشی گرتته وه، زۆر پیم بی مه عنا بوو که ئه وها... نا ئینسانانه دریان کرد، به ره لای کۆلانیان کرده وه، بۆ ئه وه ی شه ویکی تر... دیسان له برسانا و له بهر بی هیزی به لادا بیتته وه، ئه و کاته ش جاریکی دیکه... ئه گه ر ئۆتۆمۆبیله که ی نه خۆشخانه ش به ته نیشتیدا...

رابووری، ناوری لئ ناداتهوه، چونکی دهیانزانی ئەم پیره گیانداره کیتیبه و دهیان ناسیهوه... که شهویک... شهویکی رابووردوو... له لایان میتوان بووه... میتوانیکی کتوپر که به ههله... سه‌ری بهو جیگایهوه ببوو، ئەوه بووه... دکتوریش زوو ساغی کردهوه... که حهقی ئەوهی نییه و زوو بریاریدا:

- نه‌خۆش... نیه!

دکتۆر وای فهرموو!

- نه‌خۆشخانه بۆ نه‌خۆشه... ته‌نھا بۆ نه‌خۆش، هه‌رگیز بۆ برسیه‌کان دروست نه‌کراوه! نه‌خۆشیش که‌سیکه و... برسیش که‌سیکی تر.

ئەگەر ئەو شه‌وه‌ش ده‌یانزانی نه‌خۆش نیه و له برسانا که‌وتوه، ئەوا لیتی تێده‌په‌رین... هه‌ر ئەو شه‌وه‌ش حیسابی له‌گه‌ڵ دونیایه‌که‌ی ئێمه ته‌واو ده‌بوو... ده‌برایه‌وه! به‌لام هه‌له‌یه‌ک بوو له شۆفیری ئۆتۆمۆبیله‌که‌ی نه‌خۆشخانه روویدا... هه‌له‌یه‌ک بوو... بوه هۆی ئەوه‌ی ته‌مه‌نی کابرای پیره‌ی برسی رۆژتیک درێژ بکاته‌وه، رۆژتیک پتر به‌هاوێژتته سه‌ر تاریخی ئەو ئینسانه... و میترووی شاره‌که‌ش، ئەمه هه‌مووی هه‌له‌یه‌کی بێ غه‌ره‌زی کابرای شۆفیر بوو،... گومانم هه‌یه، ئەگه‌ر شۆفیره‌که... تا ئیمپۆزش ئەوه‌ی ده‌رک کردبێ... یان؛ ته‌نانه‌ت به‌ خه‌یالیشی داها‌تیب که... چ جو‌ره رۆژتیکي خستۆته سه‌ر رۆژانی ئەم شاره‌ کۆنه... پیره‌ی، هه‌زاران... هه‌زاران... شه‌و و رۆژی سه‌خت ترو ناله‌بارتری... له‌ناو کووره‌ی میترووی ئەم دونیایه‌ی ئێمه تی کردوونه‌ته‌وه و توندووبه‌تیه‌وه، ئەمه‌ش هه‌مووی له ئەنجامی هه‌له‌یه‌کی بچووک بوو، هه‌له‌یه‌کی بچووک.

بۆ به‌یانیش... واتا پاش رۆژتیکي ته‌واو... بیست و پینج سه‌عات هه‌له‌که راست کرایه‌وه، کابرای پیره له ژووره‌ ته‌نگ و تاریکه‌که‌ی رزگار بوو، گیانی به‌ ئێمه و... ئیوه و... دکتۆره‌که‌ش به‌خشی و تو‌ماری ژیان و میترووی کوتایی هات و... لوول درایه‌وه، وه‌کو خشتیتیک... کۆنه خشتیتیک له پانۆرامای دیواری شاره‌که هه‌لقه‌نا، بێ ئەوه‌ی جێ شۆتینیک به‌جێ به‌یتلی!!... ته‌نانه‌ت که‌سیک حیسابی بۆ ئەو رۆژه‌ش نه‌کرد، که هه‌له‌ سپیه‌که‌ی شۆفیره‌که، وه‌کو رۆژتیکي ره‌ش، هاویشته‌وویه سه‌ر رێچکه‌ی ئەو ژیان و ئەو میترووه. باش بوو... حکومه‌ت، وه‌کو سیسارک بۆنی لاشه‌ی مامه پیره‌ی کرد... به‌ گورجی لیتی نیش و ژێرخاکي کرد، له‌به‌ر چاو بزری کرد، وه‌کو به‌م کرده‌وه‌یه‌ی وبسته‌ی دیارده‌یه‌کی ناله‌باری خه‌لکی شاره‌که... هه‌روا تاوانیکیش بن گۆم بکا.

خودا خیری جوامیر ناغای سه‌رۆکی شاره‌وانی بنووسن، ده‌یانگوت مرۆیه‌کی زۆر باشه، بۆ مردوو شارده‌وه... به‌ تاییه‌تی مردووی خه‌زانه‌ هه‌ژار و بێ که‌سه‌کان، زۆر گورج و ده‌ست سووکه... ته‌نانه‌ت ده‌سته‌یه‌ک زه‌لامی پاچ و قازمه‌ به‌ده‌ستی بۆ ئەم کاره‌ خه‌ره راگرتیون، خوا خیری بنووسن... ئەم پیاوه چاکه هه‌رگیز به‌وه رازی نه‌بوو... پیاوی برسی و هه‌ژار له‌سه‌ر زه‌وی شاره‌که‌ میتن و وه‌کو میتش رووی شاره‌که بشیوتین زوویه‌زوو فرمانی ده‌دا و بن گۆریان ده‌کردن، له‌به‌ر چاوی خه‌لکه‌که‌ی دیکه بۆ یه‌کجاری وونی ده‌کردن.

ئه‌ ئاوا دیمه‌نی کابرای پیره‌ی برسی، له‌به‌ر چاوی منیش وون بوو، به‌لام تا مام... تا فامم هه‌یه، تا وه‌کو ئینسانیتیک ده‌ژیم و به‌ پشتی ئەم زه‌ویه‌وه ده‌جوولیمه‌وه ئەو دیمه‌نه وون نه‌بووه و وون نابێ... له‌به‌ر چاومدا، له‌ناو میتشکمد... له‌ دور وێژدا‌مدا برینیتیکي کردۆته‌وه... که به‌ ئاسانی ساریژ نه‌بێ، برینیتیکي دژوار که‌ خوین و خه‌زاوکی تا... ئەو رۆژه چک نه‌بێ، ئەو رۆژه‌ی مو‌عاده‌له‌ی ژبانی ئیمپۆمان ده‌گۆرێ... و ته‌رازووی ئەو زه‌ویه‌مان ئەوها له‌نگ و که‌چ نامینێ، وه‌ هه‌ر کاتیتیک له‌هه‌ر کۆلانیکی، له‌هه‌ر گوند و

شارتیک، برسیهک ده بینم پیرو پەک کەوتە ییتیک... نەخۆشیتیک دیتە بەرچاوم... ستنەم لیکراوتیک رووبەرۆوم دەبێ!! مامە پیرەدی خوالێخۆشبوو یە کسەر لەناو میتشکما قیت دەبیتەوه، ئەنگوستیکی درێژ... زۆر درێژ و ئەفسانەیی بۆ سینگم رایەل دەکا، ژان دەخاتە دل و گیانم، برینە کەم لێ دەهینیتەوه سوتو سوێ، تا ماوە ییتیک زۆر کاسم دەکا، تەببایتم دەشپۆتینی... پیتی نارەحەت دەبم.

- ئەمانە هەمووی رووداون... لەسەر زەویە کە ی ئیسە دەقەومین، بەلام، بۆچ دەقەومین، چۆن دەقەومین، کێ هۆی قەومانین؟ ئایا ئەمانە رووداوی سروشتین... یان لای کەچ و هیلە لەنگەکانی ژبان دەگەینن؟ خراپەن؟ چاکەن؟ کام لایان خراپە یەو کام لا چاکە؟ دەی وەلام، بەلام وەلام چۆن وەردەگبیری... و کێ وەلام دەداتەوه؟

- من بیری سەیر سەیر دەکەمەوه، یان خەبالی سەر سوپ هینەر، نازانم چۆن هەندیک جار، گومان لە وجودو بوونی خۆشم پەیدا دەکەم، گومان لەوهی کە خاوەن بیرو باوەرێکم!! گومان... لەو برۆاییە کە هەرگیز خودا هەبە و نامرێ؟

شەیتانیش هەتا دنیا مابێ هەر دەمیتنی؟ هەر ماوه هەتا کو پاش هەموو گیانلە بەرێک... ئینجا ئەویش لەناو دەچێ، تا تروسکە ییتیک ژبان مابێ... ئەویش ماوه... تا ئینسانیتیک لەم کەونە هەناسە بخواتەوه... و هەناسە بداو تەپە ی دلی بێ ئەویش ماوه!! لە ئەنجامیشدا هەردووکیان، لە یەک کات و لەحزە پێکەوه لەناو دەچن، وەکو هەر یەکە یان بەشی... ئەو ویتریان بێ و یەکتەری تەواو بکەن.

- بەراستی گۆراوم، هەست بە چۆن یە تیبکی تاییەت و سەیر دەکەم... هەست بە هەلتەکانیک دەکەم... لە گیان و میتشک و دەرووئەدا!! لەوهتی لە دەوری مندالی دەچووم، لەوهتی وەکو ئینسانیتیک فام دەکەم، لە باریکەوه چۆمەتە باریک... یە کجار جیاوازی لەگەڵ باری پیتشووومی پیتو دەبارە!! گەلیک پەبۆندەکانی بوون... ریسێ ژیانم... لیکترازاون و... هەلەشاوانە تەوه، ماوە ییتیک درێژ و فراوان، چۆن یە تیستا و رۆژە رابوردووەکانم لە یەکتەری لادەدەن، تەنانەت تەلە داوه دەزویکی باریکیش بەدی ناکەم، ئەو رۆژە رابوردووانەم بەم رۆژانە ی ئیمرۆم بیهستیتەوه، رەنگە ئیتو ئەمەتان لا سەیر بێ و گومانی لێ بکەن کە راست بێ، بەلام ئەوهی من هەستی پێ دەکەم... ئەوهی کە ئاواتەکانم بە گشتی گۆزانیکی گەورە یان بەسەردا هاتووه!! لە رابوردووا ئاواتەکانم ساوا یانە... سادە و ساویلکە و نەرمو نۆل بوون، ئاواتم کۆشی گەرمی دایکیک بوو، بزە ییتیک دلخۆشکەر بوو، لە دەمی کەسانی دەرو بەرم بېشکۆی و دووبارە دەمی من بېتتەوه، دەستی دلسوژی باوکیک بوو بەسەرم دابیت و قژی سەرم لوول بدا، پەنجەکانی لە ناودا بگەوزتینی، ئارەزووم یاری و هەلبەز هەلبەز بوو لەگەڵ مندالەکانی گەرەک... لەگەڵ نەخشین... لەگەڵ عەولاو نایشە گۆل، لە گەڵ عەزۆ... و... بچوو کەکانی دی گەرەک... خۆ گەوزاندن بوو لە ناو مېرگێکی کەسک، لەسەر شەختە و بەفر... لەناو رەزەکان، لە پال گەردەکانی بناڕ شاخە رەنگینە کە... گرمته شەکرێک... نوقلتیک بوو... بېمژم... پانایی زمانم شیرن بکا، کەچی ئیستا ئارەزووەکانم وەها گۆراون و سەر بەرەژێر بوون... کە نەیان ناسمەوه!! نەرمو نۆلیم لێ بوون بە توندی و تووریدی، دلسوژیم لێ دەبێ بە قین و رک، کلۆ شەکرەکان تال لەناو زارم دا دەتوینەوه!! ئەم دنیا بەرینەم لێ وەبێک هاتو و بچکۆلە بۆتەوه، ئارەزوو دەکەم ئەم دنیا فرنە گولە یە بخەمە ناو لەپم... وەکو هیلکە ییتیک بۆگەن دور تیبی هەلندەم، بەلام بۆ کوێ؟ گەلیک جار خۆزیا دەخوازم ئەم گەردوونە گۆسکە ییتیک... قو... بەللور... بوا یە... هەتا دەگەڵ یەک سەرە سمک... وردوو خاشم بکردبا. کورینە و تێ نەگەن من مرۆ ییتیک رەشین و شەرخوازم، یان خۆپەرست، نا... نا... پروا بکەن وەها نیم... هەموو ئارەزووەکانیشم هەر ئەمانە نین،

ئارەزووم زۆرن ئەگەرچی ئارەزووی جودا جودا و ئالۆزیش بن!... كە ئارەزووی ڤووخان دەكەم، هەر بۆ روخاندن نییە، كە ئارەزووی تێكدان دەكەم... تێكدان مرازو ئامانج نییە، ئارەزووی جوانیشم هەن ئارەزووی ئافرەت دەكەم، ئاواتی ئافرەتم بەگور و جۆشتره!! هەست بە بۆشاییك دەكەم كە كردهوهییکی بۆهیمبانهی كیوی پری دهكاتهوه! چۆن... ئارەزوو دەكەم ڤرووخینم و تێكیده، ئەم دونیا چلكنه بگرم و وەكو ئەسپێ بیخەمه ناوین نینۆكهكانم و پانی بکه مهوه... بی تهقیتم، هەروا ئارەزووی لەشی ئافرەتیش دەكەم،... ئافرەتێك... ژن... ژنیکی... ژن، بێ ڤتووش... بێ پەرده و پۆشاکێ دەستکرد، ژنیك خۆمی له نێودا بتوینمهوه... یان ئەو لەناو خۆمدا بتوینمهوه، ژنیك خۆمی له نێودا بنیژم، یان ئەو لەناو خۆمدا بنیژم، وه له ئەنجامی ئەو تانەوه و نیتژنه شتیکی تازه و نوێی لی پەیدا بیتی، شتیکی نوێی لی دابریژم، شتیکی كه جیاوازی لهگەڵ بوون و چۆنیەتی ئیستادا هەبێ و بهو تواندنهوه و ناشتن و دارشتنه، دونیاكەم بخەمه باریکی دیکه... قالبیکی تازه، لەم قالبەیی ئیستای رزگار بکەم، ئەم قالبەیی مرۆ بپیزی لی دەبیتەوه و ئەمەندە کۆن و رزبوه... پتوستی به گۆرانە، به گۆرانیک كە ئەو تواندنهوه و قال کردن و جۆشدان و دارشتنه دە هیئنه دی.

- هەر به هۆی ئەو بێرکردنهوهیه و خەیاڵ و لێكدانهوهیهشم، ئارەزوو دەكەم عەمبارەكەیی... عەمبارە گەمەكەیی مام حاجی بسووتینم، بەلام ئەم كارەیان نازایی گەرەكە، جەرگی دەوئ، جەرگیکی پان، جگە له نازایی و به جەرگیش، دەبی مرۆ كاتی ئەو چەشنه بێرانه سواری دەبن و دەیهوئ كاریکی وا بکا، دەبی ترسی خودا...ش وهلایدا.

- بەلام ترسی خودا و ئەمجۆره بێرکردنهوه و ئارەزوانه له كوئێ یهكتری دهگرهوه؟ دهچنه كام بوته و له چ قالبێكدا دهژین؟

- كۆمەڵ كە له پەریزی مرۆفایه تی تۆبێکی چاند... تۆبێکی ڤژاند، ئەو تۆبه تۆی چ بێ... بەریشی هەر ئەوه دەبی.

- بەلام كۆمەڵ كییه؟ كۆمەڵ له بناغه دا هەر لهوانه پێك دئ كە تۆیه كه بهناو خۆیاندا بلاو دهكەنهوه.

كهواته مرۆ، وەكو دروستكەریکی عالمەكەیی خۆی سەبارەت بهوه نەریت و یاسا دادەمەزرێتی كه عالمەكەیی بخاتە ئەو قالبەیی ئەو دەیهوئ، ئەو تۆیهی دەشیچینی دەبی ئەو بەرهی بۆ بهیئیتە بەرهم كه خۆی ویستویه تی، ئەنجامیش هەر ئەوه دەبی كه خۆی دەیهوئ بیی.

- بەم پێیه مەسەلهی سووتاندنی عەمبارەكەش، دەبی نه له خودا ترسان بێ و... نه... نازاییش بهلای منەوه، مەسەلهیه كه مەسەلهییکی تره و به هەلۆبست دەگۆرئ، هەلۆبستیش بهشیكن لهو نەریت و یاسایانهی خۆمان سنووری بۆ دهكیشین و دایان دەمەزرێنین.

- وەكو بێر دەكەمهوه، رووداوهكانی ئەم ژبانه هەل دەكەمهوه و... خاویان دەكەمهوه، ئەمەم بۆ رووتەر دەبیتەوه كه هەموو ئەو چۆنیەتییه عادهتن... نەریتن، هەتا خوا ناسینهكەش لەم سنووره دەرناچئ،... تا دەبن به چاولێكه ریه کی سادەیی شاش... یان ترسیکی خۆپسك... یان خۆنیشاندانێك... زۆر كه مو كه چیمان دەشاریتەوه.

- پێ لهوه دەنێم، منیش وەكو ئەم خەلگەیی دەوروبەرم، خودا دەپەرستم، وەكو... ئەوان خودا دەناسم و لیبی دەترسم!! لیبی دەترسم و دەپیه رستم!! مرۆ دوو شت دەپەرستن... دوو شت... یهکیکیان ئەوهیه خۆشی بوئ... ئەو بتریش ئەوهیه لیبی بترسن! ترس... ترسی ڤووت و دوور له وورده کاری، له ناوین ترس

و خوښه وېستېش، هر وډکو چوڼ له ناوین، نازایی و ترسنوکی... تهنیا موییک هه به تاقه موییکې
ټوهنده باریک و شفاف... که به چاو بهدی ناکرئ هر که ټو موهش تراز، ټو نازایی دهې به
ترسنوکی، ترس و خوښه وېستی تیکه لاهو دهب، دلسوژی و میهره بانی له رق و رقی جودا ناکرېته وه،
نازاریش وډکو به شیک له ژبان تامیکې پټوېستی دهې!!

- عالهمه کی دهوره شم، ټوانیش وډکو من، چاویان له وانه ی پټش خوښان کردوه، به میرات له وانه یه
بوښان ماوه ته وه، ټیتر وا به زنجیره بوښان هاتو ته خوار... نالقه ی له نالقه دهبه ستراره... ټیمه شی وا
به ستو ته وه که به ناسانی رزگار بوښان نه بی... بگره فیتریش بوښان و لیبی راهاتوښ... به جوړیک لیبی
راهاتوښ که... هه ست بهو زنجیره نه که یین له ته وقی سهره وه تا... پا... وډک مار ټیمان ټالاه... که سی
واش هه یه... به شکم زوربه ی ټو خه لقه ش ناتوانی بی ټو کوته بژی، ته نانه ت هی وا هه یه... هر له
زنجیره که... دورکه ویته وه و له نالقه کانی نازاد بی... یه کسر ژبان به جټ دټلی و دهری.

- دنا ټه گهر وها نه بی، له خوا ترسان و بېر له سووتاندنی عه مباره کی مام حاجی... خودا په رستان و
بیری توانه وه... تی نقووم بوون له له شی نافرته ی بنده ی خودا، ټاره زوی نه خشین... ټو جوړه
ټاره زوه ش، که نگی له گه ل یه کتری ده لوین؟... که نگی لواون؟ ټه مانه وډکو سامفونیه بیکی ناشیز و...
ناوازی نه گونجاو... نارپکن.

- باب و باپیره کانیشمان خودایان دپه رست، سهریشیان بو به نده کانی خودا، ټه وانه ی بوون به
بت... سهریشیان بو ټه مانه ده چه مانده وه... سهریان هینده ده چه مانده وه... تا زمانیان ده گه یشته خاک و له
پټلاوی بته کان ده خشا، ټم بتانه ش که خه لک به زوردار ناویان دهب... ټه مانه ش خودا دپه رستان و
خه لکی خودا سهر دهرن!! به ناوی خودا... هه لده لووشن... کوړی خودا له خاچ ددهن!! شته که وا
راهاتوه... بوو ته میراتیک... میراتیک ټه زه لیبی مه ییوو، پشت بو پشت به جټی ده هیلټی.

- که مندال بووم... دایکم ده یگوت:

- هه موو میراته کی باوکم، ټه وه ی له پاش مردنی بو ټیمه ی به جټی هیشتیوو... تهنیا هه قده دینار
بوو! پاش مردنی له لوجیک جزدانه چه رمه کی به ند کرابوون، یان وډکو دلین بو روریک ریش وه پاشی
دابوون، پاش ټه وه ی په یو نده کانی... له گه ل هه موو روره ریش و سپیه کان... بو یه کجاری پچران، لوجی
جزدان کرانه وه و ټه مانه ش... به دهرکه وتن... روربان پیکه وت و نازاد بوون!! هر تهنیا هه قده دینار...
ټیمه ش... من و خوشکه پچکو له کم، ټو میراته مان... به شتیک گرانیه ها ده ژمارد، به لام وا دیار بوو
دایکم وډکو ټیمه لیک نه ده دایه وه... به جوړیک تر به جوړیک زور زور جیاواز له بیکر دنه وه کی ټیمه...
بیری له میراته دهرکه وه... چونکی هر جاره ی که باسی باوکم ده کرا... یان باوکم ده هاته وه خه یالی
ټو... رووی له ټیمه دهرکه، به ته وس و نازاریکی دژوار... که له دم و چاویدا... دوویاره دپوه وه...
ده یگوت:

- هه موو میراته کی باوکتان... هه موو ره نجی ژبان تاله کی، که بو ټیوه ی به جټی هیشته... هه قده دینار
بوو... ه... نازانم چوڼ کاتی ټه مه ی به چاودا ده داینه وه... چوڼ ټو دم بو نه ده هات که حیسابه کی راست
بکه مه وه و بخه مه وه یادی و پټی بلټیم:

- نا... دایه گیان... نا، تو به هه لپه چووی، هه موو میراته کی باوکم، ټه وه ی بو ټیمه ی به جټی هیشته،
هر تهنیا ټو چند پارچه قاقه زه ده ق گرتوانه نه بوون که له ناو لوجی جزدانه چه رمه کی نووستبوون،
میراته کی باوکم شتی تریش بوو، شتیک زور گوره و گرنگ و به سام و خوښه وېستیش بوو، که

ئەوئىش لە باوک و باپىرانىيەو... بۆى بەجى مابووهو... ئەوئەتا... پاش كۆچى يەگجارى بە ئىمەى
گەياندوو!

وئەپتى بلىئمەو:

- دايە گيان، دەزانى ئەو مىراتە گەورە و گرینگ و بەسام و خۆشەويستەش چىيە؟

- دايە... گيان... ئەو مىراتە، خوايە... خوا!!

بەلام ئەو سەردەمە مندال بووم وەكو ئىمىرۆ نە گۆزابووم و وەكو ئىستا بىرم نەدەكردەو، عەقلى ئەو
جۆرە لىكدانەوئەم نەبوو... لەم حىسابانە رانەهاتبووم، لەمەش گرنگتر ئەو بوو كە ئەو كات پتر هۆشم بە
ژانەزگەو بەسترايووه... لە زگم بەولاه لە مندالەكانى گەرەگ، لە نەخشىن و نايىشەگول بەولاه ئاگام لە
دونىاكەى دەروبەرم نەبوو، هەتاكو ئاگام لە مردنى باوكىشم نەبوو... بە بەلگەى ئەوئەى مردنەكەى كارتىكى
وئەهاى نەكردە سەرم كە تەنانەت هەست بە گۆرانيكى ديار بكەم لەدەورو بەرم... يان بەو بۆشايىيە و بەو
كەلىنە فراوانەى مردنى ئەو خستىيە ديارى ژيانم!!

ئىستاش كە ئەو دەورەى منداليە تىپەرى و سەرم وە بەردە رەقى ژيان كەوت... دايكە پىرەشم لەو
دەورو ژيانەو لەسەر هەموو ئەم زەويەى ئىمە رەش بۆو... چوئە ئەو رىگايەى باوكم دەمىكە گرتويەتية
بەر، ئەوئىش لەژىر گلە و ئاگاي لە چۆنەتى من نەماو، ئىستر... بىر لى كردنەوئەو بەسەر چوونەوئەى ئەم
شتانە كەلكىك ناگىرن، راستە حەزم دەكرد ئىمىرۆكە بەرامبەرم بوايەو تا ئەو رۆژەى بخەمە ياد و ئەم
شتانەى پى بلىئم و بەهەموو مىراتەكەى باوكمى بناسىتم .. بەلام چار چى يە!!

خۆ ئەگەر هەزار بلىنگۆ بخەمە كار.. بە دەهۆل كوتان و زورنا ژەنن.. گۆرەكەى بلەرژىتم و..
هەلتەكىتم، ئەگەر بە بانگ و هاوارو چرىكە.. گوئى عالىم كەر بكەم.. هەمووى پى سوودە.. تەنانەت
تاقە وشەپىك.. لەم قسانەم جىگاي خۆى پى ناگىرى... وەكو چۆن مەدە لە عەدەمدا.. جى ي خۆى پى
ناگىرى.

***

که باو کم مرد من مندال بووم، ئەم جوژە بیرانەم بەخەیاڵدا نەدەهاتنەوه، که ئیستاکە دەوریان داوم... و خولیا یان بووم، ئەو کاتە وەکو پشیلەییکی فیرکراو، بەدەنگی باو کم... بە بانگی دایکم دەجوولامهوه، بێ ئەوهی بزانی دەجوولیمهوه و بۆ کوئی...! بێ لیکدانەوه ههولم دەدا، پێ لەشوین پیتی ئەوان... ههنگاو جێ شوین ههنگاوی ئەوان دا بنیم، له زۆر رهوشت و کردهوهکانم لاسایی ئەوانم دەرکردهوه، مندالەکانی گەرکیش، ئەوانەیی هاوتەمەنی من بوون، ئەوانیش ههروا بوون، ئیتمهش لەناو خۆمان لاسایی یهکتریان دەرکردهوه بێ ئەوهی ئەمە دەرک بکەین که لاسایی ئەوانی دیکه... ئەوانەیی گهورهن دەرکەینهوه... له باس و خواسی خودا و هاتوچۆی مزگهوت، یان باسی میرات و مردن و ئەو شتە زلانی خەلکی گوند خۆیان پیتوه مهشغوول کردبوو، رۆژ و شهوهکانیان به هۆیانەوه قووت دەدان... لهوانه شتیکیان نەدەزانی، ئەو سەردەمه مندال بووین، هیشتا بۆنی شیری خامان لەزاریهوه دههات!

ئەم شتە زله عەجایبانهمان لا مه بهس نه بوون، بیرمان لێ نەدەکردنەوه، ههتا زهبرو زهنگی ئەو رۆژه رهشانه و ژان و ئازاری گرانی و قاتی و برسیه تیه کهش... ههستیان نەدەجولاندین و گوێیان نەدەله قاندين!! که پاروومان لەدەستی دایکمان دەرماندوو ئاوقای گهرووی خۆمان دەرکرد، شتەکه مان لا ناسایی بوو، که دایکیشمان به تالی... به رووماندا دەرگژییهوه... پتر دلمان هه لده په پری و پتر هه وه سمان هه لده ستاو هه ستمان به خویشی دەرکرد.

به لام ئیستاک، پاش ئەم هه موو سالانه، ئەو ساله تال و تفتانهی یهک له دواي یهک... وهک دوژمن هاتن و تیه پین و هه ر ساله یان ئازارو ژانی سه ده به کیان... دایه گیانی خه لکه که، پاش ئەم هه موو ساله پر کویره وه ریانه، بیر له وه ده که مه وه ئەگه ر باسی ئەو میراته ی باو کم بۆ ئیتمه ی به جێ هیشتیبوو... ئەو باسه م بۆ دایکم بکردیا، ته ئسیرتیکی وای نەدەبه خشی که دایکم له سه ر بیروبا وه ره کانی بله قیتنی، چونکی سه ره پای ئەوه ی باو کم... وه کو تروسکه ییکی سیس له تاریکایی هه لبوو... زوو کوژایه وه... وا له بیر چه وه وه وه کو هه ر نه بوو بیت... ئەوها له یاد چه وه، دایکیشم رۆژانی ته مه نی وهک رۆژانی زستان کورت بوون، ئەویش به په له پیر بوو... و له ژیر باری ئەو ساله ئەستوو روو گرانه چه مایه وه... و لووتی له زوی خشابوو، یه قینم وایه ئەویش له دوا رۆژه کانییدا، چاوی به هه لویتسه کانی رابوردیدا... گێر ابونه وه، به رامبه ر ئەو بیه ر و باوه رانه ش که سه رده می خۆی باوه ری پێ هینابوون و رتگیای به که س نەدەدا... ده مه ته قی و کیشه ی له سه ر بکه ن و وه کو وشکه سو فیه ییک لولیان دابوو... ئەو باوه ریانه شی ته نگ بیوون، جگه له مه ش په یوه ندیشی له گه ل رابوردوی خۆی و باو کم... ئەوها پسابوو، که ته نانه ت ئەگه ر سالی جاریک ئەو میرده ی که ته مه نیکی زۆری له ته کدا هه لقرچاندبوو... کو مه لیک مندالی ساوایان پیکه وه خستبووه ژیر گل، تالی و سویری ئەم ژیا نه یان پیکه وه چیشتبوو، بگره مه گه ر سالی جاریک ئەم یادگارانه ی به سه ر بکردبانه وه... و ئەو پیاوه ی به خه یالدا هاتبا یه وه که ده ریایه ک فرمیسیکیان تیکه لا و به یه کتری کردبوو!! ئەویش ئەوه بوو... ئەوه ل جار هه ینی و هه ینی، له پاشان رۆژانی شه وه به رات و ره مه زان و شه شه ران و مه ولوود... له دوا ییشدا... مه گه ر جه ژنه و جه ژنه... چه وبایه سه ر گو ره که ی، ده ستیکی تیدا ده گێرا، کۆی دەرکرده وه... هه لئێ ده نایه وه... ده پکو تیا یه وه، کون و که لپینه کانی پنج ده کردن، کپله کانی قیبت دەرکردنەوه، فاتیه که شی به ره و ئاسمان بۆ ده هاویشت!

– حه مد و... سه نا، هه ر بۆ خودا ده بی.

که چی وه کو هه ستم پیتی دەرکرد، له م دوا ییه دا... ئەگه ر هه ر ته نها ناوی باو کمی به سه ر زاردا هاتبا،

ئەو كاتە بوو كە دەكەوتە تەنگانە و گىرورگرفتېك، خەم و پەژارەيىكى تازە وەك دىرنە دەورىان دەدا، كۆسپ و چەلمەي ژيان ھەناسەيان پى تەنگ دەكرد و وەرەسى گىيان و دەروونى دەھەژاند و ھەلدەتەكاند!! ئەو يادكردنەو و ناو ھىنانەشى ھەر بۆ ئەو بوو... كە تاوانى ئەو عالەمەي بختە سەر شان... ھەموو كەم و كورپىكى ژيانى بداتە پال ئەو، ئەمجا گلەيى لە رۆژگار بكا كە ببو ھۆي تىكەلاو بوونى لەگەل ئەو پىاوە!! تاكو بە تووردىي و رويكى ترش و ھەلبىزكاو... بەسەر و پۆتەلاكى خۆيەو دەھات و دەي گوت:

- ھەر ئەو... (واتە باوكى خوا لىخۆشبووم)... ھۆي ئەم ژيانە تالەي خۆي و بىچووەكانى تى!!
ئا... بەم رەنگە، دايكم جار جارە يادى ئەو باوكە لەياد چوئە دەكردەو!! ئە ئاواش پاداشى ئەو ژيانە دوور و درىژە پر ئازارەي پىكەو دەروستىان كىرديو... دەدايەو.

خەلكى گوند... دەيگوت:

- تەنيا لە سووچى ئەم پىاوە... تەنيا لە پەناي سۆفى نەورۆزەو... تىن و رووناكى ژيان دەرژىتە گىيان و دەروونم!

- لە رىگاي ئەم پىاوە ژيان تامىك دەدا.

توخا ئەو گۆرانە بەلاي ئىوھش... سەيرو سەر سورھىنەر و جىگاي لى وورد بوونەو نىبە؟

جگە لە دايكىشم، ئەگەر يەككىك لە گوند، لە خەلكى گوند... ناوى باوكى بەسەر زار داھاتبا، يان وەكو دەلەين، يادىكى بىكردبايەو تارمايى كەلەشى سۆفى نەورۆزى ھاورپى بە مېشكدا تىبپەرپىايە، يان بە رىكەوت ئارەزووى بىكردبا، بىنگانەيەك، يان كاتى بەھۆي پشورى قوتايخانە... لەشار دەگەرپامەو گوند، بەناو كۆلانەكان... يا بەبەردەمى خەلكە رادەبووردم... ئارەزووى بىكردبا مېناسىتەو، يان ھىشتا نەيان ناسىبووم... يان لەبەر ئەو گۆرانەي بەھۆي ژيان و قوتايخانە... بەسەرم داھاتسو، نەيان دەناسىمەو، ھەر ئەو بوو كە لەبەر چا و رادەبووردم... ئەنگوستىكى بۆ درىژ دەكردم، لەگەل بىزەيىك و سەر ھەژاندنىك دەيگوت:

- ئەمە كورى سۆفى نەورۆزە!!

ئا بەم چەشنە يادى باوكى دەكردمەو بەم رەنگە كورى رەفىقى ھاورپى دونباو قىامەتى دەست نىشان دەكرد:

- ئەمە كورى سۆفى نەورۆزە!!

منىش ھەندىكم لەو يەكانە دەناسىنەو، ئەوانەي لە كۆنەو دەستى باوكم بوون، ئەوانە بە كورى خۆيان دەژماردم، كە گچكە بووم... زۆر لە كۆشى خۆيان گەوزاندبوومىيان... زۆر تالە مووى رىشى ھەموويانم بە دەستە بىكۆلەكانم... ھەلكىشا بوو... پەنجە ساواكانم ئاوقاي كونە لووتىيان كىرديو!! ئەم ھاورپىيانەي باوكم كە لە ئالقەي زىكر، لە رىزەكانى نوپىي جەماعت، شان بەشانى يەكترى دەوستان... دىوارىكى پتەويان دروست دەكرد، رۆژانى ھەينىش لەسەر تاتە بەردەكانى مژگەوت... لە ژىر چنارە پىرەكەدا... لە رۆخ يەكدى پالئيان دەدايەو، كاوتىي ئەو شتەيان دەكردەو... كە خەلكە كە كاوتىيان دەكردەو... كە بانگى جەماعتىش دەدرا، پىكەو قامەتىان دەكرد... پىكەو كىرپوشىيان بۆ خوداي گەورە دەبرد، پاش نوپىي جومعەش... ھەر لەسەر تاتە بەردەكان... پالئيان لە بالى يەكترى دەئالاند... سەريان دەھەژاندەو و دەچوونەو عالەمى سۆفىيەتى... دەنگى زىكرىان لە ئەشكەوتەكانى

چیا به که دووباره دهپوهه:

- ئەللا... حە، ئەللا حە.

بەشی زۆری خەلکی دەیانگوت:

- ئەم ھاوړپێیانه چۆن لەژیاندا ھاوړی و دەسته بەری بەکترین و بەرامبەر یەکدی خاوەن مالد و مندالیش نین و هه‌موو دونیا داریان تیکه‌لا و کردوو، هه‌روه‌ها له قیامه‌تیش دهبه‌ ھاوړی، هه‌ندیکیشیان وا بیران ده‌کرده‌وه که ئەم سۆفیانه قه‌باله‌ی مردنیشیان بۆ یه‌کتری مۆر کردوو، په‌یمانان وایه که چۆن پیکه‌وه ده‌ژین... پیکه‌وه‌ش بمرن و له‌بەر ده‌ستی باری ته‌عالا یه‌کتری به‌رنه‌دن، رۆژی حه‌شریش پیکه‌وه بن و کیتاب و حیسابیان هه‌ر له ده‌فته‌ریک یی و هه‌رگیز لیکه‌ی جیا نه‌که‌نه‌وه... له دوا‌یشدا... پیکه‌وه‌ش... بچنه... بچنه... بچنه... به‌هه‌شت.

ئه... ئەوها خەلکی ئاوابی، ئەم ھاوړپێیانه‌یان ناسیبوون، یان ئەمانه‌ خۆیان... وایان بردبووه‌ بیری خه‌لکه‌که‌وه، که له هه‌موو کارو که‌سایه‌تیکه‌ی پاش مردنیش شه‌ریک و... براه‌ش بن، بگره‌ هه‌ندیکه‌ پرو پیره‌ژن له‌سه‌ر ئەوه سوور بوون... که ئەم ھاوړی دل‌سۆزانه‌ی دونیا و قیامه‌تیش ته‌لاقیان بۆ یه‌کتری خواردوو که هه‌رگیز یه‌کێکیان به‌یئ ئەوه‌ی تر نه‌چنه به‌هه‌شتیش!! وه‌ پریاریان داوه‌ ئەگه‌ر پیکه‌وه هه‌موویان... به‌یه‌که‌وه... له‌ ده‌رگا گه‌وره‌که نه‌برده‌ ژووره‌وه... ئەوا هه‌موویان به‌ یه‌گجار مان ده‌گرن و ناچنه ژووره‌وه و جه‌نه‌ ده‌گرن... پاژنه له‌ زه‌ویه‌که‌ی به‌ریی و ده‌ده‌ژنه‌ن... هه‌تا دل‌ی خوای گه‌وره‌ نه‌رم ده‌که‌ن... و هه‌موویان به‌یه‌که‌وه ده‌باته به‌هه‌شته‌که‌ی!!

ئهمه وه‌کو خه‌لکه‌که‌ ده‌یان گوت و بیران لێ ده‌کرده‌وه... ئەمه به‌لێن و په‌یمانان بوو.

- که‌چی ئیم‌رۆش، ئەویان... باوکم... ئەوه‌ چوو... چوه‌ ریتگای حه‌ق... ریتگای کوژانه‌وه، ئەو ریتگایه که‌س لێی نه‌گه‌راوه‌ته‌وه.

ئهمانه‌ش... که هه‌شتا ماون، خوا هه‌لناگرێ، کاتیک که من به‌یه‌ر چاویان راده‌بووم، ئەنگوستم بۆ رایه‌ل ده‌که‌ن، هه‌ندیکیشیان بزه‌ییکه‌ی خه‌مناکیشیان له‌سه‌ر زار ده‌کیشری و سه‌ریکیش ده‌هه‌ژیتن و ده‌لێن:

- ئەمه‌ کوری سۆفی نه‌ورۆزی به‌هه‌شتیه، ره‌بی خوا لێی خۆش بێ! ئەلحه‌ق ئەمه‌یان هه‌ر گوتوه و هه‌ر ده‌شیلێن، پرواییشم هه‌تا ئەوان ماون... هه‌تا منیش ده‌مێنم، هه‌ر کاتیک به‌یه‌ر ده‌میاندا راده‌بووم... من ده‌بیان هه‌ر ده‌یلێنه‌وه، ده‌یلێنه‌وه چونکه‌ شته‌که له‌لای ئەوان وه‌فاداری و یادکردنه‌وه‌ی ره‌فیه‌تیکی دونیا و قیامه‌تیانه!! له‌ حه‌قیقه‌تیش هه‌ر قسه‌یه... ته‌نیا قسه‌ییکه، چه‌ند وشه‌ییکه، هه‌وا‌ییکه له‌ وورگه‌وه... دیته‌ بۆری گه‌روو... له‌ دل‌یشه‌وه به‌یئ چه‌ند و چۆنی به‌ر ده‌للا ده‌کرێ!! ئبتر پیاوی گیلش ئەوه ده‌زانێ که:

- قسه... پاره و پوولیکه‌ی تی ناچی!

له‌و دۆسته‌ ھاوپه‌یمان و گیانی به‌ گیانیان‌ه‌ی باوکم، ده‌رویش قادر و خه‌لیفه‌ سه‌رسۆر بوون، ئەوانه‌ی دیکه‌ش که ناوه‌کانیان نازانم... ئیستا به‌ چاکی نایان ناسمه‌وه... چونکی ئەو سه‌رده‌مه‌ی باوکم ما‌بوو... من مندال بووم، مندالیش هه‌ر چه‌نده‌ بیری تیژی، تالی و سویری ژیان، زگ ئیشه، نه‌خۆشی... برسیه‌تی، وه‌کو ئینسانیک... به‌ جۆریک هه‌ر کاری تی ده‌کات، له‌وانه‌شه... تا راده‌ییک و بگره‌ له‌ زۆر حالته‌ش تووشی گیلی بکاو شتی له‌یاد بسپرته‌وه!! تۆ بلی... یان ئەگه‌ر به‌رسی و بلی:

- ئەدى چۆن خەلىفە سەرسۆر... دەرویش قادت دەناسىنەوہ .

- چۆن نہ ناوہکانیان... نہ دیمہنہکانیان لہبیر نہچونہتہوہ؟

- چۆن ئەم دوانت دەناسىنەوہ و زگ ئیشەو کۆسپ وقورتى ژيان لہ چالى مېشکتدا نہیناشتون و رەشى نہکردونہتہوہ؟

ئەگەر ئەم پرسىارانہ بکەى... جىيى خۆيەتى و شتەکە ماقول و ریکە، با پیت بلیم چۆن ئەم دوو ھاوړتیبەى باوکم...

دەناسىنەوہ و چۆن لہبیرم نہچونہتہوہ!!

پرچى خەلیفە سەرسۆر ئەوئەندە پرش و بلاوبوو، کەزىہکانى هیندە سەيرو دريژ بوون لہ هى (حەيشەخان)ی دەچوون، (حەيشەخان)ی ئاغازن، کە لہ هەموو هەريتمەکەى ئيمە کەزى وەکو هى ئەم... بەسەرى چ ژتيەکەوہ نەبوون و بە (حەيشەخانى کەزى چل گەز) ناوى دەرکردبوو.

- کە مندال بووم دايکم باسى فرنە گولەى بۆ دەکردم... فرنە گولەى بەژن بستیک و ردین چل گەز. من هەر چەندە گچکەش بووم، بروام نەدەکرد هى وا هەبێ ريشى لہ بەژنى دريژتر بى! بەلام حەيشەخان... وا بوو، هەموو خەلکى گوند، هەموو مندالەکانى گەرەک... دەبان گوت، کەزىہکانى حەيشەخان لہ بەژنى دريژتر بوون.

کەزىہکانى خەلیفە سەرسۆریش وەکو هى ئەو ئاغازنە دريژ بوون! بگرە خەلیفە خۆى... يان خەلیفە ژن... هەفتەى شەويک لہ خەنەى دەگرتن و دەى نواندەنەوہ... تا وەکو دوو سوورە ئەژدیهای زەلام لہ ناو پرچە فش و بلاوہکەى بۆ بناگووتى و تەختەى شان و سينگ و تا سەر نىکى خەلیفە دەخزين و شور دەبوونەوہ، کە خەلیفەش دادەنېشت... ئەو کەزىانەى لہ تەنېشتىوہ... لەسەر زەويهکە وەکو مار پەپکەبان دەکرد.

لەناو کۆمەللى پياوان، تا ئيمروژش زۆر خەلیفە و دەرويشم ديون و دەيانينم، بەلام پرچ و پەرچەم و کەزى وەکو خەلیفە سەر سۆرم بە چ يەکتىيانەوہ نەديوہ، جگە لہ پرچ و کەزىہکەشى، ئەم خەلیفەيە سامىکى قورسى لەسەر ئيمەى مندالەکانى گەرەک... هەتا لەسەر خەلکى گوندو هەريتمەکە هەمووى هەبوو... خەلکەکە دەبانگوت:

- خەلیفە سەرسۆر... دەچیتە ناو ناگرو ناسووتى، ئەک هەر ناسووتى... تەنانەت بەهەموو ناگرى دونيا تا قە مووتکى گەرم داناييت.

هەروا دەبانگوت:

- خەلیفە سيفاتى حەزرتى ئىبراھیمی هەنە، ساردى و گەرمى کارى تى ناکەن، بەفرو سەھۆل و سايقەى زستان لەشى نالەرزىن و ددانى نا تەقین!! چەوئەندەرى کوللا... و چيشتى گەرميش دەم و پدوى ناپيشين و زگى ناسووتين!!

- کە مندال بووم، سەگەکەى مالى حەمە شوان... پتی بە ريبوارى کۆلانەکە دەگرت، بە تايبەت پاش نوپى شىوان، کە دەهات دونيا تاريک بى رىگای نەدەدا کەس بە کۆلانەکەدا رەت بى، ئەوئەندە درى بوو کە بەردىکيان تى دەگرت... ئەم بەدوو بەردەکە دەکەوت و تا بەدەم... دەيقۆزتەوہ و لەناو دەم و ددانى وەردەدا، ئىنجا بۆ بەردھاوړت دەگەرپايەوہ و وەک پلینگ ھاواری بۆ دەبرد!!

دەبانگوت:

- ئەسپ سوار دادەبەزىنىچ.

رۆژتېك لە پىرسەگە كە دەنگى بىرا... و بۆ يەكجارى لە كۆلانەكە بىز بوو، حەمەشوان بەردى
هەلداويشت، سەرى خۆى وەبەر دەدا، لەناو مۆنجى توورەبى دەينەپراند:

- ئەو چ سەگبايىكە ئەم بىن وىژدانىيەى كىردو؟ چ خوانەناسىكە ئەم سستەمەى لەو بەستەزمانە
كىردو؟

دەيانگوت:

- رېتواریك سەلكە چەوئەندەرتكى لەناو ژىلەمۆ پىشاندوو و ھەر بەو گەرمىيەو... لە جىياتى خركە
بەردىك بۆى ھاويشتبوو، سەگە دپە بەدەختەكەش بەدەم قۆزتبويەو... بەو ھۆبەو ھەموو دەم و ددانى
ھەلئەراون.

- لەم دونيا سەيرەى ئىمە ھى وا ھەن، بە چەوئەندەرى پىشاويش دەم و ددانىان ھەلئەراون!!

دەرویش قادر، جار لەدواى جار بۆ خەلكى دەگىرايەو كە خەلىفە سەرسۆر نواندوون و... دەيگوت:

- رۆژتېك لە رۆژان خەلىفە... لەگەل شەماشە سوولاقە كە يەكپىك لە ديانەكانى خەلكى گوند بوو،
لېيان دەبىتتە موجدەلە و دەمەقالى، ھەر يەكەيان بە دىنى خۆى ھەلئەگوت، ھەر يەكەيان ئاينى خۆى
پەسند دەكرد و دەيگوت و... دەيگوتەو:

- دىنى من... حەق و رەوايە!!

ھەر چەندە شەماشە زاتى نە دەكرد... حەددى نەبوو، رووبەرووى خەلىفە لىوى بىجولتېنى و يان بلى:

- وەرە سەر رىگای حەق... ئاينى عيسا قەبول بكە؟

بەلام خەلىفە... بەبىن پەروا و... بە ئاسايى داواى لە شەماشە كىرد و پىتى گوت:

- كافر وەرە سەر دىنى من، وەرە سەر دىنى ئىسلام، كە تاكە دىنىكى حەقە... و باقىيە و دىنەكانى
دېكە ھەمووى بۆش و بەتالان!!...

بەبىن ئەو ھى خۆى تىك بەدا، يان زویرىيىك لە داواكەى خەلىفە نىشان بەدا... يان ھەر نەبىن وەكو ئەم
بە تووندى وەلام بەداتەو و كىشەكە گەرم بكاو و داواى موعجىزە لەم خەلىفە يە بكا... شەماشە ددانى كى
دەكردنەو و سەرتكى لە خەلىفە ھەلئەبىرى و خەندەيىكى بايى بۆ دەھاويشت و لە دوايىشدا خۆى كى
دەكرد و چاوى لەزەويەكەى بەر پىتى دەبىن!!

دەرویش قادر دەيگوت:

- خەلىفە پتر لە كرى و ساردىيەكەى شەماشە پەست بوو، بەسەر شەماشەدا نەپراندى و بانگى كىرد:

- بىن دىن... ھەر ئىستە نىشانەت دەدەم كە دىنى موحەمەد چىيە و چەند حەق و بىن ھاوتايە!!

دەرویش دەيگوت:

- بە رىكەوت دەمەقالىيەكە، لەبەردەم خەلكىكى زۆر و لە پىتىش دوكانى وەستا حەمەد عەلى
ئاسنگەر دەبىن، خەلىفە بەدوو چاوى وەك پشكۆى گەش، چاوى لە كوورەى وەستا حەمەد عەلى زەق
كىردنەو، كوورە وەك ئەشكەوتى جەھەننەم دەمى لىك ھەلپىچىرى بوو!! يەك... دووجار مەدەدى
خواست... بانگى كىرد:

- يا... ئەللاھوو... يا موحەمەد... يا غەوسى گەيلانى!! دەرویش قادر واى دەگىرايەو:

- پاش... فرباد و مه‌دهد خواستن، چه‌زهره‌تی خه‌لیفه... به‌ک... دووچار و ه‌کو که‌له‌بابی چختی، به ده‌وری خۆیدا... وهرچه‌رخا... چند جار پاشه‌لی به ئه‌رز که‌دا کیشا، له پاشدان... جۆتکه‌ییکی به‌هیزی له ئه‌رز کوتا و به‌گور خۆی هاویشته ناو زارکی کووره!! له‌ناو ئه‌شکه‌وته‌که وون بوو! ده‌نگه نیره‌که‌ی له‌ناو کووره ده‌هاته ده‌روه... که هاواری ده‌کرد:

- وه‌ستا بیده‌فه... ده‌بی به‌جۆش بیده‌فه... هه‌ی سه‌گباب!! وه‌ستا کووره‌که‌ی... ده‌فی... ده‌فی... ده‌فی... ده‌فی... هه‌تا بۆن زورک بۆن سو... دووکه‌ل و بۆن چرووک ئه‌و ناوه‌ی پر کرد و خه‌لیفه له‌ناو ئه‌م ته‌م توومانه... وون بوو... و... توایه‌وه!!.

ئه‌و خه‌لکه ئیسلامه‌ی له‌بهر ده‌رگای دوکانه‌که‌ی وه‌ستا همه‌د عه‌لی ئاسنگه‌ر... که‌له‌که‌یان کردبوو، که بۆن زورکی فه‌ره‌نجیه‌که‌ی خه‌لیفه‌یان گه‌یشته کوونه لووت... بلاوه‌یان تی که‌وت، هه‌ریه‌که ده‌یه‌ویست پیتش ئه‌وی دیکه خۆی رزگار بکا... رایان کرد، ئه‌مانه نه‌یان ویرا چاوه‌نۆری ئه‌نجامی توانه‌وه و دووباره داڕشتنه‌وه‌که‌ی چه‌زهره‌تی خه‌لیفه... بکه‌ن.

ده‌رویش قادر داخ له دلانه ده‌یگوت:

- ئه‌وانه به‌قسه‌ی خۆیان ئیسلامیش بوون، دوو دلپان له موعجیزه‌که په‌یدا کرد.

وه به‌ته‌سه‌وه توانجی له‌و خه‌لکه ده‌گرت:

- ئه‌مانه ئیمانیان وه‌ک په‌ری می‌شه، لایه‌نی دینیان لاوازه!! شه‌ماشه‌ی کافریش... له‌ترسانا تۆقی بوو، هه‌ر دوو له‌پی ده‌ستی به‌سه‌ری خۆیدا ده‌کیشا... به‌ده‌نگیکی له‌رزۆک... گه‌رووی پر بیه‌و و له‌گریان... هاواری ده‌کرد:

- هه‌ی هاوار... له‌پتی خودا... خۆ من نه‌مگوت... وا بکه!! له‌پاشدان رووی له‌خه‌لکه‌که ده‌کرد، شیتانه ده‌بزریکاند:

- ئه‌ی عالم... من حه‌قم به‌سه‌ردا نییه، من هۆی ئه‌وه نیم!! ئیتر به‌په‌له تیتی ته‌قاند... و به‌راکردن... به‌گردی ډیره هه‌لگه‌را، تا ئیستاکه‌ش که‌س سۆراخی نازانێ!! که‌سپک له‌خه‌لکی ئاوابی چاوی پتی نه‌که‌وته‌وه، هه‌ندیک ده‌لین به‌ره‌نگاری سه‌فین بووه، هه‌ندیک ده‌لین شیت بوو... که‌وته ده‌شت و ده‌ر، هه‌ندیکیش ده‌لین که‌ شه‌ماشه... ئه‌و موعجیزه‌یه‌ی دیت... هاته سه‌ر ریگای هی‌دایه‌ت و ئیستاکه ئه‌ولیایه... که‌س به‌جیگای نازانێ!! چونکی ئه‌ولیا‌ی خودا غه‌یبن، له‌بهر چاوه‌ ئیتمه‌مانان بزرن... که‌س نایان بینێ!!.

ده‌رویش قادر ته‌لاقی له‌سه‌ر ئه‌وه ده‌خوارد که شه‌ماشه بووه‌ته وه‌لی، ده‌ی فه‌رموو:

- ته‌نیا من له‌وی مامه‌وه... له‌بهر ده‌می کووره‌که وه‌ستام، دل‌م جووله‌ی نه‌کرد!!... ده‌مزانی خه‌لیفه ئاگره‌که‌ی لی ده‌بیتته شانه‌شین، هه‌ر که خه‌لیفه‌ش... سه‌ری له‌ئه‌شکه‌وته ئاگرینه‌که ده‌ره‌یتنا، وه‌کو په‌لیک خۆی هه‌لدایه ئه‌و مه‌یدانه... راست بووه‌وه، ده‌ستیکی وه‌سه‌ر و شانی موپاره‌کیدا هیتنا... خۆی داوه‌شاند... ناو‌پتیک دایه‌وه... شه‌ماشه غه‌یب ببوو!!

- مه‌ده‌د... یا غه‌وسی گه‌یلانی!!

خه‌لیفه... مه‌ده‌دپکی دیکه‌ی خواست، له‌مه‌یدانه‌که چه‌وه ده‌ر. وه‌ستا همه‌د عه‌لی ئاسنگه‌ریش، که ئه‌ویش له‌ته‌ک ده‌رویش قادردا شاهیدی ئه‌و موعجیزه‌یه بوو، ئیستاش ته‌لاق ده‌خوا که:

- ته‌نانه‌ت تۆزیش له‌که‌له‌کی پاکی خه‌لیفه نه‌نیشته‌بوو!! مندال بووم، که ئه‌و پرووداوه‌یان بۆ

ده گيتيرامه وه، بهو هويوه... تهنانهت خهليفه سه رسوريشم... له خهونيش لهبير نه ده کرد، ههرگيز ديمه نه عاجباتيه که ی له بهر چاوم وون نه ده بوو، کاتخ له دووره وه درده کهوت... موچرکم به لهش داده هات... له ترسانا رام ده کرد، خوتم له سووچی خانوتک... له پهنا دارتک ده شارده وه، له هه شارگا کهم به چاوه دزی تیی راده مام، وه نهو مو عجيزه به وای لیکردم هه تا دونه ماوه... له ههر کوئی بیبینم، یه کسه ر بیناسمه وه... وینه که ی... وینه ی سهرو سه کوتی، که لهش و فهره نجیه کولکنه که ی له ناو گلینه ی چاوم... له ناو میتشکما چاپ بن، چاپتکی واکه زه برزه نگی زه مان توانای ره شکرده وه یانی نه بیت.

دهرویش قادریش... شیربازتک بوو، له هه موو ناوچه که مان باو بوو، که نه م دهرویشه قادریه و ناگر وه کو ناروو ده خوا!! ورگی خوئی ده درئی و نه گهر ریخوله کانی لیک تالابن... نهوا دریان دینتی... لیکیان ده کاته وه... به بی ده رزی و داو... و دورمانیش وورگی ده دوریتنه وه، له مهش پتر... سه ری مندالی بچو کیش ده بری!!... سه ریان له لاشه بیان جودا ده کاته وه... له دواییشدا... سهرو لاشه کان به به که وه دنوسیتیه وه... منداله سه رپراوه کانیش... بی نه وه ی هه ست به شتیک... نازارتک بکه ن، هه لده ستنه وه و راده که نه وه گوره پانه که ی گوند... ده چونه وه کوری گه مه و یاریکردن، وه کو ههرگیز شیرو چه قویان نه دیتی!!...

دهرویش قادر به خوئی ده بگوت:

- تهنانهت... جئ شوین تیغیش... له سه ر گهر دن و ملی نه م منداله سه رپراوه نامیتنی!!
که نهو قسانه شی ده کردن، لمووزی بز ناسمان به رز ده کرده وه و له ناو خه لکه که ده هات و ده چوو... و بانگی ده کرد:

- نه مه هه مووی هیممه تی شیخه و قودرته تی غهوسی گه بلانی روحم به فیدایان بی.
که خه لکه که نه م بیان ده گتیرایه وه... منداله کانی گوند... هه موو... منیش له گه ل بیستنی ناوی دهرویش قادر... ده ست و په مان ده له رزین، ترس وه ک ناگر به رده بووه گیانمان... ترسی نه وه ی نه وه کا سه ری نیتمه ش بیئی!!

من ههر ترسی نه وه م بوو که:

- نه وه کا سه رم بیئی... و نیتر جارتیکی تر سه رم جیگای خوئی نه گرتنه وه!!
جار جاره ش خه یالتم ده کرده وه و... به خوتم ده گوت:

- سه رم... دائیما وه کو زه نگیکی زلی له ناودا بهه ژیتنه وه، دائیما زرینگی لیوه دی، کاس و به ژانه، زگم وه کو چه نگالینکی ماسی گری له جهرگو هه ناو گیر بووین... ژان ده کاو پیچ ده خواته وه، له شم رۆژ به رۆژ لاواز ده بی... وه کو هه مبانه ییکی کون... سیس و چورچ... پوچ ده بیتنه وه، خوتم له خوتم بیتارم.
وه به خوتم ده گوت:

- له وانیه نه گهر سه رم لهو له شه م جودا بکرتنه وه، نهو سه ره به ده خته رازی نه بی جارتیکی تر به و له شه... له ره... برسیه... نه خو شه... له رزۆکه بنوسیتنه وه!!
سه ره... سه ره... نه مه خه یالی مندالیم بوون!!... زۆر جاری و ده بوو... به جۆره هوشیاریتکه وه...
یه کو دووم له گه ل خوتمدا ده کرد:

- من... خوتم تامیتکم له م ژبانم نه چیشته وه... به یان بیان که له خه و راده بم... گه رووم تاله... یه که م خوزی قووت ده ده مه وه ده لیتی ژه هراوه به گه رووم داکراوه، دلیم له گه لیدا ده خیتوریتنه وه به درتژیایی رۆژ

تالار دەرئۆتتە ناو زارم، بە گشتی لەم کەلەشەم بیزارم... کەواتە... چۆن سەرم... ئەو سەرەى دەلێن خانەى عەقل و ژیرییه... ئەم سەرم ئەگەر دەر فەتى بۆ هەلکەوى لەو قەفەزى ئازارە رزگارى ببێ، چۆن جارێكى تر بەو کەلەشە بێ کەلکە... بەو شانەى زەردەوالهیه رازى دەبێ؟.

- لەوانە بوو وەیان من وام لێکدەدایەو... ئەگەر سەرم لە دەست دۆزەخى لەشم رزگارى ببێ، جارێكى تر جیگای خۆى ناگریتەو، چونكى زۆر پێم ناماقوول بوو... کە ئەم هەموو ئازارى گیانەم هەلگرئ، یان ئەگەر بۆى رێک بکەوى بەهەسیتەو، بەکو دووى لێ بکا.

جگە لەم هۆیانە، هۆى تریش هەبوون... کە وایان لێ کردبووم خەلیفە سەرسۆرو دەرویش قادرم لەیاد نەچنەو، هەندیک یادگارى وام بۆ ماپوونەو، کە هەر کاتیک ئەو دوانەم دەهاتنەو پێش چا... ئەو یادگارنەم لێ زیندوو دەبوونەو و وەکو مۆمیا خوین و گۆشتیان دەگرتەو... گیانیا ن دەهاتەو بەر، لەپێش چاومدا قیت دەبوونەو.

* * *

ئەو رۆژەي تەرمى باوكم... بە كزى و بىن دەنگ و بىن ھەرا، بەرەو گۆر وەرئ دەكرا، خەلىفە سەرسۆر لەسەر چەقى جادەكەي پىش دەركى سەرا، لەگەل دەرويش قادر و دەرويش و مەرىدە قۇدارەكانى دىكە... ئالڤەيان بەستبوو!! ئالايىكى سەوز... بەدەست مەرىدىكى دەمرووتى درىژى رەقى بارىكەو بوو، بەرەو ژوور ھەلى كەردبوو... دەرويش و مەرىدەكان... لە دەورى بەكدى دەسوورائەو... شىخ قطبالدين لەناو ئالڤەكە بوو، ئەو پىش بەدەورى خۇيدا دەسوورائەو و دەنگىكى زەلامى لى ھەلدەستا.

- ھاويان لەگەل مندالەكان دەچومە گردى ھەسەن بەگى... دەچوونە سەر جۆخىنەكەي مالى مام بايز... سەيرى جەنچەرمان دەكرد... جەنچەرەكە لە دوو جۆتە ئىستىرتىك قايم كرابوو، جەنچەرەكە لە ناوھەندى خەرمانە گەمەكە چەقى بوو... كە ئىستىرتەكان لە دەورەي خەرمانەكە راوەستا بوون، ھەردوو چاويان... بە پەروۆيىك بەسترايوونەو، كە ئىستىرتەكان بە دەورەي خەرمانەكە دەسوورائەو... جەنچەرەكەش لەناو جۆخىنەكە... بە دەورەي خۇيدا دەسوورائەو، دەيانگوت گەنم بەم رەنگە پەيدا دەبى... مام بايز بەم رەنگە گەنم پەيدا دەكا... لەژىر پەرى جەنچەرەكە... كۆمەلەك گەفى زەردم دەدەيت... رۆژىك مام بايز لەگەل كورە بچكۆلەكەي خۆي منىشى سواری جەنچەرەكەي كەرد.

لەپاشان... ئالڤەكە لە دەورەي جەنابى شىخ ھەلەشايەو، دەرويشەكان... شىرو خەنچەريان لە كالان دەركىشا، مەرىدە دەم رووتە درىژەكانىش... زەرگيان لە گوبى خۆ ئاوديو دەكردن... رۆژانە جادەكە... لەم سەرى جادەكە بۆ ئەو سەرى دەستيان بەسەماو سى جرتەكى كەرد، لەناو قەدىان بەرەو ژوور بەلاي چەپ و لای راست دەھەژانەو لموزيان بۆ لای ئاسمان ھەلدەبەرى، لەپ بە پانابى جادەكە بلاوھيان لى دەكرد، لە دوايشدا خۇيان لەبىك دەدايەو، وەك شانەمىش بەكتريان دەگرتەو و لە دەورەي شىخەكەيان شلغەيان دەبەستەو!!

ئەو نەرە فيلانە بەھاي و ھووى... بە تەقلەبازى و بەناوى زىكرى خودا ئەو ناوھيان خرۆشانديبوو، لەگەل گرم و ھۆرى تەپل و دەف و زەرگە بازى و شىرو تىخ وەشانندن و مەرىم ھەموو گونديان دەلەرزاندەو!!

- ئەللا ھەي... ئەللا ھەي...

- مەدەد... يا شىخى سەنعانى...

رۆژىك بوو... لە رۆژانى سەرەتاي بەھار، چىاي سۆرك بەفرى بەسەرەو نەمابوو، دار چنارە زلە پىرەكانى ھەوشە فراوانەكەي مزگەوت، وەك دەستىكى زەلامى ئەفسووناوى پەنچەيان لەناو جەرگەي ئاسمان گىر كەردبوو، سەفینی رەنگىن... پەلە پەلە رەشايى مەزەرە سپىكەيان بەلەك كەردبوو، دەنگى ھاششەي دۆلەكانى سۆرەحمان و... ھەسار... دەنگارە، چىكايەتى دىوھەكانى... دىوى رەش، دىوى سى... زەردايى دىر... مەرجانى جادوويان... دەھىتانەو ياد، لە پىش چاوى من... ئەشكەوتى سۆرەحمان... دۆلە قوولەكانى قەد سەفین... ھەر وەزارى ئەو دىوانە دەچوون... ترسىكىيان دەخستتە گيانم، سامگرتوويان دەكردم، وا بەخەيالتم دادەھات كە زاركىيان بۆ ئىتمە بەش كەردۆتەو، دەترسام گونددەكەم ھەل بلوشن... لەناو گونديش... تەرمى باوكميان بەكزى... بىن دەنگ و ھەرا... بەرەو گردى زەيتوون بەرەو ئارامگاي بەكجارى دەبرد، بەر دەركى سەراش بسو مەيدانى سىترىك و خەلىفە سەرسۆر دەرويش قادر و ھاوپىيەكانى دىكەي باوكم... ئەوانىش لەو سىترەدا كەوتبوونە تەقلەبازى و وەك تەرزە لەسەر چەقى جادەكە ھەلدەقۆزىنەو، بانگيان لە دىوارەكانى سەرا بەردەكە دەگەرايەو، بانگيان بۆ تەمەن درىژى

خاوهن شکۆ رادههپشت، ئەو رۆژه رۆژی له دایکبوونی خاوهن شکۆ بوو... بە زەحمەتییکی زۆرو مل ملانی رێگای تەرم هەلگرەکان در... بەرەو گۆرستانەکە ی زەیتوون رابوون!! ئەمانە زۆر خەریک بوون... عارەقیان رشت هەتا توانیان کەلینیک بۆ تێپەراندنی تەرمەکە لە دیواره هەژاوەکە ی دەرویشە خواپەرستەکان بکەنەوه.

ئەگەر بە کینکی ناشارەزا... یان بێگانەییکی لەو کاتەدا بەویدا تێپەرپیا، هەر وای بۆ دەهات کە زیکری ئەو خواو تیرو شیربازیه، ئەو های هوی خەلیفەو دەرویشەکان بۆ ریزگرتنی مردووەکە بێ؟ وه هەرگیز بیری لەوه نەدەکردهوه کە خوالێخۆشبوو... چ رەش و رووتییکە، نەتوچارو خاوهن پارە و پوولە... مەولوودی بۆ بخوێرتیتەوه و نە میرو زەبر بەدەستە... کەژاودی بۆ هەلبەستری... نە ئەفەندی و پیاوی حکومەتیشە کۆزی بۆ بگێری... ماوەییکی بە سەر سوپمایی دەمایەوه... تا بزانی زەماوەندەکە بۆ خاوهن شکۆیه... بۆ خاوهن شکۆی مەلیکی ولاتە... بۆ سەرکەوتنی خاوهن شکۆیه، چونکی ئەو رۆژە ی باوکی رەحمەتیم ئەم دونیایە ی بەجێ هێشت و تۆماری ژبانی پر ناسۆزی تێدا پێچایەوه... رۆژی وهبیرھێنانەوهی... رۆژی پیرۆزی له دایکبوونی خاوهن شکۆ بوو... له ئەو رۆژەدا مەلیکی له دایکی کەوتیوهوه و پیتی نابوو ئەم دونیایەمان.

مودیر بەگ، قۆمیسیری پۆلیس، بەگزادەکان، ئەفەندیەکان مەلاو فەقییەکان، توچار و کویتخا و خویزەکان، بەشیک زۆری خەلکی ئاوابییش... مندالەکانی قوتابخانە بچکۆلەکە، جلکیان گۆپیوو، کچ و ژنەکانی بەگزادە و پیاوەکانی حکومەت خۆیان رازاندبووهوه و... ئەمانەش... پیاوەکان... لەسەر سەکۆیەکە ی بەردەرکی سەرا و زۆریان له گۆرپانەکە خەلقەیان بەستبوو، شاییککی گەرمیان ساز دابوو، ژن و مندالەکانیش لەسەر گوێ سواندەکانی ئەمبەر و ئوبەری جادەکە کۆبوونەوه... سەیری زەماوەندەکە و بەزمی دەرویش و سترکەکیان دەکرد و کلی لی...یان لی دەدا.

کویتخا تەها سەرچۆپی شایبەکە ی گرتبوو... تەپە ی پیتی تیکەل بە گرمە ی دەهۆلەکە دەبوو، زورناش لەگەل هەلەلهو قیژە ی سەر گوێ سواندەکان... مرۆی له جیگاکی خۆی دەهینایە لەرژین!!.

میر... له گرمە ی شایبەکەدا... حیماسەتی هەلستا... خۆی پێ نەگیرا، لەسەر کورسیەکە ی تەنیشت مودیر بەگ... لەسەر سەکۆیەکە خۆی پێ نەگیرا، قیبت بۆوه... بە چۆپی و لەیزین... بۆ لای هەلبەرکییەکە خشی... پەلاماری کویتخا تەهای دا، پەلی گرت و لەشایبەکە ی کردەوه، ئینجا بەجۆش رای کردەوه لای مودیر بەگ... پەلی کیشا... تا له جیگاکی کویتخا سەرچۆپی شایبەکە یان گرتە دەست، ئەو هەل جار... بەهۆی تیکەل بوونی مودیر بەگ بە شایبەوه خەریک... ریزەکانی شلۆق دەبوون و هەلدهوشانەوه، بەگ خەلکی ناوچە نەبوو... بەلام خەلکەکە ناچار بوون... بەپیتی ئەو بکوتن، میربش لەنگەری شایبەکە ی راگرتبوو... هەر چەندە سەر و شەدەشی هەلدهوشانەوه و پشتبێندی شل بپوهوه و بە دەستیکی خەریکی سەر و ناوقەدی بوو، بەلام بە دەستەکە ی تر هەرگیز جلهوی شایبەکە ی بەرنەدەدا.

لەبەر بەگزادە و کورە ئاغاگان ماوهی ئەوه نەبوو کورە کرمانجەکان بە ئارەزووی خۆیان هەلبەرین و بە ئازادی بچوولینەوه... یان سەرچۆپی شایبەکە بکەوتیتە دەست ئەمانەوه، لەبەر ئەوه چۆپیەکە تا دەهات پتر شلۆق دەبوو... ریزەکانی کەلینیان تی دەکەوت... خوار و خێچ دەبوون و رادهقەنان!! بەلام هەراو هوربای دەرویشەکانی سەر جادە، چەپلە ریزانە ی دەروبەری شایبەکە، هەلەلهو زاق و زیقی گوێ سواندەکان، دەهۆل و زورناو تیک قۆقۆانی منال و تال، خەلکی لەو چۆنیەتیە ی زەماوەند... بەسەر دەبرد، ناگای له راستی و خواری ریزەکانی بریبوون!! وا دیاربوو عالهەمەکە له پۆیکە ی کەیف و خوشی دابوون،

مهستی ئەو بۆنە پیرۆزە ببون.

ئەگەر واش بوو... خەلکە نەبوو، مه گەر به مونساهه به تیکه ئه وها... دهنه کهنگی رۆژتیکه ئه وتو له گونده که مان هه لده هات... که نه مانه بتوانن به ئاره زووی خۆیان... تا ده یانه وئ و تا پیتیان ده کری پیتیکه نن، جگه له مهش ئه وه جار تیک بوو میرو مودیر بهگ و قۆمیسیتی پۆلیس و باشچا وهش... هه تا مه لای گه ورهش... حاجی شیخ مه لا په سول... ئه مانه به و هه موو گه وره یی خۆیان وه... به م رهنگه بینه ناو ره شو روو ته که، تیکه لاویان ببن، له یه که سهف شان به شان بیان بوه ستن، له مهش پتر سه رچۆپیش بگر نه ده ست.

گوشادی به و الهت خه لکه که ی گرتیوه وه، ئەوه ی له و رۆژه ره شان هه ل له گریان به ولاره... تام تیکه نه کردبوو، ئەو رۆژه پێ ده که نی... یان ده بوا یه پێ بکه نیبایه، به لای که می... ده بوا یه ده می ئەوه نده له پیتیک کردبایه وه... که ددانه کانی ده رکه ون... یان ئەشکه وتی زاری ئاوه لای... تا بلسین ئا ئەوه ئەویش پێ ده که نی!!! رۆژتیکه پیرۆز بوو... ده پێ کێ هه بی له م رۆژه دا پێ نه که نی؟ له چه ژنی له دایکبوونی خاوه ن شکۆی تاقانه و نه وه ی پیتغه مه به ری مه زن... راهه ری ئیسلام.

- تهرمه که ی باو کم، به کزی... به پێ دهنگ و هه را کشایه ناو گۆر، به بی زبکر و سه له وات، به بی ده ف و عه له م، به بی شین و شه پۆر و ئەفسوس، ته نانه ت مه لاسه عیدی شیخ زاده ش، مه لا سه عیدی دۆست و حه کیمی باو کم... هه تا ئەویش ئەو رۆژه خۆی له مردنی دۆسته که ی شار دبووه!! خۆ دۆست و هه فالانی دیکه ی ئەوانه ی قه باله ی ژیان و مردن و به هه شتیان له گه لدا مۆر کردبوو، ئەوانیش له دوا ی تهرمه که ی نه بوون!! له ناو ئەو چه ند ره شو روو ته ناها تته به رچاو... که خوالیخۆشبوویان بۆ یه کجاری به پێ ده کرد... ئەوانه به زۆری له سه ر جاده که ی به رده رکی سه را و له گۆره پانه که... له ناو شایی و زهما ونده که... له ده رووبه ری سه کۆبه که ی میرو مودیر و قۆمیسیتیر ده دۆزانه وه و به و بۆنه پیرۆزه هاو به شی خۆشی ئەوانی دیکه یان ده کرد، هه تا مه لا شیخزاده ی پیرۆزیش.

- مه لا سه عیدی شیخزاده... به عه قیده ی دایکم، هه روا به پروایی گه لیک له خه لکی ئاوی... پیاوتیکه پیرۆز بوو وا باو بوو که ئەم مه لا پیرۆزه... خاوه ندی خه لیکه ی جنۆکه یه و ئەم ئەجندانه له ژنیر فه رمانی ئەون و به سه ره مه ژان دن و به ئەنگوست جولا نده نه وه ی ئەو ده جوو لیتنه وه.

ده یانگوت:

- هه موو شتیکه ی له م دونیا یه ماندا ده قه ومی... هه موو کامه رانی و ناگزوری ژیان... هه موو نه خۆشی و خۆشی تیری و برسیه تی... داری و نه بوونی... ئاغایه تی و خولا می ژنیر ده ستی... بگره زو لم و نا هه قیش... هه موو به هۆی ئەم ئەجندانه وه یه... سه باره ت به و ئەجندانه و له ریگای ئەوانه وه روو ده دن.

- که باو کم نه خۆش که وت، نه خۆشخانه... دکتۆر نه بوو... تا چاره ی بکه ن، وه کو جنۆکه... له پر مه لا سه عید... له ژوو ر سه ری په یدا بوو، دۆستی دیری نی باو کم بوو، دایکم ده یزانی جنۆکه ی له ژنیر فه رماندا... له ژنیر ده ستدا هه ن، مه لای هیتا باوکی نه خۆشم چاک بکاته وه، له نازارو و مردن رزگاری بکا!!!

- دایکم... دوو سال بوو بانگی خوا ی ده کرد، نه خۆشیه که ی باو کم ده ف بکا... دوو چاری هه تیوداری نه کا... به لام که دهنگدانه وه پیتیک نه بوو... هاواری برده بهر شیخزاده... مه لا سه عید!

- مه لا سه عید که نان و چایه ی به یانیانی نۆش ده کرد له ده ره وه... له په نا دیواری کۆلیتته که مان، له ژنیر سیبه ری دیواره که... به رمالیکی وه کو چه تر هه لده دا، ده چوو ه ژنیری... هه تا له مزگه وتوه به بانگی نیوه رۆی له گوێ نه چه قیبا... نه ده جولا یه وه، ئەو کاته لاسکیکی چه تره که ی هه لده دابه وه، که له ریگا

دهرۆیی... عهباکهی ئهوها بهسهه خۆی دادهدا... که تهنهئا ئهه تیلمه ریگایهی بۆ رۆیشتن گهرهکیهتی... ئهوهنده بیینی، پاش نوێژ کردنیس، چۆن چووبو... وا دهگهراپهوه، پهنا دیوارهکه... چاوهرپی دهکرد... نان و ئاوێکی بۆ دهچوو، ههتا زگی ههلی دهگرت... دهیخوارد، دهچوهوه ژیر چهترهکه، لهچکهکهی دادهایهوه... ئیستر تاكو رۆژئاوا لهو خهلهوتخانهیه خۆی مات دهکرد و نهدهجولایهوه، بگره نیوهرۆیان... کاتی رۆژ دهچوهه ناوهندی ئاسمان... ئهه کاته تیشکی رۆژیسی پی بگه بشتبان... دیسان جوولهی نهدهکردهوه! ژیر چهترهکهی بهر نهدهدا... تا وای لیهات... نان... ئاو میوژ و گوێز... بریشکهی ئوک... شهکری نهبات و ههه خواردمه نییگی دیکه لهمالدا ههباوه و خوا به نهسیبی بکردبا... لهژیر چهترهکهی دهست دهکوت، فهرمانیس وابوو چ روح له بهریک بهشهریک نزیکه خهلهوتخانهکهی نهکهن، نهوهکو خوانه نهخواسته... خهلهوتهکهی لی بشلهقی، بهه هۆبهشهوه... باوکی نهخۆشم زهردرایی... یان نهخۆشیهکهی گرانتربیی.

رۆژ تا ئیواره... من و خوشکه بچکۆلهکه... لهسهه بانهکه دوور له خهلهوتخانهکه وهستا بوین، یهکی چیلکهیه کهمان، بهدهستهوه بوو، دایکم پیتی گوتموین:

- ئهگهه پشیله، مریشک، کهلهباب، مشک... بۆ لای جهنابی مامۆستا چوون... ئیوهی گورج ریگیان پی بگرن و راویان بنین، نزیکه خهلهوتخانهکه نهبن.

دایکم به دهنگیکی لاواز و نووساوه دیگوت:

- مامۆستا شیخزاده... چهته خهلهوت... جغزی گرتووتهوه... جغز، کلای باوکم... ههروا ههندی جلویهرگ و کهلهپهلی تری له ژیر چهترهکه دانابوو!

مندالهکانی گهرهک... ئهوانهی هاوڕیم بوون... به پشته پشتهوه... به بناگوێ یهکتریان دهچرپاند:

- بابی شیرکۆ ئهجنده لیتی داوه!!

دایکیشم به غه مباریهوه دهیگوت:

- بههۆی ئهه کلاره... بههۆی ئهه جل و بهرگه... جندۆکهکان دهگه پین ههتا هۆی نهخۆشیهکه

دهدۆزنهوه... ههموو دنیا دهپشکن ههتا وه ئهجندهیه دهکهن که بوته هۆی نهخۆشیهکهی!!

خهلهکهکه دهیانگوت:

- نهخۆشیهکه ئهجندهی رهش لیتی داوه!! ئهجنده سپیهکان بههۆی کلاره... و کهلهپهلی نهخۆش، لهناو

پیتج و پهنا قلف و گرتی، لهناو رایهلی رانک و چۆخه لهکهی... ئهه ئهجنده رهشانه دهدۆزنهوه، ئهوانهی خۆیان لهم جینگایانه شار دووتهوه و دهستیان له باوکم وهشاندوه.

- دایکم زۆر بروایی به مهلا سهعید و ههروا بهه قسانهی خهلهکی ئاوابی ههبوو، لام وابوو ئهه

کاتهی پروپیترینی کۆلان لیتی کۆدهبوونهوه و باسی ئهجندهی رهش و جنۆکهی سپیان بۆ دهکرد... له دلدا ههستی بهجۆره خۆشیهکه دهکرد وام بۆ دههات که به ههموو دلایهوه... له ناوهه ههزی دهکرد...

دهپاراپهوه... مهسهلهکه وابی... وابی که بههۆی مامۆستا مهلا سهعید، ئهجنده رهشانه... ئهوانهی بوونهته میتردهزمه و دهستیان له باوکم وهشاندوه... نهخۆشیان کردوه، ئهه جنۆکه رهشانه بدۆزرتنهوه،

ههتا باوکیشم له نهخۆشیهکهی رزگاری بیی، چاک بییتهوه، ههلهستیتهوه، وهکو جاری جارن... بۆ گوزهرانی ئیمه بکهو پتهوه جموجۆل و ئهرکی سهرشانی ئهه سووک بیی، خوشکه بچکۆلهکهشم... ئهه ویش

ههزی دهکرد باوکم چاک بییتهوه، وهکو جاری جارن... دهستمان وهسهردا بیی... به رووماندا

بگه شیتتهوه، هەر چه‌ند ئه‌و له‌من بچکۆله‌تر بوو... به‌لام ئه‌و زۆر مستوی باوکم ببوو، باوکیشم ئه‌وی زۆر خۆشده‌ویست.

باوکم... ئه‌وه‌ل جار... زۆر بروایی به‌مه‌لا سه‌عیدی شیتخزاده‌هه‌بوو، لای وابه‌و خودا دوعاو نزای ئه‌م پیاو چاکه... رەت ناکاته‌وه، له‌سه‌ر ده‌ستی ئه‌و شیفای بۆ ده‌نیرێ، به‌لام چه‌ند رۆژتیکي پێ نه‌چوو ده‌هات وورده‌ وورده‌ برواییه‌که‌ی له‌ق ده‌بوو!... تا له‌دوایییدا وای لێ هات... مه‌سه‌له‌که‌ی هه‌موو به‌با ده‌ژماردو به‌قه‌سه‌ی پرووپووج، به‌لام هه‌ر له‌به‌ر خاتری ئیمه‌و دلێ دایکم... ده‌ستی به‌رووی مه‌لا سه‌عیده‌وه‌ نه‌ده‌نا، پیتی ناخۆش بوو خه‌لکه‌که‌ به‌درۆ بخاته‌وه، له‌به‌ر ئه‌وه‌ به‌ناره‌حه‌تی و بیچارانه، به‌ساردییکه‌وه... تانی له‌خۆی ده‌دا... زۆری له‌خۆی ده‌کرد... که‌مه‌لا سه‌عید ده‌هاته‌ لای، به‌تایه‌تی پاش نوێژی شێوان... دواي ئه‌وه‌ی له‌خه‌لوته‌خانه‌ی ده‌رده‌هات، زۆری له‌خۆی ده‌کرد به‌روویدا بگه‌شیتته‌وه، له‌رۆژان باشتره‌ و بێ ده‌سه‌لاتانه... سوپاسی بکا!!

-قوربان... جه‌نابی مامۆستا، ئیمیرۆ باوکی شێرکۆ زۆر بێ حاله‌!!
رۆژتیک دایکم... له‌دوا رۆژه‌کانی باوکم، ئه‌مه‌ی بۆ مامۆستا ئاشکرا کرد!!
دایکم چاوی پرپیون له‌گریان، کۆمه‌لێک پارانه‌وه‌و بێ ده‌سه‌لاتی له‌گه‌ڵ ئه‌و قسانه‌ی ده‌بارین...، ئه‌و رۆژه‌ جومعه‌ بوو، جه‌نابی مه‌لا سه‌عیدی شیتخزاده‌ نه‌چوبه‌ خه‌لوته‌گاکی... چونکی وه‌کو ده‌یفه‌رموو:
- رۆژانی هه‌ینی، فریشته‌و ئه‌جنده‌کان نازاد ده‌کرتین ئیجازه‌و پشوی هه‌سانه‌وه‌بان پێ ده‌به‌خسری!!
رۆژی شه‌موو دیسان دایکم چۆنیه‌تییه‌که‌ی باوکمی به‌جه‌نابی مه‌لا سه‌عید گه‌یاندوه‌:
- باوکی شێرکۆ... زۆر بێ حاله‌... قوربان.

رۆژتیکي گه‌رمی سه‌ره‌تای به‌هار بوو، مه‌لا سه‌عید له‌به‌ر گه‌رمایی رۆژ... له‌ژێر چه‌تره‌که‌ی... رای کردبووه‌ ژێر سێبه‌ری دیواره‌که‌ی لای ده‌رگای ماله‌که‌مان، ماوه‌یه‌کی زۆر بوو باران نه‌ده‌باری، خه‌لکه‌ سه‌ری له‌وه‌ سوورمابوو... که‌چۆن له‌م وه‌رزی باران و به‌هاره‌دا دونه‌یا وا وشک و گه‌رم ده‌بێ، هه‌ندتیک ده‌یانگوت:

- غه‌زه‌بی خوايه‌!!
به‌لام جه‌نابی مه‌لا سه‌عید ده‌یگوت:
- نا... ئینشائه‌للا غه‌زه‌ب نییه، پێش سی‌سالی... وه‌رزتیکي وا وشک و گه‌رم... له‌م ناوچه‌یه‌دا تێپه‌ریوه، ئینشائه‌للا به‌رحمه‌ت و به‌ره‌که‌ت وه‌رده‌گه‌ری.
مه‌لا سه‌عید ده‌یه‌ویست به‌م قسانه‌ی... دایکی کلتۆم له‌مه‌سه‌له‌ی نه‌خۆشیه‌که‌ی باوکم، شری باوکم ببوێری!!

-غه‌زه‌بی خوداش، ده‌بێ هه‌ر به‌رحمه‌ت بزانی... خوشکی!! مه‌لا سه‌عید دۆش دامابوو، هه‌موو له‌شی به‌سه‌ر ئاره‌قه‌دا گه‌رابوو، دایکم وه‌کو ئاگا و هۆشی له‌وه‌ هه‌موو به‌یت و بالۆرده‌ی غه‌زه‌ب و رحمه‌تی خودایه‌ هه‌بووبێ که‌مه‌لا ده‌یفه‌رموو، بۆی به‌رووی مه‌لای دادایه‌وه:
- باوکی شێرکۆ... زۆر بێ حاله‌ قوربان!!
- خوشکی به‌هه‌شتی... دایکی شێرکۆ گیان، خودا پێ ئاگاداره... چه‌ند رۆژه‌ له‌گه‌ڵ جنۆکه‌ و خێوه‌کان... ململانی و زۆرانبازمه، هه‌ر وه‌خته‌ چاوم ده‌ریه‌رن... هێزو هه‌ناسه‌م لێ بیری، به‌لام چیبکه‌م... ئه‌و کافرا نه‌وه‌نده‌ پشت ته‌ستورن، هه‌تا ئیستا زه‌فه‌رم پێ نه‌بردوو.

مه‌لا سه‌عیدی شیخزاده، سه‌ری دانه‌واندبوو... چاوی له‌من بری‌سوون، نه‌من له‌بن دیواره‌که هه‌لتروشکا‌بووم... بال‌م وه‌سوو‌چیتکی ده‌رگا‌که دابوو...

- چاوه‌کانی وه‌ک چاوی پشیل‌ه‌که... که‌سک و بریقه‌یان ده‌دا!! به‌ زه‌لیلی و به‌ ده‌نگیتکی کر و له‌رزۆک... به‌ هه‌ناسه‌پرکی... به‌م ره‌نگه‌ وه‌لامی دایکی دامه‌وه.

له‌پاشدان مامۆستا دا‌وای ته‌شتیک نا‌وی کرد!! دایکم نا‌وه‌که‌ی بۆ هینا، له‌پشت سه‌ری نه‌خۆشه‌که داینا، مامۆستا سه‌له‌واتیتکی هه‌لدا... لیتی ده‌جولاندنه‌وه‌ چاوی کوسک ده‌کران، وه‌ چاوی پشیل‌ه‌که ده‌چوو... لیتی ده‌جولاندنه‌وه... ته‌نیا ده‌نگی لریه‌ لریی لیتوه‌کانی ده‌هات، وام بۆ ده‌هات داندۆکی گهرمی فر کردوه، منیش که‌ داندۆک یا ماشی گهرم فر کردبا... وه‌کو مامۆستام ده‌کرد. مامۆستا فویتی له‌ نا‌وه‌که‌ کرد، چارۆگه‌ییکی سپی به‌سه‌ر ته‌شته‌ نا‌وه‌که‌ دادا. دایکم ده‌یگوت:

- نه‌وه‌ لیتی ده‌فریسمی... نه‌جنده‌کان بانگ ده‌کا...!! هیج نه‌جنده‌ له‌ناو ته‌شته‌که راست نه‌بوونه‌وه... نه‌هاتنه‌ ده‌رئ!!

جیگا‌که‌م گواز‌تبه‌وه، له‌ ته‌نیش‌ته‌ ته‌شته‌که... له‌سه‌ر چیچکان خۆم به‌ لا‌چکی کراسه‌که‌ی دایکه‌مه‌وه گرتبوو، له‌گه‌ل ده‌نگ و غلبه‌ غلبی مامۆستا مه‌لا سه‌عید... پتر ده‌چومه‌ پیتش... قه‌سدم ده‌کرد بچمه‌ ناو ته‌شته‌که، تا جنۆکه‌ و فریشته‌ بیینم.

- بل... بل... غل... بل... بل... لغ... لغ... مامۆستا وای ده‌کرد... زۆر ئاره‌زوم بوو جنۆکه‌ و فریشته‌ بیینم، به‌لام ج شتیکم... ج که‌سیتکم به‌رچاو نه‌که‌وت، خۆم پین نه‌گیرا... به‌گهرمی له‌ دایکم پرسی:
- دایه، کوان له‌مه‌چیتتر... کوان فریشته‌؟ دایکم وه‌لامی نه‌دامه‌وه، مه‌لا سه‌عید له‌ بنه‌وه‌ چاوی ده‌من برین، له‌ پاشدان نا‌وریتکی له‌ باوکی نه‌خۆشم دایه‌وه.

باوکم له‌ناو نوینه‌که‌ی... له‌سه‌ر پشت لیتی که‌وتبوو، ئاگای له‌و که‌ین و به‌ینه‌ی دایکم و مه‌لا سه‌عیدی شیخزاده نه‌بوو، ئاگای له‌منیش نه‌بوو... چاوی قوچاندبوون، ره‌نگی هه‌لبزرکا‌بوو... لیتی سپی و وشک ببون، ده‌می به‌ش کردبه‌وه، به‌ توندی هه‌ناسه‌ی ده‌خوارده‌وه‌ خرینگی له‌ سنگیه‌وه‌ ده‌هات... که‌وتبه‌وه‌ خه‌وتیکی قوول... قوول، نه‌ سه‌یری منی ده‌کرد و نه‌ وه‌کو رۆژانی دیکه‌ به‌ رووی مه‌لا سه‌عیدی ها‌ورپیی ده‌گرژی‌ه‌وه. دایکم وه‌ک بنه‌ به‌رویتکی وشک بوو... له‌ جیگا‌که‌ی چه‌قی بوو، به‌ واق ورماسای و گیتلانه‌ چاوی له‌ ته‌شته‌که... بۆ رووی باوکم ده‌گواز‌تنه‌وه، له‌ دواییشدا سه‌ری له‌ مه‌لا سه‌عیدی شیخزاده هه‌لده‌بری و به‌پاران‌ه‌وه‌ و ده‌نگیتکی نووسا و ده‌یگوت:

- قوربان... باوکی شترکۆ... زۆر بی‌حاله:

مه‌لا سه‌عید چاوی پرپوون له‌ گریان، نه‌ویش ره‌نگی هه‌لبزرکا، به‌وه‌رسی سه‌ریتکی هه‌ژاند... له‌پاشان سه‌ری هه‌لبیری... دوور به‌ره‌وه‌ سه‌فین روانی، ئاهیتکی توندی هه‌لکیتشا، وه‌ک گله‌یی له‌ یه‌کیتکی نادیار بکا و پیتی بلتی:

- بۆچ... وا... بۆچ؟

سه‌ری دانه‌وانده‌وه‌ و رووی له‌ باوکی نه‌خۆشم کرد، ته‌نیا خرینگی سینگی ده‌هات، په‌رۆشی له‌ رووی دوباره‌ ده‌به‌وه‌ ده‌ستیتکی وه‌سه‌ری من داهینا، رووی بۆ‌لای دایکم وه‌رگیترا، له‌ دلدا پیتی رابگه‌یه‌نی:

- هه موو ئه وهى بۆ رزگارکردنى دۆسته كهى كردى به فيرۆ چوو، تازهش چاره نه ما!!

بۆ لای دایکم سوورپایه وه، به دهنگیتكى كزی پچرپچر گوتى:

- خوشكى... هۆ خوشكى خۆم، ده بىن هه ر شوكرى خودا بكه بن، ئه مه كارى خوايه، ئه وهى ئه و بىكا چاكه، ئه وهى ئه و بىسا ناگه رپته وه. له پاشدان، هه ر بۆ ئه وهى دلئى دایکم بداته وه و... واى لى بكا كۆسته كه... به ئاسانى... و ئاساىى وه رگرئى، هه ولئى ددها ئيقناعى بكا... كه ئه و بۆ رزگار كردنى باوكم دريغى نه كردوه، فه رمووى:

- ئه و جنۆكانه، ئه وانهى بوونه ته هۆى نه خوئشى سوڤى نه ورۆزى هاوړپى عه زىزم... هاوړپى دونيا و قىامه تم، ئه وانه تا قىمى شه يتانن!! ده زانن سوڤى پىاوى خودايه و دژ به وانه و هه رگىز ته سلېمى شه يتان نابى، ئىدى لىبى قبول ناكهن و ئه وهى خراپه يه له گه لئى ده كهن.

وه به دهنگ بانگى كرد:

- له عنه تى خودا له شه يتانى به دفه ر... ئه وهى له گه ل شه يتانه مه لا سه عىدى شىخزاده، كه دۆستىكى پاك و گىانى به گىانى باوكم بوو، پاش ئه م چه ند قسانه ي به دایكمى گوت... فنكه فنكىكى لىوه ات... وه كو بپارپته وه... وا له به ر خوئيه وه گوتى:

- هه نده هه ولتم دا، بانگى خودام كرد... ده خىلى بووم، بانگى پىنغه مبه ر و ئه وليبايه كانم كرد، بىسمىلا... ئه عوزوبىلام كرد... ئه و جنۆكه ره شه شه يتانانم بۆ نه هاتنه رايىن، ئه وانه ده سته ي خراپه كارى و شه يتانن، ده سته ي كوڤرن چۆن له دوو بانگى چاكه ي ره حمانه وه دىن؟ جه ماعه تى شه يتانن جله وىان ناده نه ده ست موسلمانان.

به نچه ي ده ستيكى له ناو ردپنه سىبه كه ي گىران و... له سه رخۆ... گوتى:

- ئه لجه مدولىلا... وه لشوكر... كارى خودايه... خودايه... دايه.

دایکم به جوړتیک شىوايو... عه جايب، چاوى به قه دهر بن ته به قىك لىك كردبوونه وه، بى ئه وهى ته نيا دلۆپه فرمىسكىيان پىوه بىن، لىوه كانى سوړايه تيان پىوه نه ما بوو، چاوى به هه موو لايىكى خۆدا ده گىران، وه كو له عاليه مىكى تر دا بىت... وه كو له شتىكى ناديار بنۆرپت دپه نه كه ي بىن باكانه ده هاته به رچاوم، وورده وورده لىوه كانى لىك جودا ده كردنه وه و دوو رىزه ددانه سىبه وورده كانى به دهر ده كه وتن، تا له پى سه رى به رز كردوه، له كارپته دوو كه ل گرتوه كانى بانى ژووره كه وه راماس... به پىكه نىنىكى شىتانه، به دهنگىكى تىو به رز بانگى كرد:

- شه يتانى كۆره!! شه يتانى له عىن!

- شه يتانى كۆره... هه ي مه لعوون!

كه له و چۆنیه تیه ی دایکم و مه لا سه عىدى شىخزاده... وورد ده بوومه وه، شتىكى سه ىرم وه بىر ده هاته وه:

- رۆژتیک له رۆژان، دایکم له ناو كۆمه لىكى ژنانى گه ره ك دانىشتبوو، منىش وه ك پشيله چوبومه كۆشبه وه، سىنگ و باخه لىم بۆن ده كرد، دایکم باسى شه يتانى ده كرد و ده بگوت:

- شه يتانى... كۆره... له عىنى... قۆچ شكاو!!

ئه و سه رده مه، هىشتا فىرى قوتابخانه نه بىوم، هىشتا هه ر كۆشى دایکم قوتابخانه م بوو، ئه و قسانه ي دایکم شكلىتى سه ىرى شه يتانى له مىشكمددا دروست ده كرد، چاوىكى زه ق و چاوىكى پوچ،

سه‌ریکی دریتژ... یهک قۆچ و... نیوه قۆچیکێ شکاوا!!

خۆم له کۆشیهوه ههڵدایه دهروهه و له‌ته‌نیشتهوه خۆم تی هه‌لده‌سوت، لیم پرسى:

- دایه... شه‌یتان کۆره‌یه؟ چۆن کۆره بووه!! کێ قۆچی شکاندووه؟

دایکم ئاو‌ریکی دلسۆزانه‌ی لیدامه‌وه و په‌نجه‌ی ده‌ستی له‌ناو قژی سه‌رمدا... وون کرد، تا کۆمه‌له‌که‌ش گوێیان لێ بێ... به‌دهنگ وه‌لامی دامه‌وه:

- کورم... ئیمامی عه‌لی، خوا لێی رازی بێ... زۆر له‌شه‌یتان و خراپه‌کاری شه‌یتان په‌ست و دلگه‌یر بێ، له‌ئهرز و له‌ئاسمان ده‌گه‌را... تا بیه‌گرێ و ته‌نیه‌ی بکا و سزای بدا، هه‌تا رۆژیک... له‌ناو چیکلدانی مریشکیک دۆزیه‌وه، له‌عینه‌ی خۆی له‌وێ شارده‌بوه‌وه، هه‌زرت روحم به‌فیدای بێ... زوو ناسیه‌وه و تێی راخوری:

- کافر وه‌ره ده‌رێ!!

شه‌یتانی به‌دغه‌ر... ناچار خۆی له‌شیری خوا ئاشکرا کرد و په‌لاماری دا تا ئه‌زه‌تی بدا، لێیان بووه مملانی... ئه‌وه له‌عینه‌ی داینابوو پشته‌ی ئیمام له‌ئهرز بدا، په‌لام حه‌ول و قوه‌تی خودا... ئیمام شه‌یتانی بێتد کرد و وه‌ک شوتی له‌گۆره‌که‌ی دای به‌زه‌وبدا، سواری سینگێ بوو... شه‌یتان زۆر له‌ئیمام پارایه‌وه که ئازادی بکا و ئیتر تۆیه ده‌کا و ده‌ست له‌خراپه‌ هه‌لده‌گرێ، په‌لام شیری خودا ده‌یزانی ئه‌م کافره درۆ ده‌کا... چونکی هه‌رگیز ئه‌وه روونادا که شه‌یتان راست بێ، له‌به‌ر ئه‌وه هه‌ینای له‌به‌ر ده‌رگای مانی خۆی له‌سه‌ر پشت رای کشاند و رێسمه‌ی ده‌رگاکه‌ی له‌سه‌ر چاوی چه‌پی داکوتا!! له‌ژێر گرانیی رێسمه‌که... ئه‌وه چاوی ده‌ریه‌ری و کۆره بوو!! دایکم به‌م په‌نگه‌ مه‌سه‌له‌که‌ی بۆ روون کردمه‌وه!! مه‌لا سه‌عیدی شه‌خزاده، به‌دلشکاویتکی سه‌خت، سه‌ری له‌دایکم به‌رزکرده‌وه، له‌پاشدان سه‌ری دانه‌وانده‌وه... وه‌کو بلیتی قسه‌یه‌کی پێ بێ... په‌لام رێگای لێ گه‌یرابێ فرمیتسکیکی گه‌وره‌ی روون رۆیه سه‌ر گۆنا زه‌رد و چورچه‌که‌ی، به‌سه‌ر روومه‌تیدا خزی... هه‌تا له‌ناو مووه سپیه‌کانی رۆینه دریتژه‌که‌ی... توایه‌وه، چاوم له‌و فرمیتسکه‌ دور نه‌ده‌که‌وتنه‌وه!! له‌دواییدا ئه‌هیکێ توندی هه‌لکیتشا... هه‌ر له‌به‌ر خۆیه‌وه گوتی:

- کرده‌وه‌ی شه‌یتانی له‌عینیش، کرده‌وه و خراپه‌ی جنۆکه‌کانی ئه‌وه کافره‌ش هه‌مووی، هه‌ر به‌فرمانی خودای گه‌وره‌یه، ئه‌وه‌ی له‌و دونیایه ده‌قه‌ومێ هه‌مووی هه‌ر به‌ئهمری ئه‌وه. فرمان و ئیراده‌ی خوداش ده‌بێ جێ به‌جێ بکری، فرمانی باری ته‌عالا رهددی بۆ نییه.

وا دیا‌ری ده‌دا دایکم له‌مه‌سه‌له‌یه نه‌ده‌گه‌یشت... یان شته‌که نه‌چووه عه‌قلی... لێی تیکه‌لا... و ئالۆز بوو، به‌دو دلێتیکه‌وه له‌مه‌لای به‌رپێزی پرسى:

- قوربان... چۆن کرده‌وه‌ی شه‌یتان و تا‌قمه‌ به‌دکاره‌که‌ی به‌فرمانی خودای گه‌وره‌ی ده‌بێ؟

به‌رویکێ گرژتر، به‌ده‌نگیکێ له‌رزۆک، سه‌ری له‌ئه‌رزه‌که‌ی به‌رپێی بێتد کرده‌وه و به‌توندی گوتی:

- دایکه... وایه... وا، هه‌روه‌کو گوتم... ئه‌مه‌ کاری خودایه و ویستی ره‌ببول عاله‌مینه، تۆ تێی ناگه‌ی، سه‌رت لێی ده‌رناچی، ئه‌نگۆی ئافره‌ت... نه‌فامن... که‌م عه‌قلن، له‌مه‌سه‌لانه ناگه‌ن، سه‌ر له‌م مه‌سه‌لانه‌ی ئیلاهی ده‌رناکه‌ن... دایکی خۆم... خوشکی خۆم.

مه‌لا سه‌عید... چاوقوچانیک... وه‌کو کاس بووبی... وا کړو بێ ده‌نگ... وه‌ستا، ده‌ستی بۆ باخه‌لی برد، ده‌س‌رۆکیکی لێ ده‌ره‌ینا... ده‌م و چاوم... و ریش و گه‌ردن و هه‌ردوو لاجانگی له‌ئاره‌قه و فرمیتسک سترینه‌وه، له‌پاشدان جوولایه‌وه... چووه لای باوکی نه‌خۆشم، ماوه‌یه‌یک له‌لای سه‌ریه‌وه وه‌ستا... به

قوولئی تیبی وەرما، نەختییک بۆی چهماوه... پتر لەرووی باوکم ووردبووه... دەستیکی درێژکرد... وەررووی باوکی داھینا، راست بووه، چاوی گوازتتەوہ لای من... لای دایکم... کە لە تەنیشت باوکم لەسەر چۆکان خۆی راگرتبوو، بە ئاستەم بە ئەم لا و ئەولای خۆیدا دەھەژایەوہ، مەلا دەبویست شتتیک بۆ... مرتەببکی لێوہات... من تێ نەگەبیشتم چی دەکوت... دایکیشم بەو مرتەبە گۆزانیکی بەسەر دانەھات... ھەر دەنووزایەوہ و دەھەژایەوہ و فرمببکی دەژاندن.

مەلا سەعید دەستیکی بۆردینە درێژکە ی بلند کرد دەستەکە ی وەردینی داھینا و بە دەنگیکی بلند... ئاوازیکی درێژ... بانگی کرد:

- ئەل... ھەمدو... لیلاھ... خودایە... ئەلھەمدولیللا!! ئەمە ی گوت و بێ ئەوہ ی سەری بەرز بکاتەوہ، لەپ بەگورجی لە ژوورەکە دەریەریە دەروہ، ئیتر ھەر ئەو چونە دەروہ ی بوو، جارێکی دیکە چاوم بەو مەلا سەعیدە شێخزادە ی نەکەوتەوہ، تەنانت ئەو رۆژە ی... تەرمەکە ی باوکیشم... بەکزی... بەھیمنی و بێ دەنگ و ھەرا دەکیشرایە سەر گۆرستانەکە ی «زەبتوون»... ئەو رۆژەش... مامۆستا مەلا سەعیدم لە دوو تەرمەکەش بەرچا و نەکەوت.

* * *

باوكم له ژيانيدا پياويكى ژير و ووريا بووه، له گوند و هاپيان دهگتيرايه وه، خه لكه كهش به پياويكى چاك دهيان ناسى... زوره يان خوشيان دهويست... ريزيان لى دنا، به لام مردنى بهم رهنكه و تپه پىنى، وون بوونى بهو هه موو بى دهنگيه، بهو هه موو ساده بى و كه مته رخنه ميه، مايه سهرسورمانى من بوو، ئه وهى پتر جىگاي سهرسوريم بوو... سهرنجى راده كيشام... ئه وه بوو كه تهرمه كهى له ناو كوژى زيكر و لهو مهيدانى هه لبه زينهى خه ليفه سهرسور و دهرويش قادرى هاوپتيانى دونيا و قيامه تى... به پيش جه ماعه تى مزگه وت... به بهر ده ماله لاي گوند... تپه پى دهكرا، خه ليفه و دهرويشه كان ئه وه نده مه جزوب و مه ست و مه شغول بوون... ئه وه نده به هه رهس... به كه يف... به گوپ خويان له جاده كه دهكوتا و وهكو برتسكه هه لده قوزينه وه، هه ر وهكو هه ستيشيان به تپه پى بوونى جه ناز كه نه كرد بى... و هه ده هاتنه بهرچاوم!! ته نيا كه هه ستم پى دهكرد ئه وه بوو... كه له كاتى تپه پى راندنى تهرمه كه، خه ليفه سهرسور... سهر و گوپى به تووندى له قاندى... لووتى له ئاسمان هه لپى، بى ئه وهى ئاور له تهرمه كه و... وه پى كه رانى بداته وه... لورينىكى سهر لوراندى... هه تا له پاشدان خوى هه لهاويت... دوو رم له زوى بهرزه بووه، له هه واوه هه لى كرده سه له وات ليدان:

- سه له وات بو ديدارى پيغه مبه ر.

دهرويش قادر و دهرويشه كانى ديكه ش... پتر جوشيان دهگرت... گهرمتر ده بوون... دهنكى دهفه كانيان توندتر دهيدا له بهر دهى گويم، تيكه لاي هاپوهوى شيربازه كان ده بوو... خه لكه كه يان دهه نيانه ترس و له رزين... وام بو دههات به تپه پى بوونى تهرمه كه هه موويان سام گرتوو ده بوون... ده تاسان... دههاتنه وه عالمى گوند و چو نيه تى ئه و سهر ده ميان، به لاجاو له تهرمه كه و به واق و رماوى له يه كتر يه وه راده مان... جا نازانم نه گهر ئه و چو نيه تى يان بو ريزگرتنى تهرمى دؤسته كه يان بووبى يان له ترسى ئه و روژه ي... ترسى ئه و روژه يان لى نيشتى... كه ئه وانيش له و روژه دا... به هه مان ريگاي باوكم تپه پى رن و راده بوورن.

ئيمرؤ كه ئه م هه موو رووداوه رابووردوه وه يتيك نه چوانه م دينه وه ياد، پرسى ارتيكي زل و سهر ده ست له بهرؤكم گيرده كا... ته وژم بو ميتشكم دهه يتى، وام لى ده كا له بهر خؤمه وه ورتنه بكه م و به خؤم بليمه وه:

- ئايا... ئه گهر له م روژانه دا باوكم زيندوو بوايه... ئايا چو ن بىرى ده كرده وه؟

هه ر وا بىر له روژى له داىكبوونى باوكم ده كه ميه وه، بىنگومان روژى له داىكبوونى وهك روژى مردنى و وهك ئيمرؤش نه بووه، چو نكى ژيان ژيانه و... رهنكى هه يه و... دهنگيش به لام مردن، خوى نه بوونه، نه بوونيش... و اتا... نه بوون و اتا چش... داويىكى بى كو تايى!!

- ده لىن... ئينسان له روژى له داىكبوونى ته نيا خوى ده گرىب رهنكه كه سىك نه زانى بوچى ده گرىب!! به لام روژى مردنى ته نها خوى ناگرىب... زور كه سى ديكه بوى ده گرىب... ئه مانه ده شرانن بوچ ده گرىب، كه چى روژى مردنى سوڤى نه وروژى باوكم وانه بوو، ئه و روژه له م بنگه و قاعيديه ده رچوو بوو، له ناو ميتشكى خؤمدا ده لىم:

- ده بى روژى له داىكبوونيشى... وهك هى هه موو ئه م خه لكى خوايه بووبى؟

- رهنك... نيه، يان نابى... هى واهه بى، روژى له داىكبوونيشى خه لكى واى له ده وه هه بى... بوى

بگريى؟

ئەگەر چى لە پۇژى ھاتنە دونىباي باوكم... ئاگاداريم نىبىيە... بەلام پۇژى مردنى... ئاى كە پۇژىكى سەير بوو!! ئەو پۇژە سەيرە، بەبى دەستى خۆم ئەوئەندەى كردم و كراندەم نەمتوانى خۆم لەدو تەرمە كزە ھىمئەكەى نەكەمەو، ئەو پۇژە سەيرە بەبى توانا، ئارەزووم بەناچارى لەتەرمەكەى دوورى خستەمەو و بەرەو زەماوئەندەكەى بەردەركى سەرا رايكىشام، ئارەزووى مندالانەم... وەكو زلكە ئاسنىك... ھەراو ھوربا و دەف و زەرگ وەشانەن و شىربازىيەكەى سەر شەقامەكە، وەك مەقناتىس بەرەو ئەو سىركەى بەردەركى سەرا رايكىشام لە دو تەرمى باوكم وون بووم... بۆ ئەوئەى لەناو خەلكە چرەكە... وون بىمەو.

- ھەرچەندە شەرمە مرۆ پى لەو نەوعە راستيانە بنى، نەبىنى وەھا بەركىنى، قسەى وا... رووداوى وا... حەتتا ئەگەر راست بى و درۆش بى... كە ئاشكرائى دەكەى حەياى مرۆ پىدەچى، پى لى نانىان كرددەو پىكە دۆى رەوشتى كۆمەلەكەمان... دۆى نەرىت و راھاتى ژيانمان، بەلام ئەو سەردەمە من مندال بووم، نەفام بووم!!... رەنگە رووداوى ئەوھاش لەگەل خو و رەوشتى مندالدا رىك بەكوئى... دژايەتەكى لەگەل سروشتى مندال نەبى، مندال چ ئىشى بە كۆمەلە؟ مەگەر كۆمەلانى وەكو كۆمەلنى ئىمە... دەنا كەس حىسابى ئەو لەگەل مندال ناكاو ئەم كرددەو پەى بەشتىكى نەشباو... بەكارىكى نەشباو لەقەلەم نادا.

- تا ئىستاش... بىر لەو چۆنەتە دەكەمەو، ئىمىرۆكە ھاتومەتە سەر ئەو باوئەرى كە رەنگ بى ئەو كرددەو پەى من، ئەو ھەلئۆستەم... كشانەوئەم لە دوو تەرمەكەى باوكم... راکردەم بۆ ناو كۆرى خەلىفە و دەرويشەكان، بۆ ناو زەماوئەندە ھەراى دەھۆل و زورنایەكەى سەر شەقامەكەى بەر دەركى سەرا... ھەر تەنبا سەبارەت بەو نەبوو پى كە مندال و نەفام بووم، چونكى ئىمىرۆكە بە چاكى بۆم روون بووئەو، كە من ئەو سەردەمە لەگەل باوكم دۆست نەبووم، نەك ھەر ئەمەندە و تۆ بلىيى دۆستى نەبووم... نا بەشكو لە دلدا پكىشم لىي دەبوو!!

ئەو منى زۆر خۆش دەويست، گومانم لەوئەدا نەبوو كە بە ھەموو مۆلك و مالى دونىبا نەى دەگۆرمەو، ھەر كاتىك دەستم بۆ گىرفانم درىژ دەكرد... نوقل و نەبات و مېوژى دەست بژىرو كاكەل گۆزىم دەھاتنە چىنگ، ئەوئەى ئەو وايدەزانى... حەزى لىدەكەم... دلەم دەپەوئى، بەپىيى توانا بۆى نامادە دەكردم ئەو شتانەى بەلای ئەوئەو خۆى، من حەزم لى دەكردم... مگىزىم لىيانە! كەچى سەرەراى ئەو خۆشەويستى و مېھرەبانىيەى بەرامبەر بەمن... ديسان ركم لىي دەبوو، ھەندىك جار لە دللى خۆم حەزم دەكرد كە زوو بىرى... لە كۆلەم بىيەتەو، وەكو ئەوئەى بە كۆللى مئەو پى... ئەمەش لە كاتىكدا، كە ئەو لە ھەموو ژياندا... ھەرگىز تەنبا جارىكىش... تەنبا يەك جار دەستى لى نەوئەشانەبووم، تەنبا جارىك قسەيىكى رەقى پى نەگوتىوم... دللى نەپەشانەبووم، لىم توورە نەبىو!! تەنبا شتىك كە ئەو لەگەل من دەيكرد، ئەو بوو كەرتى نەدەدام لەگەل مندالانى گەرەگ... مندالە ھاوتەمەنەكانى كۆلان تىكەلاو بىم، رىنگاى ئەوئەى لى دەگرتە بەھاران دەگەل ئەوان بچمە ناو رەزان، بەسەر گردى باوبان ھەلگەرىم، لە بنار چىباى سەفەن... لە دۆلە رەنگىنەكانى لەگەل ئەوان بچمە گەشت و سەيران!! يارىان لەگەلا بەكم... يارى چاوشىلكانى... جىزى يەك بازو سى بازو... ھەر كاتىك لەگەل مندالانى گەرەك چاوى پى دەكەوتەم... يان لە كۆلانەيىك دەى دىتم... بە نەرمى بانگى دەكردم... بەرەو مالى وەپىش خۆى دەدامەو، كە دەگەيشتىنە مالىوئەش... دلەسوزانە دەستى وەسەردا دەھىنام، بە روىكى گەش... بە مېھرەبانى پىي دەگوتەم:

- رۆلە گىبان لە كۆلان بەرەللا مەبە و ... مەگەرى...

- له گهل مندالان به سهر گرده كان هلمه گهري... مه چوه نيو دول و سهر كه پكه شاخه كان... مه چوه ناو رز و چه م و دهست بؤكونه سموره و... هيلانه ي تهير و توار دريژ مه كه، نه وه كو خوانه خواسته له كوسپييك هلبنگوتي... له كه پكيك هلبديري... يان مار و زينده وار نازارت بدن.

له پاشدان ناهيكي له سهر خوي هلبده كيشا و... له بهر خوي وه بولهي دههات و ده بگوت:

- كورم ده گهل نه وانه مه گهري، فيري خوي خراپت ده كه ن... رهوشنت تيك ده دن، كوري خوم نه نوو پياوي... له ريزي نه مانه ني.

نازانم باوكم بوج، بيبي خراپي له و مندالانه ي گه ركه وهر گرتبو؟!... بروايي پي نه دههاتن... و چون مني له ريزي نه وانه نه ده سارد! له وهختيكي كه زوريه ي مندالنه كان ي گه ركه... نه وانه ي جار جاره كه باوكم له مالت نه دهه بو... ده چومه ناويانه وه... و ياريم له گهل ده كردن... زوريه ي نه وانه رولهي هاورپ و براده كان ي خوي بوون، زور له شه واني زستانيش له گهل نه ودا به سهر دان ده چوي نه ماليان، له گهل نه و مندالانه... گويمان له قسه و پهنده كان ي باوكه كانمان ده گرت... كه ناوهر وكيان يا باسي خودا و خواپه رستي بو... يان باسي ميرو!!... ميبي، جار جاره ش خومان له كاويژه كه ي نه وانه گيل ده كرد... و ده كشاينه وه قورته ييكي ژوره كه... به قسه و جووله و گالته ي مندالانه ي خومان... شه وه كه مان ده برده سهر.

كه چومه قوتابخانه كه ي گونديش، كاتي به هاران كه له گهل قوتابيان ده چوي نه سهيران، يان له گوږه پانه كه ي «داره ندو» رۆژمان ده برده سهر، ريگاي ده دام له ژير چاوه دي تري خوي، به پي ي ناره زووم تيكله له قوتابيه هاورپيه كانم بيم، له گه ليان بجووليمه وه گه مه و هلبه ر و هلبه زين بكه م.

هر نه مه و دنا قهت توندييكي به رامبه ر به مني تا قانه ي نه نواندبو، به پيچه وانه وه... نه وه دنه مني خوشده ويست به راده ييكي چاوه دي تري ده كردم و ده پياراستم... كه ههستي باوكو رولا يه تيم... خوشه ويستيم بؤنه... لي ببو به جوږه ترسيك... ترسيك كه هه رگيز توندييكي له گه لدا نه بو... ترسيكي نه رم و پر له دل سوزي... هه ر وا ببو به رك... ركيكي كر، له و باوكه ي لاي هه مسو كه س... لاي دايكي شم ده پيه رستم، له لاي نه و ببوم به خواييكي بچكوله... هه ر له بهر نه وش دلي به خوي و به دونيا كه ي خوش بو، ترخيكي ده دا به ژيان چونكي مني هه بو... كوري هه بو... كور.

ئيستا كه بيرده كه مه وه، نه ودم پتر له لا راست و روون ده يي كه:

- پياو وجود ي خوي... بووني خوي... كورده كه ي... له نه وه و نه ته وه كه پدا ده دؤزيتته وه... پياو خوي له كورده كه پدا ده ييني.

نه م مه سه له يه ش، نه گه ر له و هه مو گيتيه... پان و بهرينه... شل و په يتي تي دا هه يي، له گونده كه ي ئيمه دا، له كومه لي كورده واري ئيمه دا... بي كه م و كورتي شل و په يتيه... په كو دوو قبول ناكا، له گونده كه ي ئيمه نه گه ر پياو كوري ده بو... نه و جا خوي به پياو... و به باوك ده سارد! خوي به مي رد حيساب ده كرد!! دنا بيست كچي هه بوايه... نه و جا پتر قيني له خوي... له ژنه كه ي خوي... له خيژان و كومه له كه ي خوي، بگره له دونيا كه ي خوي... له پياوه تي خوي ده بو وه!!...

باوكيشم له سهر هه مان، نه ريت و رهوش، كه شانازي به خوي ده كرد... كه تاميكي له ژيانه سه خته پر نازاره كه ي ده چيشت، كه يفي به دونيا يه كه ي ساز بو، سه بارهت به وه بو كه كوري هه يه كه مني هه م... من... من... من... كوري هه يه!... كوري هه يه تا له دوا رۆژدا ناوي بپاريژي... جيگاي بگريته وه... پاش مردنبيشي خيبر و بيبي هه ر نه بريته وه!

دایکم دهیگوت:

- ئەو هی حەفت کوری هەبن، رۆژی قیامەت... هەر حەوت دەرگای بەهەشتی بۆ دەرخرێتە سەر گازی پشت... هەر کوردەیان... دەست لەسەر سینگی لە چاوەنواری... باوک و دایکیدا دەوێستێ!!.

هەر و... لەزاری مەلا سەعیدی شیخزادەو دەیگوت:

- ئەو هی کورپێکی بە مندالی مردبێ... یان بەلاوی جوانەمەرگ بووی، رۆژی قیامەت... جوانە ئەسپێکی بۆ نامادە دەکری، بە ئاسانی لەپردی «سیرات» دەبێهێننەو و دەبێهێننە بەهەشت، وەلاوی خودا لە ریزی ئەوانە دەژمێردری... کە ئەو لادیکیان... لە رینگای ئەو وە شەهید کرابێ!!

دەسا باوکێکی خواپەرستی... سۆفی... وەکو باوکی من، چۆن روحی لەسەر سەری من نابێ؟... منی کورپ، دەگەڵ هەل و مەرجی ئەو هی کە تەنانی بوونی کورپێک... کورپ، ئەو هەموو قازانج و ماوای پێ دەبەخشێ؟! دەرگای بەهەشتی بۆ دەرکێتەو... پردی سیراتی بۆ کورت و ئاسان دەکات... دەبێگە بەنیتە نزیک پەرستاری!!

ئەو وابوو... وەهاش بیری دەکردهو... کەچی منبیش... لەدلدا بەقەدەر خۆشەوێستیه کە هی ئەو بۆمن... رکم لیبی دەبوو!!... ئەو چەند خۆی لەناو مندا دەدۆزیو... من ئەو نەندە و پتریش خۆم لەو بە دوور... بێگانه و غەریب دەزانی!!... هەر سەبارەت بەم چۆنیه تیهش بوو، لەو کاتە هی ئەو مرد... من وەهام... لێکدەدایه... کە هەموو ئەو کەسانە... ئەو شتانە... هەموو ئەو هۆیانە بەرگە هی گەمە، یاری و چونه ناویچوکان و هەوالانی گەرەکیان لێ گرتبووم، مردن!... هەموو ئەو شتانە، هەموو ئەو کەسانە، هەموو ئەو هۆیانە... کە لە ئازادیان کەم دەکردهو... بەزۆری نوێژیان پێ دەکردم... ناچاری رۆژوو گرتنیان دەکردم... لە رەمەزانان برسیان دەکردم، بەزۆری خودایان پێ ناساندبووم، لە دنیای مندالیدا هەلیان دەکێشام، ئەمانە هەموویان مردن!! تەنانت بیری ئەو هی بۆ دەهات کە بەو مردنە ی باوکم هەر بە جارێک ئازادبووم!.

پاش مردنی باوکم... تا ماوه بێکی زۆر... هەتا ئەو رۆژانە ی بە چاکی لەگەڵ کۆمەڵ لێک خشام، تیکەڵ بەژیان... ژبانی راستەقینە ی زەق بووم، تا دەمار و هیتسک و میتسکم هەستیان بە زەبر و زەنگی ئەو ژبانە کرد، لەگەڵ ئازار ئاشناییان پەیدا کرد، هەتا ئەو رۆژانە هەستم بە چ بۆشاییک لە ژبانمدا نەدەکرد، هەستم بە کەمووکوری و ناتەواوی دەوروبەرم... بە دژاورییک نەدەکرد لە دەروون و لە میتسکمدا، تەنانت زگ ئێشە کەشم، کە تیکە لاوی ئەو دلساردیه گەرەیه دەبوو، ئەو دلساردیه هی هەلسوکەوتی باوکم لەگەڵ مندا پەیدای دەکرد و... وەک درک لە گیانی چەقاندبووم، ژانی ئەو دلساردیه م پێ لە ژانی زگ ئێشە کە... دژوارتر بوو، تاقە شتییک کە پێی قەلس دەبووم... ناووەی دەبەشاندم... نووزە نووزی دایکم بوو، هەنسک و فرمیتسک و لوورە لووری ئەو بوو... لەرۆژی مردنی باوکمەو تا ماوه بێکی زۆر نەبرایه... ئۆقرە ی لێ هەلگرتبووم... هیتمی لێ شلەقاندبووم، تالایییککی ژەرراوی خستبوو گەر ووم... و کەزێلەکانی لەشم دا بلاو دەبوو!... هەر ئەمە... دنا، لە رۆژی مردنی باکمەو... لە نوێژ و جەماعەت... گتلییم دەکرد، جارێک دەبوایه پینج فەرزه نوێژ لە مزگوتی گەرە بە جەماعەت بکەم، هەموو رۆژتیک... بەیانی... نیوهرۆ... ئیوارە: شیان... خەوتنان، دەبوایه بگەمە جەماعەت، جا ئەگەر بەفر دەبوو یان باران... تەزە دەباری یان بەرد... یان ئاگر، تۆفانییش، ساغ دەبووم یان ناساغ، بۆم کرابوو بە عادت... نوێژی جەماعەت نایا بچواندبا، دنا تووشی نەفرەتی خودا دەبووم، کافر دەبووم، باوکی دلساف و خواپەرستم، شەرمەزاری رۆژی قیامەت دەکرد و رووبەر ووی غەزەبی خودای مەزن!!.

- بەیانیە کە... باوکم لەگەڵ تاریک و روون، لە جەماعەتی یەکەمی نوێژی بەیانیان... لە مزگوت

گه پايه وه، به يانبيكي ساردي زستان بوو، به فر گرد و به زاييه كاني ده وري گونديان داپوشيبوو، له ناو گوندي سه رما و سري پل و په نجه و گوتچكه و لووتني مرزي ده پيراند، سايه قه... پيلو... و چاوي مرزي هه لده زووران و ناوي له چاودا ده زاند، گوند كش و مات بوو، جگه له دهنگدانه وه يي دهنگي شهخته و به سته لك، هيچي تر نه ده بيسترا، دايكم له خه و هه لستابوو، ناگردانه كه ي ساز ده كرد، خه ريك ي ناگر كرده وه بوو، هه تاكو سووي سارديه كه ي ژووړه كه بشكيتني، نان و چاي به ياني بژ خيزان ناماده بكات.

باوكم له سه رمانا رووي گرژ بسوو، خو ي له كوژنه پالتوكه ي كوژد بوه وه، هه ر پي ي نايه ژووړه كه، په لاماريدا... ليفه شه كه ي له سه ر لادام، له ناو نوين قيتي كرده وه، زور زور سه رمام بوو، هه موو له شم دله رزين، نه وه نده خه ريك بووم... كوژشام... هه ولما خو م له ناو ليفه كه گرموله بكه م، ليفه كه له خو م لوول بده موه... داد ي نه دا، چيم بژ نه كرا، ليفه كه ي لي كرده موه، به نه رمي بانگي كردم: هه سته... هه روړه نو يژ، تا جه ماعه تي دووم ته واو نه بووه، خو ت بگه يه نه مزگه وت... نو يژ كه ت بكه، فه رزه كه به جي بگه يه كوره كه م... ده ي چاوه كه م.

نه و سه رده مه ته مهنم له هه شت سالي تي به ري نه كرده بوو، سالي دووم ده چوومه قوتايخانه ي گوند... پار... سالي رابووردوو ته مهنم حه وت سالان بوو... باوكم بژ جه ماعه تي سي به م به ناگاي ده هينام! به لام تيستا ته مهنم هه شت ساله، گه وړه بووم!... به لاي باوكمه وه بووم به پياو!! پياويش نايي قه رزي كه س له سه ر خو ي به يي لي، نه خوازه لا قه رزي خواي گه وړه، له و ته مهنه دا... ده بي به جه ماعه تي دووم... هه ر نه بي به جه ماعه تي دووم رايگه م!!.

- مندا ل كه شه ش سالي ته واو كرد، پيويسته نو يژ و تا عه ت بكه. باوكم... واي ده فه رموو!
هه موو خه لكي گونديش... له گه ل باوكم وايان ده فه رموو!! نه مه فه رمان ي خودا و... فه تو اي جه نايي شيخ مه لا قطب الدين ي تيمامي مزگه وت بوو.

- به نا چاري هه لسامه سه ر پي، به چاكي خو م پي رانه گيرا، يه ك دوو جار به لادا هاتم، باوكم يالي ده گرتم و كيتلي ده كرده موه، چاوه كانم وه ك له يي ك دورا بن... بوم نه ده كرانه وه، پيلو كه كاني له ناسن دروست كرابن... نه مهنه گران بيوون... نه مده تواني له سه ريان لابه دم!!.

ناي سه ر... نه مه بژ وام به سه ر هات... نه من پيش ماوه ييكي كه م، له ژي ر ليفه كه وه له دايكمه وه راده مام، ناگردانه كه ي ساز ده ده!!... يو... هه ر كه له ژي ر ليفه كه وه ده ركه وتم وام به سه ر هات؟

چاوه كانم هه لپشاوتن... گيژانه ناوړيكي له م لاو نه م لام له ژووړه كه دايه وه، تارمايي دايكم هاته وه به رچاو، له روخ ناگردانه كه كوژيوه وه، هه نديك خو م ليك كيشايه وه، ته زووي سارد وهك ورده ده رزي به له شمدا ده هاتن، پيستي له شم كشت ده بوو، چه ند هه نكاويكي ئالوزم هاويشتن، گه يشتمه به ر ده رگا كه، پيلا وه كانم به سه ر پيمه وه كردن، ده رگا كه م كرده وه، له ده ره وه سه رما هالاوي بژ هينام، به توندي ده رگا كه م داخسته وه، ناوړيكي لاي ناگردانه كه م دايه وه، باوكم تامي زي له ناگردانه كه وه ره ينا بوو!!... كه گريكي سووري بي دوو كه لي لي به رز ده بووه، گري ناگره سووره كه م وه كو هوشيه گيلاسي سوور ده هاتنه به رچاو، خو زييكم قوت دايه وه، له گه ل خو ما... گوتم:

نه گه ر نه م وشيه گيلاسه سووره قوت بده م... چه ند خو شه... گه رم ده موه، گورم ديته وه به ر!

باوكم ناوړيكي لي دامه وه، هيچ قسه ييكي نه كرد، به لام ده زماني له ناو دلبيدا بانگم ده كا:

- ده ي كوره كه م... ده ي چاوه كه م!!...

ئەمجارەش دەرگا يەكەم كردهوه، نەكشامە دواوه... خۆم لە هالاوه... ساردهكه... دا، چومە دەرەوه... زوو كۆلان... و لەوتیوه بەرهو مزگەوت... خشیم.

پەلەم دەكرد، زوو رزگاریم بێ، پەلەم دەكرد، نەك وه جەماعەتی دووهم رانهگەم... دلێ باوكم لێ زویر بێ!!

دونیای گوندهكه هەموو بەستبووی، بەزۆری هەناسەم دەخواردەوه، لام وابوو هەوا یەكەش هەر بەستبووی، لەگەڵ هەناسە خواردنەوه گەرۆم وهیك دەهاتەوه و دەزورایەوه، جۆگە لەكە ی رۆخ رینگا، بە پارچە شووشەییکی درێژی بێ دوایی داپۆشرا بوو، جێ قۆرتی پیتی ئەو ولاخانە ی بە رینگا كەدا تێپەربوون... شوینی سمەكانیان وهكو مۆزی خری پان رینگا كەیان نەخشاندبوو... بە چاویلکە ی، مەلا قطب الدینم دەشویهاندن!! بە دەیان چاویلکە ی وا لە رینگا كەوه هەلنەندرابوون، چلوورە ی گوی سواندەكان وهكو ریزی دار شاتانی سەرەوژێر چاندرابن، ئەم بەر و ئەو بەری كۆلانە تەسكە كە بیان تەنی بوو، وهكو دوو ریزە ددانی درێژی خەیاڵی دێوه ئەفسانەییەكان دەهاتنە بەرچاوم، كاتێك گەیشتمە ژێر دالانەكە ی مائی (حەمەد بەگ)!!...

كچە كارەكەرەكه، قاپ و قاچاغ و نامانەكانی ماله گەرەكە ی شووشتیبوون، چلكاوهكە ی لەناو تەشتە گەرەكە كۆكردبووه، چاوم لیبوو هاتە سەر رۆخی پێش بانەكه، ئەولا و ئەولای رینگا یەكە ی سەح كرد، وهك بروسكە كشایە ناوهوه، وا دیاربوو لەبەر پەلەبی خۆی... چاوی بەمن نەكەوتبوو من كە بەرهو مزگەوت لینگم رادەكێشان... خەریك بووم لەژێر دالانەكه دەرچم... كە لەپەر سولاوكی چلكاو بەسەر و گوتلاكەدا رژا، كێژە كارەكەرەكه... لەگەڵ شوپە ی چلكاو رژاندن... سەرتیكی تری بۆ كۆلان خوار كردهوه، تەنیا، ئەو كاتە منی بەرچاوهوت، كە چۆنیەتیەكە ی منی دیت، وهكو ژان گرتوو هاواری كرد:

- هە ی چاوم كۆرەبێ!

- هە ی... دەستم شكی... هە ناوم دارزێ!

چلكاو لێزمە ی بۆ ناو ئەسكورد و پشتم رێچكە ی بەست... گەیشتمە كلیژەم، وهكو مریشكینی ناوهرووت كراو، هەموو لەشم تەرۆو چەرۆو چلكن بوو، لەتاو كتووپری رووداو... ناگام لە سەرما بڕا، رووم وەرگێتپرایەوه... بە راكردن... نیو گرینۆك... گەرآمەوه مائی، بە هەموو هێژم پالینگم بە دەرگا كەوه نا، پەلاماری رۆخ ناگردانەكەم دا.

باوكم سەرتیكی لێ بەرزكردمەوه، چۆنیەكە ی منی دیت، دایكم پەلاماری دام جلهكانم دابكەنی... راستی كردمەوه، دەستی بۆ كورتەكە لۆكە ئەستوورەكەم برد، باوكم پرسی:

- ئەوه... كێ وای لێكردی... شێركۆ؟ ئەوه بۆ... وات لێهات؟

كاتێ رووداوهكەم بەراست و رهوانی، چۆن رووی دابوو... وا... بۆم گێتپرایەوه، بزەییك گرتی... دەستیكی لەدایكم بەرز كردهوه... كە بوهستی و ئینجا لە سەرخۆ گوتی:

- كورم قەیدی ناكا، قەیدی ناكا، لەشت پیس نابێ، لەشت بێ نوێژ نابێ، مادام بەنیەتی نوێژ و... بۆ مزگەوت دەچووی... لەشت پیس و بێ نوێژ نەبووه.

وهكو رووداوهكە چ كاریكی تێ نەكردبێ، روپكی لە دایكم كرد و لەپاشان بەساردییكەوه... لەسەر خۆ گوتی:

- بۆ جارێ نوێژكەت بكە... بگەرێوه... ئەوجا جلكت بگۆرە بۆ باوكم... بەو حالەش نوێژت

قبووله، قبووله، خودا دووقات پاداشت ددهاتهوه!.

دایکم لیبی تهقیهوه... به توورپیی پیتی گوت:

- کوربه... مال ویران، مندالتهکه له سهزمان دهقهسری... کوربهکه سهوما و سایهقه دهیبا، لیبی گهری با جلیکی بگوریم وشکی بکهمهوه، بهم زستان و شختهیه... چون بهلهشی تهر بیچیتتهوه دهری!!
دایکم پیشهکی، نهوهی دهزانی که ههرچی بکا، جیگاییک ناگری، ههموو قسه و هاواری لای باوکم... پوولیک... پوولیک سووتاو ناکهن، لهبهر نهوه... به وهرپسی... بهسهر خویدا نهراندی:
- ههی هاوار... بهمالم... کوربهکه سهوماپردی دهیی.

باوکم، وهکو ههر گوتشی له ههراو نووزانهوهی دایکم نهبووین. لهسهرخو دووبارهی کردهوه که نویتیم قبوله، بهم چونیهشوه لهشم بی نویتیم نایی، وه ناموژگاری کردم که دهیی پیشهکی بهبی وهستان بچم نویتیم بکه... جهماعهت نهوژیتیم، نهمه باشتره و لای خودا خیری پتره!! که هستی کرد... زورت له ناگرهکه دهچمه پیش و خویم له قسهکانی گیل کرده، بهنهسپایی بو لای من هات، دهستیکی له پشتمد... دلسوژانه پهل گرتیم... لای ناگردانهکه دووری خستمهوه، تا بهر دهرگا وهپیش خوی دام... دهرگاکی لئ کردهوه، هالای سهوما دیسان هورومی بوژورهکه هیئا... لهرزی خسته گیانمهوه، باوکم وهکو هستی بهو هیرشی سهومایه نهکردین... که وهکو زمانی حوزاییکی همژده سهر تهوژمی دهبرد، منی له دهمی دهرگاکهوه هاویشته کولان، لهبهر دهرگا وهستا ههتا له کولانهکه بهرهو ریگای مزگهوت سوورامهوه... سهیری رهوتی دهکردم، بهبی دهنگی و بی بهرههستی مله بهرهو مزگهوت شوژ کردهوه، ئیدی روژ لهدوای روژ... هم نویتیم جهماعهتهم بو بوو بهنهریتیک... نهریتیک که باوکم بوئی داریشتبووم، نهو والیک دهدهایوه که مرؤ تنها بهنویتیم و تاعهت بهلگهی خواپهرستی دهنوینتی، ههر لهم ریگایهشوه له خالیق نریک دهیتهوه... له عهزایی دوزخ زرگاری دهیی، نهوها بیری دهکردهوه که:

- بهتاعهت و زحمهت کیشان... به نهوس نازاردان... له خوا نریک دهیینهوه! دهیینه ئینسان... دهیینه پیوا، دهنالاینهکانی دیکهی ژیان... ههمووی خویشاندان و روالته... پووجهله... بویش و بی سووده، مرؤ دهخاته گیتهلووکه ییکی بی سهرهتاو بی دواپی، له تاریکاییکی بی بن تقوومی دهکا. وه دهیغهرموو:

- ژیان... نهگهر بو له خوا نریک بوون نهبی، نرخی نهوهی نایی مرؤ بوئی بچهوسیتتهوه... بجوولیتتهوه... نهوهندهش ناهینتی که پیتی دهدهین.

باوکم... نهئاوها بیری دهکردهوه... ههر نهوهاش بو منی دهپرست، بهم رهنگهش خودای پی ناساندبووم، منیش ههتا نهو مابوو... بههیزی بیری نهو دهسوورام... لهناو بازنهی بیری نهو دهرنهدهچوم، که گهورهش بووم... نهوهم پتر لا رون بووه که نهو سهردهمه باوک و خودام لای بیوون به یهکیک، خودام بهنهو دهناسی... نهویشم بهخودا!!!... ههردووکیانم له ییک جودا نهدهکردنهوه.

زور جار لهناو نویتیم، لهریزی نویتیمکهران، بهتاییهتی وهزی زستان... سهرهتای بههارو... دوا روژی پایز... که دونیا سارد دهبوو، له ریزی نویتیم... له سهومانام موسلدانم دهناسا... سپ دهبوو... ماسوولکهکانی شل دهبوون... بهبی دست و هستی خویم... میز به لاق و لهتهرمدا دهپژا و مافورهکهی مزگهوتی دهپشاندا... لام وابوو که هم بهخودا میزتنهش بو من... بو دینی من زیانیکیی نیبه و نویتیمکه قبوله، زور جاریش زگم ژانی دهگرت... بای دهکرد... دهپهنا... لهناو نویتیم بام لئ بهردهبوو، ههرگیز مهترسی نهوهشم نهدهکرد که دهسویتیم شکایی... یان نویتیمکهم نوقسانیکی هیئایی، بهپیچهوانه... لهناو دلی خویم پییم

وابوو نوڙڙه ڪم توند و پتهوتره و خواش خيڙي زورترم بڙ ده نووسي... پتر ليم رازي ده پي. مادام باوڪم پي رازيه... ٽيتر بڙچ و چڙن خودا پيبي رازي نابي؟ رههه زان... رڙو وگرتن فه رزه، ٽيبي ٺهه بهس بو... ٺهه به پيوه نديه ڪي به وهه نه بوو ڪه من هيشتا بچوڪ بووم، ته مهه نم له ههشت سالي تيپه پري نه ڪرديو، زگ هيشه... هيتز و تواناي له بهر برسيووم، خڙم له بهر برسيه تي رڙوو نه ده گرت، ده بوايه خودا و باوڪم رازي بڪم، له فه رمانيان ده رنه چم، به رڙي بيم!! ٺه ٺاوا... به رڙوو ده بووم، به لام چڙن به رڙوو بوونتيڪ؟... ناچاري و... به رواهت... له بهر چاوي ٺهوان... له بهر چاوي باوڪم، ده نا هه رگيز دريغيم له وه نه ده ڪرد... له وه نه ده پنهنگامه وه ٺهوهي وه بهر ده ستم ڪهوتيا و بڙ خواردن بشيابا، پاش مله... به دزي، دوور له چاوي باوڪم... لوولم ده دا... قوتم ده دا... هه ٺم ده لووشي!! ٽيوار انيش و اتا بانگي شيوان... يان پارشيوان... ٺهوا وه ڪو هه موو ٽيسلامه ڪاني خودا په رست... وه ڪو به رڙوو ڪان... ٺهوان چيان ده ڪرد... منيش و!!.

- هه موو به ياني پيڪي رڙواني رههه زان... له بهر ڙانه زگ، له خه و راده چله ڪيم، زوريه ي رڙوه ڪاني ديڪه ش زگم هه ر ده يه شا، ٺهه سستور ده بوو... باي ده ڪرد... پيچي ده خوارده وه، ده مگوت ريخوله ڪانم ده ته فن، هه ناسهه ته نگ ده بوو، هه ستم به تازار پيڪي يه ڪجار دڙوار ده ڪرد، دا يڪم بهو تازار و ڙانانم ته نگاو ده بوو، ٺوڙهي لي هه لده گيرا ڪاتي ڙانه ڪان گه مارويان ده دام... له سه ر گزي پشت راي ده ڪشاندم، زگ و پشتي روت ده ڪردمه وه، به په نجه ڪاني ده ستي چه وري ده ڪردم، پارچه په رڙوڪي چي هند جار قه ده ڪرد... تا وه ڪ باليفيڪي لي ده ڪرد، باليفه ڪهي ده دايه ٺاگر تاڪو سوور ده بووه وه گه رمي ده ڪرد، ٺه نجا زگ و پشتي پي ده شيلام، ڪه په رڙوڪه ڪه سارد ده بووه وه، به سي په نجهي ده ستي ده ماري ناوڪي ده گرتم، ده يگوشين... ده يگوشين هه تا نه رمي ده ڪردن، ٺه مجا بڙ سه ر زگ وه ري ده گيڙام، قوڙنجي ده گرتم، ماسو لڪه ڪاني پشتي شل ده ڪردمه وه... به دريڙايي ٺه وه عه مه ليا ته ش لتيوي ده جولانده وه، فاتيهه و قول وه لاي ده خويند... نزي ده ڪرد:

- ٺه ي خوداي گه ووه، ڪوره ڪم له ٽيش و تازار رزگار بڪه ي. وه له بهر خڙيه وه به مني ده گوت:
- مه لا ده يفه رموو... زگ و پشت شيوان، فاتيهه خويند... درماني نه خوشين، خوا دهر دو به لات له سه ر ده فع ده ڪا... ٽيشانه لالا.

رڙو ٽيڪيان له هه ڙمهت ڙانه زگ جينگلم ده دا، له سه ر سه ر ده سووڙام... هيتزم له بهر برابوو، دا يڪم به چاوتيڪي پر گل به يه وه روي له باوڪم ڪردو پيبي گوت:

ڪوره مال ويران... ڪوره ڪه ده رمي... بڙچ چاره پيڪي ناڪه ي بڙچ؟ جاريڪ نايه يه لاي حاجي ساديقي هه ڪيم؟ يان بڙچ به دختوري هه سته خانه نيشاني نادهي؟

باوڪم ڪه ته نيا هه برابوي به خودا هه بوو، خوداي به هه ڪيمي هه موو هه ڪيمان داده نا، ٺه وهل جار به هيمني گوتي بڙ قسه ڪاني دا يڪم شل ڪرد، له سه ر خڙ پيبي گوت:

- حورمي هه ر خودايه... دوختور و هه ڪيم.
دا يڪيشم پي ده سه لاتانه... وه لامي دايه وه و پيبي گوت:

- سه ده ده ق هه ر خودا هه ڪيم و دوختوره، به لام هه ر ٺه ويش دهر دي داناون... درماني داناون.
زوري له باوڪم ده ڪرد، لتي ده پارايه وه ڪه به دختور پيڪ... هه ڪيميڪ نيشانم بدا، ٽيبي يه ڪ له و... يه ڪ له م... ليڪ هه لڙو قينه وه، لتيان بوو به ده مه قالي، ٺه وه به دا يڪمي ده گوت:

- بروايت به قودرهت و تواناي خودا نبييه!

ئەویش پىتى دەگوتەو:

- كورپەكە دەكوژى... ھەى بىچ روجم، چۆن دەبىيە سەبەبى... ئەم ھەموو ژان و ئازاردى تاقانەكەمان. وە بە توورەبىيەوۋە بانگى دەكرد:

- ئەھا... ئەگەر نەبوو قاتىل!... دەبىيە قاتىلى كورپەكەت و ھەرگىز خودا لىتت خوش نابى.

لە ئەنجام باوكم زۆر توورە دەبوو، دەستى بە جنىتو دان دەكرد لە داىكم.

- لە گۆرى بابى سمايل حاجىت بەم!

وہ بەبى دەست وەشاندن... ھەلدەستا و دەردەپەريە دەرەوہ. داىكىشم لەبەرخۆبەوہ، دەستى بەگريان دەكرد، شىوہنىكى كرى دەنايەوہ، دەھاتە لای من، لەسەر پشت درىژى دەكردمەوہ، دەستى بە ەمەلىاتەكەى دەكردەوہ.

جارىك لە ژىر ەمەلىاتەكەوہ لىم پرسى:

- داىە حاجى سمايل كىيە؟ بۆ بابە ركى لى دەبىتەوہ؟ بۆچ جنىتو پى دەدا؟

وام بۆ دەھات كە ئەو كەسە... دوژمنىكى باوكمە!!

داىكىشم لەناو فرمىسكدا... بزەبىكى گرت، دەستىكى وەرودا ھىنام و گوتى:

- پۆلە سمايل حاجى... سمايل حاجى... ئەوہ باپىرەم بوو... كورم... باپىرم.

جارى وا دەبوو، بەرەبەيان پىش رۆژھەلات... دەبوايە لەگەل يەكەم كۆخەى مەلای مزگەوت، رىگا بەرەو مزگەوت بەدەمە بەر، ئەو جارنە... ئەگەر باوكم وە پىش خۆى نەدايام و وەكو ئاژەل بەرەو مزگەوتەكە لىتى نەخورىيام... ئەوا بە دزى... بۆ چەند دانىك نازادى خۆم دەدۆزىوہ، ھەر لە كۆلانە تەسكەكەوہ... لام لى دەكرد بام دەدايەوہ لای گۆزەپانە بچكۆلەكە... بۆ ناو مندالانى گەرەك، لەگەل ئايشەگولى كۆنە دراوسىيمان... لەگەل مندالانى دىكەى گوند بە گەمە كردن و ھەلبەزىن... لە دونىاي مندالىدا نقروم دەبووین مزگەوت و نوژو و جەماعەتم لەناو ئەواندا وون دەكرد... فرامۆش ھەرەھا باوكىشم!!

ئا بەم چەشنە باوكم خوداى پى ناساندبووم، تا وام لىھات سەرەدەرىم لە مەسەلەكە بۆ ديار نەدەكر!!... ھەردوويان ھەر خاوەن فەرمان بوون... شتىيان لى دەويستەم... ھەردووکیان ھەر ئەوئەندەيان لى دەويستەم و بۆ دەويستەم... لە فەرمانيان دەرئەچم... رازيان بکەم و زویريان نەكەم.

بەراستىش ئەگەر ھەموو رۆژىكى خودا... جار لە دواى جار ... گوتم لەداىك و باوكى ئايشەگول... ئايشەگولى ھاوړىم، كە بانگى خوايان دەكرد و لەبەرى دەپارانەوہ... تا لە ھەژارى رزگاربان بكا، بەلام كاتى ئەو ھەموو نووركە و پارانەرەبەم لەداك و باوكى ئايشەگولى كچە بچكۆلانە ھاوړىكەم دەبىست دەكەوتە گومان!... شكم لى پەيدا دەبوو، چونكى لىم روون بوو كە ئەوانە بانگى باوكم ناكەن... بانگى يەكىكى دى دەكەن، ھەر جارەى ئەوان بە وەرەسى و پارانەوہ بانگى خودايان دەكرد... من لە دلى خۆم لەخۆم دەپرسىيەوہ:

باوكم لە كوئ دەسلەلاتى ئەوہى ھەيە ئەوان لە ھەژارى رزگار بكا! جگە لەداىك و باوكى ئايشەگولى ھاوړىم، داىكىشم پاش نوژكردن... ئەویش لە دواى ھەموو نوژىك، كړنوشىكى درىژى دەبرد و خۆى بە بەرمالەكەى چر دەكردەوہ، تا ماوہبىكى درىژ... كە سەرى بەرز دەكردەوہ... دەستى بەرەو ژوور بلىند و پان دەكردنەوہ، بانگى دەكرد! ئەو بۆخۆمان بانگى دەكرد... داواى رەحم و يارمەتى لى دەكرد، تا لە ھەژارى و نالەبارى رزگارمان بكا!... تا منى كورپە تاقانەكەشى لە نەخۆشى و ئازارى زگ ئىشە چاك

بکاتوهه، ههروهه دهروئيش قادر و خهليفه سهرسوزيش، نه مانيش لهسه تاته بهرده کاني مزگهوت... لهژير دار چناره پيره که، له کاتي زيکر کردن... له گهل خه لکه که ی تری دهوره شيان... نه وانيش ديسان بانگيان دهکرد... لتي دهپارانه وه... به پالپشت و دالدهدري خو بيان دهيان ژماردا! و له تهک ناوی شيخ قطب الدين... ناوی نهو يشان دههينا! بهم رهنگه تا دههات سهرم لي دهشيوا، هه ره که ناوی نه وه دههات نه م هه موو شتانه م به تتيکه لاوی دههاتنه وه بهرچاو، بيرم لي ئالوز دهبوو... ناچار سهرم دهله قاند، گيلانه ده م لتي بهش دهکرده وه، خو م له شته که هه مووی دهوارد... وهکو نه وه سهسه له يه له من جودايي... په يوه نديتي که به منه وه نه بي... و!!! تاقه شتيک که له ميتشکمد... له دهرووندا جيگير بوو... ته نيا شتيک که له نه نجامي نه وه هه موو رووداوانه و موعانات و... له ميتشک و دهروونم... له دل و ويژدانم نيشت رک بوو رکيتي که وه ره بوو له... باوکم، نه وه ته که هه تا دههات له ناو دلندا... دهچه قی... په گی داده کوتا... هه ره چنده ده مکرد بزم نه ده کرا... بيله قينم... هه لي قه نم... ده ری بيتنم... له خو م دووری بخه مه وه، نه مه و... نه مه ش که ده بوايه منيش وهکو نه وان... وهکو نه وه هه موو خه لکی ئاوييه... بيپه رستم... نوئيزی بو بکه م، رۆژووی بو له يتيک گری بده م... لتي بيپار تيمه وه... بانگی بکه م، هانا ی بو بهرم، له تنگانده هانا ی بو ببه م... لتي بترسم وهک شتيکی ترسناک لتي بترسم، خو م له وه به پاريزم زویر نه بي... تووره نه بي... نه وه کا وه بهر غه زه بي بکه وم!! له گهل نه م هه موو شتانه... له سه رووی نه م هه موو شتانه ش... ده بي خو شم بو، بي نه وه ی بير له وه بکه مه وه... که ته نيا هو يتيک بو نه م تتيکه لاوی و ئالوزی و سهر ليشيوانه بدوزمه وه، يان له وه رکه گه وره يه ی بو باوکم له ناو دلندا روا بوو، به شتيک له وه رکه ش بده م به!! نه گه ره چی له سه ره تادا بزم روون نه بيه وه بو چ پتويسته بيپه رستم، بوچ ده بي خو شم بو، بو لتي بترسم؟ به لام له ناو دلنه وه... به راستی رکم لتي نه ده بيه وه... نازانم... بوچ نه وه م... نه وه م بو نه دههات... يان دل م رتي نه ده دا... رکم لتي بيسته وه؟ رهنگه هه ره له بهر نه وه بو، که وهکو باوکم روويه رووی نه بيووم... وهکو نه مامله تم له گهلدا نه کردبوو، هو يه کی يه کسه ری وام بو نه گونجا بوو... که گه رای رکم له دهرووندا بو نه وان، هه تا نه وه رۆژي نايشه گولي هاوړ تيميان سواری ئوتومويله که کرد... برديانه شار... و له بهر چاوما... ونيان کرد!! نايشه گولي کچه هاو ته مه نه که م، که ته نه ا دل م بو نه وه ده کرايه وه، له گۆره پانه که ی گوند، له وه هه لانه ی خو م... له نوئيز و... له باوکم و... له خوا... ده دزيه وه، له گۆره پانه که... له کۆلان... له تهک نه ودا يريم ده کرد... متووی بيووم، نه ویش متووی من بيوو... هه ردو وکمان هوگري يه کتری بيوين، دل م ساواکامان بو يه کتری لتي ده دا، نه وه رۆژي سواری ئوتومويله که يان کرد و... برديانه شار، نه وه رۆژه بو شاييکی زۆر گه وره و فراوان... دلسارديتيکی تال... که لينيکی پر نازار... که وته ژيانم... به وون بوونی له بهر چاوم، به ره ش بوونه وه ی له ژيانم، له ژيانی نه و ساته مدا، ئوقره م لي هه لگيرا نارام نه ما، پتر له ژووره قورپتبه که ی خو مان و که متر له کۆلان خو م ده دزيه وه!! کاتي باوکيشم له ماله وه ده رده چوو... يان وهرس ده بووم... و هه لم چنگ ده که وت، ده چومه پيش بانه که ی خانوه که مان، که دلنيش ده بووم... باوکم زو ناگه رپته وه، رام ده کرده سه ريان و به رامبه ر گۆره پانه بچکوله که ی... هه موو رۆژيک له گهل نايشه گول گه مه مان لي ده کرد... راده وه ستام... تير له گۆره پانه که... کۆلانه ته سه که که وه راده مام، ده مديت منداله کان... وهکو هه موو رۆژيکی رابوردو... له هه لبه زين و رمبازی و گه رمه ی ياری دابوون... چاوم ده گسيران... که نايشه گولم نه دههاته بهرچاو، له سه ر چيچکان هه لده ترووشکام... ناهم هه لده کيشان، ناهم بو ره فقه وون بووه که م هه لده کيشان، بيرم ده کرده وه... له خو م ده پرسى:

- چۆن له بيرم ده چپته وه؟ نه و که لینه ی نه و له دهروونيدا پهيدا کردم، چۆن و چی پری دهکاتوه؟ تازه

دەتوانم ھۆگری كىتى بىم، كەنگى رەفلىقىكى ۋەكوئەو دەدۆزىمەۋە؟ ھەر دەنوزامەۋە... دەنوزامەۋە... دەتوامەۋە خەمم دەخوارد، ئىستاش كە تۇلازىك... ھەرزەكار، تەمەنم شازدە سالە و ھۆگری نەخشىن بووئىم، دىلم بەو بەندە، ژيانم بەھۆى ئەۋەۋە تامىك دەدا، خودا... خودايە بىسپارىزى، ئەو كىچە خۆشەۋىستەم لى نەكەيتەۋە، لىم نەدۆرىنى، ژيانم لى تال نەكەى، لام واىە ئەگەر نەخشىن وون بىكەم... ئىدى ھەۋاى گوندەكەم... ھەموو ھەۋاى عالەم... سىپەلكەكانم تىر ناكەن، ھەرگىز لە ژياندا تامىك ناچىترم، كەلىنىك... نەك تەنھا لە ژيانما... بەشكەم دەرزىكى فراوان لەناخى دەروونما... لە دىلدا... لە جەرگمدا دەكرىتەۋە... كە ھەتا ماوم... خوين و خىزا و بدەلىنى، تووشى كۆستىك دەبىم كە ھەرگىزاو ھەرگىز بەرگەى نەگرم.

* * *

ئەو رۆژەش رۆژتیکى خوش بوو، تازە لەبەهار دەردەچووین و پیمان دەنایە هاوینەو، ئاسمانى ساف... رۆژى وەك تۆپتیکى گەورەى زېرىن گرتبوو باوەش، باخچەکانى گوند وەك دەربایىتیکى سەوز، لەگەڵ شەبا، مۆنجى دەدا، مێرگولە... بنار چىای سۆرکیان رەنگینتر دەکرد، بەبۆنەى هاوینەو خەلکى گوند... تاک و تووک مائەکانیان دەگوازتنەو ناو باخچەکان، ئەو بارانە زۆرەى لە بەھاردا بارى بوو، شەقام و کۆلانەکانى گوندى شووشتبۆنەو، تۆپکەى سەفین بەفرى پیتو مابوو... لەبەر چاومدا ھەر بەسەرى مامزستا مەلا سەعیدی شىخزادە... دەچوو... ئەو رۆژە... خەلکى زۆر رزابوونە سەر تاکە شەقامەکەى گوندى شەق دەکرد، بەبەر دەرکى سەرادا تىدەپەرى، لەبەر دەرگای مزگەوتى گەورەو تا دار نۆمرە... گوندەکەمانى بەشار دەبەستەو، تەنیا ئۆتۆمۆبىلى مېر و جار جارەش ئۆتۆمۆبىلى عەسکەر بەو شەقامەدا تىدەپەرىن.

خەلیفە سەرسۆر... لەپیش مزگەوت... لەسەر چەقى جادەکە وەستابوو، شىرتیکى رووتى بەدەستەو بوو، نووکى شىرەکە... لەبەر تىشکى رۆژ... جار جارە بروسکەى دەدا، کەزىە سوورە درتێکەکانى بەسەر شان و تا چۆکى ھاتبۆنە خوار، پرچە تىکەل و گچلاوئەکەشى بەسەر نىوچەوان و ناو پشتىدا... پرش و فش و بلاوبووەو، دەم نادەم وەك نىرە عەلەشىش، بەلەنگە لەنگ لەسەر جادەکە دەھات و دەچوو، لەپیش کۆمەلەى دەرویشەکان نومايشى دەکرد، دەرویش قادریش دوو زەرگەى لەم گوپ و لەو گووبى روومەتى گىر کردبوون، دوو زەرگەى سەر خرى پلپلەدار... نووکى زەرگەکان لەبن ھەردوو بناگوتى دەرپەربىوون، پلپلەى زەرگەکانىش... بەسەر کاژىر و روومەتەکانى دەلەرانەو. دەرویش جامىش لەناو قەدبەو خۆى بەسەر پانایى دەمى شىرتیک داھىناوو، ئەمسەر و ئەوسەرى شىرەکە... لەدەست دوو دەرویشى سەرخرى قزدارى جھىللى نوستبوون، وەکو چۆن پەرۆى شورراو بەسەر رستەبىک ھەلئەوئاسى، دەرویش جامى... ئەناو بەسەر شىرەکەدا ھەلئاسرابوو، کۆمەلەىک دەرویشى دیکەش لەسەر شەقامەکە زىکریان دەکرد، سەر و ملیان بەولاو بەولاو خۆياندا کەچ دەکردەو، لەسەر بەک پى حەزەلبان دەکرد و ھەلئەقۆزىنەو، لەپاشان دیکەوتنە سەما کردن، دەستەبەکىش دەفیان لى دەدا، شىرو تىر و زەرگىان دەوئەشان... لىک نىزىک دەبوونەو... ھەتا لە دەورەى شىخەکەيان... شىخ قطب الدین... بازەلبان دەکرد. بەکىک لەو دەرویشانە... لە پى بۆ لای دەرویش جامى بەزى، بە نەرەنە... لە دوورایى دوو پم خۆى تى ھەلدا، سواری پشتى دەرویش جامى بوو، لە پاشان بۆى ھەلئاستایەو لەسەر پشتىبەو ھاوئەستا، دەستى بە ھەلپەرىن و سى جرتەكى لىدان کرد، دەرویشىکى تىش بەسەر نووکى شىرەکەى کوور ببووەو، نووکى شىرەکە لە کارىتەى پشتى رووتى ئاودىو ببوو، وەك چووژەرە پىواس سەرى ھەلئابوو.

لەسەر سواندەى خانووەکانى ھەردوو لای شەقامەکە، ژن و پىرتىژن و کچ و مندالانى ئاوابى... وەکو پۆلە مەلئىکى رەنگاوپرەگ... لى ھەلئىشتبۆن، سەبرى ئەو بەزم و ھەراپەیان دەکرد... ھەندىکىان سەلەواتیان لى دەدا... ناوى خودایان دەبرد:

– ئەللا... ئەللا... ھەى ئەللا!!!

قەمەرە تەنتەکەى شىخ قطب الدین... شىخى گەورە، لەگەڵ لۆرىتیکى شلوق و شەت و خوار... لە نىزىک دەرگای مزگەوت... لە رۆخ شەقامەکە وەستابوون، نازانم بۆچ لۆرىکەم ھەر بە پىرە بارگىرەکەى مالى ھەیدەرى دەشوبھاند، نەرۆھۆرى دەرویشەکان... بانگە بانگ و غلبەى رۆخ و سەر شەقام و گوئ سواندەکان... ھىمنى گوندەکەيان دەشلەقاند، زەماوئەندەکەى رۆژى بەزاو بوونى کوپى مېربان دەھىنامەو

بەرچاۋ. سۆڧى وسوۋى... باۋكى ئايشەگۈلى... كچە رەڧىقە خۆشەيىستەكەم لەگەل پوور رابىبى داىكى ئايشەگۈل... لە تەنىشت يەك بە جودا... دوور لە كۆرى ھەرايەكە... لەزاركى ئەوكۇلانى تەنگەبەردى... دەگەيشتە زىجەكەيان... لىيى ۋەستابوون، كچە بچكۆلەكەيان خىستبوۋە ناۋىن خۆيانەۋە، ھەر يەكەيان بالىكى لى ئالاندبوۋ!... بە سەرسامى ۋە پەشئوى سەبرى كچەكە... ھەرايەكەى سەر شەقاميان دەكردى!!... ھەردووكيان ھەپەسا بوون، ھەر كە چاۋم بە ئايشەگۈل كەوت... ھەرامۆشئىك داىپۆشئىم، خۆشئىك پەرىپە دلمەۋە، بىن ئەۋدى بىر لە ھىچ شتى بىكەمەۋە، ۋەكو پۇژان بە راكردن بە گور رام كرده لاي... ھەزم دەكردى دەستە خوشكەكەم بدوئىتم... چاۋەنوار بووم، ئەۋىش كە چاۋى بەمن كەوت ۋەكو پۇژان بە راكردن بە پىرمەۋە بى، بەلام كچۆلە خۆشەويىستەكەم لە جىگاكەى نەجوللا، چومە نىكەيەۋە... چاۋم تىيى نىز كرىنەۋە، ئايشەگۈل بە دەستئىكى لىچكى كورتەكەكەى باۋكى ۋە دەستەكەى تىشى لاچكى چارۆگەكەى داىكى گرتىبوۋ... پاش كەمىك... سەرى ھەلبرى... چاۋى لەچاۋى من ئالاندن... ھەندىك جولايەۋە... دەپھەويست روۋى خۆى بە چارۆگەكەى داىكى... داپۆشئى... پتر خۆى بە داىك ۋە باۋكەيەۋە جىر كردهۋە، ۋەكو ترسى ئەۋدى لى نىشتئى... يەكىك بىڧىرئىن ۋە لەناۋ ئامىز ۋە بىن بالى داىك ۋە باۋكى دوورى بخاتەۋە.

پتر لىيى چومە پىش... دەمەويست خۆى تى ھەلسووم... ۋەكو جارى جاران... خۆى تى ھەلسووم... دەستە بچكۆلەكەى بگرم... بۆ ناۋ رەزان راي فرىتم، ئايشەگۈل... تاسا بوۋ... لىو ۋە لەشى دەلەرزىن... بەسامگرتوۋى گلىتەنى چاۋەكانى زوۋ زوۋ گەوزيان دەدا، سەبرىكى دىمەنەكەى سەر شەقامى كرى، چاۋى بۆ لاي من گوازتنەۋە، سوورايىك پەرىپە روۋمەتەكانى ۋە بە ئاستەم بۆم گرژيەۋە، بە چاۋ بانگم كرى... لەپى... ۋە بەبى دەستى خۆى؛ بەتوندى جولايەۋە... خۆى ھەلتەكاند، ھەۋلى دا لەژىر بالى داىكو باۋكى... دەرىپەرى!! ۋىستى رابكاتە لام، كە داىك ۋە باۋكى بەمە ھەسىبان، بىن ئەۋدى لە جىگاكانيان بچوۋلئىنەۋە، ۋەيا سەبرىكى كچەكەيان بىكەن، يان تەنانەت بىدوئىتن، بە گورجى ئالقەى دەستەكانى سەر شانى كچەكەيان ۋەبىك ھىنايەۋە... ۋە توندىان كرى... بۆ ئەۋدى رىگاي نەدەن لە ناۋىنيان دەرجى ۋە بىتە لاي من، دەمەويست خۆى تى ھەلسووم، پتر لىيى نىك بىمەۋە، داىك ۋە باۋكى خۆيان لە چۆنىتە تى من بوراد چاۋم لەچاۋى ئايشەگۈل خشاندەۋە، بەچاۋ بانگم كردهۋە:

- ۋەدە... ئايشەگۈل... ۋەدە بچىنە گەمان.

- دەى... ۋەدە ئايشۆك... ۋەدە بچىنە ناۋ ئەم زەماۋەندى سەر شەقامەكە، دەى... ئايشۆك... دەى.

- ئاە... دەى ديارە ئايشۆك لىم تۇراۋە... لىم زوۋىر بوۋە، نايەۋى ۋەكو جاران دوۋ بەدوۋ گەمان بىكەين... ۋەكو جاران لە مىرگەكە يەكدى بگەۋزىنن... ۋەكو جاران...

بەپانىيەكە، خەبەرىك لە گوند بلاۋبەۋە، خەلك لە كۆلانىكان باسىان دەكردى، مندالەكانى گەرەك... لە گۆرپانەكە بۆ يەكتريان دەگىرايەۋە، مندالەكان لە داىك ۋە باۋكى خۆيان بىستبوۋيان، دەيانگوت:

- داىكى جەمال... ھاتتۆتە گوندەكەمان!

ئىمە منالەكان لە يەكتريمان دەپرسى:

- داىكى جەمال چىيە؟

- داىكى جەمال... داىكى جەمال، چۆنە؟

بەسەر سورىيەكەۋە... ئەم پرسىارانەمان بە يەكدى دەگوتنەۋە!!... ۋە دوۋبارەمان دەكردەۋە، تا لە دوايىشدا كە ۋەلامىكمان ۋە چەنگ نەدەكەوت، بە روۋى يەكتري دەترىقايىنەۋە، خەبەرەكەمان لەناۋ

گه رمه ی یاری ده توایه وه و... له بیر ده چوو .

رۆژتیک قادرۆکی ره فیکم... سه ری هینایه بن گویم و له سه رخۆ به گویم چرپاندی:

- بام ده بگوت... دایکی جه مال میوانی مودیر به گه ، میوانی «ئه حمه د شه سخان»!!

هه موو منداله کانی گه ره ک... له ده وه ی قادرۆکی ره فیکمان... کۆبووینه وه ، که ئه و گوتی شه سخان.
هه موومان به ده نگ... به ده نگیکه ی بهرز دامانه پیکه نین و تریقایینه وه ، و به به کجار بانگمان ده کرد:

شه سخان... شه سخان... ئه حمه د شه سخان!!

ئایشه گول له رۆخی گۆره پانه که ، دوور له ئیمه... به ته نیا وه ستابوو ، گوپی له مرغه مرقه ئیمه
راگرتوو ، پیکه نین کشایه ناومان ، که گه بشته ده وه ی قادرۆک... ده ستیکه ی هه لپری و بانگی کرد:

- چۆن هه تا ئیستا نازانن دایکی جه مال... کتیبه ؟

- راوه ستن... پیتان بلیم... دایکی جه مال کتیبه ؟!...

وه به بی ئه وه ی چاوه نواری رای ئیمه بکات ، یه ک دو جار له گۆره پانه که... له یزی و هه لبه زی ، به
له یزینه وه ده ستی به گۆرانی گوتن کرد:

هه ی ئاغه و... ئاغه و ئاغه

بۆم تیکه جه رگم داغه

چاوت پیاله ی قۆنیاغه

ئه و به یانیه ، ئایشه گول... به ده نگه منداله نووساوه که ی ، به ده نگه ناسکه که ی ، گۆرانیه که ی دایکی
جه مالی گوته وه:

هه ی ئاغه و... ئاغه و ئاغه

چاوت پیاله ی قۆنیاغه

مانگ له ئاسمان راوه ستاوه

ئه ستیران ده وریان لیداوه

یاری خۆمه ولیم تۆراوه

بۆم تیکه و جه رگم داغه

په لاماری ده ستی یه کتیریمان دا به راکردن... به هه لبه ز هه لبه ز... له کۆلانه که ی بهر ده رکی سه را...
سووراپنه وه... بامان دایه وه لای قوتابخانه که ، له ویشه وه... سه رکه وتین تاکو ته ختاییه که ی پیش مالی
مودیر به گ ،... نه وه ستاین ، منداله کانی دیکه ش به دوومانه وه... ده به زین ، له بهر به زینه وه... گۆرانیان
ده گتیراپه وه:

بۆم تیکه جه رگم داغه... هه ی ئاغه و... ئاغه و ئاغه

له قورنه نیک... خۆمان دایه پال دیواری مالیک... روومان له ده رگای مالی مودیر به گ کرد.

ئه و رۆژه هه ینی بو... قوتابخانه نه بو ، کۆمه له مندالیکه ی گوندی له سه ره کۆلانه کان...
هه ندیکیشیان له گۆره پانه بچکۆله که ی پیش مالی مودیر به گ لی وه ستابوو ، ئه وانیش چاویان پرپیوه
ده رگای ماله گه وه که ! هه موومان چاوه نواری دیتنی دایکی جه مال بووین ، دهم ناده میش چاومان
ده گوازته وه لای ئه و دوو زه لامه که ی که له بهر ده رگایه که وه ستابوو ، جله وی دوو ئه سپیان به ده سته وه

بو، ئەسپەکان ھەر يەكەيان كۆچكەيىكى بە گولبىنكى لەسەر بو!! گولبىنگە رەنگا ورەنگەكان... بە دەورەى سەر و دەم و چاويان... بلاويوونەو، زىنى سەر پشتيان بريقەيان دەدا، بەبىن وەستان كلکيان ڤادەو ەشاندا و دەياندا لە لاتەرۆك و لە لارانيان، لە پىر سميان لە ئەرزەكەى بەرپيتيان دەكوتا، سەريان دەلەقاند... فرمەيان لىو ەهات، دوو زەلامەكانيش پتر جلهويان توند دەکردن، ھەوليان دەدا بيان وەستين.

زۆرى پىن نەچو دەرگای مالى موديرەگ كرايو، ژنيكى كەلەگەتى پرى سوورو سىپى لى بەدەرکەوت، جلکى ئەلمۆدەى، لە بەردابوو، مندالەكان... بەسەر سوورماوى... ھەموو بەيەكەو بانگيان دەکرد:

- ئەو ەبە... دايكى جەمال... ئەو ەتە... دايكى جەمال.

قادرۆكى ھاو پيشم گوتى:

- ئەرى وەللا... باوكم دەيگوت دايكى جەمال ژنيكى جوان و دەنگ خۆشە!!

دوو زەلامە مەيتەرەكان... بەتوندى لە ئيمەيان وەراخورى، مندالەكان... بە ترسەو ەكشانەو ە دواو، ھەندىكيان ھەلاتن و خويان شار دەو، لەبەر ھەلاتنەو بانگيان دەکرد:

- كورە... راکەن... جاندار ە پسمان دەكەن.

من و ئايشە گول خۆمان لە پەناى سيلەى خانو ەكەى (مام بەكرى تريان كەر) مات دابوو... رامان نەكرد... ئارەزوومان بوو ديمەنەكە بيبين. ترس لە منيش نيشتبوو، سەرم بر دە بناگوتى... ئايشە گول، بەدەنگيىكى لەرزۆك لىم پرسى:

- ئايشۆك... ئيمەش نەرزۆين؟

ئايشۆك... چاو... و ھەموو بىرى بە ديمەنەكەى دايكى جەمال و مەيتەرەكانەو بەند بىوو، گوتى لە پرسىارەكەم نەبوو... وەلامى نەدامەو.

موديرەگ... لەدواى دايكى جەمال بەدەرکەوت، كە گەيشتە بەردەرگا دەستى دايكى جەمالى گرت، بۆ لای ئەسپەكان چوونە پيش. ئەحمەد شەشخانى... موديرەگ... قامچيەكى ريشاوى دريژى بە دەستەو ە بوو... تا گەيشتە لای ئەسپەكان... قەمچيەكەى لە پانتۆلەكەى دەدا، وەكو بيبەوى تۆزى لى دابوشينى. ئەو مندالانەى لەو ناو ە مابوون... كاتى چاويان بە موديرەگ و بەقەمچيەكەى كەوت... ڤاپەرين... بلاويان لى كرد، لە ترسانا... لە سووچى كۆلانە تەسكەكەو... ھەندىكيان بۆ ناو گوند و ھەندىكيشيان بۆ لای ديترە... تيبان تەقاند!!... من و ئايشە گوليش... لە پەنا سيلەكەو خۆمان مات دابوو، لەو جيتگايە نەجوولايين، ئاورپىكمان لە تەختاييەكەى بەر مالى موديرەگ دايەو، مەيتەرەكان ئەسپەكانيان زەوت دەکردن، ئەحمەد شەشخانى موديرەگ... ئاميزى كرده دايكى جەمال، بۆ سەر زىنى ئەسپە سيبەكە بەرزى كردهو، مەيتەرەكە، بەدەستىك لاركيى ئەولاي زىنى ئەسپەكەى توند داھينا بوو، دايكى جەمال... دەستىكى ھاويشتبوو سەر مىلى موديرەگ، بەيارمەتى ئەم... ھەلمەتتىكى دا... تا لەسەر زىنى ئەسپەكە قيبت بوو، ئەحمەد شەشخان پيىەكى خستە ناو ركيى و مەيتەرەكەش پيىەكەى ديكەى و... لغاوى دايە دەست، دايكى جەمال بەرزەيىكەو دەپروانيە دەور بەرى خۆى و بەئاستەم سەرتكى بۆ ئەحمەد شەشخان دانەواند، بەرووى گەشايەو.

مەيتەرى دوو ەم، ئەسپە بۆرەكەى بۆ موديرەگ ھينايە پيشتر مودير بەگيش... لەپر وەك

که رویتشک... فرتکتیکی هه لدايه سهر ئه سپه که، پتیه کانی خستنه ناو رکیتف، قه مچییه کی به ئاسته م له که فه ئی ئه سپه که... دا و که وته دواى ئه سپه که ی دایکی جه مال.

من و ئایشه گولۆ زۆر به و دیمه نه دلخۆش بووین، که دایکی جه مال و مودیریه گ بۆ سهر شه قامه که شوپوونه وه هه تا چاو بری کرد... سه یرمان کردن، سه یری یه کترمان ده کرد... بۆ یه کدی ده گه شاینه وه، که ئه وانیش له چاو بز بوون به دیلانێ و هه لبه زین، به ره و مال گه راینه وه، ئایشۆک له رتگا ئه وه نده که یف خۆش بوو، له گه ل ههر هه نگاو نانیک ئاو رتکی لی ده دامه وه، بزیه یکی له لیوه کانی ده باراندن، دهستی یه کترمان توندتر گرت، بامان دایه وه لای گردی دپیره، به گرده که هه لگه پراین، له بهر راکردنه وه... به هه ناسه برکتی... هه ردوو کمان پتیه که وه گۆرانیه که ی دایکی جه مالمان ده گوته وه:

مانگ له ئاسمان بیست و سبیه

له سهر سینگت ئه لف و بپیه

هه تا ده مرم ته مام پتیه

بۆم تپکه جه رگم داغه

هه ی ئاغه و... ئاغه و ئاغه

ئینجا به سهر گۆری «خه زولاس» به ره و مال شوپوونه بوینه وه و به رووی ییکدی بزهمان ده کرد... و ده تریقا یینه وه!

دیسان به په رۆشه وه... چاوم تپکه لاوی چاوی ئایشه گولۆ بوون، دایک و باوکی به دهستی خۆیان... ئابله ئۆقه یان دابو، ماوه ییک لی وورد بوومه وه، زۆر خه م له وه ده خوارد که دایک و باوکی وه ها گرتو یانه، نایه لن بجوولیتته وه... نایه لن بیتته لای من و پتیه که وه بچینه یاری.

به چاو بانگم کرده وه:

وه ره... ده ی! وه ره گولۆ!

- وه ره... با بچینه یاری، منداله کانی گه ره ک کۆیکه یینه وه.

چ ده نگدانه وه ییک له گولۆ نه بوو!!

سه یرتکی ترم کرده وه، وه کو له ناوین دایک و باوکی به ستراییتته وه... سندم کرابین، جوله ییک لیوه نه هات، نه ییتوانی ته کانیکی دیکه بداو رابکا ته وه لای من، منی هه قاله خۆشه ویسته که ی... له تاوان چاوم له فرمیتسک زان، له گه ل خۆما ده مگوت:

- ده بێ ئایشه گولۆ لیم تۆرابین؟

- بۆچی به بانگی چاومه وه ناین؟

ئایشه گولۆ به چاویکی پر ترس سه یری کردم، خوزییکی قووت دایه وه، به لام بۆم نه گه شایه وه، له پاشدان هه ندپک جوولایه وه، جیتی پتیه کانی گوازتنه وه، بۆ ئه وه ی لاچکه چارۆگه که ی دایکی پتر به سه ر رووی خۆیدا بکیشین و روه ساواکه یم لی بشاریتته وه.

- ئای ئایشه گولۆ... خۆت له من ده شاریه وه؟

- خۆت له شپۆکۆی هاو رپت ده شاریه وه؟

له دلی خۆمدا... گله یم لی کردن و دیسان به چاویش بانگم کرده وه:

باچینه... رهزان، وهره... وهره بابچینه ناو رهزان!!

بهلام نایشۆک گوئی له دهنگ و سروهی چاو... و دلّم نهبوو!!، رووی خۆی شاردهبووه، ههموو لهشی خۆی لێ شاردهبوومهوه، به یهكجاری خۆی له پهنا چارۆگی دایکی و لچکه کورتهکه شوپهکهی باوکی... بزر کردبوو، تهنها پیتییه خواسهکانی دههاتنه بهرچاو... پیتییه رووتهکانی بهشه قامهکهوه نووسابوون... پهنجهکانی به پهله دهجوولانهوه و سهروژتیری پین دهکردن، جار جاریش له پیر دهرزیتکی دهخسته سهر پۆشهکهی دایکی و ههردوو چاو... و لووتی بهدەر دهخستن، چاوهکانی له درزهکهدا کوسک دهکران، ئاه... ه....

- رۆژهکهی، لهسهری کۆلان... چاومان به مام مستۆکهوت، مام مستۆئهو رۆژه که لهمن و نایشهگول وهرادهما، ئهویش چاوی کوسک دهکران!!

تهماشاکردنهکهی ئهو رۆژهی مام مستۆ، زۆر وه چۆنیهتییهکهی ئیمیرۆی گولتی... هاویرئ خۆشهویستهکهم دهچوو، ئهویش... که ئیمه... من و نایشهگول و مندالهکانی دیکهه گهپهکی دهدیتن، بان له پیر له سووچی خانوێکهوه دهردهکهوت و رووبهروومان دههات، به ترس و شهرمهوه سهیری دهکردین!! به دوو چاوی بریسکهداری کوسک، له سووچهکهوه... ئاورتیکی لێ دهباینهوه، به ترسیکهوه تهماشای دهکردین، پیتش ئهوهی ههنگاوهکانی گورج بکاو بو ئهوهی به پهله رابکاو... خۆیمان لێ بشاریتهوه، ئهو رۆژهش که من و نایشهگول... لهسهری کۆلانکه... رووبهرووی بووین، وهکو جاری جارن، چاوهکانی کوسک دهکران!! ههندیک سهنگرایهوه و بهرهو پاش بووه، بای دایهوه کۆلانکهی دیکه و لهپیتش چاومان وون بوو.

من و گولتی ههفالّم، ئهو چۆنیهتییهی مام مستۆمان زۆر پین سهیر و سهرسورهیتنهر بوو، نهمان دهزانی هۆی چیه، بهم رهنگه سهیرمان دهکا و خۆمان لێ دهبشاریتهوه.

تا چهند سالتیک تپهپهری، ئهوکاته زانیم که مام مستۆ به دزی تاوانبار کرابوو... مودیرهگ و قۆمیسپیش، بهفهیرمان و به شاهیدی میر و لهسهر داوای میر، مۆری دزیان لێ دابوو!!

ههتا ئهو رۆژهش که مودیرهگ و قۆمیسپیر، بهفهیرمان و شاهیدی میر، ئهو مۆره نهحسهی لێ بدهن، مام مستۆ، وهکو ههموو پیاوهکانی گوند... ئهویش خۆی به پیاو دادنا، خهلهکهکش، ئهوانیش مام مستۆیان به پیاو دهژمارد، وهک ههموو پیاوهکانی دیکه پهفتاریان لهگهڵ دهکرد و پهفتاری لهگهڵ دهکردن، گوندهکهی خۆی خۆشدهویست و خهلهکهکشی بهخزمی ناوایی دادهنان و ریزی دهگرتن، ئهوانیش به خزمیان دهناسی و ریزیان لینهنا، ههموو رۆژتیک لهگهڵ تاریک و روون دهچوووه مزگهوتی گهوره و نوێژی جهماعهتی دهکرد، بۆ نوێژی شیتوانیش، ههر له مزگهوت لهگهڵ خهلهکهکهدا ههتا نوێژی خهوتنان دادهنیشت و که وهعزی مهلای مزگهوت تهواو دهبوو، ئینجا بهکۆمهڵ لهگهڵ خهلهکهکه... له زارکی مزگهوت دههاته دهرهوه و بهرهو مالهکهی ههلهکهشا، مام مستۆ به نیوچاوانتیکی بلند دههاته بازاره بچکۆلهکهی گوند و... له چایخانهکه... لهسهر تهخته دارهکهی پیتش جامخانهکه... بهرامبهر دهرگای سهرا دادهنیشت، لهگهڵ هاوهلهکانی... باسی بهفر و باران دهغلّ و دان و باخ و رز و ... میوهو گاوگۆل و... چاندن و کاروانی دهشتی ههولپیر و جوولانهوهی کۆچهرهکان، باسی راو و شکار و کهو و کهوبازی دهکرد، دهنگوباسی ناوچهی دهبیست و دهیگیترایهوه، وهکو ئهوانیتر قهنهشی دهکیتشا، له توتنه بۆندهارهکهی شاوری دادهگرت، مژی قوول و قومی توندی لێ دهبان، دوکهلهکهی بهتین... بهرهو ژوور بلاودهکردهوه، کاتی له دانیشتن و له چایخانهکه تیر دهبوو، بهگورجی لهسهر کورسیهکه ههلهکهستا، ناوی خۆی دههیتنا،

پروایی به خۆی و خۆشه‌ویستی بۆ... ئەوانی دیکەى دانیشتوانی چایخانه‌که... ئاورپکی له ده‌وره‌ی ده‌دایه‌وه... ئەمجا به هه‌نگاوی رێک ده‌چوو کێ خدره‌سۆزی چایچی، ده‌ستی بۆ باخه‌لی ده‌برد، پارهی چایه‌که‌ی ده‌هاو‌یشته سهر سینییه‌که، زۆر جاری وا ده‌بوو چای چهند براده‌رێکی وێر ده‌کرد و خواحافیزی ده‌کرد و له چایخانه‌که ده‌رده‌که‌وت، ئەو... خه‌لکی به پیاو... به ئینسان ده‌زانین ئەوانیش... ئەویان به پیاو... به ئینسان داده‌نا، وه‌هاش مامله‌تیان له‌گه‌ڵ یه‌کدا ده‌کرد، هه‌تا ئەو رۆژه نه‌حسه‌!

رۆژێک له گوند بلا‌بووه‌وه، که دوکانی هه‌سه‌ن عاره‌ب براوه‌!! شتومه‌ک و ئەوه‌ی تێیدا بووه... هه‌مووی لێ دزراوه، ئیتر ئەحمه‌د شه‌شخانی مودیر... قه‌مچیه‌که‌ی خسته‌ کار، که‌وته گیان خه‌لکی گوند، ئەو خه‌لکه‌ی مودیره‌گ... هه‌ر له‌به‌ر خاتری میسر ئەویش رکی لێ ده‌بوونه‌وه و هه‌ر ئەوانه‌ش تووشی جه‌زه‌به و نازار و شه‌ق و شولاق و قامچی مودیر به‌گ و قۆمیسیر و جانداره‌کان بوون. ئەحمه‌د شه‌شخان... وه‌ک شێر به‌سه‌ر ئەو خه‌لکه‌دا ده‌ینه‌راند:

- ده‌بێ دزیه‌که ئاشکرا‌بێ... ده‌بێ دزه‌که بناسرێ!!

تا له ئەنجامدا، دزیه‌که به‌سه‌ر مام مستۆ ساغ کرایه‌وه!!

به‌لام بۆچی مام مستۆ؟ میسر زۆر له‌ میتر‌بوو... له مام مستۆ داخدار بوو، ئەم مام مستۆیه یه‌که‌م که‌سێک بوو خۆی له تانۆکی میسر خشانده‌بوو، سه‌رشیتانه‌ی خه‌لکی گوندیش بوو که جخره پیرۆزه‌که‌ی نێوان گه‌وره و بچووک... ئاغا و مسکینی به‌زانده‌بوو... له میسر هه‌لقۆزی‌بووه‌وه، به‌ریه‌ره‌کانی له‌گه‌ڵدا ده‌کرد، هه‌رگیز پێی نه‌ده‌دا پارچه زه‌ویه‌که‌ی لێ زه‌وت بکری و میسر میران قووتی بدا، مام مستۆ که ده‌گه‌یشته ئیسکی... به‌بێ په‌روا له‌ناو خه‌لکی گوندی هاواری ده‌کرد:

- مه‌گه‌ر لاشه‌که‌م له‌ناو زه‌ویه‌که‌ بگه‌وزێ... خۆتێم تێکه‌لاو خاکه‌که‌ی بێ، مه‌گه‌ر ئەو چاوانه‌م پڕین له خۆ... ده‌نا... ئەو ده‌سته ده‌شکینم مشتیک له خۆله‌که‌ی بدزێ!!

ئەم قه‌سه‌یه‌ی مام مستۆش گرۆگه‌فیک بوو، هه‌رگیز لێی قبوول نه‌ده‌کرا، جگه له‌مه‌ش، خه‌لکی گونده‌که‌شی له‌میر... بێ شه‌رم و هار ده‌کرد، ئیدی میسر له هه‌لیک ده‌گه‌را، لووتی مام مستۆ بشکینێ و له‌بریتی هه‌یه‌ته شکاوه‌که‌ی خۆی، بیخاته چالێک هه‌رگیز رزگار‌بوونی بۆ نه‌بێ.

ئەوه‌بوو... که خه‌به‌ری دزینی دوکانه‌که‌ی هه‌سه‌ن عاره‌ب ده‌نگی دایه‌وه، چوار پیاوی میسر، به قورعانی پیرۆز، به‌سه‌ری مودیره‌گ، به جوبیه‌ی موباره‌کی شیخ قطب الدین... سوێندیان ده‌خوارد... مام مستۆ دوکانه‌که‌ی پرپوه!! هه‌ر که‌لوپه‌لی دوکانه‌که‌شی دزیون.

هه‌ر چه‌نده خه‌لکی گونده‌که‌مان، پرواییان به‌م شاهید و به‌م سوێندانه نه‌بوو، مام مستۆیان باش ده‌ناسی که پیاویکی هه‌ق و ره‌قه، راستگۆ و راست رۆیه، به‌لام چ که‌سێکیان جورته‌تی ئەوه‌ی نه‌ده‌کرد، ده‌نگ به‌سه‌ر ده‌نگی پیاوه‌کانی میسر به‌رز بکاته‌وه، یان قه‌سه‌ییک به‌ چاکه‌ی مام مستۆی بێ تاوان بکه‌ن.

- چوار شاهیدی زه‌به‌للاح... خاوه‌ن سمیل... ئیتر چی؟!

- سوێند به جوبیه‌ی پیرۆزی شیخ قطب الدین... به‌سه‌ری مودیره‌گ، هه‌ر نه‌بێ مودیره‌گ، حیسابی قه‌دری سه‌ری خۆی ده‌کا، گوتمان ئەوا جوبیه‌که‌ی شیخی گه‌وره... پارچه په‌رۆییکه، هه‌زار تۆز و قریزی لێ نیشته‌وه، هه‌زار ئاوی پاک و پیسی دیوه، به‌لام سه‌ری ئەو خۆ نه‌سه‌لکه‌ پیاویک و نه‌ پارچه فاسۆن!! به‌م رهنه‌گه، میسر به‌گه‌وره‌یی خۆی... هه‌روا مودیره‌گ و قۆمیسیریش... مه‌لای مزگه‌وتی گه‌وره‌ش...

ئەمانە ھەموویان پیکەو پەریاریان دا کە دز لە مام مستۆ بەولاو کەس نییە، ئیتر قسە ی زیادی بۆ چیبە، یان ئەوێ لەناو دلی رەش و رووتەکە خەلکی ئاوا بییە... سوودی چیبە؟

مام مستۆ گیرا، خرایە گرتیخانە ی سەرا، چەند رۆژیک لە گرتیخانە کە مایەو، ھەتا رۆژیک... قۆمبیسیر بە خۆی مام مستۆی لە بەندیخانە ھینایە دەرەو... ملی گرت... رای کیشا... تا لە مەیدانە بچکۆلە کە ی بەر دەرکی سەرا لە تەک کەرتیک!... سندمی کرد.

رۆژیک بە ھار بوو، رۆژ ئامبزی لە کەمەری سەفین وەرھینابوو، مەیدانە بچکۆلە کە... لە مام مستۆ و کەرەکە بەولاو کە سیکێ لێ نەبوو، باشچاوەش و پۆلیسەکان... خۆیان لە دەمە گەرە کە ی سەرا ناخنی بوو، جار جارە یەکیکیان ملی درێژ دەکرد، سەیری گۆرە پانە کە ی دەکرد، مریشکەیک لە گەل جوو بەلەکانی... لەناو قاچ و قولی کەرەکە... لەناو تەرس پیکنیان دەکرد، مریشکە کە... لە پەرە لاماری کۆمەلە پاساریە کە ی دەدا... کە لە دەرووبەری کەرەکە تیک قۆزئابوون، پاساریەکان لە گەل ھیرشی مریشکە کە ھەلەدەفرین، خۆیان بە سواندە ی سەرا و خانووەکانی دەورە ی گۆرە پانە کە دەگرتەو، دیسان دادە بەزینەو گۆرە پانە کە، دوو کۆتر لە سەر پۆیە ی دارتاو کە زلە کە ی رۆخ سەرا ھەلەشیستبوون، لە پەرە ھەلۆیە ک... لە چیا بەرزە کەو... وەک بروسکە ییکی رەش، دایە ئاسمانی گوند، ئەم سەر و ئەوسەری گوند تێدە پەری، لە سەر مەیدانە بچکۆلە کە، چەتری بەلەکانی... وەک پاوان بلاو دەکردنەو، ماو ھیک لە ئاسمان دەچەرخێ و لە سەر یەک دە ی چریکاند:

جرپر... جرپر... ررررر.

مریشکە کە دە ی قیژاند و جوو بەلەکانی لە ژێر بەلەکانی کۆدە کردنەو، کۆترەکان ھەلەدەفرین بۆ ناو جەرگی باغچەکان نعووم دەبوون... چۆلە کە کانیش فرەیان دەکرد، خۆیان لە بن سواندەکان دەشاردەو. من و ئایشە گول و کۆمەلێک مندالی گەرەک، لە سەربانی خانووە کە ی حاجی حەسەن، خۆمان مات کردبوو، لە گەل چریکە ی ھەلۆیە کە دەترساین و پتر خۆمان بەزەوی بانە کەو دەنووساند!...

قۆمبیسیر ھاتە دەرەو، رووی کردە باشچاوەش و پۆلیسەکان... لە گەل قسە کردن... دەستیکی رادەو شانە و سەیری مام مستۆی دەکرد، لە پاشدان بە دەنگ بە سەر باشچاوەش و پۆلیسەکاندا نەراندى: - کوان ئەو قەحپە بابانە... برۆن بانگیان بکەن... برۆن کۆیان بکەن... پۆلیسەکان بە ناو گوند وەر بوون.

ئەو رۆژە تا نزیک نیوەرۆ... مام مستۆ و کەرەکە... گۆرە پانە کە یان داگیر کردبوو!... پۆلیس وور دە وور دە خەلکیان کۆدە کردەو، کاتێ خەلکە کە... مام مستۆیان بەم رەنگە دەدیت، بە سەر سورماوی چاویان تێ زەق دەکردنەو.

قۆمبیسیر دیسان ھاتە دەرەو، سەیریکی چۆنیەتی مەیدانە کە ی کرد، قەمچییکی لە لارانی خۆیدا، قەمچییکی دیکەشی لە جزمە قایشە کە ی گیرکرد، رووبە رووی خەلکە کە ھاواری کرد:

- ئیستا جەنابی مودیر بەگ... موحا کە مە ی ئەم لە خوانە ترسە دەکا!

وہ قەمچییە کە ی... لە گەل دەستیکی بۆلای مام مستۆ رایەل کرد!...

لە پاشدان گوتی:

- ئەوێ حەلال و حەرام لیک ناکاتەو... دەست بۆ مائی موسولمانان درێژ دەکا... دەبی دەستی بیری و سزای خۆی وەر بگری!

خه لکه که سه ریان لی تیک چوو بوو، نه یان ده زانی چ په یوه نند بیک له نیوان مام مستو و... دزیه که و... له نیوان نه و گوی درتزه دا هه به؟! .

- ده بی گوی درتزه که، په یوه ننداریک بی له مو حاکه مه دا؟

- ده بی که ره دتیزیش شاهید بی؟!... نه که و ابی... ده بی لای کن بی... لای مودیر به گ و قومیسیتر... یان، لای مام مستو... کرا و به دز؟ .

- یان... په رنکه که ره که ش تاوانبار بی؟ په رنکه... شتیکی... تاوانتیکی کرد بی!... دنا بوج له گه ل مام مستو... مو حاکه مه ده کری؟ به یه که وه له و گوی مه حاکه مه یه سندم کراون؟

کاتی که هم پرسیا رانه، له میتشک و دهر وونی خه لکه که بلقیان دده ایوه، که ره دتیز... وه کو نه با بی و نه باران... وه کو هیتج نه قه و ما بی، نه و هه ر گوی ده له قان دن، کلکی با دده... زور به سه بری و له سه رخو، سه ری هه لده بری، سه بری دهر و به ری خو ی ده کرد... یان سمی له نه رزه که ده کوتان، ده می بو پنجه گیاییکی روخ گوره پانه که درتیز کرد، هه ولی دده پنجه گیایه که هه لیلووشی، به لام نه ونده کورت سندم کرا بوو، ده می پی نه دده گه یشت، له هه ژمه تان هه ر حیسه که حیسه کی ده کرد، تا له پر... شریقه ی زه رینی له دیواره کانی سه را... هه لترو قیه وه.

مام مستو ش، سه ری دانه و اند بوو، کو مه لیک خه م و په ژاره... و شه رم گرتیویانه ناوخو، په رنگی هه لیزر کابوو، بی نه وه ی سه ر له خه لکه که و له دهر و ی خو ی هه لیری، لیتی ده جوولان... مر ته بیکی ده کرد، له پاشدان... مر ته کی بو به دنگیکی نووسا و... ورده ورده به رز دهبوه... گه ورده تر دهبوو... نه مجا به رو خساریکی گرز... سه ریکی هه لیری... سه ریکی بو هه و هه لیری و به هه مو هتیز به وه نه راندی:

- خودا... ده زانی من به ریم... پاکم... چ ناگاو خه به رم له و دزیه نییه!

له پاشان که میتک هیتن بووه و گوتی:

- خودا... سه به ب کار... بگری... خودا حه قم به حه ق بکا.

- خودایه... خو ت ده زانی، من له و تاوانه به ریم، هه ر خو ت ساحیتی شوکر بو هه مو خیر و... بو هه مو شه ر و به لای بیکی که لای تووه بیت!!

مام مستو سه ری دانه و انده وه، پیش نه وه ی سه ری داگریته وه، به سوچی چاو... به په شتیوی... سه بریکی که ره که ی کرد، نه ی ده زانی مه به ست له راگرتنی... له و مه ی دانه دا... و له ته ک نه و دا چی بی؟! .

زوری بی نه چوو... مودیر به گ... له زارکی سه را هاته دهر وه، نه و خه لکه ی له و دهر و به ره وه ستا بوون، به بی دهنگی و سه رسورماوی سه بری دیه نه که یان ده کرد، بی نه وه ی بو لای نه وه بچن که مو حاکه مه که. به چ جزریک کوتابی پی ده هتیری، که له پر... ته لعت نه فندی قومیسیتر به دهر که وت، ملی وه ستا حه مه عه لی به ربه ری گرتیوو، بو مه ی دانه که په کیتی ده کرد، تا له به رده م مودیر به گ رای گرت.

مودیر به گ چند جارتیک قامچیبه که ی بو هه و اراوه شان و... پاژنه ی پی له زه و به که کوتان... نه و جا فه رمانی به وه ستادا:

- وه ستا حه مه عه لی... سه ر و بروی نه م دزه بتراشه!!

- وه ستا گه و... ریش و سمیلی نه م دزه لووس بکه!!

وه ستا حه مه د عه لی، به بی ئیختیار... له پیش چاوی نه و خه لکه... به ده ست و پلیکی له رزوک... سه رو رووی مام مستو وه که به ری ده ست لی کردن.

هەندىك كەس، بېزىيان لەو دېمەنە و لەو چۆنپەتپە دەبوو، خۆيان دزىو... مەيدانەكەيان جىتەپىشت، هەندىكى تىرشىيان بە ئاشكرا كشانەو، غلبە و بۆلە بۆلىيان... نىشانەى نارەزايى و نارەحەتى وىي دەستەلاتيان پىتو بوو.

خدرۆكى پىياوى مىر، ئەوئىش بەفەرمانى مودىرپەگ، مەنچەلە ماستىكى بەدەستەو بوو... بەتەنىي مەنچەلەكە، رووى مام مستوى رەش كرد، ماستەكەشى بەسەر و گوپلاك و مىلى... دا... رشت.

مام مستو... كە خدرۆك نزيكى كەوتەو... پىلەقەبىيىكى بۆهاوتىشت... و تفتىكى كرده رووى... و رپى نەدا وا بەئاسانى هەتكى بكەن... بەلام رەفەت ئەفەندى و باشچاوش... چەند پۆلىس و پىياوئىكى مىر پەلامارى مام مستويان داو زەفتيان كرد... و بەيارمەتى كوئىخا بەكرىش، مام مستويان سواری كەرە دىزە كرد... دەستەكانيان لە پىتەپەو... بەستىوئەو... پىتەپەكانىشيان لەبن زگى كەرەكە توند كردن، خەرىك بوون مام مستو بەم شىوئە و بەم چۆنپەتپە بەناو گوندا بگىرن.

راستە مام مستو بەبى بەرەلستى مىلى نەدا... بۆلەبۆلىكى زۆرى لىتو هات... گەلپك پركىشى كرد... تا لە دواییدا خۆى تەسلىم كرد، چار چىبە؟ ئەو چاك دەزىانى... دەستى مودىرپەگ و مىر و قۆمىسىر و ئەو هەموو جاندار و جانەوهرى خويزەكانى نىبە، كەسكىش... پىياوئىكىش نەبوو... بەرامبەر ئەو سەتەم و زۆردارىبە... تەنانت توورەبىك بنوتى، دەنگىك بەرامبەر ئەو زۆردارانە بەرز بكاتەو، ئەوانەى لە گۆرەپانەكە كشانەو... ئەوان هىچ!! ئەوانەى لەوئىش مابوونەو... هەموويان لەو خويزە و جانەورانە بوون... ئىتر... كى دەنگ بەرز بكاتەو؟ كى دەست لە رووى زۆردار هەلپى؟

مام مستو هەتك كراو... بى دەسلەتانه وەك (بت)... بى گيان و جوولە... لەسەر كەرەكە قىتيان كەردبوو، دەتگوت مەسەلەكە پەيوەندىيىكى بەووە نىبە!! خۆى دابوو دەست درىندەكان، بەناو كوچە و كۆلانەكانى گوندا دەبانگىرا... ئەفەندى و بەگ و گەورە پىياوانى گوند لە پىشەو دەرۆيشتن... خەلكەكەى ئاوى... هەر لە دوورەو چاويان... بەو دېمەنە دەكەوت، گورج دەكشانەو ناو خانووەكانيان و دەرگايان لەسەرخۆ دادەخست... بە شىكىش لە خەلكەكەو پۆلىسەكان و پىياوەكانى مىر لەگەل كۆمەلپك مندالى گوند لە دوو كەرەكە دەرۆيشتن، كوئىخا بەكر تەنەكەبىيىكى بەتالى بە مليه وە كەردبوو، لەگەل سم هاوئىشتى كەرە دىز، ئەو بەدارپك لە تەنەكەكەى دەدا، من و ئايشە گولى هاوئىشم، لەگەل مندالەكانى دى... كەوتبوونە دوو ئەو حەشاماتەكەى كە بە چەپلەلپىدان و جنىو... مام مستويان دەشكاند.

باشچاوش... بە ئانقەست نەقىزەى لەبن زگى كەرەكە دەزەنى... تا سلى بكاو لووشكە بەاوى... تا كەرەدپىز قەلس دەبوو... و بە هەموو تىنى دەزەرى و دەترى، لەگەل زەرىنى كەرەدپىز... ئەفەندىەكان... بەگ... و گەورە پىياوەكان... بەرەو پشت خۆيان دەنووشتاندەو... دەياندايە تىقەى پىكەنپن، مام مستوش... وەكو هەر لەو دونىايەش نەبووى ئەو ها دەهاتە بەرچا، لەو هەموو گەشتەدا، تەنانت جارىك چاوى بۆ لایەك نەگىرا... جوولەبىيىكى نەكرد، چاوەكانى ئەبلەق... دوور... بۆ لووتكەى شاخەكانى دوور... بۆ بەرزايى ئاسمان زەق كەردبوونەو! لەو رۆژەو، مام مستو جارىكى تر نەهاتەو ناو شەقام و مەيدان و گۆرەپانەكانى گوند، نەهاتەو ناو خەلكەكە، بەبەر دەركى سەرادا رانەبورد، جارىكى دى كەس لەناو پىياوەكانى گوند... لەسەر قەبران لە جەژنەو زەماوئەكان... لە تازىو ناخۆشپەكان... كەس نەيدىتەو!!

خەلكى لەناو بازار... لە چايخانەكان... تەنانت لە مزگەوتىش... لە مام مستو بىوون بە دىو... و درنج و جىگەى پى مەترسى... هەرگىز نزيكيان نەدەبوو، وەك شەمشەمە كوتىرە... مەگەر بەشەو وەك

شه‌مشه‌مه‌ کۆز، ده‌نا‌ که‌م‌ واده‌بوو‌ ئیوارانی‌ش‌ له‌ناو‌ کووچه‌کانی‌ گوندی‌ که‌سی‌ک‌ تووشی‌ ببی،... جگه‌ له‌ ئی‌مه‌... منداله‌کانی‌ گوند... که‌ گه‌لی‌ک‌ جار‌ له‌ سووچی‌ کۆلانی‌که‌وه‌... ده‌مان‌ دیت!!... ئه‌ویش‌ هه‌رکه‌ چاوی‌ به‌ ئی‌مه‌ ده‌که‌وت‌ یان‌ بۆی‌ ده‌کشایه‌وه‌ پاش... یان‌ به‌گورجی‌ لی‌مان‌ ر‌ه‌ت‌ ده‌بوو... وه‌کو‌ ده‌سته‌بی‌ک‌ پۆلی‌س‌ راویان‌ نابی... له‌پیش‌ چاوان‌ بزر‌ ده‌بوو.

مام‌ مستۆ... له‌ هه‌موو‌ ژن‌ و‌ پیاوی‌کی‌ گوند‌ ده‌ترسا، خۆی‌ له‌وه‌ ده‌پاراست... که‌ هه‌رگیز‌ رووبه‌رووی‌ به‌نده‌بی‌کی‌ خوا‌ نه‌بی!! ته‌نیا‌ له‌گه‌ل‌ ئی‌مه‌... منداله‌کان‌ وا‌ نه‌بوو، ئه‌گه‌رچی‌ که‌ ئی‌مه‌شی‌ ده‌دیت‌ هه‌ندی‌ک‌ ده‌سله‌می‌ه‌وه‌... به‌لام‌ زوو‌ ده‌هاته‌وه‌ سه‌ره‌خۆی... زوو‌ هه‌یمن‌ ده‌بووه‌، رۆژتیک‌ ئاو‌رپ‌کی... دل‌سۆزانه‌ی‌ له‌من‌ و‌ ئایشۆک‌ دایه‌وه‌، جارێکی‌ دیکه‌ش‌ بزهبی‌کی‌ گه‌شی‌ بۆ‌ ناردین!!... وه‌ به‌بج‌ ده‌نگ‌ به‌ لامانه‌وه‌... به‌ ته‌نیشتمانه‌وه‌ ر‌ه‌ت‌ بوو.

من‌ و‌ ئایشه‌گۆل... هه‌روا‌ گه‌لی‌ک‌ له‌ منداله‌کانی‌ گوند... مام‌ مستۆمان‌ خۆش‌ ده‌ویست، وه‌کو‌ هه‌ندی‌ک‌ مندالی‌ تر‌ هۆبها... هۆبها‌مان‌ له‌دوو‌ نه‌ده‌کرد، وورده‌ به‌ردمان‌ بۆ‌ نه‌ده‌هاو‌یشت... لیتی‌ نه‌ده‌ترساین!!

جارێکیان‌ که‌ مام‌ مستۆ... له‌نزی‌ک‌ من‌ و‌ ئایشۆک‌ ر‌ه‌ت‌ ده‌بوو، گۆلێ‌ گۆتی:

- شێرکۆ... ده‌با‌ بانگی‌ بکه‌ین!

- مام‌ مستۆ... مام‌ مستۆ...

هه‌ردوو‌کمان‌ بانگمان‌ کرد!

به‌لام‌ مام‌ مستۆ‌ بێ‌ ئه‌وه‌ی‌ ئاو‌رپ‌شمان‌ لێ‌ بداته‌وه‌... خزی... هه‌نگاوی‌ گورج‌ کردن‌ و‌ له‌سووچی‌ کۆلانه‌که‌ بای‌ دایه‌وه‌ و‌ له‌به‌ر‌ چاومان‌ وون‌ بوو.

ئای... ئایشه‌گۆل... ئایشه‌گۆل!

سه‌رێکی‌ ترم‌ له‌ گۆلێ‌ به‌رزکرده‌وه‌، به‌پێ‌ دزه‌ هه‌ندی‌کی‌ دیکه‌ش‌ لیتی‌ چوومه‌ پیش، ده‌مه‌ویست‌ خۆی‌ تێ‌ هه‌لسووم، ئه‌و‌ پتر‌ خۆی‌ به‌ لاچکه‌ چارۆگه‌که‌ی‌ دایکی‌ داده‌پۆشی!!... ته‌نیا‌ چاوه‌ کووسکه‌کانی‌ له‌ درزی‌کی‌ چارۆگه‌که‌ ده‌گه‌شانه‌وه‌ و‌ تیکه‌لاوی‌ چاوه‌کانم‌ ده‌بوون، هه‌روه‌ها‌ پێیبه‌ خاوسه‌کانی‌ به‌وه‌رپه‌سی‌ له‌سه‌ر‌ ئه‌رزه‌که‌ چه‌قی‌ بوون، ئه‌مجاره‌ش‌ به‌چاوو... و‌ به‌دل‌ بانگم‌ کرده‌وه‌:

- وه‌ره‌ ئایشۆک... وه‌ره‌ بچینه‌ گه‌مان، بچینه‌ ناو‌ ر‌ه‌زان... له‌ (ته‌م‌ ته‌م‌)ان... گۆله‌باخان‌ بکه‌ین... وه‌ره‌... ده‌ی‌ وه‌ره‌!!

ئایشه‌گۆل، به‌ په‌شۆکاوی‌ سه‌ری‌ بۆ‌ هه‌لبه‌ریم، چارۆگه‌که‌ی‌ له‌سه‌ر‌ خۆ‌ لادا، چاوه‌کانی‌ له‌ چاومدا‌ نقرۆم‌ بوون... وه‌کو‌ بلایی‌ بانگی‌ چاوو... تاسه‌ی‌ دل‌ه‌که‌می‌ پێ‌ گه‌یشتی، ته‌کانی‌کی‌ دایه‌ به‌رخۆی، پرکیشی‌ کرد... راپکاته‌ لای‌ من، له‌گه‌ل‌ ته‌کان‌ دانه‌که‌ی... ده‌ستی‌ دایک‌ و‌ باوکی‌ شل‌ بوون، ئایشۆک‌ ده‌رپه‌ری... بۆ‌ لای‌ من... به‌زی، به‌لام‌ پیش‌ ئه‌وه‌ی‌ به‌یه‌کتیری‌ بگه‌ین... ده‌رویشی‌کی‌ مل‌ هور‌ پتی‌ پینگرت، زه‌ندی‌ ده‌ستی‌ گرت... به‌توندی‌ ر‌ه‌کیشی‌ لای‌ دایک‌ و‌ باوکی‌ کرده‌وه‌! ده‌رویشه‌ مل‌ ئه‌ستوره‌که‌، بێ‌ ئه‌وه‌ی‌ مه‌چه‌که‌ ناسکه‌که‌ی‌ ئایشه‌گۆل‌ به‌ریدا، مرته‌بی‌کی‌ له‌گه‌ل‌ سۆفی‌ و‌ سووی‌ باوکی‌ کرد... و‌ ئاو‌رپ‌کی‌ له‌ پووره‌ رابی‌ دایکی‌ دایه‌وه‌... به‌لام‌ چ‌ قسه‌بی‌کی‌ له‌گه‌ل‌ نه‌کرد!... له‌پاشدان، رووی‌ وه‌رگه‌ی‌رپه‌ لای‌ ده‌رویشه‌کانی‌ دیکه‌... به‌هه‌موو‌ هه‌تیه‌وه‌... به‌ ده‌نگه‌ ناسازه‌که‌ی‌ نه‌راندی:

- لا‌ ئیلاها... ئیله‌ل‌ لا... ئه‌للا‌ هه‌ی... ئه‌للا‌ هه‌ی.

وه پهلاماری کچولنه هاوړی خوشه ویسته که میدا... وهک چوڼ گورگ بهرختکی ناسکولنه دهرفیتنی...
نهوها تینی رووہات له نرزه که بهرزی کرده وه... رفاندی... به زیره زیر... رفاندی و... هاویشتیسه ناو
تومتومبیله که ی شیخ قطب الدین. دهروتیسه کانی دیکه ش، هه موویان به های و هوی... ده فیان لی ددها...
شیربازی و... سه مایان دکرد، وهک بریشکه... له ناو چه قی جاده که هه لده به زین و یه کترین ده قوسته وه!
هه تا... یهک له دوا ی یهک خو یان هاویشته ناو لوریه که وهکوتنه دوا ی قه موره ته نته که ی شیخه که یان...
که کچولنه ره فیه که ی منیان تیدا پهل به ست و به ند کردبو... وه به ره و شار که وتنه ری.

سؤفی وسووی باوکی نایشه گول، له جیتگاکه ی خو ی چه قی بو... وهها تاسابوو... جووله ی له بهر
برابوو، وهکو کیتله بهر دیک دهاته بهرچاو... هه تا قه موره که ی شیخ مه لا قطب الدین و لوری
دهروتیسه کان له بهرچاو وون بوون... هه تا زیره هاواری کچه بچو که که ی کپ بو... و برابیه وه، چاوی
بریوونه شه قامه شت و خواره که ی بهر دهرگای مزگه وت و... رپره وی تومبیله کان، ههر که زیره گره ی
تومتومبیله کانیش نه مان، نهمیش... راقه ناو... به ره و پاش ره به وه... بو ناو کولانه ته سه که وه... بو ناو
دهمی کولتیه که یان... گلور بو وه!! ته نانه ت سه ریکیشی... له خه لکه که هه لنه بری!... هه شاماته که ی
له روخ شه قام و سهر گو ی سوانده کان شلغه یان به ستبو... و سه بری دیمه نه که یان دکرد!... به لام... پور
رابی کول... گه لک به سوز بو کچه که ی ده گریا... سه ری بو لای ته نیشته کانی ده هژانده وه... و
فرمیسی که دباراند... سهرو سینگی خو ی ده کوتا... وهکو شیت له ناو شه قامه که دهات و ده چوو... لای
لایه ی دکرد... کچه بچکولانه که ی خو ی ده لا واند وه... هه تا تومتومبیله کان... هه تا... زیره ی کچه که ی له بهر
چاو... و له ناو گو یدا تانه وه... نه مان، وهک ده لوو... دهی لوورانده... پرچی دهرنیه وه... به دهوری خو یدا
ده سوورا، بانگی خودای گهره ی دکرد که به زه یی پیدابیتته وه... وهکو بریندار دهی نالانده... هاواری
خودای گهره ی دکرد... هه تا له دوا ییدا... که خه لکه که بلا وه یان لی کرد، سهر سوانده کان چول بوون...
نهو به ههر دوو له پی دهستی رووی خو ی داپوشی... خو ی کوور کرده وه... به کو ماوی و کو ترانه به
کولانه که دا شو بر بو وه.

منیش به وری... دهم به ش کردبو وه... لهو دیمه نانه وه پامابووم، چاوم بریوونه ریشه که ی شیخی
گهره، که له په نا جامی په نجه ره ی قه موره که ده لهرزی و ده جوولایه وه!!... ریشتیکی دریتی ته پشوولانه ی
عه نتیکه ی هه بو، له پرچی خه لیغه سه رسوز پتر سه رنجی راده کیشام... که سه یرم دکرد له ناو جامی
تومتومبیله که دا ده جوولایه وه... ریشی نهو بز نه م به خه یالدا دهاته وه، که پایزی رابوردوو... باو کم بو
قاورمه ی زستان کریبووی، منیش متووی ببوم... هؤگری ببوم... به ده ست ردینه که م ده گرت و رام ده کیشا،
هه تا باعه باعی نه چوبایه کولان بهرم نه ددها!!...

ههروهه ته ماشای دهروتیسه کانیشم دکردن، کاتت له ناو لوریه که هه لده په رین... و شیر و رمیان بو
ناسمان بهرزه کرده وه... سه لئه واتیان لی ددهان... وه گیلانه دوا به دوا ی روودا وه کان هه ناگوم دنا، بی
نهو دهی شتیکی نهو تو ی لی حالی بیم!

نهو چند جارانه ی... به چاو نایشه گولم ددهواند، دلتم ههستی به خوشییک دکرد، که نایشوکیان
ره کیش کرد... که گویم له زیره و گریانی بو... دلتم ته نگ بو... قه لئس ده بووم، گریانم دهات، که
تومتومبیله کانیش وون بوون... که زیره و هاواره که ی نایشوکیش برابیه وه... که هه راو هوریا ی دهروتیسه کان و
قه لئه بالغی جاده که و سه ریان و گو ی سوانده کان نه مان... نهو ناوه چول بو... دیمه نه که ی دایکی نایشه گول
... سام و ترستیکی زوری ده خسته گیانم، هه تا... نهو دهینالاند و سینگی خو ی ده کوتا و... قزی خو ی

دهرنی... شیتانه لهو ناوهدا وهک گیتز له دهورهی خوژی دهسوورا... من پتر سامم لئ دهنیشت، ههتا نهو بانگی خودای دهکرد... رووی بۆ ئاسمان بهرز دهکردهوه... پتر ترس ئابلتوقهی دهدام... و له دلی خوژدا دهپرسی:

- بۆچ خودای گهوره، لههاواریان ناییت؟ بۆچ بهزهیی به پلکه رابی دا ناییتهوه؟
- بۆچ خودا... نایشهگولیان بۆ ناگیتریتهوه؟... بۆچ... بۆچ کچولهکه له چهنگ دهرویتشه ترسینهرهکان رزگار ناکا؟

منیش... لهخودا دهپارامهوه... لهو خودایهی... لهزویکهوه باوکم پیتی ناساندبووم... دهپارامهوه... که کچه بچکوله هاوپییهکه... لهدهستی نهو دهرویتشانه قوتار بکاوه... بهزهیی به دایک و باوکیدا بیتهوه... و یارمه تیان بدات.

که نایشهگولی هاوپییم... لئ وون بوو، ههستم به بۆشاییکی زۆر دهکرد، بۆشاییک له ژیاغدا... له دهرووندا، زۆر سووم له کیژوله رهفیهکه کهم بووه... دلتم تنگ بوو... ههناسهم دهگیرا که یادی نایشهگولم دهکردهوه، چاوم پر له گریان دهبوون، بهدلشکاوی له خوژم دهپرسی و... دهپرسییهوه:

- جا لهمهودا لهگهڵ کئی یاری بکه؟!... دهگهڵ کئی بچمه ناو پهزان؟
- لهگهڵ کئی بچمه سهه گردی باویان... بۆ چواله کردن... چۆن بچمه دارنومه و لهگهڵ کئی سیره له هاتووچۆی تۆمبیلی هاتووچۆکه رانی گوند بگرم؟

- لهگهڵ کئی بچمه سههچاوهی دهنگاره... و بهرگردی دیره ههلهگهپیتم؟
- رۆژهکه... هیشتا رۆژ، نهگه یشتبووه پاش سهفین، من و نایشهگول لهگهڵ کۆمهلیک مندالانی گه پهک، چوینه سهه (گردی دیره)، مندالهکان... وهکو میروستان به شووری دیره کۆنهکه... ههلهگهپان! خوڤان ناوای ناو حهوشی دیرهکه دهکرد... دهچوونه ژیر دار ههنجیرهکان... دهیانویست ههنجیر برن!!... ههنجیر بدزن!... منیش چومه پهنا شوورهکه، ئارهزووم دهکرد پیتی ههلهگهپیتم، دم ههویست وهکو مندالهکان بکه... خوژم به شوورهکه شوژکردهوه... تهکانم... دا... بچمه سهه... نایشهگول لیچکی کورتهکه کهی گرتم... بانگی کردم:

- کوپه... نهچی... گوناچه... گوناح!
ناوپیتم لیدایهوه... بۆ یهکتی گهشاینهوه، دووباره لیچکی کورتهکه کهمی راکیشاو پیتی گوتم:
باوکم دهیگوت، گوناچه بچنه ناو دیره... گوناچه ههنجیر بدزین... گوناچه دهست بۆ شتی خهلیکی دیکه درێژ بکهین.

نهختیک خوژم شل کرد... ناوپیکی ترم لیدایهوه... بهلام هیشتا... خوژم به دیوارهکه ههلواسی بوو... نهمدهزانی چۆن وهلامی کیژوله رهفیهکه کهم بدهمهوه... تهکانیکم دا بهسهه دیواره کۆنهکه بکهوم... به نایشهگولم گوت:

- نایشهگول خوژم نهمن ناچم... ههنجیری دیره بدزم، ته نیا ههزه دهکه... لهسهه شوورهکهوه... تهماشای ناوهوهی دیره بکه!... نایشهگول نهیتوانی بگیتیتهوه، چومه سهه دیواری شوورهکه... لهسهه دیوارهکه ههلترووشکام، سههپیتم بۆ نایشهگول دانهواند... به روویدا گرژمهوه، نایشهگول بهچوونه سهه دیوارهکه... نارهحت بوو... به مۆزی سههیریکی کردم، بهلام من گوپیتم نه دای... خوژم ههلهدایه ناو حهوشهی دیره... لهگهڵ مندالهکانی دیکه کهی گههک... بهناو حهوشهکه... بهسهه گۆزستانهکه دا... بهناو دار ههنجیرهکان

بلا و بووینه و... مندالنه کان... زوریان... به دار هه نجیره کان هه لگه ران... من هه نجیرم نه دزین... به خودا هه نجیرم نه دزین... هه چهنده حه زیشم له هه نجیر ده کرد... به لام، ده ترسام... له ترسانا هه نجیرم نه دزین... ده ستم ده لرزین، بۆ هه نجیره کانم درتیز نه کردن، قادرۆک هه نجیرتکی ره شی بۆ هاویشتم... بانگی کردم:

- ها... شبرکۆ... بیخۆ... بیخۆ!

هه نجیره که، له بهر ده موه که وته سه ر زهویییه که، هه لم نه گرتوه، هه نجیره که م... له ناو خۆل به جیهیشت... هه لم نه گرتوه... له بن دار هه نجیره کان... وه لا که وتم، چومه بن هه یوانه که، له پیتش په نجهره ی ژوره گه وره که ی دیره پاره ستام... ژوروتکی پان و به رین و فراوان بوو... کهس له ژوره که دا نه بوو... ژوره که هیمن و چۆل بوو... دهنگی هه رای قیژه ی مندالنه کان... له سه ر دار هه نجیره کان... ده هاته گوتم... کۆمه لیک مۆم له سه رینگانی ژوره که، له سه ر سه کۆتیک ده نایسان... هه ندیک کورسی دار... کورسی داری وه کو ئه و کورسیبانه ی له پۆل... له مه کته ب له سه ری داده نیشتین... له ژوره که ریز کرابوون... له دلێ خۆمدا... ریزه کانم ژماردن:

- ریزیک... دوو ریز؛ سی... چوار پینج ریز!...

هه موو ریزه کانم پت نه ژماردران... ریزه کان زۆریوون... نه متوانی هه مویان بژمیرم!...

کهس له سه ر کورسیبانه کان دانه نیشتبوو، له نزیک مۆمه کان... میتزیک رازابوه، شه وقی مۆمه کان... میتزه که یان رووناک ده کرد!... هه ندیک کتیب له سه ر میتزه که؛ له سه ر بیتک دانرابوون، چاویلکه بیتک له سه ر کتیبه کان هه لئروشکابوو، چاوم له میتزه که وه... بۆ دیواره که ی پشتته وه ی گوازتنه وه... دهنگ و هه را و قیژه ی مندالنه کان... هه تا ده هات پتر ده بوو... هه موو هۆش و بیرم به ژوره گه وره که ی دیره وه گیر ببوو، ته نانه ت ئایشه گولێ هاوه لیشم له بیر چوبه وه، نه مده زانی چۆن بیر ده کاته وه و چهنه لیم تووره بووه!... چه زم ده کرد ئه ویش ئه م ژوره گه وره به سامه ی دیتبا...!! وینه ییکی ره نگا وره نگی گه وره... خرابوه ناو چوار چپوه ییکی زتیرین... له پشت میتزه که وه. به دیواره که هه لواسرابوو، وینه ی ژنیک گه شی رووناکی جوان بوو ژنیک قه له وه... و سوور و سپی بوو، وه کو دایکم پووج و سیس نه بوو... وه کو خوشکیشم ره نگ زهرد و چاوی پوت نه بوو، چاوی گه ش بوو... گه شیبی له چاوه کانی دووباره ده بووه، ره نگی روونی پیتستی روومه ته کانی... رووناکی ده دایه وه، ژنه... جوانه روونه که، ساواییکی سپی قه له وه... خرپنی... له کۆشی داگرتبوو، به سۆز و خۆشه ویستیه کی زۆر... به هه ناویه وه قرساندبووی، سه ر و رووی ساوایه که... وه کو رۆژ ده دره وشایه وه.

دیهنی دایک و ساوایه که... دلپان خۆش ده کردم، هه ستیک ی پر کامه رانیان پت ده به خشیم، خۆیان له بیر ده بردمه وه!

نازانم چۆن وه ها زوو... دایک و ساوایه که چونه دلمه وه؟!...

ماوه ییک تاسام... ناگام له خۆ برابوو... تا له پر... دهنگ و هه رای مندالنه کان... هینامیانه وه هۆش خۆم!!... مندالنه کان... له هه نجیره کان داده به زین... و به که یه که بۆ بن هه یوانه که ده به زین... و ده ستیان له شیشه ی په نجهره ی ژوره که وه گیر ده کرد!!...

مه هدییه کۆر... ده ستیک ی له په نجهره که وه، بۆ ناو ژوره که درتیز کردبوو!! قادرۆک به توورپه یی... تیبی وه پاخوری:

- ئه وه بۆچ، شووشه ی په نجهره که ت شکاند... هه تیم؟

مههدی... بی ئهوهی توورپهیی و پرسبیارهکهی قادرۆک کارتیکی تی بکا... دهستهکهی ههتا... بن ههنگلی بوناو ژوورهکه درپژ دهکرد. دهستی بهناو ژوورهکه دا دهگتیرا، بهلام... دیار بوو چ شتیکی وهبهه چهنگ نهکوت... دهستی کیتشایهوه، مندالهکان بهیهکهوه بانگیان دهکرد:

- دپیره کافران... دپیره کافران، هۆ... هۆ... دپیره کافران!!

بهکیک له مندالهکان دهستی بو دۆخینی برد... دهپویست میز له پهنجهرهکهوه... بکاته ژوورهکه؟!... مههدی... خپکه بهردیکی بهدهستهوهبوو، له پهنجهرهکهوه سهیری ژووره گهورهکهی دهکرد، مندالهکانی دیکه... ههیهکه خپکه بهردیکیان له حهوشهکه ههنگرتتهوه... هاتنه پشت مههدی راوهستان!!... نایشهگول... له پشت شوورهکهوه دهنگی دههات... بانگی دهکردم:

- کوره... شپۆ... وهه دهروه... گوناچه... گوناچ!!

ئهمن چ بهردم ههنگرتتهوه... له ههوانهکه راوهستانم، به ووری سهیری مههدی و مندالهکانی دیکه دهکرد!!

مههدی له پهنجهرهکهوه... خپکه بهردهکهی... هاویشته ژوورهگهورهکه، ههندی له مندالهکانی دیکهش... وهکو ئهویان کرد!!...

له دلی خۆم هاوارم دهکرد:

- کوره... گوناچه... گوناچ... بابی نایشهگول دهلێ گوناچه... چاومان کۆره دهبی!!

بهلام نهوتیرام دهنگم بهرز بکهمهوه، دهترسام مههدی لیم بدا!!

دیشان گوتم له دهنگی نایشۆک بوو، له ویدیو شوورهکه بانگی دهکردم... مههدی... دیشان له گهله دوو سی مندال... ژوورهکهیان بهردباران کردهوه!

له ناو میتشکمد... دهنگی زربنگهییکی تیژ... له ژوورهکهوه ههلهدستا؟!... بییری ئهوه سهیری تی دهکردم... که:

- دهبی... دایک و ساوایهکه... بهردیان پێ کهوتی؟!...

بهو بیهره زۆر نارپهحهت دهبووم، دلیم پتر... و توندتر خۆی ههلهدکووتا، گریان زایه چاوهکانم، پتر خۆم پێ نهگیرا... سهیری ئهوه دیمه نانه بکهم، کاتیک مههدی و چهند مندالیتیکی تر... خهریکی ههراو هۆزیای خۆیان بوون... بهسهه دار ههنجیرهکان ههلهدگه پانهوه، که لیان دهشکاند، گهلاو ههنجیریان لێ ههلهدوهواند، بهردیان له ههویان و ژوورهکه دهگرت، ده رگا گهورهکهیان له پتسمه دهبرد، من... زۆریه مندالهکانی گههک... خۆمان له دیواری... ژوورهکهوه... تی ههلهدایه ئهوه دیوی دهرهوه.

- زۆر کهده ههنجیریان شکاند... دهیانویست ده رگا گهورهکه له پتسمه بیهن.

ئهوها وهلامی نایشهگولم دایهوه!!... له پاشدان به دلشکاوای گوتم:

- وینهی... دایک و کۆرپه کهشیان... شکاند!!

نایشۆک... بهسهه رسورپیکهوه پرسی:

- دایک و... کۆرپه... دایک و کۆرپه... له ناو دپیره چ دهکهن؟!...

ئهوهندهی کردم نه متوانی چۆن وهلامی نایشهگولی رهفیکم بدهمهوه!!

- ئهه... ئا... ه...

ئاي... ئايشه گول... ھاورپييه بچكۆله كەم، چۆن بە جېم دەھېلى؟... رەفيقە خۆشەويستە كەم... بۆج بە جېم دېلى؟!... ئەمجا پاشى تۆ... من چۆن دەتوانم لەگەل ئەم منداڵە شەرانيە... بېرئايەى گەرەك... چۆن دەتوانم لەگەل مەھدى شەرپەرۆشى ترسپنەر رەفتار بكەم.

- ئايشه گول... ئاي خوشكە چكۆله كەم... پاش تۆ... چۆن دەتوانم... بەتەنيا بگەرپيم و... تېكەل بە مەھدى و قادرۆك و... ھاورپييه... سەر كەشە كانيان بيم؟

- لەبېرتە... زستانى رابوردوو، چۆن... ئاقۆ... جوويان داپە بەر تۆپە بەفر؟!...

- لەبېرتە... چۆن مام قۆيتاسى سەر شىتتى بەستە زمانيان... ھەلخليسكاندو لەبەفر گەوزانديان؟!...

ئاقۆ جوو، كۆلەكەى بەپشتىيەو بوو، سەد جووت تۆپە بەفريان بەشان و مل و... سەر و گوتلاكيدا كېششا!!... زگ و پشت و لاق و لەتەرى... ھەر جارەى بېست تۆپە بەفريان بەردەكەوت، كەچى ھەر خۆيشى لە گورە نەدەبرد... ملې بەرپۆە نابوو... وەكو ھېچ نەبووي... تەنانەت ئاورپيكيشى لە ئېمە نەدەداپەو...

مام قۆيتاسى سەر شىت كاتى گەوزى دەداو بەتەقلە لە كەندەكە نشپۆ دەبوو ھەزار جىتوي دەدا:

- ھەى سەگ بابېنە... ھەى ھەرام زادەبېنە... ھەى داپك و خوشكتان...

ئايشه گول... زگى بەمام قۆيتاس و... ئاقۆ جوو دەسووتا... كەردەوى منداڵەكانى گەرەكى زۆر پىن ناخۆش بوو... دەيگوت:

- بۆچى... خەلكى ئازار دەدەن؟!...

- باوكم دەلى: ... ئەوانيش... جوولەكەش... ديانيش... ئەوانيش ھەر بەندەى خودان... خودا ئەوانيشى خولفاندو... خودا... خوداى ھەموانە... ھ... ئە... كە سەرم ھەلپرپەو، شەقامەكە چۆل بېوو، كەس لە كۆلانەكە و... لەسەر گوئى سواندەكانيش نەمابوو!...

من ھەر لە جىگاكەى خۆمدا، تاسابووم، رووداوەكەى... ئايشه گول و... داپك و باوكى ئايشه گول... شىخ... و دەرويشەكانم دەھاتنەو بەرچاوا!!

- كە دەرويشەكە ملې ئايشه گولى گرت... بە زېرەزېر... رەكيشى ناو قەمەرە تەنتەكەى شىخى كرد.

- كە باوكى ئايشه گول... وەكو بەرد لە جىگاكەى چەقى بوو... و ھەستى وەكو مردووئېك لى ھاتبوو!

- كە داپكى ئايشه گول... دەھەژايەو... دەى لوورانندو... سىنگى خۆى دەكوتا... ھاوارى خواى دەكرد!

- كە قەمەرەكەى شىخ قطب الدين... كەوتە پېش و لۆزى دەرويشەكان بە دواویدا... لە لۆفەكە سوورانەو... لەبەر چاو وون بوون... و لەگەل وون بوون... ھاوار و زېرەى ئايشه گوليش كپ بوو!

لەتاوى ئەو ديمەنانە، تەزويك بەلەشمدا ھات... دلئساردى و ترستىكى زۆرم لى نىشت... غەربىم ھەلستا، فرمىسك... رستەيان لەچاومدا پسان و رژانە سەر زەويەكەى بەر پېم، وام ھەست دەكرد... شتىكم لى وون بوو... شتىكى عەزىم لەدەست چو، لەدلى خۆمدا... ئاواتم دەخواست... دەپارامەو كە:

- يارەبى خوداى... خوداى گەورە... بەزەبىت بە پورە رابى و مام وسوو... بېتەو... يارمەتبان بەدى... ئايشه گوليان... بۆ بگيرپەو مال.

- ھۆ... ھۆ... خوداى مەزن، بەزەبىت بە منيش بېتەو... منى دلئسكاو... منى بى ھاورپى...

ئايشه گول لەشىخ بستېنەو!!

له ناو فرمیتسکه وه... لیتکم ده دایه وه... ده مپرسی:

- نایا... بۆچ خودا، به زهیی به ئیمه ناییتته وه، بۆچ میهره بانى خودا... ئیمه ش ناگریته وه؟

- بۆچ زگی به ئیمه ش... ناسوتین؟

- بۆچ... یارمه تی ئیمه نادا؟

ئه وه ندهی بیرم ده کرده وه... پرسیارم ده کردن... چ وه لامیتکم چه ننگ نه ده که وت... ناچار رقم له هه موو دونیا هه لده ستا... رق و کینه له ده رووندا سه ریان هه لده دا... دلّم و یک ده هاته وه... ته ننگ ده بو... ته ننگ ده بو... وه ک کونی ده رزی ته ننگ ده بو...

به لام ئه وه سه رده مه مندال بووم... نه فام بووم... نه فام... ئه وه ی بیرم لى ده کرده وه... ئه وه ی دلّم ده یخواست... له سنووری ئاواتی ساده ی مندالانه ده رنه ده چون!

که به چاوی فرمیتسکاوی گه رامه وه مال... به په له رام کرده ته نیشته دایکم، که ده رپیک خۆم تین هه لسوت... بۆنی سینگ و مه کم کرد ترسیکی زۆرم لى نیشته بو... هه ستم به نیگه رانییکی گه وه ده کرد، له دایکم پرسى:

- دایه... ئه وه نایشه گولیان... چی لى کرد؟ ... بز کوییان برد؟

دایکم چاوی دانه واندن، ناهیتی دریتی هه لکیشا... برژانگی له سه رپیک دانان، هه ندیک سه ری هه ژانده وه... یه ک... دوو... جار له بنی زگیه وه بانگی خودای کرد:

خودایه... خودایه... ئه ی ره ببول عالمین...!

وه به مرته... له سه رخۆ... لیه کانی بزواندن:

- کورم... نایشوکیان... فرۆشت!!

گیلان... ته ماشای ده می دایکم ده کرد، پتر خۆم پتیه ده قساندم... ئامیزم... توند تیوه ره یینا... قه سدم ده کرد... له گه لی بمه وه بیتک... دایکم، وه کوله وه لامه که ی په شیمان بوو بیتته وه، نه ختیک... داما، له پاشان سه ری به رز کرده وه... به توندی باوه شی تى وه ریتام... به توندی ماچی کردم... سه ری بۆن کردم... رووی لیستمه وه... به پچر پچری... گوتى:

- شیخی گه وه... خودا ده وامی عومری بدا، شیخ روحمی پیکردن... دوو عه لبه... جوو... عه لبه گه نیتکی پى به خشین!!

سه ری له باوکم هه لیری... رووی وه رگتیرایه وه لای من... به په شوکاوی توند... توند... به خۆیه وه گیرساندم و... به ده نکیتکی... نووساو... نوواندی:

- شیخی گه وه نه بوایه... شیخ ئه وه روحمه ی پین نه کردبان... سووفی وسوو... و... خوشکه رایى... نایشه گولیش... له برسانا ده مردن، شیخ له مردن رزگاری کردن... خودا ده وامی بدا.

منیش که به ترسیکه وه... باسکم له ملی دایکم ئالان دیون؛ به ترسیکه وه پرسیم:

- دایه... دایه گیان... شیخ... کورانیس... ده کری؟

باوکم... که گوتی له م پرسیارو وه لامانه ی من و دایکم بوو... رووی گرژ کرد، به په شوکاوی هه لستایه سه ر پى... به په له و هه نگاوی به رین و ئالۆز... هه تا به ر ده رگا چوو، له پاشدان وه رسوورایه وه به گورجی گه راپه وه لای ئیمه... ماوه بیتک به کری و تاساوی چاوه کانی له من پرین، بى ئه وه ی شتیک بلتى... یان

قسه بېټک بکا... یان ماوهی دایکم بدا... وهلامی پرسپاره کهی من بداته وه... پتر لیمان نزیک بوه وه... تا له پر بوم چه مایه وه... دهستی بز درټر کردم، له باوه شی دایکم پچراندمی... ملی گرتم، وه پیش خوی ره کیشی بهر ده رگای کردم، له بهر خوی وه و له گهل ټاه هه لکیشانی که وه... بولهی لیوه ده هات:

- کوړم... نزیک بانگی شتوانه، با بچینه مزگه وتو تا به جه ماعت رابگه ین!!.

به بی دهنگ خوم شل کرد... ملم شوژر کرد، که وتمه پیش باو کم، که گه یستمه بهر ده رگاکه، له بنه وه ئاوړیکم له دایکم دایه وه، وه کو له دهرووندا ناروزوی وهلامی پرسپاره که می پت بگه یه نم.
دایکم... له روخ ناگردانه که گلټولهی کرد بوو، کرو قپ بسوو، وه کو گیانی به بهر دا نه بیت... وه ها ده هاته بهر چاوم!!.

دایکم حقی بوو... نه ئاوا بی... چونکه یه قین... گه لیک فره، به فرۆشتنه کهی ئایشه گولی ره فیکم... دلشکاو... و تووره، قه لس بسوو، به لام... به رامبه ر رۆژگار... به رامبه ر به خودا... هه روه ها روویه رووی باو کم، ده سه لاتیکی به خوزه نه ده دیت.

* * *

له ئەنجامی کردنەوێ تۆماری پیتچراوەی ژیانم، ژیانم مندالیم... هەتا نیوەشەوێکی درەنگ، لەسەر پیتخەفەکەم، ئەم تەنیشتم و ئەو تەنیشتم دەکرد، نیگام بۆ ناوجەرگی ناسمان وەرێ دەکرد، پتر له قوولایی ئەو دەریا شینە بێ دواییه وورد دەبوومەوه، ئەستێرە له ژماره نههاتووێکانم دەژماردن... هەر دەمژماردن و دەمژماردەنەوه... هەتا له دواییدا... گەردانه موورووی ژماره له دەپساو... سەر له نوێ پیتیدا دەهاتەوه... موورووێکانم له یه کەوه... کۆ دەکردنەوه.

مامۆستا مه لا سه عید ده یگۆت:

– هەر بهنی ئادهمه... ئەستێرەیهکی له ئاسماندا ههیه، به هۆی ئەو ئەستێرەیهوه له دنیادا دهژی!!... سەرەتا و دوایی، کردوه و چاکه و خراپه ی ئەو بهنی ئادهمه... بهخت و بابانی... بهو ئەستێرەیهوه بهنده!.

و ده ده یقه رموو:

– مونه جیمه کان... ئەستێرەوانه کان... به هۆی ئەو ئەستێرانه، دهروونی خه لکی ده خوێنه وه!!... ئیستا و رابوردوو... دوا رۆژیان ئاشکرا و دیار دهکا...

رۆژیک پوور رابی لیتی پرسی:

– ئەدی... قوربان... ئەدی، ئەستێرە رژان چییه؟ چۆن ئەستێرە ده رۆژین؟!

من لهو گفتوگۆیهی نیتوان... مه لا سه عید... و پوور رابی... و دایکم هەر ئەوهنده... حالی ده بووم که... ئەستێرەش وهکو پیاڵه ییکی چای... وهکو جامیکی ناو... یان وهکو نهفتی قه ندیله دوکه لا ویه که ی... نیمه، ئەویش ده رۆژی!! وام لیکده دایه وه که ئەستێرەکانی ئاسمان وهک فانوسیکی نهوتی دده ره وشینه وه... یان... ئاوێکی زێرینی بریسکه دار، له شووشه ئیستیکیانیک... که فانوسه که... قه ندیله که؛ یان ئیستیکیانه که... بکه وئ... بشکی... سهره وژیر ببی، ئەوا ئەستێرە که ش ده رۆژی و به ئاسماندا ده رۆژی و بلاو ده بیته وه!!.

دایکیشم رووی له پوور رابی کرد و گوتی:

– خوشکی، ده لێن ته گهر ته ستیره ی که سیک رژا، ته وه مه عنای ته وه ده دا... که خاوه نی ئەستێرە که ش...

دایکم قسه که ی ته وا نه کرد، بیسمیلاییکی دوور و درێژی هاویشتم، له گه ل هه ناسه ییکی توند، ئاوێکی له باوکی... نه خووشی... له ناو جیگا که وتوومی... دایه وه، چاوقوچانیک... به ترسیکه وه تینی ودراماو سهری دانه واندو... بێ ده نگ بوو!! به لام مامۆستا مه لا سه عیدی شتخزاده، قسه که ی دایکمی ته وا کرد، که به ده نگه نه رمه که یه وه گوتی:

– ئەو که سه... رۆژی لهم دونه یه فانیه ی ئیمه دا ته واو ده بی و به شی لهم ژیانده دا ده پرئ!.

وه چاوێکی له دایکم... بۆ باوکی نه خووشی له ناو نوین که وتووم گوازه وه و به هیمنی گوتی:

– مه رح نییه، ئەوهی نه خووش بێ؛ بمرئ، خودا ده ردی داو و دهرمانیشی داو. به لام ئەو که سه ی خودا. رۆژی ته واو ده کا و دهرمئ... ئەوا ئەستێرە که ی ده رۆژی!! ئەم شتانه له کتیب و له حه دیسدا باسیان کراوه.

من که گویم له و قسانه ی بوو... به بې دهستی خوځم... به پهله، خوځم تېپه له قورتانده و بانگم کرد:
 - دایه... دایه... شه ویدی... نه ستیره یی کی زور گهش له سهر مالی نیمه... روو هات و... رږا!!
 دایکم سهری له مه لا سه عبید و پوور رابی هه لبرې... هه موویان له ئیک وهرامان. وچاویان گویتزایه وه
 لای باوکی له ناو نوین راکشاوم به یه کجار... کړو کپ بوون.
 نه و کاته... باوکم، که وتبووه خه ویکې قوول... قوول و ناگای له هه موو گفتوگو یه ی نیمه نه بوو!.

پاش نه وه هیچ یه کیکیان منی نه دواند!

نازانم هو ی چی بوو، پوور رابی... له نه نجامی نه و قسه و گفتوگو یه دا سهری لئ شپوا، نو قده ی لئ
 هه لگیر ابوو... له جیگا که ی لپی دانیشتبوو... هه ر قونه گویتز که ی ده کرد... تا به پهله هه لستایه سهر پی و
 به زمانیکې نیوه لال و تیکه لا و... مالئاوایی خواست و به گورجی رووی کرده درگا و... هه تا له درگا یه که
 چوه دره وه... ناو ریکې له دوا ی خو ی نه دایه وه!!

مه لا سه عبیدی شپخزاده ش، ناهیکې توند و دریتی راکیشی سپه لکه کانی کرد، به په شپوی
 ده ستیکې له رزوکی گه یانده... زلکه پووشیک! زلکه که ی هه لگرته وه... چاوی دانه واندن... له سه رخو
 پووشکه که ی له روخ ناگردانه که ودرده دا.

دایکیشم، وهک سام گرتوو، له جیگا که ی تاسابوو، هه رگیز جووله یی کی لیوه نه ده هات... ته نانه ت...
 ته نانه ت... نه یوانی وه لای مالئاوایی پوور رابیش بداته وه... یان وه کو جاری جاران... هه تا به دره درگا
 ودرتی بکا!!

نه و سه درده مه، نه و روداوانم به تاسایی... ده چوونه میشک و دروون، به لام، چوون... هه تا نیمه روکه...
 له میشک مدا... له دروون دنا نیشتون؟ نه ودم پی سه بره... نه هینیکه تیی ناگه م!! سه ره پای نه مانه ش
 ماو یی کی زوری خایاند... هه تا هو ی نه و چو نیه تیه ی دایکم و... نه وانی دیکه م... بژ روون بووه.

نه ستیره ی تاسمان، نه وهنده زور و زبه ند بوون، له ژماردنیان حیسابم لئ تیک ده چوو!... میشکم
 ده لئوژا!!... کاتیک له ژماردنیان بیزار و ودرهس ده بووم... بیرم ده بووه په پووله یی کی... په پووله یی کی
 ویل... بالی ده کوتا... ده فری... ده فری، به ناو کو لانه خو لاویه ته سه که کانی گوند، به ناو رده و باخه کان...
 میتره که کان... به سه ر داره به رزه کان... ده سوو رایه وه، تا کو خو ی له دهره ی قه ندیله نه وتیه ره شه که ی روخ
 ناگردانه که... ده گرته وه... تیکه لاوی خه مه کانی گونده که می ده کردم، چاره نووسی به چاره نووسی
 کو مه له که م ده به ستمه وه، توند تر به قوولا یی ژبانی گونده بچکو له که م روو ده چووم، هه ناسه م لئ ته نگ
 ده بوو... خه وم لئ دهره، له ناو نوینه که م گه وزم ده دا... هه لگتیر و وهرگتیرم ده کرد، وه کو تینوکی گه روو...
 ووشک، له ده شتیکې گه ره سه تیردا... بی سه وشوین په لم ده کوتان... ده م په ش ده کرده وه... به هه موو
 هیزمه وه هه ناسه م ده خوارده وه... گه رووم بژ هه واییکې فینک ده کرده وه... به شه که م تیمیک گه رووم ته ر
 بکاته وه و دروونی سووتاوم... سارد بکاته وه!!... که چی هه تا ده هات پتر تینووم ده بوو... پتر ناره زووی
 نه ودم ده کرد... بگه مه بنی تاسمان!!... له ژماره و نه هینی نه ستیره کان بگه م!... به لام... داخ... سه د داخ،
 هه مووی بی سوود بوو... هه موو هول و ته کانه کانم... وه کو ته کانه کانی مه له وایتیک بوو، مه له وایتیک...
 له ناو دهره یی کی به رینی بی روخ... بی لیوار و بی دوا یی بوو... به نامانجی گه بیستنه وشکاییک... و
 ویستگه یی کی... نارامگاییک... هه ناسه یی کی تیدا بدا... هه ندیک... هه سانه وه ی بی بیه خشی!

ته کانم ده دا، په لم ده کوتا... هیزم به خه رج ده دا... بی نه وه ی بگه م به و ناواته... بی نه وه ی به قه د پارچه
 سه سیریک... به قه در پانایی ده ستیک له لیواری نه و دریا به رینه... له روخی نه و کونه فراوانه به دی

بکەم، تاکو... ناچار وەرەز دەبووم ... خۆم دەدایە چەنگی گێژەلووکەى ژيان... تەسليم بەقەزاو قەدەر دەبووم... خۆم بەو رازی دەکرد... کە:

- دەبێ بەم دەردەسەرە بەتایمەوه، دەبێ ژيان لەم دۆزخە بەمەسەر!! دەبێ بە چاوبەستەبى... کوێرانە... ئەم رێگا سەخت و دوورە بپێچمەوه!!

پاش ئەو هەموو خەياللات و لێکدانەوه و سەرلێ شێوانە، ماوەبێک بێ هۆش دەبووم... لینگم لێ رادەکێشان، خەو... وەکو تۆمارى ژيانەکەم... وەکو هەموو نەهێنیکی ئەم کەونە کۆنە، لەناو دەروونی رەشى تاریکی خۆی لوولى دەدام... دەکەوتە ژێر لێوه ئەستورە گرانهکەى شەو و... ژێر کابووسى مێردەزمەى ژيانە تالەکەى گوندەکەم... جیاوازییەک لە نێوان خۆم و... لە نێوان پڕو پیرێژنەکانى گوند... نەدەدهی!!

دایکم پێی دەگوتم: - پلکە مێرئ...ش، دایکتە!

لەدلى خۆمدا ئەو قەسەیهەم پێ سەیر بوو!! چۆن پلکە مێرئ دایکە؟! و... دایکیشم... ديسان ئەویش دایکە؟ حەزم دەکرد... تەنیا دایكى... خۆم... دایکم بێ، بەلام دایکم پێی دەگوتم:

- پلکە مێرئ... مامانى تۆ بووه!! ئەو بەختیوى کردوى... بەشیری مەمکى ئەو گەورەبووى... ئەویش دایکتە!!

من حەزم دەکرد، هەر تەنیا دایكى خۆم، دایکم بێ!... وەکو جووجەلەبێكى رووتەلە، لەبن پالى ئەو... هەستم بەگەرمى و هێمانی و هەسانەوه... دەکرد، بەلام پلکە مێرئیشم زۆر خۆشەوێست... ژنیکی نەرم و نبان بوو... باوەشى ئەویش... هێلانە و ئارامگەبێكى لەشم بوو.

پلکە مێرئ، چۆن لەو رۆژانەدا، لەگەڵ دایکم دراوسێ و رەفییقى روح بە روحى یەکتەرى بوون، لەهەرەتى لاوى و کچپێشەوه، دەستە خوشكى یەکتەرى بوون، خەلکى یەک گوند بوون، بەیەک سال مێردیان کردبوو، لە کوێستانەکەدا زەماوەندیان بۆ گێرايو، لەشەر و گرانیه گەورەکەش پێکەوه ئاواره و دەربەدەر کرابوون، بەرەو گەرمیان سەریان هەلگرتبوو، چارەنووسیان بەم گوندەى ئێستامانەوه نووسابوو. زۆرجار دایکم پێی دەگوتم:

- خودا، بە هۆى تۆوه... حەوێزى، خوشکە مێرئى داوه تەوه!

تا درەنگ زەمانیک لەم قەسەیهەى دایکم نەدەگەیشتم!... تا لە داویدا بۆم ناشکرا بوو، ئەم پوورە کۆلەم... مندالەکانى لە رێگا دوورەکەى ئاوارەبى... لە هەورازە سەختەکەى دەربەدەرى و برسێتە... بوون بە قوربانى...! هەر لەو رێگا یەشدا... پێش ئەو ی بەگەن بەم چارەنووسە، هاوسەرەکەشى بۆ یەکجاری بەجێی هێشتبوو!... بە تەنیا بەجێ ما بوو... ناچار سەرى بەسەرى دایکەوه نابوو... روحى کەوتبوو سەرم، لە کۆشى... خۆى بەشیری خۆى گەورەى کردبووم، وەکو مندالەکانى خۆى لەمندا دۆزینەوه... وا بە جەرگی خۆیهوه دەنووساندم ببوه دایكى دووم!! کە پێوهرەش بووم، گەیشتم تەمەنى شەش حەوت سالى، هەر وەکو دایک و کور... لەگەڵ بێک هەلسوکەوتمان دەکرد، هەر کاتێک دەیدیتم... پوسۆز نامێزى پێدا دەکردم، تێر... تێر ماچ و بۆنى دەکردم، دەستى دەگرتم... دەیکیشامە کۆشى خۆى!.

- وەرە رۆلە، حیکایەتت بۆ بکەم!.

دەیزانى... زۆر حەز لە حیکایەت دەکەم، بەتایبەت هۆگرى ئەو حیکایەتەکانیم، شەوان لەگەڵ مندالەکانى گەرەک... لەرۆخ گۆرکەکەى ئێمە کۆدەبوینەوه... گوێمان بۆ پلکە مێرئ دۆل دەکرد...

حیکایه تی بو ده کردین:

ئه وجا... خوشکی له هه مان گه وره ترئ... به خوشکه کانی دیکه ی ده گوت...

گه لی... خوشکانئ...

له هه موو ولاتی بادینان... هه ریر و جزیری بو تانی

به چاوان... به بالان ده گه رام

له لاوێک... له جوانێک ده گه رام

قابیل بئ به خاتوو زینی... میرکچی بو تانی

که سم... له کاکه مه می... جوامیر و لاو

نه ده که وته بهر دل و نه ده که وته بهرچاوا!

به درێژایی شهوانی زستان... پلکه میری به گپرا نه وه ی بهیتی مه م و زین و سیامه ند و خه جئ... شیخ
فه رخ... برامۆک و نیچیروان... ئه سپاره ش... و بهیتی دیکه... میشک و گیانی ئاو ده دام، به حیکایه تی
سئ براله و... کوره که چه ل و گهنج خه لیل... بهیتی ئازایی و خوشه ویستی و دلدارئ... رابوردوان... گیانی
خوشه ویستی و میردایه تی به هیز ده کردم:

که چه لکه بووم له کاروانی

لامدا گوندهک له بو نانی

دیتم زه بهرک له بهر نانی

به حیکایه تی ئه فسانه یی دئو... و درنج... ترسی له گیان ده چاندم... له گه ل مریشکه قونده... مام
هه یده ری شاوریم خوشتر ده ویست:

مام هه یده ری شاورئ

مریشکه کۆله ت له بهر مری

بگره ربویی خازری

مام هه یدهر هات له هه ردا

تووله و تازی له گه ردا

مام رتویان له خۆلئ و هه ردا

که مام هه یدهر، رتوی زۆرداری له خۆلئ و هه رده دا... مریشکه قونده و جوجکه کانی رزگاریان ده بوو...
ئیمه... منداله کان هه موومان گه ش ده بوینه وه، پیکه وه ده ستمان له بییک ده دا... له رۆخ ناگردانه که...
هاوارمان ده کرد:

ها... ها... ها... ها...

که باسی دئو... و ئه ژدیها و درنجیش ده هات... باسی میرده زمه و نیره عه لی شیشی قه شه ش ده کرا...
ترسمان لئ ده نیشت، له شمان ده له رزی... لیک نزیک ده که وتینه وه، له رۆخ ناگردانه که... قه وونه
تووتکه مان ده کرد!...

شه ویکیان... پلکه میرئ... له گه ل دایکم... حیکایه تی نیره عه لی شیشه که ی مام قه شه یان بو
ده گپرا نه وه... هه ر به که یان ده یه ویست پئیش ئه ویدی ده ست پئ بکا، دایکم... له که ندووه که... هه ندێک

گوٽيز و ميٽوڙي هيٺان و له بهردهمي ٽيمهي دانان، پلڪه... دهرفته تي ديت و دهستي به حبيڪا به ته كه كرد:

- له زهماني بهري، كه قاتي و گراني، له گونده كه مان په يدا بوو، مامه ولای باپيري حه سه نه بوږي... له برسانا له ناو خپزانه كه ي دهر په پري، به رهنگاري سه فين بوو، خوځي هاويشته ټه و شاخ و دارستان و هه لډيرانه... له شتيك ده گه را بڙ خواردن بشي!! دار گوٽيزه كه ي سووږه حمان... هه نجيره كټويه كاني پشت چاكي خه زوولاس... دار قه زوانه كاني شاخه كه، دار به پروه كان... له كڙلڪه داره پيره كان... له كونه ميتش هه نگوټنيك ده گه را... راوي ته پروتوار و ده عبايټك... خولياي په يدا كړدني خوځاكيك بوو، ډړنده ي هاري برسپه تي خوځي و خپزانه كه ي پټ هيډي بكا ته وه. ټاگره كه ي دهر وونيان پټ داښر كيني، به گه لي ده نگاره دا هه لډه گه را... كه قريوه قريويك په رده ي گوٽيچكه ي له رانده وه، ټه ول جار واي بڙهات... كه دهنكي پږلي قازو قورينگه به ره و گهرميان ده بنه وه، پتر ههستي راگرت... له ناوه وي خوږدا گوټي:

- به زاتي خودا... به دهنكي عه له شيش ده چي!

ته كانيكي دابه خوځ... هه نديك بږي هه لكشا... سهري به رز كرده وه... ديتي ره وه قه له موونيك... له سه ر تاته به رديكي پان... وهك په ويك كاره بزني ره ش... له سه ر تاته كه موځگه يان به ستوه.

مامه ولا... به و ديمه نه ته واو په شوکا... چاوه كاني هه لپشاوتن، ده بويست بيږي كوټكا ته وه... كه له پري... كه له عه له شيشيكي زه لام... له ناو په وه كه قيت بو وه... باله فرتيكي كرد... چو له سه ر كه پكه شاخيك هه لپشته وه... چهنه جارتيك بالي فش كرد... باي كرد به خوږدا... ټه مجا ملي بږ لاي مامه ولا هه لكيشا و وهكو به ني ټاده ميكي ته واو... به دهنكيكي زهنگولي ساف... به زمانتيكي ره وان... كه و ته قسه كردن.

نيره عه لږ زور به فه سيحي بانگي مامه ولای كرد:

- مامه ولا... مامه ولا... وهره بږ خوځ به!

جارتكي تريس زور به پره واني بانگي كرده وه:

مامه ولا، ٽيمه بږ خاتري تو... ره وانه ي نيره كراوين... هه موومان نه سيبي توږين!!

عه لي شيشه كاني ديكه ش... له گه ل بانگي نيره قه له موونه كه... ټه وانيش به يه كجار دا يان له قريوه قريو و باليان فش كردن... سهريان ده هه ژاند!! مامه ولای باپيري حه سه نه بوږي ترسيكي زوري لي نيشت... سام گرتو بوو... چاوي په رينه ته وقعي سه ري... شته كه ي نه ده چوه ميشك... نه يده زاني چون باوه پري به گوټي و چاوي خوځي بكا... له بهر خوږه وه مرتاندي:-

- له م گراني و قاتي و قرييه... عه له شيش له كوټ ماوه!!

سه رتيكي هه ژاند و له خوځي پرسپيه وه:

- كوره... ما... سه گ و پشيله ش... ماون... هه تاكو قه له موون؟

- كه نكي له شاخ قه له موون هه بروه؟

له ټه نجامي بيړ كړدنه وه كه ي... به دوو دلبيك ه وه به خوځي گوت:

- له وانه يه... له راوړوتی جه ندرمه كاني عوسمانلي... له گوند هه تره بن و وه شاخ كه وت بن.

- به لام... ټم هه موو قه له موونه زوره؟

به حيسابي ټه... له دووسه د قه له موون پتر ده بوون!!

- له وانه یه... له و چند ساله سه ختانه دا... زاووزیبیان کردبئ!!

وای به خۆی گوت.

مامه وولا، له گهلنیک دارکهر و راوچی بیستبووی، که له و چیا به دا... وا بوه مریشکه کبوی و که له شیری کبوی و هه تا پشیلهی کبویش بهرچاو که وتوو.

به بیبر بلاوی چاوی به ناو قه له موونه کاندای گبیرا... یه ک دوو سه له واتنی هاویشتن، له گهل هه ناسه بیکی تووند ناوی خوای له زار ده پهری... و هه ندیک دامای خۆی دوآنده وه:

- بوچی... کاکه... خوا سه ران ده دا... و... رزقان ده دا!! خو موعجیزهش هه لئه گبیراون؟

حه زنی ده کرد خۆی به وه رازی بکا... که خودای ره زاقی ماروو موور... نه گهر بیه وی... هه زاران نه وهنده یی ده کری و... به چاو قوچاننیک هه زار... هه زار نه وهنده ده کا.

له راستیشدا... نه مه و ابو... کهس گومانی له توانا و قودره تی خودا نیبه.

مامه وولای باپیبری هه سه نه بوژی، پتر پروایی هینا که هه بی و نه بی مه سه له که موعجیزه یه... خودای گه و ره روحمی به مال و منداله که ی کردوو... یه کسه ر روو داوه که ی هه زره تی ئیبراهیمی هه ته وه یاد.

به وه هۆیه وه ترسه که ی ره ویه وه، بگره ته واوینیک پروایشی به خۆی هه ته وه... له شی سووک بو... به پی دزه... پاریزی بو نیره عه لی شیشه که برد، تا هه موو تینی کوکرده وه و وه ک تیر په لاماریدا!!... لاقیتی گرت... نیره قه له موون... که وته بال کوتان و په له قازئی... خۆی له ده ست مامه وولا راوچری... نازاد بوه وه... باله فریکی کرد... تا له ناو کوومه له که هه لئیشته وه... نه مجا ناو پتی که له مامه وولا دایه وه... دای له قاقای پتکه نین:

- ها... هه... هه... ها...

هه موو قه له موونه کانی تریش... لیبان وه رگرت هه وه!!

مامه وولا، له گهل هه لمه ت و په لاماردا نه که ی، تاکه کلاشیکی له پی بووه وه... بو ناو کهنده که هه لئیرا، سووی له کلاشه که ی نه بووه... به شکو له ناوهند دلپه وه پتی خویش بوو له و کوته گرانه رزگاری بوو به خویشی نه یه زانی له که نگیوه نه م جووته کلاشه ی له پیدان!!... نه وهنده پینه یان لی دراوو... وه ک شاخه کیسه لیان لی هه تبوو!... به گورجی تاکه که ی تریشی داکه ندو له هه لئیرتی هاویشت، نه و جا هه ناسه بیکی دریتی هه لکیشا و له بهر خۆیه وه گوتی:

- پی خواسیه که باشتره!! ده با له و باره گرانه قورتار بيم.

به مه له شی سوو کتر بوو، به راکردن به ره و چی مؤلگه ی عه لی شیشه کان به زی... خۆی له یه کینکیان روو کرد... له پر هه موویان دایان له شه ققه ی بال... به قیژه قیژ... له ناو جه رگه ی ناسمان نقووم بوون... هه تا بوونه نوقته ی رهش... رهش و توانه وه.

چاوی تی بریبوون... مامه وولا هه ردوو دهستی له یه کدان و به ده نگ گوتی:

- په ککو... به زاتی خوا... له حه یا تم قه له موونی و هه قه لب سوو کم نه دیون.

له بریتی... له ده ست چوونی نه وه هه له... دۆراندنی نه و راهه چهره، ئه پتی ساردی هه لکیشا... به وه ره سی له سه ر به ردیک دانیشت، بیبری له حالنی خۆی و خیتزانه که ی ده کرده وه... که له پر ره وه قه له موونه که وه ک ره شه با... به تیژی له ناسمانه وه به ره و ژیر بوونه وه!!... له نزیک مامه وولا وه، خۆیان له نه رزه که خشاندا! مامه وولا... به په له تاوی سه ری ره دوو نانه وه، هه تا وه ک رانه بهر ختیک ناو قاقای ناو

"ئەشكەوتى كۆتران"نى كۆردى.

مامەولا... بە ئىنجامە دىلى فېئىنك بوۋە، بە خۆى گوت:

- ئەۋە باش بو... تازە لەناۋ ئەشكەوتەكە بۆ كۆى خۆيان رزگار دەكەن.

لېيان ۋەرسوۋراپەۋە ناۋ دۆلەكەۋ بۆ ئەشكەوتەكە سەرگەۋت... ھەستى راگرت... ئەشكەوتىكى كىشومات... تەنانت سىرۋە شەمشەمە كۆپرەشى لىن نەدەھات!!

- جاران... كە دەھاتمە ئەم ئەشكەوتە... دەنگى زىندەۋەرۋە باھوۋى كۆتر... گوتى پىياۋى پى دەكرد!

لەناۋ مېشىكى خۆيدا... لىكى دەداپەۋە... شتەكەى زۆر پىن سەپىرۋە. بەخودى خۆى... لەدوۋ سەد عەلېشىشى پىتر لە ئەشكەوتەكە كۆرد!!

- ئەدى... چىيان بەسەر ھات؟

مامەولا... لەخۆى پىسى!!

زۆر بەئەشكەوتەكەدا گەرا، قوۋىنىك نەما نەپىشكىنى، زۆر خۆى ماندوۋ كۆرد... كەچى ھەموۋى ماۋە پوۋچ ۋە بى سوۋد بو... ناچار بەدەست بەتالى ۋە دىلساردى مىلى شوپكردوۋ بەرەۋ گوند گەراپەۋە!!... لە دەروۋنى خۆشى... ھەرگىز بىرى بۆ ئەۋە نەدەچوۋ كە روۋداۋەكە بەگشتى ھەر خەيال بوۋى ۋە بەس... لەبەر رېگاۋە... لەگەل خۆى دەدوۋ دەپگوتەۋە:

- بەم دەستەم لاقى نىرە عەلېشىشەكەم گرت!!

- ئەدى ئەم جىقە سوۋەى بە بەرى دەستەۋەپە... چىبە؟

سەپىرىكى لەپى دەستى كۆرد... زمانىكى لە جىقەكەدا... سوپىرى سەرى زمانى گەزت!!

رۆژ... لە سەفەن ئاۋا بىۋە، تانەپىكى بۆر، بەسەر گوندەكەدا كىشابو!!... نوپى شىۋان نىك بو... يەكسەر لاي خەلكىكى زۆرى ئاۋاپى لە دەۋرۋەرى مېھراب... بەرامبەر مەلای گەۋرە دانىشتىۋە، مەلا ۋەك ئاش دەمى دەگىراۋ گەمەى دەھات، خەلكەكەش... كى ۋە بى ھەست سەريان دانەۋاندوۋ. مامەولا بە مەشەۋەشى خۆى كوتايە مزگەۋت... سەلامى كۆرد ۋە لەنىك مەلا ھەلتروۋشكا، خەلكەكەش لەگەل دەنگى مامەولا ۋەشيار بوۋنەۋە... بەۋوردى گوتىيان لە مامەولا راگرت... كە مەسەلەى خۆى ۋە قەلموۋنەكان... ۋ روۋداۋەكە چۆن بو. ئەۋھا بۆ مەلا ۋە ئوانىدى گىراپەۋە.

پىرئۆمەر، خۆى پىن نەگىرا... تا مەلا راپىك بەدا... ئەۋ ھەلى كوتايە ۋ بە پەلە گوتى:

- ئەۋە... مېردەجىۋكە بوۋە!!... مېردە جىۋكە!

بەلام مەلا تەسدىقى ئەۋ قەسەپەى پىرئۆمەرى نەكۆرد... كەسەرى لە مامەولا ۋە لە خەلكەكە ھەلپىرى ۋ گوتى:

- نەخېر... پىرئۆمەر... نەخېر... ئەۋە مېردەزەمە نەبوۋە... چۈنكى مېردەزەمە دەچىتە پىستى بىز... ۋ كار... گىسك... ۋ ئازەل ۋ ئەۋ ۋەلساتە!!... ھەرگىز نەبوۋە چوۋبىتە شىكى مېرىشك يان كەلەباب... يان قەلموۋن، لەۋانەشە ۋەكو مامەولا خۆى بۆى چوۋە... موغجىزە بى ۋ... چۈنكى مامەولا ش كەم سەپرو ناشوكر بوۋە... ئەۋا لەكىس خۆيدا!!

مەلا... پاش كەمىك بىر كۆردەۋە... قەسەكەى ۋا تەۋا كۆرد:

- پىياۋ... لەھەموۋ ژيانىدا... ئەگەر جارىك خودا موغجىزەپەكى ۋەھى نىشان بەدا... دەپى بىزانتى چۆن

به قازانجی خوئی خوردی دهکاتهوه.

خه لکه که، هه موویان سام گرتوو بوون، مامه ولا وه کو مه نجه لیک به فراوی به سردا کرابین... وا سارد و په شیمان بووه... به نیگه رانییکی تال و تیژ له مه لای پرسیه وه:
- باشه... قوربان، هه لستم... دوا به دواى موعجیزه که دا بچمه وه؟
مه لاش فه رموی:

- نه خیر... نه خیر... مامه ولاى به دبه خت... تازه بۆتۆ... چش!

ئیتر مه لاش، قروقه پی لیکرد و سه ری له به رخۆ... نا!

پلکه میتر، له دواى پشور دانیکی کهم گوتی:

- هه ر چهنده مه لا به و رهنکه وه لامی مامه ولاى دایه وه، به لام له ناوه وى خویدا گومانی له و وه لامی هه بوو!! بیری له شتیکی دیکه... ده کرده وه، شتیکی بۆ کهس نهی درکاند، که سبیش به لایه وه نه ده چوو، بۆ به یانیش ناشکر ابو که مه لاش که گوتی له به سه رهاتی مامه ولا ده بی ته ماحی ده یگرئ و پاش نوئیژی خه و تنان مل به چیا به که وه دهنی، به شوین قه له موونه کان بۆ نه شکه و ته که سه رده که وئ... ئیتر له ناو نه شکه و ته که دا خوا به خوئی ده زانی چی به سه ر دئ!... تا به یانی که خه لکه که بۆ نوئیژی به یانی ده چنه مزگه وئ... مه لا دیار ناکه وئ، که رۆژیش هه لددئ و رمییک سه ری له ناسۆ... هه لددینت مه لا هه ر ده ر ناکه وئ... نه و رۆژه تا دره نگییک... نه و جا خه لکی ئاوا بی به شوین جه نابی مه لادا ده گه رین و که له شی موباره کی له نه شکه و ته که ده هیننه وه... له گۆرستانی برسیه کان ژیر خاکی ده که ن!... خوا خیری خه لکه که بنووسن... دهن لاکه ی ماموستا ده بووه خۆراکی گورگ و که متیار... له گه ل نه و هه موو ده رده سه ری و نه شکه نجبه ژبانی... ته نانه ت له سه ر پشتی نه م زهویه! له گونده کهش... جیگاییکی نه ده گرت!! نه لعانیش گۆزی مه لا هه ر دیاره، خه لک وه کو مه زاریکی پیروژ... زیاره تی ده که ن... و به شه هیدی ده ژمیتر!

له راستیدا زۆر هه وه سم... به قه له موون... قریوه قریوو... و هه لفرین و دابه زینی نیره عه لیشیشه که کرد... گفتمو گۆیه که ی له گه ل مامه ولا ده هات! دهن شتیکی له هه موو حیكایه ته که حالی نه بووم!... به لام به چاکی هه ستم به وه ده کرد که دایکم پتر چیژ له حیكایه ته که و ده رده گری و پتر تیکه لاوی رووداوه کانی بووه، هه ر له بهر نه وه ش، پاش ته و او بوونی حیكایه ته که رووی له پلکه میتر کرد و پیتی گوت:

- خوشکه میتر... مه لا سه عیدی شتیخزاده ش... جاریک باسی نه و عه لیشیشانه ی گپراهه وه... که جار جاره، وه کو په له هه وریکی رده له ناسمانی سه فینی ده رده که ون، له پر ده توینه وه و وون ده بن، به موعجیزه یه کی خودایی دای دهنان... نه و ده یفه رموو:

- نه و عه لیشیشانه هه موویان جه ندرمه ی عوسمانلی بوون... له گرانیه که له بهر زولم و زۆریان... خوا کافری کردوون و غه زه بی لی گرتوون... کردوونی به قه له موون و له نه شکه و ته کانی سه فینی ناخنیون.
دایکم ده یگپراهه وه:

- که سه عدی نیترکی... پیاویکی خاوه ن خیزان و هه ژار بوو، له و رۆژه ره شان، به هه زار ده ردی سه ری، هه ندیک بژیوی بۆ منداله کانی په یدا کردبوو... و له ترسی جه ندرمه... له رۆخ ناگردانی کۆلیته که ی، له ژیر زهوی چالی کردبوو، رۆژیک دوو جه ندرمه له راو رووت ده گه رین، ده رگای کۆلیته که له ریتسمه ده بن، ده چنه ژووره وه، په لی منداله کان ده گرن و بۆ ده ره وه تییان هه لده دهن، عه رزه که

شیشکوت ده‌کن، دانه‌ویلکه به‌تالان ده‌بن!... که سه‌عدی ده‌گه‌ریتته‌وه... به مه‌سه‌له‌که ده‌زانی... شیت و هار ده‌بی، سه‌ر هه‌لده‌گرئ تا له‌ناو چه‌می سوژک... له پتگای جه‌ندرمه‌کان... خوئی له بۆسه ده‌نئ، که تالان که‌ره‌کان... به تالانه‌وه راده‌بوورن... هه‌لمه‌تیان بۆ ده‌با و... به‌خه‌نجه‌ر پارچه‌ پارچه‌ یان ده‌کا و رزقه‌که بۆ منداله‌کانی ده‌هینیتته‌وه.

هه‌تا وه‌کو مندالیک، ئینسانیک... گه‌وره‌تر ده‌بووم... پتر فامم ده‌کرد؛ بیرم به‌و رووداوانه‌ی گونده‌که‌م به‌سترابوه‌وه، هه‌ر قه‌له‌موونیکم ده‌دی، قه‌له‌موونه‌کانی مامه‌ولام... ده‌هاتنه‌وه به‌رچاو، قسه‌که‌ی دایکیشم... که به‌ پلکه‌ می‌پیتی ده‌گوت:

- ماموستا مه‌لا سه‌عیدی شیخزاده... ده‌یفه‌رموو... قه‌له‌موونه‌کان جه‌ندرمه‌ی عوسمانلی بوون... خوا کردوونی به‌ عه‌له‌شیش!!

رۆژیک... له‌گه‌ل سلیتوای هاو‌پیم... که له‌هه‌ولیر ده‌مانخوتند، له‌لای مناره‌ی چۆلی... ده‌رسمان ده‌ور ده‌کردنه‌وه... که باسی ئه‌و عه‌لیشیشانه‌م بۆ گه‌په‌یه‌وه... پیم سه‌یر بوو که سلیتوا مه‌سه‌له‌که‌ی له‌لا غه‌ریب نه‌بوو... کتیه‌کانی له‌ ته‌نیشته‌ خوئی دانان و پیتی گوتم:

- داپیره‌م ده‌یگوت:

- له‌گرانی گه‌وره... قه‌شه‌ ئیستیقان خوئی کوتابوه‌وه ناو دیره‌ کۆنه‌که، شه‌وو... و رۆژ نه‌ده‌هاته‌ ده‌ری، چه‌زی نه‌ده‌کرد رووی پووتی خه‌لکه‌که‌ بیهینی... گوئی له‌نالئه‌وه هاواری منداله‌ برسه‌کان بیی!! له‌ناو چه‌وشی دیره‌که‌ بیه‌ شوانی ره‌وه‌بیک قه‌له‌موون، به‌خه‌تی ده‌کردن... هه‌تا ده‌هات قه‌له‌موونه‌کان قه‌له‌وه‌وه‌بوون و ده‌پس‌کان، که دیانه‌کانیش بۆ نوێژ ده‌چوونه‌ دیره‌، قه‌شه‌ پیتی ده‌گوتن:

- ئه‌مانه‌م بۆ سه‌ره‌سه‌ل و جه‌ژنی له‌دایکبوونی کوری خوا دابه‌ستوون!! وه‌ ئه‌نگوستی بۆ عه‌لیشیشه‌کان درێژ ده‌کرد!

به‌م په‌نگه‌ خه‌لکه‌که‌ی له‌ قه‌له‌موونه‌کانی دوور ده‌خستنه‌وه... هه‌روه‌ها له‌ چاوی پیس.

پایز دره‌نگ بوو... له‌په‌ر قۆلێک جه‌ندرمه‌ی عوسمانلی... له‌ گوند په‌یدا بوون... وه‌ک گورگی هار په‌لاماری گوندیاندا... تا له‌ئه‌نجام له‌ دیره‌کۆنه‌که‌ جیگیر بوون.

مام قه‌شه‌ له‌ترسان... دیره‌ی به‌جیه‌تشت و چاوی به‌خه‌لکی گوندی هه‌لنه‌ده‌هات بیه‌تته‌وه‌ ناویان، بان له‌تاو عه‌لیشیشه‌کان رووی کرده‌ ئه‌شکه‌وتی سووره‌حمان و به‌رامبه‌ر خاچه‌که‌ی چۆکی دادان... له‌ خوا ده‌پاراپه‌یه‌وه... تۆله‌ی له‌و جه‌ندرمه‌ دراندنه‌ وه‌ریگری.

خودا به‌هاواری مام قه‌شه‌وه‌هات... شه‌ویکی تاریک... جه‌ندرمه‌کانی دانه‌ به‌ر غه‌زه‌بی خوئی... و... هه‌مووی کردن به‌ عه‌لیشیش!

مام قه‌شه‌ کاتییک زۆر برسی ده‌بن... ئۆقره‌ی لێ هه‌لده‌گیرئ... به‌بی ده‌ستی خوئی بۆ دیره‌کۆنه‌که‌ نشیو ده‌بیتته‌وه، ده‌بینه‌ جه‌ندرمه‌یه‌ک له‌دیره‌که‌ نه‌ماوه‌ و... هه‌ر قه‌له‌موونیکیش بووه‌ به‌ چوار و له‌حه‌وشی دیره‌ مونجیان داوه‌...، مام قه‌شه‌ میتشکی تیکده‌چئ، له‌ برسان... به‌گور په‌لاماری قه‌له‌موونیک ده‌دا... بیگری... که هه‌موویان له‌ شه‌ققه‌ی پال ده‌ده‌ن... له‌ناو چه‌وشه‌ی دیره‌... به‌ره‌و سه‌فین هه‌لده‌فین، قه‌شه‌ سه‌ری به‌رز ده‌کاته‌وه... به‌ واق ورمای... به‌نیگای چاویه‌وه... دوا‌ه‌وای عه‌لیشیشه‌کان ده‌چئ، هه‌تا ده‌بن به‌ نوقته‌ی ره‌ش... ره‌ش له‌ناو جه‌رگه‌ی ئاسمان ده‌توتنه‌وه‌ و بی شوین ده‌بن.

له‌ ئه‌نجامی وه‌په‌سی و بی ده‌سه‌لاتی خۆم، ئاسمانی قوول و ئه‌ستور و به‌رینه‌ی سه‌ره‌وه‌م... زه‌وی پر

نهینتی ژیره ودهم... دهبون به کابوس و ژيانيان لى دهکردم به درک و بوم قوت نه ددرا!... ناسمان و زهويم لى دهبون به دوو لیسوی زلی زهردانی دیو... دترسام هلم بلووشن دهبون به فاق... به ته لیه بیکی ئەفسوونای زهلام... لهو ته لیانهی که به خه یالی خوم... بۆ راوکردنی دیناسۆره کانی عالمی کۆن... به کاریان هینای... دترسام بکهومه ناو چه نگاله کانی.

به دریتایی شهو... خهونی زۆر ناخۆش و تۆقینهرم ده دیتن!! تاکو به یانی له گهڵ دیو... و... درنج... و... میترده زمه و دیناسۆر... دهژیام، عالم له بهر چاوی خه یالمداد، دهبوه درنده بیکی زهلام و ترسینهر کویرانه... به وهرسی... دهست و پهلم ده کوتان... بی ئامانج... به هه موو لاییکدا دهست و پهلم دهو شاندا، به رهنگاری ئەو دیو... و... درنجان... ئەو جانوه رانه... دهبوومه وه، چه ند جاریک له خه و راجله کیم، ترس نابلقه ی دام، دیو... و درنده ی ئەفسوونای په لاماریان ددهام... دهستیان له گهرووم دنا، میترده زمه سواری سه ر ملم دهبون... هه ناسه یان بی ته نگ دهکردم... گیانیا ن له ره گه وه... دهرده کیشام!... له پر که و تمه نا و ئەشکه و تیکی تاریکی... سارد... سامناک... بوو... له سه رمانا دهقه سریم، به هه موو هیزم هاوارم دهکرد... بانگم دهکرد... ده مچریکاند... هه موو ئەو هاوار و بانگانه م ته نها له گوئی خوما دهنگی ده دایه وه، به دیواری ئەشکه و ته فراوانه تاریکه بی دوا بیه که له دیواری ئەشکه و ته سامناکه که هه لده قۆزیه وه و بۆ خوم ده گه راپه وه!! که سییک گوئی لى نه دهبووم، مملانتی و په له قازیتی ئەو دم ده کرد خوم له نا و ئەشکه و ته که رزگار بکه م!!

ئەشکه و ته که دهبوو به دهمی جانوه ریکی دیناسۆری... به زاری دیو تیکی ئەفسانه یی بی ره زای ترسینهر، ئەمه نده ته کانم ددا... پاژنه م له ئەرز که ده ژهنی و گیر ده کرد... ئەرز که نه رم دهبوو... دهبوه خۆله میش... وورده وورده قوتی ددهام!! دیسان ته کانم ددا... هه موو هه ولتیکم بی سوود بوو... دهسه لات و تینم له بهر برابوو!! ترس... له ده روومدا... له میشکمداد... له له شمدا گه یشتبووه پۆپکه ی تیژی و توندی، دلّم وهک کوتکی په ره لیتی ددا، خه ریک بوو له تاوان بیوریمه وه... له خوم بچم!! زراوم برژی، گرانیی هه موو دنیا له سه ر که لله سه رو... په راسو... و چاوه کانم نیشتبوو، چاوه کانم له نا و قه پیلکیان دهرده په رین... که له هیکر!... له پر به ناگا هاتمه وه... هۆشم هاته وه بهر... راجله کیم له نا و نوینه شپه که م راپه ریم... هه ناسه بیکی توند و دریتم... خوارده وه... وام بۆ ده هات... هه موو هه وای ئەم سه ر زه ویه م هه لمژی... هه تا تیر هه ناسه بووم!! له سه ر جیگا که م قیت بوومه وه، هه موو له شم به سه ر ناو... و ئاره قه گه رابوو، به چه په ساوی... ئاورتیکم له ته نیشته خوم دایه وه!! دایکم له سه ر جیگایه که ی نه مابوو... چاوم ناردنه لای سه ربانه کانی ده ورم!... خه لکه که... هه روو کو ئیواره له سه ربانه کان پۆقژه یان کردبوو!! جگه له هه ژانه وه ی گه لای سه رکه لی دارتوو ه کانی خوار کۆلان... هه ستم به چ جووله بییک نه ده کرد، کزه با بیکی نه رم و سازگار... له سه فینه وه به سه ر گونده که دا گوزه ری ده کرد، دهنگی چه ند که له با بییک... له گه ره کی دهنگاره و له گه ره کی به گزاده کان... په رده ی هیمنی؛ ئەو به ره به یانه ی ده له رانده وه، له گه ل زه رپه ی که ره که ی مام هه یده ر پتر هاتمه وه هۆش خوم، چاوم بۆ لای دایکم گتیراپه وه،... دایکم نوینه که ی به جته یشتبوو... له سه ر پۆخی بانه که... به رمالیکی لى راپه خستبوو... له سه ر به رماله که چۆکی دادابوون!! له ژیر ته ئسیری خه ون و کابوسه ناخۆشه کانی شه و ئۆقره م نه مابوو... له نا و جیگا که م هه لستام... له ته نیشته دایکه مه وه هه لته رووشکام، به بی دهستی خوم... پتر لیتی نزیک بوومه وه... له شم له له شی ده خشا... باو تیشکیک گرقمی... چاوم هه لگلتۆفتن... به توندی هه ناسه بیکی دیکه م هه لکتیشا... پیتش چاوم پوونتر بوونه وه... هه ستم به بوونی خوم کرده وه فه رامۆشیکی زۆریشم بۆ له دلدا په یدا بوو!

- ئەلهسه لامو عه له یکوم!

دایکم سهلامی نوپښی دایهوه، ههردوو دهستهکانی بهرهو ژوور؛ بهرهو ناسمانی بی دوابی... پان و بهرز کردنهوه، بهدنگ دهمی دهزواند... ویردی دهخوتند، بهدهم جولاندنهوه ناوړپکی لی دامهوه... خوځم پیبیهوه نووساند... دهستیکی دلسوزانهی وهسهری داهینام، دوو... سی جار... فووی بهسهردا رژاندم... به پهشوکاوی و بهپهله لیبی پرسیم:

- رۆله... ئهوه بۆ راجلهکی؟

- کوړم... جهرگم، ئهوه بۆ ئهوها لهخهودا راپهړی؟

- چ جیگایکت دیشی... زگت دیشی عهزیم؟

- بی ئهوهی چاوه نواری وهلامی من بکا... پرسیهوه:

- رۆله... برسیت نیبه؟

- بهلی... برسیت، برسی، دهزانم برسیت جهرگم!

وای بهخو گوت و... دهمی بستیک لیک داپچکری!! دهپههویست من هیمن بکاتهوه و ترسهکه م برهوتینتیهوه!... بزهدیکی له زاری پچکراند، منیش به سام گرتویی و گیلانه لهدهم و زاری دایکم رادهمام، ئهوکاته لهناوهوهم گود بیوم، هواسم سپی بیون، ههستم به چ خوشییک نهدهکرد، ئهوه م بۆ نهدهات... به گرژینهوهییک... به بزهدییک وهلامی بدهمهوه و خوشییکی دروی بخه مه دل.

دهم گیرابوو... نه مده توانی زمانم بگپم، دایکیشم به دلسوژی و ترسیکهوه له من وه پامابوو، که چوئیه تی منی واده دیت... رووی گرژ دهبوو... رهنگی هه لده بزیکا... وهکو نازاریکی زور، وهکو ژانیکی دژوار هه لی گلوتیبی و دهروونی لوول بدا و هه لی ته کینی... وا خوئی بهسهرمدا کوړ کردهوه، دهستیکی دی بهسهر روومدا خشانده، سهری ماچ کردم... له پاشان... لهسهر بهرماله که ی هه لستا... پتخه فهکانی راوه شانده... لوولی دان... قه دی کردن و له رۆخیکی بانه که کوئی کردهوه و کوچکه بهرده که ی لهسهر دانانهوه.

وورده... وورده دههاته وه هوش... ههستم به چوئیه تی خوځم دهکرد! ناوړپکی دیکه م لهسهر بانهکانی دهوهرم دایهوه... تاکوتوک... خه لکه که لهخه و راده بوون، بهرهو ژووره تنگ و تاریکه کانیان داده به زین، نهخشین... لهخه و رابوو... نوپنهکانی ده پیچانه وه... دایکی لهسهریان نه مابوو، له پر له نوین پیچانه وه وهستا، بهرامبه ر بانه که ی ئیمه... له جیگاکه ی سهکنا.

هه موو به یانییک... که لهخه وه لده ستام... بهکسه ر چاوم ده پرینه نهخشین، سهیری بهژن و بالام دهکرد... بهدهست و بهلهش... بهچاو له بهکتری ده نالاین و بهکدیام ددهواند، بهلام ئهوه به یانییه... وهکو به یانیهکانی رابوردوو نه بووم!! ههستیکی تاییه تم بۆ په پیدا نه بوو نه متوانی له گه ل نهخشین تیکه لاو بیم و بزم نهکرا وهلامی دهست و چاوی بدهمهوه!!... نهخشین... به دلشکاوی بۆ نوپنهکان چه مایه وه و لوولی دان و له رۆخ بانه که که له که ی کردن و له گه ل ناوړپکی پر گله یی... له په یژه که دابه زی و له بهر چاوم وون بوو.

چاوم... له بهر دهرگای عه مباره که ی مام حاجی چه قین... بهر دهرگایه که چۆل و هۆل بوو... وهکو ههرگیز که سیتیکی به بهرده مدا تیپه ر نه بووین، وهکو ده میکی زور بی هاتوو چۆی به پیتش نهکرا بی... وا دههاته بهرچاوم!!... که له میشکی خوځم به راوردی ههرا و هوریا و بگره و بهرده و گرپی لوری... و کیشسه ی حه مبالهکانی بهر دهرگاکه ی شهوی رابوردوو له گه ل چوئیه تی ئیستای عه مباره که دهکرد... سهرم سوردهما، بیرم لی نالوز دهبوو، ناهیتی که ررم هه لده کیشا!... کو مه لیک پرسیار... له دهر وونمدا... له

میشکمد... و هکومه نجه لئیک شیر بلقیان ددها؛ سه رم له دایکم بهرزکرده وه... وهکو مبهه وئ... پرسیاره کان بهره و رووی ئه و بکه م... که ئه و بانگی کردم:

- شیرکو... گیان، بچینه خوارئ... ده زانم برسیته!!

که چاوم به ژوووره که ده گتیرا... به و ژووهری بۆ یه که مجار له ناویدا... چاوم بۆ ژبان هه لئهینا بوو... ژووهره که م به جورئیکی تر ده هاته بهرچاو... له پیش چاوما نموونه یه کی بچووکی ئه و ئه شکه و ته ئه فسووناویه بوو... که شهوی رابوردوو خه ونم پیته ده دیت!!

دایکم به په له و... په شوکاویتکه وه، رای کرده بنه بانی ژووهره که، له بن ئه سته پرک، مه نجه لئیکی راکیشایه ده ره وه، سه ریوشی مه نجه له که ی هه لگرت... شتیکی ره شی له ناو ده رهینا.

ئه گهرچی ئه و کاته به ته و اوای هاتبوومه وه هوش خۆم، بهرچاوم پروونتر ببوه وه، ترس و سام بهریان دا بووم، نه مده توانی خۆم له شهوی رابوردوو جودا بکه مه وه، هیشتا بیرم به خه ون و کابوسه که یه وه به سترابوه وه، بۆم نه ده کرا خۆم له بهرامبهر ته و ژمی ئه و خه ونه به سام و ناسازانه رابگرم، تووشی جۆره ماخۆلیا بیکیان کردبووم...!! به و هۆبه وه... به قه لب گرانی و به ده نگینگی گر... به خۆم گوت:

- په ککو... له و خه ونه ناخۆش و له و کابوسه ره شانیه!!

له پاشان رووم کرده دایکم، ده نگم هه ندیک بهرزکرده وه پیتم گوت:

- دایه... دایه شهوی رابوردوو له ناو دتو و درنج و له ناو درنده و جانه وه ری بی ره زا ژیاوم.

به ده نگینگی له رزۆک پیتم گوت:

- یه کتیکیان ده می وه که ئه شکه وت به ش کردبوه وه، خه ریک بوو... هه لم بلووشئ... قووتم بدا، ئه وه بوو له ترسانا... له خه و راجله کیم.

که چۆنیه تی ئه و شهوی خۆم بۆ گتیرا یه وه، شته ره شه که ی له ناو ده ست به ربوه وه ناو مه نجه له که، وه کو مار گه سته بیته... وا ده سته کیشانه وه و رووی تیکردم... به ئالۆزی گوتی:

- خودا... له چاوی به د... له هه سوود و دوو مۆر بتپارێزی... رۆله... خودا له ته نگانه و قووتی ژبان رزگارمان بکا... له گه ل هه موو... ئۆمه تی موحه مده دی... ئامین!!

ئا هیکی توند و گه رمی هه لکیشایه وه، پاش نه ختیک دامان هاته وه قسه:

- مادم... له زاری درنده که و له چه نگی دتیه که... رزگار بووی، مادم... جانه وه ره که... بۆی نه کرا قووت بدا رۆله... ئه مه نیشانه و عه لامه تی نه جاتن... دیارده ی خیر و سه رفرازییه... عه لامه تن... عه لامه تی فه ره حنایی و فه رامۆشین... ئیشائئه لالا... به هیممه تی هه زره تی یوسف و قوتی ره بیانی. ده سته به نووزانه وه بییک کرد... له بهر خۆیه وه... وه کو بریندار ده ی نالاند و ده یگوت:

- خودایه، روحمت زۆره... روحمت له ناوی به حران... له گه لای داران... پتیه، روحمتیک به م ئۆمه ته بکه... له م گرانیه و قاتییه... له ترس... له به لا و نازار نه جاتمان بده... بۆ خاتری هه ر چل و چوار هه زار پیغه مبه ر و بۆ خاتری نازی خۆشه و یستی خۆت. کاتیک دایکم ئه وها ده پارا یه وه... ده سته کانی به ره و ژووهره زکرده بوونه وه... ده یروانیه بن میچی ژووهره که و هه ناسه ی سارد و یه ک له دوا ی یه کی ده خوار دنه وه، به بی ده سته خۆم، له گه ل ئه ودا چاوم ده گتیران و ده مگوا ستنه وه هه تا نیگام له بنمیچی ژووهره که ده چه قین!! له کاربته ئه ستووهره که... له رایه له دار ئه سپینداره ره شه مۆرانه لی دراو ه کان... ورد ده بوومه وه... که هه ر وه په راسووی جانه وه رتیک سووتا و ده چون له ناو درز و که لینه دو که لاویه کانی داره

رەشەكان... لە دێو... و درنج و دەعبا ئەفسووناویەكان دەگەرێم... كە شەو لەخەودا ناپەخەتیاكردبووم، وام بۆ دەهات... كە ئەو دەعبا و جانەوهرانه لەم تەرەجە بنمیچ و سەراییستە دوو كە لاویە رزیوانە... پەیدا دەبن، من... بەم رەنگە سەرم هەلبیریسوو چاوم لە بنمیچەكان گیر کردبوون، بۆ ئەم مەبەستە چاوم دەگێران، بێ گومان دایكیشم بە جۆریكى تر سەری بەرزکردبوو و كە سەیری بنمیچ و پەراسووە سووتاوەكانى بانەكەى دەکرد... لە شتیكى دیکە و بۆ مەبەست و ئامانجیكى تر دەگەرێم!... ئەو لە شتیكى دیکەى وا دەگەرێم... كە لە گەل جانەوهروو... دێوو... و درنج و دەعبا ترسینەرەكانى من بیستم لێ دەکردنەوه... جیساوازیكى ئیکجار زۆریان هەبوو.

دایكەم وەكو هەستی بەوه کردبێ... كە من بەو نوزكە نوزكە و دادخواست و پارانەوه و نازکردنەكەى ئەو دەیکرد... دلتنەنگ دەبم!... زۆرى بێ نەچوو دەستی بۆ ناو مەنجهلەكە درێژ کردەوه... شتە رەشەكانى لەناو دەرھێناوە، گەراییوە لای ناگردانەكەى... كە من لە رۆخیدا؛ هەلتروشكا بووم، شتە رەشەكانى لەرۆخ ناگردانەكە دانان... ئامانجیكى هێنان تەزى كرد لەناو، سەمونه ووشك و رەق هەلگەرپاوەكانى خستە ناو... هات لەرۆخ ناگردانەكە... لە تەنیشت من دانیشت... بە مرازی دلدانەوهى من... دیسان دەمى لێك کردەوه و بزەبێكى لە لێوێكانى پچراند... بەهێمنى مرتاندى:

- ئەلعان نانت بۆ حازر دەكەم... جەرگم.

- دەزانم زۆرت برسێه... هەر ئیستا سەمونت بۆ دێنم... بیهۆی:

زۆر بە دلسوۆزى و دیقەت لێم وورد بوو... جارێكى دیکەش بۆم گرژبەوه، وەكو بلیتی ئەویش هەستى بە هێمنى و دلنیاى بێك کردبێ... لەسەر خۆ و... بەغەریبى لەسەر قسەكانى رۆیشت:

- خەونە ناخۆشەكانى شەویشت هەر بەهۆى برسێه تێبەوه بوون!

- رۆلە نابێ بە برسێه تى بخەوین... دەنا خەونى ناخۆش دەبینین!

كاتێك بیستم لەو قسەیهى دایكەم دەکردەوه... هەر لەو كاتەدا... بانگیك... هاوارێك... زېرەبێك... لەناو ئەشكەوتى پر پێچ و پەناى مێشكەدا... هەلدەستا و لە هەموو دونیادا دەنگى دەدایەوه:

- بەلام چار چیه... دایە گیان... چار چیه؟ بۆچی... ما هەر من و تۆین لەم گیتیهدا... بە برسێه تى سەر دەخەینه سەر بالیف؟ نازار و ژان و مێشك و دەر و وتمان هەلدەگلۆفێ.

- دایه... هۆ... دایه گیان... بۆچی هەر من و تۆین... لەگەل هەموو هەناسەبێك... جارێك مردن دەبینین... بروسكەبێكى ژان... كە یانمان دەهەژینى و گەدە و ریحۆلەمان هەلدەتەكێنى؟

- نا... نا... دایه... هۆ دایه لەم ولاتە بەرینهدا... هەزاران هەزارانى وەكو ئیمه بە زگی بەتال سەردەنیتەوه، زۆر بەشیان تەنانهت بالیفیتكیش، سەرىنیکیشیان نییه سەرى وەسەر بکەن!!... رەنگە گەلێك لەمانەش... كە سەر دەكەنە سەرىنیک... جارێكى دى سەر هەلنەهیننەوه و خەوهكەبان لى بێى بە خەوى یەكجاری.

- دایه گیان... ئیمه ئەستێرەمان لە ئاسماندا نییه!!... ئەستێرەكانمان رووچون... رێژاون!!.

دیمەنى كابر پیرهى قەلاتە كۆنەكەى هەولێر... كابر پیره برسێه كەى تەنیا شەویك بردیانە نەخۆشخانە... بەهەلە ئەویش بەهەلە... بردیانە نەخۆشخانە... وایان دانابوو نەخۆشە!! بۆ بەیانى كە بۆیان ئاشكرا بوو نەخۆش نییه و برسێه... فریبیان دایەوه كۆلان!!... هەرودها دیمەنى (زەرى) كچه زەرد و لاوازه كەى گوندی (مێرگەسۆر) م لە پێش چا و قیت بوونەوه... هەردووکیان خۆین و گۆشتیان هاتەوه بەر...

له پيش چاوم قيت بوونهوه، وهكو دتپو... و درنجه كاني شهو كه وتنه گيانم.

- زهرئ... گوندى ميترگه سؤر... ئه و كيژۆله لاوازه برسپيه... رۆژ هه تا هيوارئ به ناو كۆلانه كاني گوندا دهگهرا، ناني بۆ دايكه نهخۆشه پهككه وتوهكه و بۆ خوشكه بچكۆلهكه ي پهيدا دهكرده!!

به هار رۆبي؛ هاوين هات، هاوين رۆبي... پايه هات... كه گهلا وهربن... باي خهزان دۆل و چيياي داوه شاندى و رووتى كردنهوه... زستان به ميژهري سپييه وه ميواني گوند بوو!! زستانىكى تووره و تووندو تووش بوو، كه به فر دونياي داپوشى... بهسته لهك... كۆلانه كاني گوندى داخستن، زهرئ... ش له گه شته كه ي وه رهس ببوو! پتي له گوند بري! ههستى بهوه دهكرده... قاتيه... برسپيه تيه... نان به ئاسانى چنگ ناكه وي، له گه ل دايك و خوشكه كه ي ده رگاي كۆليته كه يان له سه رخۆ قايم كرد!! له ركي مردن... بريارى مردن باند!! پاش سچ چوار رۆژ ئه و جا خه لكى گوند... ههستيان كرد زهرئ ده رناكه وي!! به فرى كۆلانه كانيان شكاند... كۆليته كه يان له رتسمه برد! زهرئ و خوشكه چكۆله كه ي، هه ر ته نها به ئاسته م هه ناسه يتيكيان له به ردا مابوو!! دايكه نهخۆشه كه شيان بۆ يه كجاري سه ري نابوه وه و نوستبوو... ئيتر هه رگيز هه لته ستايه وه.

كه ئه م رووداوانه م وه بيير ده هاتنه وه... نيوچاوانم گرژ ده بوو... هه ناسه م له پيكيكي قه سه ل ده خوارده وه، دلم وهك چۆله كه ي سه رپراو... ده گه وزى و هه لده په ري، رووم كرده دايكم، هه نديك تپي وه راسام... له ده موچاوه چورچ و پووته كه ي... له به زن و بالا ره قه له و باريكه كه ي... له ده ست و پلي ووردبوومه وه، له گه ل خۆمدا ده مگوت:

- به لئ دايه گيان چار چييه؟ بۆچ هه ر من برسپيه؟ هه ر ته نيا من به برسپيه تى سه ر ده نيمه سه ر سه رين؟ هه ر من خه وى ناخۆش ده بينم؟ نا... نا... دايه... زۆرى وه كو من و تو برسى له و دونيا يه دا به خوريني سه ر ده كه نه سه ر سه كۆي ژيان... زۆرى وه كو من... ته نانه ت خه ويش ناچپته چاويان و له ژيانى رۆژانه ياندا... هه زار له خه ونه كه ي من خه ونى دژوارتر... ناخۆشتر ده بين... ده چيژن.

كه ئه م ته رحه بيране له كه لله ي من ده زرينگانه وه... دايكم هه ر مرته ي ليتوه ده هات هه ر قسه ي بۆ من ده كردن... وه كو بيه وي برسپيه تيه كه م له بيير بياته وه... سه بووريم بده ته وه:

- كووم، خودا خيري (ره فبيق ساحيب) بنوس... له سايه ي ئه و هيندۆكه موسلمانه... خواپه رسته... هيشتا به شي چه ند رۆژتيك، وشكه سه موغان ماون، تا ئه و چه ند رۆژه ش تپيده په رن... ئه وا خودا كه ريه. كاروانه كه ده كه ين... گه نم ده هينين...

وه به ده نگ و به ركيكي هيستيريانه... هاواري كرد:

- مه رج بي له مه وودا... ناني ماده ي گه فى به هاري نه بي ده رخواردت نه ده م!

- شه رت بي... هه ر ئه ستوركي ته ندوور و ناني هه وراماني و شلكينه ت بۆ بكه م! وه له به ر ده م قسه و هاوار كردنه وه... تلكي له ئامانه كه وه رده دا... سه مونه كاني ده خوساندنه وه.

هه ستم به برسپيه تيه كي زۆر ده كرد، به ته واوى كاس ببووم... و ببووم. كه شه نگ و گيم ته پ ده بوون... پي ببوون له هه وا، ووشته و فيكه يتيكي تيژى... وهك فيته ي شه مه نده فه ره كه ي هه وليتريان ليتوه ده هات!!... به تامه زروبي چاوم برييه جوولانه وه ي ئه نگوسته ي دايكم و خووزيم قووت ده دا يه وه، سه ره راي ئه و هه موو كه شه نكي و تامه زروبي و بي تا قه تيه ش... سه يرم به سه مونه كان ده هات كه دايكم به تلک... وهك ماسى مردوو له ناو ئامانه كه دا... سه ر ئاو، و... بن ئاوى ده كردن، له گه ل خۆم ده دوام:

- ئەگەر بېتتو لە دایکە بەدبەختە کەم بپرسم:
 ئایا تۆمەتی موحەممەد... مام حاجی و توفیق بەگ و ئەحمەد شەشخان و شیخ قطبالدینیش...
 دەگرتتەو؟

- ئایا... ئەمانەش دەگرتتەو... کە بوون بەھۆییکى گەرەى ئەم قاتى و برسپەتى و نالەبارەى گوند
 و... ناوچەکە دەرنەو؟

- ئەگەر بېتتو ئەم پرسپارانە لە دایکە بکەم... ئاخۆ دەبىن وەلامەکەى... وەلامى ئەو دایکە سادەو
 دلنەرمەم دەبى چى و... چۆن بى؟

ئارەزووم زۆر بوو کە ئەو پرسپارانەى ڕووبەڕوو... و ئاراستە بکەم... بەلام ئەو ماوەى نەدام... پېشى
 پتگرتم؛ کە بەبى دەسەلاتانە... بەزەلیلی... بەزمانیکى لەنگى پى لە پارانەووە گلهبى... دووبارە
 نووزاندیەو:

- خودایە... ڕوحمیکمان پى بکەى، لەچەنگ ئەم هەژارى و نەداربە... لەم چۆنیەتیبە تالە ڕزگارمان
 بکەى!!

- خودایە، بە دادپەرورەى خۆت لەگەڵمان بجووتییتەو...! لەگەڵ ئەوانەش کە بونەتە هۆى ئەم
 نەهات و گرانبە. خودایە دەستی ئەوانەش بگرى کە لەم ڕۆژە ڕەشانەدا... لەهانای هەژاران هاتوون و...
 یارمەتییان دەدەن.

لەگەڵ ئەم نووزانەووە و پارانەووەبەش، چاوى پى بون لەگریان... لىوى دەکرۆژتن... بىرى لە ڕۆژانى
 رابوردوى خۆى دەکردهو... هەتا دەهات بەسۆزتر دەکرۆزایەو:

- ئەوێ من دیومە، جاریکى دیکە نەیبینمەو... ئەوێ تۆمەتى موحەممەدە نەیبینى... هەتا
 دوژمنیش... بەدوژمنیشى نیشان نەدەى... هۆبارى تەعالا!!

نوزە و کرۆزانەووەکەى دایکە... وەک دلۆپەبیکى ئەبەدى دەیدا لە ئەشکەوتى مېشکەم... لەپەرەدى
 دلەم، مېشکى دەکوێم... دلێ بریندار دەکردم، هەستى دەرووشاندم... کەیانى دەهەژاندم... گیانى
 دەگوشیم... دەگوشیم... هەتا گیانى دەکردمە دەنکە هەرزىتک، کەچى ئەو دەنکە هەرزە وورده
 بچووکەش... هېشتا لەلەشمدای جىگای نەدەبوو... ئارامى نەدەگرت... هېمن نەدەبوو.

کە باوکم نەخۆش بوو... لەناو نوێن کەوتبوو، دایکە لە دەروونى هەستى بەو کەردبوو...
 نەخۆشپەکەى نەخۆشى مەرگە، هومىدى لەو بربوو... جاریکى تر لەناو جىگاکەى راست بېتتەو، دلێ
 کەوتبوو سوت و سوێ... ئاگرى تىبەرېبوو، هەناوى دەکولى و هەرگىز نوزەى نەدەپراپەو...، زۆر جار
 باوکم بەدەنگە نووساوه بى هېزەکەى بانگى دەکرد:

- کچى ئافرەت دەبەسە... بېبەرەو، شوکر من چاکم... چىتر مندالەکان نارەحەت مەکە، کچى
 گوناحە... خوا هەلناگرى وادەکەى!!

زۆر جار ئېمەش لەگەڵ دایکە دەمانداپە پىمەى گریان و فرمىسک باراندن، بەلام دایکە لى بىو
 بەسەودا، هەر لەبەر خۆپەو دەبگوت و دەنووزایەو... لەناو دەسووتا، بەبى فرمىسک کولى دلێ
 دادەمرکاند، کە باوکیشم مرد، هەموو بەیانپىتک کە بۆ نوێژ هەلەدەستا، سەرىکى لەمن و لە خوشکەکەم
 خوار دەکردهو و هەستى رادەگرت، لەو دلنیا دەبوو کە ئېمە نووستووين، ئىدى دەستى پى دەکردهو،
 شىوونىکى تازەى دادەمەزراندەو، شىوونىک... هەر بۆ خۆى و لەگەڵ تەنیا خۆى، ئۆقرەى لى هەلەگىرا!

ئەم سەر و ئەوسەرى ژوورەكەى دەکرد... وەكو بریندار دەینالاند... بۆ بەختی رەشى خۆى دەگربا... باوکی
کۆچکردوومی دەلاواندەوه:

- هەى لەمنى... قورپەسەر... و کوینى

هەى لەمنى... بیکەس... لەوی زەمینى

لە پاشان لەگەڵ فرمیسک باراندنەوه، بەرمالەكەى رادەپەخست، دەچوو سەرى... چۆكى دەدان...
کړنووشى دەبرد... لە خوا دەپاراپهوه یارمەتى بډا... لەبەر خۆپهوه دەپیرسى:

- چۆن به و بیکەسى و بى دەریه، دەتوانى ئیتمه و مندالەکانى به خیتو بکا؟

هەر کاتیک هەستیشى بکردبا... ئیتمه نەنوستووین و بە ئاگاین، زوو دەپیرپهوه... لەسەر بەرمال
هەلدەستا... دەستەکانى وەر و ویدا دەهینا خۆى بە ماشتنى ژوورەكە و کەلوپەل ریکخستنهوه خەریک
دەکرد، بە لای خۆپهوه، خۆى لەوه دەپاراست کە ئیتمه هەست بە چۆنییه تیهكەى... بە ئازار و ژانەکانى
ناوهوى نەكەین!! کەچى من هەموو بەیانیهك... من... لەگەڵ ئەو هەلدەستام، لەژێر لیفەكەوه خۆم کړ
دەکرد، تیکەلاوى کړووزانەوهكەى دەبووم... لەگەڵ ئەو فرمیسک دەپژتته سەر بالیفهكەم. وەكو ئەو
دەر وونم دەکولا، دەکولا... تا هەلدەچوو... بى ئەوهى بتوانم خۆم بهوه ئیقناع بکەم... کە پتیبوست بى
منیش لەو شیوهنە کړ و کزەكەى بەشداربم!، تا وام لیتهات... منیش لیم ببوو بە عادت... ئەگەر رۆژیک
گوتم لە شیوهنەكەى نەبوایه... لەناو نوین قیت دەبوومهوه... خەوم لى دەزرا، هەستم بە جۆره بۆشاییک
دەکرد... وام بۆ دەهات... شستیکم لى وون بوه و... دەگەر ام بیدۆزمهوه، هەتا سەردەمیتیکى زۆر ئەم
چۆنییه تیهه دەوامى کرد، هەتا ئەو کاتەى رۆژگار ملی بە دایکم چەماندو... خستیه ژیر گرانایی باری
ژیان، کارکردن... توانهوه... هەولئى گوزەرانى خیتزانەكەى... ئەوه ببوه خاوهنى و لە شیوهن و نووکه نووک
وەستاندى.

ئیتەر لەوه و دوا، تەنیا رۆژانى پینجشەمه، رۆژانى جەژن... یان رۆژى عالفه، دەچوو گۆرستانەكە...
سەرى هاوسەرە کۆچکردووهكەى دەدا، ئاگرى هەناوى لەسەر گۆرەكەى دەکوژاندهوه، زۆریشى پى نەچوو...
لەو زیارەت و هاتووچۆپهش... پتیبى گرتنهوه... هەتا رۆژان دەهاتن و تیدەپهپین... هەتا زەبر و زەنگى
رۆژان... باری گرانتر دەکرد و... ئەركى پتر دەکرد و لەتەمەنى دەتواندهوه... ئەویش پتر ملی دەچەماند،
باوکمى لەبیر دەکرد... تا بە یەكجاری نوزە و نالەى برایهوه و... تا ئەو رۆژەى خوا خوشکە بچکۆلهمى...
لەبەر زگ هەلگرت و بۆ خۆى برديهوه.

کە گولیزارى خوشکم مرد... قۆناخى مندالى بەزاندىبو... ببوه نەونەمامیتیکى شلکى شەنگوشتۆخى
گونەكە، ببوه مانگیتیکى زەردى چوارده ساله، چەند لاوتیکى گوند... ئاوریان لى دەدايهوه... هۆگرى
ببون، بە تەمای خواست و بۆ هاوسەرى ئەو... ئاواتیان دەچنى، دایکم زۆر زۆر کەیفى بهوه دەهات... کە
گولیزار هاتوتە ریزی ئەو کچانەى... سەرنجى کورگەلى ئاواپى رادەکیشن... و لە ریتگای کانى بۆیان
دەوستن، وە بە هەموو توانای هەولئى دەدا... جوان و شوخ و ریک بیتە بەرچاو، زۆر جاری وا دەبوو...
کە گولیزار لەسەر کانى... یان لە کارێک دەگەرپهوه ما، دایکم... لەبەر دەرگا بۆى دەوستا... لە
دوورەوه هەر تیبى وەرادهما... هەر تیبى وەرادهما... تا لەدوا بیدا بە دەنگ بەخۆى دەگوت:

- هەى بە قوربانى... بەژن و بالات بم... کیژە جوانەكەم!

کە گولیزارىش نزیکتەر دەبووه... دایکم بۆى دەکشایه ژوورەوه و بە دەم کشانەوهش دەیگوت:

- هەزار کچه میرت... بەدامان بن... تۆ سەد لەوان دلگیرترى!

گولیزاریش... له دواى نه خوښیښکى درېڅ... دلې له لېدان وهستا. ئیستر له وړوڅوه دایکم... وهکو شپېتې لېهات... قه دهرېک به ته وای عه قلی تیکچوو، له گه ل شه به ق ده چوه سهر گورستانه که ی زهیتون و درېژایې وړوڅی؛ له گه ل گولیزار کورت ده کرده وه... تا ده بووه شه و نه ده گه رایه وه... ئیدی گریه و ناله و کړووزانه وه و کړوشکه ی دایکم... بوه خوړاکى وړوڅمان.

وړوڅى مردنى گولیزار... دایکم... چاروگه و شهرم و حیشمه تی له بیس چووبوه وه، وهکو دهر ویشه کانی خه لیفه سهرسور... پرچی نواندبوه وه... به سهر روو... و لامل و پشتیدا بلاوى کردبوه وه. پرچی دهرنى و له پیش تهرمى کچه لاهه جوانه مهرگه که ی سه ماى ده کرد... کچه که ی ده لوانده وه:

هه ی... مه که... وړوڅه مه که

بابان ویرانم مه که

خه لکى... به تالانى ده چوو

مه ر... به رانه... یه خته به، شه که

ئه منى بیکه س... بیده ر... ئه منى مل به کویتن

به تالانم ده چوو

گه رده نى زه رد... به ژنى باریک

رووى به خال و... دوو چاوى رهش به لکه

هه ی... مه که...

وړوڅه مه که

بابان ویرانم

ده توخوا مه که.

ئیدى له وړوڅوه... نووزه ی دایکم نه برایه وه، هه مسو به یانیه ک... هه مسو نیوه وړوڅه ک... هه مسو ئیواره به ک... که کچانى گوند ده چونه سهر کانیاو... ده چونه ناو ره زان... ده چونه کوڼو کانی... ده چونه بیسرى... ده چونه شایى و سهیران... داوت و بووک... یان ده گه رانه وه ئاویى، ئه و له بهر دهرگاوه راده وهستا... یان له قورنه بیکی ژورره که مان... خوڅى وه بییک ده هیتا... ده ستى به لواندنه وه ی جوانه مهرگ ده کرد، ده کروزایه وه... نووزه ی وه کو دلوه بیکی ئه به دى... جه رگ و دلې ده کوڼیم... میسکى ده له قاندم، بورکانیکى ئاگرینى ده خسته دهر وونم، داخى گرانى مردنى جوانه مهرگ بووه به شیتک له ژیانى وړوڅانه ی ئه و سهرده مه ی منیش، به ناچارى له گه ل دایکه کلوه که م له و وړوڅه ده ژیاين هه تا پتر چاوم تیده برین، پتر فهراموڅیم ده هاته وه.

هیشتا چاوم له ئه نگوسته کانی دایکم ئالابون، سه موونه کان... وهک ماسى مردوو... سهر او بیون و گه وزیان ده دا... تا ده هات ده په ئمان... گه وره تر ده بیون، له گه ل خوڅما ده مگوت:

- نای کوره، سهیره... ئه م عاله مه... چوڼ له گه ل خه یالى خوڅیاندا ده دوتین!! داواى شتیشى لى ده که ن!!.

توخوا شت له خه یال داوا ده کړئ؟

له پاشادان... ههر به خوڅم ده گوته وه:

- خەلکەكە بەزبون... دواى سىپبەرى خۇيان كەوتون... راوى سىپبەرى مېشكى خۇيان دەكەن!.

لە ئەنجامى لى ووردبونەوهم لە نزاكەنى داىكم... بۆم دەردەكەوت كە ئەم پىسرتنە ساويلكە... دلسافە... بەدبەختە... لای واپە نزا و پارانەوئەكەى... داواكانى... ناواتەكانى... بۆ خۆى و بۆ ئۆمەتەكەى موخەمەد... لە ئاسمان دەنگ و پەنگىك دەدەنەو... وە بەسووك و ئاسانى ھەموو ئۆمەت... لە تەنگانە و نەخۆشى و ناخۆشيبەكان پزگاربان دەبى، يان بە دوعا و پارانەو و چۆك دادان و كرتوش بىردن... مل شۆپكردن... دوايى بەقات و قىرى و بە برسپەتى دى... بگرە تەنانەت سىپبەرى ھەژارېش... وەك ھەورى خەم و پەژارە. لەسەر ئەم كوورەى زەمبەنەدا... دەشۆرتتەو و پەرت و بلاو دەبیتتەو.

كەچى، ئەمن ئەوئەندە تى دەفكرېم... ئەو ناچوو مېشكەو... كە ئەم شتانە... وەكو داىكم خەيالى لى كۆرۆتتەو... وەھا جىبەجى دەبن. گرېمان... رەفىق ساحىب... لىقى ھىندۆكى موسولمانى خواپەرست، ھەز لە چاكە دەكا... مەروپىكى خىرخواپە... بەلام من ھەر چەندە ئەو سەردەمە بە مندال نەدەمژاردارم...، ھەموو رۆژىكى ھەينى كە بە خۆى و جۆركە سەموون و كەلوپەلەكەى لىمان پەيدا دەبوو، تانەبىكى كزم لەناو لۆجەكانى پوویدا بەدى دەكرد، ھەستەم دەكرد... ئەویش دلتشكاو و ئازارى خۆى دەچىژى!! لام وابوو... ئەویش لەناوئەوئە دەسووتا و دەقناپەو، ژان و پەژارە ھەلى دەگلتۆفى!... ھەرگىز رۆژىك ئەم ھىندىبە خواپەرستەم نەدیت... پى بکەنى!... رۆژىك بە رووى گەش و دلتخۆش چاوم پى نەكەوت، جاروبار نەبى... كە لەمن وەرادەما... ماوھىك لىم وورد دەبوو... كرىك بالى بەسەردا دەكېشا... وەكو لە دەرباىكى بىسكردنەو نەقووم بى... ئەوھا... لە دواپىدا دەستىكى وە سەرم پادەھىنا، بە رووم دەگەشاپەو، بەبىكى غەربى لەسەر زار ھەلدەنىشت!! ئاھىكى دوور و درىشى دەخواردەو، زۆربەى ئەو جارانبەش، فرمىسك لە چاوەكانى قەتېس دەمان... بەلام خۆى دەگرت... رىگای بە فرمىسكەكانى نەدەدا... بە خۆرايى برژىنە ژىر پىيان! ئەوجا ھەلدەستاپە سەر پى و... جۆركەكەى بەجى دەھىشت و... سەرى كەمىك دادەنەواند و لەبەر خۆبەو دەبىگوت:

- بسمىل لاھى... رەھمانە... رەھىم!

و ھەردوو دەستى بۆ سەر گوپبەكانى بەرزەكردنەو و ھەنگاوى بۆ دەرگا دەنا و بەداىكى دەگوت:

- خودا ھافىز... رەفىك... سەلام ئەلىك!

پاشەوپاش دەكشاپەو دەروەى ژوورەكەمان و يەكسەر بەرەو مەزگەوت ھانای دەبرد... بۆ ئەوئەى خەفەت و پەژارەى بە ناوى دەس نوپژ بشۆرتن و لەسەر تاتە بەردەكانى بسوئ و نوپژى ھەينىش بكا.

رۆژىك داىكم لەبەر خۆبەو دەى مرتاند:

- دەبى... بۆچى... رەفىق ساحىب، عاذز بى؟

- دەبى ئىمە... شتىكى وامان كەبى... دلى زویر كەبى!! يان لە رووداوتىك دلگىر بووبى... كە ئىمە ھۆبەكەى بىن؟ گەلىك لىكى دەداپەو، بەراوردو حىساباتى دەكرد، لە ئەنجامىش شكى بەخۆ و بە منىش نەدەبرد... كە كارتىكى وامان كەبى بە جۆرىك ئەو بگرىتتەو... ھەرگىز بۆى نەدەكر... وەلامىك بۆ پرسىپارەكەى و دەست بەپىنى، ھەتا ئەو رۆژەى... رەفىقە ھىندىكەمان لەگەل لەشكەكەى لىقى ئىنگىلەز... لەسەرمەيدان و لە گوندەكەمان... بۆ يەكجارى وون بوون، كەسپىش نەيزانى بۆ كوئ!!... لەناو ئاواپىشدا وا باو بوو... كە بۆ بەرەى شەر پەوانە كراون... ھەندىكېش دەيانگوت گەراوئەو و لاتەكەى خۆى... ئىدى لەو رۆژەو... تا ئىمروش... بەدەيان رۆژانى ھەينى بەسەر گوندەكەمان ھاتن و تىپەپىن، ھەموو ھەينىكېش لەمەزگەوتى گەورە نوپژى جومە دەكرى، كەچى جارىكى تر چاومان بە رەفىق ساحىب

نەگەوتەوہ و... دایکی کلۆلیشم... ھەر نەگەیشتە وەلامیٹک بۆ پرسیارەکە... وەلامیٹکی ئەوھا کە دلی پیتی ئا و بخواتەوہ.

منیش ئیمپرۆکە... تەنیا ئیمپرۆ... پاش ئەوہی چومە شار بۆ خویندن، لەشاردا تیکەل بەژیانیکی جەنجال بووم، لەگەل کۆمەلێکی فراوانتر لیک خشام، چومە ناو ئەو کۆمەلانە و... لە کۆبوونەوہکانی کۆمەلەئە هیوا بەشداریم کرد، لە بلاوکراوەکانی کۆمەلە و لەو کتیبانەئە نامۆژگاری دەکران بیانخوینینەوہ، لە زەبر و زەنگی پۆلیس و سیخوڕەکانی شار، لەھەلسووکەوتی ئەو ھیندیە لیقیانەئە لەشار بەدوای سۆجەری سپی ئینگلیزەوہ کەوتیون، لە کۆلان و بازار و چایخانە و پیش مەبخانەکانی شار پووہوویان دەبووم، تیگەیشتم کە رەفیق ساحیبیش... ھەرگیز لە ئیمەئە خەلکی ئەم ولاتە خەمبارە... باشتر و دلخۆشتر و ھەساوتر نەبووہ، ئەویش، ھاوریبە ئاسیایی و ئەفریقاییەکانی ئەویش... لە ولاتی خۆیان... لە چۆنیەتیکی خراپتر... لە چۆنیەتی ئیمە دەژین... ئەوانیش ولاتەکەیان... وەکو ولاتی ئیمە... لەژێر ئەرک و باری بیگانەدا! لەژێر کابووسی نۆکەرەکانی بیگانە... لەژێر جەزەبەئە خۆفرۆشانئە وەکو توفیق بەگ و شیخ قطب الدین لەژێر قامچی خویزەئە وەکو رەفەعت ئەفەندی و ئەحمەد شەشخان... دەچەوسینەوہ... ئازار دەچێژن... دەنالین، ئەو چۆنیەتیان... چارەنووسی بەوہ گەباندوون بینە لیقی لە لەشکری ئینگلیزەکان... داگیر کەرەکانی ولاتەکەیان... بۆ ئەوان خۆیان بخەنە مەتەرسی مردن و لەناوچوون... دوورە ولات بن... بەھاوئێژتینە ناو کورەئە جەھەننەمی شەر... سووتان و... رووخان و... وێرانکاری، بۆ ئەوہی ئەوان قازانجیکی لێ و دەست بەتین و ھەر تەنیا لە پیناوی ئەوہی... ژیان... نان... بۆ خۆیان و خێزانەکانیان مسۆگەر بکەن!... ھەرودە چارەنووسی رەفیقە ھیندۆکەئە ئیمەش... بە من و دایکم و گوندەکەمان گەباندبوو.

کە لە لیکدانەوہکەم... دەگەیشتم ئەو ئەنجامە، ھیمناپی و فینکاییتک... بەریان بەسەر دلەمدا دەھینا، ھەستم بە ھەسانەوہییتک دەکرد... ھەزم دەکرد... لە دلی خۆمدا ئارەزووم دەکرد... دایکیشم ئەمجۆرە راستیانە بزانی، ئەم راستیە تال و تفتانەئە بیوون بەھۆی دوور ولاتی و دلگیری رەفیق ساحیب و گەیشتنی بەگوندەکەئە ئیمە، ھەرودە ئەو شتانەش تێ بگا... کە عەمەری سلیمان و مەحمودی سەعید و ھاوڕیکانیان... بە ھۆیانەوہ یاخی بیوون، سەریان لەگوند ھەلگرتبوو، دابوویانە سەفین، لە پەنا سەفینەوہ مەملەتییان لەگەل حکوومەت دەکرد، بەرەبەرەکانیان دژی گەنم بن گۆم کەرەکان دەکرد، دژی توفیق بەگ و مام حاجی و شیخ قطب الدین و ھەموو ئەوانەئە دەنکی گەنمیان لە گەرووی ھەژارانئە گوندەکەم دەدزی و دەیان فراند و دەیان خستە گەرووی دوژمنان، لە پیناوی قازانجی تایبەتی خۆیان، ئەوانەئە بەناوی خودا و موحەممەد، بەندەکانی خودا و ئۆمەتی موحەممەدیان لە برساندا دەکوشت... ئومەتی موحەممەد و غەیری موحەممەدیش... بۆ ئەوہی تاقە دەمارتیکی لەشیان بەرزئە... بۆ ئەوہی شانەییٹک لەدل و لەشیان لەبەر ئیش و ژان بچوولئە.

دەمھەویست دایکیشم ئەمانە بزانی، لەو راستیانەش بگا... لەم راستیەش کە بەنزا... بە پارانەوہ و ھانا بردنە بەرخوا و پیغەمبەرەکانی خودا، بە چۆک دادان و کړنووش بردن... چ ناکرئ.

***

ناوی خوای... لی دههیتیم
 ده رکی عه مبار... ده شکیتیم
 به بار... گه نم... ده ردیتیم
 له ناو... وهردا ده یچیتیم...
 هه ژاری پی ده ژیتیم
 خوا ده فهرمووی
 نه ویش ده پوی
 ده نکه گه نم ده نکه گه نم!

له گه ل هاوریتیه لادییه کان... هاوریتیه برسیه کانی قوتابخانه که م... له چایخانه که ی بن قه لاتی...
 داده نیشتن، چایخانه که... له و تاکه چایخانه ی شار بو، که له و رژژه گارانه دا رادیویان هه بوو.
 پاش نیوه رادیویان... له دوا ی له قوتابخانه گه رانه وه مان، هه ر له بۆ گوئی گرتن له رادیوییه که، یان بۆ خو
 له بیرکردن، ده چوینه نه و چایخانه یه، له کات و واده ی خوئی (مستیل) ی چایچی، به ناز و فیزیکه وه،
 به ره و رادیوییه که ده له نگایه وه... تا ده گه یشته لای میتزی رادیوییه که، چه ند جاریک ناوړیک ی بایی له
 خه لکه که... له دانیشتونانی چایخانه که ده دایه وه... زه رده خه نه ی به روویاندا ده باراندن!... وه کو زمانی
 حالی بانگ بکا:

- خو... ده بین چیم هه یه!!

- ئیوه... شتی وه هاتان دیوه؟

چاک دانیشن... کپن... گوئی بگرن... ده نا!...

ئینجا باسکی کورته کی لی هه لده مالی... ده ست و بازووی تا هه نیشک رووت ده کردن... به ئاسته م
 دوو په نجه ی بۆ میلی رادیوییه که دریت ده کردن... میله که ی باده دا؛ ده یگتیرا... بایده دا... ده یسو و راند... هه تا
 رادیوییه که ده که و ته خرپه و خشپه، خه لکه که ش... وه کو به هیزی مه گناتیس خه ویترا بن... وا کړی ده بوون...
 جووله یان لی برابوو، هه ندیکیشیان... ته نیا ملیان له گه ل جوولانه وه ی میلی رادیوییه که ده جوولانده وه،
 هه موویان به سام گرتووی... وه کو به رامبه ر قیبله دانیشتون... نه وها روویان له ئامرازه عاجباتیه که
 کردبوو... ده میان به ش کردبووه.

رادیوش... خسه خشیک و فیکه کیشانیک تیژ و ناساز... پیشه کی ده نگی مؤسقیاییک تیکه لای
 لی هه لده ستا... تا وورده... وورده سافت و سافت ده بووه... ئیقاعیک ریکی له ته مبووره بیتک... لی
 به رزده بووه تا کوره ده نگی خو شه که دهستی به گۆرانیه که ده کرد:

ناوی خوای لی... دههیتیم

ده رکی عه مبار ده شکیتیم

به بار گه نم... ده ردیتیم

هه ژاری پی... ده ژیتیم

ده نکه گه نم...

گه لیک له دانیشتونانی چایخانه که... له گهل دهنگی ناواز و گوزانیه که... خو بان دده دوزیه وه... ناهیان هه لده کیشان چاویان پرده بوون له فرمیسک!!... ئیمه ی قوتاییه لادییه کانیش... له گهل ته واو بوونی گوزانیه که... کومه لیک خه م و په ژاره و بیرو نه ندیشه دهوریان ده داین.

دوا به دوا ی گوزانیه که ش، دهنگویاسی شه ری جیهانی ده خو تندر ایه وه:

- له شکر ی داگیر که ری فاشیستی نه له مان، خاکی پۆلۆنیای پی شیل کرد و کوشتن و پروخانی له و ولاته نایه وه!!.

- خه بات که ره کانی بهرگری فه رانسه، پیش به هیرشه درنده کانی نازی... ده گرن.

- پیشمه رگه کانی ولاتی دانیمارک... باره گای له شکر ی جهرمه نی خو تینخوریان... به ته قه مه نی هه لته کاند... زیانیکی گرنگیان له ئوردوگا کانی نه و داگیر که ره داوه.

- تورکیا ده چیتته پال سویتدخوره کان!

له ناو دهنگویاسه کانیش... کابرای قسه که ر... به نازایی و میترچاکی و دیموکراتی و ئینسان په روه ری... سویتدخوره کانی هه لده گوت، به هه موو هیزی دهینه راند:

- سه رکه وتن... بو سویتدخوره کانه...

- چه رچل ده لی: سه رکه وتن بو ئیمه یه!!.

- سویتدخوره کان زامنی نازادی و سه ره خو بی، هه موو گه لیک ی ژیرده ستن له دنیا دا!!

دوا ی له گو تیره کان و هه موو دانیشتونانی سه ر زه ی ده کرد... که پالپشتی له شکر ی سویتدخوره کان بن... دژی نه لمانیای نازی تیبکوشن و به ره به ره کانی بکه ن.

وه دیفه رموو:

- نه گهر بیتو خوا بکا... سویتدخوره کان سه ر بکه ون... نه و سپیبه ری برسیه تی... هه ژاری... چه وسانه وه و دیلی و ژیر دهستی... له سه ر رووی زهویه که ماندا... ره ش ده که نه وه و له ناوی ده بن و دهیکه ن به خه ون و خه پال!!.

ئیس ته گی رادیویه که... ئینگلیزه کان... له رۆژه لاتی نزیک... دایان مه زران دیبو... ده یانگوت له شاری حه یفای فه له سستینه... ئیمه... قوتاییه کان... له لادی و هه تیبوون... یه که م جار بوو گو تیمان له رادیوییتک ده بوو... که به زمانی زگما کمان قسه بکا... به کوردی بدوی، له بهر نه وه دلمان زور پی خو ش ده بوو... هه وه سمان پیی ده هات، به تاییه تی گوزانیه که... له ئیمه پتر ده که وه دلی خه لکه که، جا نازانم... هه ر له بهر ناواز و دهنگی خو شی گوزانی بیژه که بوو... یان له بهر نه وه ش بوو... که باسی گه می ده کرد... گه نم له و رۆژانه ش... هه ر ناوی هه بوو... دهنگی هه بوو... نه ک تام و ره نگ، گرانی و قاتیش دهستی له هه وکی خه لکی ولاته که مان نابوو، له گهل گوزانیه که غه ربییمان هه لده ستا، گوزانیه که مان لی بوو به زادی رۆژانه، برسیه تیه که ی دادپوشین له بهر نه وه... نه و گوزانیه مان هه ر له سه ر زار بوو... هه ژگری بیوون، له ریگادا... له ژوو ره که ماندا... له قوتابخانه... له گهل خو ماندا... له ده روونی خو مان... هه ر کاویژمان ده کرده وه... ده مان گوته وه و دوو باره مان ده کرده وه:

دهرکی عه مبار ده شکینین

به بار گه نم در دینین

دهنکه گه نم

رۆژئیک... لەناو قوتابیان... دەنگ بلاویووه... دەیانگوت:

- رەش و پرووت و ههژارهکانی شاری خانەقین، ههیرشیان بر دوو ته سەر شه مه نده فه ره کانی... که له چوارقورنهی کوردستان... گهنم و دانه و پیله بۆ له شکره که ی ئینگلیز و سویتدخۆره کان... ده گوازانه وه... به ندهری به سره.

وه دەیانگوت:

- ژن و کچ... مندال و پیره میترد و پیره ژنی شار و دێهاته کانی ده وری که له برسانا پزایوونه شار... گه مارۆی ئیستگه ی شه مه نده فه ری خانەقینیان داوه، به سه دان فه رده و خرار و گونیه گه نمیان زک دپوه و گه نه کانیان به و گۆره... وه رکردوون!!

وه دەیانگوت پیره وه که:

- خه لکه که... گه نمیان له باخه لیان ده کرد... له کلاو و جه مه دانیان ده کرد، له ته نه که و ته شت و مه نجهل... له گۆسکه و کووپه و مه سینیه یان ده ناخنین!! ته نانه ت ژنه کان... ده رپیتیه کانیان دا که ندبوون و... له گهنم دایان گرتبوون و خستبوویانه سەر کۆلیان.

ئهم رووداوانه... کاک نافیع... که قوتابیه کی هه ولتیری خه لکی قه لات بوو... له گه ل ئیمه له کۆمه له دابوو... ئه و... ئهم رووداوانه ی له ناو ئیمه ی قوتابی بلاو ده کرد نه وه... هه روا ئهم هه قاله مان به ئیمه ی را ده گه یاند که:

- رەش و پرووت و زهحمه تکیش و برسیه کانی شاری به غدای پایته ختیش... له شار چوونه ته دهر و... له گوی چۆمی دیجله و... له زۆنگ و دارستانه کانی خورما... له سه ریفه کان... مانیان گرتوه... یاخی بوون، په لاماری قافلە و کاروانی گهنم ده دن... په لاماری کاروانی خوارده مه نی ده دن... که له خوارووی عیراقه وه... بۆ ئۆردوگا کانی ئینگلیز... له ناوه ند و له باکو ردا ده گوازانه وه.

- برسی و ئاواره کانی، ده شته کانی ناوه ند و باشو ریش... لاته کانی شاره کانی ئه و ناوچانه ش... ده ستیان به راو رووت کردوه... په لاماری ئه مبار و کیتلگه و بیستانی شیخ و گه وره عاره به کان ده دن... هه یرش ده به نه سه ر مال و داها تی ده وله مه نده کانی ئه و ناوچانه و تالانیان ده کن.

وه ختی کاک نافیع... ئهم رووداوانه ی بۆ ئیمه ده گێرانه وه... به تالیبیکه وه ده یگوت:

- خه لکه که برسیه... حکوومه ت به ناوی شه ر و یارمه تی سویتدخۆره کان، ده ستی له گه رووی خه لکی ولات ناوه، خه یر و به یر و داها تی شار و دێهاته کان ده دزی... کۆیان ده کاته وه... به کاروانی ئۆتۆمبیل و شه مه نده فه ر... بۆ به رژه وه ندی ده وله مه ند و توچار و وه زیر و فه رمانیه ره گه وره کان... بۆ به رژه وه ندی ئهم بازرگانانه ی شه ر... بۆ قازانجی ئینگلیز و هاو په یمانه کانی... بۆ به نده ری به سره و بۆ ده ره وی عیراق په وانه ده کا، خه لکه که ش له تاوی خۆیان چیبکه ن؟... هه موو که سپک حقی ژبانی هه یه.

کاک نافیع... هه ر ئه مه نده توانای شیه کرد نه وه و روونکرد نه وه ی ئه و رووداوانه بوو، له دواییشدا به دهم تی فکرینیکی که م ده یگوت:

- ئه گه ر چی ئهم کارانه په سندن نین... که خه لکه که ده یکه ن، به لام به رامبه ر ئهم بارو چۆنیه تیه ی تیبیدا ده ژین... چاریان چیه؟

- له و ده رسانه ی له کۆمه له، وه رمان ده گرتن، بۆمان ده رده که وت که:-

- ئه و گهنم و داها ته ی ولاتی ئیمه... نه ک ته نها بۆ له شکر ی سویتدخۆره کان، به شکم... زۆریه ی

زۆرى دەچىتە، ئاوروپا!!... خەلكى وولاتى ئىنگلىز و فرانسەو... ئەوروپايىبەكان.. كەلكى لى
 ۋەردەگرن!!.. و لە سەرحىسابى برسى كردنى ئىمە... بە ھۆى مردنى ئىمە، ئەوان.. خەلكى ئەوروپاي
 سەرمایەدارى پى دەئىتەن!!... ئىمەش پى رساوا.. سەرشۆرو كوتلە دەكەن!. ئىنجا ئەو قوتايىبە فەلاينە
 ووربايە، باسى ئەو گرانبەى دەكرد.. كە ئەو سەردەمە وولاتى خستبە نادفاقى، قاتى و نەخۆشى و مردن،
 خەلكى ھەژارى پىتە گرفتار بوو.. ۋەك گەلاپىزان ھەلى دەۋەراندىن!!..

ۋەباسى ھۆى گرانبەكەى دەكرد و دەيگوت:-

- ھۆى ئەم گرانى و.. قاتى و قىرى و مردنەش، شەرە.. شەر، ئەم شەرە نارەۋايە كە دۇنيا دەھارپ!!
 خەلكى ۋەك گىيائ بەھار دەدروتەۋە ئەو شەرەى نازىبى فاشىست!!.. بۆ بەرژەۋەندى خۆى... لە پىتاۋى
 رەگ پەرسى... بۆ قازانچى سەرمایە دارە گەۋرەكانى دۇنيا، بۆ قازانچى خاۋەن كارگەكان.. خاۋەن
 دەسلەتەكان، ھەلىانگىرساندوھ!!..

كاك نافع، لەگەل ئەم وشانەى... ئاھىكى گەرمى ھەلدەكپىشا... بەرپىز تەماشائى ئىمە كۆبەۋەكانى
 دەكرد.. ھەتا لەبەر خۆبەۋە بەكزى دەيگوت:-

- كە ئاگرەكەيان... داگىرساند... كورەكەيان گەرم كرد... وايان دەژمارد كە شتەكە... ئاگر، ئەۋەندە
 تىنى دەبىن، ئەوان خۆيان پى گەرم بىكەنەۋە. رەش و رووتەكانى.. دۇنياش دەكەن بە دەسكە چىل.. و
 نەوت و سۈۋتەمەنى!! بەلام.. ئىستا و اىبىيان دەردەكەۋى، خەللكەكەش.. رەشوروتى دۇنياش
 بەرپەركانى ژيان و مردن دەكەن، چۆن دەبى شەر ھەلگىرسىتەنرەكانىش لەتەك ئەۋانەۋە.. بەۋ ئاگرە
 بسوۋتەن و بىنە رەژوو!!..

لە پاشدان بە دەنگ دەيگوت:

- دەردى مىللەتى ئىمە.. دەردى كوشندەمان.. ئەۋەبە كە، ئىمە كارو فرمانان، جەلەومان... داۋەتە
 دەست بىگانە و پىاۋەكانى.. بىگانە.. خاۋەن مال و دەستەلاندرا!!.. مەۋش، كە كارى خۆى...
 چارەنوسى خۆى، لە دەست خۆى نەبىن، ئەۋا دەگاتە ئەم دوا رۆژە پى.. ناسۆرە، ئەم نالەبارىه!!.. لە
 پاشدان... بەتۈندى.. بە ھىماسەتەۋە.. پى دەگوتىن:-

- دەبىن بەم كۆپلەتە.. رازى نەبىن

- دەبىن... خۆمان... دوا رۆژى خۆمان نەخش و دىيار بىكەين!.

تا لەدوايىدا دەپىرسى:

- ئايا كىن لەم ولانەماندا... دەخلى و دان دىنپىتە بەرھەم؟

- كىن... ئازەل و ماللات پەرۋەردە دەكا و شىر و ماست و پەنپىر دىنپىتە بەرھەم؟

- كىن... گۆشت و خورى و مەرەز و مازوۋ دىنپىتە بازار؟

- كىن... ھۆبەكانى ژيان لەم ولانەماندا دوست دەكا؟

ۋە ھەر بە خۆى ۋەلامى پرسىبارەكانى دەدايەۋە و دەيگوت:

ئىمە... ئىمەى رەش و رووت... ئىمەى جوتىيار و پالە، ئىمە دۆستى ئەم زەۋەبىن، بەخۆپىن و
 ئارەقەمان پەبىنى دەدەبىن و ئامادەى دەكەين! كەۋاتە نابى پىدەبىن، رەنجى شان و ئارەقەى نىچەۋەئان...
 بەفپىر پىروا... بە نارەۋا بىپىتە زىر و بچىتە گىرفانى دەۋلەمەند و... توجار و... پىرپىتە گەروۋى ئەم
 زىروانە... ئەم خاۋەن بەرژەۋەند و چەرجىانە... و لەۋىشەۋە بچىتە ۋرگى كابرالى ئەۋروپايى!.

له ناو گهرمه‌ی دهرسه‌کان... ئامۆژگاری ده‌کردین... که:

- پیتویسته خۆمان رێک بخه‌ین و یه‌ک بگرین.

- پیتویسته بچینه ناو خه‌لکی ره‌ش و رووت... به‌ناویدا بگه‌رێن تێیان بگه‌یه‌ن...

که ئیمه... ههر ئیمه خاوه‌نی راسته‌قینه‌ی ئهم ولاته‌ین... ئیمه ئهم دونیایه‌مان دروست کردوه و ده‌بین به‌چاکه‌ی ئیمه‌ش بچیته‌ سه‌ر.

- ده‌بێ خه‌لک له‌و راستیانه‌ هوشیار بکه‌ینه‌وه... که ئیمه شوانی ئهم شارستانییه‌ته‌ین... له‌م خه‌وی غه‌فله‌ته‌... رایان بچله‌کتێن... به‌ ئاگایان به‌یتینه‌وه... تانیان تێ بده‌ین... خوتن له‌ ده‌ماره‌کانیان بچولتینه‌وه... تا به‌ره‌ره‌کانی و خه‌بات بۆ مافه‌ ره‌واکانیان بکه‌ن و... رێ نه‌ده‌ن... به‌ دوژمنه‌کانیان... ره‌نجیان به‌ خه‌سار قوت بده‌ن!

- ده‌بێ راستی و چۆنییه‌تی... ولاته‌که‌مان، باری ئیمه‌رۆمان بۆ هه‌موو هاوولاتییه‌ک روون بکه‌ینه‌وه... هانیان بده‌ین... به‌م ژینه‌ تاریکه‌... به‌م گوزه‌رانه‌ تیکه‌ڵ به‌ئه‌شک و خوتنه‌ رازی نه‌ین... هانیان بده‌ین به‌ هه‌موومان... بۆ گۆرینی تێ بکۆشین... بۆ به‌ره‌و باشت بردنی، ئهمه‌ش به‌یه‌کگرتن و چوونه‌ ریز کۆمه‌له‌وه... چوونه‌ ریز یاخێ بووه‌کان ئه‌وانه‌ی به‌م چۆنییه‌تیه‌ ناله‌باره‌... دروستکراوه‌... و سه‌پینراوه‌ رازی نین و... سه‌ر بۆ کرده‌وه‌ی بێگانه‌ و... ده‌ست و کلک و دارده‌سته‌ و دائیره‌کانی ناچه‌میتن.

رۆژتیک کاک نافع... به‌ کۆمه‌لیک نازاره‌وه‌... به‌ ئیمه‌ی ئه‌ندامانی کۆمه‌له‌ی راگه‌یاندا... که:

- هه‌موو رۆژتیک خا، وه‌ک چۆن له‌ کوردستان و له‌ عێراقدا... ده‌بین، هه‌موو رۆژتیک... له‌ هیندوستان... له‌چین... له‌ئه‌فریقیاش... به‌هه‌زاران خه‌لکی ره‌ش و رووت به‌هۆی برسیه‌تی و نه‌خۆشییه‌وه‌ ده‌مرن و له‌ناو ده‌چن!؛

- له‌ کوردستانی... له‌هه‌موو عێراق... و... رۆژه‌لاتیش... به‌ سه‌دان که‌س... داسوکی برسیه‌تی و جه‌نگ ده‌یاندرویتته‌وه‌!

کاک نافع ته‌وه‌ری گه‌فتوگۆکه‌ی له‌سه‌ر کوردستانی عێراق بوو له‌به‌ر ئه‌وه‌ یه‌کیک له‌ ئه‌ندامانی کۆمه‌له‌، له‌ هیکرا لێی پرسی:

- ئه‌دی له‌ کوردستانی ئێران... ئه‌دی له‌ کوردستانی تورکیا؟

له‌گه‌ڵ پرسیاره‌ کتوپره‌که‌ی گه‌نجۆی هه‌قالمان... هه‌موومان گوردێکمان تێروو بوو!!

گه‌نجۆ... تولاژیکێ باربکه‌له‌ی سپی چاوه‌ش بوو... خه‌لکی پێیان ده‌گوت «گه‌نجۆی مشه‌خت» له‌مالی یه‌کی له‌ ئاگاکانی ره‌واندز ده‌ژیا، ده‌یانگوت:

- دایک و باوکی و که‌س و کاری گه‌نجۆ... له‌گه‌ڵ قه‌تل و عامه‌که‌ی کوردستانی به‌ستراوه‌ به‌ تورکیا... به‌ده‌ست که‌مالیه‌کان کوژراوه‌... و... بێ سه‌رو شوێن بوون، ئهمه‌ش ئه‌و کاته‌... منداڵ ده‌بێ... ده‌که‌ویتته‌ گه‌ڵ کاروانی ئه‌و مشه‌ختانه‌ی له‌ کوردستانی تورکیاوه‌... له‌ده‌ست زوڵم و زۆرداری که‌مالیه‌کان... هه‌لاتیبوون... تا ده‌گاته‌ ره‌واندز... له‌و شاره‌ش... ئه‌و ئاگایه‌ داڵده‌ی ده‌دا... له‌گه‌ڵ کوره‌که‌ی خۆی پێی ده‌خوتنی... ههر له‌گه‌ڵ کوره‌که‌شی نارده‌بووه‌ هه‌ولتیر... بۆ ته‌واو کردنی خوتنه‌که‌یان!

گه‌نجۆ! وه‌کو خۆی ده‌یگێتراه‌وه‌! به‌بێ ئاگایی کوری ئاگاکه‌ی هاتوته‌ نێو کۆمه‌له‌... و... له‌گه‌ڵ ئیمه‌ بوته‌ هه‌شال و یه‌کی گرتوه‌! زۆرجار... که‌ له‌ رێگای قوتابخانه‌ یه‌کتیرمان ده‌گرتوه‌... بۆ یه‌کتیری ده‌گه‌شایه‌وه‌، به‌ده‌م رێگاوه‌... ده‌ردی دلی خۆمان بۆ یه‌کتیری هه‌لده‌رشت... ئه‌و له‌ دوو کوری ئاگاکه‌ی

دهرۆیشت... جانتای بۆ هه‌لده‌گرت، که قوتابخانه‌ش ته‌واو ده‌بوو... ده‌گه‌رانه‌وه‌ مال... خزمه‌تی کوپری ئاغای ده‌کرد، پشووی هاوینانیش... بیستانه‌وانی ئاغا بوو له ئاقاری شاره‌که‌ی.

پرسیاره‌که‌ی گه‌نجۆی هه‌قالم... وه‌کو له‌ناو دلی من هاتبیتته‌ ده‌ر... وه‌ها پیتی ره‌حه‌ت بووم، کاک نافیعیش... سه‌رتیکی له‌ گه‌نجۆی مشه‌خت هه‌لپری... ماوه‌بی‌یک بیده‌نگ بوو... دۆش داماس... له‌پاشدان ئاهیتی هه‌لکیشا... له‌سه‌رخۆ گوتی:

- کوردستانی عیراق و... کوردستانی ئیتران و... کوردستانی تورکیا... و هی هه‌موویان... یه‌کن... به‌شن له‌یه‌کیکی دابه‌شکراو... پارچه‌ن له‌ ولاتیکی به‌زۆر... به‌ پلانی بیگانه‌ و دۆژمن... پارچه‌کراو... گه‌لی کوردیش... خه‌لکی ئه‌و کوردستانه‌یه‌ و... وه‌کو ولاته‌که‌یان... ئه‌وانیش... ئیمه‌ش... پارچه‌کراو... و دابه‌ش کراوین و... لیک جودا کراینه‌وه‌.

کاکم... له‌گه‌ل وه‌لامه‌که‌ی... ده‌ستیکی بلند کرد و... به‌لاچکی کورته‌که‌که‌ی نیمیتی له‌چاوی وشک کرده‌وه‌!

منیش... ئه‌و وه‌لامه‌... له‌ پرسیره‌که‌ی گه‌نجۆی مشه‌خت... پتر ده‌روونی جوولاندم و میتشکی وه‌کار خسته‌وه‌... گه‌رامه‌وه‌ ناو پۆژه‌ زه‌رد و دژواره‌کانی گونده‌که‌م... دایکه‌ کلۆله‌که‌ی خۆم و پلکه‌ مپیریم... هاتنه‌وه‌ به‌رچاو، ئه‌وه‌م لیک ده‌دایه‌وه‌... که‌سه‌ چۆن ئه‌وانیش ئاواره‌ن و... له‌و دیوه‌وه‌ به‌ده‌ریه‌ده‌ری و مشه‌ختی سه‌ریان به‌ گونده‌که‌مان گه‌بیشه‌وه‌!

دایکم له‌ سه‌رده‌می ژیانی خۆیدا ... هه‌روا له‌ سه‌ره‌مه‌رگدا پیتی گوتم:

- رۆله‌... خزم و که‌سی تۆ... چهن‌دیان لیره‌ن... پتریان له‌و دیون! له‌ کۆستان.

- خالۆزاکانت له‌شاری شنۆن!

- مامه‌کانت له‌ مه‌رگه‌وه‌رن.

- پوووزا و پسمام و قه‌وم و قیله‌یان... له‌ گاده‌ر و هه‌کاری و شه‌مدینان!

گه‌نجۆ به‌منی ده‌گوت:

- زۆریه‌ی خزم و که‌سم... که‌ له‌ قه‌تلوعامه‌که‌ و... له‌مردن رزگاریان بووه‌. ئیمپۆ... یان له‌ سوویه‌ و هه‌له‌ب و شام...ن، یان هه‌ر له‌ تورکیان و بۆ شاره‌کانی پۆژئاوا و ده‌و به‌حری ئه‌و ولاته‌ ده‌ریه‌ده‌ر کراون.

کاک نافیع... له‌ کۆبوونه‌وه‌بی‌یکی کۆمه‌له‌... باسی سیاسه‌ت و ئابووری ولاته‌کانی ئه‌م دونیا‌یه‌ی بۆ ده‌کردین:

- له‌ ئه‌مه‌ریکادا... سالانه‌ ملیۆنه‌ها تۆن گه‌نم ده‌پۆژینه‌ ناو ده‌ریا!!

ئیمه‌... نه‌مانه‌یشت... ئه‌و قسه‌که‌ی ته‌واو بکات... که‌ هه‌موومان به‌به‌کجار، به‌یه‌ک ده‌نگ هاوارمان کرد:

- گه‌نم ده‌پۆژینه‌ ناو ده‌ریا!... گه‌نم ... گه‌نم ده‌پۆژین؟

- بۆچ گه‌نم ده‌پۆژینه‌ ناو ده‌ریا؟ نا... بۆچ؟ که‌ گه‌نمیان ئه‌وه‌نده‌ مشه‌ و زۆری... بۆچ بۆ ولاتانی برسی نایترن؟

منیش پرسیمه‌وه‌:

- یان بۆ... بۆ هیندوستان نایترن؟ یان بۆ چین و ئافریقا؟ یان بۆ ئیمه‌ خه‌لکی ئه‌م ولاته‌... تاکو له‌م

قاتی و قریبہ پرگارمان بی؟

کاکم بڑھیتیکی تالی گرت و بہکزییکہوہ گوتی:

- برابان... مہسہلہکہ... ٹہوہندہ سادہ و ٹاسایی نیبہ... وکوتیوہ بیبری لی دہکہنہوہ، مہسہلہکہ
قولہ... قول... سیاسہتہ... سیاسہتی نرخاندن و لہنگہر پاریزی تابووری عالم!!.

وہہر بہخوی بڑھیتیکی گرت... وکوتی بہخوی بہ ولامہکہی خوی پر دانہکات.

بہتہوسہوہ گوتی:

- ٹہمہ بہ روالہت... وا دلہتین... دہنا لہ حہقیقت، سیاسہتی برسی کردنی میللہتہ ہہزارہکانہ،
برسی کردنیان و زہلیل و چاوشورکردنیان.

پاش وہستانیکی کیم، ہیتن بوہوہ و... لہسہرخو گوتی:

- برسہتہتی بی ہیزی لہ دواہہ... بیہتیزیش... ملکہچی و خو... بہدہستہوہدان و کوتیلہتی و ہہموو
خراپہیتیکی لی شین دہیتتہوہ.

- برسہتہتی عارہ و ... تابرووی ٹادہمیزادی پی دہرژتتہ بہر پیتیان.

شہو... لہناو نویتنہکہم... بیرم لہ قسہکانی کاک نافع دہکردهوہ... خہیال بالی پی دہگرت... لہناو
قولایی ٹاسمان... لہناو ہہورہ سیبہکان و... ہہراوہوریا و ژبانی جہنجالی گوندہکہم دہبگتیرام... تیکہل
سوزی خوٹشوہیستی نہخشین و خہم و پہزارہی رژٹانی رابوردووی دہکردهوہ... ووردہ ووردہ
دہیکتیشامہوہ ناو گومی شیلو... و بژگہنی ٹہو ژبانہم و... ٹہو چہند دلٹپہ خوٹشہی لہدلی ووشک
دہکردهوہ کہ بہ ہوی خوٹشوہیستی نہخشین و بوونی نہخشین لہناو چوارچپوہی ٹہو ژبانہمدا دلیان
دہگہشاندمہوہ، دہیکتیشام دہبیردمہوہ ریز ہیرش بہرہکانی خانہقین، یاخی بوہکانی دہوربہری بہغدا،
دہشتہ گہرمہسیرہکانی باشوور، تیکہل بہو ملیٹونہ رہش و رووت و برسہانہی... کہلہ ژیر دہست و
زورلیکراوہکانی ٹافریقا و ٹہمہریکا و ہیندوستان و ہہموو دونیایان دہکردم.

ہہندئ جاریش، وکوتی دہریابیک، بن ناو... و بن ناو... لہ قولایی دہریاکان نوقرچکم لی دہدان...
بہرہو رۆخی پاسیفیک دہیان رہتاندہم و لہ لیتوارہکانی ٹہمہریکاوہ... لہ دوورگہ و نوکہندہکانی نیٹورک
و فلزریدا و... لیتوارہ خواروختیچہکانی سان فرانسیسکو لہنگہرم دہبہست، کاروانیتیکی دریزی نپساوہی
بی دہنگم لہو رۆخانہ ہہلدہبہست، کاروانیتیکی... لہو ولاتہوہ دہستی پی دہکرد... کہ گہنم دہخہنہ ناوہوہ
و... سہرہکہی تری کاروانہکہش لہ ولاتہکہی منہوہ تیدہپہری و دہگہبشتہ ولاتہ برسہکانی ہندستان
و... چین و مہلاہو... لہوٹشہوہ دہسووراپاہوہ... ہہتا ٹالٹہیتیکی گہنی لہدہوری ٹہفریقا و... ہہموو گری
زہوی... وک ہازنہ دروست دہکرد.

ٹہو شہوہ و... لہوہش بہدواوہ... بہ دریزی شہوہکانی دیکہش، لہگہل ٹہمجورہ خہیالانہ... لہگہل
خہونی سہیر سہیر و... لہژیر کابووسی ترستینہر دہژیام!!! گہلیک جار... لہ ہیکرا، دہنگی ناوازیکی
تیکہلاوی نہشاز... لہ دوور... دوورہوہ... پہردہی گوٹچکہیان دہگہزتم، گوٹیم رایہل دہکرد، نہمدہزانی ٹہو
بانگ و ناوازہ ناسازانہ لہ کوتیوہ دین... دہپہشوٹام... لہ ہہژمتان... لہخہو رادہچلہکیم... ترستیکی زورم
لی دہنیشٹ، ناوازہکہ... وکوتی گورانیہکی بی سہروپا... نارپیک بو، ہہزاران ہہزار ٹادہمیزادی لاوازی
برسی... دریزی رقی، روو تیک قویاوی... چاو بہ قوللاچووی... وک مژمیا... کہ ہیشٹا ٹاکاری
ٹینسانیان پتیوہ دیار بو...

لهوسهر تا ئهوسهری دونیا... دهیانگوت و... بانگیان دهکرد و دهیانگیپرایهوه:

- ها... ها... ها... تا... ها... تا...

ههگریز... وشهپیک له گۆرانییهکه... له بانگیهکه... تی نهدهگه ییستم!!

که دیکه تم دهکرد و لهو هه موو هه زاران... هه زار ئینسانه... وورد ده بوومهوه... وا دههاته بهرچاوم، که ئهوه شه ساماته، هه ر ته نیا ده میان ده جوتیه وه... ده میان لیک ده دن، چاویان بریسکه ی ده دایه وه!!
لاشه کانیا... وهک دیوارکی بهرد... به پتیه... بهیه کتری به سترابونه وه... هه رگیز جووله ییکیان نه ده کرد،
ته نیا ده میان ده جوولایه وه... هانه هانیکیان لیه دههات، پیکرا ئاوازه ناسازه که یان... به دهنگه نووساو
و... لاواز و گره که یان ده گوتیه وه و ده یان گپرایه وه، له شاخه کان... له چیا به بهرزه کان... له شهشکه وته کان...
له ده ریاکان... له کۆشکه گه وره کانی دونیا... هه لده زۆقینه وه... دهنگیان ده دایه وه:

- ئاه... ها... ها... تا... ها...

ههتا له پرتیم دیواره زله بهردینه ئهفسانه یییه... که ئه م سهرو ئهوسهری زهوی دهگرتیه وه، له پرت له پیک
جودا ده بوونه وه، که لینی تهسکی دریتی ناریکیان ده که وته ناوتین، مۆمیایه کان پهراسوه هتسه که کانیا
دهرده په راندن... لاقه گۆچانییه کانیا... دهه ژانده وه، که لله ی خریان... بۆ راست و چهپ ده جوولانده وه،
ددانه سپیه کانیا گری ده کردنه وه، به هیز ده یان نه راند وه... ئاوازه ناسازه شتیاوه که ش... وهک کانیاوتیکی
شیلوو... روون ده بوونه وه... روونتر ده بوونه وه، وهکو دهستیکی نادیار. وهک مستیلی چاپچی میلی
رادییو پیک بگپرتی... دهنگه کان ساف ده بوونه وه، ئاوازه که ش سافتتر ده بوونه وه!!

ئهو هه زاران هه زار هتسه که دهنگانه... گۆرانی کورده گه که یان ده گوتیه وه و ده یان گپرایه وه:

دهرکی عه مبار ده شکینین

به بار گه نم ده ردینین

دهرکی عه مبار...

ده شکینیم... ده شکینیم... ده شکینیم!!

له پاشان دهنگه کان یه کتریا ده گرتیه وه... زل ده بوون... ههتا دههات پتر گه وره و جه هوروی دههاتنه
گوئی... وهک برووسکه... به ده وره ی هه موو کورده ی ئه رز... ده سوو رانه وه و وهک هه وره ی به هار تریشقه یان
ده کرد، کون و که لینه کانیا... ئاشکرا و رووناک ده کردنه وه، گوئیان که ده کرد، سام گرتوو ده بووم... ترس
لوولی ده دام و هه لی ده گلو فتم... زراوم ده رزا... له ژیر پاله په ستوی ئه و هه موو ترس و سامه... له خه و
را ده چله کیم... قیت ده بوومه وه... هه ناسه م ته نگ ده بوو... ئاره قه ی له شم ده ستیه وه.

دایکم ده یگوت:

- خه لکی گونده که مان... له برسانا وهک داری گه نده ل، کلۆر... کلۆر کرماوی ده بوون... راده قه نان،

داسوکه ی مردن ده یدرینه وه!

وهسه ر بوردی گرانیه گه وره که ی ده گپرایه وه... ئه و رۆژانه ی هه ست و سۆزی ئاده میزادی له ده رووندا
کوژاپه وه... خه لک یه کتری ده خواردو!! وهکو برینداریک چاوه کانی دنووقانندن... سه ری دهه ژانده وه که
ده یگوت:

- سه ره رای برسیه تی و مردنیش، ده عبا پیک له گونده که مان په ییدا ببوو. پیتیان ده گوت
"سه ره له قه نه"، به رۆژ... له ئاقاری گوند له چیا به که ی پشت گوند ده ژیا، به شه ویش بۆنی لاشه ی مردوو

دهیکیشایهوه ناو گوند!!... پهلاماری خه لکی نووستوو... و خه لکه بی داره که ی دده!!.

دایکم... لیته دا له خوی ده پرسیه وه:

- به لام... ما... کن، لهو رۆژگار ه ناگای له خو بوو؟ خه لکه که به گشتی کاس و وور بپوون، هیزی
نهو دیان نه ما بوو... تهنانهت میس و مه گه زیش... له لهش و له رووی خو یان دهر بکه ن!.

پاشدان رووی ده کرده من و... ده یگوت:

- شه ویک لهو شه وانه، که هیشتا تو نه بپووی، له چ جیگاییک دیار نه بووی، من و باوکت له گه ل
نه سمه ری خوشکت... له سه ر بانه که مان لیبی که و تپوون، خه و تپوون... و... نه خه و تپوون... نه مه نازانم!...
وهرز... هاوین بوو، نژیک به ره به یان... له پر نه سمه ر زیری لی هه لستا!! له گه ل هاواره که ی نه سمه ر، نیمه
ههردوو کمان... من و باوکت... راپه رین، خه لک و دراوسپی سه ر بانه کانیش... نه وانه ی گه رکه... هوشیار
بوونه وه، هه ندیکیان به زینه سه ر بانه که ی نیمه، غه لیه غه لب و هه را په یدا بوو!... ده عبا یه که په لاماری
نه سمه ری دابوو!... قه پیکی له په نجه ی گه وری پیی گیر کردبوو، هه تا رۆخ بانه که رکیشی کردبوو!... بوی
سوور ابوه وه... سه ری هه لته نی!...

که نه سمه ر دابوویه زیره و هاوار... نیمه و خه لکه که ی لی به خه به ر هاتین! باوکت دهستی دایه کوچکه
به ردیک... لهو کو مته له به رده ی که پتویست بوو هه موو خیزانیک... شه وان له ترسی ده عبا یه که... و بو
شه ری ده عبا یه که... له په نا سه ری خو یاندا کو یان بکه نه وه... باوکت دهستی دایه کوچکه به ردیک و
رپوه شانند... بو لای پیخوستی ده عبا یه که هاویشتی... سه ر هه لته نه که به گورجی خوی له قوونه بانه که وه
تی هه لدا یه وه کو لان، نیمه جا له باوکت هه لشا خایه وه... و دهستی به مره مر کرد، چه ققه ی له دانه کانیه وه
ده هینا... من... به خو م (دایکم ده یگوت)... من به خو م گویم له چه ققه ی ددان و له قه له قی گو یچکه ی
دینده که ده بوو که به رووی باوکت لیک ی ددان و ده ی هه ژانده وه... باش بوو... خه لک و خواکه زوو
گه یشتنه هاوارمان و ده عبا یه که یان گرت ه بهر خرکه، نه ویش ره تاو بوی دهر چوو... و له ناو تاریکایی شه و
بزر بوو و بی سه رو شوین بووه.

دایکم... که نه و به سه ر هاته ی ده گتیراپیه وه... فرمیسک له چاوه کانی دهر ژان و ده یگوت:

- هه ر لهو شه وه شه وه، نه سمه ری خوشکت قنایه وه، هه تا ده هات که می ده کرد و گچکه ده بووه...
به تاییه ت که چاوی به برینه که ی... شوین ددانی دینده که ده که وت، له نه نگوستی گه وره و پشتی پیی
پۆقره یان کردبوو... رووداوه که ی ده هاته وه پیش چاو... و ده یدا یه وه زیره و هاوار!... بو پایزیش... له گه ل
گه لاریژان... نه ویش هه لوه راو... له گه ل گه لا زهرده کانی دار قه یسیه کان... رژیایه ناو گل و عومری دریزی دا
به تو.

دایکم، له م گرانیه ی ئیستا که پتر ده ترسی!!... من وای بو دچم... که یان ده بی... ترسی گرانیه
گه وره که ی پیشووی... هیشتا له میسک و گیان دهر نه چوو بی، یان نه و رۆژه ره شانیه گرانیه که... وایان
لی کردبوو که له هه موو ناخو شیییک... له مه ندی و شپنه بییه که ی... له نارام و دلنراوانی که م ده بووه و
خه یال ده یکیشایه وه ناو... رووداوه پر ناسوره کانی نه و سه رده مه... دوودلی و سه رلی شیان... بیوونه وه
هاوړتی ژبانی.

- سه ید ره سولی... خه لکی گونده که مان، دایکم ده یگتیراپیه وه سه ید ره سول پیسویکی هیمن و
له سه ر خو و ژبرو و هجا غزاده بوو... سه ید و نه ولادی پیغه مبه ر بوو... سه لامی خوی لی بی، پیسویکی
نو یژکه ر بوو... له قه نارته دبا... دروی لی نه دده و شایه وه... خراپه ی که سی نه ده گوت، هینواره ییک... سه ید

رەسول... بەپەشۆکاوی... لە ئاقاری گوندەکەو... رای دەکرده ناو گوند لەبەر ھەلاتنەو ھاواری دەکرد:

- ئەعوزو بیلا... ئەعوزو بیلا!!

خەلکە کە لیتی کۆبوونەو... سەید ھەناسە ی لەبەر برابوو... زمانی بستیک لێ دەرکیشابوو... لەبرسانا... چاوەکانی بەچالدا... رووچوو بوون... ووشک و لاواز ببوو... ھیتسکی گۆنای... دەرپەریبوون، دەستی بە قسە ترسینەر و... ھەلەق... ھەلەق کرد!!

- خودایە... تۆیە... ئەعوزو... ئەعوزو... عاجباتیە... عاجباتیە!!

خەلکی ئاویبە کە، ئەو ھەل جار وای بۆ دەچوون، کە سەید رەسوول تیتیک چوو بێ... یان ئەقلی سووک بوو بێ!!... چونکی لەو رۆژانەدا... یەکتیک کە دەھات بمری... ئەو شتوویە ی دەردەکرد... قسە ی تیکە لاو دەکردن و کەس لیتی تێ نەدەگە یشت!!... سەید سوپندی بەگۆری ھەزرتی عەلی جەددی خوارد کە نەخۆش نیبە و شیت نەبوو ھەست بەمردن ناکا... ئەو ی دەشگێت پتەو... یەک قل خیالی تیدا نیبە و ھەموو رووداو کە بەسەر خۆی ھاتوو... بەچاوی خۆی دیویە... بەگیانی خۆی لەگە لیدا ژیاو... ھیچ زیادو کەمیشی تیدا نیبە، و ھاوای لە خەلکە کە کرد... کە پتی باوەر بکەن، ھەر وەکو چۆن ھەزرتی عەلی باپەرە گەورە ی قسە بکا... ئەو ھا پتی باوەر بکەن؟! لە دواییشدا مشووری ھالی خۆیان بخۆن... یان گوندە کە بەجێ بەیتلن... یان پتیشدەستی... و یان ئەگەر تاقەتیان ھە یە گورزی خۆیان بوەشین و چارە ی، چارە نووس و دوا رۆژیان بکەن!؟

خەلکە کە ترسیان لێ نیشت... کە سەید رەسوول بە جەددی گەورە ی سوپندی خوارد، بۆیان نەکرا بروای پێ نەکەن، نەخوایە لا... ئەم پیاو ھەر بە راستگۆ... راست رۆ... ناوی دا بوو... لەبەر ئەو ی بەووی... گوتیان بۆ بەسەر ھاتە کە ی سەید رەسوول دۆل کرد.

سەید رەسوول... وای گتێرایەو:

- لە ئاقاری گوندی پیگە لە... و ھەر و سینگان دەھاتم، وور و کاس... لە رۆخ چەمە کە، بە رێگادا دەبزویم، سەرم دانەواندبوو، لموزم لە ئەرزە کە ی بەرپتەم کردبوو... بیرم لە ھالی خۆم و... ئۆمە تی موخەم دەد دەکردهو، کە لە برکە گیاییکی خواردن... لەبە رتیاستیک... لە چلە قەلەندۆر تیک دەگە پام... تا گورگی ھاری ناو ھەم پێ ھتدی بکەمەو، کە لە پیر... لە پشت رێگاو... گوتم لە دەنگتیک بوو... ھەستم بە جوولانەو ھتیک کرد... سەرم ھەلبری... چ ببینم؟

- ئەعوزو بیلا... خوا یە ھاوار...

دەزانن چیم بەو چاوانە دیت؟

سەید رەسوول... ھەردوو دەستی بۆ چاوە قۆیاو ھکانی بردن و لەگە ل ناھیکی درێژ گوتی:

- دوو زەلامی زەبەللاھی... عاجباتی سەیر... لەسەر کە پکە شاخە کە ی پشت رێ... لەسەر چیچکان ھەلتروشکا بوون، کە لیبیان ووردبوو مەو... ھەردووکیان بە کە لەش نادەمیزاد بوون... دەست و مل و سینگ و زگ و لاتەرۆک و لاق و لەتەر...، دوو جووت کلاشی ھەورامانیان لە پتە کردبوو... گۆرەوی و بەلەک پتییان ھەتا چۆکان لێ ھەلکردبوو... رانک و چۆخە ییکی مەرەزی وەکو... مووسا خانیان لەبەر بوو... پشیتبندی خامەکیان بەستبوو... ھەتا ناوقەد و کە مەر و سینگ و شان، دەتگوت بە گزادە ی دیبۆکیان، بەلام بەسەر و کە لە... گورگ... گورگ... بوون، ھەرچە نە... ھەریە کە سەمیل تیکی رەشی وەسمە داری قەیتانی و ریشیکی درێژی تەپشوانە یان ھەبوو... بەلام سەری گورگیکی گورگیان پتیبوو!!... کە سەرم بۆ

هه لبرين... مه لاشوه كانيان ليك ده سوين!!... لموزيان به ره و ژوو بلند كردبوو، ترسيكي زورم لي نيشت!... له ترسانا لاقم هاتنه له رزين... خهريك بووم به خومدا بميزم!... ويستم رابكه م... هه ليم... خوم له م درنده عاجباتيانه رزگار بكه م... هيشتا لاقيتكم نه جولاندبووه... كه يه كينكيان بانگي كرد:

- سهيد ره سول... سهيد ره سول!!

پتر سام گرتوو بووم... قه له مم شكان، هيئزي ئه ووم به خووه نه ده ديت... رابكه م... زمانم گييرا... نه متواني دهنگ هه لبرم هاواريك بكه م!... روح له جيگاييكي قايم بوو... نه ده هاته دهره وه!!... له جيگاكه ما رهق راوه ستام... ليم يه قين بوو تازه قورتار بوونم بو نيبه!!.

پاش چاوقوچانيك... ئه وه ي ديكه لبي له مره دام... لموزه دريژه كه ي بو دريژ كردم... ئه ويش بانگي كرده وه:

- سهيد ره سول... سهيد ره سول؛ به خه لكي گوندي سينگان رابگه ينه، هيچمان نه ماوه بيخوين... وا نوره ئه وان داها توه. هه رچه نده ريبواريشين... به لام ريبواريش بي خوراك و خوارده مه ني نازي، و پتي ناكري به زگي برسي ريگا بپري!!... وه لبي برسيم:

- وانپه... قوربان!!...!

وه هه ر خزي... له وه لامي پرسبارده كه ي گوته وه:

ته ببعي وايه... و... كه، وايه... له م هيتواره يه وه... ئيبتيذا، ددانيان بو تيژ ده كه ين!!.

چه ند جاريك له سه رييك، چه قه چه قيان له دهم و ددانه كانيانه وه هينا... ئينجا ئه وه ي دووه ميان گه رايه وه سه ر قسه كه ي:

- جا وه ها چاكتره... هه ر خومان، اته ئيمه و خه لكي گوند، له ناوين خوماندا ريك بكه وين... پتيويست به ململاني و كيشه و بگره و به رده ناك... ئيمه به وه رازي ده بين... كه هه ر هه فته ي دوو كه سمان بو بنيرنه په نا ئه م شاخه! ئاورتيكيان له شاخه كه ي پشته وه دا به وه... و له سه ر قسه كه ي رويشت:

- ئيمه ش... به مه قه ناعه ت ده هينين... ته ماحيش ناكه ين، چونكي قه ناعه ت باشه و ته ماحيش فه ناحيه، ئيمه ش... خو هه تا هه تايي هه ر لي ره نابين... هه ر پينج و دوو رويژي كه له م ناوچه يه ش بارده كه ين... ده چينه لاييكي ديكه.

وه وه كو چاو... و... راو بكا... لووره ييكي دريژي كرد و... به توند و توپه ييه وه گوته ي:

- ئه گه ر به مه ش رازي نابن... ئه وا كه يفي خويانه گونا هيان به ئه ستي خويان!!.

لي ره دا... قسه كه ي پري... و هه ر دوو سه ر گور كه كان... وه كو مه يون... له سه ر كه پكه شاخه كه وه... دابه زينه سه ر ريگا كه و... له و ناوه له نزيك منه وه... هه لده په رين و هه لده قوزينه وه... و پتكه وه بانگيان ده كرد:

ئه گه ر نايينه... ده نگمان

بايينه شه ر و جه نگمان

منيش به ترس و له رزه وه... (سهيد ره سول) ده يگتيرايه وه:

منيش به ترس و له رزه وه... به زمانتيكي تيك ئالوي لالو په ته... ليم برسين:

- ئيه... كين؟

ههردووکیان له ههلبهز ههلبهزهکیان وهستان و دایان له قاقای پیکه نین... دهستیان به لوورده لوور کرد، له پاشدان هه ندیک پتر لیم نزیك بوونه وه... لموزیان بۆ دریژ کردم و گوتیان:

- بۆچ... تۆ... نامان بیینی؟... ئا...؟

منیش به کاسی و ورییکه وه... نهختیک چاوم هه لپشاوتن... هه ناسه بیکی دریژم خوارده وه، ده مه ویست به وه هه ناسه یه... ئارام به دلتم بگرم... که له ناو سینگمه وه... وهک کوتکی په رکه ره... لپی ده دا و پیم گوتن:

- به لئی... به لئی... چون ناتانینیم، به للام وهکو بلتی چاوه کانم... رهشکه و پینشکه بکه ن.

که میک وه ستام... تا بیره شیواوه بلاوه کهم کۆیکه مه وه و بتوانم وهلامیکیان بده مه وه... که گوتم:

- ده لیم له ژباندا! کهسی وهکو ئیوه نه دیتوه!!

سه رگورگ و که له ش ئینسانه کان... دایانه وه لووره و... قا... قا... له پاشان به کیکیان به دهنگیکی نیر گوتی:

ئیمه به گزادهین... به ئهسل وهسل و ریشه و رهگهز... به گزادهین، له م رۆژانه دا... ره عیهت و مسکینه کامان... لیمان یاخی بوونو ئیتاعه مان ناکه ن... گوئی له فه رمانان ناگرن، ئیمه ش ناچارین که ماف و هه ییه تی خۆمان بپارێزین، ده بی چاره ی خۆمان و چاره ی ئه وانیش بکه یین... ره عیهت هه ر ره عیه ته و به گزاده ش به گزاده!!... ده بی واکه یین... کاریکی واکه یین... ره عیهت پل و په نجه کانی... بۆ ژیر لێفه که بکیشیته وه!!... ئه گه ر نا چون ده توانین توخمی پالێوار... و ره وانی خۆمان بپارێزین؟... ئا... ؟

سه ید ره سول، که ئه م به سه رهاته ی خۆی ده گێراییه وه... هه ر دوو چاوی ئه بله ق راوه ستابوون... له شی وهک بیی ناو ئاو... ده له رزی و ده یفه رموو:

- خه ریک بووم... هاوار بکه م!!... قهستی هه لاتنم ده کرد... به للام بۆ کوئی؟ ده توانم بۆ کوئی هه لیم؟ چون له دهستیان رزگار ده م؟ وه یان گریمان ئه وه هه تا هیزم تی ما بوو... هاوارم کرد... کئی هه یه گوئی له هاوارم بی؟ کئی به ده نگمه وه دئ؟ له م چۆل و به ریه یه، کئی خۆم لئ ده کاته... ساحیب؟... کئی ده گاته هانا و فریادم؟... له ناو ئه م بیر و خه یال و لیکدانه وه م... توابوومه وه، وهکو ئه وه م لیتها تبوو... به چاوه ستی... له شاخیکی سه خت و پر جه نگه ل و ئه شکه وت و هه ل دیر... به بی رابه ر... دابه زیم، یان وهک مه له وانیک... له ده رباییکی شیلوی بی بن و بی لێوار... به سینگ و مل... ئاوه که شه ق بکاو... په ل و پی بکو تی... بی ئه وه ی ئارامگه بییک... و شکانیک به دی بکا!!، که په کییک له دوو ده عیا په که... له و دوو به گزادانه... فرتکیکی هاویشت... خۆی تی هه لدا یه وه سه ر که په که شاخه که وه، به هه ر چوار په لی... له سه ری هه لته رووشکا، به ره و گوند وه راده ما... و گوئی ده له قانده وه!.

ئه وه ی دووه می شیان ده می لیک به ش کرده وه... ددانی گر کرده وه، زمانی بستیک له ده می ده رکیشا بوو... له سه ربیک ددانه کانی لیکده دان... چه ققه ی لێوه ده هیتان... ته نیشت و ته نیشت بۆم ده هاته پش... لیم نزیك ده بووه... هه تا ئه وه نده لیم نزیك بووه... گویم له هانه هانی هه ناسه ته نگه که ی ده بوو:

هه... هه... هه...

وه ده ستوانی ددانه کانی... یهک... یهک... بژمیتم، هه تا لیم نزیکتر ده بووه... ترس به سه رمدا زانتر

دەبوو... وەك جەلید دەیبەستم... دلم دەبوورایەو... فاتیحەم لە دلددا بۆ خۆ دەخوتید، گومانم لەو نەبوو...
كە دەمدری و قووتەم دەدا، ترس دەست و پێ... و میتشك... و بوونی... بەستبووم... بەبێ دەستی خۆم...
درامە دەست قەزاو قەدەر!

چاوم نووقاندن... چاوەنۆزی دوكانتی رەشی پڕ ئازاری خۆم دەکرد، ماوەبێك بەسەرچوو... كە چاوم
كردهو... دیم بەگژادەكە لە تەنیشتم وەستاوه، لاتەرۆكى... لە لاتەرۆكم دەخشا، كە چاوم كردهو... نەوتیرام
ئاوڕێك بەدەمەوه، سەیری دیمەنی پرسیامی دەعبایەكە بكەم، ئەو لێم سوورایەو... بەرامبەرم وەستا...
دەرگای ئەشكەوتی دەمی لێك دابووه، لموزێكى لە زویەكەى بەرپێم وەردا، بۆنى زویەكەى دەکرد!!...
لەپاشان سەری هەلبێرەو... لموزی لە كەپووی من... دەخشا، لەگەلمدا كەوتە قسە:

- سەید رەسول... تۆ ئێمەت نەناسی... قەیدی ناکا، زەرەرى نیبە... حەقتە ئەگەر نەمان ناسیەو،
چونكى تاكو ئیمیرۆ... رووپۆشمان... لەسەرخۆمان لانهدابوو... بەلام ئێمە تۆ دەناسین... باشت دەناسین.

تەماشایبێكى یەكتریان كرد و... ددانیان بۆ یەكدی گر كردهو و... گوتیان:

- تۆ سەیدی، ئەولادی پیغەمبەرى... سەلوات و سەلامى خۆى لێ بێ، وە ئەگەر سەید نەبای و لە
ترسى خۆدا و پیغەمبەرى ئاخیر زەمان نەبێ... كە جدی تۆبە... رزگارمان نەدەكردى... بەلام دەپرو... بەومان
بەخشى، برو... بەلام ئەوەت لەبیر نەچێ... ئەوەى پێمان گوتى... بە خەلكى گوندی رابگەینى... ئەوەى
بە چاوى خۆت دەیبینی... بۆیان بگێرەو و... پێشیان بلێی...

تۆبالی خۆیان بەئەستۆى خۆیان.

خەلكەكە بروایان بەسەید رەسول و بەهەموو بەسەرھاتەكەى هات!!... ئیدی... ئەو بوو لەو رۆژەو...
یان راست تر هەر بۆ بەیانى رۆژى پاشى... لەگەل رۆژەهلات... لەو گوندە بارمان كرد و پانایی ئەو زویە
گەورەمان دایە بەر، بلاوهمان تێكەوت... هەر یەكێك بۆ لایێك سەرمان هەلگرت، كەس ناگای لەوتیر
نەما، درواسى... خزم... دۆست... دەسگیران... یەكتریان بزر كرد، كور... دەبووست خۆى رزگار بكا...
دایك و باوكى چێدەهێشت، دایك و باوك... خۆیان لە مندالەكانیان دەشاردەو... كۆرپەى ساویان فرێ
دەدا... خۆیان لەچنگ ئەو درندانە قورتار دەکرد، براو... براو... براو... خوشك... و خوشك... هەریەكە
حەولە حەولی روحو خۆى بوو. ئیتر لەو بەرەبەیانەو... تاكو ئیستاش، یەكترمان نەگرتووتەو!

دایك دەبگوت:

- لەناوچەى شنۆ، لەمەرگەوهر و دەشتى لاجان، هەتا ئیمپروش... هەر چەندە دەنگ و خەبەرى
خەلكى گوندەكە... لەبیر چۆتەو و وەكو دووكەل تێكەل بەهەورەكان... و تەبەقەكانى ژووور ژووورى ئاسمان
بوون، بەلام... بەسەر هاتەكەى سەید رەسول باسى ئەو دەعبا لەش ئینسان و سەر گورگانە كە لە گرانیبە
گەورەكە سەریان هەلدابوو... ئەو سەیدە خواپەرستە راستگۆیە ئاشكرای كردبوو... هەتا ئیمپروش...
دایك و داپیرە بۆ مندالەكانى گوندە شاخاویەكانى كوردستان و... دەشتەكان... هەر... دەگێرەو...
دەگێرەو، بگرە گەورەكانیش... ئەگەرچی ئەوانیش و كەسیش... چارەنووسی سەرھەلقەنەكان و سەید
رەسولیشیان... بۆ روون نەبۆتەو... دیسان گومان لەو ناكەن... كە بەسەر هاتەكە... خەپال... یان و پێنە و
بێ ئەساس بووبێ.

***

هیشتا سالی خویندلمان له ههولیر، کۆتایی پێ نههاتبوو... خۆمان بۆ تاقیکرنهوهی سهری سال ناماده دهکرد... ئیواران به دهشتهکانی دهورو بهری شار بلاو دهبوینهوه، به هاریکی وشک بوو... خهڵکه که دهیانگوت زۆریه سالی هاتهکانی ئهوه دهستانه... سوار تا نێوقه دی لهناو قهسه لی گهنم و جۆ بز دهبوو، کهچی ئهوه سالی... ئیمه به ئاسته م سهرمان لهناو مهزراکان دهشاردرایهوه، زۆریه پۆژانی پێش تاقی کردنهوه که... لهناو ئهوه مهزرایانه دهوری دهرسه کامان دهکردهوه و بهسهر کتیبهکان دادههاتینهوه... قوتابییه لادییهکان... ئهوانه ی بۆ خویندن هاتبوونه شار... به کتریمان ده دیت و پیکه وه سه عیمان دهکرد... لهناو خۆماندا ههوالی یاخی بوونه که ی عهمه ری سلیمان... و هاواریکانیمان باس دهکرد.

پێم سهیریوو... که چۆن... وهیان بۆج کاک نافیع؛ له کۆبوونهوهکانی کۆمهله... ئهوه دهنگویاسه ی پێ رانه گه یان دین... چه ند جاریک لهناو کۆبوونه وه دهمو یست... به گوتی کاک نافیع دا بدهم که:

- له گونده که ی ئیمه ش... رهش و رووت و برسییه کان... یاخی بوون؛ ملی چیا یان گرتوه، عه مباره گه مه کان ی ئاغا و حکومه ت ده شکێن... ریگا له کاروانه گه مه کان ده گرن... که چه رچه کان له ده شته پان و... شیوه زوو... و له کوردستانی ئێران... و پیاوهکانی توفیق بهگ و... شیخ قطب الدین، مام حاجیش له خو شناوه تی و ده شتی ههریر و بیستوین... کۆی ده که نه وه و... به کاروانی ئیستتر و لۆری... له عه مباره که ی مام حاجی گوندی ئیمه ی قایی ده کن و... به شه و... به ره و ژیر... وه تییان ده کن.

ههر که دههات... ئهوه دهنگویاسه به گوتی کاک نافیع دا بچریینم... یان به سێزده قوتابییه هاوه له کهانی کۆمهله ی رابگه یه نم، له پر ده سه نگرامه وه!! زاتم نه ده کرد خه به ره که بگه یه نم!! نازانم بۆچی نه مده توانی خه به ره که بلا و بکه مه وه.

عه مبه ری سلیمان و هاوارییه کان ی، له سه ره ئه وه یاخی ببوون و ملی چیا ی سه فینیان گرتبوو، چونکی به ره له سستی ئه وه کاره ناره وایه یان ده کرد... به وه رازی نه بوون... گهنم له ههر چوار قورنه ی ولات به م رهنگه له گه رووی خه لکی ولات بگیریته وه و... بۆ خواره وه... بۆ بیگانه ره وانه بکری!

ئه مانه ریگایان به قافلله ی لۆریه گه مه کان ی شیخ و توفیق بهگ و مام حاجی ده گرت، نه یان ده هیشته ئه وه قووت... و مایه ی ژیا نی ئه وه خه لکه به جیته ده ره وه و... بۆ قازانجی ئه م ته ما حکارانه و به رژه و ندی بیگانه کان... برسیه تی له ولات به ریا بیی.

ئه وه گهنم کره تا وانبارانه... به ههر نرخیگ بوایه، گهنم و دا هاتی ناوچه که یان ده کری، عه مباریان ده کرد، هه تا ده نکیگ گهنم له بهر ده ست نه ما، ئه مانه له م بازرگانیه گلاوه نه ده وه ستان، هه ژاره کان ی گوند و برسیه کان ی ناوچه ش، که نا یکیان به چنگ نه ده که وت، ئه مانیش ناچار... روویان ده کرده سنوور؛ هانا یان ده برده بهر کوردستانی ئێران، گه مه که ی ناو عه مباره کان ی توفیق بهگ و مام حاجی و شیخیش... به یی ده نگ... به درێژایی شه وان... له تاریکیایی... له لۆری بار ده کرا به ره و که رکوک و به غدا و... تا به سه ر... وه ری ده کرا، وه کو ده یانگوت:

- له به نده ری به سراهه وه؛ له گه میه بار ده کرا و... بۆ ده ره وه ی ولات... بۆ... ئاوروپا... ده نیرا.

به م رهنگه رزقی خه لکه که ده دزرا، به هۆی ئه م دزانه شه وه... تووشی برسیه تی و پسوایی و سه رشۆری ده کران!

عه مبه ر و هاوارییه کان ی... له سه رمه یدان... له ده ره ندی شه قلاوه... کۆسپیان ده خسته پێش ئه وه قافلله

گه مانه... رینگایان به دزهکان دهگرت، حکومت... و پیاوهکانی توفیق بهگ، ئەمانیش وه نه بی چاویان لهم یاخی بوونه پۆشیبی... یان بهرامبەر بهوه دهسته پاچه وهستاین، یان مودیربهگ ویستی... چارهییکی... چارهییکی وا بکری که خه لکه که... له قاتی و گرانی و سه رشۆری بیارتی؟!... نا... نا... حکومتیش... مودیربهگیش... رینگای بۆ نه و دزانه خویش دهکرد، یارمه تی ددان... دهپاراستن... ههروهها به توندیش راوی یاخی بووهکانی دهن، ههولتی دهدا بهردهستیان بکات... سزایان بدات، بگره نه گهر بۆی ریک بکه وتبا... له بهر خاتری دلی توفیق بهگ و شیخ و مام حاجیش... له ناویشیان بیا و بی سهرو شویتیان بکات، بهم جوژه... که پۆلیس و خویرهکانی توفیق بهگ... دهست له سه ره خه نجه و په نجه له سه ره په لاپیتکه ی تفهنگ... هیرشیان ده برده سه رمه یدان... ئەوتیان قایم ده کرد... راوی یاخی بووهکانیان دهن و له و جینگایه دهریان ده په راندن، ئەمانیش له بناری سه فینه وه داده به زینه ناو چه مه چه که... یان په ناو شیوه که دا لپی ده سوورانه وه... دیسان دهر به ندیان به ند ده کرده وه، که حکومتیش... په لاماری دهر به ندی دهدا... و جاده که ی ده کرده وه، یاخی بوهکان له رینگای گوندی ماوه ران... ده سوورانه وه... هه ندیکیشیان له گه ره کی زیوه ردا سه ره ده که وتن... و له ویشه وه... دیسان ملیان ده دایه سه فین و بنار بنار هیرشیان ده برد... تا له سه رمه یدان په کترین ده گرتوه و جاده که ی هه ولتیریان ده به سه ته وه، قوتابیهکانی قوتابخانه ی گونده که ش... ئەوانه ی ته مه نیان... له... ده... تا... دوازه سال تیپه ری کردبوو... ئەمانه ش به گورچی به شداری یاخی بوونه که یان ده کرد.

ئه گه رچی... توفیق بهگ و جه نابی شیخ قطب الدین... ئەمیان له رینگای دینه وه... و ئەویدیشیان، به ده ست و بازووی پیاوهکانی یارمه تی و پالپشتی مودیر به گیان ده کرد، به لام خه لکه که... په مۆیان خستبووه گویتیان، نه گویتیان له وه عزی شیخ ده بوو نه له لووله ی تفهنگ و شه شاگری توفیق بهگ... ده ترسان، خه لکه که برسی بوون... رۆناییان له چاودا برا بوو، گویتیان ته پ ببوون، دهنگ و نازاری زگی برسییان... دهنگی گریان و ناله ی ساوا برسیهکانیان... هه موو دونیای لی پر کردبوون، میشک و دهر وون و گویتیان... وا پر کردبوون... ته نانه ت جینگه ی نه وه ش نه مابوه وه... که نه خوازه لالا وه عزی شیخ... یان نه و درۆیانیه ی به ناوی خودا و پیغه مبه ره ده کران... له چوارچیه ی میشک و له دهر وونی خه لکه که... جینگاییک بگرن، یان هه ره شه و گوره شه ی مودیر بهگ و ناغا... موویتیکی له شیان به لرزیتنی؟!... له بهر نه وه... بی په رواو به ناشکرا... به نه هیتنی... یارمه تی یاخی بووهکانیان دهدا... هانی کورهکانیان دهدا بچنه پالیانه وه... ده ست بکه نه وه، به شداری کاره مه ردانه که یان بکه ن، سه ریان له کار به ده ست و پۆلیسهکان شیتواندبوو، ههروهها گۆمی میزاجی شیخیان ده شله قاند، وه کومه لای مزگه وتی گه وره و... خه لیفه سه رسۆر ده یانگوت:

- خۆیان ده خسته ناو غه زه بی خودا!!

تۆمای هاوړتیم ده یگوت:

قه شه له کلپسا ده یفه رموو:

- توندوتیژی و ده ست وه شانندن و زۆره ملی... کارتیکی باش نبیه!!

وه ده یفه رموو:

هه ره چه نده... نان... ماده ی ژیانه... به لام ئینسان هه ره ته نیا به نان ناژی!

مام هه یده ری خه لکی ناواییش ده یگتیرایه وه... که:

- مه لای مزگه وتی گه وره... که م و زۆر... بۆ مه سه له ی گرانی و برسیه تی و نان و ژیانیه خه لک

ناچی!!... ئەو پاش ھەموو نوپۆتیک... روو دەکاتە خەلکە خواپەرستە نوپۆتیکەرەکه و... لیبیان دەپارێتەوہ
کە:

خوا دەفەر مووی...

ئیتاعەتی خودا و پیتغەمبەر و... کار بە دەستە کانتان بکەن.

مەلاش تەشبیەکی ھەلدە کردوہ:

- واتا... ئیتاعەتی... حکومەت و توفیق بەگ... ھەتتا ئیتاعەتی کوپخا بە کریش لە ئیتاعەتی... خوا
و... پیتغەمبەر!

خەلکە رەش و رووتە کەش... پەمزبان ئاخنیبووہ گوپیان... برسبیەتی گوپی گران کردبوون، قبیژەیی مەلا
و... قبیژەیی قەشە... لە پەردەیی گوپیان، ئاودیو... نەدەبوو!

یاخی بووہ کانیش... وەکو خەلکە کە لە گیانیان کە لەوہرێ بیوون، زۆردار بە نوپۆتی نیوہرۆ... پاروویان
لەگەر رووی ساواکانیان دەرفاند، مندالەکانیان... لەبەر چاویان... لینگیان دەژەنی... ھاوژینگیان دەکرد...
روحیان دەدا، کە گوپیان لە قەشە و مەلاش دەبوو... برسبیەتیە کە پتر کاری لە میزاج و مەعیەدیان
دەکرد!!... گەدەیان ھەلدە چوو... و رشانوہ بیان دەھات، ئەمانە چونکی لەسەر حەق بوون... رۆژ بەرۆژ
قوتابیەکان... فەقێبەکانی مزگوت... شەماشە و دیانە خوا پەرستەکان... ئەوانەیی ھەستیان بە ئازارەکانی
مەسیح دەکرد، پشتیان لەو مامۆستا ئامرازانە ھەردە گێپرا، روویان لە سەفین و سوورک و دەریەند و
سەرمەیدان... دەکرد... یارمەتی بە کترین دەدا، بەم جۆرە تا دەھات مەیدانی یاخی بوونە کە فراوانتر
دەبوو... تا وای لێ ھات... ھەموو ناوچە کەیی گرتەوہ... بەرەو ژێر... بۆ گوندی کۆری... پیرمەم... و
گوندەکانی دەوہ سەتۆرە و... رۆخ زبێ بادینان کشا، بەرەو ژووریش... دەشتی ھەریر و سپیلک لە گەلی
عەلی بەگ! یاخی بوون پەیدا بوو، جۆتیارە ھەزارەکان بە گەرمی... ھاوہەشی یاخی بوونە کەیان دەکرد،
ئەمانیش پەلاماری چالە گەفی ئاغاکانیان دەداو... رینگایان بە کاروانی ھێستەر و... لۆری دزەکان دەگرت.
ئەو شەوہی لەسەریانی خانووە کەمان... لەسەر گازی پشت لیتی پاکشا بووم، لەناو دەریای بی بنی...
ئاسمانی تەلیسمای پری نھیتی وورد دەبوومەوہ، ھەولم دەدا، ئەو حەزەم بەیتمە دی، حەزی ئەوہی... خۆم
لەم ژیانە تالەیی گوندە خەمبارە کەم بشارمەوہ... خۆم دەھاوێژتە ناو شەپۆلەکانی ئەو دەریا بی دوایبیە،
ئەستیرەکان... ژمارەیان لە ژمارەیی ئادەمیزادەکان... پتر دەھاتنە بەرچاوم، رەنگی ئەوانیش... وەکو رەنگی
خەلکە کە... سبیس و بی شەوق بوو، چاوی ئەوانیش... وەکو چاوی خەلکە کە... پووت و کز بوون!!

لە گەل ئەستیرەکان دەوام... دەردی دلم بۆ دەپۆتن،... فەرماویشیم پێ دەھاتنەوہ... ھۆگریان دەبووم... تا
ماوہییک... خەم و پەژارەم لەناو لۆچەکانی ئاسمان لوول دەدران، تا گریەیی لۆریەکان... ھوشیاریان
دەکردمەوہ، دەیانگێپرامەوہ دونیای رووداوہکان، ھەموو ئەو رووداوانەیی گوندە کەم... وەک شەریتی
سینەما... بەبەر چاوی خەیاڵدا... دەھاتنەوہ، دەھاتن... تێدەپەڕین... ژان ھەلی دەگلووتم، دەریا ساف و
شین و بی دوایبە کە... ئاسمانم... لێ رەش ھەلدە گەپرا، دەبوو بە گۆمیک لیخنی ناھومییدی...،
ئەستیرەکان... دەبوونە پرووشکی ئاگر... وەک دەری ھەزار ھەزار دەری ئاگرین... لە میتشک و دەروونم
دەچەقین، وەکو لەناو نوپۆتیکێ درکاوی بەم... ھەر گەوزم دەدا... تەنیشتم دەگۆڕین... وەرەسی وەک کۆتیک
پۆلابین... لەشان و گەردەنم ئالابوون، ھەموو ھینزم دەدا بە خۆم... تا ئەو بارە گرانی لەسەر شانم...
بخزینم، چاویکم بە ژوورە کەدا گێپرا، سەبیریکیی بەردەمی خۆم کردوہ، دوو سەموونی رەشی... رەق...
ھەلمساو... لەناو سەبەتەیی... لەبەر دەم... دائرابوو، ئاوپیکم لە دایکم دایەوہ... وەکو

به یانی... دیسان... هانای بردبوهه بهر... بهرمالی نوپژه که ی، به کری له سه ری هه لئرووشکا بوو... وورده وورده ده پورزا! دم نا... ده میش... که خه و ده بیرده وه، به لادا ده هات و به بی دهستی خوی... به گورچی خوی ده گرتوه و پاش ماوه بیکی که م... دیسان له سه رخو... به لادا ده هاتوه و ده که وتوه ته ونی پورزان.

چاوم پو لای سه مسونه کان گپرانه وه... سه ری کم له بهر خومه وه هه ژاند... ئاهیک کی دوور و درپم خوارده وه، خه یال... دیسان کیشامیه وه لای یاخی بووه کانی گونده که م... ناو رووداوه کان... گیانم له گه ل عه مری سلیمان و هاو پیکانی... تیکه لاه بووه.

پوژتیک به پلانی توفیق بهگ، پو لیسسه کانی مودیر بهگ، عه مەر و هه قاله کانی... ده ستگیر کردن... و له گرتیخانه ی سه را قایی کردن، خه لکه که... به گرتنی... عه مەر و هه قاله کانی... ته واو قه لس بوون، به لام شتیکیان له ده ست نه ده هات.

حکومه تیش... فیکری له گه ل گرتیه یاخی بووه کان... خراب بوو... له بهر نه وه بلاوی ده کرده وه که:

- نه مانه دژی حکومتن... دژی مه لیکن!....

- نه م نه شقیایانه... دژی هاو په یمانه که ی حکومت... دژی ئیمیراتوریه تی به ریتانیای مه زنن!....

- نه مانه هه وتی نه وه ده دن؛ ولات تیک بدن، خه لکی ولات تووشی ده رده سه ری بکه ن!.

- نه مانه... دژی دینی ئیسلام... و... مه سیحن، له ئیتاعه ت و له قه ناعه ت به دوورن، به به شی خوا رازی نین، پی له ته قسیمی خوا ده دن، له خودا عاسین.

شیخ قطب الدین و خه لیفه سه رسور و... بگره... مه لای مزگه وتیش... سه ده قیان پو نه م... تومه ته لی ددها... به لام تو مای هاو پیم ده یگوت:

- قه شه؛ داماه... و... که گوپی له م درزیانه ده بی... سه ری داده نه وینن و له بهر خوی وه... هه ر منگه ی لیوه دی:

- م... م... م... م... م... م...

میرزا ورگنه که ی توفیق به گیش، له ناو خه لکه ساده که جاری ددها که:

- نه مانه... ئازاوه له ولات ده نینه وه... فیستنه له ناوین خه لکی خوا په رستی بی گوناھی گوند و... ناوچه... به ریا ده که ن!.

وه به ده نگه نیره که ی... زگی ده دایه پیش خوی... به ناو گوند دا... ده گه رپا... وهک گا ده ی پوراند:

- ئاخ... چبکه م... نه گه ر زه مانی عوسمانلی ده بوو... نه و جا خه لکه که قه دری عافییه تیان ده زانی!!

تا له پری... که ههستی ده کرد... شه پوئل... به ره و ناوچه رگه ی گومه چلکاوه که ی کیشاوه و... خه ریکه ده می پری و قسه بیکی باشی نه کردوه و... ره نگه نه گه ر نه و قسه به ی بگاته وه بهر گوپی حاکمه ئینگلیزه که... دارکاری بکری، بویه زو له قسه که ی ده گه رپاوه و ده ی پوراندوه.

- نه مانه... نه م یاخی بووانه... هه بی و نه بی پاسپاردراون... له لاییک هاندراون و ریک خراون، تا هاو په یمانه کان لاواز بکه ن. نه مانه پو بهرزه وندی... نه لمانیای نازی تیده کوشن!....

مودیر بهگ و قومیسیریش... راپورتیان ددها که:

- عه مری سلیمان و یاخی بووه کانی دیکه، ده یانه وی... له شکره که ی ئینگلیز له ناو بیه ن!... نه و له شکره ی سه رده میتکی زور بوو... له بنار سه فین و گه لیک کون و قوژبنی دیکه ی ولات... بلاو بیوونه وه و

مۆلگەيان بەستىبوو .

تۆفىق بەگ و شىخ قطب الدىن... و كلکه كانيان... ئەمانەش بەگەرمى ھاتوچۆى كابتانە ئىنگىلىزەكەيان دەکرد... دەچوونە بن بالى... ھەمبانەى درۆ... روو رەشيان بۆ ھەلدەرپشت... بە مرازى ئەوھى سەر لەشکرەكەى بېگانە... لە خەلکى گوند درۆنگ بکەن... و ھەروا گومان بەخەنە ھۆى راستەقىنەى ياخى بوونەكەيان، ئەوھ بېنە مېشكى، كە عەمەر و، ھاورپىيەكانى، دوژمنى ئەوانن و ئەگەر بە توندى جەلەوگىش نەكرپن... ئەوا لەشکرەكەى بەرىتانىاي گەورە... تەفر و توونا دەكەن. ئە ئاوها... تا دەھات... مەسەلەكەيان گەورەتر دەکرد و دەيانکرد بە كىشەبىكى سىياسى!!.

بەلام... لە راستىشدا، چۆن لە لاي خەلکەكە ئەمە روون بوو، كە عەمەر و ھەقالەكانى بەھۆى چىيەو... و... لە بۆچى و... لەسەرچى... ياخى بوون... ھەروەھا، سەرلەشکرەكەى بېگانەش، لە راستى مەسەلەكە گەيشتوبو، لەبەر ئەوھ و... بۆ دۇنيايى خەلکەكە و بۆ چا و بەستىشيان، وە بەھىواى كرىنى عەمەر و ھاورپىكانى... بۆ ئەوھش كە مەسەلەكە پتر بلاونەبىتەوھ و پەرە نەستىنى و... مەترسى ئەوھش دوور بختەوھ كە نەوھكا... جۆتیار و ھەزار و برسپەكانى ناوچەكە، دەستدرىژى بکەنە سەر بنگە و ئۆردوگاكانى لەشکرەكەى و... بۆ ئەوھش كە جەلەوى ياخى بوونەكە بگرپتە دەست خۆى... يان لە دەست دەرئەچى!!.

ھىوارەبىك... ھىشتا رۆژ ئاوا نەببوو... كابتان «گوين»... سواری ئەسپە سپىيە خورتەكەى بوو، چەند سۆلجەر و... لىقىبىكى دانە دواى خۆى، لە ئۆردوگاكەى بنار سەفینەوھ... داھەزىيە ناو گوند... ئەوھل جار لە پىش مزگەوتى گەورە داھەزى!... چوھ ناو مزگەوت، خەلکىكى زۆر لەژىر سىبەرى دار چنارە زەلامەكە... دانىشتىبوون چاوەنواری بانگى ئىوارە بوون، خەلکەكە چاويان بە كابتان كەوت... گەلىكىيان لە بەرى ھەلستان... كابتانە ئىنگىلىزەكە... سەلامىكى ئىسلامانەى كرد:

-ئەلسلامو... ئەلىكوم!....

ئەمجارە مەلاى ئىمامىش... يەك پى بۆى راست بووھ و... سەلامى لى وەرگرتەوھ!!

كابتان گوين... بەرووى خەلکەكە گەشاھەوھ... چەند جارىك سەرى بۆ ھەژاندن، مچىتورى مزگەوت... بەگورجى جامە ئاوپكى لە كانباوھ ساردە سازگارەكە ھەلىنجا و داپە كابتان، ئىنجا... حاكەم بېگانەكە... سەلامىكى دىكەى بۆ خەلکەكە... ھاويشت و بۆى سووراپىوھ... لەبەر دەرگا گەورەكەى مزگەوت... بەپەكجار... خۆى ھاويشتەوھ سەر زىنى ئەسپەكەى. كابتان... پىاوپكى چوستى كەلەگەت و شووش بوو، چاوشىن و مووزەرد، جووتە سمپىكى ئەستورى درىژى داھەستىبون، سەرى سمپىلەكانى... وەك كلكى دووشك... لەسەر گۇناى سوورى قىت بىوونەوھ!!... ئەو جووتە سمپىلەى لە ھەببەتەكەيان پتر دەکرد!!... دەستەدارپكى قوتەى سوورى بەدەستەوھ بوو!... سەرى قوتەدارەكەش؛ كلکە ئەسپىكى سپى بچكۆلانەى بەسەرەوھ بوو، سەرشان و سىنگى كابتان گوين... بە مۆر و نىشانە و مېدالىاي رەنگاوپرەنگ و بىقەدار... داپۆشرابوون!!... كە سەرى ئەو نەخش و نىگارەى سەر تەختەى سىنگى ئەو حاكەم بېگانەپەم دەکرد... بەكسەر ئەو تەختە مافوورە گچكەپەم دەھاتەوھ بەرچا... كە حىكەمەت ئەفەندى... بەرپۆھەرى قوتابخانەكەى ھەولپىرمان، لەدېوارەكەى پاش سەرى خۆى، لەژىر وپنە سۆ قۆلبەكەى... چەرچل و... ستالين و... رۆزقلىت... ھەلى واسى بوو. كابتان... لەبەر دەرگاى سەرا... وەستا، سۆلجەر و لىقىيەكان... ئالغەبىكىيان... لەدەورەى بەست، دەنگى پۆستال لىكدان و تەمەنناى پۆلىسەكان... لە دىواری چاىخانە چۆلەكەى حاجى حسن... دەنگى دەداپەوھ، مندالەكانى گوند... لەسووچى كۆلانە تەسكەكان... و... لەپەنا

دیواره‌کاندا... ملیان درنژ ده‌کرد و سه‌یری دهمه‌نه‌که‌یان ده‌کرد، کابتان گوین... رکیفیتیکی له تهرۆکی ئەسپه خورت‌ه‌که‌ی توند کرد و هه‌لی کوتایه ناو حه‌وشه‌ی سه‌را، وا دیاربوو... مودیر به‌گ و قۆمیسیتیر... به‌خه‌به‌ری هاتنی کابتانیان زانییوو... بۆیه‌ ئه‌و هیتوارده‌یه... ژووهره‌کانیان له نه‌ژۆمی سه‌ره‌وه‌ی... سه‌را به‌رنه‌دابوو، ئەمانه... هه‌ر که‌ گوپیان له‌ ده‌نگ و هه‌رای پۆلیسه‌کان بوو، به‌ راکردن به‌زینه ناو حه‌وشه‌که... هه‌رسی پین پلیکانه‌یان... به‌ بازیک هه‌ل ده‌کرده‌وه، تا له‌به‌ر ده‌می حاکمه‌ ئینگلیزه‌که‌ ته‌مه‌نایان کرد و... نووشتانه‌وه.

کابتان... فه‌رمانی دا... عه‌مه‌ری سلیمان و هاو‌پیکانی... هه‌موو له‌گرتیخانه‌که‌ هینانه‌ ده‌ره‌وه و... به‌ره‌لای کردن!... له‌به‌ر چاوی مودیربه‌گ و قۆمیسیتیر و پۆلیسه‌کان... ده‌ستی له‌ناو ده‌ستی عه‌مه‌ر و... ره‌فیه‌کانی نا، ده‌ستی ده‌گوشین و... به‌روویاندا گه‌شه‌ی ده‌کرد!

تۆفیق به‌گ و جه‌نابی شیخ و مام حاجیش، به‌م رووداوه... سه‌یره... سه‌رسوپه‌یتنه‌ره... تووشی دلساردیپیکانی گران... هاتن!... ئەمانه‌ وایان دانابوو، ئەگه‌ر به‌هه‌ر نرخیکی بی... وانه‌که‌ن عه‌مه‌ر و ئەم پیاوه‌ خراپانه... جاریکی تر، به‌ساغی چاویان به‌مال و... مندالیان بکه‌ویتته‌وه.

له‌ناو گوند و... له‌ هه‌موو ناوچه... وه‌ک برووسکه‌ بلاویوه‌وه... که:

- کابتانی ئینگلیز... ئەم کاره‌ پیاوانه‌ی... له‌گه‌ل عه‌مه‌ر و... هاو‌پیکانییدا کردوو!

له‌ کۆلانه‌کانی گوند... له‌ چایخانه‌ی حاجی حسن... له‌ مزگه‌وت... له‌ کلێسه... بگره‌ له‌ هه‌موو ماله‌ هه‌ژاریکی گوند، یه‌ک به‌ ئه‌ویتتری ده‌گوت:

- ده‌توخوا سه‌یرکه‌ن، حاکمه‌ ئینگلیزه‌که‌، سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش... که‌ بیگانه‌ و... غه‌یره‌ دینیسه‌، هیتشتا له‌ تۆفیق به‌گ... مودیری موسلمان و... هاودین و... هاوخوتین، به‌ روحمتر بوو!!

مام هه‌یدهر به‌ واق و پرمای، هه‌ر دوو له‌پی ده‌ستی لیکه‌ده‌دان و... ده‌بگوت:

- ده‌جا توخوا... وه‌ره...، فیکری لێ بکه‌وه!

عه‌له‌ئێخته‌ش، له‌ژیر سمیلان... ده‌گرژیوه‌وه و ده‌ی مرتاند:

- په‌که‌وو... په‌که‌وو... وه‌للاهی وه‌خته‌ مرۆ بروایی لێ هه‌لگیرئ! خه‌لیفه‌ سه‌رسۆر... و ده‌رویش قادر... و... ده‌رویشه‌کانی دیکه‌ش که‌ له‌ ده‌وره‌ی شیخ کۆیونوه‌وه و خه‌به‌ری به‌ردانی عه‌مه‌ر و هاو‌پیه‌کانی عه‌مه‌ریان... به‌ یه‌کتی ده‌گه‌یاند، هه‌یچیان بۆ نه‌ده‌کرا! جگه‌ له‌وه‌ی... وه‌کو نازه‌لی مرخه‌ گرتوو... و گیت... سوو بخۆن و فرمه‌یان لێ هه‌لستئ و... به‌مه‌ دلێ شیخه‌که‌یان ده‌دایه‌وه.

خه‌لیفه... ده‌ی نه‌راند:

حه‌ته‌ق... له‌وئ... حه‌لامه‌تئ!!

کابتانه‌ بیگانه‌که‌، له‌ دوا‌ی دل‌دانه‌وه‌ی، گرتوه‌کان، فه‌رمانی دا چه‌ند ته‌لیسیتیک ئارد و... سه‌مون و... هه‌ندیک شه‌کر و چایه‌ و... قوتوه‌ رۆنیان به‌سه‌ر دابه‌ش بکه‌ن، هه‌ر یه‌که‌شیان... که‌میتیک پارهیان پین بیه‌خشرئ، له‌گه‌ل زۆرتتر ئامۆژگاری... که:

- جاریکی دیکه‌، بیه‌ر له‌ یاخی بوون نه‌که‌نه‌وه!!

خه‌لکه‌که‌، له‌به‌ر ساویلکه‌بی و دلسافی خۆیان، ئەم کاره‌ی کابتانه‌ ئینگلیزه‌که‌یان، وه‌کو پیاوه‌تی و به‌ئینسانیه‌ت ده‌ژمارد، بیه‌ریان له‌ هۆی راسته‌قینه‌ی کردوه‌که... نه‌ده‌کرده‌وه، ته‌نانه‌ت، به‌و لایه‌شه‌وه‌ ده‌انه‌دچوون... که‌ حاکمه‌ بیگانه‌ که‌، له‌به‌ر خاتری چاوه‌ ره‌شه‌کانی ئه‌وان نه‌بوه... که‌ عه‌مه‌ر و

هاوړپيپه کانی له گرتيخانه نازاد کړدوون، بهلکو هه زار و بهک حيسابيشی بۆ مهسه له که کړدووه، نهوجا نهو ههنگاو هی ناوه!... تهنیا نهوهی باش بوو... که مودیر و قومیسیترو... توفیق بهگ و... شیخ و مام حاجی، باشر به خه لکه که ناساندن، وهکو ناروزوی کړدین؛ که بهوانه بلنی:

- مودیر و بهگ و ناغا و شیخ و نهمانه کین؟!.

نیمه حاکم و کاربه دهست و خودانی هم ولاتهین!... نهوانهش له نوکهر پتر نین و بهرامبر دهسه لاتی نیمه... دهسه لاتی نیمیراتوریه تی بهریتانیای مهن... له پشیل بهکی کویره... بی دهسه لات ترن.

هموو گوند لایان و ابوو کاره که... کاریکی باش بوو... و به دلنی نهوان بوو، نهوانیش چاویان هه نه... دهبین؛ جگه له مهش... خه لکه که نهونده لهو سه رۆک و برا گه ورنه بیان دل به قین و داخدار بوون، نهو دهسته بیان ماچ ده کرد که به سه ر نه مانه دا بهرز ده بووه و... نهو داره بیان به پیروژ ده زانی... که نه م سته مکارانه ی پی... تهس... ده کرانه وه.

هفته بییک به سه ر بهردانی عه مه ر و هه قاله کانی تینه په ری، که رۆژیک... له پر فه رمان درا... به قه دهغه کردنی دابه زینی سه ر یازه کانی نۆردوگا که بۆ ناو گوند، هه روا به ناموشو... تیکه لاو بوونی لیقیه کان بۆ ناو خه لک بۆ ماله کانی خه لکی ناوایی!... نهو کاته... تهنیا نهو کاته... له لای خه لکه که ناشکرا بوو... و... نه م بیان بۆ روون بووه... که کابتنه دوزمنه که له دوو... چ فر و فیلیکه و دهبه وی چ جوره تاوانیک بهرامبر به گوند بکا،... وه لهو هۆبه گه یشتن... که حاکمه بیگانه که ی وا لیکرد... عه مه رو ره فیکه یاخی بووه کانی له حه پس دهریته... و... ههروه ها پتر سه ری کلکه کانی خوی... له پیش چاوی خه لکه که شوړ بکات.

دانه به زینی سه ر یازه کانی نۆردوگا که و... قه دهغه کردنی ناموشوی نهو سه ر یازانه، که زۆربه بیان... هیندوکی موسولمان بوون، زیانیک زوری به گوند گه یاند، گوریسی برسیه تی و قاتی پی پتر له ملی ره شو روتی گونده که... توند کرد، چونکی نه م سه ر یازه لیقیه هیندوکه موسولمانانه، هموو رۆژیک هینی، که بۆ نوپزی هینی دابه زینه ناو گوند، میقداریکی زور له سه مون و... خورادمه نی و... جگه ره... شه کر و چای... گوشتی قوتوو... خوئ و شتومه کی تریان له گه ل خویان ده هیتا و... له ریگای خوادا! به سه ر هه ژاره کان دابه شیان ده کرد... یان بهو میوه و سه وزه اته ی... له گوند ده هاته به ره م... ده بیان گۆربه وه، گه لیک له مانه سه ر یان به ماله هه ژاره کانی ناواییدا ده کرد، دۆستایه تی پاک و خاوینی نیسلا مانه بان له گه لدا به سته بوون، بهو هۆبه شه وه باری گرانی و قاتیبه که، له سه ر شانی خه لکه که سووک بیوو.

ره فیک ساحیب... سارجنتیک هیندوک، منداله کانی گه ره ک ده وریان دده... لپی کۆده بوونه وه، بانگیان ده کرد... به خو شیه که وه بانگیان ده کرد:

- ساحیب هات... ساحیب... ساحیب...

نهویش به دل سو زیه وه... دهستی به سه ر ییدا ده هیتان... ماچی ده کردن... و له باخه لی... نوقل و چوکلیتی دهرده هیتان و به سه ر یان دابه شی ده کردن، به لام بهو بانگ کردنه ی ته و او سه خله ت ده بوو، له بهر خو زیه وه بانگی ده کرد:

- خودا... ساحیب... خودا ساحیب...

وه نهنگوستیک به سه ر سینگی خویدا ده چه قاند و ده یگوت:

- مان... فه جروول هه ق... نامی مان... ره فیک فه جروول هه ق!!... ره فیک ره فیک.

له سه‌ر ئه‌وه‌ش... هه‌تا له گونده‌که‌مان... بزر بوو، هه‌ر به ساحیب ناوده‌برا.
ئه‌و ره‌فیه‌ هیندییه، هه‌موو رۆژتیک هه‌ینی، سه‌ری به ژوره‌که‌ی ئیمه‌ داده‌گرت، که له ده‌رگای
ده‌دا... چاو قوچان‌تیک ده‌وه‌ستا، له پاشان که ده‌هاته ژوره‌وه، گورج ده‌ستی دایکمی ماچ ده‌کرد،
قه‌ده‌ریک له‌من وه‌را ده‌ما... به‌کزیی‌که‌وه لیم وورد ده‌بوه‌وه، ده‌هات له ته‌نیشتمه‌وه راده‌وه‌ستا؛ ده‌ستیکی
وه‌سه‌ری راده‌هیتام، ئه‌مه‌ش فیریبوو... هه‌موو جارێک بانگی ده‌کرد:

- ره‌فیه‌... موسولمان... ئه‌له‌مه‌دو... لیللاه...!

ده‌یه‌ویست دل‌نیامان بکا... که به دل‌پاک‌ی ئیمه‌ی خۆش ده‌وی... ئاو‌ریکی دیکه‌ی له دایکم
ده‌دا‌یه‌وه، رووی ده‌سووراندوه‌وه لای من... ده‌می نه‌ختی‌ک لیک ده‌کرده‌وه، ددانه سپیه‌کانی به‌ریز
ده‌رده‌که‌وتن، ده‌ستیکی له‌پشتی ده‌دام... به‌روومدا بزه‌ییکی ده‌کرد و ده‌یگوت:

- تووم... موهه‌مه‌د... شێرکۆ... براده‌ر!!

له‌گه‌ل ناوی موهه‌مه‌دیشی ده‌هیتا... له‌به‌ر خۆیه‌وه به‌ئاواز ده‌یگوت:

- سال... له‌له... لاهو... ئالیهی... وه‌س... سللام!!

دایکیشم... ئه‌ویش... که ئه‌و ناوه‌ ده‌هات... سه‌له‌واتیکی لی ده‌دا:

- ئه‌للاهوه‌سه‌لی... عه‌لا سه‌یدینا موهه‌مه‌د!

هاتنی ره‌فیه‌ هیندۆکه‌که... هاتنی رۆژانی جومعه‌ی بۆ مالتی ئیمه‌... هه‌ر ئه‌وه‌نده بوو... له‌م
سه‌عات... یان نیو سه‌عاته‌ی تی نه‌ده‌په‌راند، جار جار نه‌بی... که جامه‌ ئاو‌تیک... یان کۆتکه‌ دۆییکی له
ده‌ستی دایکم وه‌رده‌گرت... تینواتی خۆی پێ ده‌شکاند، دنا هه‌رگیز پارووه نانیکیشی له‌لای ئیمه
نه‌ده‌خوارد!!... جوژکه سه‌موون و شتومه‌که‌که‌ی به‌جێ ده‌هیتشت، دووباره په‌لاماری ده‌ستی دایکمی
ده‌دا‌یه‌وه... ماچی ده‌کرد، هه‌نگاوی توند... گورج به‌ره‌وه ده‌رگا ده‌کشایه‌ ده‌ره‌وه... تاکو له ژوره‌که‌ش
ده‌رده‌چوو... له‌گه‌ل هه‌ر هه‌نگاویکی جارێک ده‌سته‌کانی هه‌لده‌په‌رین... دای دنانه سه‌ر سه‌رو سینگی و
هه‌ر ده‌یگوت و... ده‌یگوته‌وه:

- خودا... هافیز... ره‌فیه‌... خودا هافیز!...

وه‌یه‌کسه‌ر به‌ره‌وه مزگه‌وتی گه‌وره... ده‌چوو!.

پاش ئه‌وه‌ی، سه‌ریازه لیقییه هیندۆکه‌که، له‌به‌ر چاومان ئاوا ده‌بوو، دایکم... سه‌ریکی له‌من
هه‌لده‌په‌ری... به‌سیله چاوبیش... ته‌ماشای جوژکه شتومه‌که‌که‌ی ده‌کرد، ئاهیتیکی خۆشی هه‌لده‌کیشایه‌وه و
ده‌یگوت:

- شێرکۆ گیان، ئه‌م هیندۆکه به‌هه‌شتیه... ئه‌توی زۆر خۆش ده‌وی. دیاره ئه‌ویش غه‌ریبی
منداله‌کانی خۆی ده‌کا... به‌لێ هه‌ر غه‌ریبییه ئه‌وها ده‌بکیشیه مالتی غه‌ریبانی... وه‌کو ئیمه و ماله‌کانی
دیکه‌ش...

وه ده‌یگوت:

- پلکه مێرێ ده‌لێ... سه‌ر له‌ویش ده‌داو یارمه‌تی ئه‌ویش ده‌دا و... لیتی زانیوه... که کورپکی ناو
موهه‌مه‌دی هه‌یه... له ولاتی خۆی به‌جیتی هیتتوه.

له پاشدان... دایکم ئاهیتیکی درێژی هه‌لده‌کیشاو... چاوکیکی دوا به‌دوای ره‌فیه‌ هیندییه‌که ده‌نارد... و
له‌به‌ر خۆیه‌وه ده‌یگوت:

- هەر چۆنى بى... يارەبى خودا حافىزى بى... ياخو بەختىرى و بەختىرى بىچى و تەمەنى موحەممەدى كورى درىژ بكا؛ لەگەڵ تەمەنى تاقانەكەى منىش... خودايە... ئامىن!!

ئاورىكى دىلسۆزانەى لەمن داىهوه و ... پىتى گوتم:

مرۆى بەدىن و ئىسلام... هەر باشە!

وہ لىتى پرسىمەوہ:

- وانىہ... كورم... وەھانىہ؟

منىش ئەو كاتە چووبوومە عالەمىتىكى دىكە!... خەيالتم... ھەروا ھەردوو گلىنەى چاوەكانم... بەو جۆركە سەمون و شتومەكەوہ نووسابوو... كە رەفىك (فجرالحق)ى بەدبەخت، ھەم بەدىارى و ھەم بەختىرى ئەو رۆژى ھەنىہ، بۆى ھىتابووين، لەدلى خۆما دەمىرسى... دەبىت چ لە جۆركەكە داىت؟ ... تەنبا ئەوہم لا يەقىن بوو، كە برادەرە... ھىندۆكە... موسولمانە دىنەرمەكە، چ جارىك گوتى لەو دوعاو نزاىانەى... داىكم بۆى دەكردن... نەدەبوو!!

ھەر مالىہ ھەژارىكى وەكو ئىمە، خوا... برادەرىكى ھىندى لەو لىقىبانەى ئۆردوگاكەى ئىنگلىز... بەنەسىب كەردبوو، خەلكى گوند... گىانىكىيان لەم رەفىقە... رەشە... رەقەلە... دلپاكانە بوو، ھەتا ئەو رۆژەى عەمەرى سلىمان و ھاوپىتەكانى گىران و خزانە بەندىخانەكەى سەرا!!... وە سەر لەشكرە پىگانەكە، لە بەندىخانە دەربەھىنان، ئىتر... لەو رۆژەوہ... ھىندۆكەكان... رەفىقە دىنەرمەكانى ئىمە... پىيان لە گوندەكە و لە ھاتوچۆ... و سەردانى خەلكەكە كىشايەوہ... و ... بۆ يەكجارى رىگايان بەسترا بىنە ناو خەلك و تىكەلاو بە رەشو روتەكان بىن!!... لەو رۆژەوہ گرانى و قاتىش لە گوندەكەى ئىمە... وەك مار... دەستى بە كىفە كرد و سەرى ھەلداپەوہ، خەلك بۆ دەنكە گەنمىك، بۆ نانىكى رەش... ھاوارىان لى ھەلدەستا!!... سەمونى ھىندۆكەكان... ئەو خواردەمەنى و سووتەمەنىيەى... ئەوان رۆژانى ھەنى... دەيان ھىتا و بەخۆزايى بەسەر خەلكى نەدار؛ داپەشبان دەكرد، نەما... خەلاس بوو، برسبەتى و نالەبارى... پەردەى رەشى بەسەر گوندەكەمان... داگرتەوہ، خەم و سەرلىشىتيان... نووزكەى داىكىشم... سەرى ھەلداپەوہ... سەبرى نەما، ئۆقرەى لى ھەلگىرا، ھەموو رۆژىك... لە ژنەكانى گەپەك... و كە دەگەراپەوہ مالىش لەمنى دەپرسىوہ:

- دەبىت سەبارەت بەچ!... ئەو ھىندۆكە خىرخوايانە... لە گوند قەدەغە كرا بن؟

ھەتا رۆژىك گوتىم لى بوو... بۆ پلكە مىترى دەگىراپەوہ و دەپىرسى:

- پلكە مىترى... زانىت بۆچ... رەفىق ساحب و ھندۆكە ئىسلامەكان لە ھاتووچۆكردنى گوند... قەدەغە كران؟

وہ ھەر بەخۆى... وىستى... وەلامى خۆى بداتەوہ، كە گوتى:

دەلىن... گوايە ئەم ھىندۆكە... خواپەرستانە...

پلكە مىترى... رىتى نەدا داىكم وەلامەكەى خۆى تەواو بكا... كە بە گورجى چاوەكانى ھەلپشاوتن... تىبى ھەلقورتا:

- كىچى... ئەدى... ھەى بەھەشتى... ئەگەر ئەمن نەزانم... كى دەزانى؟

وہسەرى لە بناگوتى داىكم نرىك كەردەوہ و گوتى:

- خەلىفە سەرسۆر لە مزگەوت گىراپوويەوہ، كە ئەو ھىندۆكە ئىسلامانە توانىويانە، گەلىك لە لىقى

گورکه و سیک... بینه سهر ریگای حهق و هیدایهت و ئیسلامیان کردوون!!... تا وای لینهاتووه لهشکرهکه... لهژیتر ئهمر و فهرمانی... کابتانه ئینگلیزهکه دهرجوون و... لهو حاکمه غهیره دینه یاخی بوون و دهلین:

- کابتان... کافره... نابیی ئیتاعه ی بکهین!!...

وه لهسهر زاری خهلیفه سهرسۆر دهیگتیرایهوه... که:

- کابتانی بیگانه و کافر، بهم رووداوه زۆر تهنگاو دهیخ، فهрман ددا... ئهو لیقیه موسولمانانه سزا بدرین و له گرتووخانه ی ئۆردوگاگه یان دهپهستی، ئهوانیش لهناو گرتووخانه... ههر هاواری خودا دهکهن!.

پلکه میترئ به گوئی دایکمیدا... دهچریاندا:

- دهلین کچن بهههشتی... تهماشای... موعجیزه ی خودا بکه، دهلین... شهویک، خودای گهوره به قودرهتی خۆی دهرگای گرتیخانه که ی بۆ والا کردوون، گرتوه موسولمانه کان دهریاز بوون... ههندیکیان بهرهو حیجاز... ریگایان گرتۆته بهر، ئهوانه ی دیکهش داویانه ته چیاپه که ی پشت گوند له ئهشکهوتی سووره حمان و له ئهشکهوته کانی دیکه، به ئهمری خودا... غهیب بوون، خودا... ئهمانه ی بۆ غهزای کافران... لهو ناوچه په... هه لگرتوون، ئهمانه... زۆرجار به شهو دینهوه ناو گوند، سهر له خه لکه که دهدهن... دۆسته کانیان بهسهر دهکهنهوه.

ئهم قسانه ی پلکه میترئ، تهواو کاریان له دایکم کردبوو، تا سهرده میترئ وای لینهاتبوو... که ههرگیز گومان لهوه نهکا... که رهفیق ساحیب... پهکتیکه لهوانه ی... له ئهشکهوته کانی سهفین... غهیب بوون و... خودا بۆ غهزای کافران گلی داونهتهوه. وه له بهر خۆیهوه دهی مرتاندا:

- ههر دهی؛ رۆژتیک... سهرمان لی بدات و بهسهرمان بکاتهوه!!.

به تایبهتی لهو کاته ی... که ته نیا چند سه مونیکی ووشکی... رهشی... رهق... لهو سه مونا مه ی ره فیه هیندۆکه که مان بۆی هینا بووین... له بنی خرا ده که دا ما بوون... دایکم هۆشی له که له دا نه ما بوو!!... گه لیک شهو... له خه و راده چله کی، به گورجی بهرهو ده رگای ژووره که مان داده به زی!!... ده رگا که ی ده کرده وه، سه ریکی بۆ ده ره وه رایه ل ده کرد و له دواییدا به یخ دهنگی ده گه رایه وه... ناو پیخه فه که ی، سه ریکی به سه ر من داده گرت، وای لیک ده دایه وه... که من نوستووبم، ناگام لهو چۆنیه تیه ی ئه و نه بی!!.

شهویکی ساردی زستان، ئه وه ی باران و به فر و کپتوه ده یکرد... ده یکرد، دایکم له خه و رایه ری، منیش راجله کیم و هوشیار بوومه وه، به ههنگاوی شلوق... بۆ لای ده رگا که چوو، له ناو جیگا که م... به چاو... دوا به دوا ی که وتم، ده رگا که ی کرده وه، ویستی سه ر به کۆلانه ته سه که که ببا، باو... کپتوه هیرشیا ن بۆ ژووره که هینا:

- قوو... قوو... و... و... و...

با... دهی لوواندا، دایکم... بهرهو پاش کشایه وه، به توندی... ده رگا که ی لیکدایه وه، به ک... دوو سه له واتی لیدان!! که ههستی کرد من به ناگام... به لپوه له رزۆک لیتی پرسیم:

- کورم... شیرکو... تۆش گویت له بانگه که ی ره فیق ساحیب بوو؟

وه به دل سوژی بیکه وه... گوئی:

- ئه مجاره بانگی تۆشی کرد!! گازی تۆشی کرد کورم!!....

منیش... له سهرمانا خۆم له لیقه که لوول داو... به دهنگیکی خه الوو... به سهر سو ری بیکه وه پتم گوت:

- بانگی چی؟... دایه گیان... بانگی چی؟
 ئه و... به په شتیوینیکه وه پرسیه وه:

- چۆن... رۆلهم... چۆن بانگی چی؟ ده لیبی بانگی چی؟
 له ناو نوینه کهم هاتمه دهره وه، هه ندیک هه ستم گپرا، به خه والئوی... هه لستامه سه ر پئ، ده ستم
 گرت... له سه ر نوینه کهم دام نیشانده... به کزی گوتم:

- من... گوتم له چ دهنگیک نه بووه، که له خه ویش راپه ری و به ره وه... دهرگا به زی... منیش به ناگا
 هاتم!!....

دایکم... له گه ل پینکه نینیکه هیستیربانه وه... گوتمی:

- نا... نا کورم... نا، تو نوستبووی... ناگات لئ نه بووه، هه موو شه وی... ره فیک ساحیب دیته پشت
 دهرگا... له دهرگا ده دا... بانگ ده کا:

- داده هه جیجه... داده هه جیجه!!....
 وه به په له په ل گوتمی:

- ئه مشو بانگی تو شی کرد... وه لاهی به گوتمی خۆم... گوتم لئ بوو ره فیک ساحیب بانگی ده کرد:

- داده... هه جیجه... موه مه ده... شترکو... موه مه ده... شترکو!!....
 وه لیبی دووباره کردمه وه و پرسی:

- چۆن!!... تو گوتم له م بانگه نه بوو؟
 من... وه لامیتم پئ نه درایه وه، دایکیشم... له بهر خۆیه وه... به نوزکه بییکه وه دهینالاند و گله یی
 ده کرد:

- نازانم بۆچ هه ر دهرگا ده که مه وه... ره فیک ساحیب بزر ده یی؟
 وه به ده ننگ سوئندی خوارد:

- به وه لاهی... دیاره کابتنانی کافر و... سه ربازه ئینگلیزه کان... چاوه دیری ده کهن، خۆی بۆ له بۆسه
 ده نین... هه ولئ گرتنی ده دن، له بهر ئه وه یه که ره فیک ساحیب... له دهرگا ده داو بانگ ده کا... هه ست به و
 بۆسه یه ده کا و... پاشگه ز ده بیته وه و وون ده یی!.

کاتییک... له ناو نوینه کامان پال که وتینه وه، دایکم ده ستیکه درێژ کرد... دایپۆشیمه وه... به خۆشی
 له سه ر جیگا که ی هه نیشکی دایه وه، وه کو چاوه نواری بانگه که ی... هیندۆ که موسولمانه دلنه رمه که
 بکاته وه، بانگی ره فیک ساحیب....

- داده هه جیجه... داده هه جیجه!!....
 به لام زۆری پئ نه چوو... که بانگیکی راسته قینه ی هاته گوتم... ئه و بانگه له ده می مه لا عه ولای
 بانگده ر... له مزگه وتی گه وره ی گوند... به رز ده بووه وه:

- ئه للاهو ئه کبه ر... ئه للاهو ئه کبه ر....

***

دایکم که له ژبانییدا... زۆر رۆژی رهشی، وهکو ئەم پۆژانهی دیبوون، له قاتی و قریهکە شەری گهوره و دوای شەری گهورهش، ئیش و تازاری دهرهدهری و برسیهتی چیشتبوو، هەر به لێ راهاتن... به تهجره به، له مشووری... له چۆنیهتی گوزهرانی ئەم چهشنه رۆژانه، شارهزاییکی فراوانی پهیدا کردبوو، هەر له بهر ئەوهش بوو، که هندیکی لهو... سه موانه ی براده ره هیندییه که مان... رۆژانی هینی بۆی دههینانین، هندیکی لهو خۆراکه گل دابوونهوه، وشکی کردبوونهوه و له ناو مهنجه لێکی گهوره، له قوژبنی ژووره که مان... وهکو شاردهوه... شاردهوبیهوه!! که لهشکره که ی بیگانهش لیقیه هیندۆکه موسولمانه خواپه رسته کانیش له هاتنه ناو گوند و له سهردانی ماله ههژارهکان... قهدهغه کران... وهکو جاران... رۆژانی هینی سهریان به گونده که دا نه کرد، په فیق ساحیبیش... په فیک (فه جروله هق) ی دۆستی ئیمه... ئویش له تارمایی بهولاه... و تهنیا له خه یالی دایکم نه بی، شوین و سبیه رێکی دیار نه که وتوه، نان... به یه کجاری شیرن بوو... و... نه ما، ئینجا ئه و سه رپۆشی مهنجه له گهوره که ی هه لدا یه وه... ئه وه بوو ئه و به یانیه، دوو دانه ی لهو سه موانه... لهو سه مونه رهق و وشکانه، خسته نه ناو ئامانه که و خوساندنیه وه، بۆ ئه می ئه و به یانیه ئاماده ی کردن.

– هه ژده ی گه وره مان ماون، به شی سێ رۆژمان ده کهن، هه تا ئه و سێ رۆژهش، خوا ره ززاق... و که ریمه، کاروانه که ریک ده خه یین و ده چین له سنوور گه نم ده هینین!!.

دایکم... کاتێ سه مونه خووساوه کانی له بهر دهمم داده نا... ئه وها له بهر خۆیه وه... مرته ی ده هات و ده دوا.

تهنیا ئه و به یانیه مان له گوند مابوو، بریار وابوو له گه ل رۆژه لاتی ئه و رۆژه، کاروانه که مان ریک به خریت، به ره و سنوور بکه وینه رێ، تا له گوندی زینوپی شیخی... چه ند ربه گه نمیک... جۆ... دانه وێله بییک... له و ده غل و دانه ی لهو دیو سنوور... له کورده ستانی ئیرانه وه... به قه تاری حوشر و بارگیر و ئیستر... ده هاته ئه م دیوه، چه ند ربه دانه وێله بییک بۆ زستانی داها توو دابین و جیه جی بکه یین.

هه رچه نده ی دهمه وه یست، له کاتی هه ل لووشینی سه مونه که مان... له سه رخۆ و هینیم ب... نه مده توانی هیدی بیه وه، به یین ده ستی خۆم، به هیتزیک سهر په لاماری سه مونیکم داو به هه موو... ئه نگوسته کانی له پم... گرتم... گوشیم... گوشیم، به ره و ئه شکه وتی زارم به رزم کرده وه، لاییکم خسته ناوین دوو ریزه مشاره که ی ناو دهمم، قه میالیکی گه وره م لێ گیر کرد، به یین جوین... به یین سه بری لوولدا و ئاوقای خواره وه م کرد، هه ستم کرد له گه ل قووتدانی پارچه سه مونه که... تازاریکی زۆر به ناوه وه ی بۆری گه رووم گه یشت... وه کو سه ره دهرزیک پی دابینی... ئه وها ده زوورایه وه، له گه ل ئه و تازاره ی گه رووم، ئا و زا به چاوه کاغه وه... چاوم پر بوون له فرمیسک... هه روه ها ئا و له لووتیشم... دلۆپه ی ده کرد و ده چۆرایه وه.

دایکم... به دامای له سه ر به رماله که ی چۆکی دادابوون، له چۆنیه تی خواردنه که ی من وورد بیه وه، به ده ستیک ئیشاره تم بۆ کرد و... به چاوه فرمیسکاویه کاغه وه پیتم گوت:

– تۆش، سه مونه که ی دیکه... به خۆ!

– سه مونه که ی دیکه بۆ تۆ ده هیلمه وه... به خۆ!

دایکم له گه ل بزه ییکی تال... سه ریکی بۆ هه ژاندم، وه کو له ناو ده روونی خۆیدا پیتم بلێ:

– باشه... باشه... ده ئه تۆ جاری ژمه که ت نۆش بکه!

ویستم به رویدا بگه شیمه وه... نه متوانی!!... پاروه سه مونه گه وره که، پتر گه روی ده گو شیم... دهی رووشاند، یهک... دوو جار کوخیم، به توندی کوخیم، دایکم... ملی له سه ر به رمال دریتز کرد... به دهنگ بانگی کرد:

- یاغه ووسی گه یلانی... یاغه وس!!.

له سه رخۆ دهستی کرد به نامۆزگاریم:

- کوپم... له سه رخۆ... بخۆ...

پاروی گچکه لی بکه وه... یه له مه که... رۆله ی خۆم!.

له پاشدان به توندی پیتی گوتم:

- کهس خوار دنه کهت لی نابا!!... بۆچ وا خۆت ده خنکینی؟

شهرمیکی زۆر گرمی، ویستم خۆم له و شهرمه زاریه رزگار بکه م، سه رم هه لپری... چاوم له کاریته کانی بانه که گیر کردن... کاریته کانم ژماردن:

- یهک... دوو... سی...

ده مویست به ری فرمیسه که کانی چاوم بگرم، ده مویست هیدی بیمه وه و... جله وی کوخه که ی ناو سینگم بکیشمه وه دواوه، کاتیک گویم له دایکم بوو دهنووزایه وه:

- خودایه... بۆ خاتری خۆشه ویستی خۆت، جاریکی دیکه نه مگه رتینه وه نه و رۆژه ره شو... شوومانه!!.

دهستی بۆ سه مونه هه لسا وه که ی دی برد، به شینه یی پارچه ییکی لی کرده وه، وورده... وورده خه ریکی جویی بوو، که له پ له جویی پاروه که وه ستا... و... به دهنگیکی له رزۆک... وه کو له گه ل خۆی؛ بدوی... نه وها مرته ی لیوه ده هات:

- زه لام... زه لامی ده خوار!!

- روح و به زه یی هه لگیرابوو، رووناکی له ناو دلان کوژابوه وه!

- خۆشه ویستی له دهروونی که سان ره وی بوه وه، دایک رۆله ی فری ده دا... ده یه ویست لیتی رزگار بی!!.

- برا... له گه ل خوشک، له سه ر له تکه نانیک یه کترین ده خنکاندا!

گه له ک جار نه م سه ربوردانه ی بۆ گیترا بومه وه، لییان وه رپز ببوم... هزم ده کرد چیدی گویم لییان نه بیته وه، به لام دایکم نه و نده... برسیه تی و نازاری زولم و سته می زه مانه ی چیشته بوو... تیکه لاویان ببوو، نه یده توانی لییان دوو بکه ویتته وه... له بیر خۆبان بیاته وه! به تایبه تی له و رۆژانه ی دوا بیه دا، که پتر بروایی به خۆی و به کۆمه له که ی لاواز ببوو.

که مندال بووم، دایکم به زۆری خواردنی له زارم ده په ست، هه ر چهنده برسیشم نه بوایه، نه و وه ها ناره زووی ده کرد... که به شی نه و چیشته یان خوار ده مه نیه ی ده هاته به ر ده مان... نه من بیخۆم!!، هه ر به خۆی... زوو یه ک له دوا ی یه ک، پاروی بۆ ده کردم... و به زۆری له ده می ده په ستم، که وچکه شۆربای ناوقای گه رووم ده کردن، نه مه نه گه ر له مالی خۆمان... یان... دوو به دوو له گه ل نه ودا نانم بخواردبا.

به لām نه گهر دوور له مالمی خویمان، له مالمی ناسیاوویک... خزمییک... دراوسییهک... یان له میوانداری بووینایه... دایکم دهنووکی له گویم دهنه:

- پرت... پرت... پرت!!

- کورم... وهک چاوبرسیان پاروو مه که!!

- وهک چ نه دیتکان... خواردن هه لمه لووشه!!

- نازدار به... به نه دهب... به، کهم بخو!

نه گهر رۆژتیک... نامۆژگاریه کی نهوم... فهرامۆش بکردبان... و لهو نوعه جیگایانه دا... به پهله نانم بخواردبا... یان به حیسسابی نهو له سنووری نهریت و نه دهب لām بدابایه، نهو... له ژیره وه... نقورچکی توندی له لاتهرۆکی قایم ده کردم... چاوی لئی زهق... ده کردم وه، خو نه گهر له نقورچکوم... لئی رهدان و ئیشاره ته کانی نهویش... خویم گیل بکردبا... یان خواردنه که به تام بووایه... نامۆژگاریه کانیم له ناودا وون بکردبان نهو نهو ناچار ده بوو... له پیتشدا دهستی له خواردن ده کیشایه وه... تاکو منیش له سهر نامۆژگاریه کانی نهو... به پیتی رهوشت و راهات... منیش چاو له نهو بکه و دهست بکیشمه وه.

که ده گه راینه وه مالمی خویمان، به دزی باوکه مه وه... بهو چۆنیه تیه ی... گیترا مه وه، به زۆری خواردنی له دهم ده ناخیم... هانی ده دام زۆرتر بخویم، هه تا وام لئی ده هات... سهرم لئی بشیوی، کاتتی ده هاتمه سهر خوان... لیم تیک ده چوو... چۆن بخویم؟ بخویم... یان... نه خویم؟ کهم بخویم... یان زۆر، به پهله بخویم؟ یان له سهر خو؟

که سه موونه خووساوه کانم ده خواردن، له ژیره وه سه یرتیکی دایکم کرد رهنگه به کهم جار بی... وه ها به ووردی سه یری بکه!!... دایکم... به شیککی له شی به دهره وه بوو!!... که نویتزی ده کرد... خوئی له چار شه وه که لول ده دا... نهو جا به رامهر خوا راده وه ستا... له خویم پرسی:

- ده بی... بۆچ دایکم... سهرم له خودا بکاو... له شی پرووتی خوئی لئی بشاریته وه؟

- به لām چار چیه؟ خه لکه که... گونیه و جانفاس و کۆنه چادریشیان چه ننگ ناکه وی... عه پب و عه ورتهی خوینانی پت داپۆشن!. نهو رۆژم به خه یالدا تیپهر بووه، که... که ونه چادره کانیمان له بهر ده رگای سه را کۆمه ل کردبوون، نه فه ندیه که ی ته موین، وه کو عه لیشیش خوئی فش کردبووه... سینگی ده رپه راندبوو، به ده وره ی کۆنه چادره کان نومایشی ده کرد... ده هات و ده چوو، لووتی به ره و ژوور به رز کردبووه، فیشکه ی جغاره ی له ده مه وه ده هات... دوو که لی به با ده دا... به دهم فیه ته ی لئی ده دا و گۆرانیه که ی (چه نه قه لعه) ی له گه ل خو ده گوته وه:

- چه نه قه لعه... ئیچنده وردلار بانی!!

له پاشان ملی بۆ حه شاماته که دریتز ده کرد... که له دووری چه ند هه نگاوویک... وهک ئالقه ده وری کۆمه له چادره کانیمان دابوو، وه کو پیتیان بلتی:

- نه ها...!... خو به چاوی خو تان ده بین... منم نه م هه موو سامانه به نرخه دابه ش ده که م.

- منم... له شی رووت و... عه بیی عالم داده پۆشم.

- منم... چۆن له شی پرووتی زیندوه کانیمان... داده پۆشم و عه وره تیان سه تر ده که م، هه روا له شی مردوه کانیشتان ده شارمه وه!.

مرۆ... حه ق بلتی، نه گهر (شه وکه ت نه فه ندی) مه ئمور ته موین و کۆنه یۆزباشی عوسمانی... وه هاش

بیری بکردبايهوه... ناحهقی نهبوو، ئەو پیاوه راستی دهکرد... چونکی ئەو رۆژهی عیسیای مامەندی ئەمری خودای بهجێ هینا!... که ئەو لاوه شوخ و شەنگە مرد، ئەگەر کۆنە چادرەکانی... ئەم کۆنە جەندرمەیه نهبوايه... کفن چەنگ نەدەهەوت... تا کفن بکری و دەبوايه به رووتی بهخاکی بسپێرن.

به لێ... شەوکهت ئەفەندی، هەر وه کو لهشی رووتی خەلکی گوند و عەیبیانی دادەپۆشی، هەر وه ها به هۆی جانفاس و کۆنە رزبوهکانی... عەیبی کۆمه لیشی دەشاردنهوه و ژێر خاکی دهکردن!

ئەو رۆژه... خەلکه که له بهر دەرکی سهرا، ههیرشیا ن برده سه ر کۆنە چادرەکان، هەر یه که له لای خۆیهوه په لاماری ددهاو... هەر به چەند که سێک؛ لاچکه چادریکیان دهکەوتە دەست و... لێکیان دهکشایهوه.

شەوکهت ئەفەندی تەمۆین تەنگاو بوو، هاواری پۆلیسی کرد... پۆلیس... به سه ر مه سه له که راگه بشت و خەلکه که ی له و کاره راگرت.

مه جید ئونباشی... قوته داره که ی دهستی، به هه موو لاییکی خۆیدا راده وشاند و به سه ر خەلکه که دا دهینه راند:

- نه که ن... نه که ن... نار هه تی نه که ن.

- کۆنە چادرەکان به رده ن، حکومه ت خۆی به سه رتاندا دابه ش ده کا.

- بکشینه دواوه... راست ریز بیه ستان... نه چنه پێش.

ئەم دەنگ و فه رمانانه ش... له ناو پۆلیسه کان هه لده ستا!

زۆری پێ نه چوو که (مام ئیلیا) ی بازرگان له مه یدانه که دا حازر بوو، که له خه زله که ی به رپه شتی ده رکیشا، کۆنە چادرەکانی هه موو پێ هه لدرین و پارچه پارچه ی کردن، شەوکهت ئەفەندی... دهستی به دابه شکردنیان کرد ئەوانه ی پۆلیس وه پێشیا ن خستبوون و له به ختیا ری خۆیا نه وه نه سییا ن تیه که وتبوو.

هه شاماته که ی پشته وه، که هه ستیا ن به و فه رق و جیا وازیه کرد... هه ولیا ندا ریزه کانی پێشه وه در ی بده ن و خۆیا ن بگه یه نه نه کۆنە چادرەکان، من... وه هام لێکده دایه وه... که له سه ر دابه ش دابه شی ئەم کۆنە پاتاله... فیتنه بیته هه لده گیسرست، به تابه تی ئەو کاته ی ده مدیت... لاچکه چادریک هه وتبووه نیو چه نگه ی عه له ئیخته و... مام هه یده ر! و خاله ره شو ی خزم!!... به لام باش بوو شەوکهت ئەفەندی زوو پێ حه سیا، پۆلیسه کانی ده نگدان، کۆنە چادره که یان بۆ لای خۆ ره کیش کردوو به یی شه رو فیتنه له به ینی خۆیا ن دابه شیا ن کرد.

له م دابه ش... دابه شه، ئیمه... من و دایکم، شتیکیان چه نگ نه که وت، دایکی نه خشی نییش زۆر هه ولتی داو... پارایه وه و نووزایه وه گه له ک خۆی به قوربانی حکومه ت و شەوکهت ئەفەندی و پۆلیسه کان کرد... به شکه م پارچه بیته ک به چرێ، که چی له جنیو و... گالتە و تیه وه راخویرین و رووشکاندن به ولاوه شتیکیان نه دا.

- نه خشین... ئەمیش وه کو دایکم، وه کو دایکی خۆی؛ وه کو هه موو خەلکه هه ژاره که ی گوند... بێ به رگ و په لاسه، نیوه ی له شی رووته و به دهره وه یه.

- دوینتی ئیواره چاوم لیتی بوو، به ده ستیکی لاچکیکی کراسه که ی گرتبوو، رای ده کیشا... به خۆیه وه ی دنووساند... به شیکی له شه رووته که ی له من ده شارده وه، له ناو ده رزی کراسه درا وه که یدا... چاوم له خه ته زه رد ئەسمه ره که ی نیوان مه مکه کانی چه قیبوون، به تیلما یی چاو... باسکه سپیه لاوازه که ییم ده لیتسته وه، خوزییکم قووت دده ایه وه، چاوم ده گوازنه وه سه ر لاق و له ته ره نیوه رووته که ی!!.

- نای... خودایه... نای، چۆن دەر وونم بۆ نه خشیینی خوشه ویستم ده کولتی؟! .
- چۆن ده توانم لهو ژیا نه تاله و لهو چۆنیه تیه ناله باره رزگاری بکه م؟. له ژووره وهی ژووره وه م...
له ناو گلینه ی گیانم... دهنگیک به رزده به وه و پیتی ده گوتم:
- به لام یه کییک نه توانی خۆی رزگار بکا... چۆن ده توانی بییر له رزگار کردنی ئه وانی دیکه
بکاته وه!!.

ته نه ها پارچه ییکی بچکۆله نه بیت، پارچه ییکی هه ندی به ری ده ست... که دایکم له زاری خۆی
تواند بو یه وه... نه بی... دنا ههردوو سه مو نه کانم هاویشتنه وورگم!! له گه ل ئه وه شدا هیشتان ههستم
به برسیه تی ده کرد!... به لام وه نه بی ئه وه ههستم... دهق وه کو ههست به برسی کردنه که ی... پیش هه ل
لووشینی سه مو نه کانه وه بی، و کاریکی وه هام تی بکا، گه لیک ههست و تاسه م... له دل... دهر ووندا
بکوژیتیتته وه.

- مرۆ، که تیر ده خوا... گه لیک شت لهو شتانه له بییر ده کا... که په یوه ندیان له گه ل زاتی خۆیدا
نه بی!.

له گه ل ئه وه شدا که قه ناعه تم نه هاتبو ته واو تیر بویم، ئاره زوم بۆ شتی تر ده چوو... شتی وه ها
له گه ل سه مون خواردن جیاواریکی زۆریان هه بی!!.

- مرۆ... یان بلیم پیاو... تیر، هه ر که ههستی به وجودی خۆی کرد... پیش گه لیک ئاره زوی دیکه
ئاره زوی لایه که ی تری خۆی ده کا، وه بییری بۆ ئه وه ده چی... که برسیه تی ته نیا برسیه تی زگ نییه!!...
ئه گه رچی برسیه تی زگ... له هه موو برسیه تییک به هیت تره.

- نازانم چۆن مام حاجی بییر لهو شتانه ناکاته وه؟ کابرا هه ر چهنده پیریش نییه... خه لکه که به
(مام) ناوی ده بن... هه موویان به مام بانگی ده کن... که چی ئه وه به م بانگ کردنه ی قه لسیش نابی... هه ر
خه ریکی کار و کاسبیه و له بهر پاره په یدا کردن ناگای له دونیای ئه وه خه لکه براره، نه نفسی خۆی
کوشتوو... کهس لیتی نه بیستوو جاریک باسی ژن بکا، که سیش نه یدیوه جاریک... چاو بۆ
کیژۆله ییک... قه بره کچیکی جوان... هه لته کینی!!... هه ندی کهس... پتر له حاجی ده که ونه ته قه... و...
په رده له سه ر نه یتیه کانی ژیا نی هه لده ده نه وه، به دزی... و... بگره به ناشکراش... له ناو خه لکه که ئه وه
ده درکین که:

- مام حاجی... شه رمه زاری ژنه که یه تی!!... له بهر کار و کاسبی و پاره په یدا کردن، نا پرتی کاریکی
وا بکا... تا ئه و ژنه به سه ته زمانه ی مندالیتیکی پی بیه خشی.

هه ندیکیش ده لیتن:

- حاجی ژن... نه زۆکه، مام حاجیش به وه ده زانی... له بهر ئه وه چوه به دزی له شار ژنیکی هینا وه و
مندالیشی لهو ژنه ی هه نه!!.

هه رچۆنی بی... هه موو شتییک ده شی، که سیش به ته واوی نازانی له ناو قه فی که شیده که ی مام
حاجی... چ شار دراو ته وه!!.

تۆفیق به گ... له م پوه وه که م و کوپی نییه، تۆفیق به گ له هه موو لایه نیکه وه ته واوه... له هه موو
رویکه وه... تیره!!... ئه وه نده تیره له بهری ماوه ته وه... و... بگره به رما وه که ی زۆری وه کو مو دیر به گ و
قۆمیسیر و مه ئمووره کانی دیکه ی حکومه ت و کۆنه جه ندرمه کانیش تیر ده کا، له کۆشک و بالا خانه

گه وره که ی مائی شیخ قطب الدین...یش، له ههشت که نیه زک پتر، کون و که له بهری ژبان و... نهوس و دهروونی ئەم پیاوه خوداییه... پنج دهکن، جگه له مانهش... ئەو هەر بهردهوامه له سەر کپینی کچۆلهی ههژار و پارچه لهی خیزانه برسیه کانی ناوچه!!... ئەو هەر له رینگای خوداشدا، ئەمانه دهکری... له رینگای خوداشدا، به دهستی خۆی به دهستی موباره کی خۆی... پهروه ده و قه له ویان دهکا!!... کچۆله ههژاری پارچه لهی وهک نایشه گولی... هاوړپیی مندالیم.

- نای نایشه گولی... نای بۆچ غه ربیت کردم... و... ژبانته بۆش و... بپی تام کردم؟.

- منیش... له دواییه دا، گۆراتیک به خۆمه وه ده بینم، ههست به بۆشاییک ده کم له دهرووندا، به له قینیک له که یاندا، ئەو بۆشاییهش جۆره برسیه تیبیکه... ته نیا به نان... هەر به سه مون... خواردنی ئاسایی پر نایته وه... و... به وهش که یانم ئارام ناگرئ و جیگای خۆی ناگرته وه.

کاتییک ده مه وی... لهو گۆرانه... لهو بۆشاییه... لهو ههژانه وهی که یانم... بپر بکه مه وه، لیم ده شپوی... شتم له لا... له بهر چا و... له ناو میشک ئالوز و تیکه لا و ده بن!!... له گه له خۆما هەر لیک ده ده مه وه... له خۆم ده پرسم و ده پرسمه وه:

- ده بیئ ئەو گۆرانه به هۆی نه خشین نه بیئ؟

- ده بیئ ئەو له قینهی که یانم، ئەو بۆشاییه ی له ناوه وه ههستی پی ده کم، ئەو برسیه تیه... برسیه تی ئەو کچه شوخه شوخه و بیستم نه بیئ؟

- ده بیئ ئەو بۆشاییه، به شیک نه بیئ لهو بۆشاییانه ی... ئینسان له قوناغیکی ژبانی... دوو چاری ده بیئ؟

له له ناو شه پۆلی شل و توند و تیژی ئەو بپر کردنه وه یه و لیکدانه وه، به دوو دلپه وه به خۆم ده گوت:
- ده بیئ! کاریکی وه کو عه مه ری سلیمان و هاوړتیه کانی... یان کرده و بیکی وه کو ره فیق ساحیب، که له کابانه ئینگلیزه که ی سه رۆکی یاخی بو... و دایه چیا!!... ده بیئ جولانه وه بیکی ئەوها... ئەو بۆشاییانه پر بکاته وه و ئەنجامیک بۆ ئەو هه موو گۆرانانه دیار بکا! وه مه عناییک بدا به بوونم... که یانم... شوپشی ناوه وه هیدی بکاته وه!

به م رهنگه... شه پۆلی به ته وژم و ره شه پای ئەو پرسیار و وه لمانه، وه کو شتله نه مامیکی شلک، به هه موو لایه کدا ده یان هه ژانده مه وه و پیچیان پی ده خواردم!!... منیش هه ولیم ده دا، خۆم بگرمه وه و له که وتن و لهو عالهمی جه نجاله دوور بکه ومه وه، ئاوړتیکم له دایکم دایه وه و لیم برسیه وه:

- دایه... دایه گیان! چهند سه موغان ماون... ئا؟

دایکم هه ناسه بیکی به جۆشی هه لکیشا و... وه کو هه نسک بدا... وه ها کرووزایه وه و به پچرپچری گوتی:

- کوپم ماون... هیتستا ماون، به شی چهند ژه میکی دیکه... له بنی مه نجه له که دا، جیتی خۆیان کردو ته وه.

وه پاش تۆزیک دامان، وه لانه که ی وه ها ته واو کرد:

- ئەمه نده ماون... که به شی کاروانه که بکه ن... به شی ریتگامان ده کن... هه تاکو ده گه یه قوناخ... ده گه یه گوندی زینوتی شیخی.

له ناو مۆنجی کرووزانه وهی دایکمد، ناله بیکی بی ده نگ هه لده ستا، گومانم له وه نه بو... که له ناو

دل و دەر وونی خۆیدا... دەسووتا... دەتوایهوه و دهگریا، هەر چهنده من فرمیتسکه بی دهنگهکانی ئەوم بەدی نهکردن، بهلام له بهر چاوی خهیا، کولی دەر وونی کهفی کردبوو.

که دایکم باسی کاروان و ریگایه کهی سنوری دهکرد، پرسیار و راسپارده کهی... پوور زولیتخی دایکی نهخشینم دههاتنهوه یاد، که دوینتی ئیواره پیتی گوتمووم:

- شپړکو... داخوا دایکت خۆی یۆ کاروانه کهی بهیانی ناماده کردووه؟!... بلا... خۆی ناماده بکا!...

که ئەو راسپاردهیه... بهرهو رووی دایکم کردووه، ئەو... دهستی برده باخهلی، گرتیه کی په رۆکی لی دهرهینا... گرتیه کهی کردووه، هه ندیک پاره ی وورده ی لی دهرهینا؛ پاره کهی یۆ من هاویشت و پیتی گوتم:

- ها... ئەمه دوازه... درههه ههسته برۆ نیوهی به شه کر بده و نیوه کهی دیشی به... چا، دهی کوری خۆم؛ دهی زوو... برۆ... زوو بگه رتیه، با درهنگمان لی دانه یی، هه تا پوور زولیتخا و مام هه یدهر و کهسانی دیکه ی کاروانه که نههاتوون.

هه لستابوومه سه ر پیتیان، خه ریک بووم له درگا بچمه دهرهوه... که بانگی کردمه وه و گوتی:

- شپړکو... شپړکو...

وه رای سپاردم که بچمه مالی، عه لی ئەفه ندی!... عه لی ئەفه ندی دوکاندار... ئەگینا... بهم پاره یه... له بازار، شه کر و چایه م، چه نگ ناکه وی.

وه له بهر خۆیه وه مرته ی لیوه دههات و لیکی ده دایه وه:

- جاران؛ بهم پاره یه... عه ربه گه نیک... ده کرا.

وه ئه یکی دریتی هه لکیتشا، رووی تی کردمه وه و... به دهنگ پیتی گوتمه وه:

- دهی کوری خۆم... زوو که... دهی، با درهنگمان لی دانه یی.

ئاسۆی رۆژه لالت، تازه سووراییتی لی دهنیشت... ریگای یۆ دهر که وتنی رۆژ ده کرده وه، که له کۆلانه ته سه که که یاده بوو چاوم له دهرگا کهی مالی نهخشین گه یبون، راسپارده کهی دایکم فرامۆش کرد، به یی دهستی خۆم لام دایه مالی پوور زولیتخام، نهخشین... تازه له خه وه هه لستابوو... ژوو ره کهی ریک دهخست، دایکیشی... خۆی به پرتیچه کۆ کردنه وه خه ریک کردبوو، وا دیار بوو ناماده یی کاروانه کهی ده کرد، له بهر دهرگایه که وهستام، که نهخشین چاوی پی که وتم... دهستی له کاره کهی شل بوو!! راست بووه... به گه رمی به پیرمه وه هات... دل دهستی به لیدان کرد.

- ئەویش... نهخشینیش... ههستی وهکو منه، منی خۆش دهوی، چۆن من ئەوم خۆش دهوی، ئەویش... وا... منی خۆش دهوی و وهکو من بیر دهکاته وه.

له گه ل خۆم ئەوه لیتکم ده دایه وه.

ماوه ییک... چاوه کانم تیکه ل به چاوی نهخشین بوون، موچرکیک به له شم داها، خوتن... ته وژی می یۆ ده مار و له شم یۆ میتسکم هینا، له شم گه رم داها، سه رمای ئەو به یانییه پایزه ی له له شم وه درنا.

به زمانی چاوم... به یی دهنگی، ئەم په یامه م به نهخشین گه باند:

- نای... چه ندوم... خۆش دهوی!

هه موو هه ست و نهستم بانگیان ده کرد، هه موو شان هکانی له شم هاواریان بوو:

- هه زده کهم... ئەم کچه لاوازه جوانه... بگرمه باوهش... له ئامبزی بگرم.

- هه زده کهم روومه ته... زه زده ته ماویه کانی بژم.

- ئای چەند ئاره زوومه... چەند پێم خۆشه ئەم کچه خۆشه ویسته بگرم بە سینگمهوه، باوهشی پێدا بکەم، بیگرمه ناو دلم، بیگوشم... بیگوشم ههتا له گهه لهشی خۆمدا دهیکه مهوه به یهک، ههتا له ناو گیاندا دهیتوینمهوه، ههز ده کهم، تیکه لای بی، تیکه لایکی ئهوا... که هه رگیز جودا بوونهوهی بۆ نه بێ.

ئەویش... نه خشینیش، چاوه کانی دهن بریبون، ده یوست به چاوه کانی بم لیتسیتتهوه، برسپه تی له ناو ئاسمانی چاوه کانی ئه ویشدا... دیاری ددها، سینگی زوو زوو... بهرز ده بوو... و... نزم ده بووه، له دووره وه ههستم به تینی هه ناسه ی گه رمی ده کرد، تانه ییکی سوورایی ته نک... له سه ر کولمه کانی نیشتبوو، لیتوه کانی... رهنگی پشکویییکی ئاگری گه شیان ددها، به ناسته م... وهک چۆن په ری گول... به شنه با ده له رینه وه... لیتوه کانی ئه ویش ئه وها ده له رینه وه، به دل و ده روون... به چاو به کتریمان ددهواند، به کاسی رووبه رووی به کتری وه ستابووین... تا ئه و... به بزهیکی ساوا... لیتوه کانی پشکووتن، به نه رمی بز کهیم ماچ کرد... چاوقوچانیک خۆم له بی کرد، ههتا له گهه دهنگی پوور زولیتخام... ههستم به چۆنیه تی خۆم کردهوه.

بۆ ئه وهی په شوکاویه که ی خۆم... بشارمه وه، به دهنگ گوتم:

- ئه وا ده چمه مالی عه لی ئه فه ندی!

- ده چم... شه کر و چای... ده کرم.

پوور زولیتخام، وه کوو له چۆنیه تی من و کچه که ی، له په شوکاویه که ی من... ههستی به شتییک نه کردبێ، به دهم پریتی که لیک گرتدانه وه... سه رتیکی لی هه لپیم و پرسی:

- رۆله... شیرکو، داخۆ دایکی به هه شتیت خۆی بۆ سه فه ره که... بۆ کاروانه که... ئاماده کردوه؟

منیش... به ووری وه لامییکم دایه وه!

که له ده رگای کۆلیته که ی مالی خۆشه ویسته که شم... دوور ده که و قه وه، لینگم ده له رزین، له شم گران و ته پ ده بوو، وه کو ووزه ییکی نادیار پالم پتوه بئی... ئاوا به هه نگاوی له نگ... به ره و پێشه وه ده چووم.

***

عەلی ئەفەندی، دوکانداری خەلکی گوندەکەمان، پیاویکی ڕەقەلە ی لاواز بوو، کە لیتی چوومە ژوورەووە جلکی دەگۆڕین... پەراسوووەکانی... یەکە یەکە لە ژێر فانیلە سسپیه تەسکە کەیدا... سەریان هەڵدابوو!... وەکو ڕایەلە دارەکانی بانی خانووەکەمان... دەهاتن بەرچاوم، بەلام ڕایەلەکانی بانەکە ی ئیمە... لەبەر دوو کەل ڕەش بیوون.

لەبەر جلک گۆڕینەووە لە ژنەکە ی پرسى:

- ئەمە کورى کتیه؟

رووى بۆ لای من وەرگرتا، چاوەشینەکانى لى مور کردمەووە، بەژنەکە ی گوتهووە:

بزانه... داواکە ی جى بەجى بکە!...

دەستىکى بۆ درتێز کردم بە ساردییکەووە پارەکە ی وەرگرت و توور تى هەڵدایە سەر قالیچه مافوورەکە ی... کە ژنە قەلەووە روویانەکە ی... لەسەرى کۆبۆووە، پارەکە... زۆریە ی خورددبوو، لەسەر قالیچهکە... لەبەردەم ژنەکە ی پەرت و بلاو بوووە.

ژنەکە ی... لە جیگاکە ی نەبزووت، هەروا وەلامىکى مێردەکە شى نەدایەووە، تەنانەت دەستىکیشى بۆ پارەکە نەبرد تا کۆیان بکاتەووە... یان بیان ژمىرێ... بزانی چەندە!... پارەکە... وەها بە هەتیوی لەو گۆرە مایەووە... هەرچەندە نە عەلی ئەفەندی و نە ژنە جوانەکە ی... پارەکە یان نەژمارد تا بزانی چەندە و چەند نىبە، بەلام من لەناو دلی خۆمدا لیکم دەدایەووە... کە هەر دووکیان... ئەوانیش لە ناووە ی خۆیاندا... یان بەزەبیان پێم دیتەووە، یان بە بیژەو دەلین:

- دوازدە درهەم!... شەکر و هەم چایە شیان گوتهو؟

منیش بەزەبیم بە پارەکە دا؛ دەهاتەووە و زگم پیتی دەسووتا... کە دەمدى کەستیک بە لایدا ناچى... ئاوپیکى لى نادهووە... کەستیک خۆى تى ناگە یەنێ!... لە کاتیدا مەگەر هەر خودا خۆى بزانی، کە دایکم بە چ ئازارو خویتن خواردنەووە ی دل و دەروون... دەردى لەش و گیان... پەیدای کردوون.

لە راستیشدا... مرۆ بۆ خوا بلێ؛ عەلی ئەفەندی و ژنەکە ی ناھەقیان نەبوو ئەگەر وا بیریان کردبیتەووە، چونکی لەو رۆژانە دا لەوانە بوو... دوازدە درهەم زەلامى پى بکوژرێ!!... بەلام بۆ شەکر... بۆ چای کرین... بۆ نان کرین... بۆ گەنم و دانەوێلە... بۆ هەموو بۆتوبەک... نرخىکى وای پێو نەمابوو.

- کە مندال بووم... بە یانیا زوو... بە تاییە تى سبەینە ی هاوینان لەگەل دایکم و وەستا سەعیدى دوکاندار و خەلکی تری گوند... دەچووینە سەر ئەو ریتگایە ڕادەووەستاین کە گوندەکە ی ئیمە ی بە دێھاتەکانى دەوربەر دەبەستەووە، لەو دو ڕیانانە... چاوەنواری دێھاتیه کافان دەکرد کە شیر و ماست و پەنیر و مریشک و هیلکە و رۆنى کەرە... یان میووەجات... یان گیسک و بەرخ و کاوریان بۆ فرۆشتن دەھیتایە گوندەکە ی ئیمە، ئەو کاتە مریشکىک و بادیه ماستىک لەگەل شەش هیلکە... درهەمىک دەکران. بە پەنجە فلس!! درهەمىک!؟

بەرى قوولى قەساب... سوتىدى دەخوارد و دەیگوت:

- بە وەللاھى جووتى گیسک لە روپیه بیک پتر ناھیتن!!

بەرى قوول ناوی وەستا سالىح بوو بەلام لەبەر لەچەرى و، رەزىلى ئەو ناوہیان لى نابوو.

وهستا سه عیدی دوکانداریش، به پیریژنه لادیبیه کانی ده گوت:

- دایکم... حۆقهی رۆن له چوار عانه پتر ناکا!.

که به شه کرو چایه و کۆمه لیک بیری ئالۆز و شتیواو گه رامه وه ژووره که مان، دایکم... پرو پریچکه کانی هه ره له بهر ده ست بوون!!...

سه ریکی لی هه لپیم، بزهیکی ته ماوی له سه ر زار په یدا بوو، چاویکی له گرتی شه کر و چایه که برین و له بهر خۆیه وه گوتی:

- ده مزانی عه لی ئه فه ندی پیاویکه خۆی له چاکه کردن ناشاریتته وه!.

وه وه کو قسه که ی روو به من بێ... گوتی:

- رۆله ... ده مزانی عه لی ئه فه ندی و ژنه باش و خواپه رسته که ی... ده ست به رووتدا نا هیئن و... دل ساردت ناکهن!.

وه لاچکی کورته کی گرتم و له ته نیشت خۆی دای نیشاندم، ده ستیکی بۆ گیرفانی که وا قوته که ی برد، گریبکی خری لی دهره ینا، به نینۆکه کانی گریبه که ی شل کرده وه!... هه ر شلی کرده وه هه تا پارچه قاقزێکی لوول دراوی لی دهره ینا... لووله که ی کرده وه، چوار دیناری شینی... به جوانی قه دو له ناو گریبه که قائمی کردبوون.

به وردی سه بریکی چوار دیناره که ی کرد، یه کسه ر ئه و چوار... دیناره ی ناسینه وه، منیش چوار دیناره که م ناسینه وه!... ئه و پارهی به ئه وه بوو که به هاری رابوردوو دابووی به من... تا له شاری هه ولیتر گه نمی بێ بکرم!!... منیش کاتی خۆی چۆن ئه و پارهی به م لی وه رگرتیوو... هه ر ئه تا واش دابوومه وه ده ستی، ئه گه ر گۆرانیک به سه ر ئه و کاغه زه چاوشینانه دا هاتی، مه گه ر سه باره ت به وه بووی که تا که شه ویک له باخه لی من خه و تیبوون و بۆنی منیان هه لگرتی، ته نه ا شه ویک له شاره پیره که ی هه ولیتردا!!... جگه له مه ش ئه گه ر هه وایه که ی ریگای گونده که م و هه ولیتریش... گۆرانیکیان به سه ر هینابن... ئه مه ش شتیکی تره.

به هاری رابوردوو، چوار دیناره که م بردبوون بۆ هه ولیتر... له بۆ گه نم کرین، بێ ئه وه ی نه... من... و... نه... دایکیشم... ئه وه ی وه بیر خۆمان به یئینه وه که نه ک چوار دینار... به شکم به چل دیناریش، بۆ مرۆی هه ژاری وه کو ئیمه ته نانه ت له شاریکی وه کو هه ولیتریش، ده نکێ گه نم وه چه نگ نه ده که وت!

ته نیا شتیکی هه بوو... که من و خه لکیکی زۆری وه کو ئیمه شی بۆ ئه و سه فه ره ده کیشا... ئه وه بوو که له و رۆژانه دا ده نگ بلا و بیه وه گوايه له هه ولیتر گه نم په یدا ده بی!!... هه ندیکیش ده یانگوت:

- حکومه ت... خۆی، به پارهیکی هه رزان به هه ژارانی ده فرۆشێ!!.

ئه گه رچی له بابه ت نرخ و چه ند و چۆنیه تی ئه و پرو پاگه نده ش... شتیکی ئاشکرا نه بوو، به لام ده مه و هاوین بوو، دروونه ش ده ستی بێ کردبوو، حکومه تیش به هۆی عه للافه کان... که هه موویان چه رچی خۆی بوون،... حکومه ت به هۆی ئه مانه وه... به گه رمی... ئه و گه ئه می ده کری... که له ده می داسه کان و ژیر جه نه جهر ده هاته به ره م و... له عه مباره کانی خۆی و ئه و پیاوانه ی خۆی بن گۆمی ده کرد، خه لکه که ش... به م دیارده یه هه لخه له تابوو، وایان لیکده دایه وه که:

- ئی... ئه وه خوایه... به شکم قسه که راست دهرده چی... و... ئیمه ش به و چه ند قرۆشه ی به ده ستمانه وه یه... قه سناخیک... نیو ته نه که بییک... په بییک گه ئمان ده ست بکه وی!!.

مهلا حمید... له ناوهندی گوندی زۆر جار دهیگوت:

- بههه موو ناوهکانی خودا... قهسهه، بهخۆم له مهلای مزگهوتی گهرهه بیستوهه که ئه ویش له خودی توفیق بهگ... خۆی بیستوو بهتی... خه بهر که راسته.

له پاشان هه ندیک هیدی ده بووه، تا به دوو دلێیکه وه قسه که ی وه ها ته واو ده کرد:

- حکومه تیش... بابی میلله ته!... دباره پاش خودا و پیغه مبهه دئ و ده بی ره عیهت و بهنده کان به سهه بکاته وه.

له دواییشدا به جۆشه وه حیته بیکی ده کرد!!

که چی کاتی گه یشتینه هه ولیر... ه... ه... هیچ!! نه حکومهت فرمانی باوکایه تی به جی هینا و نه ده رکی عه مباری بۆ کردینه وه، له وهش پتر مهلا هه میدیشی شه ره مزار کردو له پیتش چاوی خه لکه که به درۆزی ده رهیتا، ئیمه ش چۆن چوو بووین... ئه ئاواش به کۆمه لیک خه م و په ژاره وه... گه راینه وه.

مهلا هه مید... له هه موومان قه لس و خه مگین تر بوو، له گوند ده بانگوت له و رۆژه ی مهلا هه مید له هه ولیر گه رابه وه... له گه ل هه موو فاتیه بیکی... له گه ل هه موو سه له واتیک... له دوای هه موو نوێژیک... که له حوزووری مهلای گه وه ده داد نه شتی!!... که ئیواران پاش رۆژئاوا... له ژیر چناره ئه ژدیهاکانی مزگهوت... له گه ل خه لکی ئاواپی گوتی له وه عزی مهلا ده گرت... لیبی بسو به خو... هه ره ده یگوت و ده یگوته وه:

- په ککوو... له و درۆیه عه زمه له و درۆزانه!!...

وه له بهر خۆی... دیسان یه ک دوو جار... حیته ی ده کردو به ده نگ پت ده که نی:

- هیتی... هیتی... هیتی... .

دایکیشم... هه ره بۆ ئه وه ی دل ساردیه که ی دایه شتی... کاتی چوار دیناره که ی لی وهرده گرته وه و به ئه سپایی قه دی ده کردن، له پارچه په رۆکه که ده یکردن به گرت... روێکی ده من ده کردو بزه بیکی وه ک ژاله... رک و تال... له سهه زاری په یدا ده کردو... له بهر خۆیه وه ده ی مرتاند:

- پیتش ئه م شه ره گرانی و قاتیه... له هه ولیر... عه لبه ی گه نممان به نو دره هم ده کری!.

***

رۆژی سەفەرکەى ھەولتیرم باش لەبیرە، بەرەبەیانئیکى مانگی خەرمانان بوو، ئاسمان بىن گەرد و شین خۆى دەنواند... ساردیئیکى خۆش لەشى مرۆى دەگەزى...ختووکەى گىبانى دەداين.

دوینى ئیوارە... دایکم بریاریدا من ئەو سەفەرە بکەم، پاش نوێزى عیشا پیتی گوتم:

- بەیانى چوارشەممەیه، رۆژئیکى پیرۆزە... دەبێ لەگەڵ خەلکى ئاوايى... تۆش بچیه ھەولتیر و باراشئیک گەنم پەیدا بکەى!

دایکم... زۆر بریوايى بەکات و رۆژ ھەبوو، بەلای ئەو... نەدەبوو رۆژانى چوارشەممە کۆل بکری... یان جلک و کەلوپەل بشووری... یان مرۆ سەرى خۆى بشووا!! چونکى لەو رۆژەدا... وەکو ئەو دەیگوت... ناوی گەرم رۆژتن... شوومە، بەلام بۆ ماملتە... بۆ سەفەر... چوارشەم و پینج شەم... ھەروا رۆژانى شەموش، رۆژى پیرۆز بوون، رۆژانى دووشەم و ھەینی بۆ سەردان و بەسەرکردنەو، سەردانى دراوسى و خەلکى ئاوايى... بەسەرکردنەو و نەخۆش و بۆ ھەندیک کارى خێر... موبارەک بوون، وە دەیگوت:

لەرۆژى دووشەم... سەرورەى عالەم ھاتۆتە دونیا، رۆژانى ھەینیش... حیساب لەسەر مردوووان ھەلدەگیرى، لە گۆرستانەکان شایى و زەماوند و جومعە و جەماعەت دەست پى دەکا، رۆژانى مەولود و عالەفە... لەتەک رۆژانى جەژن... ئەم رۆژانەش... رۆژى زیکر و تەسبیح بوون.

ھەرۆھەا... خووزیئیکى تالى قووت دەدايەو و رووی گرز دەبوو کە دەیگوت:

- سى شەم... نەحسە... لەکەس... کەسە!!

ئەمن... لەم مەسەلە و... ھەتەلۆکەى نەدەگەیشتم... ئەوئەنەبى... کە سى شەمان نەدەبوو دەست بجوولتینى یان کارئیک بکا... چونکى بەلای ھەموانەو رۆژئیکى نەحس بوو!!... دایکم لەو رۆژە زۆر دەترسا! زاتى نەدەکرد، دەست بجوولتینتەو!... ئینجا با لەبرسان بمرديا، ئەو مالتە دەولەمەندانەى کە ئیش و کارى بۆ دەکردن... جلکى بۆ دەشوستن... نانى بۆ دەکردن، ئەوانە ھەموو شارەزای بیوون... کە ئەو لەم رۆژەدا ھەتا بۆخۆشى... لەمالتى خۆشى... دار لەسەر بەرد دانانى، لەبەر ھەندى ئەوانیش... داواى کارئیکیان لى نەدەکرد.

لەبايەت شوومى رۆژى سى شەمە... بۆى دەگێرامەو و دەیگوت:

- لە زەمانى ھەزرتى عەلى... خوا لى رازى بى، جوولەکەيئیک بە پینچەوانەى ئەو بریوايە و دەستوورە دەجوولتینتەو... کە دەلین رۆژى سى شەموو... رۆژئیکى شوومە، جوولەکە دەچیتە لای بەرەر و دەپەوئ سەرى بتراشن، زۆر کەس ھوشيارى دەکەنەو... کە لەو رۆژە سەرتاشین قەدەغە کراو و نەحسە، بەلام جوولەکە گوئ ناداتى و ئەو سنوورە دەبەزینن... سەرەراى ئەمەش دەچیت لەناو خەلکە کە دەم درێژى دەکا و دەلئ:

- ئەم قسە... قۆر و بى سەر بەرانە... چىن؟!... کى دەلئ سى شەموان نەحس و شومیان پتوہیە!؟.

و بەفیزیکەو بانگ دەکا و سینگ دەردەپەرتینى و دەلئ:

- ھەموو رۆژ... رۆژى خواوئەندن! بۆچ تەنیا رۆژانى... سى شەموو نەحس بى و سەرتراشین شووم

بى؟

دایکم دەیگوت:

- حەزرەتی عەلی... روحم بە قوربانی بێ، کە بەم فەشەفەش و... خۆهەلکێشان و سنوور بەزاندەنی جوولەکەیی لەعینی زانی ناکاتە نامەردی و شیرینی زولفیقار هەلەدەکێشێ و سەری جوولەکە لە ملەوه دەپەرێتیی!!.

من... هەر چەندە پێکەنینم بەو قسانەیی دایکم دەهات، هەندێک جارێش ترسیکم لێ دەنیشت، وێنەیی شیرە دوو تیخەکەم... لەبەر چاوی ملی بەرز دەکردهوهو، بەلام شارەزایی بیروباوەری دایکم بووم، ئەو... بۆ هەموو پوژتیک حیساببێک و بۆ هەموو کاتێک کیتاببێکی لە میتسکی خۆیدا دروست کردبوو... برۆایی قامیشی بەو حیساب و کیتایە هەبوو، برۆاییبێک... کە هەموو زەبرو زەنگی پوژە دژوارەکانی ژبانی نە دەلقاندا!!... هەر لەسەر ئەم برۆاییبەشیبەوه... ئەوهوو بەهاری رابردوو... پوژتیک سێ شەم بوو... کە رووی تیتکردم و پیتی گوتم:

- بەیانی چوارشەمەیی... پوژتیک پیرۆزە... دەبێ لەگەڵ خەلکەکەیی ئاوی بیجستە هەولتیر... هەندێک گەنم پەیدا بکە!!.

دەستی برده باخەلی... پریچکەبێکی لێ دەرھیتنا... لەناو پریچکە کە چوار دینارەکەیی رەکیتش کردن! کە پارەکەیی دەدایە من... لەبەر خۆبەوه دەبگوت:

- شەری بەیانیان لەخیری هیتواران چاکترە، رۆلە خۆت گیرمەکە، هەر لەگەڵ بەرەبەیان ناوی خوای لێ بێتە و ئەم سەفەرەیی هەولتیرەش بکە.

و هەناسەبێکی توندی خواردهوه و بەوردی قسەکەیی وەها تەواو کرد:

- ئیھ... خودا کەریمە، حکومەتیش باوکی میللەتە!!.

بەرەبەیان بوو... پوژ تازە تیشکە زەردە زێرینەکانی... وەک تیری ئاوریشمین... ئاراستەیی لوتکە بەرزەکەیی سەفین دەکردن... کە سواری پاسەکەیی تۆماس بووین.

پاسەکەیی... (تۆماس)... شتیکی... یان با بلتیم... دەعبایبێکی... سەیر بوو، ئەگەر بێتو کەمیتک باسی نەکەم پێم وایە سستەم دەکەم و لایەنێکی گرنگ لە تابلۆی رووداوەکانی ئەو پوژە دەشتیوتیم و رەشی دەکەمەوه.

ئەوهی ئەو پاسەیی دیبوا... بەکسەر ئیستەرەکەیی شیخ رەزای خوالیخۆشبووی دەهاتەوه یاد!!... ئەو ئیستەری... میر... بە دیاری و بەسەد منەتەوه بۆی هەناردبوو، لەگەڵ جیاوازیبێک کە پەيوەندی بەلایەنی بایۆلۆجی و تەکنیکەوه دەبێ!!... پاسەکە... ئەگەر چی منەتێکی بەسەر تۆماسی شوفیر نەرشتبوو، ئەمیش وەک ئیستەرەکە... بەپالەدان و راکیتشان نەبوا... هەلەندەستا، ئەگەر چەند کەسبێک پاشەل و چوارپەل و هەیکەل و سەر و کەللەمان... وەک مەشکە نەهەژاندا... نەدەکەوتە کار، هەر کە لە جینگایەکیش دەوستا. ئەوا نەفەرەکان جینگای مەکینەکەییان دەگرتەوه و دەیان هیتنا و دەیان برد تاکو گەرم دەبوو... لە پاشەوه دەستی بەفیرەفیر و دووکەل بە با کردن و لە پیتشەوهش وەکو زەلامیکی (سێ بەروو) گرتوو... دەلەرزیهوه و دەهاتە گەر، ئەم کارەش دەمیتکی زۆر و ئەرکیتکی زۆرتری گەرەک بوو... پیتویست بە عەرەق رشتنیتکی فرە.

بە تەقدیری ئیتمە... هەموو نەفەرەکان وامان دانابوو، ئەگەر ئەو بەیانیبە زوو بۆی دەرچین و سەفەرەکەمان بەبێ گری و بەبێ زویربوون و کۆسپیتکی نەیهتە بەر... پوژیش بە رەوانی بەرەو رۆژئاوا برۆا... ئەوا ئیتمەش لەگەڵ پوژئاوابوون دەگەینە هەولتیر... لەو شارەیی گەنم و دانەوتیلە... هەل دێین!!... بەم پیتیش... بۆ بەیانی پوژی دووهم بە دیداری حکومەتی باوکمان شاد دەبین و ئەویش... کارەکەمان

راهی دهکا و... خراهره کافان تهژی... و، نه گهر خوا راست بینی... نهوه بۆ... چیشته ننگان ده توانین به ره و گوند بکه وینه ری... یا بلین نه گهر پاسه که ی تۆماسیش بخه زری... بۆ به یانی رۆژی سییه م... به سووک و ئاسانی به ره و گوند ده بیینه وه.

پاسه که... نزیکه ی بیست که سیکی له خۆی بار کردبوو، بیست کهس که زۆریه ی زۆریان دراوسی و خزمی ئاواپی بوون، له وانه چهند که سیکیان هه ر هاوړی و براده ری قوتابخانه م بوون... وهکو سمایل و میرزا حه بیب و حه مه خیل و تۆما و مه هدی و یوسف... نه مانه جگه له هاوړییه تی قوتابخانه هه روه ها نه دامیش بوون له کۆمه له نیشتمانیه که ی... پیش دوو سال... وهکو لقیکی کۆمه له ی (هیوا)... له گوند پینکمان هینا بوو.

باقی نه فهره کانی دیکه ش خه لکی گوند بوون و هه موویان به گشتی له من به ته مه نتر و توندو تۆل تر و به که له ش گه وره تر بوون. نه مانه ش به زۆری نه خوینده وار بوون و قوتابخانه یان نه دیبوو... چهند که سیکیان نه بیج که ماوه بیج که له مزگه و تیان خویندبوو و قورعانی پیرۆزیان خه تم کردبوو... ره شایی نه لفو بییان لیک ده کرده وه، له وه نه خوینده وار و نیمچه خوینده وارانه ش... هی وایان تیدا هه بوو تا بلتی توند و تووړه و تووش بوو... قیسکه تنگ و له که مترین و بچوو کترین رووداویکی نابه دل... به تاییه ت نه گهر رووداوه که سته میکی تیدا به دی بکرا با، یان ده ست درپۆی و ناروه اوییکی لی بوه شابایه وه... نه وانه ده سلنه مینه وه... ناگریان ده گرت... به هه موو هیز و توانایان به ره له سستی نه و قه و ماوه یان ده کرد، لای زۆر لیکراویان ده گرت و دژی زۆردار ده وهستان جا له بهر نه م ره وشته و به هۆی نه و ته بیاته یان... زۆرجار تووشی گترمه و کیشه وه ده ردی سه ری ده بوون... گیرو گرفت ده وریان ده دان... جاری واش ده بوو... به گرتن ده دران و بۆ به ندیخانه ره کیش ده کران!!... که تووشیش ده بوون بیج باکانه به رگه ی حه پس و نه نجامی توندی و تووړه یی و... هه لۆیسته که ی خۆیان ده گرت... هه روه ها به رامبه ر به و نازارو کیشه یه ی له و رینگایه شه وه تووشی ده بوون... قایم... وهک به رد قایمتر بوون!! سه باره ت به م خو... و ره وشته شیان خه لکی ئاواپی خۆشی ده ویستن... ریزیان لیج ده نان و جیگای پروایی و متمانه ی ره شوو رووته کان بوون!!... به پیچه وانه ی نه مه شه وه بیوون به جیگه ی شوپه و گومانی کاربه ده ستانی حکومه ت و چقلی چاوی توفیق به گ و شیخ قطب الدین و خویره و کلکه کانی نه مانه... به تاییه تی عه مه ری سلیمان و قادرۆک و مه حمود و عه زۆ هه ندیکی دیکه شیان... که له سه فه ره که ی نه و به یانیه دا... له پاسه که ی تۆماس جیتی خۆیان گرتبوو.

نه مانه... له سه ر نه خوینده واری، بیج سه وادی خۆشیانه وه، له سه ر توندی و که لله ره قی خۆشیانه وه... ئینسان بوون... مرۆ بوون، به چاوی ریزه وه سه یری ئیمه ی قوتابیان ده کرد، من... به خۆم باشتر هه ستم به وه ده کرد... که وهکو برای گه وره... وهکو باوک... بالیان به سه ردا کیشابووم... ریزیان ده گرتم... یارمه تیان ده دام، ده نا من... نه به به ژن و بالا... نه به ته من... نه به به ماله و فامیلیا... چ هۆییکی و نه بوو... که که سیک له گونده که ئاوریکی ئینسانانه م لیج بداته وه... یان وجودم له گوند... وهکو نه وانی تر... برۆمیری، منیکی هه تیوی میرمنداله ی بیج کهس... کت هه سستی به بوونم ده کرد... کت ده بیسینیم... له مانه به ده ر... له مانه و له خه لیفه سه رسۆز و ده رویش قادر و خواپه رسته کانی... دۆستی دیرینه ی باوکی خوالیخۆشبووم!!... نه لحه ق نه مانه ش... هه ر چهنده وهکو عه مه ر و قادرۆک و هاوړیکانیان... ده ق وهکو نه وان نه بوون... به لām نه مانیش به جۆریکی دیکه منیان هه ر له یاد بوو.

گه لیک جار که له کۆلانه که، یان له به رده می مزگه وت راده بووردم... کاتج ده گه یشته به ر لووتیان...

ئاگام لى بوو لمووزيان بلند ده كورد و نهنگوستيان بۆ دريژ ده كردهم... ئاورتيكيان له يه كترى ده داياه وه،
سهريان نهختيک بۆ يه كتر ده هه ژاند و... له گه ل بيك ده دان:

- ئەمه كورى سۆفى نه ورژه!

وه له به ينى خويان ده يان مرتاند:

- خودا لى خۆش بى... پياويكى خوا به رست و دلپاك بو!

- ئينشائەللا جىگاي به هه شته... ئيمانداره!

نازانم ئەگه ره ناو دلى خوشيان، فاتيحە يە كيشيان بۆ به هه وا دا بى، هه ره ئەمه نده و هه تا له پيش
چاويان وون ده بووم و رهش ده بووم وه!... هه ره ئەمه ندهش بوو... ئەمه نده و بهس... به و چەند دەنگه و دەم
جولاندنە وه به... دلسۆزى باوكانه ي خويان بۆ من ده رده خست... كه چى دلسۆزى عه مه ر و جه ماعه ته كه ي
به جۆريكى تر بوو، به چاويكى ديكه... زۆر جياواز له خه ليفه و تا قمه كه ي... سه يريان ده كردهم،
به ره نكيكى تر له گه ل مده ده جولا نه وه؛ ئەوان هه ره كاتيک منيان ده ده يت، لىم نزيك ده بو نه وه... رووى
خوشيان لى ده نام... له چۆنيه تيان ده پرسيم... باسى قوتابخانه و خويندنيان لى ده پرسيم، به رووم
ده گه شانە وه... وايان ده كرده كه هه ست بكه م منيش شتتكم له گونده كه و... وجودتكم هه يه، به شتكم له
كۆمه ل... كه لىنتيكم له دونيا ي گونده كه دا پى كر دوو ته وه، ئەم ره وشته شيان وا لى ده كردهم... كه يفيتكم...
هه وه ستيكم... به خۆم بى و له دلى خۆمدا بىر كه مه وه... كه:

- له ناو خه لكه كه... هى ئەوه اش هه ن... كه به راستى ده مي بىن!!

- منيش وه كو هه رزه كاريك له گوند... جىگاي بيكم گرتوه.

به م لى كدانه وه و بىر كرده وه به ش فره دلخۆش ده بووم.

كه سواري پاسه كه بو بىن... من كه وتبوومه ته نيشت تۆما ي هاو ريمه وه، تۆما... قوتايى بوو... له گه ل
ئيمه له هه ولير ده بخويند له به ر نازيره كى... يان سه باره ت به گىرو گرتى ژيانى هه ره ده كشا به وه ناو خۆى و
دادمه و... هه ره خامۆش بوو... و ده بۆرژا، خه و به رو كى به رنه ده دا!!

له ناو گره و فره قو ي پاسه كه... له ناو هه راو هۆرياي نه فه ره كان ئەو... هيشتا هه ره خه و ئو بوو.

رۆژتيك له رۆژانى قوتابخانه... تۆما ي هاو ريم... له ناو ژوورى ده رس، له گه رمه ي ده رس گوتنه وه ي
مامۆستا... فيكرى فرى... رۆيشت... خۆى له بىر كرد، وورده وورده خه و بالى به سه ردا كيشا!!

تۆما... هه رزه كاريكى قوته بنه ي لاواز بوو، سه ريكي زلى له سه ره له شه لاوازه كه ي بۆ روا بوو، ئيمه ي
قوتاييانى هاو ريتى... هه ره بۆ گالته و سه باره ت به و سه ره زله ي... ناومان لى نابوو... (ئه ديسۆن)... له گه ل
ئه وه شدا... كه چ و يكچوونتيك... له نيتوان ئەم... تۆما... يه ي ئيمه و زاناي گه وه... (تۆماس ئە ديسۆن)... دا
نه بوو!... به لام ئيمه وا خه يالمان ده كرده وه... كه سه ري تۆما و... سه ري ئە ديسۆن... ده بى وه يه كترى بچن،
له به ر ئەو هۆيه و هه ره بۆ گالته ش... به و ناوه بانگمان ده كرده، تۆماش... به و ناوه تا قه ده رتيك... قه لس و
تووره ده بوو... كه بانگمان ده كرده:

- ئە ديسۆن... ئە ديسۆن!!

وه هه مو به يه ك ده نگ... به روويدا ده تريقاينه وه... ئەو ناگري ده گرت... وه ك كه له شيرى شه ركه ر... به
ده وره ي خۆى وه رده چه رخوا، له خر كه به رديك... له دارتيك... سه نكيك ده گه را پيمان دا دا، كه هى چيشى
چه نگ نه ده كه وت... يان كه نه ده ويرا خر كه به رده كه به او يتر... كفرى ده كرده... جنيوى ده دا... جنيوى به

هه موو عالهم... به هه موو لادا ده رشتن، ئيمه ش... له كاتى تووره بوونه كهى... نقه مان له خو ده پرى... تا
ئو ویش سارد ده بووه و خړكه به رده كهى له ده ستى ده كه و ته وه سهر زه ويه كه!!... له و جیگایه بزر ده بوو،
زۆریشی پى نه چوو... كه ئو ویش بۆ به كجاری سارد بووه و ئیتر له ناوه كه سللى نه ده كردو لى راهات...
ئو وكاته ش كه بانگمان ده كرد:

- ئه دیسون... ئه دیسون!!

گیلانته... سه رتیکى ده له قانده... بزه پیک له سهر زارى په یدا ده بوو، له دواییشدا... ئو ویش له گه ل
ئیمه... به هه موو دهنگیه وه ده تر یقایه وه و له بنى زگیه وه ده یدا له قاقای پیکه نین!! یان ئه گهر په ست و
خه مگین بوايه... ئه و به گله بیه وه تیمان وه راده ما... و... خۆى له بانگه كه خه شیم ده كرد... وه كو شته كه
هه موو په یوه ندى پیکى به وه وه... نه پى... ئه وها تپى ده ته قانده... بۆ ده رده چوو... و... لیمان دوور...
ده كه و ته وه.

ئو و پۆڙه ی توما... له گهر مه ی دهرس... له سهر... ریحله داره كهى... خه و بر ديه وه!... ملی لى خوار
بوو... خۆى به دیواره كهى ژوورى پۆل... گرتبوه... ده مى هه ندى ك به ش كړد بوه وه و پر خه ی لیوه ده هات،
ماموستا ستیقان... به جوش و حماسه تپیکى زۆر... خه ریکى دهرس گرتنه وه بوو، به دهم و چاوم... و...
به سهر... به ده ست و پى، وه كو جیه وه ده جوو لایه وه، خه زى ده كرد به چاكى له دهرسه كه مان بگه به نى...
ماموستا پیکى دل سوژ و... راست بوو... ئیمه ی قوتابى خو ش ده ویست، له پيشه كى هه موو وانه پیکدا
ناموژگارى ده كردین:

- ده پى... مرۆ به هه ول و كو ششى خۆى بپى به پیاو!

هه ولى له گه ل ده داين كه باش بخوتین و... ده یگوت:

- خو یندن... رووناکییه، رتگای ئینسان له م ژيانه... تاریکه... جه نجاله... رووناك ده كاته وه.

ماموستا ئه وه ل جار ئاگای له چۆنیه تى توما نه بوو، به لام مرته و فسكه فسكى قوتابیه بزر و دهم
شړه كان... وایان كړد ئو ویش هه ست به توما بكات، كه چاوى به توما كه وت... له سهر ته خته كهى له خۆى
چوه و كه له شى لاواز و سهره گه وره كهى به دیوارى ته نیشته هه لپه ساردوه و چاوقوچانیک دام...
له پاشان له دهرس گوتنه وه وه ستا... و... په نگی هه لپزكا... وورده وورده تووشى لیوه له رزوك ده بوو... تا
له پر گلاسه ناوه كهى سهر مپزه كهى خۆى هه لگرت و... وهك چۆن پشيله... بۆ نیچیرى پاریز دینى...
ئو وها له سهر خو... پاریزى بردو بۆ توما چوه پيش، كه گه یشته لای... نه یكرده نامه ردی... ئاوه سارده كهى
به سهر و گوتلاك و مل و... ناو پشت و سینگی توماى نووستوودا رشت و به خو شپیکى ساوایانه و
بزه پیکى سهر كه و تووانه ئاو رپیکى له قوتابیه كان دایه وه به هه نگاوى به رین و به په له گه راپه وه
جیگایه!

كه ئاوه سارده كه ش گه یشته قلبى ئه دیسون، له خه و رچله كى و به پى ده ستى خۆى زیراندی!!

ماموستا ستیقان... كه ههر به دكتور سه فا ناوده برا، پیاویكى كه له گه تى بارى كى باسك درى ژى موو
سیس بوو، دوو چاوه شینه نهرمه كانى، له چوار چپه یه كى زپینى چاویلکه یه كى سپى روون... گرتبون،
زۆر جار باسى ژيانى خۆى بۆ ئیمه ی قوتابیان ده كرد و ده یگوت:

- من هه رگیز مندالیم نه دیوه و تامى سهرده مى مندالیم نه چیشته سووه!! وه ده یگتیراپه وه كه ئه و...
هیشتا زاروك پیکى هه شت... نو سالى بووه كه له شكرى تورك هیشى بردو ته سهر گونده كه یان...
خه لكه كهى هه موو كوشتون و قه تل و عامى كړدون!... گونده كهى خاپوور كړدوه و سووتاندو و یه تى.

وه دهیگوت:

- له گه ل کۆمه لیک مندالی بی دایک و باب، به پروتی و پیخواوسی له ئەشکه و ته کان خۆمان شار دبووه، به پرو... و گیا و گولمان دهخوارد، به مشه ختی و دهر به دهری له و شاخ و کپوانه... بی سهرو شوین هه لده هاتین... هه تا رۆژیک خۆم له که نار دهریا بیکی گه وره و بی دوا بی دۆزیه وه، رام کرده ناو گه میه بییک... خۆم له ناویدا مات کرد، پاش چه ند رۆژیک له ناو دهریا دا... گه میه وان دۆزیه وه، نه یه توانی بگێریته وه رۆخ... ناچار بۆ خزمه تی خۆی گێرامیه وه... نان و بهرگی دامی، تا ماوه بیکی زۆر... نه مزانی چه ند رۆژ و چه ند مانگ بوون... له رۆخه کانی ئەمریکا دابه زیم... بووم به شاگرد له چیشته خانه بییک، له وئ گه وره بووم... خویندنم ته واو کرد... تا بروانامه ی دکتۆرام بی درا.

دکتۆر سه فای مامۆستا مان... ئه یکی دوور و درێژی هه لده کیشا که ده یگوت!

- غه ربی گونده که م... که ژ و کپوه ره نگینه کانی ولاته که م... وه ک قاز و قولینگ... هه لی گرته وه... تا هینامیه وه کوردستان!.

مامۆستا... به درێزایی پشووی هاوین... ده هاته گونده که ی ئیمه... ده یگوت:

- ههر به گونده که ی خۆم ده چی!.

تا هپواره... به سه ر شاخه کان... به ناو چه مه کان... ده گه را... له گۆمه کان مه له ی ده کرد!.

مامۆستا... له گه ل چریکه ی تۆمای هاویریم... راپله کی... تا لای ته خته ره شه که پاشگه ز بووه و... کشا به وه، چاوی له ئیمه قوتابه کانی پۆل زه ق کردنه وه... که سیکنان نه ویرا جو له بییک بکات، له پاشان گه راپه وه لای تۆما به په شیو بییکه وه... پیتی گوت:

- جار یکی تر له دهرس نه خه وی... ئا!.

له پر رووی گرژ بوو... گۆرانیکی سه بیری به سه ردا هات، وه کو هه سته ی به وه کردی... که کاریکی باشی نه کردوه، پتر له تۆما چووه پیش... تا خۆی به ریحله که ی تۆما گرته وه... ده ستیکی له سه ر و ملی تۆما خشان و... له سه رخۆ پیتی گوت:

- کوری خۆم ده بی ناگات له دهرس بی!.

وا دیار بوو مامۆستا زۆر په شیمان بوو، نه یده توانی چاوه کانی له تۆما بگۆریته وه... تۆماش به دوو چاوی ته ری پر گله بییه وه... له مامۆستا وه راما و بی دهنگ بوو، له پاشان چاوی داگرته وه و کپ بوو.

ئیه تر... تۆمای هاویریم... له و رۆژه وه قوتابه خانه ی به جیه یشت، ههروه ها شاره کۆنه پیره پر خه مه که ش... و گه راپه وه گوندا... له و رۆژه وه به دوا وه ش... هه تا چه ند رۆژیک... که مامۆستا ده هاته پۆله که مان... چاوی ده گیترا... چاوی ده گیترا... تا چاوی له ریحله چۆله که ی تۆما ده چه قاندا... که تۆمای نه ده دی به وری ده بیرسی:

- کوا تۆما له کو تیه؟

ئیمه... قوتابه کانی له گه ل پر سیاره که ده ماندا به قاقای پیکه نین!!... مامۆستا ش به و چۆنیه تیه ی ئیمه توره ده بوو... خۆی توند و ترش ده کرد... تا به هه موو هیتیه وه ده یقیژاند:

- باس... به س... هه ی چه په لینه.

مامۆستا ستیقان که زانی تۆما قوتابه خانه ی به جیه یشتوه... ته واو زویر و دلته نگ بوو، له ناو دهرس گوتنه وه دا... ئاه له دوا ی ئاه ی هه لده کیشا، که له سه ر کورسیه که ش داده نیشته وه دۆش داده ما... خۆی

له بېر ده كړد، به په شپږ سهری له نیمه قوتایان بلنډ ده كړده... چاوی به پزده كاندا ده گټې... تاكو له رېحله چوله كهی تو ماوه دنووسان!... له دهرس گوتنه وهش ساردېوه... جوش و جووله و حه ماسه تی پيشووی نه ما، تا وای لپهات نه به خوئی ناوی تو ماوی ده هینا و... نه باسی ده كړد... نه لپی ده پرسى!!... نه ریگاشی ده دا... كهس باسی بكا و بیخاته وه یادی.

من... له تهنیشت نه دیسوئی هاوریم... له ریژی دوو می پاسه كه دا... دانیشتبووم، عه مری سلیمان و كاك ره سوول جیگای پيشه وهی تهنیشت شو فیریان پر كړېوه وه، عه مری پیاویکی زه لای... ده ست و بازو و نه ستور، سینگ پان بو، له هه موو هه ریما... به یه كه پیاوی به هیتر ده ژمیتر، هه كه ئوتومبیله كه ده چه قی... یان له جیگایه كه جهنه ی ده گرت و ده وستا، نه... بهس بوو بؤ نه وهی به دوو پال... وه كو مه شكه بیه ه ژنی و بیخاته وه جووله و گهر، له بهر نه مه، تو ماسی شو فیر... له تهنیشت خوئی جیگای بؤ دده نا، له پزده كانی پشته وهش... هه تاكو لای جامه كهی پاشه وهی ئوتومبیله كه، نه و جامه ی هه روو كو كولانكه كهی كوئیستی مائی نه خشینی كچی پورم... ده هاته به رچا و، هه تا لای نه و جامه ش... جیگایکی بؤش... نه ما بووه.

كه له گوند ده رجووین... كه سانی نیو پاسه كه... هه موویان وهك من دامابوون... گه ردیكي كز و ته لخیان له سهر روو نیشتبوو، جگه له به خیر هینانی به كتری و ناوی خوا هینان... و نا... هه لكیشان... دهنگ و دوامان كه م بوو!... هه روو ها كه میش ده جوو لاینه وه، مه گهر له گه ل هه لستان... یان گټې گزین و تاسه كړدی ئوتومبیله كه... دده نا هه ره كه مان وه كو به جیگایه كه یه وه دوو راب... جووله بیکی لیوه نه ده هات، نه مه و... جگه له تو ماسی شو فیر... كه سهر و ملی به هه موو لایکی خویدا ده جوو لاند و... دم ناده میش ده ستیكي ده وه شان و زرمه ی له تامر ازیكي پاسه كه وه ده هینا، پاسه كه ش ماو بیك سهری ده هه ژاند... فرمه له لمووزیه وه به رزده بووه... تا جینگلی ده دا و فرتكي ده كړد... وهك لانك بهم تهنیشت و نه و تهنیشته وه راده هات... وورده وورده هه لده ستا و ریگای خوئی ده گرت.

نه و به یانیه ی به ره وه هه ولیر وهری كه وتین... هه وا شیدار بوو، ناوونگ له رووی گیا و گولی میرگه كان... نیشتبوو. له گه ل تیشكي رۆژ ده بریسكانه وه، په له په له هه و... وهك ره وه كوتری سپی به سهر لووتكه ی سه فینه وه... هه لنیشتبوون، هه تا رۆژ به رزده بووه؛ دونا گهرمی تیدا ده گه را... په له هه وره كان پتر ده بوون... و... به ناسمانی نه و ناو دا بلا و ده بوونه وه، زوری پی نه چوو... هه وره كان به شی زوری شینایی ناسمانیان شارده وه، نه و كاته گوندی حوچرمان به جیهیشتبوو... و... به رامبه ر شیره سوار... بؤ گوندی كوئی ده چوینه پيش، له و گونده ش... پيش نه وهی ده ست به هه ل كړده وهی پیچه كانی پیرمه م بكه یین... هه وره كان یه كیان گرتو وه لووتیان له زه ی چه قاند، هه لم... جامی پيشه وهی ئوتومبیله كه ی لیل كړد... ماو هی بینینی كه م كړده وه، تو ماسی شو فیر ده ستیكي له جامه كهی لای خوئی هاویشته ده ره وه... زوو... زوو... جامه كهی له هه لم و نیمه باران ده ستیره وه، ناسمان... پتر لچی شو كړد رووی گزبوو، خه لكه كه... دلپان به و هه ورا نه خویش بوو، باران... له و رۆژانه دا ناوات و مرادیک بوو... هه موو خه لكه كه... له خوا ده یان خواست ته نانه ت یه ك دلپه بارانیش... هه ره یه ك دلپه... خیر و به ره كه تی پیوه بوو، هه ر دلپه بارانیک... ده نكه گه نميكي به سه ردا ده باران دین، نه مه ش وای له خه لكه كه كړد هومیدیان به وه قایمتر بی كه له و سه فهرده گه نمیان ده ست بكه و... به تاییه تی پاش تونده بوونی هه وره كان و هه لچوونی ده ربای ناسمان... كه نیشانه ی بارانیکي عام و ئیقلمیان پیوه بوو!.

هه تا هه وره كانیش تونده تاری تر ده بوون هیرشیان به ره و ژیر؛ بؤ سهر لووتكه شاخه كان ده هینا و

چیا په کانبان داده پوښین... که سانی ئوتۆمبیله که ش... ئومیتده که بیان به هیتر و دلنیا بیان پتر ده بو... رو بیان گهش ده بو وه، دل و دهر و نیان خوښ و فراوان ده بو... ده که وتنه قسه و گفتوگو... به گوشادی په کترین ده واند... هندیکیان سۆز دای ده گرتن و دهستیان له ناسمان پان ده کرده وه... ده پارانه وه... دوعا و سه له واتیان لیده ده... ها واریان ده کرد:

- خودایه... به رحمی خۆت... رحمة تیک بیارینی!

مه لا حه مید... دهستی برده بنا گوتی... به دهنگ و به تاواز... غه زهلی ده خوتنده وه:

- هه وره که ی رحمة... پروی سه ما... که ره م!

له پاشدان... سه له واتیکی لی ده داو ده پاراپه وه و بانگی ده کرد:

- ره بی... ئەم باره گرانه ی... گرانیه مان... له سه ر دل و دهر وون لایده ی.

ئه وانی دیکه ش نزاو پارانه وه که بیان وهرده گرتنه وه و به سه ریدا ده چوونه وه، هانایان بۆ خودا و پیغه مبه ر و پیاوچاکان ده برده، که بارانیک... رحمة تیک... به سه ر ئەم عالمه دا بیارینی.

زۆریه ی زۆری نه فهره کان... هه روه ها به گشتی خه لکی گونده که شمان وه هایان لیکده دایه وه... که گرانی و قاتیبه... هه ر ته نیا هۆی ئه وه به که سال نه بارو وشکه و ناسمان دهرگای رحمة تی لی داخستووین؟! وه کو ئەمانه... سالی پارو هه روه ها پتراریشیان له بییر چوویته وه! چونکی ئەو دوو سالی پیشووش... هه ر چه نده زه یرو زهنگیشیان که مته ر بوو، دیسان هه ر گرانی و ناخوښی بوو و سه ره تای ئەم پۆژه ره شان بیان نیشان ده داین!... ئه وه بیان بۆ ساغ ده کردینه وه که قاتی و گرانیبه که... هه ر ته نیا سه باره ت به باران نه بارین و وشکی وهرز نه بوو، به شکم هۆی گرنگترو له نه باری به هیترترو کاریگه ر تری هه بووه!!!... ئەمه راست بوو که وشکی ئەو سالانه له توندو تیژی قاتیبه که ی پتر کردبوو... و گونا هباری راسته قینه ی ئەو کاره سات و مردن و برسپه تیه ی شار دبووه وه، خه لکه ساویلکه که ی هه لخه له تاندبوو، و چاویان له راستی خه نیمه راسته قینه که ی خو بیان... به ستیرو!!!... به لام تۆمای هاوړیم... جار له دوی جار بانگی ده کرد و بانگی ده کرده وه:

- هایه وو... هایه وو... که ره له کوئی که وتوو و کونده له کوئی دراوه!!!

ئه من گه له ک برواییم به کاک ره سول و تۆما... ده کرد!... ئه دیسون له گه ل ئه وه ش که له قوتاخانه زیره ک وگیل ناوی دهر کردبوو به لام من زۆد برواییم به م و به کاک ره سول... که ئەندامیکی هوشیاری کۆمه له بوو؛ ده کرد، کاتی لقی کۆمه له ش له گونده که مان دروست بوو؛ ئەم کرا به سه ر ده سته و به رپرسی لقه که، زۆر برواییم به هه ردووکیان ده کرد، ئەمانه... له ناو ئیمه ی ئەندامان و له ناو خه لکی ئاواپیش... هه ر ده یانگوت و... ده یانگوته وه:

- کاره ساتی گرانی و دژواری ژبانی خه لکه که... سه باره ت به ووشکی وهرزو بی بارانی نیسه... مه سه له که هۆی تری هه نه!!

تۆما... له وه ش توندرتر بۆی ده چوو... که به ته وسه وه ده یگوت:

- هایه سو... هایه سو... کوره ئەم خه لکه... یان ده بی هه ر به زگماک گیتل بن... یان خو بیان گیتل ده که ن!... بۆی وه ها زه یه که ی خو بیان له بییر کردوو له مووزی گرژیان بۆ ناسمان به رز کردۆته وه... به مۆری یان به زه لیلی و مل که چی له ناسمان وهراده میتن!!!

وه تا ماوه ییک لالیوتیکی خوئی ده مژت... یان له ناوه وه ده یکرۆژت ئەمجا هه ناسه ییکی توندی

دهدایهوه و دهیگوت:

- کاکینه... جگه له ئاسمان جگه له هیزی ههور و با هیزی تر ههنه، له ههور و له ره شه باش... به تهوژم ترن و ئەم قاتی و گرانیه یان... له وولاتدا پهیدا کردوو.

کاک په سوولیش... به یخ یهک و دوو سه ددهقی بۆ لێ ددهاو دهیگوت:

- ئەدی... که باران نه بارین... هوی ئەم قات و قریه یخ، چۆن هه موو شهو، به دهیان کاروان لۆریه گهنم... له پێش چاو... و گوتی چکه ی خه لکی دین و به رهو ژیر تینه په پین، یان ده پزینه عه مباره که ی مام حاجی و توفیق بهگ!! ئەدی ئەم ده غلۆ دانه... ئەم هه موو کاروانه گه مانه له کوێ دین؟

کاک په سوول... سه ریکی ده هه ژاندو ددانه گر هکانی ده کردنه خه لکه که... تا له دواییدا قسه که ی و... تهواو ده کرد:

- به لێ... تۆما راست دهکا، کاکینه ئەم قاتی هوی دیکه ی ههنه!.

که بیرم له تۆمای هاو پیم ده کردهوه، وام بۆ ده هات که ئەم ره فیه که کۆنه ی قوتابخانه م... زۆر گۆرا بوو!... هه ره که ی پزانی قوتابخانه... لاوازو رهنگ زهرد بوو... به لام سینگی پانترو پتر به رهو ژوور کشابوو... و بالای بهرز به بوو!... لیه کانی... هه ره که ی جارن باریکیان له سه ر نیشتیو... به لام... ئەستوورتر و تووندتر... کشت تر... ده هاتنه بهر چاوم، ده ست و باسک و بازووی... و هه کو پزانی قوتابییه تی هه ولیتر... باریک نه مابوون... له پی ده سه کانی زوور و... ئەنگوسته کانی گرژتر، باسک و بازووی ئەستوورتر ببوون، هه ره ها جوړی بیڕ کردنه وه شی چو یه باریکی دیکه... له بهر خۆمه وه ده مگوت:

- په نگه له ماوه ی ئەو دوو ساله ی قوتابخانه ی به جی هیشته وه و که وتۆته ناو گێژهلوکه و گیروگرفتی ژبان و... ئەم گۆزانه ی به سه ردا هاتی!

تۆما... دوو سال بوو له کۆمپانیای نه وتی که رکوک کاری ده کرد، له م دواییه ش، له کاره که ی و ده دریان نابوو!... ئەویش به ناچاری گه رابه وه گوند و سه ری... به سه ری خزمه کانییه وه نابوو.

هه ندی که ی که س ده یانگوت:

- پاش له کار ده کردنی، ماوه یه ک خراوته به ندیخانه ی که رکوک و ئازاریکی زۆریشی... به وه هۆیه وه چیشته وه!

هه ندی که ی دیکه ش... له بابته مه سه له که ی تۆما... وایان ده گوت:

- سه بارته به و بزۆزی و زمان درێژی خۆی بوو، له کۆمپانیاکه و له سه ر کاره که ی ده ریان کردوو!!.

به لام... ئەمن هه ر چهنده هه ولیم ددها و هه چۆنییه تی ده رکردن و جه زه به دان و هه پس کردنه که ی تۆمای هاو پیم بکه وم، نه ده گه یشتمه ئەنجامی که ی چونکی ئەو براده رهم باسی خۆی... ژبانی خۆی و چۆنییه تی خۆی نه ده کرد، هه ر کاتی که له م رووه پرسیاریکم لیکردبا، خۆی له پرسیاره که م به سه ر ده برد، خۆی له مه سه له که گیل ده کرد، به بزهیته که وه سه رشانی ده گرتم، هه ندی که ده یهه ژاندمه وه... له سه رخۆ ده یگوت:

- کوره، گوێ مه دی... مه!!.

ئەم چۆنییه تی و ته بیاته ی تۆما، منی ده خسته ده ربایه یکی بیڕ کردنه وه. ده ربایه یکی قوولی بی بن... ده ربایه یکی شیلوی... لیل هه موو ئەو شه وانیه ده هینامه وه یاد... که هه تا سپیده ی به یانی له بهر ده نگه گره ی لۆری و هه راوه ژبای هه میاله کان... خه و نه ده چوه چاوه کانم، ساتیک هه سانه وه م نه ده دیت، میشک و ده روونم وه ک مه نجه لیک شیر ده کولین... ده کولین... هه لده چوون... و... که فیان هه لده دا تا

یه قینم به ودا هات... که راسته دهرده که تهنیا دهردی وشکی سال و بی بارانی نییه! و... له گهل خوم
ده گه بستمه پیری ئه وهی که:

- خه لکه که... هه لکه له تاون...

- ئه م عالمه می گونده که م نه فامن... به ساویلکه بی و تهسک بیر ده که نه وه!!...

به لئی خه لکه هه ژاره برسیه که ساده یه و هه لکه له تاوه خوشبروایی و ساویلکه بیسه که ی لئ بۆته
دهردیگی گران!.

- ئه وه ته می دپته وه بیرم، شه و... رۆژان پال دده دن... رۆژ... تاریکی شه وان دهره تپین، سال... سالان
لاده دن... و... جیتگی یه کتری له ق ده که ن و ده گرنه وه!!... هه موو ئه و سالانه می دونیا... وشک و نه بار...
یان که م باران ده بی، خه لکه که به سه ری کۆت و پپی خاوس، وه ده شت و چۆل ده که ون... گوند و ناوایی
به جی ده هیلن! نوژی باران ده که ن له خوا ده پاپینه وه، له و ده شت و دهره... به زگی برسی سه ما ده که ن و
هه لده پهن، له ناو مزگه وت... له ناو کۆلانه تهسکه کانی گوند... وه کو مه میون ده له یزن، روو له ناسمان
ده که ن... ده پاپینه وه... تا بارانیان بۆ بیاریتی!!... جا ساویلکه بی و هه لکه له تان... ئه گهر ئه مه نه بی... ده بی
چی بی؟.

- که له گهر کی موسولمانان، خه لکه که یه کی ده گرتوه و کۆده بووه ده چونه نوژه بارانی، مه لۆ... می
گاوان هه ردوو به ری دهستی له بن مه نجه لیک هه لده سوون، به تهنی مه نجه لکه که رووی خۆی ره ش
ده کرد... پیسته بزنیکی تیسک دریتی وه ک فهره نچی له بهر ده کرد، له هه ر تیسکه موویکی پیسته که...
زه نگوله بییک پله یه کی ته نه که... موورویک... پارچه ئاوتنه شکاویکی قایم ده کرد و... ده که وه پیش
حه شامه ته که، خه لیفه سه رسۆر و دهر ویشه کانی... به ده ف لیدان و شیر وه شاندن... له پیش خه لکه که
وه رده چه رخان و سووریان دده... زیکر و جلیتبا زیان ده کرد، مه لۆ... ی... گاوان پیشه نگ بوو، له و ده شت
و دهره... وه ک ده نکه ته زره... هه لده زۆقیه وه... قون... قون... به زهویه که ده کوتا و له ناو خۆل ده گه وزی و
هاواری ده کرد:

- یا... ره بیه نا... یا ره بیه نا!!...

حه شاماته که می دواوه شی... به مه لا و... حاجی... و دوکاندارو... ره زه وان و خه لیفه و... سو فی... و
ردین سپیه کانه وه... ئه مانه ش... هه موو به یه ک ده نگ... له گهل ده سته می فه قتییه کانی مزگه وت و...
هه رزه کاره کانی گوند... له مه لۆیان وه رده گرتوه و هاواری خودایان ده کرد:

- یا... ره بیه نا یا ره بیه نا!!...

به لام بانگه که می... ده وله مه ند و توچاره کان و... پیاهه کانی ئاغا... وه کو هاوار و دادی... هه ژار و
برسیه کان به سۆز و کول نه بوو... له گهل فرمیسک تیکه لا و نه ده بوو، ئه مانه... هه ر لئیوان ده جوولا... که س
نه یده زانی چییان ده گوت... دوور له حه شاماته که ده وه ستان... یان به هه نگاوی بایی ده جوولانه وه... له
دوای... دواوه می خه لکه که ش... ئیمه... منداله کانی گوند... هه ر تهنیا مندالی کور، ده مان کرده رۆژی
حه شر... خۆمان به ریزه کان داده دا... ده چوبنه ناویان... هه لده پهرین هه ر یه که مان له راستی خۆی بانگمان
ده کرد و ده مان چراند:

هه یاران و... مه یاران

یا خودا بیاری باران

بۆ فەقیر و ھەزاران

لەم پۆژی ھەشرە... لە ھەموو گوندیک... لە ھەموو شارۆچکەییەک... بگرە لە ھەموو... ناوچەییەک... ئەم نوێژە بارانە دەکران، جگە لە ژن و کچەکان... کەس نەدەما بە شداری ئەم بەزم و پەزەمە نەکا!... خەلکە ساویلکە... ھەلخەلە تاوێ خۆش بپروایە کە، بەم پەنگە دەجوولانەو و دلێ خۆیان دەدایەو!... و ھاوشیان ھیساب دەکرد... کە دلێ خوداشیان بۆ دەنگە پەحمیتک... بۆ دلۆپە بەزەییەک... بۆ تەنۆکە بارانیک... بۆ دەنگە گەنمیک بزانوو تەو... جاریش وا دەبوو... خودای گەورە بە لوتف و مەرحەمەتی بێ پایانی خۆیەو... مرازی خەلکە کە دەدا و دەیکردە باران. ھێوارانیش... کە خەلکە کە دەگەراندەو ناو گوند، ئێمە... مندالەکان... لە ھەموو گەرە کەکان کۆدەبووینەو، وا دەبوو... لەگەرەکی دیان و جوولەکانیش... مندال... کوپ و کچ لە گۆرە پانە کە کۆدەبووینەو و لاسایی گەورە کاتمان دەکردەو... تا نیوھەشەو بوو کە بە بارانیمان دەکرد، بە ناو گەرە کەکاندا دەگەرە پەین و دەگەرە پەینەو:

بووکی مە... بارانی دەوئ

شیری... کچۆلانی دەوئ

ھیلکە... بارۆکانی دەوئ

تایشە گۆلی ھاوتە مەنو ھاوسیم، بوو کە بە بارانە کە ھەل دەگرت، بە دەنگە ناسکە کە بانگی دەکرد:

بووکی مە... بارانی دەوئ!

ئێمەش ھەموو بە یە کجار... لێمان دەگێرە پەینەو:

ھیلکە... بارۆکانی دەوئ!

لە زۆری مائەکانی گوندیش... خەلکە کە دەرگایان لێ دەکردینەو و گۆتزو مێژو نوقلیان دەداین، یان دەچوونە سەریان و لەسەر سواندەکان... بە دەستە نەجەلە ئاوێک... بوو کە بە بارانە کە ئێمەشیان ئاورێژ دەکرد، بەم ھۆیەشەو... گۆلی پەفبەق لە ھەموومان تەرتەر دەبوو، وەک بوو کە... ئەویش ئاوی لێ دەچۆرە پەینەو.

پووی ئاسمان ھەتا دەھات گرزتەر دەبوو، ھەوران لووتیان لە زەوی چەقاند، کە گەیشتینە لۆفە درێژە کە بەنی پیرمەم، برووسکە... وەک تیریکی ئاگرین... ناوچەرگە ھەورەکانی شەق کرد، گرمە ھەور زەوی دەلەرزاند... لە ئەشکەوتەکان دەنگی دەدایەو، باران دەستی پێ دەکرد، پەھیلەییکی تووندی سەر بە کلاووی بەھاری بوو، دونیای ئەو ناووی دادەگرت و تاریکی دەکرد... ماووی بێنی نەدەھتشت، تۆماس... ی... شوفیر بە ناچاری ئۆتۆمبیلە کە لەسەر پێچە کە لاری کرد... و... پای گرت، بۆخۆی دابەزی بۆ ئەووی ماکینە کە بە پارچە موشە مایەک دابەزێ، کە ئەو لە ئۆتۆمبیلە کە دابەزی، ئێمە ھەورەکانیش خەریکی داگرتنی پەردە پەنجەرەکانی پاسە کە بووین، کە لە پە... لە ریزەکانی پشتمەو ھەزۆ... بە دەنگی بێرەو ترسینەر ھاواری کرد:

- لایلاھا... ئیلەللا... موخەمەد... رەسولەللا!..

و ھە دەنگی بلندتر و گری... لەبەر گریانەو دەقیقێتاند:

- روح... دەبارئ... روح... روح دەبارئ!..

عەزۆ لە گەل ھاوار و قیژە قیژە کە... گەرووی دەگیرا، گریان... بۆری گەرووی پە دەکرد... دەنگی

دەنوسا... تووشى حالەتتىكى ھېستىرى شىتانهى سەير دەبو، لەسەر تەختەى ناو تۆمۆبىلەكە... دەست و پەلى بەھەموو لايەك دەو شاندن، بەدانىشتنەو لەسەر تەختەكە ھەلدەزۆقىيەو، ھەلدەپەرى وەك باوك مردوو... خۆى بۆ ئەولا و ئەم لاي... دەھەژاندەو، فرمىسك... بەگور لە چاوەكانىيەو دەپژانە ناو ئوتومبىلەكە،... جار لەدواى جار... بە توندى دەينەپراند:

- روح... دەبارئ!... ئەھا... ھا... خودا... پىغەمبەر... شوكر!!

وہ بەھەردوو بەرى دەستى لەرانی خۆى دەدا... لەسەر تەختەكە ھەلدەزۆقىيەو، ھەتا لە ھېكرا بەرەو دەرگای پاسەكە پاپەرى... دەرگایەكەى كردهو و خۆى تى ھەلدایە دەرەو سەر شەقامەكە، بەر باران لەسەر جادەكە... سى جرتەكى لى دەدان و ھەر ھاواری دەكردو دەينەپراند:

- روح... دەبارئ... روح!

پىژنە بارانىش بەھەموو ھىزى... دەيكوتايەو!

نەفەرەكان... بەشىو شىتانهى عەزۆ و جولانەو ھىستىر بەكەى يەكجار تىكچون، ھاوار و قىژە و پارانەو ھەى عەزۆ... ھاتووچۆو ھەلبەزىنەكەى لەسەر چەقى جادەكەو... لەژىر ئەو رەھىتە توندى! كارتىكى سەبرى كردنە سەر، ئەوانىش... بەشى زۆريان بەبى دەستى خۆيان... دايانە گريان... گريانتيكى كرو بى دەنگ... ھەندىكيان... چاويان فرمىسكى تى دەزاو... فرمىسكەكان... سەريان دەكردو بى دەنگ دەپژانە بەر پىيان، ھەندىكيشيان چاوى ئەبلەقىيان كرددبوو جامە شىلووھەى پىشەوھى پاسەكە... لىوھەكانى خۆيان دەكرۆژتن!!... دەيان ويست خۆيان بگرن و پستەى سۆزو عاتىفەيان... ھەروا رستەى فرمىسكەكانيان... نەپس، ئەو نەفەرەكە خەرىك بوون پەردەى پەنجەرەكانى ئۆتۆمۆبىلەكە... دابدەنەو... دەستيان شل بوو، بەو ھۆيەو بارانتيكى زۆر... لەگەل با... ھوروزمى ھىناو... ناو پاسەكە پر بوو لەئاو!!

بە گشتى چۆنەتى نەفەرەكان... پشىوى و سەر لى شىوان... بى دەسلەتتىكى تەواويان لى ئاشكرا دەبو، منىش... وەكو زۆرىيەى نەفەرەكان... ئەوئەندەى ھەولم دا خۆم پىن نەگىرا... منىش... وەكو ئەوان، ناو... بەگور... وەكو بارانە سەر بە قەپوچكەكە... لە چاوەكانم دەپژايە بەر پىم... تىكەل بە ناوھەكەى ناو كەلەشى ئوتومبىلەكە دەبو، بەبى ويستى خۆم... لەشم دەلەرزى و لىوھەكانم دەجولانەو، لەگەل خۆم... بەنيوھە گرینۆكى منگەم دەكرد:

ھەياران... نەياران

ياخوا بيارئ... باران

بۆ فەقىرو ھەزاران

بەبى دەستى خۆم... جەھوى سۆزو غەربىم لەدەست بەردەبو، بەبى قەست... بى مونسەبەت... ھەر لەبەر خۆم دەمگوت و دەمگوتەو:

ھەياران... و... نەياران

نازانم... چۆن... بۆچ لەوكاتەدا... لەناو ئەو ھەمووسۆزو ئىنفعالاتەمدا... ئەو رۆژەم دەھاتەو ياد... كە خەلىفە سەرسۆر و دەوريش قادر و... ئەوانى دىكە، لەسەر شەقامەكەى گوند... ھەلدەپەرىن... شىر بازبان دەكرد... كەوتىوونە سەماو... لەيزىن!!... ئەو رۆژەى كە بىرەوھرى لە دايك بوونى خاوەن شكۆ بوو!!... ھەر ئەو رۆژەش بوو... كە تەرمى باوكمىيان... بەكرى و بى دەنگى، بەرە و گۆر دەبرد!!... ھەروا

ئەو رۆژەشم... وەكو بروسكە بەیاد دا... دەھاتەو... كە خەلیفە سەرسۆر دەرویشەکانی... لەھەمان جیگا...
ھەلدەپەڕین و شیرو زەرگەبازیان دەکرد، لە دەوری شێخەكەیان... شێخ قطبالدین... سەمایان دەکرد،
پەلاماری كچە بچكۆلە ھاوڕێیەكەمیان دەدا... بەرەو تۆمۆبیلە تەنتەكەى شێخەكەیان رەكیشیان دەکرد.
لەبەر فرمیسك باراندن و لەگەڵ ئەو فرمیسكەكانى لە ئاسمانە لێل و تەماویەكە دەبارین... ئەو دیمەنە
رابوردوانەم بەخەبەلدا... دەھاتنەو، لام وابوو فرمیسكەكانى من... كە دەرژانە ناو كەلەشى پاسەكەى
تۆماس... و فرمیسكەكانى دایكى گولیتی ھاوڕێم... فرمیسكەكانى ئەو رۆژەى كە كچەكەیان لى
دەرفاند... وە بەكچوونىكى زۆریان لە نێواندا ھەبوو!!... لەسەر چاوەى وەكو یەك ھەلدەقۆلین... وەكو
چۆن ژيانیشمان... وە یەك دەچوو... لە یەك زەمىنە و لە یەك ئاوى... و... ھەوادا... سەرى ھەلدەداو ئاوتەى
دەکرد!

عەمەر... تۆماو... كاك رەسوولیش... لەناو ئۆتۆمبیلەكە مچ و مۆر... ھەلگە رابوون... چاویان لە
جادەكە چەقاندبوون... لچى خۆیان دەكۆتت، لە حەیفان... لچیان دەكۆتت!!... بەورى و زویریكە... لە
چۆنەتى ناو پاسەكە و جۆلانەو ھېستىرەكەى عەزۆ... لەسەر شەقامەكە... بە وری و زویریەو لەو دیمەنە
رادەمان!

لەناو لێزمەى باران و... شریفەى برووسكەو... ھەورەكان، تۆماسى شوفیڕیش... ھەر خەرىكى داپۆشین
و پىنج كوردنى كۆن و كەلەبەرى لموزو ماكىنەى پاسە شەكەى بوو!!... ئەویش لەبەر خۆیەو فەفنى دەکرد...
بە باسكى چاكەتەكەى لێزمەى ئاوى بارانى لە دەم و چاوى... و... رووى دەستپێنەو.

بە چاوى فرمیسكاوى و دەروونى كۆل و ھەستى برىندارم، سەرىكەم لە عەزۆ... ھەلپى كە شەقامەكە
و ھەكو تۆپە پەرزەنتى زل دەبھێتاو دەبیرد و دەیقۆزبەو، تەشكى كورتەكەكەى و ھەكو سوولاكە... ئاوى لى
دەچۆراپەو، سەبىتر ئەو بوو... كاتى سەبىرى عەزۆم دەکرد... پتر خەم و پەژارە ھەلى دەگۆتتم و ئايشە
گولتى رەفیعە چكۆلەكەى مندالیم... دەھاتەو بەر چاوى!!... كە پیتش دە سال... دە سالى پتر تەم و مژو
ئەشكەنجە... پیتش دەسالى دوورو درتت... بە گۆلە گەمەتیک... بە چەند دەنكە گەنم و جۆتیک... بە شێخ
قطب الدینیان فرۆشت، ئەو ئايشەگۆلەیش... خوشكى دایك و بابى ئەم عەزۆیە بوو!!

لەگەڵ ئەم یادکردنەوانەشدا... چەند پرسىاریك و ھەكو برووسكە... بەمیشكەم دا دەھاتن و تێدەپەڕین...
و... دیسان لە میشكەمیان دەدایەو... لام وا بوو پیتوستى بەو دەکرد... كە ئەو پرسىارانە لە عەزۆ بكەم،
بەلام لەو ھەلویتستەدا... لەگەڵ ئەو چۆنەتیبەى عەزۆدا... چۆن بۆم دەكرا... پرسىارەكانى لى بكەم؟...
ناچار ئەو پرسىارانەم بەرەو رووى خۆم دەکردنەو:

- ئایا... عەزۆ... خوشكە بچكۆلەكەى لەبىر ماوہ؟

- ئایا یادىكى ئەو خوشكەى دەكاتەو... سەر و سۆراخىكى دەزانى؟

- ئایە... ئەم چۆنەتیبە شیتانەبەى عەزۆ... بە جۆرێك دەگاتەو بە مەسەلەى... خوشك فرۆشتنەكەى
و پەيوەندىەكیان بە یەكەو ھەبە؟

بیتگومان... بۆ ئەم پرسىارانە... وەلامىكى و ھەم بۆ نەدۆزراپەو... كە دلم لە گەلباندا ئاوى بخواتەو،
بەلام لەناو دەروونى خۆمدا... بىرم لەو دەكردەو كە:

- ئەگەر... یادکردنەو شتێك بگەینە!!

بەلای مەنەو... ئینسان... ھەتا ئەو بتر... ھەتا ئینسانەكەى دیکە... كەلكى لى وەرەگرتى، ھەتا لەبەر
چاوى حازر دەبى، ئەو لە لای دیارە و دەبیینى! چاوى... شەرم لە چاوى... دەكا، بەلام و ھختیک كە ئەو

ئىنسانە... بۆ ئەم بىن كەلك بوو، يان لەبەر چاوى وون بوو... جا سەبارەت بە ھەر ھۆيەكەيەو ھەبىن كە پەيوەندى بەو ھەو ھەبىن... ئەوا وجودىشى نىسبەت بەو یتىر... وردە... وردە... دەسوئ و شىلوو دەبىن!!... ھە ئەگەر روويدات جارىك... يان چەند ماو ھەبىك يادىشى بکاتەو... ئەوا يادکردنەو ھەكەشى... دەبىتە چەشنە عادەتتەك... دەبىتە چاولتیکەرى، پاش ئەو ماو ھەبە... ھەكو زنجیرەى شەپۆلى گۆمىكى شلەقاو... تىكەلاو دەبىن و شۆپنەكەى رەش دەبىتەو! بەتیبەرىنى سالانى ژيان... ھەموو ئەو یادگار و وجودەى لوول دەدرى و دەپتەچریتەو ھە ئەنجامدا ئەو ئىنسانە... ھەكو ھەر نەبووین و نەژباين... بۆ يەكجاری فەرامۆش دەكرى!!... ئەمەش... رەوشتى كۆمەلى ئادەمیزادە... تا ئىستاش ئەو ھەكەشكرا نەبووینەو، ئەگەر لە دونیای ھەبوان و بەستەزمانىش ئەم رەوشتە... ھەبىن... يان... نا!!.

لەگەل ئەم لىكدانەو ھەبە و... پرسیار و ھەلامە دەروونیانەى خۆم، بیری تریشم بۆ دەھاتن... پرسیاری تریش لەبەر چاوم دا... لەسەر پەردەى میتشکم دا دەنگ و رەنگیان دەدايەو ھە... لە دەروونم دا سەریان ھەلەدا:

- ئەدى... بۆچى داىكم بەم ھەموو خۆشەو ىستىبەى منى خۆش دەوى؟

- دەبىن ئەم ھەموو خۆشەو ىستىبەى، لەبەر ئەو ھەبىن... كە بوونى من درتتە بە بوونى خۆى دەدا!!.

- يان دەبىن ئەم ھەموو خۆشەو ىستىبەى، بەشیکى ئەو ھەموو خۆشەو ىستىبەى من، سەبارەت بەو ھەبىن، كە من ھەكو ھىوايىك حىساب بکاو بە ئىمتىدادى ھىوايەكانى خۆى بژمىرى.

- يان... ئەو... وجودى خۆى... كيان و بوونى... لە كەيان و بوونى... من... بەدى بکا؟

لە ئەنجامى ئەم بەراوردو موناقتەشەى زاتى و دەروونىم، گەبىتە ئەو ھەبى:

- مۆ... تا ئەو كاتەى سوودبەخش دەبىن. كەلكىكى بۆ كۆمەل و دەرووبەرى خۆى دەبىن، ھەتا... جىگايىك... شۆپن پىبەكى... لەسەر پىشتى ئەم زو ھەمان ھەبە و ديارە... ئەوا خۆشى ديارە، دەنا كە ئەو ھەساغ بوو ھە... كۆمەل و ئەوانى دىكە بۆيان دەركەوت كە بىن كەلكە و ئومىدى سوودىكى چاكە و خىرىكى لىن ناكرى... ئەو ئەگەر بەسەر و كەللە و شان و كەلەش... ئەو ھەبى چىباى سەفین و ئەھرامەكانى ميسر و قەلاتە پىرەكەى ھەولپىرىش بىن، ئەوانى تر... يان ھەر سەرى بۆ ھەلناين... يان لىنى لا دەدەن، يان ئەگەر بىتسوو بە جۆرىك سەپرىشى بکەن، ئەوا لەبەر چاويان دەتوتتەو ھە گچكە دەبىتەو... ھە... ھەكو زىندەو ىك... بچووكتر و كەمترىش... دىتە بەرچاويان!.

ئەمەش وای لىن دەكرەم يەكسەر مەسەلەى باوكم؛ و مردنى باوكم... ھە لەبىرچوونەو ھەبى لە میتشك و دەروونى خەلكى گوند... لەبىرى دۆستەكانى... دۆستە خواپەرسەكانى... ھەو پەيمانەكانى رىنگاى بەھەشتى، لە بىرچوونەو ھەبى ھەتا لە ھەست و نوستى داىكم!!... ئەمانەم لە كەللەدا دەزىنگانەو، بەلام بۆ ئايشەگول... ھە... بۆ ھەزۆش... بۆ ھەلامى پرسیارەكەى:

- ئاىا ھەزۆ خوشكەكەى لەبىر ماين؟... يان سەرو سوڤاخىكى دەزانى؟!... من لای خۆم يەقىنم و ابوو كە پترم لە سوڤاخى ئەو كچە بچكۆلە... دەستە خوشكە ستەم لىن كراو ھە... خۆم دەزانى... من پتر لە ھەزۆى براى سوڤاخى ئايشەگولم دەزانى، چونكى لەو دوايىبەدا دەنگ بلاو ببو ھەو كە:

- كچەكە گەبىو ھە تامى خۆش بوو!... بىرى كچانە و ژنانەى كردۆتەو ھە، لە ئەندامەكانى لەشى شارەزا بوو!... سەوداى وجودى خۆى بوو ھە ھەستى بە تەوژمى خۆين و لىدانى دلى لاوى كردو ھە، خۆى ھەكو ئافرەتتەك ناسىو ھە، مالى شىخ قطب الدىنى... جامبازە كپارەكەى بەجى ھىشتو ھە!!.

هه نديکيش ده بانگوت:

- شتيخ... حه زه ته تي شتيخ... خوئی له مائي خوئی دهري کردوه، به بيانوي ئه وهی کچه که ويستبيستی خو... و... ره وشتی کوره زه به للاحه که ی شتيخ تتيک بدات!!؟.

به م پتيه و به گوته دی قسه و قسه لوکی خه لک و خوا... نايشه گول بئ سهرو شوين بيوو!... باوکيشی ئه و کاته ماوه بيبيک بوو ئه مری خودای گه وری به جي هينا بوو... و چوبه ريگای هق، عه زوش... هه رگيز تاقه جاريک کهس ليبي نه بيستبوو... ناوی ئه و خوشکه ی به سه ر زاردا هاتين!!... مه گه ر هه ر بؤ ئه وهی وه لامي هه نديک که سی زمان دريژ... ئه وانه ی خويان تتيکه ل به کاروباری تاييه ته خه لکی تر ده که ن... مه گه ر هه ر بؤ وه لام دانه وهی ئه م جوړه که سانه گوته ی:
- نايشه گول... ئه ه...

هايهوو... هايهوو... نايشه گول ده ميکه مردوه... چوه ته ده رگانه ی به زدانی پاک و مه زان!

پوور رابی... دايکی کچه فرؤشراوه... بزربوه که شيان... يان مردوه که ش، پوور رابی... ئه و ده مه وه کو ئينسانتيک... به نی ئاده ميک نه ما بوو، ئه م ژنه به دبه خته، ياش فراندنی کچه که ی به چهند مانگيک شه پله دار بوو... ده ست و پتي ئيفليج بوون... زمانی له نگ بوو... وه ک که رو لالی لي هات!!... عه قليشی شيوا... سپي لي بوو به ره ش!!... هه تا ئيستاکه ش... له گه ل هه موو ته نگانه و چه له مه ی ژبانيشيدا... له گه ل ئه و هه موو کاره سات و پاله په سته ی رؤژگاريش... هيشتا هه ناسه ی هه ر ديټ و ده جي!!... ئه و دايکه کلؤله وه کو کؤلکه داريک به ديواری ژووره تاريکه که هه لپه ساردراوه... بي ئه وهی ناگای له سوورانی زهوی و چه رخی فه لک و کاروانی نه پساوه ی ژيان بيت!!.

چه ند رؤژيک به سه ر فرؤتنی گوئيی هاوړيم تتيه ر بيوو، له کؤلانه ته نگه که ی به مائي پوور رابی تتيه په پيم، غه ربيی گوئييم ده کرد! ئاره زووم بؤ ديتنی کيشا بووميه... کؤلانه که، ده مه ويست وه کو رؤژان له به ر ده رگای ژووره که يانه وه... بانگ رابه تلم:

- گوئي! هؤ... هؤ... گوئي، وه ره بچينه گه مان!

کاتي گه يشتمه نزيک ده رگای ژووره که ی مائي گوئي... ساردبوومه وه! ويستم پيچ بکه مه وه و لابه ده مه کؤلانه که ی دیکه!!... چونکی ئه و کاته وه بيرم هاته وه... که گوئي نه ماوه!!... ئه گه ر بانگيشی بکه م:

- هؤ... نايشه گول... وه ره... وه ره... بچينه گه مان... وه ره بچينه ناو ره زان!!... کهس به دواي بانگه که مه وه نايي!

هيشتا پيچم نه دابوه، دايکی گوئي... سه ری له ده رگاکه ده ره يئا و ده ستیکی لي هه ژاندم:

- وه ره... وه ره...

وه به ده نگیکی نووسا... و... زمانیکی لاله په ت... بانگی کردم:

شیرکو گيان... وه ره شیرکو... وه ره گوئي بيه!!... وه ره ده ستی گوئي بگره و پيکه وه هه روونه گه مان!!... وه ره شیرکو گيان رؤله که م... وه ره... گوئي به جي مه هيله!

ئه و کاته... پشتم له دايکی نايشه گول بوو، به چاکي له بانگه که ی حالی نه بووم... ليم تتيک چوبو... که دايکی گوئي چی ده لي!!... چی ده وي!!... ته نيا ئه وهی ده مزانی... وه بيرم هاتبوه وه... ئه وه بوو که نايشه گولي هاوړيم له ژووره که دا نه ماوه... ناتوانی وه کو رؤژان رابکاته لام و ده ستی به کتری بگرين و

به‌غاردان و هه‌لبه‌زین... بۆ ناو په‌زان شوێر بپینه‌وه، له‌به‌ر ئه‌وه تێم ته‌قاند و به‌ را‌کردن له‌ کۆلانه‌ ته‌سکه‌که‌ سوورامه‌وه و خۆم له‌ پوور رایی...م... وون کرد.

له‌و کاته‌ی له‌ناو پاسه‌که‌وه، له‌ عه‌زۆی برای گولێ وهراده‌مام و ئه‌و پرسسیار و وه‌لامانه‌م له‌خۆم ده‌کردن و وه‌رده‌گرتنه‌وه، ئه‌وه‌م ده‌زانی که‌ ئه‌وه‌ی له‌ هه‌موو که‌س... له‌ خه‌لکی گونده‌که‌مان... ئه‌وه‌ی له‌ عه‌زۆش و له‌ شیخ قطب الدین و له‌ کوره‌ زه‌به‌للاحه‌که‌شی... پتر سو‌راخی ئایشه‌گولێ ده‌زانی؛ یه‌کی‌ک بوو یه‌کی‌ک... ئه‌ویش من بووم، من باشتر له‌ عه‌زۆ و له‌م هه‌مووانه‌ ناگام له‌چۆنیه‌تی ئایشه‌گولێ بوو، گولیی ره‌فیقی مندالیم... که‌ پێش ده‌سال... به‌ مستیک گه‌نم و دوو مسته‌ جو... هه‌روا له‌ رێگای خودا و حوکمی ئیسلامه‌ تیش!... وه‌کو ده‌رویشه‌کانی خه‌لکی ئاوی ده‌یانگوت... شیخ له‌ باوه‌شی دایک و باوکی... له‌ هاو‌رپیه‌کانی مندالیی وه‌کو من فراندی.

ده‌زانن... ئه‌مه‌ش چۆن بوو... و چۆنه‌؟ چۆن من له‌ هه‌موویان پتر سو‌راخی گولیی هاو‌رپیم ده‌زانی؟ گوی بگرن بۆتان بگێرمه‌وه چۆن بوو!:

به‌هاری پار که‌ له‌ هه‌ولێر ده‌مخوێند، له‌گه‌ڵ چه‌ند هه‌والتیکی قوتابخانه‌م، له‌ گه‌ره‌کی ته‌یراوه؛ له‌ خانووێک ده‌ژباين، رۆژتیک له‌ رۆژان... به‌یانی بوو... تازه‌ رۆژ هه‌لده‌هات، به‌ وه‌رپه‌سی سه‌رم هه‌لگرت چومه‌ ده‌ره‌وه، تیلمه‌ کۆلانه‌کانی گه‌ره‌کم ده‌پێچانه‌وه... به‌ره‌و قوتابخانه‌که‌م ده‌کشام... چونکی رۆژ هه‌شتا زوو بوو... ماوه‌یێک بۆ لێدانی زه‌نگی چوونه‌ ده‌رس... ما‌بوو... بۆیه‌ بامدایه‌وه گه‌ره‌که‌ خانووه‌ قوره‌کانی سه‌ر به‌ست، چه‌ند هه‌نگاوێکم له‌ناو گه‌ره‌که‌که‌ نه‌هاو‌یشتبوو، له‌ یه‌کی‌ک له‌ ماله‌کانی ده‌سته‌ راستمه‌وه... ده‌نگتکی کچانه‌م هاته‌ گوی... بانگی کرد:

- شێرکۆ... شێرکۆ!

له‌گه‌ڵ بانگه‌که‌...، چاو‌قوچانێک له‌ رێگایه‌که‌ سه‌نگرامه‌وه گوتیم راپه‌ڵ کردن، ده‌نگه‌که‌ دووباره‌ ها‌ته‌وه گوتیم:

- شێرکۆ... شێرکۆ!

سه‌رم له‌ بانگه‌که‌ سوور... ما... له‌ دلێ خۆمدا... ده‌مپرسی:

- ده‌بێ کێ بێ له‌م گه‌ره‌که‌ له‌ بێرکراو و... ئافارۆزکراوه‌ی ئه‌م شاره‌ پیره‌ من بناسی؟ کێ؟

له‌ناو ئه‌م سه‌رسو‌ریه‌و پرسسیارانهدا... ده‌نگه‌که‌ دیسان له‌ په‌رده‌ی گوتیچکه‌ی دامه‌وه:

- ئه‌ری... تۆ شێرکۆی مام سو‌فی نه‌ورۆز نبی؟

وه‌کو بلتی... کچه‌که‌... له‌ناسینه‌وه‌که‌... دوو دلێ و گومانی له‌ چاوه‌کانی په‌یدا کردبێ!!.

کچیکی باریکه‌لانه‌ی سووروسی... بالا‌به‌رزی چاوشین بوو، له‌ دیوی ژووره‌وه‌ خۆی به‌ لایینیکی ده‌رگا گرتبووه‌وه، به‌ده‌ستتیک به‌ لاکه‌ چارۆکه‌ سپیه‌که‌ی دهم و لووتی شارده‌بوونه‌وه.

له‌ جیگا‌که‌م تاسام، نه‌مده‌زانی چۆن وه‌لامی پرسسیاری کچه‌که‌ بده‌مه‌وه که‌ ئه‌و، به‌هه‌موو باوه‌ریه‌وه بانگی کرد:

- شێرکۆ... به‌ قورعان ئه‌تو شێرکۆی؟

وه‌ به‌ واته‌ییکێ پرگله‌یی و توندی پرسیه‌وه:

- شێرکۆ... ئه‌وه نامناسیه‌وه... ها!

له‌سه‌رخۆ به‌سه‌رسامییکه‌وه سه‌رم دانه‌واند و چاو‌م بریه‌ ژیر پێم که‌ پێم گوت:

- ناوه لالا خوشکئی... تو کئی؟

کچه که هه ناسه بیکی توند و دریتی خوارده وه و به دهنگیکی ناسک و شهرمنانه گوتی:

- وه بیرت نایه ته وه؟ چند له کۆلان به یه که وه گه مه مان کردوه؟

چند شهوان له مائی نهنگۆ... له رۆخ ناگردانه که تان... به یه که وه گوتمان له حیکایه تی پلکه میبری گرتوه؟.

سه رم هه لیری، نایشه گول لاچکه چارۆکه سپیه که ی له سه روو لادابوو... نیگام تیکه ل به چاوه شینه کانی بوو.

هه منداله ریه فیه که ی جارانی خۆم بوو، روه سپی و خړ و جوانه که ی هه روه کو خۆی بوو... به لام هه ندیک گه شتر بیوو، چاوه شینه کانی هه روه کو و جارانی بوون... به لام گه وره تر و به رینتر و قوولتر و پروناکتر دهاتنه به رچاوم! دهست و پله سپیه بیچکۆله کانی هه ر وه کوو خۆی بوون... به لام خړ و خه پ پاک و شوش تر خۆیان دهواند، دم و لیوی هه ر له دم و زاری نایشه گولی هاوړتیه که ی جارانی دهچوو... ته نیا که لیوه کانی نهختیک سووتر و ئاودارتر بیوو.

نایشه گول... له وه ده سال غه ربیی و بی سه رو شویتیه ی... وه کو نافرده تیکی پرژیان... روا بوو... هه لچوو بوو، به ژن و بالایی وه ک نه مامیک هه لکشابوو... ودریژ و شلک و له نجه دار بیوو، سینگی نایشه گول به رزتر و پانتر دهاتنه به رچاوم، مه مکه کانی کراسه سووره که یان هه لدا بوه، نه گه ر نه و به رزاییه ی سینگی له گلینه ی چاوه کانم نه چه قیبان... پیم سه ر نه بوو نا... نا... زۆر ئاره زووم بوو بچمه لای... پهللی بگرم... رای بکیشم... بانگی بکه مه وه:

- گولئی... گولئی... با بچینه گه مان... با برۆین بچینه ناو رهزان!

به لام نایشه گول له وه هه ره ته ده رچوو بوو... نه و که وانه سه وز و سوور و رهنگا وره نگیه مندالی به زانده بوو... بۆی نه ده کرا جاریکی دیکه دهستم بگریته وه و بگه رتیه وه نه وه ده ور به سه رچوو.

قه ده رتیک له به ژن و بالایی نایشه گولی هاوړتی مندالیم... پامام، له ده ربای چاوه شینه کانی تقووم بووم، خه یال... هه لئی گرته وه... گتیرامیه وه بۆ ده سال... له وه پیش، یه که... یه که که به کۆلانه کانی گونده که م گوزه رم ده کرد، پرووی مام مستۆ و دایکی جه مال له سه ر په رده ی ئاسۆی میشک و بیرمدا... رهنگیان ده دایه وه، به گرده که ی باویان هه لگه رامه وه ده چوو مه وه بنار سه فینی... گردی دیره... دایک و ساواکه به روومدا ده گه شان وه، به هه لبه ز... هه لبه ز... بۆ ناو رهزان... تا ده گه یشتمه دم رووباره که... ده به زیم، له سه ر که پکیکی شاخه سووره که هه لده نیشتم، نه و سه رده مه ی دهوری مندالیمان... مندالی من و گولئی... منداله کانی دیکه ی گونده که م... وه ک شریتی سینمه ما به به رچاودا دهاتن و تیده په رین، له چاوقوچانیک هه زاران روودای نه و سه رده مه م... له میشکدا دهنگیان ده دایه وه:

- نه و رۆزه ی چووینه ناو رهزان... هتواره مان به سه ر داهات... دونیا تاریک ده بوو!... ریگامان بز ده کرد... دهستان ده کرد به گریان، ترس... هه ناسه ی پچ ته نگ ده کردین، ده هات زراومان برۆی که دایکی من و دایکی گولئی به شویتماندا هاتن و هه ندیکیان کوتاینه وه، و به ره و ماله وه په لبیان ده کیشاین.

- که پیکه وه... له گه ل منداله کانی گوند، چووینه گۆره پانه که ی بهر ده رگای مودیره گ... تا دایکی

جه مال ببین!!

هه ی ناغاو... ناغاو... ناغه

چاوت پيالهي قونياغه

دهنگي گولتي نهو کاته له گوتمدا دهزرينگايهوه...

گولتي لاسايي دايکي جه مالي ده کردهوه!

- رږڅي جهژنه که... جهژني قوربان بو، من و گولتي له دهرهوهي ريزي شاييه که ده سوورايينهوه!... که لانگوچکي کچ و کوره شايي که ره کافان ليک گري ددان، که شاييه که ته او بو... ريزه کان هه لوه شانه وه... کور و کچه کان نه يان ده تواني له بيک جودا بينه وه!... خه لکه که دايانه قاقاي بيکه نين... زانيان نهو کاره هي من و گولتي و منداله کاني ديکه يه، له شايي و زهماونده که دهر يان کردين... راوي من و گولتي يان نا... هه تا له گوره پانه که دوور يان خستينه وه... به لام ئيمه به پيډزه ديسان گهراينه وه.

- سه يرانه کاني نه ورور و حه سه ني به سري، سووره حمان... ده ماناوا... شيره سوار... که من و گولتي يان به سواي گوي دريژه که، دهرده شيره سوار... ئيمه هه ردو کيان... له که ريک سوار ده کردين، باوکی من يان مام و سوي باوکی نايشه گول له تهنيشتمانه وه ده ريشتن به ده ستیکيان ئيمه يان له که وتن ده پاراست.

له گه لثم هه موو بيره وريانه... ورده... ورده... هوشيار ده بوومه وه... ده هاتمه وه عالمي نهو کاته م، سه ريک له نايشه گول هه ليري وه... نه ویش بي جووله له بهر دهر گاکه دامابو، چاوم تيکه لي چاوه کاني کرده وه، چاوه کاني گولتي پر بيون له ناو... فرميسکيان لي ده بارين، به زمانتيکي نيوه لال پيم گوت:

- به لي... من شيرکوم شيرکوي کوري سوغي نه ورورم!

وه ويستم... پتر له گه لي بکه ومه و توويز... که نهو به په شيو بيکه وه دوو باردي کرده وه:

- چون نامناسيه وه شيرکو!

نه من نايشه گولم... گوليمه... گولتي کچي مام و سوو... که له گرانيه که فروشتميانه شيخ قطب الديني ته خته به ندي!!

نايشه گول بهر که وه... به ليشاويک جنيو... و قسه ي خراب و ناشرين... ناوي شيخي ته خته به ندي ده هينا:

- فروشتميانه نهو شيخه خوانه ناسه بي ناپرووه!

- دوزمني خودا و ئيسلامه تبييه!

- نهو شيخه ساخته يه به ناوي خودا... خويني خه لکي خودا ده مزي و... ناپرووي خه لکي خودا... ده تکيني!

- نهوه گورگه و له پيستي مه رپه.

له گه لثم قسانه گولتي ره فيقي منداليم... پتر تاسام، به واق ورمای له ناوه ندي کولانه که چه قيم... ده مم گيرا... نه مده زاني چ به کچه که بليم... چون دلي بده موه... چون هيدي بکه موه، يادگار و بيره و هري ده وري منداليم له گه لثم ودا... به هيزتر ته ورميان بو ده هينا م و مردنه که ي باوکم... جهژني له دايکيووني خاوه ن شکو... مام مستوي به دز گيراوي هه تک کراو... قه مچيه که ي نه حمه د شه شخان نهو ديمه ن و پروداوانه م... هه موو له بهر چاوم گيانيان ده هاته و بهر و له بهرام بهر لووتم قيت ده بوونه وه، غه ربيم هه لده ستا... حه زم ده کرد هه نديک بگريتم... سو توو سوي ده روونم به ريژنه فرميسکيتک سارد بکه موه... به تاييه تي له نهو رږڅانه ي قوتاخانه شم که زور تال و پر ناسور بوون... حالتم شر بوو... برسويه تي و نه بووني وه ک درنده ده ميان تي نابوم... هه ناويان ده خواردم، برياري له قوتاخانه هه لانتيم دابو، نه م

چۆنیه تیهی خۆم و... ئەم سۆز و یادگار و رابوردوی کچه که هینایه وه یادم و له دەرروم زیندووی کردنه وه، برینی لهش و گیانمیان کولانده وه، ههستیان پتر بریندار کردم... حاله تیکی سه بر... وهکو هیستریاییک دای گرتم ئاره زووی ئەوهم دهکرد... هاوار... بکه م... هاوار... پر به دهم و هه موو هیزمه وه هاوار بکه م... به سه ر ئەم دنیا به خوار و گپه بقیژینم!!... ئاره زووی ئەو ههش که کچه که... گولتی هاو رتی مندالیم... وهکو سه رده می مندالیمان بگرمه با وهش... وهکو ئەو سه رده مه دهستی بگرم... هه لی بگرم... بیبه مه ناو میترگه کانی گونده که مان... له بنار سه فین له ناو میترگه کان گه وز گه وزانی بکه یین... یه کتر بشیلین... ئاره زووم ده یکیشام... په لی کچه که بگرم... پیکه وه به ناو گه ره که کانی گونده خه مباره که مان... رابکه یین... هه لیه پین... بچینه گوژه پانه که... ناو هه قاله کا مان... منداله کانی دیکه ی گه ره ک... ئالقه بگرین... دیلانی بکه یین:

ئایشیلی... ئایشیل... ئایشیل!...؟

به لام... که خۆم به رامبه ر کیژکی لاوی... شوخی... بالا به رزی پیکه یشتوو ددزیه وه، هه ستم دهاته وه لای خۆم... بیرم بالی ده گرت... ده فری... ده فریه لای نه خشین خۆشه ویستم که دوینتی ئیواره به رامبه ر ییک وه ستابو یین و مگیزمان... ئاوانمان ده گوژینه وه.

ئایشه گول... هه ر له به ر ده رگا که بیان وه ستابوو... وهکو چاوه روانی وه لامی پرسپاره کانی بکا.

له دلای خۆمدا... یه کوو... دووم بوو... لیکم ده دایه وه:

- ده یانگوت... گولتی شه ری به کوری شیخ فرۆشتوو... ویستوو یه تی خوو... و ره وشتی تیک بدا و خۆی به سه ردا ساغ بکاته وه!!

- ده یانگوت... ئایشه گول ئاپرووی رژاوه و په دوو که وتوو!

به رامبه ر به و بیرو هه ستانه ی ئەو کاته بۆم ده اتن... به زه بیم هه لده ستا... شه رمیکی گه رم وه ک تا دا یده گرتم، هه زم ده کرد وه لامیکی کچه که بده مه وه... که بده دم و زاریکی تیک ئالا و گوتم:

- گولتی... ئایشه گول... چۆنی... چۆن!... به لتی من شترکۆم!

له دواییدا به هیمنی خه به ری گوندم بۆ گپه یه وه... به تایبه تی ئەو ده نگ و دۆله ی په یوه ندی به ئەوه وه هه بوو... و ده شیا بیانگپه مه وه وام ده زانی ئەو لهم خه به رانه بی ئاگابه... که پیم گوت:

- ئەدی چۆن!... سه رده میکی زۆره له گوند باوه... که گویا ئایشه گول نه ماوه... گولتی مردوو.

ئاهیتی گه رم و به تینم هه لکیشایه وه...

کچه که سه رتیکی هه ژاند و به تیزه وه گوتی:

- با هه ر وا بلین... با هه ر وه هاش بزانتن گولتی نه ماوه، با له خه یالی ئەوان گولتی مردبی ئەو گولتییه ی ئەوان ده یانناسی... نه ما!

وه پاش که میک وه ستان درێژه ی به قسه کانی دا:

- ئەمن ده زانم هیشتا شتی تریش ده لین... شتی ناشیرینیش... به لام ئەو عالمه هه رچی ده لین با بلین، با بۆ خۆیان بقه وچن!... له سایه ی که رده می خودا، من ئیمیرۆ له هه موو رۆژه کانی دیکه ی ژبانم... دلخۆش و کامه ران تر و رووسوورترم... هه روا به سه ر به رزی و به شه ره ف ده ژیم.

ئایشه گول... کاتیک داماس... وهکو ئەویش به سه ر شه ریتی ژبانی رابوردوی بچیتته وه، له دواییدا له گه ل ئاهیتی توند پیتی گوتم:

- چ کفرم نه کردووه... خۆم له ناو که لبه تیره گورگانه کانی شیخ و رنووی پیسی کوره بی حیا و بی ئابوو... و چه په له که ی رزگار کرد، ناموسی خۆم پاراست، به دواى زیره شیتانی دهروونی شیخ و کوره که ی... به دوو بانگی بی حیا یانه ی ئەم دوو درنده بی ئابوووه نه که وتم... شهره فی خۆم پاراست... چیم کردووه!... کفرم کرد؟.

گوئی سوور هه لگه رابوو... له داخ و توور په بیان لیتوه کانی ده لهرزین و فرمی سسک له چاوه کانی هه لده قولین و ده رزانه سهر کراسه سووره که ی!.

هه ولی ئە وه مدا که هیمنی بکه مه وه، پیم گوت:

- گوئی... من دلنیام که تو خوار نه ریشتووی... وه ئە وه ی راسته... ئە وه ت کردووه.

کچه ره فیه که ی مندالیم، به م قسه به م هه ندیک هیدی بووه و... گوتی:

- له دوو بانگی شیتان نه چووم... به دوو بانگی دلی خۆمه وه چووم... جا ئە گهر دونیاش به وه خراب ده بی... با خراب بیت.

نه ختیک له قسه کردن سه نگرایه وه... تا بلتی:

- ئە گهر وه کو لاشه بیکی فرژراو... له گه ل شیخ و کوره که ی گوزهرانییم بکردبا... ئە گهر پتگام به و گورگانه بدابا... ددانه تیره کانیان له گۆشتی له شم... له حیا م گیر بکه ن... ره نگه به لای ئە وه خه لکه وه... به لای ئە وه خه لکه مونا فیق و سهر لی شتواوه... کاریکی ئاساییم کرد بی و ئە وه کاته ش که س ناوی نه ده بردم!.

وه پرسیی:

- وانیه شتیکو؟

من وه لامیکم نه دایه وه... ته نیا سه ریکم بو هه ژاند... ئە ویش له سه ر باس و چۆنیه تی خۆی ریشت:

- ئیستا بوومه ته هاوسه ری ئە وه کوره ی خۆشم ده وی... و... خۆشم ده ویست. ئە ویش منی خۆش ده وی... و هه تا مردنیش هه ر یه کتریمان خۆش ده وی، جا ئە وه خه لکه دوو پرووه... با هه ر بی پتسن و خاوی نه که نه وه!.

ئە وه کاته ی گوئی... ئە وه چۆنیه تیه ی خۆی بو باس ده کردم... من وا... لیکم ده دایه وه که:

- راسته... خو ئە گهر شیخ قطب الدین و کوره که ی... گۆشتی خاوی ئە م کچه بی که س و بی درو ده سه لاتیه یان بخواردبا، به لای ئە وه خه لکه وه چ به ره ی نه ده بوو بگه که س گوئی هه ر به بی نه ده هاته وه.

- به راستی عاله میکی پر جهور و سته م و درۆ و ده له سه و دوو پرووییه!.

- دونیا بیکی که چ و خوار و له نگه رساوه!.

وه به خۆم ده گوت:

- ئە ری چۆن مرۆ ده توانی... وا به ئاسانی... به بی به ره ه لستی ئە وها مل بداو... باری ئە م ژبانه هه لگه ری؟.

سه رم بو خۆم دانه وانده... سه رتیکه به ژن و که له شه روو ته که ی خۆم کرد، ئاهیکم هه لکیشا... له دلی خۆمدا ده مگوته وه:

- به لام چ ده کری!... چ به مرۆی برسی و هه ژار ده کری!.

له رېگامدا بهره و قوتابخانه... خه يالم تېکه له به چوڼيه تيه که ی گولتي هاوړتي منداليم بوو...
کشابوومه و عالهميکي تر، به يې نامانچ لينگم ده جولاندنه و هه ننگوم ده او بيشتن، خوځم بې سهر و
شوين ده زاني... له ناو گيڙه لوو که ی هم بې سهر و شوينييه به خوځم ده گوت:
- نازانم چوڼ نه و هم يو نه هات که له گولتي بېرسم: داخوا هه تا چ را ده بيټک ناگاداري پوور رابي
دايکيه تي و... تا چند سهر و سوراخي عه زوي برای ده زاني؟؟.

***

تا دههات باران به گورت دهباری، وه کو زارکی هه مورو کونده کانی ئاسمان کرابنه وه... ئه وها که نند و دۆل و شیوه کان... به سهر ناو که وتبوون، هه ربه که بیان رووباریک ناوی سهرشیتیان تبادا پیچی ده خوارد و سهری ده کرد و هه لده چوو... و... ئه ناوهی داده پۆشی... ده یخسته ناو لوول و خوهری توفانیکی راسته قینه، کۆمه لیک پنچه دار و به ردوو له ناو گۆمی ئه و توفانه مه له بیان ده کرد و گه وزیان ددها و ته وژمی ناوه که به ره و ژیر ره پیچی ده کردن، منیش هه ر له خه یالی کچۆله هاو پتیه فرۆشراوه که م... له خه یالی نایشه گۆلی خوشکی عه زۆ... ئالا بووم... له ناو گۆمی پر ته وژمی ژبانی ئه و دهوره... مه له م ده کرد... که دهوریشه کان نایشه گۆلیان بۆ ناو قه مه ره که ی شتیخ فراند!!.

دیسان نه پردهی عه زۆ له سهر جاده که به رز بوه وه:

- روح... دهباری... روح...!

- خودایه... به قوربانت بم... پیغه مبه ر... به...!

له گه ل هاواره که ی عه زۆ، به هۆش ها تمه وه... له دلێ خۆمدا گۆتم:

- حه قته... کاکه عه زۆ... حه قته، برسیه تی به هیتز تره، برسیه تی له په یوه ندی و سۆزی خوشک و برابه تی... به هیتز تره!! و... له په یوه ندی به کدیگیری و کۆمه لایه تیش... هه تا له عاتیفه ی دایک و باوک ورۆلێش!

مامۆستا ستیفان... که باسی تاریخی عالمی بۆ ده کردین... ده یگوت:

- گه و ره ترین ئیمپراتۆریه ته کانی دونیای کۆن، به هۆی نالهباری نابووری به هۆی برسیه تی کۆمه لانی خه لک... له ناوچوون، هه روه ها پته و ترین کۆمه لگای ئاده میزاد له میژوودا به و هۆیه وه هه لوه شاونه ته وه.

وه ده یگوت:

- مرۆ که برسی بوو، له وه ناسله میتیه وه که گۆشتی برای خۆی بخوا!! له گه ل یادکردنه وه ی قسه کانی مامۆستا ستیفان، قسه کانی دایکم... وه کو ریزه دلۆپه یه یکی نه پساره... په رده ی میتشکمیان ده کوتایه وه، ئه و قسانه ی که له باسی ژبانه تفت و دژواره که ی سهرده می گرانیه گه وره که... بۆی ده گتپرا مه وه:

- زه لام... زه لامی ده خوارد!!...

- روحم و به زه بی هه لگی رابوو... تیشکی خۆشه ویستی له دهروونی که سان کوژابوه وه!.

- دایک... رۆلێ فرۆ ددها... بۆ ئه وه ی لیبی پرگار بی!!.

- برا له گه ل خوشک... له سهر له ته نانیک یه کتربان ده خنکاند.

هه تا دههات پتر پرواییم به وه دههات که:

- راسته که ده لێن برسیه تی... ره گی له گه ل هاری تیکه لاه!

له ناو گه رده لولوی ئه م لیکدانه وه یه و کاره ساته کانی ئه و رۆژانه م... سهر لێ شیتواو... و... ویتل ببووم که کاک ره سوول... رووی له جاده که وه... که ناوی باران کردبووی به رووباریکی هاری تیزره... وه رگتپراو سهری بۆ لای تۆما وه رسوورانده وه و به ته وسه وه رووبه رووی تۆما مرتاندى:

- ها... کووت را لیبیه؟

تۆمای هاو پتیشم، بی په روا سهره گه وره که ی له قانده و لینه کانی به توندی به سهریه که وه قوسانندن،

رووی کرده په نجه رهی پاسه که له جامه باغه که وه چاوی له عهزۆ برینه وه... که له سه ره چه قتی جاده چۆکی دادابوون... خۆی کوور کردبوه وه... باران ده بکو تابه وه، له دوا بيشدا نیگای هاویشته ناو توفانه که ی ده وره ی و ناهیکه توندی هه لکیشا... ئینجا رووی بۆ لای کاک ره سوول وه رگتراه وه... و... به وور پیکه وه پیتی گوت:

- ما... چ... به ده ست منه... کاک ره سوول... ئا...!!

وه پاش وه ستانیکه که م... وه کو بیه وئ بیره کانی کۆیکاته وه و... بلاوه به ورپه که ی بدا... به خنده پیکه بایبیه وه له سه ر... وه لامه که ی رۆبشت:

- من هه ر داخی ئه وه ده خۆم، که چۆن هه موو شه و... و... رۆژتیکه خودا... بیست... سبی... لۆریه گه نم و ده غلۆدان له ناو گوند... به ره و که رکوک و به غدا بار ده کترین... و وه پری ده کترین و تیده پهرن! له پیش چاوی ئیمه... به زه ققه ی چاوی ئیمه!... بار ده کترین و به ره و ژیر رت ده کترین!

تۆما... پاش دامانیکه که م، دایه قاقای پیکه نینیکه تیر... وه به دهم پیکه نینه وه گوتی:

- ئیمه ش... که له هه لپه رینی مه میونانه ده بینه وه... که له پارانه وه ماندوو ده بین... روومان ره ش ده که ی... که وئ کهر له به ر ده که ی... خۆمان سووک و ریسوا ده که ی!

وه ئه م پرسباره ی روویه رووی کاک ره سوول کرد:

- توخوا... که س به خۆ ریسوا کردن... له ناله باری که م کردو ته وه!!... یان چاره ی دهر د و نازاره کانی ده ست که و ته وه?...

تۆما... چاوه کانی پر بیوون له گریان... که ده یگوت:

- ئه و جا که له سه ما کردن و خۆ سووک کردن ده بینه وه، تووشی شیتتی وه ک عهزۆ ده بین!

وه به لیتوه له رزه له به رخۆیه وه مرتانندی:

- ده ک مالت کاول بی عهزۆ... وه کو کاول بووه!... سه یرکه چۆن منیشت هینایه گریان!!

وه جار له دوا ی جار سه ری ده هه ژاند و گله یی له خۆی ده کرد:

- کوره... خۆ ده میکه من کانی فرمی سکم و وشک بووه!... هه ی هاوار... ئه م هه موو فرمی سکه به م وه خته له کویتوه هه لقولین?

تۆما... ده ستیکه به رز کرده وه، به لاچکی کورته که که ی... چاوه کانی سپرینه وه... رووی بۆ لای من

وه رسوواند... به بزه یه کی په شتیه وه پیشه کی لیتی پرسیم:

- ها... ئه توو ده لیتی چی... کوری سو فی ته نه که ی?

وه به بی ئه وه ی وه ها پیشان بدا... که له باس و پرسبیار و وه لامه که... لای داوه... به بی هۆ په لاماری

منی داوه!... وه یان حیسابی ئه وه بکا... که چ په یوه ندییک له نیوان چۆنیه ته که ی ئه و... و... چۆنیه تی کاروانه که به گشتی... وه ئه و پرسبیاره نییه که له منی ده کا!!... رووی کرده کاک ره سوول... بۆ ئه وه ی پیتی

بلی:

- کاکه... چ... ده سه لاتیک به خۆمه وه نایینم... دنا وه کو باس مان لی کرد و بیرمان لی کرده وه... وه کو

ته گبیر و پلامان بۆ دانا!! وه به گه رمی ناهیکه هه لکیشا... تا کو گوتی:

- ئه ری وه لالا... به لای منه وه وه هاما ن بکردبا باشتر بوو... هه ر ئه م رتگایه هه یه... به م ته رحه نه بی...

به بیلا و... به ئینجیل و... به قورعان... چاره‌ی ئەم زولم و زۆرداریه ناکرێ!!

من... عاتیفه و سۆز دەمیان گرتبووم... لەناوهوه دەسووتام... و... دەتوامهوه، چۆنیهتی عهزۆی لهسه‌ر شه‌قام كهوتوو، هه‌روه‌ها چۆنیهتی نه‌فه‌ره‌كانی ناو پاسه‌كه... ماوه‌ی ئه‌وه‌یان نه‌ده‌دام وه‌لامی تۆمای هاو‌پێم بده‌مه‌وه... یان به‌رگری په‌لامارده‌كه‌ی بکه‌م، به‌كاسی و... هورپی و... گه‌یلانه... ده‌مم به‌ش كردبووه و چاوم به‌ ده‌می تۆما... به‌سترا‌بوو، جار جارده‌ش كه ئەم قسه‌ی ته‌واو ده‌بوون په‌سه‌وول لێی وه‌رده‌گرتوه، چاوم بۆ لای ده‌می كاك په‌سه‌وول ده‌گوازتنه‌وه... ناو ناوه‌ش كه له‌و چاوه‌ گوازتنه‌وه وه‌پرس ده‌بووم... ئاو‌پێكم له‌ جاده‌كه‌ ده‌دا‌یه‌وه و... دیسان سه‌یری ده‌یه‌نه‌كه‌ی عه‌زۆم ده‌كرده‌وه.

كه تۆما له‌ قسه‌كانی بووه، چاوی له‌سه‌ر یه‌كتری دانان و لێ‌وه‌كانی به‌یه‌كه‌وه قه‌سانده‌وه و پاشه‌سه‌ری وه‌ پشته‌ی ئه‌و ته‌خته‌ كرد كه له‌سه‌ری دانیشتیوو، ماوه‌یه‌ك كه‌وته‌ بیركردنه‌وه... له‌پاشان خۆی راست كرده‌وه... سه‌ره‌ ئه‌نگوستیكی له‌ عه‌مه‌ری سلیمان وه‌ژهنی و سه‌ی‌رێكی دیكه‌ی تۆمای كرد... كه ئه‌و كاته وه‌كو نوستووێ... وها ده‌هاته‌ به‌رچاو، و مرتان‌دی:

- گوێ بگره‌ عه‌مه‌ر... گوێ بگره... خه‌وره‌ چ ده‌لێ!...

وه له‌ بنی زگیه‌وه هه‌لچوو... و دای له‌ قاقای پێكه‌نینیكی توند و به‌رک!...

كاك ره‌سه‌ولیش له‌گه‌ل پێكه‌نینه‌ به‌ جۆشه‌كه‌ی ئاوی له‌چاوه‌باری و... ددانه‌كانی گری ده‌كرانه‌وه!!...

ئه‌من... هه‌رچه‌نده‌ له‌گه‌ل پێكه‌نینه‌ تونده‌كه‌ی كاك په‌سه‌وول هاتمه‌وه دونه‌یا‌یه‌كه‌ی خۆم... به‌لام له‌هه‌مان كاتدا... ئه‌و پێكه‌نینه‌ی كاك، له‌و هه‌لئۆسته‌دا به‌ جۆره‌ هه‌ستیه‌یه‌ك ده‌ژمارده‌...، عه‌مه‌ریش رووی له‌لای كاك په‌سه‌وول... بۆ لای تۆما وه‌رگه‌ی، ماوه‌یه‌ك به‌ دیقته‌ چاوه‌كانی له‌ تۆما پڕین و لێی وورد بووه‌وه... به‌بێ ده‌نگی ده‌م و لێوی هه‌ندێك ده‌جوولانده‌وه، وام بۆ ده‌هات كه ده‌یه‌ویست قسه‌یه‌ك بکا، له‌و كاته‌دا له‌رێزی پشته‌وه... مه‌هدی و قاده‌رۆك و مه‌حمودیش به‌یه‌كه‌وه بانگیان كرد:

- خه‌وره... ئه‌وه هه‌یشتا نه‌خه‌وتوی؟

ئه‌وان... ئاگایان له‌م كه‌ین و به‌ینه‌ی تۆما و په‌سه‌وول و... عه‌مه‌ری سلیمان نه‌بوو، كه گویم له‌و په‌رسیاره‌ی قاده‌رۆك و هاو‌پێه‌كانی بوو، به‌بێ ده‌ستی خۆم... پێكه‌نینیك هه‌یشتی بۆ ده‌هه‌تێم و هه‌تا ده‌هات هه‌یشته‌كه‌ی به‌ته‌وه‌ژمه‌تر ده‌بوو... وورده‌ وورده‌ ده‌نگم به‌رزتر ده‌بووه... تاكو بوو به‌ قاقاییكی به‌رزی هه‌ستیه‌ری، به‌و پێكه‌نینه‌ش دلم ته‌واو په‌حه‌ت بوو!!... وه‌كو ئه‌و په‌رسیاره‌ی كه له‌ رێزه‌كه‌ی پشته‌وه له‌ تۆما كرا... وه‌لامی من بوو... وه‌لامی من بۆ په‌رسیاره‌كه‌ی... په‌رسیاره‌ ساردو سه‌ره‌كه‌ی تۆمای هاو‌پێم... كه پێش كاتیك لێی كردم:

- ها... تۆ ده‌لێی چی... كورپی سو‌فی ته‌نه‌كه‌ی؟...

له‌سه‌ر ئه‌وه‌ش من... هه‌رگه‌ز به‌یرم له‌وه نه‌ده‌كرده‌وه كه پێت‌یست بچ تۆله‌ له‌ تۆمای هاو‌پێم بکه‌مه‌وه... وه‌یان په‌رسیاره‌كه‌ی له‌ دلمدا به‌گران وه‌رگه‌رم، چونکی من... ئه‌و هاو‌پێه‌م زۆر خۆش ده‌ویست، تا په‌رامبه‌ری من... وها بوو... ئه‌ویش فه‌رامۆشی زۆری به‌من ده‌هاته‌وه، رۆژان... ئه‌و رۆژه‌ سه‌خت و تفت و تالانه‌ی پێكه‌وه له‌ قوتابه‌خانه‌ی هه‌ولیه‌ر... پێش ئه‌وه‌ش پێكه‌وه له‌ گونده‌كه‌مان رامان بواردبوو... به‌ جۆرێك لێکی نزیک کردبووینه‌وه و لێکی گری دابووین... كه قسه‌یه‌کی ره‌ق یان دل ئێشاندنێك... نه‌یان ده‌توانی لێكمان بکه‌ن... دلمان له‌ یه‌كتری بیه‌شینه‌... یه‌شان‌دنیكی وا بیه‌سته‌ برین و شوینی له‌ ده‌روونمان... له‌ژیا‌ماندا په‌ش نه‌بیه‌ته‌وه، سه‌بارده‌ت به‌و هۆیا‌نه‌شه‌وه... له‌گه‌ل پێكه‌نین و دل په‌حه‌تیه‌كه‌م... له‌

دلی خۆمدا لیتکم ددایهوه و... بزهبیگی دهرونی دهیگرتم و به خۆم دهگوتوه:

- خهوره... لهم تهق و هۆز و ههوره تریشقهیه... لهو لرفه لرفی لیتزمه ی باران و تۆفانه... لهگهڵ ئەو ههموو نهرههرو بانگه ی عهزۆ و جونبوشی ناو پاسهکه... چۆن خهوی لێ بکهوی؟.

له راستیشدا... که جماعهتی پشتهوهی پاسهکه، پرسیاره که یان رووبهرووی تۆمای هاوڕێم کرد... ئەو پرسیاره لهجیتی خۆیدا بوو چونکی ههموو هاوڕێیهکانمان ئەوه یان بیستبوو که کاک تۆما زۆر جار له ناو پۆل... له گهرمه ی دهرس و دهمه تهقی... دهچوه ژیر باری خهو... خهویکی خوش دهیبردهوه.

لهگهڵ ئەو پرسیار و ههرایه ی ناو پاسهکهش، دیمه نی رۆژه که م دهاتهوه بهرچاو... ئەو رۆژه ی که مامۆستا ئیستیقان... له ناو پۆلدا گلاسە ناوه که ی کرده ملی تۆما... که تۆمای هاوڕێم له سه ر ریحله که راجله کی... له زیه پیدا وهک مارگه زتوو... له زیه پیدا، که ئیمه ی قوتابیانی پۆل ژووری دهرسمان لهگهڵ پیتکه نین و گالته و توانج... دهه ژاندهوه، له دواییشدا که تۆمای هاوڕێم هاتهوه هۆش خۆی... له چۆنیه تی خۆی و مامۆستا و... چۆنیه تی پۆله که به گشتی ناگادار بووه... که کپ و بێ دهنگ سه ری دانه واند... چاوی برینه بهر پیتسه کانی... کپ... بێ دهنگ بوو... ته نانه ت تاقه جارێکی دیکه دهمی نه جوولایه وه... دهنکی نه هات... ههتا بۆ نه وهش که بلێ:

- ئۆف!....

که مندال بووم... زۆر به ئاسانی هاوارم ده کرد و بانگم ده کرد:

- ئۆف....

لهگهڵ هه موو تووندییک... یان که ههستم ده کرد ئاره زوه کانم نایه نه دی... یان سته میکم لێ ده کری... هه موو بهرگری و رهددی فیعلم ئەوه بوو که بانگ بکه م:

- ئۆف!!

یان له پرمه ی گریان بدهم، به لام ئەو رۆژه ی مامۆستا و قوتابییه کانی پۆل... ئەو به زمه یان به تۆمای هاوڕێم کرد... تۆما... ته نیا زریکه بیگی لێ هه لستا و... بهس... ئیتر که لهگهڵ زریکه که هوشیار بووه... هاته وه هۆش خۆی... یه کسه ر کپ و بێ دهنگ بوو... سه ری شوێ کرد... چاوی دانه واندنه ژیر ریحله که ی... ته نانه ت ئۆفیکیشی هه لته کیشا... هه ر ئەوه نده جگه له گرژبوونی رووی... نارهبازییه کیشی... پیشان نه دا، خۆی له هۆبهاو تریقه گالته جار په که ی قوتابیانی پۆل... گیل کرد که بانگیان ده کرد و بانگیان ده کردوه:

- خهوی دی... لیتفه و دۆشه گی بۆ بهیته!

- ئە دیسون... شهو به داهیتانه وه خه ریک بووه، وازی لێ بیتن با پشووه خه ویتک بکا.

- کوره که... میتشکی ماندوووه... دهبا ساتیک بهه سیته وه.

ئوه ی راستیش بێ ئەمه بوو که تۆمای هاوڕێم... نه گیل بوو... نه گه لحو بوو... به پیتچه وانه ی ئوه ی که دیمه نی دهره وه ی وای پیشان ده دا... وا بوو، ئەو رۆژانه ش... به تایبه تی لهو رۆژانه ی قوتابخانه ش... له ئیمه پتر بیری ده کردوه... شتی لیتک ددایه وه... بیری ووردیشی ده کردنه وه... چۆن که له ژووره که مان داده نیشت، یان له ژووری دهرس زووبه زوو خه و ده یبرده وه... له عاله مه که ی دهره وه ی ده پچه ر... به پیتچه وانه ی ئوه... که له ناو بازاری شار... راده بوردین... یان کۆلانه ته سکو شه توخوار و... پیسه کانی قه لات و گه ره که کانی دیکه مان ده پیتچه وانه وه... ئەو له ئیمه وریا یانه تر ده رۆیشت و بۆ هه موو لایه کی خۆی ئاوری ددایه وه... و هه رگیز دیمه نییک... یان جوولانه وه یه کی خه لکه که ی لێ به سه ر نه ده چوو... ئاگای له

هه موو جوولانه و هه بیک بوو... ته نانهت له جوولانه وهی منداله چلکنه کانی ناو کولانه کان له ناو خول که له گهل پشیله و مریشک یاریان ده کرد... ناگای له و مندال و پشیله و تووله و مریشکانهش نه ده بر!!

توما... سهره پرای نهو هه موو خه مانه ی وه کو تانوکیتیکی درکاوی ده وره یان دابوو... سهره پرای برسپه تی و نه داری و هه ژاری خوئی و خپزانه که ی... نهو خه می نهوانی تریشی ده خوارد خه می بو خه لکی تریش ده خوارد... خه می بو منداله کانی کولان... بگره بو پشیله و تووله و مریشک و ناژله به ره لاکانی کولانیش ده خوارد!!... هه ر نهو بییر و نه ندیشه و خه م و ناسوژی ژبان و ده روونیشی بوو... که وای لیکرد زور جار له عالهمه که ی ده ورو به ری بیچرئ و دوور بکه ویتته وه.

شه ویک له گوره پانه که ی پشت کوشکه که ی شاره وانی هه ولیر دنگ و هه را بو!!... خه لکیکی زور له گوره پانه که کوبونه وه... زور به یان له سهر نهو ته خته کورسپیه دارانه دانیشتیوون که له گوره پانه که... روو وه دیواره پانه که کوشکه که ریز کرابوون... پشتیان کردبووه به دهنی قه لاته پیره که... ده سته بییک سولجه ری ئینگلیز... به هوی توموبیلکیکی درپژ و به رین... له توموبیله کانی ئیسعاف به رین و گه وره تر... لهو گوره پانه فیلمی شه ری نه لمان و سوتندخوره کانی... له دیواره پانه سپیه که... به وینه بو خه لکه که یان دووباره ده کرده وه، دنگی گرمه ی بومبا و بوردوومان و نه ره ی ته یاره و قرمه ی ته یاره شکین... هاوار و ناله ی بریندار و کوژرا و نهو ناو دیان پر کردبوو... و... له قه لاته کونه که دنگی ده دایه وه، توما ی هاوړیم له سهر کورسپیه که... له ته نیشتمه وه ملی به لادا هاتبوو... که و تپوه خه ویک کی قول... پرخه له گه روویه وه هه لده ستا، سهره نه نگوستیکم تپوه نه ی... سهرم برده بناگوئی و... بانگم کرد:

- توما... توما...

- نه دیسون... کوره هه لسته نهو دونه خراب ده بی!

توما... ملی راست کرده وه... به ته نیشستی ده ستنی چاوه کانی هه لپشاوتن... هه ندیک خوئی لیک کیشاپیه وه... ده می لیک هه لپچکری... به باویشکیکی درپژ سپیه لکه کانی هه وادان... به خاوی گوتی:

- له گوری با بیان به م... لیم گه ری هه ندیک بهه سیمه وه!

له گهل پرسپاره گالته جار به که ی مه هدی و قادروک و مه محمود.

- خه وره... هیشتا...؟

نه فهره کانی ناو پاسه که... له چوئیه تی نهو کاته یان ده رچوون!... نهوانیش هاتنه ناو عالهمی عه مهر و توما... نهوانیش دایان له قاقای پیکه نین، نه م پیکه نینه ش... پیکه نینه که ی قوتابیانی پوئی ده هیتنامه وه یاد... که له رژ و کاتیکی جیاواز... و سه بارهت به هویکیکی جیاواز... له کات و رژ و هویه کانی ئیمپرکه... نه ناو... به توما ی هاوړیم... به خه وره پیده که نین!... وه له باری خوئیان وه کو قوتابی... له دهرس و له سنووری قوتابخانه و پوئل... له باری ناسایی خوئیان دهرده چوون، به لای منه وه هه ردوو نهو دیمه نانه... وه به کچوونیکیان له نیواندا هه بوو!... دیمه نی ئیمپری ناو پاسه که و دیمه نی نهو رژانه ی قوتابخانه، وه له نه نجامی نهو وه به ک چواندنه و لیکدانه وه دا له گهل خوم ده وام:

- مرؤ... هه ز ده کا... به نسکو بردن... به که تن... به ناله باری... نهوانی دیکه پی بکه نی!

وه له خوم ده پرسپی:

- نه گه ر پیکه نین دنگ دانه وه به کی ده روونی و لا ئیرادی و شعور به که موکوری نهوانی تر... یان

ده رخشتنی که موکوری نهوانی دیکه نه بی... ده بی چی بی؟

وه خوّم بهوه رازی دهکرد که:

- زۆر جار بيش پيښه نين... دهنگدانه وهی بڼ هيتزی و بڼ دهسه لاتی... مرؤ... خوئی دووباره دهکاته وه.
ئهم هه موو گالته و پيښه نينه ی ناراسته ی تۆما دهکرا... ئهم هه موو که له که ی له سه ر ئه و دهکرا... و
هه لده نرا، ئه وه ی لڼ ده وه شایه وه که مرؤ له پيستی خوئی ده رچن... و جلّه و ی هيمنی له ده ست شل بڼ،
که چی کاک تۆما... وه کو مه سه له که هه ر په یوه ندييکيشی به خو به وه نه بڼ... ته نانه ت خویشی له گووره
نه ده برد... ته نانه ت شیلووش نه بوو... هيمنیه که ی نه ده شله قا، وورده وورده بۆ قادرۆک و مه حموود
ده گرزیه وه... یهک له دوای یهک بزه ی به سه ردا ده پرژانندن... به ده م بزه پژاننده که ش... ده می لیکنده دا و
له سه ره خو ډه پیرسی:

- ئه رڼ به راستی ئه گه ر مرؤ بتوانی سه د سالیکن بۆ خوئی بخواه ی باشتر نییه!

له پاشدان... وه کو له گه ل خوئی قسه بکا... گوتی:

- مرؤ... ئه گه ر بڼ که لک بوو، ئه گه ر سوو دپکی نه بڼ... ئه گه ر هپچی له ده ست نه هات... هه ر نه بڼ
باشتره... یان هه ر بنوی باشتره... چونکه نووستنیش جوړه نه بوونیکه!... و مرؤ...

فه قئ حه مید له ولاوه... که گوئی له م ووتیه ی تۆما بوو... گوئی ووشت کردن... به گورجی قسه که ی
له تۆما پچرانده، زمانیکی له تۆما ده رکیشا و به روویدا قیژاندى:

- هه ی کافری بڼ دین... بۆچ کوفران ده که ی!

وه به رکه وه له تۆمای راخوری:

- حه ددت چیه!... سه د سال بخواه ی... بۆچ تۆ گولکه که ی حه زره تی عوزیر پیغه مبه ری... یان
ئه سحابه ل کافی؟ هه تا خودا ئه و مو عجزیه یه ت پيشان بدا!... یان مو عجزیه ییکی ئه وها ته مه ننا بکه ی؟

وه کۆله مستیکی له هه واهه بۆ لای تۆما راوه شانده و... پر له قین پیی گوت:

- هه ی دیانی قوون به گنجی به د مه سه سه ب!

عه مه ر... له گه ل دوا برگی چۆنیه تیه که ی فه قئ حه مید، له بنی زگیه وه دای له قاقای پيښه نينه ی
توند و ناو زایه چاوه کانیه وه... به لاچکه چۆغه له که ی قولینچکی چاوه کانی سرینه وه.

هه نديک له نه فه ره خوا په رسته کانیس... له گه ل بانگ و جوین دانه که ی فه قئ حه مید... بیرو چاویان
له لای عه زۆ... که له سه ر چه قی جاده که... له به ر لیزمه ی باران ده هات و ده چوو... وه ک مریشکی
ئاوه رووتی لیها تبوو... ناو له جل و جوړی ده چۆرا په وه ئه و نه فه رانه... چاو... و... بیریان له لای عه زۆوه...
بۆ لای به زمه که ی تۆما و مه لا حه مید گوازته وه، ئه مانه ش له سه ر قسه کانی فه قئ حه مید وه جواب هاتن
و بانگیان کرد:

- ئه سه غفیر و لاله... تۆیه... ئه سه غفیر و لاله...!

- تۆما... دیانی کافر حه ددی چیه بیته ریزی ئه سحابه ل کاف و عوزیر پیغه مبه ر و گوتلکه که ی!

تۆما... ش... به هيمنی چه ند جار یک سه ری هه ژانده... لیوی هه نديک له رزینه وه... گالته جاران
سه بریکی ئه وانی کرد... تا به ته وه وه و له سه ره خو گوتی:

- کوره وه لاله ی ئه مه یه سه بری سه بران... و به زمی پیریتان...!

وه رووی له خه لکه خوا په رسته که کرد و وه کو بیه وئ هیدیان بکاته وه... رووبه رووی هه موان گوتی:

- كاكه... كاكينه ئېيمە لە كوئى ، ئەسحاب و مەسحاب و عوزير پېغەمبەر و گوپره كەكەى لە كوئى!
 وه لە گەل بزه ييتكى گالته جارانه پرسى:
 - كئ ويستويبه تى بيتە ريزى پېغەمبەران و كەر و گۆلكى پېغەمبەران؟
 كاك رەسووليش ددانەكانى گر كردنەوه... هەندىك بۆى كۆخى و بە دەنگە زبەرەكە به وه گوئى:
 - خۆ زۆر كەسى وا هەن... خۆزگەيان بەكەر و گۆلك!
 وه سەرتكى هەژاند و چاوقوچانېك بۆئەوه وهستا تا ئاھىكى سارد هەلمژى و لەسەر قسەكەى بەردەوام بوو:
 - كەر و گۆلك زۆر زۆر لەو كەسانە سوودبەخش ترن!
 وه لەبەر نېمچە بزەيتكەوه... لەگەل هەر برگە ييتكى قسەكەى... جارېك سەرى دەهەژاند... كە دەپگوت:
 - گوپلك گوشتى دەخوئى... جۆتى پې دەكەن... سوود لە پېستەكەى وەر دەگرن، مانگای لئى چاك دەكەن و بەرو بەرھەم پتر دەكا، تەنانەت شېكەشى... رېخەكەشى بۆ پەين و بە تام كردنى زەوى و زار و بۆ تەپالە و سووتەمەنى سوود بەخشە، كەرىش چەند بەسەبەرە... پتر بە كەلكە... كەلكى بۆ كۆمەلى ئادەمباز... لە زۆرى وەكو.....!
 كاك رەسوول قسەكەى خواردەوه... ناوى كەسى نەبرد و لەسەر قسەكەى رۆبى و گوئى:
 - بەلام مەزى وا هەن... لەسەر رەوى ئادەمباز حېساب كراون... هەرگېز سوود و خېرتكىيان بۆ كەس نېيە، جا حەقە ئەوانە دەبى تەمەننا بەكەن بيتە ريزى كەر و گۆلكى مام زانەوئير... نەك عوزير پېغەمبەر!
 فەقى حەمىد بەم بەسەرچونەوه و قسانەى كاك رەسوول زۆر قەلس بوو... بە توورەبېيەوه روى لە نەفەرەكان هەلبېرى... كە لەگەل قسەكانى كاك رەسوول لە گەرمەى پتەكەن دابوون... وەك مەنجەلى ياپراخ بلتبان دەدا، وه بە توندى... رووبەر روى هەموان بە رەسوولئى گوت:
 - رەسوول... ما ئەتووش چ فەرقىكت لەگەل تۆماى ديانى بەد مەسسەب هەيه؟... هەر دووكتان بېن دېن... نوپژ نەكەرن... رۆژى نەگرن... لەخوا نەترسن... قسەى ئەوها حەللەق و بەلەقىش... هەر لەتۆ و لە ئەمسالى ئەنگۆ دەهەشېتەوه! لە دوايېشدا سەرى دانەواند و بې دەسەلاتانە مرتاندى:
 - فايدەى نېيە... قسە لەگەل كئ دەكەى!... لەم مەجالەش... گوتوبانە... زۆر گۆتن قورعان خۆشە!
 وه قەرەقۆبى لئى كرد.
 لەو كاتەشدا... عەزۆ لەسەر جادەكە ديسان نەرانديەوه:
 - روح دەبارى... روح!
 وەك مەرىشكى سەربراو لەسەر جادەكە جينگلى دەداو... هەل دەقۆزبەوه و خۆى لە ئاوى باران دەگەوزاند.
 خەلكى ناو پاسەكە... ديسان روويان بۆ لای عەزۆ وەرگېتايەوه و لە عالەمى فشه و گالته و سەيرى فەقى حەمىد و رەسوول و... تۆماوه... هاتنەوه ناو واقبەى ئەو كاتەيان.
 من... هەر چەندە قسە و گفتوگۆبەكەى فەقى حەمىد لەلا سارد و بې تام بوون، ئارەزوئىكى توند

پالتي پتوه دهنام... كه تۆماي هاويريم بدوئينم!!!... له دروونمهوه هينزتيكي ناديار پالتي پتوه دهنام... كه به جورتيك هستي خوم به فحقن همسيد بگه يهنم و... پتر بز نهووش كه نهوكولكه فه قتيبه هار بگه م... يان بيسله ميئمه وه... كه له تۆمام پرسى:

- ئينجا كاك نهديسون... بوچي سه د سال؟ سه د سالي خشت بخه وي!... پتر... كه متر... نايام كه م و زوري هه لئاگرئ؟

تۆما... چاويكي له كاك ره سوول و عه مهر ترووكاند و... به دهنگ گوتى:

- سه د سال... واته قهرنيك... سه ده بيك، به خودا و به سه ري ئيوه ي عه زيز... به حيسابى من... نه گهر به قهرنيك... به سه د سال پيش بگه وين و له فه سيله ي كهر و گولكه وه در بچين... به قهرنيك پاللا نه گهر بتوانين خومان بناسين و بچينه ريزى عالم و مروفايه تى نه مروكه مان!
مه هديش... وا دياربوو هيشتا نه گه رابوه وه عالمه مى عه زو... كه قسه كه ي تۆماي قوزته وه و كرديه فشه و سوحه ت... گوتى:

- به خواي خوشه... پياو سه د ساليك بخه وي، خو ههر نه بي پاش نه وه سه د ساله كه به ناگا هاته وه... جارتيكي ديكه چاوت به چروچاوي توفيق به گ و سه رو سه كوتى شيخ قطب الدين و مام حاجى ناكه ويته وه!

وه بزهيكي پاني له سه ر زارى په يدا بوو كه ده يگوت:

- جگه له مانه ش... تۆماسى شو فير و لانكه شه كه شي پاش نه وه سه د ساله... وه كو كه ره كه ي كابر اي پيغه مبه ر ته نانه ت ئيسك و په راسوو... و رايه ل و شوين و... خو ليشيان ناميئى.
تۆماش... ههر به فشه گالته وه گوتى:

- نه وانه له ته ك پاسه كه ي تۆماس... ده چنه ناو ميژوه وه!

كاك نافيغ له كوئو نه وه كاني كومه له ده يگوت:

- ميژوو... له كوئشكي شاهه نشاهو فيرعه ونه كان... له ديوه خاني ئاغا كان... به نووكي نيزه نووسراوه ته وه.

دايكم ده يگوت:

- له و زستانه له دايك بووي كه به فره نه ستووره كه ي تيدا كه وت!... نه و ساله ي مه ليك فه يسه ل... له به ر زوري به فر... نه بتواني سه ر له ناوچه كه مان بدات و ههر له هه وليتر گه رايه وه به غدا!...

دايكم ده يگوت:

- فاته كوژ... مه مكه پوچه كاني به ته خته ره قه كه ي سينيكي شوژ بيونه وه... به سه ركوتى و پي خاوسى... له ناو گوند ده گه را و هاواري ده كرد: برسيمه... مه مكه كانم شيريان چك كر دووه... منداله ساوايه كه م له برسان ده مرئ... برسيمه... برسيمه....

فاته كوژ شيت ببوو... نه يده زاني هه موو منداله كاني له برساندا مر دبوون، نه و ساله ش زستانتيكي سه خت بوو... به فر دارستانه كاني دايش بيبون، بز ئيواره ش... له ئاقاري گوند... گه له گورگي برسى... فاته كوژيان دري و له كوژ گونديان كر ده وه.

دايكم ده يگوت:

- رهشوی حالت له گهل کورگه لی گوند... پیشیان به له شکرې دوزمن گرت... چونه غه زایی... له ریگادا شه هید کران. من... به هاتن و گه رانه وهی مه لیک فه یسه ل... وه میژووی له دایکبوونم... که وتم، به لام نه و روزهی گورگه کان فاته کوربان درې... نه و روزهانی منداله کانی تیدا له برسانا مردن... نه و روزهی رهشوی خالم... له گهل لاهه کانی گوند له ریگاکه دا شه هید کران... نه و روزهانی له ناو لوجه کانی میتشک و له لاپه رهی سینگی دایکمد... خه تیان کیشابوو!... که نه و مرد... خه ته کانیش سوان و شویتیان نه ما و... دهنگویاسی هه موویانی له گهل خوی بردنه ژیر گل.

نه فهره کانی ناو پاسه که... تیکرا به قسه کانی مه هدی و توما... پیکه نین، له پاشدان توما... وه کو ویستی قسه کان و مهسه له که هه مووی راست بکاته وه و پتر پرووناکیان بخاته سهر، دهسته کانی له یهک دان و ده می جوولانده وه:

- نه وه... ناشکرایه...

رووی کرده فه قی حمید و له سهر قسه که ی ریشیت:

- جه نابی ماموستا... گه وره م، نه وه مه علوم و ناشکرایه که جارتیکی تر... یان بلتین... جارتیکی دیکه... روو ناداته وه... یه کیک... که سیپک سه د سال و هکو خه وتن بخه ویتته وه و له دواییشدا... له دوای سه د سال له خه وه هه لستیتته وه و سهر و سمیلی بتاشی و ده ست به کاری خوی بکاته وه!

توما... نه ختیک سهری دانه واند... به دهنگ له بهر خویه وه گوتی:

- من ورینه ده که م... ماموستا گیان من ورینه ده که م قوربان... ورینه!

توما... قسه که ی بری و بو نه وهی ناهتیکي دلساردانه بخواته وه و دووباره ده ست پین بکاته وه، که قسه ی ده کرد... له گهل هه ر قسه ییک... جارتیک سهری ده هه ژانده وه:

- من... ورینه ده که م... دنا نه وهی راست پین نه وهیه که ده پین هه رگیز بیر له خه وتن و له مردن و له وهستان نه که ینه وه، نه وهی پتوبسته نه وهیه... که ده پین ریشیتنیکي وا به گور برین... نه وها گورج به زین... تا کو به زووترین کات... نه و سه د ساله ی له م عالمه دا دوکه و تووین... نه و قه رنه ی له کاروانی پیشکه وتنی دونیادا به جی ماوین... به زووترین کات بییرین... بگه ینه وه... کاروان.

توما ی هاوریم... پاش وه ستانیک رووی بو فه قی حمید به زرکرده وه و پیتی گوت:

- به لئ ماموستا مه لا حمید به لئ قوریانت بم... پتوبسته قریژی سه د ساله ی له شمان بکرتیننه وه، ده پین له شمان له چلکی هه زاران سال پاک بکه ینه وه.

مه لوی گاوان ده یگوت:

- نه و ساله ی مالمان له گوپر بو... من مندال بووم... وای نه و ساله حه شمان به شووتی ده کرد... وای شووتیمان ده خواردن، هه موو روزهیک... بارتیک شفتی... له دوزی و له حاویه کان ده هاته دیوه خانی ناغا!

وه ده یگوت:

- ناغا چنگی له ناو جه رگی شو تبه کان گیر ده کردن، مه لای مزگه و تیش سووره که ی ده خوارد... کوپخاش سپیبه که ی ده خوارد... خه لکی گوند له گهل باوکم کرپان ده کرد... نیمه... منداله کانیش کرپا و کرپان ده کرد!

مه لوی راوچی زورجار بو نیمه... منداله کانی ده گیترایه وه و له گهل پیکه نینتیکي توند و تیژ

دهیگوتنه وه:

- وای ئەو سالنە ی لە گوێر بووین... حەشرمان بە شفتی دەکرد!

تۆما... دەستیکی بۆ پاش ملی درێژ کرد... ماوەییکی پاشەسەری کراڤەوه و لەسەر قسەکە ی بەردەوام بوو:

- مەرۆ... هەتا خۆ نەشوا... قریژی رۆژانی تفر تفر لەسەر لەشدا ئەستورتر و پتر دەبیت... قریژیش پیسی و نەخۆشییە!

مەلا حەمید... چ وەلامیکی تۆمای نەداپەوه... وەکو قسەکە ی ئەو پەپوهندییکی بەمەوه نەبێ... ئەوها رووی لە تۆما وەرگێرا!

پێم سەیر بوو... مرازم ئەوێهە بلێم... ئەو گۆرانەم پێ سەیر بوو کە بەو ماوەیە... یان لە ئەنجامی ئەو گفتوگۆیە بێ پێشەکی و لەهیکرایە... بەسەر نەفەرەکانی پاسە شەڕەدا هات!!
و لەگەڵ خۆم دەپرسی:

- چۆن... ئەمانە لەپر... لەگەڵ دوان و قسە و گفتوگۆیەکە ی کاک رەسوول و تۆما و مەهدی و فەقی حەمید... لە گریان و ئەشکەنجەوه هاتنە بارێکی دیکە!... عەزۆ و کارەساتی عەزۆ... کە بەکارەسات و ئەشکەنجە ی هەمووان دادەنرا... چۆن لە چۆنیەتی عەزۆ وەلا کەوتن... کردیانە فەشو گالته جاری و پێکەنێن؟

ئەگەرچی نەفەرەکان... هێشتا بەشیکیان هەر لەگەڵ عەزۆ ماپوونەوه بەلام ئەوانە ی لەدوور و پشتی عەمەر و کاک رەسوول و تۆما دانیشتیوون... ئەوانە ی لە قسەکانی مەهدی دوان و کێشە ی فەقی حەمید و... ئەمانە دەبوو... تا دەهات لە عالەمەکە ی عەزۆ... دوور دەکەوتنەوه و دەهاتنە ناو عالەمی واقعیان... ئەو عالەمی ئەم هاوڕێیانە ی سەفەرەکە یان لەناو پاسەکەدا باسیان دەکرد... وێنە یان دەکێشا و سەرپۆشیان لەسەر هەلەداپەوه.

قادرۆک... کە لاویکی قوتەبەنی خۆین گەرم بوو... لە قوتابخانە ی گوندەکەمان... و پێش ئەویش لە لای فەقییەکانی مزگەوت... ئەلف و بێبەکی خۆتندبوو... لە ئەنجامیش دەستی دابوو پێمەرەو قازمە... بۆ بەخێوکردنی خێزانەکە ی باوکی... کرێکاری دەکرد، لەگەڵ ئێمەشدا... لە کۆمەڵەکە ی گەنجان یەکتربان گرتبووه، ئەم قادرە وەکو بیهوی... ئەو دەرسانە ی لە کۆبوونەوهکانی کۆمەڵە وەری گرتبوون... کۆیان بکاتەوه و بۆ نمونە بۆ عیلاجی مەسەلەکە... کێشە ی... لەسەر بوو پێشکەشیان بکا... بۆیە بە فیزیکیهوه وەکو لە ناوهوی خۆیدا هاوار بکا... (ها منیش شتیکی لە کۆمەڵە فێر بووم) هاتە ناو گفتوگۆیەکە و گوتی:

- بەلام بەبێ ئاوی گەرم... لەش پاک نابێتەوه... بۆی پێویستیمان بەئاگریک هەبە... ئاگریکی گەورە ی مەشقلەدار... تا ئاوی پێ گەرم بکەین و لەش و گیانمانی پێ بشۆین... لە قریژی سالان پاک بکەینەوه.

کاک رەسوول... وەکو بلێی قسەکە ی قادرۆک هانی دابێ... یان کەموکوری تێدا بەدی کردبێ... بۆ راست کردنەوه... تەواوکردنی... رای خۆی بەم رەنگە لەسەر مەسەلەکە دەرپری کە گوتی:

- پێویستە هەر بەمەندەش نەوێستین، هەر بە ئەوێهە... کە تەنیا لەش و گیانی خۆمان بشۆین و پاکیان بکەینەوه... دەبێ دنیا قریژاویە کەشمان لە چلک و زیری سالان پاک بکەینەوه... دەبێ دنیای

دەورو بەریشمان وەك سەلكە تۈور... بىشۆينەو.

عەمەر وەكو لەو گەفتوگۆيە و لە قەسەكانى... تۆما... و... رەسوول... و... قادر و ئەوانى دى... چاك
حالى نەبوو... بە دوو چاوى گەشى... گەورەى كراو... سەرى بۆ لاي شەقامەكە... بۆ لاي عەزۆ
سووراندەو:

- تەفو... وو

خوزيىكى گەورەى لە پەنجەرەكەى پاسەكەو... بۆ دەرەو... بۆ سەر شەقامەكە... ھاويشت... ئيستر بۆى
كې بوو.

تۆماى ھاو پيشم... وەكو ويستىبى دريژە بە بەزمەكە بدا... يان قەسەكانى قادرۆك و ئەوانى ديكە
تەواو بكا... بە گەرمى هەلى دايبى و گوتى:

- بەلى... ناگرە ئاوى پىن گەرم دەكرى... قريژى سالانى پىن دەشۆرى... ناگرە ئاسنى پىن سەقا
دەدەرى... و ھەموو شتيكى پىن قال و پاك دەكرىتەو.

تۆما... لەگەل ئەو قسانەى رووى ھەلبىزكا و وەكو مليونان بىر و گلەيى و نارەزايى... پالە پەستۆى
ميشكى بگەن... وا روومەتى ھەلمساندن و چاوى سوور ھەلگەران... لە توورەبيان تووشى لىوھ لەرزە
بوو... دەستىكى بلند كرد... كۆلە مستىكى لە ھەوادا راوھشان و بە دەنگ بانگى كرد:

- بەلام ئەو ناگرەى ئيمە دەيكەينەو و ھەلى دەگيرسىنين. دەبىن ناگرىك پىن ئەوانەيش بسووتىنى
كە بوونەتە ھۆى ئەم پاشاگەردانيبە و ئەم نالەبارى و تالى و ژيانەى ئيمەى رەش و پرووت.

خەلكى ناو پاسەكە... لەگەل بانگەكەى تۆما پتر سەريان بلند كردەو...

فەقى ھەمىدش بە پەلەو زوو زوو چاوەكانى لەم بۆ ئەو و لەو بۆ ئەم لە قەسەكەرەكان دەگوازتنەو،
گليئەى چاوەكانى لە گۆمىكى شلەقاو مەلەيان دەكرد و گەوزيان دەدا و بىن نارمانج لە كەسانى ناو
پاسەكە و لە عەزۆى... لەسەر شەقام كەوتوو... دەچەقبن و بەرەو دواو ھەلدەقۆزىنەو و بە پەشيوى لەبەر
خۆبەو ھەر دەيگوت و دەيگوتەو:

- لاجەولە وەلا قووتە... لاجەولە وەلا...

- ئەلجەمد و ليللاھى... شوكر خودايە... شوكر بۆ تۆ... و بۆ بەشى تۆ... بۆ خەلاتى تۆ!.

بارانەكە وەستاوو، دلۆپە ئاو لە جل و جۆرى پاسەكە و... جل و جۆرى عەزۆ دەچۆرانەو... عەزۆ
ھيئەن بىو... لەسەر جادەكە جوولا... بە مل كەچى و شەكەتەكى زۆر... بە ھەنگاوى شل و شوق
گەرايەو ناو ئۆتۆمۆبيلەكە و لەپشتى پشتهو دانىشت، تېرەقەى پشتى داپە تەختەى پاسەكە... مىلى
بەسەر سنيگيدا شۆر كرد... سەرى خستە ناو ھەردوو لەپى دەستى... وەكو تاساو بەپى ھەست و دەنگ
كشايەو ناوخۆى... و كپ بوو. نەفەرەكانى دەوروبەريش... كەسيكيان دەنگىكى لىوھ نەھات...
كەسيكيان بەيەك قەسە عەزۆيان نەدواند، زۆرەيان بە بەزەبيەو سەريان دەكرد و ھەندىكيشيان ئاھيان
بۆ ھەلدەكيشا!.

بەزم و ھەرايەكەى ناو پاسەكە، بە گەرانەو ھەى عەزۆ... ماوھيىك وەستا، خەلكەكە وەكو لە ھيكر
تاسا بن... ھەمويان كېبون و قەرەقۆبيان لى كرد!

بەلام ئەو بىن دەنگى و قەرەقۆپە زۆرى نەخاياند، كە لەپيشەو ھى پاسە شەكەو ھە بۆل ھەلستا،
ئەو دەنگى تۆماسى شۆفىر بو كە لە دەرەو... لە پيش ئۆتۆمۆبيلەكەى وەستا بوو... و... بانگى دەكرد:

- ياللا كوپينه... با حەرەكەت بكهين!

ئەو كاتەش باران بە تەواى وەستابوو... تەم و مژ تەنك بېسو... مرۆ بە چاكي بەرچاوى خۆى دەدیت... خەتى جادەكەش ديار و ئاشكرا بېوو...

نەفەرەكان... چ دەنگيكيان لیتو نەهات... ھەریەكەيان لەجیگاكەى ھەندىك خۆى جولاندهو... بۆ ئەو بە چاكي جیگاكانیان بگرنەو، چاوەنواى جولانەوئى تۆمۆبیلەكەيان دەکرد.

عەمەر... سەرى لە جامخانەى پاسەكەو دەرھیتنا و بە تۆماسى شوفیرى گوت:

- دەى... بەد مەسسەب، ئیمە حازرىن... با حەرەكەت بكهين.

تۆماس... بە مەرەمى... بە روپكى گىژ خۆى ھاویشتە ناو پاسەكە، بە توورەبى دەستى بۆ گون و گورچیلەكەى تۆمۆبیلەكە درێژ كردن، ھەولئى دەدا مەكینهكەى گەرم بكاو و... پاسەكە بخاتەو گەر.

خەللكە... ھەرەكو گوتشيان لە بۆلە و توورەبوونى تۆماس نەبووبى... خۆيان لە گورە نەبرد، ھەر یەكە دەپەویست پتر بە جیگاكەپەو بنوسیت... لینگیان پتر... لئ رادەكیشا.

تۆماس... جار لە دواى جار ناوړى بەرەو پاشەوئى ناو پاسەكە دەداپەو، رووى بۆ تەنیشتى خۆى... بۆ عەمەر و كاك رەسوول وەرەگتیا، بەلەز... گیترو ئامرازەكانى دېكەى تۆمۆبیلەكەى لىك دەكیشانەو و دەى شیلان، بەلام تۆتۆمۆبیلەكە... لە فزەقز... پتر لە جیگاكەى نەدەجوللا.

من... سەرم لە گىژى و مۆنى تۆماسى شوفیر سوپمابوو، نەمدەزانى نینگەرانیى چیبە، ئەو... ھەرگىز بەشداری لە كیشە و ھەرایەكەى ناو پاس نەكردبوو... و... لەو ماوہ درێژەى كە نەفەرەكان دەمەتەقنى و گالتەجارپان دەکرد... ئەم سەرى بەسەر سووكانى تۆمۆبیلەكەى داگردبوو... وەكو خەوتوو جولەى لە خۆ بېسو، ئەگەر بلتئى دەرەكە ھەموومانى گرتبەو... ديسان كەلینى فشه گالتەو پتەكەنپ و ھیوا... بە تەواوتى نەگیرابوو، وەكو داىكم دەگوت:

- دونیا ھەر چەندە ھەور و تەم و مژ بئ... بەلام پۆژ رووناكى ھەر دەبەخشى.

نەفەرەكان... لەگەل ئەو ھەموو كۆست و تەنگانە و نالەباریەى لەناویدا دەژيان... لەگەل تالئى و تفتى پۆژانەیان... ديسان وەكو بەنى ئادەم دەژيان، ئەو بوو لەگەل ئەو چەند دەقیقە ژبانەى ئەو پۆژەى ناو پاسەكەشدا... گەلئىك لە ئەشكەنجە و نازارەكانیان لەبیر كرددبوو، ھەتا عەزۆ و چۆنیەتى عەزۆشيان لەناو ئەو چەند كاتەدا تۆاندبوونەو و فەرامۆشيان كرددبوو... ھەتا وایان لئ ھاتبوو كە ئاگایان لە تۆماسى شوفیریش بېرى... كە لەپیش لانكە شرەكەیدا وەستابوو... ئەنگوستى لە نەفەرەكان رادەوہشاندا و بە توورەبیلەو چاواراوى لئ دەکردن... و... ھاوار... لە دواى ھاوارى دەکرد:

- ياللا دابەزن... دەى دابەزن... پال دەن.

وہ بە بەرى دەستىكى لە لموزى تۆمۆبیلەكەى دەدا بۆ ئەوئى كۆلئى دلئى لە نەفەرەكان داگرکینئى... یان سەرنجیان بۆ لای خۆى رابکیشئى.

لەگەل ئەم چۆنیەتیەى نەفەرەكان بەگشتى و ئەو خەم ساردیەى لە دەرەو بە روالەت دەیان نواند، من... ديسان برسەتیم لە چاوى ھەموویاندا دەخویندەو، بئ تووكى لە رەنگ و روویان... لە لەشى زراو... و لاوازیان ئاشكرا بوو، ئەمەو لەگەل عەزم و توانا و توندبیکیش... كە لە چاوى و... لە جولانەوئى عەمەر و مەحمودو تۆما و... ھەندىكى تریشیان بریسكەى دەداو سەرى ھەلەدا.

جگە لە عەزۆ كە بە تەنیا لە جیگاكەى خۆى... لە پاشى پاشەوئى پاسەكە... ملی بەسەر سینگیدا

که چ کردبو... و... سهری خستبووه نیو ههر دوو له پی دهستی... جگه له... نەفەرەکان هەموویان له پاسەکه دابەزین و لەم تەنیشت و لەو تەنیشتو بە پاشەوێ پاسەکه بلاو بوونەوه... دەست و بازوویان لێ هەلمالین و کەوتنە هەژاندنەوه و پالڤانی مەشکە کۆنەکی تۆماس... تاکو تۆمۆبیلەکیان وەئانگا هیتا، ئۆتۆمۆبیلەکی ئەوەل جار سهری لەرزان... چەند حینگیکێکی له هەواکەیی پیتشیدا... تا کەوتە ئەوێ هەنگاوی شل و پەیت و... وەک پیرە مانگاییکێ شەکت... دەستی بەجاده هەللووشین کردەوه.

لەگەڵ یەکم گرهێ ئۆتۆمۆبیلەکی... فەقێ حەمیدو هەندیک له نەفەرەکانی دیکە... بەدەنگ بانگیان کرد:

- سەلەوات... له دیداری موحەممەد!

کاتی له لۆفە یەکم بەرهو ژووو دەسووپاينەوه... گوندی کۆرێ و گوندەکانی ئەو دۆلە لەناو لێلایی دەردەکەوتن و تارماییەکانیان پتر ئاشکرا دەبوو... و... روونتر دەبوونەوه، لووتکەیی سەفین هەلمیکێ سیدی داپۆشیبوو، هەتا له لۆفەکان سەردەکەوتین... نەرهێ ئۆتۆمۆبیلەکی بەلندتر دەبوو... تا دەبوو هوارو نالەبیکێ بەکۆلی بریندارانە، هەلم و پرووشکەیی دواي باران جامی پیتشەوێ پاسەکه یان پتر دادەپۆشی، تۆماسی شۆفیریش... بێ پسانەوه دەستی له پەنجەرەکی تەنیشتیەوه بۆ دەرهوه درێژ دەکردو بە پەرۆیکە پیتش چاوی خاوتین دەکردهوه، که پاسەکه له گەوهی دوايي سەرکەوت و کەوتە پانایی پیرمەم... نالە و زێرێ کەمتر بوو. ژانەکانی هیدی دەبوونەوه و وردە وردە لەناو هەواکەیی دەرووبەری دەتوانەوه.

لەهەردوو لای جادهکە... بەدەیان کەلەشی داربەر... دارمازوو... باوی... کۆرۆسک... گێوژ... و... هەنجیرە کێوی... لێ کەوتبوون، له تەوقە سهری بەنی پیرمەمیش... پەزەکانی تری تیک و مەکان درابوون... بەسەدان کۆلکەمیو له رەگەوه هەلکیشرابوون... هەندیک لهو میتوانە هیتشتا بە پیتو مابوون و گەلاکانیان سیس بوون... هیتشتا ترییان هەر پیتو مابوو... هوشبەکانیان... وەک مەمکی دایکە برسێکان... چرچ و بووچ ببوون و بە گەچلاوی شۆر ببوونەوه.

تەختاییەکی سەرەوێ پیرمەم هەمووی گێرەو خاکەکی سەرەوژێر کرابوو... دەیانگوت ئەو گرده بلندە بۆ مەلیک دەکن بە پایتەخت و هاوینە هەوار...

ئەو پایزە بۆ یەکمەجار لەگەڵ کاروانیک دەچومە هەولێر... تا له قوتابخانەکی بخوینم... کاتی له بەنی پیرمەم سەردەکەوتین... لەبەر چرێ دارستانەکی سەرین... بەنوێژی نیوهرۆ هەستمان بەرۆژ نەدەکرد... ومان بۆ دەهات که ئیوارەبیکێ درەنگەو رۆژ ئاوايه!! ئەو سەردەمەش وەکو ئیستا رینگای ئۆتۆمۆبیل لەسەرین تیدەپەری و لۆفەکانی هەرەکو ئیستاکە وەها بوون... بەلام ئەو دارستانە چرۆ سەختە سامیکێ دەدایە ئەو ناووهو مەترسییکێ دەدایە هاتووچۆکەران... زۆر جاری وادەبوو لەناو دارستانەکی چەتەو رینگایان بەوانە دەگرت و راو و پرووتیان دەکردن.

که لەنشێوەکی بەنی پیرمەم بەرهو بانەمان و بۆلای بەستۆرە غلۆر دەبووینەوه... پاسەکه وەکو گێژ بەگێرێ بەم لاو بەولای جادهکەدا دەلەنگی و رادەهات... نەفەرەکانی ناووهی لەسەر تەختە رەقەکان... دەهەژاندنەوه، عەمەر... وەکو هیتشتاخەبالی بەو قسانەوه گیر بووی... که پیتش چەند کاتیک تۆماو کاک رەسوول و مەهدی و مەحمود و مەلا حەمید و ئەوانی دی... لەناو پاسەکهدا دەیانکردن... وەکو هیتشتا بییری بەو گفتوگۆبە گیر بووی... بەین بەینە سهری دەهەژاند و لیوی دەجوولاندنەوه و بۆلە بۆلی لیتو دەهات!!... وورده ووردهش بۆلە بۆلەکی رۆونتر دەبوو تا دەبوو بە قسەو رەوانتر دەهاتنە بەر گوتی نەفەرەکانی ناو ئۆتۆمۆبیلەکی زۆریشی پێ نەچوو که له ناووهی جونبوشی کردو تەقی و... لەپر بە

تووړه یېکی زور و به ددهنگیکی بلند بانگی کرد:

- حیسابی نیمه و نهوان له دواي نهو سه فوره ده کړئ!!

وه پاش هه ناسه خوارنه وده یه کی ووشک... دهستی به گهف و چاو... و... راو... کردهوه:

- به حمل و قوه تی خودا... که گه راینه وه گوند... دهبی ناگره که بکه ینه وه، دهبی ناگریک لهو کاروانه لوزیانه به ریدین که رزق و تفاق و لاتنه که مان... بو دوژمن... بو بیگانه ده کیشنه وه، قاتی و قری له ولاتدا پیدا ده کن، دهبه هوی برسیه تی و مردنی مندال! و خه لکی ناوچه... دهبه هوی ناله باری و هه ژاری نیمه و رسواکردن و مل که چی خه لکی گوند.

من... وه هام به خه یالدا دهات... که عه مری سلیمان... بهم قسه توندو زه قانه ی وه لامي تو ما و کاک په سوول و قادروک دده اته وه! بو نه مه... نه و چاو... و... راو و گه فانه ده کات... تا پتر خوی به خه لکه که بناسیتی!!... یان هیز و توانای خوی... که به لای من... هه روا به لای نه فوره کانی ناو پاسه که ش... عه مری پیوستی به مه ش نه بو، چونکی خه لکه که هه موویان له میتربوو عه مریان دهناسی... ده یان زانی چ به رازیکی مل رقی یاخیه و ج پی او یکی عینادو توش و تونده... وه نه و دیان لا روون بوو که نه... نه وه ی دهلج و ده یه وی بیکا... ده یکا... له قسه ی خوی ناگه رپته وه، زوری نه فوره کان له دلدا قسه کانی عه مریان پی خوش بوون... فیکنی ده گه یانده گیانسان... هه ر به و هوی شه وه... هه موویان چاویان له دهمی عه مری بریبوون... که عه مریش قسه کانی ته واو کردن و له گروگه ف کرده که ی بووه... هه ر به که یان ناخیک کرد!

کاتیک له لوفی سپی دسووراینه وه... دهشتی هه ولیرو شه مامک... دهشته کانی زاری و که ندیناوه و... له دوور... دوور دهشته پر بیت و بهر که ته که ی قهراج... م... وه کو دهریا بیکی تم ده هاته بهر چاو، زبی بادینان... وه کو نه ژدیها بیکی زه لام بریسکه ی دده او نه و دهشته وشک و برینگانه ی که رت ده کردو بهر وه ژیر ده خشا، کومه لیک بیرو خه یال هیرشیان بو ده هینام... له گه ل خومدا قسه کانی کاک نافع... م دوو باره ده کرده وه... نه و قسانه ی وه کو وانه و ناموژگاری له کوپونه وه کانی کومه لده بو دی دکر دین و ده یگوت:

- له بهر که مته رخمی و بی توانایی، رژیمه بوگه نه کان... به پلانی بیگانه و داگیر که ر... رتگیای نه وه مان نیبه خیر له هه موو... ناو... و... زهوی و زارانه ببینین، وه ده یگوت:

داگیر که ره کان بو برسی کردن... بو رسوا کردن... بو سهر پی شوژکردنی خه لک... به یارمه تی رژیمه رزیو و ناغایه کان... نه م پلانه ده گپن تا پتر دست به سهر... چه وساوه کانداندا بگرن... له پهل و پزیان بخه ن و درپزه به مانه و دیان بدن له ولاتنه که ماندا.

که نه م بیرو خه یالانه م ده کرده وه... ناهیک دلساردانه... هه لده کیشا... له گه ل خوم یه ک و... دوو... و بهر او رد م ده کرده وه:

- نه م هه موو زهوی و زاره به خیر و بیره!... نه م هه موو دهشته فراوانانه... نه م هه موو ناوه مشه یه... نه م سامانه به پیته ی نیمه هه مانه... که چی بو مسته گه نمیک... بو... گوله دانه و پله ییک... شه یداین و وه کو شیت و ده لوو وه دنیا ده که وین!... بو دلویه بارانیک خومان ده که یین به مه میون...!!

- به زگیک تیرین... به دوو زگ برسین...!!

- خومان زه لیل و رسوا ده که یین... خومان ده که یین به مه میون... هه تا به زه یی خودا هه لبستینین... به زه یی خودا و پیغه مبر و نه ولیا کان... به زه یی نه مانه بچو لپین... تا بارانمان بو بیارتین...!!

- ئەگەر سالتیک باران نەباری... شینایی لەم ھەموو... دەشتانە نابین!!

مام زانەوتیر... لە زمانی پایی دەیگیپرایەو... دەیگوت:

- وەختی ئەوان، لە بنەبنە سەفینەو... لە ھەولپەرەو... ھەتا کەرکوک... و تا مەخمور... بە درێژایی و پانایی قەرەچووغ... ئەو دەشتانە ھەمووی دارستان بوون!! وە دەیگوت:

- تەپروتوار... بەبەلەف... دارەودار دەگەپشتە کەرکوک و تا دەو زێ... لە زەوی نەدەنیشت!

کاتی ئەم قسەبەیی مام زانەوتیر...م... بەخەیاڵدا دەھاتەو... خوزییکی تال و سوێرم قووت دەداپەو و دەگەوتەو ھەیک و دوو لەگەڵ خۆم:

- پرووی خۆمان رەش دەکەین... کەولێ بزن و پێستی کەر دەپۆشین... تا خودا ئاورپیکمان لێ بداتەو... تا سەرنجی خودا و پیاوەکانی خودا رابکێشین... تا بارانمان بۆ بباریت، ئەم زەوی و زارە پر خێر و پیت و بەرکەتە...!! لەخنکان رزگار بکات و قاتی و قیش لەناو ئێمە ھەلگری!!

- خۆمان لە بزن و لە مەبەوون و لەکەر... لەلای خودا پێ بێ ریزترە، بەلام بۆج وایب؟... بۆ... وەلام... کەسێکمان نییە بێر لە وەلامتیک بکاتەو...!!

دیمەنی نوێژە بارانەکەم دەھاتەو پێش چا... ئەو دیمەنانەم وەک شەریتی سێنەما بەبەر چاودا تێدەپەربنەو، دیمەنی خەلیفە سەرسۆز دەرویتشەکانی... کە لەدوو مەلۆی گاو و ریز بېوون و پێستی بزنیان لەبەر کردبوو... بە ھەزاران پلەلەو پارچە ئاوتنەو مور و جگ و نالەکەر... رازاندبوویانەو، لەسەر چەقی جادە و پانە گۆرەکە... وەک تەزەر ھەلدەقۆزینەو... زیکریان دەکرد... شیربازی و ڕمیان ھەلدەدان... ڕوویان دەکردە ئاسمان و وەک پیرەگا دەیان بۆراند:

- یا... ڕەببەنا...

ھەر ھەو ھەدیمەنی تۆفیق بەگ و شیخ قطب الدین و مام حاجیش... کە لەتەک فەرمانبەر و دەوڵەتەمەندەکانی گوند... دوورەپەرتیز لە حەشاماتەکە وەستا بوون و خۆیان دەلەنگاندەو و لەسەر خۆ پێ و دەم و زاریان دەجوولاندەو... بێ ئەو دەنگیکیان لێوئەبێ!!... یان... کەسێک بزانی... داخوا چ دەلێن؟!... یان... دەچنە پێش یان دەکشینەو پاش، خەلکە رەش و ڕووتەکەش... بەسۆز... بەکۆل... ھەندیکیان لەگەڵ فرمیتسک باراندن... لەبەنی زگیانەو... بە ھەموو ھێز و توانایانەو بانگی خودایان دەکرد:

- یا... ڕەببەنا... یا ڕەببەنا.

لەناو تەم و مژی ئەم ھەموو وینە و تابلۆ تال و تفتانەش وینە نەخشینی خۆشەوێستم... لەگەڵ وینە ئایشەگولی... کچۆلە ھاوڕێیەکە مندا لێم... وینە ھەردووکیان لەبەر چاومدا وەکو بەرکە لاو لاویکی سەوزی بالا بەرز بەرز تا چا و بەرکە... بەرز ھەلچو و لێک دەئالان و تێکەلاو دەبوون، سەوداییکی پێش و پێژانیان دەدا بە میتسک و بە دەرووندا.

- مەمکەکانی نەخشین... ھەر لە جیگاکی خۆیان... کراسە زوورەکیان نەختیک ھەلدابووە و نرخیکیان داو بوو بە چیتە ھەرزانەکەش.

لە پ... لەناو سەودایەکی میتسکدا ھاواریکی بلند ھەلدەستا:

- نا... نایی مەمکەکانی نەخشین... وەکو ئەو ھیشووە تریبە چورچ و پووچانە ی رەزەکی بەنی پیرمەمیان لێ بێ!!

- نا... نا... جارتیکی دیکهش ئایشه گول به گولمه جوییتک بفرۆشرتته وه!..
ئایشه گولگی کچۆله هاوړتیبه کهم، لهو بووکه بارانه دا... به هه موو دلّسافی و ساویلکه بی مندالانه وه...
له گه لّ ئیمه ی مندالانی گوند... تا نیوه شه و له ناو کۆلانه ته سکه کانی گوند... هه لده پهرین... گۆرانیمان
ده گوته وه... گۆرانی پارانه وه و دلّساردی، گۆرانی پارانه وه! گولگی به دهنگه ناسکه که ی بانگی ده کرد:

بووکی مه بارانی دهوی

ئیمه ش لیمان وهرده گرتته وه:

شیری کچۆلانی دهوی

ئهو رۆژه ئایشه گولیش... ئه ویش به دلّ حه زی ده کرد ئاسمان وه ئاگا بیینی و... به دهنگه ساوايه
ره وانه که ی ده پارا یه وه بۆ ئه وه ی به زه بیی خودا بجوولتیینی... به شکم ره حمییک به خه لکه که بکاو بارانمان بۆ
بیارتینی!!

***

بۆرۆژی دوایی، ھەر لە گەل پاسەكەى تۆماس... چۆن دوینی... ھاتبوین... ھەرودھا خەرار بە تال و دل پر لە کینە و رق و خەفت... لە شارە پیرە خەمبارەكەو... رینگای گوندەكەمان گرتەو بەر! لە نەفەرەكانی رۆژی پیتشو... تەنھا عەزۆم لە ناو پاسەكەدا بەرچاو نەكەوت... لە دلی خۆمدا لیتکم دەداپەو و دەمپرسی:

- دەبی... عەزۆ لە بەر ئەو لەشار نەمیتیتەو... تا سۆراخیکى خوشکەكەى بکا؟... ھەندیک جاریش... بیرى ئەو ھەم وەك پرووسکە بە مێشکدا تیدەپەری... بە دوو دلی لە گەل خۆم دەكەوتمە پرسیار و ھەلام... كە دەشخ عەزۆ شیت بووی و برسپەتی و نالەبارى سەرى پێ ھەلگرتیی و كەوتبیتە ئەو دەشت و بیابانە؟! سەبارەت بەو چۆنیەتیبەشى، ئاگای لە پاسەكەى تۆماس و لە ھاوریكانى سەفەرەكەى دوینی... بە گشتی... ئاگای براى، یان... «ئەمە لە گەل خۆم دەمگوت»:

- رەنگە چووبیتە لای شیخ قطب الدین... ئەمیش گوند و دیھاتیکی زۆر و دەغل و دانیتیکی زۆرتى ھەبە، لەوانەبە بەسەرکارەكەى گوتیی... باراشیک گەنم و جۆ بەن بە عەزۆ، لەمەش پتر... لەوانەشە... كۆرى سۆفیە كۆنەكەى... ھەر لە گوندیک لە گوندەكانى نیشتەجى كرتیی، ئەدى... ئەگەر شیخ لە رۆژی ئەوھا رەشدا... دالەدى سۆفیەكانى و ئەولادى سۆفیەكان ئەدا!... چۆن لە بەھەشت دالەدیان دەدا؟

بەم رەنگە خۆم دەواند و بەھۆى دواكەوتنى عەزۆ لە گەرانەو... سەرم لە پرسیار و ھەلام... ئالا... بوو، عەمەرى سلیمان و ھاوریپەكانى، كە بە نەگەرانەو عەزۆیان زانى... یەك سەپرى ئەویدی دەكرد، بەلام كەسێك نەبوست... یان یەكێکیان نەیان توانی ھەلامى ئەو بەدەنەو كە:

- ئایا... عەزۆ... بۆج، دواكەوتو و... نەگەر او تەوہ؟!.

خەلكە... لایان وابوو... كە عەزۆ كەم و زۆر ئاگای لە خوشكەكەبەتى و سۆراخیکى لى دەزانى، كەچى لە راستیدا... ھەكو رۆژان... بەدەریان خست... عەزۆ ھەرگیز ئاگادارى چۆنیەتى راستەقینەى خوشكەكەى نەبوو... و لەسەر ئەو خەيالە نووستبوو كە جەنابى شیخ قطب الدینی گەورە... ھەر لە رینگای خودا و كەرامەتى خۆى... بالى باوكیەتى بەسەر ئایشەگولتى خوشکیدا ھیناوە و لە ژیر سبیبەرى پیرۆزى ئەودا... ژیاوە... ھەتا ئەو رۆژەى خودا ئەمانەتەكەى لى وەرگرتو تەوہ و... مردوو و چۆتە رینگای ھەق!!

منیش... ھەكو خەلكەكە بیرم دەكردو و... زۆرجار لە خۆم دەپرسیبەو:

- چۆن... برا دەتوانى... خوشكى لە بېر بكا؟...

چۆن ئەوھا بە ئاسانى فەرامۆشى دەكا و پێ شوینی لەسەر ئەم دونیایە بزر دەكا؟ بە تاییەتى برا و خوشكێكى ھەكو عەزۆ... و ئایشە گولیش... لە ژبان... لە یەكترى بەولاد... كەسێکیان نەبوو!!

لە گەل ھەموو قەزا و بەلای دونیاش... لە گەل ھەموو كۆترەودى ژیانیش خوتن و گۆشت لە ییتك جودا ناکرتنەو، ھەتا دل لى بەدا... ھەتا خوتن لە دەمارى مرۆدا ھاتوچۆ بكا... برا و خوشك ھەرگیز یەكترى فەرامۆش ناکەن!...

من... ئەوھا لیتکم دەداپەو.

ھەفتە ییتكیش پتر بەسەر رۆژی سەفەرەكەمان تی نەپەربسوو كە دەنگوباس لە گوندەكەمان بلاو بوو... دەیانگوت عەزۆ لە ھەسرخانەبە!!

وه ده يانگوت:

- پۆلیسی شار عه زۆيان دهردهست کردوه و ئاوقای به نديخانه يان کردوه!
ئه وهل جار وا بلاو بووه كه شه ويك... كاتى عه زۆ خه ريكي دزینی مالتيك ده بی... خاوه ن مال لیبی به ناگا هاتوو و خه لکی گه پهك و پۆلیس و چه ر خه چیبی لى كۆكردوو نه ته وه... له دزیدا گرتوو يانه!!
بو رۆژى دوه مېش... خه به ركه ئه وهای لېهات:

- عه زۆ... به جیگای خوشكه كه ی زانیوه و شه ويك په لاماری داوه... ویستوو یه تی بیکوژى، به لام سه رنه كه وتوو و گرتوو يانه، چوار مانگ حوكمی به سه ردا دراوه!!
- ویستوو یه تی خوشكه كه ی... ئایشه گولئ خوشكى بكوژى؟
- بۆچ... بۆچ گولئى خوشكى ده كوژى؟
- ئایا گولئ تاوانىكى کردوه... تا... حه قى كوشتنى هه بی؟
ئه م پرسىارانه له مېشكندا هاواريان لى هه لده ستا!!

زۆریه ی خه لکی گونده كه مان... خه لکه ساوايه خو شپروا یه كه... ئه وانیه وهختى خو ی له زارى سو فى وسو وى ره حمه تی بیستوو یان... كه ئایشه گولئ كچى مردوو... ئه مانه، ئه و دنگ و خه به ریه له مه ر عه زۆيان بوا نه ده كرد!!... ئه مانه وایان ده زانى كچه كه مردوو و... ئیدى مردووش چۆن ده كوژى؟... هه تا له دوا ییدا راستیه كه ده ركه وت... بو ئه مانه ش ئاشكرا بوو كه عه زۆ... قسه ی له بایه ت ئایشه گولئ خوشكى زانیون... وه له مردنه كه ی گومانى په یدا کردوو، ئیدى ئه وه بوو كه له سه فه ره كه ی هه ولئیر... له ئېمه دوا كه وت... یه كسه ر چه ته سه ردانى شیخ مه لا سه ید قطب الدینی كریارى خوشكه كه ی... بو واجبى وه فادارى تازه بكاته وه و جیگا بۆشه كه ی باوكى پر بكاته وه و هه م گومانه كه ی له مه ر ئایشه گولئ خوشكى له مېشك و دلدا بره وینتته وه و بلاوه ی پى بدا!! به لام سه ردانه كه ی شیخ تووشى ئه م كه تنه ی کردوو و خو ی له حه پسخانه ی شاره پیره كه دۆزیتته وه.

عه زۆ... ماوه ییك له بهر ده رگای ته كیه گه وره كه ی مالى شیخ قطب الدین ده وه ستى... كه وه رس ده بی ئه مسه ر و ئه وسه رى كۆلانه كه هه لده كاته وه... دیسان له بهر ده رگا گه وره كه ده وه ستیتته وه... لیبی ده شپو ی چۆن خو ی به ئه هلی ته كیه بنا سینى و پتیا ن بلئ!

- من كورى سو فى وسووم... كه كو نترین مریدى شیخ بوو، و پتیش ئه م شیخه ش... له مریده گه رمه كانى باوكى ره حمه تی شیخ بوو!

عه زۆ... كه ئه وها بیری ده كردوه... هه ستى به هه سانه وه و خو شیهك ده كرد... ئه ولای روون بوو هه ر شیخ به وه بزانی كه كورى سو فى وسوو... خه لاتی ده كا!!

تا نزیك نیوه رۆ چاوه نۆز ده كا... كه سېك لیبى نا پرسیت تۆكیبى?... تا له پر ده رویشى كى ریش سپى مل ئه ستوورى كه له گه ت... خو ی لى نزیك ده كاته وه... عه زۆش... به كاسى و بزهبیكى گیتلانه خو ی پى ده ناسینى:

- من... عه زۆ... كورى سو فى وسو وى ره حمه تیم!!
كاتى ده رویش... عه زۆى براى ئایشه گول دهناسى، به هه موو هېزیه وه له بنا گوئى عه زۆ دهنه پتئى:
- هوو... یا... هوو...!

وه به ده ستى كى سه رى ریشه درێژه كه ی له زارى نزیك ده كاته وه و به زارى پى... دا... ده رپئ...!

عهزۆ... له هابووهوری دەرۆیش سه‌ری سوور دهمینێ و لای یه‌قین ده‌بی که ئەم به‌زمه وه‌به‌خێره‌هێنان و ریزگرتن ناچێ!... پتر عه‌قلی ده‌له‌قی و ده‌په‌شوکی... تا دەرۆیش پێی ده‌لی:

- قه‌ت شه‌رم ناکی... به‌ به‌ر ئەم ده‌رگایه‌ پیرۆزه‌دا... گوزه‌ر ده‌که‌ی؟

- ده‌با له‌ شه‌رمان... بیا به‌ قه‌تره‌ ئاوێک و به‌م خاکی زه‌مینه‌دا چووبایته‌ خوار!!

عهزۆ... به‌ دهمیکی تێک ئالاو... و لێوه‌ له‌رزۆک... هه‌ولێ ئه‌وه‌ ده‌دا باشت خۆی به‌ دەرۆیش بناسینێ و لای وابوو دەرۆیش نه‌یناسیوه‌ و مه‌سه‌له‌که‌ تێک نه‌گه‌یشتنه‌ و... به‌س، که‌ ده‌ستیکی بلند کرد و له‌سه‌ر سینگی خۆی دانا و دووباره‌ به‌ دەرۆیشی گوت:

- من... کورێ سووێ و سووێ په‌حمه‌تیم!!

وه‌ پاش چاوچانێک... خۆ پێت ناسینه‌که‌ی وه‌ها ته‌واو کرد:

- سووێ و سووێ گوندی شه‌قلاله‌!!

دەرۆیش... له‌گه‌ل ئەم قسانه‌ی عه‌زۆ... وه‌کو بیبه‌ر چووبیته‌ کونه‌ که‌ پووی... پتر رووی خۆی گرز کرده‌وه‌ و لمووزی له‌ ناسمان وه‌ده‌ژهنی!!...

هه‌ر له‌و کاته‌ش کورێ زه‌به‌للاحه‌که‌ی شیخ په‌یدا ده‌بی و که‌ عه‌زۆ ده‌ناسی... به‌ دوو چاوی مۆن... دوور و درێژ تیبی وه‌پاده‌مینێ... تا به‌ رووی عه‌زۆ داده‌دا... که‌:

- ئایشه‌گول... خوو... و... په‌وشتی باش نه‌بووه‌!!

وه‌ به‌ ته‌وسه‌وه‌ پێی ده‌لی:

- خوشکه‌که‌ت ماوه‌... نه‌مردوو... به‌لێ ئایشۆک ماوه‌... به‌لام چ مانیک!!

دەرۆیشه‌ یدی درێژه‌که‌ش له‌ کورێ شیخه‌که‌ی وه‌رده‌گریته‌وه‌ و که‌رانه‌ هه‌لده‌داتنی و به‌ عه‌زۆ ده‌لی:

- که‌چه‌که‌... ئابرووی تکاوه‌... رده‌ووی کابرایتیکی بی دینی خویتری دهم رووت که‌وتوه‌، ئابرووی جه‌نابی شیخیشی بردوو و سه‌ری هه‌موومانێ شۆر کردوو!!

وه‌ کورێ زه‌به‌للاحه‌که‌ی شیخ... به‌ عه‌زۆ راده‌گه‌یه‌نی که‌:

- ئیمه‌ له‌ شه‌رمی ئابرووی خۆمان... گوتمان که‌ خوشکه‌که‌ت مردوو... نا... هه‌ر له‌ شه‌رمی ئابرووی خۆمان... و امان بلاو کرده‌وه‌... که‌ ئایشۆک مردوو!!

به‌م په‌نگه‌ کورێ شیخ و دەرۆیشه‌که‌... دلێ عه‌زۆیان کرمێ کردوو له‌ خوشکه‌که‌ی... له‌ دامین پاکێ ... خوشکه‌که‌ی خستوو بانه‌ ته‌ گومان!!...

له‌ ئەنجامیش شیخزاده‌ له‌ژێر عه‌باوه‌... خه‌نجهرتیکیش له‌ ده‌ست عه‌زۆ ده‌نی و به‌ مۆنی به‌ گوێیدا ده‌چریبێ:

- ده‌جا ئەتۆش پیاوه‌تی و نیراتی خۆت بنۆینه‌... شه‌ره‌فی خۆت بدۆزه‌روه‌ و ئه‌و په‌له‌ ره‌شه‌ له‌سه‌ر ناموس و که‌رامه‌تی شیخ و له‌سه‌ر نامووسی خۆت په‌رت بکه‌ و لای به‌ره‌!

عه‌زۆش... که‌ ته‌ئسیری رۆژی پیتشووی هه‌ر له‌ که‌له‌ ماوه‌، خه‌نجهره‌که‌ ده‌خاته‌ باخه‌لی و سه‌ره‌لده‌گرێ... گه‌رێک به‌ گه‌رێک... شاره‌ خه‌مباره‌که‌ ده‌پشکنێ، له‌به‌ر ئیشی قسه‌کانی شیخزاده‌ و دەرۆیشه‌که‌ ... ئارامی لێ هه‌لده‌گیرێ هه‌تا مالی ره‌شۆی می‌رد و هاوسه‌ری ئایشه‌گولی خوشکی ده‌ست نیشان ده‌کا!!... ئه‌وجا شه‌ویک له‌ناو جه‌رگه‌ی تاریکیدا... به‌پێ دزه‌ خۆی ده‌گه‌یه‌نیتته‌ مالی ره‌شۆ، ئایشه‌

گول دەرگای لی دهکاتهوه بهلام عهزۆ ماوه نادا قسه بهک بکات... خه نجه ره که ی کوری شیخی لی دهخاته کار هه تا له په لویۆی دههیتخی، له گه ل هاوار و زیره ی نایشه گول... خه لکی گه ره ک هوشیار دهینه وه، عهزۆ خه ریک دهین فیرار بکا... که دهوره ی ددهن، دهردهستی دهکن... دهیده نه دست... چه رخه چی و ته سلیمی حکومه تی دهکن... ئیدی عهزۆ وای به سه ردی... که به سه ری هات!

کاتی هه والی که تنه که ی عهزۆم بیست... دلّم ته و او زویر بو... ناهیتی کرّم هه لکیشا... دهر وونم دهستی به کولان کرد، ژیان ی سه رده می مندالی خۆم له گه ل نایشه گولی هه قالم... له میشک و له بهر چاوی خه یالّ تی ده په رینه وه... گیانیان دههاته وه بهر، به هاری سالی رابوردوم هاته وه یاد... که له کۆلانه ته سه که قورایه که ی گه ره کی تهیراوه... له شاره پی ره که دا رای گرتم... خۆی پین ناساندمه وه... قه تماخه ی له سه ر برینه کۆنه که ی سه رده می مندالیمان پچراند:

هه ی ئاغه و ئاغه و ئاغه

بۆم تیکه... جه رگم داغه

چاوت پیاله ی.....

وینه و دیمه نی دایکی جه مالم دههاته وه خه یالّ، که له بهر دەرگای مالی ئەحمه د شه شخانی مودیر... سواری ئەسه په که ی ده بو... پۆلیسیک رکیتی زینه که ی بۆ گر تیبو... مودیر به گیش دهستیکی دابووه ژیر بالی دایکی جه مال... یارمه تی ددها تا سواری ئەسه په که ببی، دایکی جه مال ژیتکی ژیک بو... جلکیتی ئەلمۆده ی له بهر بو، مودیره گ... به ئامیز سواری ئەسه په سپیه که ی کرد:

مانگ له ئاسمان بیست و سیتی

له سه ر سینگت ئەلف و بییه

هه تا دهرم ته مام پییه

مودیر به گیش... وهک که رویشک فرتکتیکی هه لدا یه سه ر پشتی ئەسه په که ی و قامچیه کی له که فه لی گیر کرد و که وته دوا ی ئەسه په که ی دایکی جه مال.

ئه وها... دیمه نی دایکی جه مالم دههاته وه بهر چاو... هه روا مام مستۆم له پیش چاو قیت ده بو وه... مام مستۆ که له سووچی کۆلانه کانی گوند خۆی مه لاس ددها، خۆی له پیاو و له ژنه کانی گوند... دهشار ده وه... ته نیا هۆگری مندالّ بوو!... مندالّ کانی وه کو من و نایشه گول!... قسه ی له گه ل ده کردین. هه وه سی به من و نایشۆک دههات، هه ر جار ه ی چاوی به ئیمه ده که وت... دهستیکی بۆ راده وه شان دین... به چاو بانگی ده کردین... به دهنگیتی نزم بانگی ده کردین و... ده پیرسی:

- شیرکۆ... گولتی... کهس له کۆلان دیار نییه؟

کاتییک له وهش دلّیا ده بو که سیتک دیار نییه، خۆی لی نزیک ده کردینه وه... دههاته لامان... سه ری بهرز ده کرده وه... ناهیتی توندی هه لده کیشا... بزیه تکی ته ماوی له سه ر زار په یدا ده بو... رووی ده کرده وه ئیمه... دووباره به رووماندا ده گه شایه وه... دهستی به سه ردا ده هینان... به ئەنگوسته درێزه کانی روومه تی هه لده پشاوتین... له پاشدان نهختیک بۆمان کوور ده بو وه... نایشه گولی ماچ ده کرد و منیشی ماچ ده کرد... دهستیکیشی بۆ باخه لی رایه لّ ده کرد... که دهسته که ی له باخه لی ده کیشایه وه... بۆ ئیمه ی درێژ ده کرده وه و له سه ر خۆ ده یگوت:

- ها... ئه وه دوو... عانه!

وه به خۆشیتیکهوه دهیگوت:

- هه‌ریه‌کی عانه‌یه‌کتان... ئێ باه!

دهسته ره‌قه‌که‌ی به عانه‌که‌مانه‌وه بۆ درتێژ ده‌کردین، ئیمه‌ش په‌لامارمان ده‌دا... خۆمان له‌و ده‌سته ده‌کرد... دوو عانه‌که‌مان لێ ده‌رده‌هیتنا و بۆی ده‌به‌زین، ده‌م ناده‌م... به‌ده‌م هه‌لاتنه‌وه ئاورمان له‌ مام مستۆ ده‌دانه‌وه، ئه‌ویش... له‌ جینگاکه‌ی نه‌ده‌جیولا... چاوی له‌ ئیمه‌ ده‌برین و ده‌می لیک ده‌کرده‌وه... بێ ده‌نگ بزه‌ی به‌دوادا ده‌ناردین... تا‌کو له‌ کۆلان ده‌سووراینه‌وه و له‌به‌ر چاوی وون ده‌بووین، هه‌ر ئاورمان لێ ده‌دایه‌وه، تریقه و پیکه‌نیمان ده‌هات، ئه‌ویش... ئه‌گه‌ر هه‌ستی بکردبا... که‌سیک... ژنیک... پیاویک... له‌ خه‌لکی گوند... یان پیاویکی میسر... یان پۆلیسیک په‌یدا ده‌بی... ئه‌وا به‌ په‌له‌ له‌ سووچه‌که ده‌سوورایه‌وه و له‌به‌ر چاوی بزر ده‌بوو.

که ئه‌م یادگار و دیه‌نانه‌م ده‌هاتنه‌وه خه‌یال و به‌به‌ر چاومدا... راده‌بوردنه‌وه... هه‌ناسه‌بیکی پر خه‌م و خه‌فه‌تم هه‌لده‌مژت و له‌به‌ر خۆمدا ده‌مگوت و ده‌مپرسی:

- ئای گولێ... ئای... ئایشۆکی... هه‌والی مندالیم!

- ده‌بێ له‌م دونیایه‌دا... که‌س له‌من و تو... و... مام مستۆ. که‌س له‌ ئیمه‌ و هی وه‌کو ئیمه‌...

به‌ده‌خت و زۆرلیکراوتر بێ؟!...

- ئای گولێ... ده‌بینی چۆن گورگ ده‌چنه‌ پێستی مه‌ر... مه‌ریش پێستی گورگیان له‌به‌ر ده‌کرێ؟

وه له‌گه‌ل خۆم یه‌ک و دووم ده‌کرد و ده‌مپرسی:

- ئه‌گه‌ر ئایشه‌گول... ئاره‌زووه‌ گلاوه‌کانی شیخ و شیخ زاده‌ی هیتابانه‌ دی؟

- ئه‌گه‌ر خۆی خسته‌بایه‌ به‌ر رنۆکی گورگانی شیخ و... به‌چه‌ حه‌رامزاده‌که‌ی؟

- ئه‌گه‌ر ئه‌و کچه‌ پاک و ساده‌یه... ریکای بدایا... شیخ به‌ ردینه‌ شه‌یتانیه‌که‌ی... سینگ و مه‌مکی ناسک و فه‌ریکی پرووشیتنی و گبیره له‌سه‌ر له‌شه‌ خاوتین و نه‌رم و نیسانه‌که‌ی بکا!... بۆچ تووشی ئه‌م هه‌ورازه‌ سه‌خته‌ ده‌بوو! بۆچ وا به‌ ئاره‌وایی ئابروویان ده‌خسته‌ سه‌ر زار و ده‌می خه‌لکی... به‌لام له‌گه‌ل بێ ده‌سه‌لاتی چ ده‌کرێ؟!...

- به‌لێ... له‌م رۆژانه‌ گورگه‌کان چوونه‌ته‌ پێستی مه‌ر و مه‌ریش پێستی گورگیان به‌ به‌ردا‌کراوه‌!.

وه له‌ خۆم ده‌پرسییه‌وه:

- به‌لام ئایا ئیمه‌ مه‌رین... بۆچ مه‌ر بێن؟

- راسته‌ زۆرلیکراو... و... به‌ش خوراوین... به‌لام مه‌ر ئاژه‌لیکی به‌سته‌زمانه‌ و بۆ ئه‌وه‌ خولقاوه‌ هه‌تا دونیا هه‌بێ و ئاده‌میزاد... ده‌بێ هه‌ر له‌ ژێر کێردی قه‌ساب دا‌بێ!.

- ئیمه‌ ئینسانین... بێر ده‌که‌ینه‌وه، ده‌بێ پرکیتشی و به‌ره‌ه‌لستی ئه‌وه‌ بکه‌ین... که‌ نه‌بین به‌ مه‌ر... ئاژه‌ل و وه‌ها به‌ ئاسانی ملمان نه‌چیتته‌ ژێر کێرده‌که‌!.

له‌په‌ر... له‌ناو شه‌پۆلی پر ته‌وژمی ئه‌و یادگار تالانه‌دا... به‌ ناگا هاته‌مه‌وه، چاوم به‌ ناو پاسه‌که‌دا گێرا، عه‌مه‌ری سلیمان و کاک ره‌سوول... له‌ پێشه‌وه‌ دانیشتیوون، عه‌مه‌ر... کلاو... و... مشکیه‌که‌ی له‌سه‌ر کردبوو... پاشکه‌ سه‌ری رووتی... هه‌ردوو گوتیه‌کانی له‌من دیار بوون، به‌ووردی یه‌که‌ یه‌که‌ چاوم له‌ نه‌فه‌ره‌کان ده‌گواستنه‌وه، گه‌ردی خه‌فه‌ت و دل‌ساردی له‌سه‌ر رووی هه‌موویان نیشتیوو، هێچ کامیتکیان خولقی ئه‌وه‌ی نه‌بوو... یه‌کدی بدوین، تو‌مۆبیله‌که‌ش... وه‌کو ئه‌ویش وه‌رپه‌سی گرتی... ئه‌ویش به‌رپه‌وانی

نەدەرۆیشت... لە ڕینگادا جەنەبە دەگرت، چەند جارێک لە کەند و کۆسپیی جادەکە چەقی و لە کار وەستا، نەفەرەکانیش... وەکو رۆژی پێشوو... دادەبەزین... دەوریان دەدا...، تۆماس سەرپۆشی مەکیبەکە یان هەلەدەدا، یەو و دەستی لە جەرگوناوی وەر دەدا... کە عینادیشی دەکرد... ئەوا دەیاندا بەر پالەستۆ، یان ڕایان دەکششا... وەک لاشەییکی سەر بوو... دەیان هینتا و دەیان برد و دەیان هەژاندەو... هەتا لە جەنەبە گرتنە کە رزگاریان دەکرد و دەیان خستەوکار.

کە لە گوندی کۆزێ تێپەر بووین... گەیشتینە لۆفەکە دەماناوه... رۆژ... پیر ببوو... خۆی هاوئێشتبوو پەنای پیرمەم... تێنە زەرەکە تەنیا لە سەر لووتکە سەفین... دووبارە دەبوو.

چپایەکە پستی شێرەسوار... ڕیشی دان و ماش ببوو... سەری بەسەر دارستانەکە و دۆلی تەوسکەدا... گرتبوو، مەلا حەمید ئاورپێکی لە شێرەسوار دایەو، هەندێک لێوکانی لە پێتک دان تا بە دەنگ بانگی کرد:

- ئەلفاتیحە.....!

شێرەسوار... پیاو چاکێکی پیرۆزە، خەلکی گوندەکانی دەورووبەر، بگرە خەلکی شاری هەولێریش... رۆژانی چوار شەمە و... رۆژانی هەینی، دێنە زیارەتی... ئاواتی لێ دەخوازن... دەرد و بەلایان لە ناو کانیابووەکە دەشۆنەو!... تا ئێوارەش... لە دەو رووبار... لە ژێر قۆپەنە دار بەرۆه پیرەکانی... لە ناو مێرگە سەوزەکانی... بەسەیران رای دەبوێرن.

خەلکی ناوچەکە دەلێن:

- لە زەمانی بەرێ.....

مجیپۆرەکەش دەلێ:

- لە زەمانی ئەسحابان... شێرێکی درندە لەو ناوچەیدا ژیاو، ژبانی خەلکەکە تال کردو، پەلاماری رێبوار و رەزەوان و دارکەری داو، راوچی... نەیان توانیو زەفەری پێ ببەن!!

خەلکەکە دەلێن:

- ئەم پیاوچاکە... ئەم شێرەسوار... کە هەتا مجیپۆرەکانیش ناوی راستەقینەیان نەزانیبو... پرپار دەدا بەگژ شێرەکەدا بچ... و خەلک و خوا... رێبوار... لە زەرەر و زبانی ئەم درندەیه قورتار بکا!! بەرەبەیانێک... پەلاماری شێرەکە دەدا... لە یەکتەری دەتالێن... لە ئەنجامی مەلماڵی و زۆرانی... پیاوچاکە... شێر دەردەست دەکا... سەری پێ دادەنوێن... گوێبەکانی دەگرێ... وەک ئێستەر لغا... و زبانی دەکا و بە سواری شێرەکە دەگەرێتەو ناو گوند.

سۆفی رحمانی مجیپۆر... هەر کە ناوی شێرەسوار دێ... یەکسەر سەلەوات بەدوای سەلەوات هەلەدا و سۆتندیش لەسەر ئەو دەخوا کە:

- ئەم پیاوچاکە... وەلی و کوێخای خودا بوو، هەر بە ئیزنی خودای گەر... توانا و قودرەتی بەسەر هەموو کێوی و مار و مووردا دەبێ، هەموو درندەکانی دەشت سەری بۆ دەچەمبێن... لەسەر زگ بۆی دەخشن... خۆی تێ هەلەدەسوون... پیتلاو پیرۆزەکانی دەلێسنەو، هەر بەو هێز و توانایەشیوە... شێرە درندە خۆین رێژەکە دەستەمۆ و کەوی کردوو و کردوو بە پاسەوانی دارستان و بگرە پاسەوانی هەموو ناوچەکەش. ئیدی لەو سەردەمەو هەتا ئەمڕۆش... ئەگەرچی لە گورگی هار بەولاو... تەنەت شێرێکیش لە دۆلی تەوسکە و لە هەموو دارستانەکان... نەبێراون، بەلام خەلکی ناوچەکە... یادی ئەو پیاوچاکە...

شیره سواره دهکده نوه و گۆره که یان هه لئاوه و کردوو یانه به مه زار و سهیرانگاییکی و هها پیرۆز.
 که له ناو پاسه که ی تۆماسدا، ئەم بییرانەم بۆ دههاتن... ئەو زینده خه و نانه م ده دیتن... ئاهیتیکی سارد و
 به تینم هه لده کیشا... به بی و بیستی خۆم... له گه ل خۆم ده دوام و له بهر خۆمه وه ده مگوت:
 ئای... که له م رۆژه ره شانماندا... خه لکه که چهند پتیوستی به شیره سواریک... یان هه تا به گورگ
 سواریک هه یه... له دهست ئەو گورگه هارانه رزگاریان بکا... ئەو گورگانه ی لهو رۆژانه دا ده میان له لاشه ی
 نیوه مردوو یان نابوون و ببونه هۆی قاتی و قری و له ناوچوونیان...!!
 له خۆم ده پرسیبه وه:

بۆچ له م زه مانه ی ئیمه دا، شیره سواریک په یدا نابێ؟

بۆچ خودای گه و ره یه کیتیکی وامان بۆ نانیری و توانای پین نابه خشی... تا ئەم خه لکه زۆر لیکراوه
 له دهست ئەو دز و جهردانه... له دهست ئەو گورگانه ی وهک توفیق به گ و شیخ مه لا قطب الدین و مام
 حاجی و مودیر و قۆمیسیر رزگاریکا!

خه لکی گونده که م، زۆر بریواییان به شیره سوار و... هه ره ها به چاکه که ی ته وسکه هه یه، بۆ
 چاره کردنی رینگر و جهرده... بۆ ئاشکرا کردنی دز و درۆزن... بۆ مراز خواز تیش ده چنه سه ره چاکه که ی
 ته وسکه و هانای بۆ ده بن.

دایکم ده یگوت:

ئه گه ر دزیک درۆبکا... یان ئینکاری دزیه که ی بکا... که ناوی ته وسکه بیه ی... له ترسانا ده تۆقی و
 هه موو ئەندامی له شی ده هه ژین!!

وه ده یگوت:

هیشتا دزه که ناگاته سه ره ئەو پیاوچاکه... به قودره تی خوا ناچار ده بی... پێ له دزیه که ی بنی و
 په رده له سه ره درۆیه کانی لا یدا.

هه موو خه لکی گوند... هه تا مه لا سه عبیدی شیخ زاده و... مه لا حه میدی ناو پاسه که ش... سویند
 له سه ره ئەم رووداوه ده خۆن و ده لێن:

جارتیکیان قهرۆشه لی دز... ئینکاری دزیه که ی ده کا و به درۆ سویند به قورعانی پیرۆز ده خوا و هه ر
 سێ ته لاقیش فری ده دا... که دزیه که ئەو نه یکردوه و... هه رگیز ناگا و خه به ری لی نییه، خه لکه که
 هیچیان بۆ نامینیتته وه و جگه له وه ی به ره و چاکی ته وسکه ببده نه پیتش خۆیان!!... قهرۆ شه لی دز... له گه ل
 یه که م هه نگا و ده ها و یژی... ره نگی هه لده بزکی... له شی دیتته له رزین... دم و دانی قه مته ره ده بن و
 ده به سترین!... که ده یگه به ننه هه وراره که ی گردی زه بیتوون... یه کسه ره زگی... با... ده کا و ده په نئ و له شی
 هه لده سی و گران ده بی، خه لکه که به وه ده زانن که قهرۆ شه ل دزه و له گه ل ئەوان درۆی کردوه، بۆ چاکتر
 سپی کردنه وه ی درۆیه که ی و که شفی دزیه که... پتر به ره و رینگی ته وسکه... پتی پتیه ده نین... ره کیشی
 ده کن... به لام ناگاته گوندی حوجران و هیشتا له دووره وه دارستانه که ی شیره سوار و دۆلی ته وسکه به
 چاکی له بهر چا و ئاشکرا نابن... که ده ست ده کا به هه وا به ردان... ئیتر نه یه ک تر... نه دوو تر و نه سی...
 ده لێن شیره ی تری ئەو دز و درۆزنه... له سه فین ده نگی ده دا یه وه... هه تا ناچار ده بی سه رشۆر بکا و پێ له
 تاوانه که ی بنی و دزیه که ی به سه ره ساغ ده بیته وه، ئیتر له و رۆژه وه... قهرۆ گونده که ی به جی هیشت و هه تا
 ئەمرۆش... که س به سه ره و سو راخی نازانی!!

خەلکی ناوچەگەمان دەلین:

ماشەللا لەو قودرەت و توانایە... لەوئى حەلامەتئى!...

کە ناوی چاکى تەوسکە... لە لای رێگر و جەردە و دز و درۆزن... دین... دەبێ ئەوانە سەد جار بەک و دوو بەکن... پێش ئەوئى زات بەکن... دەست بۆ مەسأل و رزقى یەکیکی دیکە درێژ بەکن و هەزار حیسابیش بۆ ئەو دەگەن کە تەوسکە هەیه و... دز و درۆزن دەترێن و روو پەشیان دەکا.

لەناو ئەو خەبالانەدا... مام مستۆم هاتەو پێش چاوم... مام مستۆی دۆستی مندالەکانى گوند... کە من و ئایشەگول هۆگری ببوین و ئەویش هۆگری ئیمە ببوو، لە خۆم دەپرسی:

گەلۆ... ئەدى بۆچى مام مستۆیان بەو دەردە برد و کەسێش نەیتوانى بلت... لەوانە یە دزیش نەبوو... لەوانە یە درۆشى نەکردبێ و عیلم و خەبەرى بە دزبەگەى دوکانى حەسەن عارەبەو نەبوو... دەنا ئەمە ئێو... ئەوئى چاکەگەى تەوسکە!!!

و لە خۆم دەپرسیبەو:

دەبێ... دزە گەورەکانى وەکو توفیق بەگ و شیخ مەلا قطب الدین و مام حاجى و مودیربەگ و قۆمیسێر... دەبێ چۆن ئەم دز و درۆزانە... بە ئاشکرا... بە نوێزى نیوهرۆ بەرامبەر زەققەى چاوى هەموو ئەولیا و پیاوچاکەکان... خەلکی خوا دەرووتیننەو و هەموو رۆژتیکیش... بە بەردەمى چاکەگەى تەوسکە... تێ دەپەرن و بگرە وەکو مەلاحەمید... تەنانەت فاتیحەیتیکیش ناخوێن،... چۆن کەس رۆژتیک گوتى لە تریکی ئەم دزانە نەبوو!

پاسەگەى تۆماس... وەکو جانەوهرتیکى شەگەت... بە وەرەسى هەورازەگەى هەلدەلووشى، ئەشکەوتەگەى حوجران... لە دوورەو ديار بوو... وەکو درێدەبیتى ئەفسوونای زارى بەش کردبەو، کە سەرم لە جامى تۆمۆیلەگە بردە دەروو... مەلم لى خوار کردەو... چاوم بە دۆلە بۆرەگەدا گێران... بە دارستانەگەى شێرەسوار... دارە پیرەکان... وەکو کۆمەلێک خێوگەى بۆر لەبەر چاوى خەیاڵمدا... هەلدەزۆقینەو، چاوم بۆ لای دۆلەگە وەرگێران و تا لە گومبەتە سپییەگەى چاکى تەوسکەم گیر کرد، لەناو دلێ خۆمدا بانگێت بەرز بوو... بانگەگە هەر لەناو دەروونى خۆمدا دەنگى دەداپەو و گومانم لەو نەبوو کە هەرگیز ناگاتە گوتى پیاوچاکەگە:

هۆ... چاکى تەوسکە... هۆ وەلبەگەى خودا... ئەگەر بفرەموون... لەسەر و مێزەرى توفیق بەگ و شیخ مەلا قطب الدین و کەشیدە زەردەگەى مام حاجى نەو شیتەو... یان ئەگەر تیراندنى ئەمانە لە هەیهەتێ حکومەت کەم دەکاتەو و... ناموسیان پێ دەچێ و ئابروویان پێ دەتکت!!!... بەلام هەر بۆ عیبرەت... هەر بۆ ئەوئى مجبور و شیخ مەلا سەعید و دایکى کلتۆم هەر بۆ ئەوئى خەلکەگە شەرمەزار نەبن... بۆ پێشاندانى هێز و توانایە خواپەگەى خۆشت. دەبا جارێک... تەنھا تاقە جارێک... ئەمانە نەرمە بایەکیان لى بەربێ و بۆنى دەروونى بۆگەن و هەناوى رزبویان... بگاتە رەشوروتە بێ بەش و زۆر لێکراوەکان.

کە گەیشتینە گوندى کاوانیان... رۆژ... ئاوا ببوو، دوانیا بۆر دەبوو... و... تاریکایی وورده وورده هەنگاوى دەهاوتیشت بالى بەسەر باخچەکانى گونده جوانەگەمدا... دەگرت و دای دەپۆشین و لەسەر خو بەرەو تریکی سەفین هەلدەکشا، بەفرى سەر کەپکى کایسان سپیاتیەگەى هێشتا بەچا و دەبینرا، ئەو لووتکە بەرزەم وەکو باوانى کەشتیەگەى ئەفسانەبى دەهاتە بەرچاوم... کەشتیەگەى ئەفسانەبى زۆر زل... لەناو دەریای لیلی ئەو ئیوارەبەدا... لەنگەرى هاوتیشتبوو.

پیشەنگی کاروانی لۆری گەنم... لە سەرمەیدانەوه... وەك ئەژدیها سەری دەجوولایەوه، چاوی لۆریەکان... وەکوو دووچاوی جانەوهرێکی بەسام... تیشکیان دەهاویشت و دەبریسکانەوه و جەرگی رەشی ئەو شەوهیان شەق دەکرد، لۆری یەكەم لە نزیک دار کۆسکە پیرەکه... لە پاسەکهی تۆماسدا رەت بوو.

عەمەر و رەسوول و تۆما... لە جامی پاسەکهوه... چاویان لە لۆریەکه بریوو، لەگەڵ تێپەرپوونی لۆریەکه... سەریان دەسووراندەوه... مرتەیان لێوه دەهات... تا لە پڕ دەنگی عەمەر بەرزبۆوه و بەسەر مرتە مرتەکهدا زال بوو، عەمەر بە توورەبییهوه جوتینی دەدا:

سەگبابی... مردوو خۆزینە!!

دز و جەرده و بێ شەرەفینە!!

وہبە توندی خوزییکی هاویشت:

تفوو... تفوو...

خەلکەکش... لەگەڵ جنیوهکانی عەمەر پتر هوشیار بوونەوه، لە جیگاکانیان دەجوولانەوه، بەلام کەس دەنگی لێوه نەهات... وەکو سام گرتوو... وەها دەهاتنە بەرچاوی.

هەتا دەهات گەری لۆری پتر و بەرزتر دەبوەوه و پەردە گۆچکەکی دەلەراندینەوه... هەرەها پەردە گیانیشی دەرووشاندین.

جنیوهکانی عەمەری سلیمانیش... وەك تەزەر... وەك رەهێتە گیانی دەکوئاینەوه و دەروونی دەههژاندینەوه:

- تاوانباری لە خودا نەترسینە!!

- رۆژی ئیوهش دیت...!

- دەبێ رۆژی رەشی ئیوهش... بیت.

رەسوول و تۆما... بەسەر جوینەکانی عەمەردا دەچوونەوه و... بەم رەنگە وەلامی گەری لۆریەکانیان دەداپەوه، غەلبە غەلبیش لەناو هەندیک نەفەریتەر پەیدا بوو:

مەرج بێ... نابێ وابێ...!

مەرج بێ... ئیتر چیدی قبول نەکەین و بەو ستمە رازی نەبین...!

شەرت بێ... تۆلە ی خۆمان بکەینەوه...!

کە لە نشتیوهکە ی شیبوی کۆلان شۆر دەبوینەوه، عەمەر... هەر گەف و چاوپراوی دەکرد و خەلکەکە ی هان دەدا بەم زۆلمە رازی نەبین:

ئەوی بەم گەوادیه رازی بێ و ئەم مل شۆریه قبول بکا... خودا... ئەوئەدی نووکه دەرزییک غیرەتی بێ نەداوه.

لەپاشان رووی کردە تۆماسی شوفیر و بە دەنگ تیبی وەرآخوری:

کوڕە... تۆماس... کافر رابگرە... تۆمۆبیلەکه رابگرە...!

تۆماس... هیکیکی لە خۆی دی... وای بە خەیاڵدا دەهات کە عەمەر گالتە ی لە گەلدا دەکا... ناھەقیشی نەبوو ئەگەر وەها خەیاڵی کردبیتەوه... چونکی عەمەر هەر بە مرۆییکی رووخۆش و قسەخۆش و روح سووک و گالتەچی ناوبانگی دەرکردبوو... لەبەر ئەوه تۆماس گوتی نەداپە بانگەکە ی عەمەر و

گپری پاسه‌که‌ی دایه بۆش.

رووناکی لایته‌کانی لۆریتیکی دیکه... له لۆفه‌که‌ی گردی زه‌یتوون... وه‌کو دوو سوولیبه‌ ناگری سپی، به‌ره‌و ئاسمان به‌رز بوونه‌وه... رووناکیبیه‌که‌یان ده‌گه‌بشته‌ ناو پاسه‌که‌ و له‌ چاوی نه‌فه‌ره‌کان ده‌چه‌قی.

عه‌مه‌ر... به‌رکه‌وه‌ ده‌ستتیک‌ی بۆ ملی تۆماسی شوفیتر درێژ کرد، پشته‌ سکوردی گرت و چه‌ند جار تیک به‌تین رای هه‌ژاند و به‌سه‌ریدا قیژاندی:

کورپه‌ تۆماس... له‌گه‌ل تۆم نییه‌؟ ئا...!

کافر... پیت نالیم پاسه‌که‌ رابگره‌....

تۆماسی شوفیتر... یه‌که‌مجار ناو‌پتیک‌ی هه‌یمانه‌ی له‌ عه‌مه‌ر دایه‌وه‌ و خۆی له‌ فرمان و جنیبه‌که‌ی بورد!

ئیمه‌ لیتره‌ داده‌به‌زین...!

عه‌مه‌ر... وا وه‌لامی تیتوه‌رامانه‌ هه‌یمنه‌که‌ی تۆماسی دایه‌وه‌!... نه‌فه‌ره‌کانی ده‌ورو‌پشتی عه‌مه‌ریش... وه‌کو ئه‌وانیش له‌ مه‌سه‌له‌که‌ ئاگادار بن... له‌گه‌ل قیژه‌ی عه‌مه‌ر... بانگی شوفیتره‌که‌یان کرد:

تۆماس... پاسه‌که‌ رابگره‌... ئیمه‌ش داده‌به‌زین!!

تۆماس... له‌گه‌ل سه‌رسوریه‌که‌شی... ناچار بوو سه‌ری بۆ داواکه‌یان چه‌ماندو پاسه‌که‌ی لاری کردو رای گرت، له‌به‌ر خۆشبه‌وه‌ هه‌ر ده‌ی مرتاند:

- ده‌لتی ئه‌مانه‌ لییان گۆراوه‌!

- ئه‌ری به‌ئینجیل و عیسا و موحه‌مه‌د... عه‌مه‌ر تیک چوه‌!

ئاو‌پتیک‌ی بۆ ناو تۆمزیله‌که‌ی دایه‌وه‌، گه‌لێک له‌ نه‌فه‌ره‌کان... له‌ جیگا‌کانیان قیت ببوونه‌وه‌... وه‌کو چاوه‌روانی وه‌ستانی پاسه‌که‌ بکه‌ن و بیانیه‌وی دایه‌زن... له‌ پاشدان چاوی له‌ عه‌مه‌ر برین و به‌گه‌لییه‌وه‌ پیتی گوت:

- کورپه‌ عه‌مه‌ر... هه‌ی مال و یران، له‌ سه‌ر ئه‌م هه‌موو خه‌مانه‌شم... تۆ بۆچ گه‌مه‌م پێ ده‌که‌ی... و خه‌مه‌کانم پتر ده‌که‌ی؟

وه‌ له‌ عه‌مه‌ری پرسى:

- له‌ سه‌ر ئه‌م هه‌موو دل‌ساردی و ... گرفتاریه‌ی خه‌لک تووشی هاتوون... ئه‌تۆ هه‌شتا دوکانی گالته‌ جاری خۆت داناخه‌ی؟

نه‌ عه‌مه‌ر و نه‌ که‌سێک له‌ نه‌فه‌ره‌کان... هه‌ی کام‌تیک‌یان وه‌لامی تۆماسی شوفیتریان نه‌دایه‌وه‌، تۆماسیش به‌و چۆنیه‌تییه‌ی ئه‌وان پتر قه‌لس و گه‌رم بوو، به‌ دل‌شکاوی به‌ هه‌موو تینی بانگی کرد:

- عه‌مه‌ر... وه‌للاهی قه‌شمه‌ریم پێ ده‌که‌ی... قه‌شمه‌ری!!

وه‌ به‌ده‌نگ پرسیبه‌وه‌:

- ده‌نا... بووه‌ به‌م شه‌وه‌و له‌م جیگایه‌ دایه‌زن؟ ئیتره‌ جیگای دایه‌زینه‌... ها؟

عه‌مه‌ر و مه‌حمود و قادرۆک و... ئه‌وانی دیکه‌... ده‌رگای پاسه‌که‌یان کرده‌وه‌، یه‌ک له‌دوای یه‌ک خۆیان فری دایه‌ سه‌ر شه‌قامه‌که‌. عه‌مه‌ر... ناگری تووره‌یی ده‌روونی ده‌کولاند... ده‌ی نه‌راند:

- مه‌رج و په‌یمان بێ... ری نه‌ده‌م لۆریتیکی دیکه‌ گه‌نم... تی به‌ه‌ری!!

تۆما و ره‌سول و نه‌فه‌ره‌کانی دیش که‌ دایه‌زیبوون... ئه‌وانیش شه‌رته‌که‌ی عه‌مه‌ریان دووباره‌ کرده‌وه‌،

له گه لئ ئهم دهنگ و ههرايهش كۆمهلتىكى ديكه له خه لكى ناو پاسه كه... له ده مى دهركاكانى تهنىشتى تۆمۆبيله كه... هاتنه... سهر جاده كه... چونه ريزى عه مەر و هاوړتپيه كانى.

كه لۆريه گه نمه كه گه يشته نزيك پاسه كه ي تۆماس... زۆريه نه فه دهركان دابه زييون و له پانايى جاده كه بلاوه بيان كر دبوو... و جاده كه بيان به جوړتپك گرتبوو كه ماوه ي ده رچوونى لۆريه گه نمه كه نه مپنئ.

شوفپيرى لۆريه كه ناچار... تۆمۆبيله كه ي راگرت، سهرى له جامى تهنىشته وه ده ره پنا بيئ ئه وه ي مه كينه ي تۆمۆبيله كه بكوژتپنئته وه... بهك دوو هوژنى دريژى ليدان، عه مەر و هاوړتپكانى گوچچكه بيان له هوژنه كان كه ر كړدو به توورپيى له لۆريه كه نزيك بوونه وه... تا له هه ر چوار لا ئابلووقه ياندا... ئه و جا بانگى شوفپيره كه بيان كړد:

- دابه زه كور... دابه زه... ده ي!!

شوفپيره كه... وه كو مه سه له كه ي پئ گالتبه يئ... سهرتپكى هه ژانده هوړتپكى تپژتري ليدا و... وه لامى بانگه كه ي عه مەرو هاوړتپكانى نه دايه وه، سه كنى لۆريه كه ش... كه وه اى ديت... ئه ويش هاته سهر قه مەره ي لۆريه كه و به ره و رووى عه مەرو هاوړتپيه كانى بانگى كړد:

- كا كه... رپنكا به ريده ن... له سهر جاده كه لاهه ون... رپنكه كه چۆل بكه ن... ده ي!

سه كنه كه خهريك بوو قسه ي ديكه ش بكا، كه مه حمود و مه هدى په لامارى شوفپيره كه باندا... پاش مليان گرت... به زۆرى له جينگا كه ي هه لپان قه ندو رپه كيشى ده ره وه بيان كړد!

مه حمود خو ي هاويشته ناو لۆريه كه و جينگاى شوفپيره كه، مه كينه ي تۆمۆبيله كه ي كوژانده وه، قادرۆك و تۆما و ئه وانى تپش... به لۆريه كه هه لگه ران... چونه سهر فه رده گه نمه كان... مى سه كنه كه بيان گرت... ده بانه هويست له سهر وه بيهاو پيژنه سهر جاده كه، سه كنه كه... هه ولى دده ا خو ي بگرتپته وه و پر كيشى ده كړد... كه نه هپلئ عه مەر و هاوړتپيه كانى ده ست به سهر لۆريه گه نمه كه دا بگرن... له بهر ئه وه بيئ رهمانه وه ك فه رده كا... بۆ خواره وه... تپيان هه لدا، كه به جاده قيره كه كه وت... نر كه و نقه پيئكى سه يري لپوه هات.

له گه لئ هاويشتنى سه كنه كه ش... ده ستيان به تپه ه لدا نه خواره وه ي فه رده گه نم... بۆ ناو چه قى جاده كه... كړد، هه نديك گو نپه گه نم... له گه لئ كه وتنه خواره وه... ده ته قين... گه نمه كه ي ناوه و بيان به سهر شه قامه كه دا ده پزاو بلاوده بووه، تۆماسى شوفپير... ترسى لئ نيشتتبوو... كشابوه وه ناو پاسه كه ي و خو ي به سوكانه كه يه وه قرسانديوو، شوفپير و سه كنى لۆريه كه ش... به دهم و زارتيكى تپك ئالاو... تا ماوه پيئك چاووړاويان كړد، هه نديك جار به توره بيه وه بانگيان ده كړد:

- گه نمى... شپخ مه لا قطب الدين... ه.

- كوره... گه نمه كه هى شپخه... شپخ!!

سه كنه كه ش بانگى كړد:

- گه نمى توفيق به گى ئاغايه... با ئاغه به م كاره بزاني... ئه و جا ده بيننه وه!!

جار جاره ش... ده نكيان تپكه لا و ده بوو... و... لپك هه لده قوزيه وه كه پتپكه وه هاواريان ده كړد:

- گه نمى... مام حاجيبه!

- گه نمى حكومه ته... كوره ناخر نزانن ئه مه گه نمى حكومه ته، شپت بووينه خو تان تووشى كيشه و به لا

ده كهن؟

که سیتک گویتی له شوفیر و سهکنه که و چهقه چهقه که بیان نه ده گرت، نه وان... هر خه ریک بوون لوریه گهغه که به تال بکن و گونیه گهنم فری بدنه خوارئ.

شوفیر و سهکنه که ش که بویان ساغ بووه که سیتک ناگای له هاوار و گر و گهغه کانیا نیبیه و کهس گویتیان ناداتی... کپ بوون و داسه کنان و گیلانه له دیمه نه که و رامان، به چه په ساوی و سه رسامی و به ترسیکه وه... له رۆخ شه قامه که... لیی هه لتوتکان، دم ناده میس... له گهل ته په ی که وتنی فهرده گهغه کان... راده چله کین و به بیج دهستی خویان له جیگا کانیا ن قیت ده بوونه وه و هه لده تروشکانه وه. به دوو چاوی نه بله ق سهیری دیمه نه که بیان ده کرد و گویتیان بو یاخی بووه کان شل کردبو... که جنیو و فزه تیان به خاوهن گهغه کان ده کرد:

- گووی سهگ به ریشی شیخ مه لا قطب الدین و به که شیده که ی حاجی.....!!

- نهژدای... نهژدای توفیق بهگ.....!!

- بابو باپیری مه لیک و حکومه تی بین شه رف ده گیتین...!!

شوفیر و سهکنه که... له گهل نه جنیوانه... پتر ترسیان لی ده نیشته و له به کتری نریک ده بوونه وه... خویان به به کتری وه ده قرساند. هه ندیک له نه فهره کان... که له ناو پاسه که دا ما بوونه وه... سهیری هه رایه که بیان ده کرد، سهیری که بین و به بینی عه مەر و توما و هاوړیکانیا ن ده گهل شوفیر و سهکنه که بیان ده کرد، و هکو بلتی شتیک له مه سه له که نه ده گه بشتن... نه مانه ش گیلانه ده میان به ش کردبو وه و به سه ر سوړی پتر خویان کیشا بووه ناو پاسه که، هه ندیکی تریشیان پیش نه وه ی عه مەر فرمان بدا به توماسی شوفیر... که هه رکه ت به پاسه که بکاو به ره و گوند بگه ریتته وه... نه مانه له پاسه که دابه زین و چوونه ریزی یاخی بووه کان، له و کاته شدا دیمه نی تومای هاوړیم... وهک برووسکه... به بهر چاودا تیپه ر بووه... که پیش چند دقیقه به که له نه نیشتمه وه راده په ری و خوی ده هاویشته سه ر جاده که، ده ست و بازوی لی هه لده مالین و به لوریه که یدا هه لده گه را، له پاشدان به گورجی ته لیسه گهنی له سه ر لوریه که هه لگیترو و هرگیتی ده کردن و گه وزی بیج ده دان... بو سه ر جاده که ده بهاویشتن، نه و دیمه نه ی تومای هاوړیم... تانی تیپام... خویانی خستمه جولانده نه وه، له جیگا که م هه لستام... به کووری هاتمه پیش هه تا گه بیستمه نریک ده رگای نوتومو بیله که، ده رگا که م کرده وه... خه ریک بووم خوم بهاویتیتمه دره وه... که عه مەر به را کردن خوی گه پانده لای پاسه که و ده ستیکی بو نه و ده رگا به رایه ل کرد... که من له ناویدا و هستا بووم و هاواری کرد:

- به وه لاهی... به مه رقه دی پیغه مبه ر... شیرکو نه تو دانا به زی... تو نیشته به نیمه دا نه بین چاوه که م...!!

ریگای دابه زینی لی گرتم و هه ندیکیش به ره و پاش بو ناو تومو بیله که... گیارمیسه وه دواوه... به هیمنی... به رویکی گه ش پیی گوتم:

- تو... ده بیج بگه ریتته وه لای دایکت... دایکت بی که سه و نه و له نیمه پتر پیوستی به تویه!

ده رگای پاسه که ی له سه ر داخستمه وه به تنگای هاواری توماسی شوفیری کرد که بجوولیتته وه و ده رچیت، مه محمودیش بانگیتیکی دیکه ی توماسی کرد:

- توماس... ده ی تا کو ریگات لی نه به ستراره زو که... ده رچوو... یاللا... ده رچوو!

توماس... سه ری له سه ر سوکانه که به رز کرده وه، چند دقیقه به که چاوی به عه مەر و هاوړیکانیدا... گیترا که وهک شانه میس له سه ر جاده که ده جوولانه وه، نه و نه ده ی ده ی کرد شتیک له مه سه له که حالی

نەدەبوو لە دواییدا ناچار بەشل و خاوی دەستی بۆ نامرایی تۆمۆبیلەکه درێژ کردن و خستبەوه گەر و بەرهو گوند جولانیدیەوه.

بەم رەنگە عەمەر پێشێ لێگرتم و ریتی نەدام منبیش دابەزم و بچمە ناویانەوه، لە ناو پاسەکه مامەوه هەتا لەگەڵ نەفەرەکانی دیکە ی ناو پاسەکه بەرهو گوند... نشیبو بووبنەوه، که لە نشیبۆهەکی دارنومرە دەچووینە خوار... کاروانیکی پێنج شەش لۆری گەنم سەردەهەوتن و بەرهو هەولێر رێچکەیان بەستبوو، که چاوم بەو لۆریانە کەوت، ناوڕێکی درێژم لێ دەدانەوه و لە ناو دلێ خۆمدا دەمگوت:

- داخوا... عەمەر و هاوڕێیەکانی چۆن پێشوازی ئەم کاروانە دەکەن؟

هەناسەپێکی دوورو درێژم دەخواردەوه.

کە لە ناو گوند... لە پاسەکه ی تۆماس دابەزین، نزیک نوێژی خەوتنان بوو، لەبەر گەرمی رووداوهکانی ئەو هێوارەیه، هەستم بەو سەرما یە نەدەکرد کەوهک گوێزان دەبیریم و لەشی دەگەزتم، هەروا ناگاشم لەوه نەبوو کە لەشم دەلەرزێ، کە هەستم بەو چۆنیەتیەم کرد... بە سەرسامییەکهوه لە خۆم دەپرسی:

- ئایا لەرزینی لەشم... بەهۆی سەرما گەزێنەرەکه یە... یان... سەبارەت بە رووداوهکانی شیبوی کۆلانە؟ ئەو رووداوه پر مەترسیانە ی پێش چەند کاتییک لەگەڵیاندا دەژیام!.

گوندەکه مان... وەکو خۆلی مردوانیان بەسەردا کرد بێ... ئەوها بێ دەنگ و کوشومات و هێمن بوو، جار جار نەبێ کە لەبەر دەرگای عەمبارەکه ی مام حاجی... دەنگی گره ی هەندیک لۆری دەهات کە تێکەڵ بە هەرای بارکردنی گەنم دەبوو، ئەو کوشوماتیە هێمنەیان دەشلەفاند.

خەلکی گوند... کۆلان و شەقامەکه یان چۆل کردبوو... تاک و تووک نەبێ... کە بەبێ دەنگی بەرۆخ دیوارەکان رادەبوردن بەرهو مزگەوت بۆ نوێژی عییشا دەچوون، تارما بیان لە کۆلانەکان هەلەدەقۆزبەوه.

لۆریەکان... لەبەر دەرگای عەمبارەکه ی مام حاجی لە گەنم بار دەکران. مام حاجی و کوێخاش هەر یەکه یان فائوسێکی نەوتیان بەدەستهوه بوو... لەدیار بارکردنەکه وهستا بوون و هەر لۆرییک بار دەکرا... مام حاجی دەستێکی بە فائوسەکه وه بەرز دەکردهوه و کوێخاش لەسەرەخۆ بانگی شوفێرەکه ی دەکرد:

- یاللا باژۆ... یاللا دەرچوو... دەی!.

خەبەری هەرایەکه ی سەرمەیدان و شیبوی کۆلان و... یاخی بوونەکه ی عەمەر و هاوڕێیەکانی هێشتا نەگەشتبوو گوند، حکومەتیش لەو یاخی بوونە ناگاداری نەبوو.

کاتی بەپێش عەمبارەکه ی مام حاجی رەت دەبووم، چاوم بە چۆنیەتی بارکردنی گەنمەکه دەکەوت، لەبەر خۆمەوه دەمگوت:

- ئەگەر کوێخاش و مام حاجی دەیانزانی لۆریەکان بەدەستی عەمەر و هاوڕێیەکانی بەو چارەنوسە دەگەن... کەمن بەچاوی خۆم دیم!!... بێگومان مام حاجی دەستی شل دەبوون، فائوسە نەوتیەکه ی لەدەست دەکەوت و دەیکێشا بەرانی خۆیدا، کوێخاش... لە هەژمەتان دەنگی دەنوسا و هێزی ئەوهشی نەدەما هاواریکی تر بکا:

- یاللا... دەرچوو... یاللا زووکه... باژۆ!.

بزییکی خەمگینم لەسەر زار پەیدا بوو، پتر چاوم وەرێگاکی بەر پێم تێر کردنەوه، ئەو رێگایە ی دەیکە یاندمەوه خانووه قورەکه ی دایکم!.

***

مړو هندیك جار به چاو قوچانیک یادی ده یان سال د هکاتوه، نه مه ش... چوڼ له خه ون زور ناشکراو هه ست پیکراوه... له زینده خه ونیش... خوئی دهنوتین، زور جار له خه ونیک که ماوه که ی له هه ناسه هه لکیشان و هه ناسه دانه وه بییک پتر نییه، کو مه له رووداویک کو د ه بنه وه و زنجیره ده به ستن که نه گهر له سهر شانوی ژبان و واقع گیان بخریته به ریان، به مانگ... به شکم به سال د خایین، هه روه ها له زینده خه ونیشدا هه ست به م دیارده به ده که یین.

منیش... نه و به یانیه ی له مالی عه لی نه فندی دوکاندار، به که میک شه کر و چاو کو مه لیک بییری نالوز و شیتواو گه پامه وه لای دایکم و سهر که وتوانه دهر گای ژووره که م له سهر کرده وه... نه و... له روخ ناگردانه که پر و پریچکه کانی هه ر له بهر ده ست بوون، کاتیک گه ی شتمه لای و له ته نیشتی هه لئرووشکام... له سهره خو بانگم کرد:

- دایه... دایه...!

ناوریتیکی تامه زریانه ی لیدامه وه، چاوه کانی... ده ستیان ده لیستمه وه، هه ر که چاوی به شه کر و چایه که که وت... گه ش بو وه... چاوه کانی پیکه نین... نا هیکی دریشی هه لکیشا... گوریتی هاته وه بهر... به گورچی جو لایه وه، هه ر به دانیشتنه وه... ده ستی بو به ری که و بیه که ی رایه ل کرد، گرتیه کی لی دهره یینا... گرتیه که ی لیک کرده وه، به ووردی سه یری چوار دیناره که ی کرده وه... نه و چوار دیناره ی به هاری رابووردو له کاروانه که ی هه ولیتر هینا بوومه وه و دابوومه وه ده ستی، کاتی خوئی چوڼ لیم وهر گرتیون... هه ر نه اواش ویم دابوونه وه، که دی چوار دیناره کانی لیک کرده وه... چاو قوچانیک تیبیان و ه پاما و ده ستی به پاره که وه بو دریتز کردم، هیتشتا پاره که م له ده ستی ورنه گرتیو کو مه لیک خه یال و یادگار هیرشیان بو میتشکم ده هینان و له دهر وونم دو باره ده بوونه وه، له گه ل خو م لیکم ده دایه وه:

- به راستی ناده میزاد... سه یریکه... گری کویره پیکه... شل کرده وه ی کاریتی گران و گرنه!

سهرم له وه سو پما بو... که چوڼ به و ساته که مه... که له چه ند چرکه بییک پتر نه بو... نه و هه موو رووداوانه... نه م عاله مه پر جو ش و جه نجاله م هاته وه بیرو خه یال و میتشک، وجودم گه رایه وه نایان، گورانیکی وایان هینایه سهرم که له باریکه وه بو باریکی زور زور جیاواز... ره کیشم بکن:

- له نایشه گوله وه... تا نه خشین!

- له مندالبیه وه... تا هه رزه کاری!

- له ناوانی شیره وه... هه تا ویستی له ش!

- له باوه شی دایکه وه... تا سیکس...!

- له مه مکه وه... بو مه مک...!

وه بهر نه نگیتک رژانه ناوه وم و کیشامیان و کیشامیان... به سهر هزار قه و ماوی جه رگ برو پر کو ست و نازار... هه زار هه لویستی تال و سوپرو پر مه ترسی و ژان، له نه نجام... له روخ یاخی بوونه که ی عه مری سلیمان و... ها ورپیبه کانی... له نگه ریان پیگرتم.

نه و هه موو رووداوانه... به و ماوه که مه ته و ژمیان بو ده هینام و له پهرده ی میتشک میان دده، که یانیان ده هه ژاندمه وه... دهر وونیان ده کولاندم و وه کو شیر هه لده چوون و داده مرکانه وه... دیسان له گه ل هه موو لیدانیکی دلندا سهریان هه لده دایه وه.

عەمەر و ھاوڕێبەکانی... پاش ئەوێش کە حکومەت بە کارەکەى زانى و زوو زوو بەرھەلستى ياخى بوو، کانی کردو لەگەڵ پیاوێکانى تۆفیع بەگ و جەنابى شىخ راوى نان، تۆماسى شوفیرو نەفەرەکانى تر... ئەوانەى گەرابوونەو گوند... بانگیان کردن و گروگەفى زۆریان لى کردن، بەلام ئەوان ھەر وورەیان بەرنەداو دەستیان لە مل مەلەنەى و ياخى بوونەکەیان ھەلنەگرت، بەکۆمەل ڕوویان لە چیا بەرزەکە کرد، شەو... و ڕۆژ... لە دەورووبەرى جادە قیپرتاوەکەى ناوین ھەریو شەقلاو ھەولیتەر... دەگەرەن و گورج و گۆلى خۆیان دەنواند، ماوەیان بە لۆزى گەنم نەدەدا کە لە گوندەکەمان... لە عەمبارەکەى مام حاجى بار دەکران... یان لە دەشتى ھەریر... یان لە سنوورەو... بەو رێگایەدا بەرەو ژێر دەچوون.

رێگایان بەو کاروانە گەنمانە دەگرت... پەکی دزەکانیان دەخست و ڕۆژ لە دواى ڕۆژ خەلکى تر دەچوو پالێیان و بەھێزتر دەبوون و ڕەشپووت لە دەوریان کۆدەبوونەو و خەلکى ناوچەکەش بەگشتى لایەنگیریان دەکردن... لە گوندەکانى دەورووبەر دالەدیان دەدان و نان و خۆراکیان پێشکەش دەکردن... بە ھەموو رەنگیتک پشتیان دەگرتن... تا وای لێھات حکومەت زاتى نەدەکرد بە ڕۆژ قافلەى گەنم بەبەر چاوى خەلکە برسێکە تى بپەریتى و ڕەوانەى ھەولیتى بکات یان بۆ لەشکرەکەى بێگانەى بپەری.

تۆفیع بەگ و شىخ قەطب الدینیش... کە بۆیان ساغ بوو ھەسەلەکە بەو توندى و تیزیە چارەسەر ناکرێ، کەوتنە ناو خەلکەکەو نامۆگاریان دەکردن کە کارەکانى عەمەر و ھاوڕێبەکانى لەدین دوورە و... خودا پێى رازى نابێ... ھەروا پاکانەشیان لەو دەکرد کە ئەوان ھەرگیز بیری ئەوێیان نەکردۆتو ھەو کە قوتى خەلکەکە بپەن و ئاپوو... و ھەيای خۆیان بپەن، بەلام خەلکەکە بەگشتى دەیانزانى ئەمانە درۆ دەکەن و ھەموویان لەو تاوانە... تاوانى زەوت کردنى نانى موسلمانەکان و برسى کردنیان و قاتى و قى لە ولات پەیداکردن... لەو دزیە ھاویەشن، بەو ھۆیەو ھەتا دەھات ياخى بوونەکە پەرى دەساند... مەلەنەتیبەکە تووندتر دەبوو... ئەمانە شەوان دەسلەلانى تەواویان بەسەر ناوچەکە دا گرت، شەو نەبوو کە چەند لۆزى گەنمیک دانەگرن و نەیسوو تین.

لەناو ئەم خەيالانەمدا و لەتاو جۆش و کولان و ھەلچوونى ھەست و دەروونم... ھەناسەم تەنگ دەبوو... پتر دەم دەکردهو... تا بتوانم پر بە سىپەلکەکانم ھەناسە بخۆمەو و سىپەلکەکانم تیر بکەم. کە بیرم لەو چۆنیەتیبە دەکردهو... ھەستم بە کەمىبیک دەکرد... ھەستم بە شەرمىبیکى زۆریش دەکرد کە پەردەو گرانیبیان بەسەر ھەست و ڕوومدا دەکیشا، بە وەرەسى یەک و دووم لەگەل خودى خۆم دەکرد و... لێم دەپرسى:

– ئایا بۆچ لە رتیبە عەمەر و قادرو تۆمای ھاوڕێم لامدا؟!

وہخۆم بەو ھەو ھەلواسى بوو... لەسەر ئەو سوور بووم کە:

– ئەو ھەست نەبوو کەسەر بۆ داوايەکەى عەمەر بچەمىنم!! کەچى ديسان سەرم چەماندو لە رێزیان کشامەو... بەبێ بىرکردنەو. بەبێ ھۆیەکى لەجى... کشامەو!، بەم کردەو ھەبەش ناچار دانم بەبێ کەلکى و بى ھیزی خۆم نا، ھەروەھا لەناو دلێ خۆشمددا... لێکم دەدايەو و دەپرسى:

– ئایا ئەو کردەو ھەبە بى ھۆیەتى نەبوو؟

پەیتا... پەیتا... پرسىار... پرسىارى تىژ... لە برسىەتى تىژتر... وەک نوو کە خەنجەر لە دەروون و مێشکەدا سەریان ھەلدەداو برىنداریان دەکردم و گالتهیان پێدەکردم:

– ئەدى... کەو ھاو کۆمەلەى گەنجان چ سوودىبى بۆ من ھەبوو؟ یان راستتر... چ دەرسىبىم لە کۆمەلە

وہرگرت...؟

- نامۆڭگارىبهكانى كاك نافييع... بۆ كۆي چوون؟
 - ئەو كىتىب و نامىلكە و بلاوكراوه دەسنووسانەي بۆمان... دەخوئىترانەوه و شى دەكرانەوه...
 تەئسىربىان چى بوو؟
 تانەم لەخۆم دەدا كە دەبىت ھەول بەدەم... تى بکۆشم... ئەو كەلئىنانە بگرم... ئەو كەلئىنانەي خەرىكە لە
 دونىباي ژياندا... دەكرىتەوه و سەر ھەلەدەدەن، تا لەگەل خۆم بپارمدا كە:
 - خۆئىتر من مندال نەماوم، لە دەورى ئەنگوست مژىن و مەمك مژىن دەرچووم... گەورەبووم... بووم
 بە پىباو...!!
 - دەبىت بتوانم... خۆم... بەخۆم بپار بەدەم!
 - دەبىت لەمەولا خۆم... خاودەنى خۆم بىم و جەلەوم بەرەللا نەكەم، چىدى بەقسەي ئەم و بەدەستى ئەو
 نەجوولئىمەوه!
 لەناو ئەم بىرانەدا توابوومەوه، سووم لەخۆم دەبوو... گەلەبىم دەكرد كەچۆن بەو ئەنجامە رازى بووم
 كە كەسىكى تر بۆي رەسم و ديار كردم!!... چۆن وا بە ئاسانى جەلەوى خۆم داىە دەستى ئەوانى دىكە! كە
 داىكم لەپر ئەو بىرو لىكدانەوانەي وەك گۆمى شىلوو شلەقاندەم و لىل ترى كرد... كاتى بانگى كردم:
 - شىركۆ... ھا ئەو پارەكە... با لای تۆ بى!
 ئەو چوار دىنارەي كە پىش چەند مانگىك... لە كاروانە پووچەلەكەي ھەولتير... بۆم گىراپوونەوه...
 دەستى بەو چوار دىنارەوه بۆ درىژ كردم، دياربوو ئەو وىش ئەو پارەيەي بۆ كاروانەكەي ئىمىرۆمان
 ھەلگرتبوو، بەكاسى، ماو دەبىك چاوم لە دەستى داىكم برىن...!... لاڤاوتىكى پر تەوژمى بى ھىزى و سەر
 لى شىوان و شەرمەزارى دەورەيان دام... دەيان ھىنام و دەيان بردم... گەوزيان پى دەدام... پرسیار وەك
 شەپۆلى دەربايتىكى شىت پالە پەستۆي مېشك دەبوون و لە پەردەي ھەستەم دووبارە دەبوونەوه. ھەستىان
 برىندار تر دەكردم، پرسیارى و ھابوون... كە لە ھەلامدانەو دەيان سەرم سوڤ دەما، دەسەلات و تواناى
 ئەو شىيان بۆ نەھىشتبوومەوه كە خۆم بە لىوارىكدا بەدەم... يان خۆم بە پرچكىك بگرمەوه، ناچار
 بەرامبەريان دەست و دەم بەستە... دەووستام، لەتاوانا ئاگرىك لە دەرووندا ھەلەدەبوو:
 - ئايا... بۆچ... منىش نەچوومە پىزى عەمەر و ھاوڤتېبەكانى؟
 - بۆچ... بەدوو قسە ئەو ھا ملىم شۆڤر كرو گەرامەوه ناو پاسەكە؟
 - ئايا... من بەتەماي چىم؟
 - ئەو ئاگرەي لەناو دەمارو خوتىنمەوه ھەلگىرساوه... بەچى... دادەمركى و دەكوژتەوه؟
 - ئەو ئاوانانەي بەھىواي ئەو دەم بىانھىنمە دى... چۆن و بەچى بۆم جىبەجى دەكرىن؟
 ھەموو ئاوات و وىستەكانى تەمەنم لىم كۆبىونەوه... بەگوئىمدا دەيان چرىكاند:
 - برسېم... نانم دەوئ!
 - برسېم... نەخشىنم دەوئ!
 جل و بەرگ و ھەموو ئەو پىتووستىانەي... وەكو ئىنسانىك... وەكو گەنجىك لەناو كۆمەل دەرم دەخەن
 و ديارم دەكەن!
 - دەمەوئ لەناو خەلك... منىش لەناو ئەوان ديار بىم!

- دهمه وی قوتا بخانه کمه تهاو بکه م!
- گهره کمه... وهکو ناده میزادیک وجودی خۆم له سههر پشتی ئەم زهویییه بچه سپینم...!
له ئەنجامدا دیسان له خۆم ده پرسیبیه وه:
- نایا ئەم هه موو ناواتانهم چۆن دینه دی، ئەگهر رینگام... رینگای ئالوزو نادیارای ژبانای ئیستام نه گۆرم؟

- ئەم پیره وه تیکه لاه... و سههر لی شیتینه ره دی تا کو ئیمیرۆکه پیدایا ده رۆم... ئەم ساردی و سری و نیوه مردووییه... هه تا ئیمیرۆ له ناویدا ژیاوم و ده ژیم، ئەم سههر شوژی و مل که چی و پازی بوون به هه موو جوژیک و بی ئامانج مل به ریتوه نانهم... به چیم ده گه یه نن!!... بۆ کو تهم ده بن...!... چاره نووسم به چیه وه ده به ستنه وه؟

عه مه ری سلیمان که له کاروانه که ی به هاری رابوردو پیتی ده گوتم بگه ریمه وه لای دایکم... ئەو کاته به بی بیرکردنه وه وام بۆ ده هات که قسه بیکی ماقوول و به جی ده کا، نازانم بۆچ ئیمیرۆکه ش ته نیا ئەم به یانییه... که وا خۆم بۆ کاروانیکی دیکه ئاماده ده کم... بۆچ داواکه ی ئەو رۆژدی عه مه رم... وه کو گالته بین کردنیک دیتنه وه به رچاو:

- شیرکو... به وه لاه... به مه رقه دی...!

- تو ئیشت به ئیمه دا نه بی چا وه کم...!

- تو ده بی بگه ریتنه وه لای دایکت!!... ئەو له ئیمه پتر پیتوستی به تویه...!

ئەم گۆزانه چیه وه چۆن ئەوها له هیکرا که له که بیان له سههر کردووم و هه ناسه بیان لی هه رماندوم؟... هه زارو یه ک بیری دیکه... وه ک شلغهی زه رده وه اله شالاویان بۆ میشکم ده هینا... ده بیان بووراندمه وه و دلایان ده خپوراندمه وه... بیتزم له خۆم ده بوه وه، له ژیر پاله په ستۆی ئەم هالا... و بیرو بیتزانده دا... دلکه کوتی ده یگرتم سه رم ده هاته سووران و له گه ل خۆمدا لیکم ده دا یه وه:

- باشه... ئەوه... هه تا ئیمیرۆکه ش... تا ئەم سه عاته ش... عه مه رو تو ما و هاوړی یه کانیان هه ره له سههر لووتکه بلنده کن... له ریکا دوورو سهخت و درێژه که ی نیتوان شارو دیتها ته کان... له سههر جاده قیرتا وه کان... بوونی خۆیان ده چه سپینن، با بچم... دهی... با بچم... بیانگه می... با بچم ره گه لیان که وم... دهی... دهی... چی رایگرتووم... چی؟

به لام له هه مان کاتدا له ناوی ناوه وم وام بۆ ده هات که هیشتا نه بوومه ته سواری ئەم مه یدانه و ئەو پیاوه ی بۆ ئەم جوژه رۆژ و کارانه ده ست بده م، له خۆم رانه ده دیت که ئەم باره م پتی هه لستنی، هۆی ئەو دوو دلی و گومان و له خو رانه دیتنه شم به و هۆیا نه وه ده به سته وه که رینگای ئەوه بیان لیبه ستم... زاتی ئەوه بکه م عه مباره که ی مام حاجی بسووتینم.

له بهر ئەوه به وه ره سی و بی ده سه لاتانه... گویم بۆ بانگه که ی دایکم شل کرد، چوار دیناره که م وه رگرتن... به ده میکی تیک ئالا و پیم گوت:

- باشه... بۆ پاره که له لای خو ت نه مییتنه وه؟

گوتی:

- نا... نا... ئاخو تو پیاوی رۆله... تو پیاوی و پاره ش ده بی لای پیاوان بی!!

بیسمیلاهی کردو هه ندیک ده می جولانده وه و فوکی بۆ هاویشتم!!.

- پیاو... پیاو... من پیاوم... پاره دهبی لای پیاوان بی!!

- پیاو... بهلام نایا بهراستی من پیاوم؟... دایه من کهنگی پیاوم... دایه گیان هر کاتیک تو هست به کلۆلی و بی دهسلانی خۆت دهکە... من به پیاو دادهنتی!!

- لهبیرته ئەو شهو خۆتان له قۆلچي ئستیلاک و له چاوهشهکانی توفیق بهگ شاردهوه... بهدزی ئەو ههلو برسپانه لهگهڵ پوور زولێخای دایکی نهخشین... باراشهکهتان برده ناشهکهی گوندی گردهچال... ئەو سهردهمه هیشتا... مندالتیکی ده دوانزه سالان بووم، جیاوازم له نیوان نیرو می نهدهکردهوه، تۆش و پوور زولێخاش... بیکهس و بی پیاو بوون!!

- لهبیرته که دایکی نهخشین پیتی دهگوتی: خوشکم... دهبی شبرکۆش لهگهلمان بی... هر بی شهرعیشه... بی پیاو بکهوینه ریتگا... نهخواههلا بهشهو... و له ریتگاییتی ئەوهاش!!

- لهبیرته که تو لهخۆشی ئەو قسهیهی پوور زولێخا... ههموو دهر دو پهژارت بلاو دهبوونهوه... سهرت دهگهیشته ئاسمان... نازارهکانت له دهریا شینهکهدا دهتواندهوه... لهناو ئەستیرهکانی ئاسمانی بی دواپی... له ئەستیرهپیک دهگهراي... هر چاوت دهگپرا... بهناو ئەستیرهکاندا... گهشتت دهکرد... له ئەستیرهیهک دهگهراي تا له ئەنجامدا چاوهکانت لهناو چاوهکاندا نقوم دهکرد... وهکو ئەو ئەستیرهیهی لیتی دهگهراي، وهکو ئەو ئەستیرهیهی بهدوایدا ویتل بووی... ئەو ئەستیرهیهی لهناو چاوهکانی مندا دۆزبیتتهوه!!

- دایه... دایهگیان... ئەو شهوهش که له دهست قۆلچیهکان و پیاوهکانی ئاغا ههلههاتین، لهبهر بی پیاوی... لهبهر بی دهرتانی... تۆش منت بهپیاو دادهنا... من پیاوی ئیوه بووم، هرچهنده دلساردیشم کردن... بهبی دهستی خۆم دلساردم کردن و له نیوهی ریتگا لهبهر ژانی زگم... لهتاو نازاری لاقه باریکهکانم... بهریتگا دا نهکشام و سهرهراي ههموو بارهگرانهکانی ژبان... منیش بووم به باریکی دیکه... باریکی ئەوها که له ژیریدا پتر دهنووشتا بهوه و هیزی لئ دهبری!!

- دایه... دایهگیان... کهی من پیاوم؟ چۆن پیاو وهکو من دهبی؟ ناگات لئ نهبوو... چۆن هیوارهپیتی بههاری رابوردوو... وهکو مندالتیکی بی دهسلات... له کاروانهکهی ههولیر... به دهست بهتالی گهلامهوه لات؟ له هاوپیتهکانی سهفهرهکهم دابرام... ریتی ئەو هاوپیانهم بهجیهیتشت... بهبی هۆ له ریزیان دهرچووم!!... ئیدی من کهنگی پیاوم... دایه!!

- دایهگیان... هاوپیتهکانم... عهههرو تۆماو رهسول و مهحمودو قادرۆکو ئەوانی تر... ئەوان پیاو بوون ئەوان پیاوان نهک من، ئەوان... که بهو چۆنیهتیه نارهوایهی خۆیان رازی نهبوون و ملیان بهچیا بهرزهکهوه نا... بهرهو ژوور سهرکهوتن... بلندن... بلندن بوون... ههتا لهزمی لهژیر پیتی زۆردارهکان رزگارین و پتر بۆ ناو چلکاوهکهی ژبانی ئیستامان... روونهچن!!

- دایه گیان... من پیاو نیم... بهلام تۆ به پیاوم دادهنتی... تۆ که بی پیاوی... که پتیوستت به سیهریتک ههیه تا له قرچهی گهرمای ژبانی پر نالهباریتا... له سایهیدا بههسهیتتهوه، پتیوستت به دهستیک ههیه... لهم ژبانهدا بالت بگرئ... نههیلئ بکهویه ژیر پیتیان... نههیلئ پیتی زۆردارهکان بی رهمانه بتشیلئ، پتیوستت به پالپشتیک ههیه... ساتیک پشتی ماندووی خۆتی بی ههلهسیری... پشتی لهژیر خهم چهماوهی خۆتی بی بگرهوه... بیکهی به ئارامگهپیتی ژبانته... پتیوستت به ئەستیرهپیکه... له شهوهزنگی ژبانی رهش و تاریکت... ریتگای پر کۆسپ و قۆرت بۆ رووناک بکاتهوه!!

- دایهگیان... ههتا ئیمزۆکه پیاو نهبووم... پیاو نیم، بهلام مهرج بی لهمهودوا بيم بهپیاو، مهرج

بئىر ۋەكۆ پىياۋىك خۆم بدۆزمەۋە و ئىستىر جارىكى دى ئەتۆۋ... ھەموو ئەۋانى ۋەك تۆ دىلسارد نەكەم!! مەرج بى لەمەولا منىش ۋەكۆ پىياۋىك بەرەنگارى شەيتانى تاۋانەكانى تۇفېق بەگ و شېخ قىطب الدىن و مام حاجى ... دېندەى خوتىنخوارى ئەم ستمەكارانە بىم، مەرج بى لەمەولا پىنگاى ئەم كاروانە درېتۆ پىر كۆسپ و نازارەت... رووناك و كورت بىكەمەۋە، سەنگى ژانەكانى تەمەنى درېتۆ تال و پىر مەبىنەتت سووك بىكەمەۋە...!

كەوتىۋومە ناۋ گىرەلۈكەى ئەم ورتىنە، پەشەباى ناۋەخت ۋەك پەرمەۋچەبىك دەبىھىنام و دەبىردم... لەدارو بەردى دەدام، ھەولم دەدا خۆم بىگرمەۋە، ۋەكۆ كۆتۈرېكى وىل... لەناۋ دارستانىكى چىرى تارىكى بىر دۋابى بالم دەكوتا... دەمەۋىست بىگەمە ھىلانەبىك... كە داىكم بانگى كردم:

- دەى... كورم، با ناۋى خۋاى لى بىنېن!

- دەى... با بوژىن رۆلەكەم!

ھەلستايە سەرىن و دوو خارارە بەتالەكەى لوول دان و ھاۋىشتىبە سەرشانى و بانگى كرد:

- بەناۋى تۆ خودايە... ھۆرەزاقى ھەموو عالم!

ھەنگاۋى بەرەۋ دەرگا نا، من... پىش ئەۋ چوۋبوۋمە دەرەۋە، لەبەر دەرگا چاۋەنوارم دەكرد... كە ئەۋىش بەدۋاى مند... لە دەمى دەرگاگە ھاتە دەرەۋە... روۋى تى كردم و گوتى:

- كورم... دەرگاگە كلىل بە!

دۆرىخەكەم پەپىش كردو كلىلە دارەكەم لە دەرگا دەرھىناۋ ۋەكۆ خەنچەر لەبەر پىشتى خۆم پاكردو دوو بەدوۋ بەرەۋ مالى مام ھەيدەر كەوتىنە رى.

ھىشتا نوئىزى بەيانى مابو، لەناۋ كۆلانە تەسك و نارېكەكانى گوند... تاك و تووك خەلك دەھاتنە بەرچاۋ، ئەۋانەش زۆرىەيان دەچونە مزگەوت... يان كانى ژنان بۆ نوئىزكردن، ھەندىكىشىيان پىتمەپە... يان بىل و دوۋدەۋيان لەسەر شان بو... بۆ ناۋ باخچەكان... بۆ كاركردن... شۆر دەبوۋنەۋە.

پىش ئەۋەى بىگەىنە مالى مام ھەيدەر... داىكم ئاورېكى لى دامەۋە و پىي گوتم كە سەرىكى مالى پوور زولېتخا بەدم و گازى بىكەم تا... بىگاتە كاروانەكە.

زۆرم پى خۆش بوۋ داىكم ئەۋ داۋايەى لىكردم، پىش ئەۋەى ئەۋ قسەكانى تەۋاۋ بىكا... من بەگورجى لە سوۋچى كۆلانەكە... بامدايەۋە و تا بەرمالى نەخشىنى خۆشەۋىستىم... ۋەك سوۋسكە پەۋتم دەكردو بالم گرتىۋو، لەبەر دەرگاگەش ھەندىك ھەستىم پاكرد، نە كەسىكم لەۋ ناۋە بەرچاۋ كەوت و نە دەنگىكىشم لەمالى پوور زولېتخاۋە ھاتە بەر گوتى، پىش ئەۋەى دەست درېتۆ بىكەم لە دەرگاگە بەدم... ھەناسەبىكى درېتۆ فېتىكم خواردەۋە، كە بە ئاستەم... بەبەرى دەستىشم لە دەرگاگەمدا گوتىم لە كوتانى دلم دەبوۋ!

كاتى لە دەرگاگە چوۋمە ژوورەۋە... لەبەر چاۋمدا رووناكىك ژوورەكەى پىر كىدو، نەخشىن ھوشيار بو... وا ديار بو ئەمىش ھەر زوۋ لەگەل داىكى ھەلستايو... تا يارىدەى بدا مشوورى كاروانەكەى لەگەلدا بىكا.

مندالە بىكۆلەكانى پوور زولېتخا... لەسەر لبادەكەى رۆخ ئاگردان... پەلىان لى ھاۋىشتىۋو، پوورىشم لە بنەبانى ژوورەكەيان... خەرىكى شىروشاڭ كۆكردنەۋە بو، شتومەكى كاروانىشى تىك نابوون و نامادە بو.

نه خشین... که چاوی به من کهوت... راپه ری و به گورجی به پیرمه وه هات، رووی نه خشین... لهو
به ره به یانه روونا که دا... له بهر چاوی مندا... ته او ده گه شایه وه، به مه زنده ی من... به ژنی له رۆژان پتر...
به ره و ژوور هه لکشابوو... قژی ره شترو جوانتر ده هاته بهر چاوم... گهرده نی بلنتر دیاری ده دا...
مه مکه کانی هه ره له جیگا که ی خو یان... پتر کراسه که یان هه لدا بو وه... و زۆرانی یان له گه ل گلیته ی
چاوه کانم ده کرد... دهنگی له پیشان ناسکتر ده هاته گویم، دل به گورتر لیتی ده دا و له خو شیان
هه لده پهری... هه ناسه م گهرمتر ده بو له گه ل هه ناسه دانه وه... گهرمای ی ده گه یشته لیوه کانم!!...
شه یان به له عنه ت بی... نازانم بۆچ هه ره که نه خشین ده بینم هه ستم ده جوو لیته وه!.

خوین به تین هورۆم بۆ له ش و سه رو می شکم ده هینی، ناگریک له گیاندا هه لده بی!!...
قه سستی نه وه ده که م که بیگرم؛ بیگرم به خو مه وه بیقرسینم... نه وها به خو مه وه بیقرسینم هه تا
هه ردوو کمان له ناو به کتریدا ده تویننه وه و ده بینه تا که به ک له ش!!...
قه سستی نه وه ده کرد باوه شی پیدا بکه م... بیگوشم... بیگوشم... بونی بکه م تا هه مووی هه لده مژم... که
نه و به دهنگه خو ش و ناسکه که ی گوتی:
- به خیر بی شیرکو...
گومانم له وه نه بو که نه ویش... نه خشینیش... بیری له من ده کرد وه... نه ویش له ده رو نیه وه هه سستی
به گلیه ی ناگری ناوه دی من ده کرد... نه ویش دل ی بۆمن لیتی ده دا، نه و روونا کییه ی له سه ر رووی دیاری
ده دا... نه و پریشگه ی له چاوه گه شه کانیه وه ده رژه انه چاوه کانی من... نه وانه شی دهنگدانه وه و...
رهنگدانه وه ی سووتانه که ی گیانی منیان پیوه بو.

دایکی له بنه بانی ژووره که دا خه ریکی کاری خو ی بو، ناگای لهو تیکه لایه گیانیه ی من و کچه که ی
نه بو... به لام نه خشین جیسا بی بۆ نه و وجوده ی دایکی ده کرد، هه تا من لیتی ده جوومه پیش... نه و پاشه و
پاش ده کشایه وه... و به سللی ئاوری له دایکی ده دانه وه، هه ر بۆ داپوشینی نه و سللیه ی و وه ناگا
هیئانه وه ی من... به دهنگ بانگی کرد:
- نه و هه تا... دایه ش بۆ کاروان ئاماده بووه!
وه کو به م قسه یه ی... به م بانگه ی بیه وئ له مه جالی مه گناتیزی نه و نیه که مان ده رچ و خو ی له تو ی
من رزگار بکا، هه ر کشایه وه دوا وه... هه ر کشایه وه هه تا له نزیک دایکیه وه راوه ستا و چاوه گه شه کانی
له من ئالاندن.

دایکی نه خشین سه ریکی هه لیری و پرسی:
- شیرکو گیان... دایکت چۆنه! دیاره نه ویش خو ی ئاماده کرد وه!! بی نه وه ی چاوه نواری وه لامی من
بکا، که لوپه له که ی به سه ر کو لی دادان و به کووری به ره و ده رگا چوو، کاتی گه یشته نزیک من... گوتی:
- ده ی بابری... بابری... کوری خو م!
له بهر خو یه وه ئه یکی دوورو دریتی ده خواره وه و... مرته بیکی لیوه ده هات:
- خوایه... به ته مای تو... هه ر به ته مای تو!
سه ریکی بۆ کچه که ی بلن کرد... هه ندیک سه نگرایه وه... بۆ نه وه ی پی پی بلتی:
- رۆله نه خشین... ناگات له منداله کان بی... خوا یاری چوار رۆژی پتر بی ناچیت و... ده گه رتینه وه!
هه رکه له ده می ده رگا که ش ده هاتینه ده ره وه... له بهر خو یه وه دووباره بانگی ده کرد وه:

- بسم الله الرحمن الرحيم... خواجه هەر به ته‌مای تۆ!.
نه‌خشینیش... هه‌تا من و دایکی لێ ئاوابووین... له‌به‌ر ده‌رگاکه... وه‌ستا بوو.

* * *

له گهل له دايك بوونی ئه و به يانییه پایزه، په له هه وری بچووک بچووک و هک ره و کۆتری سپی له ناسۆی رۆژه لاند... خۆیان ده رده خست و له سه رخۆ... به هیمنی به ره و کویستانه کان هه لده کشان و هه ندیکیشیان له نا و جه رگی ناسمان بلا و ده بو نه وه... ده ریا شینه بی دوا ییه که هه لی ده مژتن و... ده تانه وه.

به یانیه کی کزو سارد بو، سروه به سۆزه که ی سه رکه لی دار ئه سپینداره به رزه کانی به رمالان و... پرچه په رش و بلا و ده که ی دار تووه پیره که شی ده له رزانه وه... تاک و تووک گه لای زه ردی ئه و دارانه ی ده وه راندنه سه ر زه وی.

ئه و ساله چۆن سالیکی نه بارو وشک بو... هه روه ها سه رچاوه کانی و هه کانی گوندیش ئاویان که م ببوو... به شی ئه و هیان نه ده کرد باخچه و په رزه کانی گوند تیر ئا و بکه ن، به و هۆیه وه سه رکه لی داره به رزه کان زه رد ببوون و زووتر له دوا وه... گه لا لا و اهه کانیان هه لده وه راندن، که له کۆلانه ته سه که کان تینه په رین... داره تینه و کان و هک فرمیسه گه لای زه ردو تینه ویان به سه رماندا ده باراندن.

ده رگا دوو ده ریه که ی عه مباره که ی مام حاجی لیک درابوو!!

مه لا حه مید سواری که ره که ی ببوو... ریشمه ی که ره که ی له بازووی خۆی ئالاند بوو!!... هه ر چه نده... چ که سپیک له گونده که مان که ری لغا و نه ده کرد... به لام مه لا حه مید که ره سپیه که ی زۆر خۆش ده ویست، سویندیشی له سه ر ئه وه ده خوارد که که ره که ی ئه و که ره نیه... وه ده یگوت:

- ئه گه ر که ریش بی... به هه له... یان له به ده بختی خۆی و هکو که ره... له ماکه ره که ی دایکی بۆته وه!

وه به فیزیته که وه سه ری بلند ده کردو بانگی ده کرد:

- ده ک هه زار بارگیرت به قوربان بی... هه ی!!

سه باره ت به وه ش و هکو ئه سپیک سه بری ده کردو لغا و تیکی فافۆنی سپی بۆ کرد بوو... ریشمه ی تیکی ریسی په نگا و رهنگی دریشی بۆ چینی بوو!

مه لا کامه رانی تیکی ته واوی له سه ر رووی دیاری ده دا که ده یگوت:

- هه ر له زۆر کۆنه وه... له زه مانی خوله فا... له ده وری تورک و عوسمانلیش... قازی شاره کان به م جۆره که ره ئه سپانه ی و هکو که ره سپیه که ی... ده چوونه دار و له ده اله!

مام هه یده ر و خاوه ن که ره کانی دی... ئه وان جل و جۆری کاروانیه کانیان... هه موو له که ره کانیان بار کرد بوون... دابوونیانه پیتش خۆیان!...

مه لا حه مید پیتشه نگی کاروانه که مان بو، دوا به دوا ی ئه ویش عه له تیکته و پوره سستی ژنه که ی مام هه یده رو مام زانه و تیر... ئه مجا دایکم و پور زولیتخای دایکی نه خشین و ئه وانی دیکه ش... به رتیز ریتیکه مان به ستبوو... و... به ره و ده ربه ند شوپ ده بوینه وه، هیتشتا نه گه یشتبوینه سه ر جاده که... ده نگی چه ند لۆرینیک تیکه ل به جریوه جریوی گیترزو له کان ده بوو... که به و به یانیه زووه... له نا و قۆیه نه توو ترکه کانی ئه م لا و ئه ولای ریتگا باریکه که... و هک جیه به هه موو لایتکدا بلا و ببونه وه و له خۆراک ده گه ران، ئه و لۆریانه ش له لای دارنومه وه به ره و، ده شتی هه بریو سنور ده چوون!!... گره و هه رایان هیمنی ئه و به یانیه ی په رت ده کرد.

له سه ر گردی زیتوه... چیا سوۆرک و هکو بووکی خیتزانیکی هه ژار... روو سوورو جل شپ... خۆی ده نواند،

رووباره کەش وەکو پیرتکی شەکەت دەجولایەو و نووسکە ی لێو دەهات بە خاوی بەرەو ژێر دەخزی.
لە بنەبنە سۆرک... دوو دوو... سێ سێ... پەشە و لایخ... بلاو بپوونەو، چاوم لە مەلۆی گاوێن دەگێران...
وام بۆ دەهات کە ئەو کاتە لە بن دار گێژوێ پیرە کە سەر گردی زێو، یان لە سەر گاشە بەردتکی گەورە
هەتروشکابین... و لە گەل تازێه کانی چاوەدێری گارانە بچکۆلە کە گوند دەکا.

لە زارکی دەریەند تێدەپەڕین... عەمەر و هاوڕێیەکانیم هاتنەو خەیاڵ... بەبێ دەستی خۆم، ئاورێکم...
بەرەو پاش... دایەو، سەرم بۆ سەفینی رەنگین هەلبێری، رۆژی نوێ... لووتکە بلندە کە لە رۆناکیەکی
زەرد... هەلکیشا بوو... لەناو دلی خۆمدا لێکم دەدایەو... دەمگوت:

- ئیستا... عەمەر و تۆماو هاوڕێیەکانیان... لەناو ئەو رۆناکییە دان... و لە سەر ئەو بەرزاییە؛ لە
نزیك رۆژ... دەژین... بێر دەکەنەو و نەخشە ی دوا رۆژی گوندە کە مان دەکێشن!! وە لە خۆم دەپرسیەو:

- دەبێ لەو بەرزاییەو... کاروانە کە ی ئیمە بەدی بکەن...؟

ئاهیتکی بەگورم هەلدمژت....

کاروانە کە مان هەر دەچوو پێش... هەتا دەچوو پێشتر... رۆژ پتر سەری لێ هەلدهینان و بەرووی
دونیا دا دەگەشایەو!

کاتێ لە پردی رووسارک دەریاز بووین و بەر لەوێ بە هەرازە کە ی بەنی میراوا هەلبگەڕین... مەلا
حەمید جەلوی کەرە سپیە کە ی راکیشا و لایدا یە رۆخی چەپی جادە کە، کاروانە کەش هەر لە دوا ی مەلا
حەمید هیدی بوو و لە رۆخ جادەو روه و دارستانە پیرە کە رێزیان گرت و وەستان، دەستەکانیان بەرەو
ژووریان بەرزکردنەو... مەلا حەمیدیش بە دەنگ بانگی کرد:

- ئەلفاتیحە!

هەموویان دەستیان بە فاتیحە خۆندن کرد، هەندتکیان بە دەنگ و بە تەجۆب فاتیحایان دەخۆندن...
هەندتکیشیان هەر تەنیا بە ئاستەم سەریان دەلەقاندو دەمو لێویان دەجولاندەو!

فاتیحە کە... بۆ گیانی پاک (چاکی گورگان خواردو) بوو!!

دەلێن ئەو پیاو چاکە مەرۆتکی دەروون پاک و خاوەن پروایتکی پتەو... و قایم بوو، لە زەمانتکی
زوو... کە کەس نەیزانیو کە نگی بوو ئەو پیاو چاکە دل و دەروون و پروا پتەو... و قایم... لە رۆژتکی
ساردی زستان و بە فراوی چارەنوس دەبھێنێ و بەو رێگایە ی دادەدا.

هەندتک دەلێن... لە رێگای بلاوکردنەو ی ئایین و لەو ناوێ لە دێهاتە کانی خۆشناو تە... گەیشتۆتە
ئەو چارەنوسە!!

هەندتکیش دەلێن... نزیکی مانگی رەمەزان بوو ئەو پیاو چاکە دەروون خاوتنە دەچوو لە یەکیک
لەو دێهاتانە رەمەزان بکاو زستانە سەختە کە بە سەر بیات و پێش نوێژی خەلکە کە بکا... رێگای حەق و
راستیان پیشان بەدات.

هەرچۆتیک بوو... بوو... پیر و ریش سپیە کانی ناوچە کە هیچ گومانیان لەو نەبە کە کابرای پیاو
چاک مل بە هەرازە کەو دەنێ لە لای دارستانە کەش... بە حیسابی خۆی... کات نوێژی ئیوارە دەبێ... سەر
بۆ ئاسمان بەرز دەکاتەو... بەلام دونیا هەورەو زووبیش... بەفر لە کفنیکی سپی گرتوود، لە بەر خۆبەو
دەلێ:

- دەبا جارێ نوێژ بکەم... فەرز ی خودا بە جێ بگە یەنم!!

وه به پیتی دهستوری موسلمان و خواناس و به هیزی پروای پتهو... و قایی لاده داته ناو دارستانه
بچکوله کهو له ژیر پیسه دار به رویک روو دهکاته قیبله و به رامبر به خودای خوئی دههستی... نویره کهی
داده بهستی.

ره کهه تی به کهم و دووه می به رویک و رهوانی تهواو دهکا، له ره کهه تی سیبه م... رهوه گورگیکی برسی
لهو ناوه پیدا دهن پیساو چاکه کهش... که هه تا ئیمرۆ کهش کهس نازانی کن بووه... نویره کهی نابری...
دهزانی دهعباو درنده دوربان داوه... بهلام نویره کهی نابری و که دهچیتته سوچه به دهنگ بانگ دهکا:

- سه میعه لالا هو لیمن حه میده هو!!

که هه لدهستیتته وه ره کهه تی سیبه میس... دیسان بانگ دهکاته وه:

ئه لالا هو ئه کهر...!!

فاتیه کهش دیسان به دهنگ دهخوتین.

ئه... له ماموستای گهری بیستبوو که ئه گهر له کاتی نویره دا... دهنگ بهرز بکه به وه... ئه وه مانای
وايه... مه ترسیه که له پیش نویره که ره که به... له وان به... خه لکیک لهو ناوه ریواریک تیبه ری که گوئی له
دهنگه دهنگ ده بی... ئهوا فریای نویره که ره که ده کهوی و له مه ترسیه که رزگاری دهکا... یان یارمه تی ده دا!!
وه ههر له ماموستای گهری بیستبوو:

ئه گهر له کاتی نویره کردن دهنگ بهرز بکه به وه... گورگ و درنده ترس دهچیتته گیانیان و راده کهن...
لهو ناوه دوور ده که ونه وه.

جگه له فرموو دهکانی ماموستای گهره... به خویشی له کتیبکی کۆن خویندبو به وه... که:

ئه گهر موسولمانیک له کاتی نویره کردندا تووشی مه ترسیه کی وه کو ئه م جوژه بوو... که دهنگ
به رزیکاته وه... به فرمانی خودا نویره که ره که غیب ده بی و له بهر چاوی درنده و گورگه ل بزرو بی شوین
ده بی! ئیتر نه درنده زه فهری بی ده باو نه مه ترسی کاریگهر ده بی.

پیساو چاکه پروا قایم و دروون خاوتنه که... له سه ره ئه م پروایانه ی گوئی ناداته رهوه گورگه برسیه که و
نویره که نابری!!

بهلام گورگه برسیه کان... نه ماموستای گهره دیان ناسیوه نه ناشنایشیان له گه ل کتیبی کۆن هه بووه،
که ئه و نیچیره ده بیین یه کسه ره په لاماری ده دن و ده یدرن... جن به جیتی ده کهن و هه لی ده لووشن، به فره
ئه ستوره کهش... ئیسکه کانی ئه و پیساو چاکه داده پووشی... هه تا به هاریش که به فره ده تویتته وه و ریوار به
ته نیشته دارستانه که راده بوورن... خه لک هه ست ده کهن که پیساو چاکه که بووه به چیشتی گورگان و خه بهر
ده گاته گوند.

خه لکی گوندیش ههر له ری خودادا... ئیسکه کانی بن خاک ده کهن... گۆریکی بو هه لده نین و
ئالاییکی سپی بلندی له سه ره ده چه قینن... ده یکه ن به مه زار و ناو لهو پیساو چاکه شه هیده ده نین... «چاکی
گورگان خواردی»... هه تا ئیمرۆ کهش... خه لکی ناوچه... زیاره تی ده کهن... ریوارو کاروانچی کردوویانه
به جیتی حه سانه وه و هه وارگه... ئه وه ی لهو ریگایه رابسوئی... روو ده که نه گۆره که ی و فاتیه ی بو
دهخوتین.

منیش... له گه ل... که سانی کاروان، فاتیه یه کهم خویند، بهلام له دلی خۆم... گومانم له وه هه بوو... که
کابرا... بهو چونه وه چووی، چونکی زستانی رابردوو... ههر له نزیک گۆره که ی چاکی گورگان

خواردوو... پیره ژنیک له برسانا رهق هه لکه رابوو... و... له پهل و پۆ که وتیوو... گورگیش... گۆشته که بیان...
ئو گۆشتهی به له شیهوه بوو... لییان پچریبوهوه.

که گه یشتینه سهر گرده کهی میراوهش... کزه بایتیکی سارد... له باشوورهوه دههات و دهیدا له پروومان،
دهشتی ههریر له بهر چاومدا وهکو گۆره پانیتیکی فراوان دیاری ددها، رۆژی زهردی ئه و به یانییه پایزییه... له
زهدایی پوان و په رتزه کانی پتر کردبوو، سهوزایی... تنها له ناو گوندهکان و شیوه گهوره که... دههاته
بهرچاو.

خه یالم بهم دیمه نه به سترابوهوه، له گه ل خوما دهمگوت:

- داخوا چهند پاله و وه رزیر... کاسی خویان لهم دهشته پر پیت و بهر که ته... تا قی کرد بیته وه؟

- ده بی چهند یاری کهرو قاره مان... لهم گۆره پانه فراوانه... شه قیان له گۆی زه مانه دابی و چهند
گۆلیان کرد بی... یان چهند گۆلیان لی کرابی؟

گلپنه ی چاوه کانم... لهو دونیا یه دا ههر گه وزی ددها... ده سووران... هه تا به قه لات ته که ی خانزاده
خاتونه وه... گبر بوون، چاوم ده گوتیزانه وه قه لات ته سوورو باویان... تا له نه نجامدا به رهو ژوور به زرم کردنه وه،
له دووره وه چیا سه رکه شه کانی نارارات و گۆقه ندو ئاوده ل کیتوو... چیا یه کانی برادوست و میتر گه سوور... وهکو
ختیوی سپی هه لچوو بوون... که پکه قووچه کانیان... ناوجه رگی ناسمانیان در ی بوو.

کاک نافیع ده یگوت:

- ئه و چیا سه ریلندانه ش... ده بیان قه و ماوو... و... کاره ساتی میلله ته که ی ئیمه بیان له سه ر پروو
هه لکه ندراوه و بوون به سوپه ری تیری رۆژگارو په نای ئازاو لی قه و ماوه کان!!

وه ده یگوت:

- هه تا هه تای بی... شۆرش گیترو قاره مان... له باوه ش ئه و چیا یانه دا... له پیتا و حهق و دژی دوژمنانی
ئازادی میلله تان... تی ده کۆشن و ململانی ده کهن.

دهنگی مام هه یدهر... ئاورینگی ئه و خه یالانه ی لی شتیواندم و گتیرامیه وه چۆنیه تی ئه و کاته م، مام
هه یده ریش سه ری هه لبری بوو... ئه ویش... دوور... دوور... و بهرز ده پروانی و به هیمنی ده یگوت:

- ئه و پایزی ش سه ری لیمان هه لپه ئینا!

وه ئه نگوستیتیکی بۆ لای ئاسۆی رۆژه لالت درتیز کردو له سه ر قسه که ی به رده و ام بووه وه:

- ئه و هه مو هه و ره سپیانه... هه وری تازهن... هه وری نوین... نیشانه ی پایزیان پیتوه یه.

وه به په له شوور که داره که ی له بن هه نگلیسه وه ده ره ئینا... یه ک دوو شوورکی له لایان و بن زگی
که ره که ی دان و به هه چه هه چه... وهکو چاوه نواری چ وه لامیک له که سانی کاروانه که نه کا... قسه که ی
برپه وه و... بی دهنگ بوو.

دایکم... که ئه و کاته له ته نیشته منه وه... بی دهنگ هه نگاوی ده هاویشته، وهکو قسه کانی مام
هه یدهر کاریکی ناخۆشی کرد بیته سه ر... یان وهکو له پر له خه ویتی قوول هوشیاریان کرد بیته وه...
هه ندیک راجله کی... هه نگاوه کانی ئالۆز بوون و سه له واتیتیکی هاویشته و به ده نگیتیکی نیسه گیراو
گوتی:

- ده با به خیری... ده با پایزی ش به خیری... بۆ موسولمان و هه ژاران به خیر و به رگه ری!

هه تا دههات دهنگه که ی دایکم ژهنگا ویتر ده بوو... وهکو گریان... گرتی... ئه وها به گری گوتی:

- ھەر خۆی ساحتیپە...

ئەوھى ئەو بىيكا... شوكر مولكى خۆبەتى... چۆنى ئەمر لەسەرىن... شوكر... ھەر شوكرانە بارىن!..
وا دياربوو دايكى كلۆم بەھاتنى پايىز دلتهنگ بوو، كە لەو چۆنىبەتیبەى دايكم ورد دەبوومەوھ... بە بەزەبىيىكەوھ لەگەل خۆم دەوام و دەمگوت:

- دلتهنگ بىن... يان نا... پىتى خۆش بىن يان... نا... ئەم دەسلەتتى چىبە؟

- دەتوانى... پايىزكە بگۆرى... بە بەھار؟

- دەتوانى... لە تەمەنى ھاوین... درىژ بكا تەوھ؟

وھ لە ئەنجامى ئەو سەوداىپە دەگەبىشمە ئەوھى كە:

- ئەگەر دايكم بىتوانىبا... پايىز بە بەھار بگۆرى... يان لە تەمەنى ھاوین درىژ بكا تەوھ!!

يان گۆرانىكى كارىگەر بەھىتتە سەر دونىاپەكەى... گومانم لەو نەبوو كە پىش ھەموو شتىك... لە يەكەم ھەنگاوى... جۆرى ژيانى ئىمەى دەگۆرى، لەم نالەبارىپەو لەم ھەزارىپەى كە لەناويدا دەژباين... رىزگارى دەكردىن، ئەم بارە نارەواىپەى ئىستامانى بەبارىكى تر... چاكتىر... رەوانتر دەگۆرى!..

من لە ھەموو كەس پتر لە دللى دايكى خۆم دەگەم، زۆر چاك شارەزايىم لەدل و دەروونى ھەپە... لە ئاواتەكانى دەگەم، گومانم لەوھدا نىبە كە ئەگەر لەدەستى ھاتباپە... ھەر بە بەكجارەكى ھەژارى و برسەپتەى لەسەر رووى ئەم زەوئەمان... نەدەھىشت، ھەموو فرمىتسىكى دل برىندارو لىتقەومساوانى دەسپەوھ... ھەموو ھەرزەكانى سالى دەكردىن بە بەھار.

دايكم حەقىقەتى ئەگەر لە پايىز دلتهنگ بىن، ئەگەر مەترسى لەو ھەرزە خەمگىنە بكا!..

پايىز... پىشەنگى زستانە... گەلا رىزانە.

پايىز... رەنگ زەردە... پىر كۆل و دەردە... پەيامى بەفرو ساپەقەو ساردو سىرى وىبە، ھەروەكو خۆى دەپگوت:

- پايىز... دەرگای زستانە... كە زستانىش ھات... لىتقەى ھەزاران دەدرى.

وھنەبىن منىش نازارى پايىز زستانەم... لەگەل دايكم... لەگەل ھەموو ھەزارەكانى گوندا... نەچىژتەى!..

ئىتر دەبى لە كۆنى ژوورەوھ... لەبەر قەندىلە دووكەلاوئەكە ھەكو تارمايى... ھەلترووشكىپىن، دووكەل و بۆن چرووكى دار گەندەل و تەرە دارى ناگردانەكە... سىنگمان ژەنگ دارو چروچاومان كۆل و كۆر بكا.

- لەسەرەتاي نەورۆز... كە بەفرەكان دەتوئەوھ... زستان پىتى لەسەر زەوى دەكىشىتەوھ و گەرمایى دەگاتە پىشتى پرو... پىرەمىردى گوند و لە گۆرەپانە بچكۆلەكانى ناو گوند... لە پەنا دیوارەكان... لەبەر بەرۆچكەكان كۆدەبنەوھ... خۆ دەدەنە بەر رۆژ... ھەندىكىيان ھەر تەنبا لىتى رادەكشىن... تا نىزىك نىبەرۆ لىتى پال دەكەون... لىنگى لى رادەكشىن، ھەندىكىشان خەرىكى خۆ پىشكىنەوھ دەبن.

رېشەكەى سۆفى رەسوول و مام ھەيدەر... لەبەر دووكەلى زستانى دوور و درىژ... زەرد ھەلدەگەپىن، سەرە سپىپەكەى پوورىشم دەللى لە خەنە گىراوھ!..

- لەبەر كۆخە كۆخى دايكم بە درىژايى شەوانى زستان ناھەسپىنەوھ!..

دەردو نازارو ئەركى زستان بۆ كەسانىكى ھەكو ئىمە... ھەرگىز بە ناسانى قووت نادىن.

پایزه... زستان له دەرگا ددها، ئیتر دهیج هەر له ئیستا که ده دیسان بهرنگاری چیا بهرزه که ببینه وه، دهیج پیتش سه رماو سۆل... له گه ل دایکم و خه لکی هه ژاری گوند... دار له شاخه که کۆیکه پینه وه و بیان که یین به گیشه و ئینجا به پشت بۆ سووته مه نی زستان بیانگوازی نه وه مال... یان گوێ دریتیک له خیر خواهیکی خه لکی گوند بخوازی نه وه و نه و فرمانه ی پێ را هی بکه یین.

ئای که له هاتوو چۆ هه لگه ران به شاخه که دا بۆ دار هینان... ئای که له و کاره وهره سم، هەر که پایز به پرووی زهردو ساردو سیری سه رمان لی هه لدین... ژانه کانی منیش سه ره هه لده دهنه وه... زگ ئیسه که م دهست پێ ده کاته وه و وهک گه رده لولوی پایز پیتج ده خۆ نه وه... جانه وهرتیک نادیار له ناو ده ساره کاغدا جینگل ددها و دم ده نیته ناو لولاقه کانم، له ژان به ولاره... هه مو هیتو تا قه تی لی هه لده مژی.

ئه گه رچی دایکم هه رگیز ریتگا نادا پشتیه داری گران هه لبرم... نایه لی بارم وه کو باره که ی خۆی قورس بی، به لام من خۆم بۆم قه بۆل ناکرئ!!... به دهستی به تال و کۆلی بی بار... له و چیا سه خت و بهرزه... به دوای نه ودا به ره و گوند بگه ریمه وه، له و کاته ی نه و کۆلکه دار گه نده لیتکی زل زلی وه کو عه زیا یان پشتیه دار چیلکه ییکی به کۆله وه بی و به نقه نق ویشتی چه ماوه له چیا که شوژر بیته وه... چۆن من به وه پازی ده بم... چۆن غیره تم نه وه قه بۆل ده کا... چۆن ده توانم بی باکانه پشتم له ژیر نه رکی نه و ژیا نه مان... نه وها... به ئاسانی ده ره یتم، نا... نا... ده بی... هه ره ده بی منیش کۆلیک دار هه لبرم... پشتم بستیک بچه میته وه... سه رم له ژیر باره که دا به رز بکه مه وه... کۆمه لیک ئاره قه برێژم... هه تا خۆم له وه دلنیا بکه م... که منیش که لکتیکم بۆ نه م دایکه دلسۆزه م هه یه، نه و دایکه میه ره یان و دلسۆزه ی... بی گومان نه گه ر بۆی بکرا به ساردو سۆلی زستانی... به گه رمایی دلسۆزه که ی په رت ده کرد، ناله باری له هه مو گوند نه ده هیتت، هه ژاری دده ایه به ره گه رده لولوی پایزو کپوه ی زستان و بگره هه مو وهرزه کانی سالی ده کردن به به هار.

لیم پروون بوو که مام عه لی و پوو نهستی ژنی و زولیتخای دایکی نه خشین خۆشه و بستم... نه مانه و هه مو که سانی دیکه ی کاروانه که ش هه ره وه کو دایکم بیران ده کرده وه... به لام چ کامیتک له مانه هه ست و شعوروی خۆی به رامبه ره به قسه کانی مام هه یده ره دایکم ده رنه بری، نه وان... وه کو هه ر گویشیان له و قسانه نه بو بی... نه وها خۆیان پیشان ددها، که چی به چاکی چاوم لی بوو له گه ل قسه کان... پیاوه کان هه مو لیچکی ساقۆکانیان راده کیشاو به له شیانه وه ده یان نووساندو قایمتر گیران ده کرد، ژنه کانیش... گرتی چارۆگه کانیان توندتر ده کردو به په له تر ده جو لانه وه به ره و پیتش هه نگاویان دهن... وه کو بیانه وی به چا و قوچانیتک... به چند هه نگاویکی په له و فراوان... نه و ریتگا دووره ی له پیشیانه بیسرن و پیتش داهاتنی زستان بگه رینه وه، وه کو بیانه وی له ته مه نی پیره پایز کورت بکه نه وه و گورج به سه ره زستاندا... به ره و به هار... بازیک زه لام... بازیک فراوان و به رین بدهن!!... ه...

حه وت که س له کاروانیه کان... که یه کتیکیان مام هه یده ره بوو... گوێ دریتوی خۆیان ده گه ل دابوو، ته نیا دایکم و پوو زولیتخا و مام عه لی نه بن... نه مانه به پێ که وتبوونه ریتگا، دایکم و پوو زولیتخا به هیوای نه وه بوون که نه گه ر بۆیان ریک بکه وی چند ره گه مئیک چه نگیان ده که وی له گه ل لۆریتیک باری بکه ن و منی له گه لدا بنیتر نه وه... نه گه ر نه مه ش ریک نه که وت... نه واهه رداره کان... یه کی ره ییتک... نیو ره ییتک گه میان بۆ له ولاخه کانی خۆیان بار ده که ن... به خۆشیان نه وه ی بۆیان ده کرا... به کۆل هه لیان ده گرت و نه ویتیش خودا که فیهله.

پوو زولیتخا و دایکم... پیتش چند رۆژتیک وها ته گبیران کردبوو...

پوور زولیتخا دهیگوت:

- خودا دهفهرموئ... له تۆ ههره کهت و... ئیدی مهرج ئه وهیه مرۆ ناوی خوای لئ بیتی و دهست بداته کار... خودا خوئی که فالتی نه نجام دهکا.

ئهم بهدیه ختانه ئه وها بیریان ده کرده وه و بهم پهنگه خویمان دابوو بهر گیتزه لووکهی قهزاو قهدهرو دهریای بی پایانی توانا و میهره بانی خودای گهوره.

بهلام مام عملی و سستی خانی ژنی... ئهم دوانه به چاکی حیسابی خویمان کردبوو... له وهی ئه وانیش خویمان ته سلیمی قهزاو قهدهر بکهن، ئه مانه پتر برواییان به هیزی شان و ملی خویمان هه بوو.

که پوور زولیتخا دایکم هیوایه کهی خویمان به کهسه کانی کاروان... ئه وانهی خاوهن و لاخ بوون... راگه یاند، له جیاتی هه موویان مام هه یدهر وه جواب هات... به رویتکی گهش گوتی:

- وهی به سهر چاوی کاکتان خوشکینه... به گلینهی چاو... چهندی پیمان بکری بوتان بارده کهین... چی تیدایه... با په گه نه کهی ئیوه سهر بار بی!

له پاشان به کزیکه وه گوتی:

- چ بکهین!... ههر ئه و نه ده مان له دهست دئ... دهن دها له وهش پترمان بۆ بکردبان!

وه ئه هیتکی دریتزی هه لکتیشا و سهری هه ژاند و قسه کهی ته و او کرد:

- گه لو... ئیمه هه موو یه ک خیزانین... خه لکی ئا وایه کین... ئه دی ئه گهر ئه و نه دهش به که لکی یه کدی نین... ئه گهر باری یه کتری راست نه که یه وه... که لکمان چیه... بۆچ ئینسان و به نی ئاده مین... چۆن موسولمان و خوا په رستین؟

سۆفی په سولیش له مام هه یدهری وه رگر ته وه... به توندی و به دهنگ گوتی:

- ئه گهر وه ها نه یین... ئه گهر ئه و نه ده شمان پین نه کری... هه قه به ردمان لئ بیاری.

ئهو ها وینهی ئاگر له که په که مان به ربوو، دایکم ده یگتیرایه وه ده یگوت:

پاش عیشابوو... که باو کم له خزمهت مه لای گه وره ی مزگهوت ده گه رایه وه، هه موو پاش عیشا بییک فانۆسه نه وتیه کهی له پیتش مه لا هه لده گرت و پیتگای بۆ رووناک ده کرده وه، کاتێ گه یشته وه مال... فانۆسه کهی به که په ره چلوه که وه کرد بوو، ئاگر له فانۆسه که وه که په ره کهی داگرت بوو، سوولی ئاگر به ره و ئاسمان به رز ببوه وه... ئهو ناوه ی کردبووه رۆژ، خه لک و دراوسی زوو پین حه سیابوو، هه موویان له خه و راچله کی بوون و هاتبوونه ها و ارمان.

دایکم ده یگتیرایه وه وه ده یگوت:

- باوکی ره حمه تیم... له وه هه لویتسه دا سهری لئ شتوابوو... نه یده زانی چی بکا، وه کو مه ری گیتز... له ناو حه وشه که دا ده سوو رایه وه... سهری لئ شتوابوو... نه یده زانی چ بکا!.

من ئهو سه رده مه مندال بووم، روودا وه کهم وه کو خه ون دیتته وه یادو سولیه ئاگره سووره کهم دیتته وه بهرچاو... وه کو عه زیا بیکی هه زار سهر به ره و ئاسمان لوولی ده خواردو لرفه ی ده هات!.

- دایکم... منی له سهر که په ره که وه فری دایه ناو باخه که، خوشکه بچکۆله که شمی له ژیر نویتنه که وه ده رکیتشا... ئه ویشی ها ویشته خوار!.

- من... له گه ل وه زه وی که وتتم... ها واریکم لئ هه لستا... چریکاندم... که چی چ جیگایه کم نه ده یه شا،

خوشکه بچکۆله که شم دهستی کرد به گریان!!

- خه لکه که... من و گولیزاری خوشکه گچکه میان... له ناو ناگره که بۆ دره وه... رفاند، من و گولیزار هه موو له شمان ته پ بپوو!!

- پلکه هه مین... دهستی من و گولیزاری گرت... ئیمه ی برده مالی خویان... سهرو کراسی ووشکی له بهر کردین... گوژیو میوژ و هه لئوای... دۆشوی بۆ هینان.

- خه لکتیکی زۆر له دره وه ی هه وشه که ی ئیمه کۆبونه وه، هه ر یه که ته نه که ئاویکی پین بوو به سه ر ناگره که یان داده کرد... هه ندیکیان به ده سمه نه جله و ئامانی گه وه... ئاویان بۆ ناگره که ده هاویشت.

- گولیزاره بچکۆله ده گریا، له گه ل تیهه لدان و که وتنه خواره وه... ده می خویناوی بیوو، که چاوم به خوینه که ی ده می گولیزار ده که وت... منیش لیوم شوپ ده کردن... له شم ده له رزی... گریانم ده هات!!

- پلکه هه مین ده می گولیزاری سپه وه... له خوین پاکی کرده وه و ئاویکی بۆ من داپه وه... به رو وودا گه شایه وه... ده ستیکی وه سه ری دا هینام... به لام من خۆم پین نه گیرا... گریام، پلکه هه مین... میوژو گوژی له گیرانی کراسه وشکه که م کرد... ژیری کرده وه...

- پلکه هه مین... که ده می گولیزاری له خوین پاک ده کرده وه... ئه ویش به کری ده گریا... فرمیسی له چا و ده بارین، به لیچکی که لانگه که که ی چاوه کانی ده ستینه وه و بۆ خوشکه بچکۆله که م کوو ده بوه وه... پارچه هه لئواییکی ده خسته ده می گولیزار، سنی رۆژان له مالی پلکه هه مین ماینه وه، هه موو رۆژنی خواردنی خۆشی ده رخوارد ده داین.

- که مه لای گه وه قسه ی ده کرد... ردینه سپیه درتیه که ی ده له رزیه وه!!... به ده نگه نه رمه که ی ده یگوت... پتیه سه هه موو خه لکی گوند یارمه تیمان بدن... باروو بومان بکه ن!!

- مام فه قیتی میردی پلکه هه مین... هه موو رۆژنی عانه ییکی ده داینی.

- باو کم پیتی ده گوتم پاره له که س وه رنه گرم... هه تا له مام فه قیش!!... له گه ل به رخه بچکۆله که ی مالی پلکه هه مین هۆگری یه کتر بیوین!!... هه موو رۆژنی من و گولیزار گه مه مان له گه لدا ده کرد... له پتیشمان هه لده په ری... بازی ده دا... به دواماندا ده به زی... ئیمه ش وه کوو نه ومان ده کرد.

له گه ل منداله کانی گه ره ک... له سه ر گوفه که که یاریمان ده کرد، خۆمان له خۆلی گوفه که که وه رده دا... یه کتریمان ده گه وزاند، نه گه ر که سه یتمان باو کمان... دایکمان لی وه ده رکه وتیا... پامان ده کرد... خۆمان ده شارده وه... ده چوینه ناو کۆزه هه ناره که... یان له په نا دار سیوه کان خۆمان کری ده کرد!!

- کارکه هه نارو سیومان ده رین... ده مان خواردن، و دایکم پیتی ده گوتم:

- میوه ی کارک مه خۆ کوویم... نه گه یشتوو خراپه... ژه هری تیدایه... زگت پین ده به شتی... نه خۆشت ده کا!!

باو کم... زۆری پین ناخۆش بوو له گه ل مندالانی گه ره ک بچمه دره وه و له ناو خۆله که گه مان بکه م، له بهر نه وه هه موو به یانیه ک دهستی ده گرتم... له گه ل خۆی ده بیرد مه دره وه!!

- رۆژیک قادرۆکی هاو پیم به سه ر دار سیوه که هه لگه را... بانگی ئیمه... منداله کانی کرد... به دزی پیتی گوتین... با بچین سیوی مالی مام فه قتی بدزین، قادرۆک به سه ر داره که هه لگه را... له پر پیتی زه لی... که وته خوارن، که وته سه ر زه یه که!

- ئیمه... منداله کان هه موو پامان کرد، قادرۆکمان له ژیر سیوه که به جیه یشت...

قادرۆك له ژنر داره كه... له ناو گياو گۆل ههر دهگهوزى و هاوارى دهكرد، بهلام ئيمه له ترسانا به جيمان هيشت... ده ترساين مام فهقى ئاگاي ليمان بي!!

- قادرۆك نه يده توانى.. هه لستيتته وه.. له گه ل ئيمه رابكا!..

- باوكم... له گه ل باوكى قادرۆك و مام فه قيش چوونه ناو روزه كه... قادرۆك له وى كه وتبوو... به داره بازه هه ليمان گرت... هينا يانه وه مال... ده يانگوت قادرۆك پيى شكاه!

- حاجى سادقى هه كيميان هينا، من له كونى تانوكه كه وه سه يرم دهكرد، حاجى سادق پيى قادرۆكى راده كيشا... قادرۆك به هه موو هينى له قيژهى ده دا... من زور ده ترسام منيش بكه وم و پيى بشكى، كه قادرۆك چاتر بوو پلكه سارتي دا يكي بانگى كردم و گوتى:-

وه ره... شيركو... وه ره ده ستى قادرۆك بگره... يارمه تى بده تا ههنگاو بنى و بروا.

كاروانيه كانى ديكه ش... ئه وانى كه ردار بوون... هه موويان پياوانه بو يارمه تيمان ها تته پيش:

- ئه گه ر لوريه ك په يدا نه بوو، به سه ر چاو... ئيمه دانه وي له كه تان بو بار ده كه ين!!

هه موويان وا يان ده گوت.

ئه ئاوا كاروانه كه مان ملي به ريگاي سنوره وه نابوو، هه موويان به وه دلخوش بوون كه له وى گه نيمان چنگ بكه وى و زه خيره ي زستان دا بنين، له بهر ئه وه به گورجى ده چوونه پيش... و ريگا سه خته كه يان... هه لده كرده وه!

له قاتى و گرانيه كه... له و ديو، له كوردستانى ئيرانه وه... گه نم و جوو دانه وي له يه كى زورو مششه ده ها ته ئه م ديوى عيراقه، زينو يى شيخى گونده جوانه كه ي سه ر سنور ببو به عه م بارتيكى گه وره ي ئه م گه نم و جوو دانه وي له يه... له و روزه سهخت و ره شانى عيتراقدا... ژيانى به شتيكى زورى خه لكى كوردستانى عيراقى دا بين كردبوو، به تاييه ت ژيانى ناوچه كانى هه وليرو بادينان و كۆبه و پشه درو... بگره له خانه قين و ده ستى كه ركوك و... هه تا زيبا ريش... به شتيكى زورى خه لكه كه ژيانيان له سه ر ئه و دانه وي له يه بوو.

كاروان... له دواى كاروان... ريگاي ئه و سنوره انه يان گرتبوو، گه نيمان ده كيشا به وه، ئه وه ل جار دا يكم فيكرى وا بوو... به خو ي نه كه وي ته گه ل ئه م كاروانه مان... بريارى وا بوو ئه و چه ند قرۆشه ي به ده ستيه وه ما بوو... بيدات به من... منيش بچم گه نمه كه بكرم، ئه و كاته ش... من هه رزه كار بووم، گه نده موو... له سه ر ليو سه ره وه م... له لاجانگه كانم... له چه ناگه م روا بوون، دا يكم... وه ك پياويك دا يده نام... هه ز لى كردنيشم ده كرد... خو شه ويستى كچيكي په ريسو وه دلمه وه... دلدارى... دل و ده روونيان تو دا بووم، سه ره راي ئه مانه ش... خه لكى ئاوا يى به كورتيكى خو ينده وا رو... ژيرو هيمن ده ياننا سيم، كه چى له دوا كاتدا... دا يكم له برياره كه ي گه رايه وه... واى به چاك زانى خو ي ئه ركى ئه م كاروانه خه مگينه مان بخاته ئه ستو... و... مل به و ريگا دووره سه خته وه بنى، ئيدى ئه وه بوو ئه ميش كه وته گه ل كاروانه كه.

هه رچه نده من دا يكى خو م زور خو ش ده ويست... به لام له تهك خو شه ويستى ئه وه وه... هه واو چرۆى خو شه ويستى يكي ديكه... له په رده ي دلى ده دام... هالا وى بو نا وه م ده هينا... له گيا نمدا سه رى هه لده دا، ئه و خو شه ويستيه ش... جيا واز به كى زورى له گه ل خو شه ويستيه كه ي دا يكمدا هه بوو.

خو شه ويستى دا يكم فه رامۆشى و هيمنى پى ده به خشم...

دلنيا يى بو دروست ده كردم... گيانى فينك ده كردمه وه، به لام خو شه ويستيه كه ي دى به جو رتيكى تر

بوو... ههستیکی تازهی پچ ده به خشییم... که ههتا ئه و رۆژانه ههستم پیتی نه ده کرد، گهرمایی و تینیکی جیاوازی ددهایه له شم... گرگی ئه وهای له دلدا هه لده گیرساند که ناتوانم به ته وای وه سفی بکه!

هه که به رامبهه به نه خشین راده وه ستام... وه یان که نه خشیمن به خه یالدا ده هات... یان که ههه ته نیا بیرم له و کچه شوخه ده کرده ده لیم به گور لیتی ده دا... خۆم له بیر ده کرد... به شیکم لێ جودا ده بووه و ئه و به شه م له گه ل ئه و کچه جوانه خو شه ویسته تیکه ل ده بوو... و... لینیکی ددهایه وه، ئه و کاته ش پتر ههستم به ته وای خۆم ده کرد.

من... شکم له وه نه بوو که دایکم ههتا دوانه فسه بروایی به ده ست پاکی و راستی من ده کرد، هه رگیز له گه ل هه رزه کاری و خوین گهرمی ئه و هه ره ته ی عومرمد... بییری خراپی لی نه ده کرده وه، له بهر ئه وه من له لام یه قین بوو... که مه سه له که مه سه له ی ئه وه ی که پیش بکه و پته گه ل کاروانه که... مه سه له ی بروایی پچ کردن و ده ست پاکی و دل پیسی نه بوو، ئه و... وه کو گوتم له من بچ گومان بوو... بروایی ته وای پچ ده کردم، به لام وه کو له دوا پیدا بو م ساغ بووه... ئه وه بوو که دایکم چهند بروایی به من ده کرد... ئه وه نده ش بروایی به کو مه له که ی نه ده کرد... زۆر جار ده یگوت و... ده یگوت هه:

- له ناو هه موو جه ماعه تیک... به کینک وه لی و قوتبه و یه کینکی دیکه شیان شه ی تانی له عینه!

دایکم... ترسی ئه وه ی لێ نیشتبوو... له و سه فه رده ا تووشم بیی به تووشی یه کینک له شه ی تانه کانی کو مه ل... له خه تی راست لام بدا... یان شتیکم به سه ر بیینی و زۆری و سه ته میکم بیته ری، له ئه نجا مدا... هه م منی تاقانه ی... هه م سه رمایه که شه ی له ده ست بچ، ئه و تاقانه یه ی درێژی ته مه نی له پینا ودا به خت کرده و ئه و سه رمایه که مه ی که به خوینی ده مارو و بیانی چاوی په ی دای کرد بوو.

دایکم... ناحه قی نه بوو که به م جو ره لیک بداته وه، چونکی له و رۆژه ره شه ناله بارانه دا... زۆر زو لم و زۆری و سه تم رووی دابوو، زۆر جه رده و درۆزن... له کولێره... به ئاساتر ده هاتنه بهر چاوان... زۆر که س له ناوچه که دا... گه لیک ری سواری بۆ چهند قرۆش تیک... بۆ گۆله گه نم تیک... ژبانی له ده ست چوو بوو، دایکم ئافره تیک و وردین بوو هه ر تاقیکر دانه وه کانی خو ی له گرانی به گه وره که ی پیشو ودا... شاره زا بییه کی فراوانی له بایه ت خو... و... ره وشتی ئینسانی گرانی و کو ژانه وه ی سو زو می هه ربهانی و روونکی و جوانی... له و ئینسانانه دا په ی دا کرد بوو.

- پیش چهند مانگ تیک... مام قادر که مرۆیه کی ئازاو ناسراوی گونده که مان بوو، له کاروانیکی وه کو ئه وه ی ئیمه و له سه ر سنوور... له سه ر که و پته گه نم تیک گیانی له ده ست دابوو.

- دایکم... هه تا ئیستاش هه ر داخ ده خواته وه ده ست له ده ست ددها بۆ مام قادر و قه و ماوه پر تاوان و بی دینانه که ی... ئه می کرد به قوربانی و شه هید.

- هه رکه ئه و رو ودا وه ی دپته وه بیر... سینگی خو ی ده کوتی و به په رۆشه وه بانگ ده کا:

- په ککو و... په ککو و... وه لاهی کاک قادری که له پیا و... هی ئه وه نه بوو... به م ره نگه بدۆری و...

حه یف... سه د حه یف و سه د مخابن!

وه له ناو ئه و رو ودا وه دا... رۆژانی رابوردوی خو ی ده هاته وه بهر چا و... و به ئه ی تکه وه ده ی نالاند:

- خودایه... جار تیک دیکه ئه و رۆژانه نه بینمه وه...

- ئه و رۆژانه ی که ئاده میزاد به زه یی له دلدا هه لگیرا بوو... که رۆنهای چا و... و... ده روونیا ن

کو ژا بو وه و یه کتریان ده دری!!

وه بهی دهستی خۆی فرمیتسک له چاوهکانی هه‌لده‌وه‌رین که ده‌پارایه‌وه‌وه ده‌یگوت:
- خودایه... ئەم روحم... ئەم ئەمانه‌تەم لێ وەرگیره‌وه و جارێکی دی ئەو رۆژه‌ پەشانه‌ نەبینمه‌وه،
جارێکی دیکه‌ دووچاوی مشه‌ختی و دهره‌ده‌ری و ناو‌اره‌ییم... نەکه‌یه‌وه، خودایه... بۆ خاتری
خۆشه‌ویستی خۆت... ئەی خودای گه‌وره‌.

کاتی‌ک دایکم به‌م په‌نگه‌ له‌گه‌ل خۆی... و له‌گه‌ل خودای خۆی دده‌وا... و به‌م چه‌شنه‌ ده‌پارایه‌وه‌وه... من
بیرم... ده‌کرده‌وه‌ که:

- ئایا... خودا هۆی ئەم هه‌موو ناله‌باری و هه‌ژاری ئەم خه‌لکه‌یه‌؟

- ئەدی ئەگه‌ر وه‌هابی!... شه‌یتان کاری چیه‌ی؟ ئەم ده‌بێ ده‌وری له‌م هه‌موو کاره‌ساتانه‌ی دنیا و
کۆست و قۆرتانه‌ی دینه‌ پێش خه‌لکی ده‌بێ شه‌یتان ده‌وری له‌مانه‌ چی بێ؟.

له‌ راستیشدا که‌ من ئەم خه‌یال‌ه‌م ده‌کرد و ئەم بیرانه‌م بۆ ده‌هاتن و به‌و جو‌ره‌ لیتکم ده‌دایه‌وه‌... ئەمه
سه‌باره‌ت به‌وه‌ نه‌بوو که‌ بروایی منیش وه‌کو بروایی دایکم بێ و لام وابێ هه‌رچی خراپ و چاکه‌ هه‌یه
خودا لیبی مه‌سئوله‌، نا... نا... چونکی من لام روون بوو که‌ خودا هه‌رگیز ده‌ستی له‌م چۆنیه‌تییه‌ی ئیمه‌دا
نییه‌، ده‌وری شه‌یتانیش... یان بای‌تیم مه‌سه‌له‌ی شه‌یتانیش... مه‌سه‌له‌ییتکی تره‌، ته‌نیا ئەودی به‌ خه‌یالی
ئەو خه‌لکه‌دا... به‌ خه‌یالی خۆماندا نه‌ده‌هات... ئەوه‌ بوو که‌:

- ئایا... ئیمه‌ خۆمان تا‌ج راده‌ییک ده‌ستمان له‌و پاشاگه‌ردانییه‌ و له‌م هه‌موو کاره‌ساتانه‌ی
به‌سه‌رمانادین... هه‌یه‌!؟.

- هه‌ر له‌و رۆژانه‌دا بوو... که‌ باسیان ده‌گێرمه‌وه‌، له‌و رۆژانه‌ خه‌به‌ری چۆنیه‌تی کوشتنی سه‌ید خه‌لیل
ناوتیکیان ده‌گێرایه‌وه‌، خه‌به‌ره‌که‌ به‌دریژایی و پانایی ناوچه‌که‌مان بلا‌وبه‌وه‌وه، ئەم سه‌ید خه‌لیله‌ به‌ده‌خته
وه‌کو ده‌یانگوت... له‌ قه‌برستانه‌که‌ی شیخ‌بايز... له‌ژێر دار به‌رویتک... لیبی راکشاه... په‌لی لێ
هاویشتوه‌ له‌سه‌ر تاقی پشت لیبی راکشاه، که‌س هه‌تا ئیستاش نه‌یزانی که‌ ئەم سه‌ید خه‌لیله‌... بۆچ به‌و
وه‌خته‌ له‌ژێر ئەو دار به‌رووه‌ و له‌و گۆرستانه‌ کۆنه‌... ئەوها لیبی راکشاه‌بوو، که‌سێک نه‌یده‌گوت له‌برسانا
لیبی بو‌راوه‌ته‌وه‌، یان نه‌خۆش و بێ تاقه‌ت بووه‌ و له‌وه‌نده‌ پتر نه‌کشاه‌ بو‌را و له‌ژێر ئەو داربه‌رووه‌ لیبی
که‌وتوه‌وه‌، که‌س بی‌ری بۆ ئەم لایه‌نه‌ نه‌ده‌چوو، هه‌رچۆنێ بو‌وبێ... ئەودی ده‌یگێرنه‌وه‌ و به‌قسه‌ی خه‌لکه‌که‌
رووی داوه‌... ئەوه‌ بووه‌ که‌ ئەو سه‌ید خه‌لیله‌ به‌و په‌نگه‌... له‌ژێر ئەو داربه‌رووه‌ لیبی راکشاه‌بوو... و... له‌و
کاته‌ش پیاوخرایتک... یان برسیتک... خه‌لک ده‌لێن پیاو خراپ بووه‌... له‌وئێ تێده‌په‌رئ و که‌ چاوی به‌
سه‌ید خه‌لیل ده‌که‌وئ... لیبی نزی‌ک ده‌بیته‌وه‌... ده‌بینئ گرتیه‌کی گه‌وره‌ له‌ناو قه‌دی پشتبیتندی سه‌یدی
دا... گرتی کردوه‌ و سه‌ری هه‌لداوه‌، کابرای پیاوخراپ له‌ دلێ خۆیدا ده‌لئ... هه‌بێ و نه‌بێ ئەم گرتیه‌ی
به‌ریشتی سه‌ید پارده‌یه‌... لیره‌یه‌... دهن‌ا ئەگه‌ر زێر و پارده‌ نه‌بێ... کاک سه‌ید بۆچ وه‌ها به‌ جه‌رگه‌یه‌وه‌
نووساندویه‌تی و وه‌ها به‌چاکی قایمی کردوه‌!؟

کابرای پیاوخراپ یه‌کو دووی لێ ناکا... به‌ردی‌کی زه‌لام هه‌لده‌گرئ و به‌سه‌ری سه‌یدی داده‌دا و بۆ
یه‌کجاری هه‌ناسه‌بری ده‌کا، ئەوجا په‌لاماری گرتیه‌که‌ی ده‌دا... گرتیه‌که‌ ده‌کاته‌وه‌... ده‌بینئ نه‌ پارده‌ی تێدایه‌
و نه‌ لیره‌ و زێر، و گرتیه‌که‌ له‌یه‌ک سه‌لکه‌ پیازی گه‌وره‌... پتری تێدا نه‌بوو!!.

خه‌لکی ناوچه‌ و هی گونده‌که‌شمان... وه‌ها قه‌وماوه‌که‌ ده‌گێرنه‌وه‌ که‌ ده‌گه‌نه‌ سه‌لکه‌ پیازه‌که‌ش... لێ‌ی
کێ ده‌بن و ده‌بیرنه‌وه‌، ته‌نانه‌ت تاقه‌ که‌سێک بی‌ری ئەودی نه‌کردۆته‌وه‌ که‌:

- په‌نگه‌ کابرای پیاوکرۆ برسی بێ و له‌ برسانا ئەم که‌ته‌ی کردبێ، به‌م په‌نگه‌ خۆی رو‌وره‌شی دنیا

و قیامت کردی!!... کئی ده زانی؟... کئی ئه وه لینگ ده داته وه... که له م دنیا پان و به رینه دا... چ ده قه ومی و چون ده قه ومی و بۆج؟ ته نیا ئه وه ی زۆر پیتم سه یر بوو... ئه وه بوو که خه لکه که هه ر ته نیا جار بکیش... باسی خودا... یان شه یتان... به خه یالیاندا نه ده هات، وه کو نه خودا و نه شه یتانیش... له و قه و ماوه پر سته مه ناگاداریان نه بی.

- ه... سه یره... دایکم.. هاوار ده کاته خوا.. تا له م برسیه تی و هه ژاری و لئ قه و ماویه یان... رزگار بکا!...

رۆژتیک لیم پرسى:

- دایه... دایه... مه لا ده فهرمووی:

شه یتان باوکی هه مسو خراپه یه که، ئه وه ی خراپه ش بکا... هاوړی و هاو به شی شه یتانه و دوژمنی خودایه!.

دایکم... به بی گری و به توندی... باوه ری خو ی به رامبه ر به و فهرمووده یه مه لا پیشاندا و گو تی:

- سه دده ق... رۆله سه دده ق!!.

به توو ره یه که وه له بینه وه سه یرتیکى کردم... ئه و کاته ش که له خودا ده پارایه وه تا له م گرانیبه قورتاریان بکا و له دزو درۆزن و پیاو خراپ بیانپاریزی و پتر ناخوشییان پیشان نه دا، هه زم ده کرد قسه که ی مه لای بخه مه وه یاد... به لām ئه و خودا لیبی خو ش بی... هه ر که باسی ئه و شتانه م له گه ل ده کردو پتر له سه ری ده رۆشتم... زوو هه لده چوو... توو ره و زویر ده هاته به رچاو، له به ر ئه وه هه زه که م ده خوارده وه، جگه له مه ش هه ر خو م نه مده ویست برینی بکولتینه وه... برینی پر سۆتوو سو وه کانی کۆلۆی و سه ر لئ شیوان و ناله بارى ته مه نی دوو رو درۆژ و پر ئه شکه نه وه مه یه تی، چۆنیه تی ئه وه م به خه یالدا ده هات... ئیستاکه بۆ درۆژدان به ژبان ه پر کویره وه ره که ی... له کوردستانی ئه م دیوه وه... به دوای ده نکه گه م تیک بۆ سنووی کوردستانی ئه و دیوو... ده به زی، پیتش چه ند سالتیکى دوو ره له گرانیبه که ی ئیستا دژوارتر... له و دیوه وه... که مه لبه ندى راسته قینه ی خو ی بوو... له برسان... بۆ درۆژدان به ژبان ه کۆله واره که ی وه دوای پارووه نانیک به ره و ئه م دیوه... وێل بوو... و... رای کرد، پاش ئاواره بوون و ئازار چه شتتیکى زۆر... له گونده که ی ئیستامان... له گه ل باوکی ره حمه تیم له نگه ریان هاویشتبوو... بریاران دابوو که بۆ یه کجارى له م گونده سه ربنینه وه، هه ر که هه ستیشیان به غه ربی ده کردو دلته نگ ده بوون... دلئ یه کتریان ده دایه وه و به یه کتریان ده گوت:

- هه مسوی هه ر یه ک ولاته، که له شنۆ... که سیکى وامان له گرانی و شه ر رزگاری نه بوو بی... با له م گونده سه تر بیه ی... باشتره، هاوولاتی و موسولمان وه ک خو ین و گوشتن... له بییک جودا نا کرینه وه... جا چ له شنۆ... یان شه قلاوه یان له که رکوک بن خوداش خودای هه مسوانه.

ئه گه رچی دایکم ئه وها بیه ری ده کرده وه و ئه و جو ره براوییه ی به خوداو به خودو خه لکی موسلمان هه بوو... دیسان سه باره ت به رو داوه که ی مام قادری نازای به ده سستی نامه رد چوو... و... چۆنیه تی کوشتنی سه ید خه لیلی سته م لیکراو... جار جار ئه و براوییه ی له ق ده بوو... وه دلئ ئاوی نه ده خوارده وه، له و جو ره رۆژانه ی ئیمه تیدا ده ژبا یان... منی تاقانه ی به ته نیا بۆ کاروانیکى او رتگاییکى پر مه ترسی و دوو ره وانه بکا... ئه وه بوو خو یشی که وه گه ل کاروانه کزه که مان و که ئه و کاته سه ری خو ی راده کیشاو به ره و ده ستی هه ربیر رتگای ده پتچایه وه و ده چوو پیتش!

- رۆژ... تا ده هات گه رم داده گه را... په له هه وه پایزه کانیش وورده وورده... بلاوه یان تی ده که وت..

له ناو جهرگه‌ی ئاسماندا ده‌توانه‌وه، گه‌رما ده له‌شمان داده‌گه‌راو با سارده‌که‌ی جار‌جاریش هه‌لی ده‌کردو پیتستی له‌شمانی ده‌ته‌زاند... ده‌ره‌ویه‌وه و نه‌ده‌ما... وه‌کو پلټی ئه‌م دوو دیارده‌یه‌ی که نیشانه‌ی پایزیان پیتوه‌بوو... هه‌وره سپیه‌کان و بایه ته‌زینه‌ره‌که له شه‌رمی رۆژ... وه‌یان له‌ترسی ئه‌وه‌ی نه‌وه‌ک زووتر له واده هاتبنه مه‌یدان... زوو به‌زوو پیتیان ده‌کیشایه‌وه و خۆیان ده‌شارده‌وه.

گه‌رمایه‌کی هاوینی بوو، مام هه‌یدهر و پیاوه‌کانی دیکه‌ی کاروانه‌که‌مان پالتۆکانیان له‌سه‌ر شانیان دامالی و له‌ناو تپیری کورتانی که‌ره‌کانیان قایمیان کردن، ژنه‌کانیش گرتی چارۆگه‌کانیان شل کرده‌وه و خزان‌دیانه سه‌ر شان و ملیان و سه‌رپیتچه‌کانیان له‌سه‌ر لادان.

که له‌نزیك تاي بی‌ران راده‌بوردين... بی‌ ده‌نگی هه‌موو که‌سانی کاروانه‌که‌ی گرتیوه‌وه... دونه‌یای ده‌وره‌یه‌ریشمان هه‌یمنییه‌کی ته‌واوی ده‌نواند، ده‌نگی ته‌قه‌ی سمی که‌ره‌کان... له‌گویتان ده‌نگی ده‌دایه‌وه:

- تره‌ق... تره‌ق... تره‌ق!!

ته‌نیا ئه‌و ده‌نگه‌ بوو... تانه‌ی ئه‌و کپری و هه‌یمناویه‌ی ده‌شکاند و چه‌شنه هۆشیاریه‌کی ده‌دایه کاروانچه‌کان و وای لی‌ ده‌کردن که‌ره‌کان به‌نه سه‌ر ئاوه‌که‌و ئاویان بدەن، هه‌روا جولانه‌وه‌پیتکی هوشیارانه‌ی خسته ناو کاروانه‌که‌و یه‌کتیک له کاروانچه‌ خاوه‌ن گوئی درټزه‌کان بانگی کرد:

- ئه‌رئ خوشکینه... ئه‌وه‌ی ماندوو بووه... ده‌توانی هه‌ندیک له‌سه‌ر پشتی که‌ره‌کان... خۆی به‌هه‌سینته‌وه!

هه‌ر چه‌نده له‌ناوچه‌ی ئیمه‌دا... ژن... به‌تایبه‌ت کچ یان ژنی گه‌نج... مه‌گه‌ر به‌هۆی نه‌خۆشی وه‌ یان له‌ ناچاری نه‌بی... ده‌نا سواری و لای بوونیان... جوان نایینه‌ پیتش چاوی خه‌لک... به‌لام کامله‌ ژن و ئه‌وانه‌ی چونه‌ته ته‌مه‌ن... ئه‌مانه وه‌کو پیاو هه‌لسوکه‌وت ده‌که‌ن و سواریبوونی و لای بۆ ئه‌مانه شتیکی ئاساییه‌وه که‌س په‌ره‌ی لی‌ ناگرئ، و له‌ناو کاروانه‌که‌ش هه‌ر ته‌نیا ئه‌و جۆزه ژنانه هه‌بوون...

دایکم و پوور زولتخوا و پلکه ئه‌ستی ژنی عه‌له ئیخته و ئه‌وانی دیش... هه‌موویان سه‌ره‌ژن و به‌ته‌مه‌ن گه‌وره‌بوون، دیسان یه‌کتیک له‌و ژنانه‌ش وه‌لامیکیان نه‌دایه‌وه و به‌دوو بانگه‌که‌وه... نه‌چوون، به‌لام دایکم ئاو‌پتکی به‌ په‌رۆشانه‌ی له‌من دایه‌وه و له‌سه‌ره‌خۆ پیتی گوتم:

- رۆله شیره‌کو... بۆ هه‌نده‌ک سوار نابی؟ بۆخۆت سواری که‌رتیک به‌و ماندوویی پیتیه‌کانت به‌هه‌سینه‌وه!!

مام هه‌یدهریش که‌ گوئی له‌ قسه‌که‌ی دایکم بوو... ئه‌ویش بانگی کردم:

- ده‌وه‌ره کوری خۆم... وه‌ره هه‌تا سواریت بکه‌م!

وه‌ لیتی دووباره کردمه‌وه:

ده‌ی کورم... ده‌ی رۆله... وه‌ره... سواریت که‌م!

جگه له‌ مام هه‌یدهر... یه‌ک دویتکی دیکه‌ش بانگیان کردمه‌وه، که به‌ درټیابی ژبانم ماوه‌پیتکی وه‌ها به‌پێ نه‌رۆیشتبوم له‌مه‌ش به‌ولاتر... له‌و کاته‌دا که مام هه‌یدهر و ئه‌وانی دی بانگیان ده‌کردم... بۆ سواری بوون... داوایان ده‌کردم تینم له‌به‌ر برا بوو... ئه‌وه‌نده ماندوو بیوم... پیتیه‌کانم به‌زۆری له‌ دوخۆ ده‌کیشان، بنی پیم ته‌زی بوو... که‌له‌م هور بیوو، بانگه‌که‌م له‌لا زۆر خۆش ده‌هات، وه‌کو هیواپیتکی شیرین به‌ گیانه‌وه‌ ده‌نووساو هه‌ناسه برکتیه‌که‌ی هیتدی ده‌کردمه‌وه، فه‌رچه‌ناییه‌کی ده‌خسته له‌شم، له‌به‌ر ئه‌وه، پیم

هه‌لێنان و خەریک بووم زۆر بە ئارەزووهوه بیهزم و خۆم به‌هاوێژمه سەر پشتی که‌ریک... که پلکه ئه‌ستی له‌گه‌ڵ بزهبه‌یکی پێ مانا سەری بلێند کردو رووی کرده که‌سه‌کانی کاروان و پاشان رووی سوپارنده‌وه لای من و به‌دهنگ بانگی کرد:

- هه‌ی له‌منت نه‌که‌وی... شێرکۆ... کورده‌ لاره‌ چۆن ئه‌وها زوو ماندوو ده‌بی؟

وه پاش وه‌ستانه‌یکی که‌م... وه‌کو بیه‌وی بزانن ناخۆ قسه‌که‌ی چه‌ند کاربگه‌ر ده‌بی... پووره‌ستی دایه‌وه قسه:

- ئێمه... ئه‌وا خه‌ریکین بیکه‌ین به‌ زاوا... خه‌ریکین بووکیکی بۆ په‌یدا بکه‌ین... که‌چی خوشکه به‌یوونیش تازه‌ خه‌ریکه‌ کورده‌ لاره‌که‌ی بکاته‌وه مندال!

ئاگام لێبوو دایکم به‌ قسه‌کانی پلکه‌ ئه‌ستی ته‌واو نیگه‌ران و زوێر بو!.. بزهبه‌یکی سارد و تالی له‌سه‌ر زار په‌یدا بو... ئه‌هه‌یکی درێژی هه‌لکێشا... ماوه‌یه‌یک له‌من وه‌راما... هه‌یچ قسه‌یه‌یکی نه‌کرد... وه‌لامه‌یکی پووره‌ستی نه‌دایه‌وه... و کړو سەر لێ شیتواوه سەری دانه‌واند و هه‌نگاوه‌کانی گورجتر کردن.

که مندال بووم... به‌لای دایکه‌وه زۆر جوان بووم، ئه‌گه‌ر رۆژێک بچووبانیه‌ مالی دراوسێیه‌ک... یان جیگا‌یه‌کی غه‌ریب... یان سه‌رشایی و سه‌یرانیکی... ناو قه‌له‌بالغیه‌ک... له‌ناو کۆمه‌ڵ ده‌رکه‌وتباین... هه‌لده‌ستا به‌ته‌نیه‌ی... رووی په‌ش و چلکن ده‌کردم! و دیمه‌نی ئه‌وها ناشیرین ده‌کردم و ده‌بیشیان... که‌ خه‌لک چاویان پێ ده‌که‌وت... بێزبان لێ ده‌کردمه‌وه، دایکم له‌گه‌ڵ خۆی ده‌یگوت و... ده‌یگوته‌وه:

- خوايه‌ کورده‌که‌م له‌ چاوی پيس‌ بپاریزی!

- خوايه‌ تا‌قانه‌که‌م چاوتینی نه‌بی!

شه‌وانیش... هه‌ر له‌ ئیواره‌وه... به‌ زۆری به‌ بن جیتی ده‌هه‌خستم و له‌ لێفه‌ شه‌که‌وه‌ لولوی ده‌دام... هه‌موو کون و که‌له‌به‌ری ژووره‌که‌ی به‌ کۆنه‌ په‌رۆ ده‌گرتن و له‌ ده‌ورهم ده‌سووریا... هه‌ر ده‌سووریا و ئایه‌تول کورسی به‌سه‌ردا ده‌خوتند!.. هه‌تا ئیستاش دیمه‌نی ئه‌و شه‌وانه‌م هه‌ر له‌به‌ر چاوه‌ که‌ به‌ ده‌وره‌مدا ده‌هات و ده‌چوو... سووری ده‌خواردوو ده‌سووریا، له‌ پاشدان تا به‌ر ده‌رگا ده‌چوو... ده‌گه‌ر پابه‌وه‌ و هه‌ر چوار قورنه‌ی ژووره‌که‌ی ده‌کرد... هه‌ر بۆله‌بۆلی ده‌هات و دو‌عای... به‌ ژووره‌که‌دا بلاو ده‌کرده‌وه، تا ئیستاش ئه‌و دو‌عایه‌ی ئه‌و به‌ ده‌وره‌ی مندا و به‌ هه‌موو ژووره‌که‌ماندا ده‌یخوتند و بلاوی ده‌کرده‌وه... تا ئیمه‌رۆش هه‌موو دو‌عایه‌که‌م له‌بیر ماوه، چونکی هه‌ر جاره‌ی ئه‌و ده‌یخوتند... من ده‌مگوته‌وه... له‌ دلی خۆمدا ده‌مگتیرا پابه‌وه... تا وام لێهات هه‌موو ئه‌و دو‌عایه‌م له‌به‌ر کردبوو... به‌چا و قوچاوی هه‌موو ئیواره‌یه‌یک پێش ئه‌و ده‌ستم پێ ده‌کرد و له‌گه‌ڵ ئه‌و ته‌واوم ده‌کرده‌وه:

- ئه‌للاهوه... لا ئیلا‌هه‌ ئیلا‌ هو‌هل‌ حه‌ییول‌ قه‌ییوم... م... هه‌تا... وه‌سیعه‌ کورسیوه‌هل... سه‌ماواتیوه‌ل

ئه‌رزی هه‌تا وه‌هوه‌ له‌ه‌لیول‌ عه‌زیم.

هه‌موو جارێکیش که‌ ده‌گه‌یشتمه‌ باسی کورسی... یه‌کسه‌ر کورسیه‌که‌ی دێوانه‌ قو‌یتاسم ده‌هاته‌وه پێش چاو... که‌ له‌به‌ر ده‌رگای چایخانه‌که‌ی حه‌مه‌د عه‌لی... دانرا‌بوو!! هه‌موو به‌یانیه‌ک که‌ به‌ره‌و قوتابخانه‌که‌م ده‌چوو... به‌ پێش چایخانه‌که‌ راده‌بو‌ردم، ده‌مدیت دێوانه‌ قو‌یتاس له‌سه‌ر کورسیه‌که‌ی دانیشتوه، ده‌ستی بردو‌ته‌ بناگوتی... ده‌نگه‌ی خۆشی لێوه‌ دێ... گۆرانی ده‌گوتن، هه‌موو به‌یانیه‌ک که‌ ده‌چومه‌ قوتابخانه‌ له‌ رێگاوه‌ ئه‌وه‌م ده‌دی، که‌ دانیشتوه‌ که‌مه‌کانی چایخانه‌که‌ش بچ ده‌نگ گوتیان بۆ دێوانه‌ شل کردبوو... هه‌ندیکیان... له‌گه‌ڵ دێوانه‌ سه‌ریان ده‌هه‌ژانده‌وه... که‌ ئه‌و ده‌یگوت:-

ئەحمەدئى كۆز بەس خەيال كە
حوبى دونيايىن بەتال كە
بەكى بگرە بەكى تەلاق دە
پىتكرا نابن دوو ھەوئ!!

ئەم بەيتەى دىوانە قۆيتاسىش... كە ھەموو بەيانىيەك لە رىگاي قوتابخانەو دەمبىست... ئەوئىش
وھك نايەتول كورسىيەكەى داىكم لەبەر كىردبوو، ئەو سەردەمە لە ھەردوو گوتنەكانى داىكم و دىوانە
قۆيتاس... شتىك تىنەدەگەيشتم، بەلام ئىمىرۆكە باش لەھەردوو بەيتەك دەگەم... باش!
قسەكەى پورەستى پىشى پىن گرتەم... ھەنگاوەكانى شل كىردمەو ناره زوو كەى سارد كىردمەو... بۆم
نەكرا نەپىك بەكم، چاوم لەبەر خۆم نان، لەگەل داخ و كەسەرتىكى زۆرەو... بە ھەرەسى لەگەل
كاروانەكە مەم کوتان و لەشى بە ئازار و ماندووم گوازتەو!
كە مام ھەيدەرىش... ديسان داواى لىن كىردمەو بچم سواری كەرەكەى بىم... من ھەر لەبەر خۆم منگەم
دەكرد و دەمگوت:

- ناوئەللا مامە... ماندوو نەبووم!

- بەپى دەرۆم... بەپى...

ھىشتا ماندوو نەبووم... بە پىيان دەرۆم خۆشترە!

پورە ئەستى ئەوھا شەرمەزارى كىردم و رىگاي لىن گرتەم... كاتىك بەھەسىمەو... بەلام لە ھەمان
كاتدا كە باسى من و زاوايى... من و بووكى دەكرد بۆ من!!... وئەى نەخشىنم لەبەر چاوى خەيال حازر
دەبوو... بەپى دەستى خۆم ھەناسە پىك ھەلدەكەيشايەو سىپەلكەكانم بەو ھەناسەيە دەبووانەو،
ئاورپىك لە پور زولپىخاى داىكى نەخشىن داىو، خوزىيىك قووت داىو و ھەرامۆشپەك لەسەر دىلدا
دەنىشت و لە دەرووندا لىك دەداىو:

- ھەر چەندە ماندوو و برسى و بى توانا و ھىزىش... بەلام باسى زاوا و بووك... باسى ژن...
نەخشىنم دەھىننەو ياد... بەرچا، لەشى نەخشىن... جوانى ئەو كچە خۆشەويستە... تىن و توانا پىك پىن
دەبەخشىن... كە بەھۆيەو پىر بەرگەى ھەموو ئازارەكانم بگرم!

لىكدا نەو كەى بەم رەنگەم... سۆز و دەنگدانەو ھەندىك شتى شاراودى ناوھەم بوون، ئەم شتە
شاراوانەش زۆر جار كەسەر دەكەنە سەر مۆ... بۆ ماوھىيىك ئازارى لەبىر دەبەنەو... دەيتەزىن... لە
چۆنەتى راستەقىنەى خۆى دوورى دەخەنەو.

ئەمە ھەر نەبى من وام ھەست پىن دەكرد، دەنا لەو كاتەى مام ھەيدەر و ھاورپىيەكانى... ئەوانەى
خاوەن ولاخ... داوايان لىكردم كە سواری ولاخىك بىم... پىر بىرم بە ئازارى لاق و كەلەشە شەكەتە
ماندوو بوو كەم... بەسترايوو، چونكى چەند سەعاتىك دەبوو... لەدوو پارچە سەمۆنى وھك ھەوئ
بەولاو... زاد و خۆراكىك نەچووبوو و رگمەو... ھەتا تىنىك بەدا بەگيان و لەشم... گورد پىك بەخاتە
بەر... بەرگەى ئەو رىگا سەخت و دوورەم پى بگرن، ھەر لەو كاتەشدا كە دلم بەتەن لىتى دەدا... دەيكوتا...
ھەرگىز بۆ ئەو شتەو لەبەر ئەو شتانە نەبوو... كە لە چوارچىوئەى مېشكى پلكە ئەستى ژنى عەلە ئىختە...
خوليان دەخواردەو، دلم كە وھك مېشكىكى سەرپرا و پەلەفرىكى دەكرد و قەستى دەكرد لەناو
پەراسووەكانمەو دەرپەرى... لەتاو بى ھىزى و برسپەتى و ماندووى و ئازارى ئەو رۆژە رەشە... پى

مهینه تانه بوو که وهک دتیو و درنج چهنگیان له هه وکی خه لکی گونده کهم نابوو... و قهستی خنکاندن و له ناو بردنیانی ده کرد.

ده لئین برسیه تی سهر به ئینسان شوږ دهکا، که چی من له جیاتی سهر بۆ ویستی دهروونم شوږ بکه م و لاق و که له شم له ژان و ماندوبوون رزگار بکه م و گوڤ له قسه که ی پوور تهستی نه دپیرم و په لاماری و لاخیک بدهم و سواری بیم... له جیاتی نه وه... من به و جوړه ملم شوږ کرد که خواسته که ی مام هه یدهر و کاروانیه کانی دیکه م... هه روا داواکه ی دایکم رته بکه مه وه و پتر هیتز بدهمه به رخۆم تا له گه ل کاروانه که پین رهوی بکه م.

رهنگه ئەم هه موو هه لخه له تاندن و زۆری له خو کردنه م هه ره به ره نه وه بووین... که بۆ پوور تهستی و مام هه یدهر و نه وانی دیکه ش بچه سپینم که:

- من... مندال نیم... پیاوم... هه رگیز نابین وهکو مندال... سه یرم بکری!!

- من... نه وای ته رکی پیاویکی ته وای جیبه جی ده که م... باری پیاویکی پیاو به سه ر کۆلمه وه یه و ده توانم هه لیبگرم... ئیدی بۆچی هه ره به مندال حیساب بکریتم؟

- فیکری سووتاندنی عه مباری مام حاجی و به ره ره کانی زولمی دز و گورگه کانی وهکو توفیق به گ و شیخ قطب الدین و مودیر به گ... ده که مه وه، ته مه ش هه رگیز فیکر کردنه وه ی مندالیک نییه!

- بیر له نه خشین ده که مه وه... چه زی لئ ده که م... ده مه وئ له ناو خو مدا بیته و نه وه... ده مه وئ... له ناو دلئ خو مدا وهک کر مه تاو ریشم قۆزازه ی بۆ بکه م، ته مه که نگی بیتر کردنه وه ی مندالانه؟

- لۆمه ی خو م ده که م... که منیش وهکو عه مه ری سلیمان و تۆمای هاو پیم و نه وانه ی ناو پاسه که ی تۆماس... ره فترام نه کرد، به چاویکی گه و ره سه یری عه مه ر و هاو پیه کانی و کرده وه که یان ده که م، ته م جوړه لیکدانه وه و خواست و تاواتانه... که ی له مندالیک ده وه شپته وه؟

دل م به وه ته نگ ده بوو که هه ره له عه مه ری سلیمان وه هه تا مام هه یدهر و دایکیشم... وهکو مندالیک سه یرم ده که ن... وهک مندالیک بی ده سه لات ده مژمپرن، له ناو ئەم هه موو بیرو لیکدانه وه و ره سیاران ده دا... قسه که ی دایکم ده هاته وه خه یال... که ئەم به یانیه، له مال پیتی ده گوتم:

- پاره... ده بی لای پیاو بی!

تۆ... پیاوی... ده بی پاره لای تۆ بی... کورم!

که نه و قسه یه م له گه ل خواسته که ی پیش چه ند ده قیقه ییک بۆ سواری بوونم... به راورد ده کرد، سه رم له و هه لوتیسته دژ به یه کانه ی سوورده ما و پتر دل م ده گوشرا، له ناو وه ی خو مدا به هه موو تینم هاوارم ده کرد:

- هه ی عالم... کوره خو ئەمانه و ده زانن مندال له هه موو که س بی هیتز و بی ده سه لات تره!!

که سپیکیش گوئی له هاواره که ی ناو وه م نه ده بوو.

من... نه وه م لاوون بوو که مندالی ده و له مه نده کان... مندالی هه موو خوا پیداو ده کان... منداله تیر و ترسه له کان... ئەمانه له هه رزه کارتیکی وهکو من به تین و تاقت تر و پرژی و حه یه و یه ت ترن!.

- نه و رۆژه ده مه و ئیواره بوو، له گۆر په پانه که ی کانی ناغایان... له گه ل کۆمه لیک مندالی قوتابی هاو پیم یاریمان ده کرد، کوره بچکۆله که ی ناغای گوند... که به ته مه ن زۆر له ئیمه بچو و کتر بوو، ئیمه له پۆلی پینج بووین و نه ویش له پۆلی دوو بوو، هه موو به یانیه ک... خو لامیک به دوایه وه بوو... کتیب... شتومه کی بۆ هه لده گرت و به ره و قوتابخانه ده یهینا، نه و کوره... نه و ئیواره یه له گه ل کوپخا نه حمه د به لای

گۆرپانه كەدا... رادەبووردن، كوئىخا... كورايغاي دەبرده گەشت و گەران، كورە بچكۆلەكە... ئەو ەل جار لە دووری ئىيمە... لەرۆخىكى گۆرپانه كە... لىي وەستا... سەبرى يارىەكەى ئىيمەى دەكرد، كوئىخا ەردوو پاش مىلى گرت... دەبووست لە ئىيمە... مندالە كرمانج و پيس و پۆخلە ەزارەكان... دوورى بخاتەو، بەلام كوراغا پىي چەقاندن... لەدوو وىستەكەى كوئىخا نەچوو وە پى بە پى... پتر لە كۆزى گەمەكەى ئىيمە نزىك دەبوو، وەكو بلئى يارىەكەمان راي بكىشى، ئىيمە... مندالەكانى گوند لە گەرمەى يارى دابووين، يارى چخزانى... مان دەكرد، بەرئىز تۆپەلە پەروەيه كەمان بۆ يەكدى ەلدەدا و لە يەكتەر وەرمان دەگرتەو، جارئىك تۆپەلەكە لە دەستى سىامەندى ەورئىم دەرچوو... سىامەند پىي نەگىرايەو، تۆپەلەكە لە ەو ەو بەرەو رۆخى گۆرپانه كە... دەفرى... تا لە بەردەمى كورە بچكۆلەكەى ئاغاى گوند ەلنىشت و... وە ئەرزەكە كەوت و لەوئ ئارامى گرت، سىامەند... راي كرد تا ەلئى بگرتەو بەلام كوراغا بەگور پەلامارى تۆپەلەكەى... داو پىش سىامەند ەلئى گرتەو، كوئىخا وىستى نەيەلئى تۆپەلەكە ەلئى بگرتەو... بانگى كرد:

- ميران... فرئى دە... پيسە... فرئى دە!

بەلام كورەكە گوتى نەدايە كوئىخا، يەك دووجار تۆپەلەكەى ەلئاويشت و گرتيەو، كوئىخا... وەكو چاوراوى لئى بكات... بە زوئىرى پىي گوت:

- وەللاھى تۆپەكە فرئى نەدى... بەئاغا ژن دەلئىم!

كورەكە... سەرىكى ەلئىرى و سەبرىكى كوئىخاى كرد، ەندىك پەشوكا... تۆپەكەى بەتوندى ەويشتە لاي من، تۆپەكە... وە لاتەرۆكم كەوت... نازارىكى زۆرى پىگەياندم، لەگەل نازارەكە چۆكەكانم لەرزىن... ەناسەم گىرا... دللم سارد بوو... چاوم رەشكە و پىشكەيان دەكرد... خۆم لەسەر پى نەگرتەو... بوورامەو و كەوتە ئەو گۆرە!...

مندالە ەورئىيەكانم لئىم كۆبوونەو... كىليان كردمەو و ەيناميانەو ەوش خۆم.

كوئىخا... بە گورجى پەلى كوراغاى رادەكئىشا... ەولئى دەدا لە گۆرپانه كە دوورى بخاتەو بەلام خۆى لە دەستى كوئىخا راپچكپى و بە راکردن ەتە ناو ئىيمە... لەگەل مندالەكان تىكەل بوو، كە چاوى بەمن كەوت... بە دلشكاوى و نبوەگرىنۆك گوتى:

- نەمزانى... بە خوداى نەمزانى!

- ئەمن... تۆپەكەم بانەدايە تۆ... بەخۆى وەتۆكەوت!!

پتر ەاتمەو ەوش خۆم... ەناسەم چو ەو دۆخى خۆى، نازارەكەم پەرت بوو، سەبرىكى كوراغام كرد... ئەو بەرووى مندا بزەپىكى كرد، منبىش بە روويدا گەشامەو، كوراغا... بە تەواوى لەگەل ئىيمە تىكەل بوو، كوئىخاش... لە رۆخ گۆرپانه كە ەر بانگى دەكرد و گەفى لئى دەكردن.

***

نیوه پۆییتیکی درهنگ بوو... که له رۆخ قهلاته که ی خانزادی سۆران... بنار شاخ و بنار شاخ به رهو
گوندی هه ریر تپه پ ده بووین!

مه لاهه مید ناو پیتیکی له شویتنه واری قهلاته کۆنه که دایه وه و له بهر خۆیه وه گوتی:

- هه ر خودایه و له یه ک قه رار!

وه هه ر به خۆی له خۆی وه رگرت ه وه و نه مجاره به دهنگ بانگی کرد:

- سه دهق سه دهق!

وه روو به رووی کاروانه که به دهنگیکی به رزتر بانگی کرده وه:-

- کاکای برا... نه دی نالیم دونیا وه ک گویزیکی پوچه له و هیچ نییه، پیاویش قه ناعه تی هه بین
باشه... قه ناعه ت... ده نا عاقیبه ت چییه!... ئا...؟! عاقیبه ت نه وه به که به چاوی خۆمان ده بیینین!

وه ده ستیکی بۆ که لا وه که ی کۆشکی خانزاد به رز کرده وه و سه ری له به ر خۆی ناو بی دهنگ بوو.

وا دیار بوو که سه زه وقی وه لامدان ه وه ی مه لاهه میدی نه بوو... بۆیه هه ر به خۆی... له بهر خۆیه وه وه ک

بیه وی وه لامی خۆی بداته وه... مرته ی ده کرد:-

- عاقیبه ت مرده و ره ش بوونه وه!

وه بۆ به لگه ی قسه که ی سه ری هه لپیه وه... سه بری شویتنه واری قهلاته که ی کرده وه و گوتی:

- ها... ده سه بر که ن... کوا خودانی نه م قه لات و کۆشک و باله خانه یه؟

- نه م هه موو سه لته نه ته... نه م هه موو مه مله که ته... نه م هه موو له شکر و عییل و عه شیره ته... نه م

هه موو نه سپ و ماللات و داها ته... نه مانه هه موو چییان لیها ت؟!

له دوا ییشدا مه لا به دهنگیکی به رز ئایه تیکی قورئانی پیروزی خویند و به گه رویتیکی ژهنگاویه وه

گوتی:

- هه موو به کون فه یه کونییک... پف... وه کو به ری ده ستی لیها ت... له بهر چا و بز بوون وایان لیها ت،

نه گه ر نه م شویتنه واره نه بوایه که سه به بییری شی دانه ده ها ت که خانزاده خاتونیک هه بووه و فه رمانه وایی

ولاتی سۆران و عاله میکی پان و به رینی کرد وه... سه ریکی له سابلاخ و سه ریکی له وان و دیار به کرو...

سه ریکی که ی له موسل و سه ریکی دیشی له ولاتی بابان بووه...

کاروانیه کان نه وه نده ماندوو بیوون... که سه کیان قسه یه کی له سه ر قسه که ی مه لاهه مید نه ده کرد،

منیش نازاری لاقه باریکه کانم له میشکم دهنگی ده دایه وه و له په رده ی گیانم هه لده زۆقیه وه، هه ر چه نده

له دلدا هه زم ده کرد شتییک له سه ر قسه کانی مه لا هه مید بلیم... هه ر نه بی له و قسانه ی له کۆمه له...

له لایه ن کاک نافیع... فیتری بیووم له بابه ت دروست بوون و به هیز بوون و په ره سه ندن و لاواز بوون و

هه له شه شانده وه و تییک چوونی کۆمه لایه تی ئینسان... به تاییه ت نه و کۆمه لانه ی یان نه و که سانه ی له

میژووی نه م دونیا کۆنه مان ده وریان گیترا وه و هۆیه کانی پوچه ل بوونی گویزی وه بییر بینمه وه، به لام

ده نگدان ه وه ی نازاری لاقه کانم... شان ه کانی میشکمیان وه ها به سه ت بووم... ریگای یاد کردنه وه ی نه و

ده رسانه شی لئ گرت بووم... میشکم نه وها زرینگی لیوه ده ها ت خواخوام بوو بگه مه په نا به ردیک و لیتی

پال بکه وم؛ نا واتم ده خواست له ده م ئاویک په لی لئ بها ویژم و هه ندیک به سه سیمه وه... له بهر نه وه

قسه کانی مه لا حه میدم له گه ل هه وایه که ی ده ور به رم هه لمرتن و بی دهن گدانه وه له ناو گهروه وشکه که م
توانه وه.

کهسانی کاروانه که بریاریان دابوو هه رکه له گوندی هه ریر ده راز بووین... له سه ر جوگه له که ی باتاس
لابده ی و... بهه سیینه وه و شتی که بخوین تا کو به رگه ی هه و رازه که ی سپیلک بگرین.

نوێژ که ره کان ده ستیان هاویشته نیو جوگه له که... خه ریکی ده ستنوێژ هه لگرتن بوون، که ره کانیش
به ره لای ناو په ریزو میترگه کانی ئەم لا و ئەولای جاده که... کران، منیش له سه ر زگ خویم به ئەرز که دا
کیشا.

که نوێژ که ره کان نوێژ که بیان کرد... هه ر که سه پر یچ که ی نانی خو ی لیک کرده وه، دایکم و پوو ر ئەستی
و پوو ر زولیتخاش خه ریکی ناگر دانی که بوون... قو ر ی و ئیستی که نه کان یان هینانه گو ر ی... بانگی منیشیان
کرد بچم بز ناگر کرده وه چیلکه کۆبکه مه وه، به نیازی چیلکه کۆکر دهنه وه دۆلا و دۆل له بنه بنه ی چبای ره ش
بۆ هه لکشام، هه رچهن د هه نگا ویک سه ر ده که وتم... ناو ریکم له جاده باری که که ده دایه وه، گه لیک
کاروانی بچکۆ له ی وه ک کاروانه که ی ئیمه... رژابونه سه ر ئەو جاده یه، ئەوانیش به ره و سنووری ئیران..
ملی رینگایان گرتبوو.. ئەوانیش وه کو ئیمه به دوای دهنکه گه ئمیک و ئیل و سه ر گه ردان ببوون.

گوندی باتاس له و به رزاییه نزیکه وه وه کو باخچه یی که ی گه وره ده هاته به رچاوم، کزه با یی که هه ل ی کرد ی
و سه ر که لی دار به رو وه پیره کانی قه بر ستانه که ی رۆخ رینگای ده هه ژانده وه... گه لای مردووی ده ها و ئیژته
سه ر زهویه که، که له ژیر دار به رو وه کان تی ده په ریم و به ره و هه وارگه که مان ده گه رامه وه... پری هه ردوو
گیرفانی شلواره که م... به رووم کۆکر دهنه وه.

تیر نه هه سا بووینه وه... که رۆژ به ره و رۆژ تاوا له نگ بسوو، گه ر دۆل که به رزه کانی ده شتی هه ریر...
بسته کان وه کو نووستوو ملیان به سه ر سینگیاندا که چ کردبوو!! سیته ره کان یان ده دایه لای هه وارگه که ی
ئیمه، ده شته به رینه که ش به شی زۆری زه رد ده هاته به رچاوم... جی به جی نه بی که به هۆی مه زرای برنج...
وه کو مافووری که سک رایه خرابوون... ئەو ده شته یان ده رازانده وه، هه ر چهن ده له به ر وشکی ئەو سال و
وه رزه زهویه فراوانه کان به چاکی به خاوه ن نه کرابوون به لām سه به اره ت به وه ی گونده کانی ئەو ناوچه یه
ناویکی مششه و زۆر و زه بندیان هه یه؛ جگه له مه زرای برنج... بۆ ماوه یی که به رین په ریزی گه نم و جو
و کرداری دیکه به دی ده کران.

تازه گه رابوو مه وه هه وارگه، یه کتیک له و کاروانه بچکۆ لانه ی له سه ر جاده که وه ریتچکه یان به ستبوو...
یه کتیک له و کاروانانه لای دایه هه وارگه که ی ئیمه!.

مام هه یده ر له دووره وه سه لامی لی وهر گرتنه وه... به گور به ره و پیری کاروانه که... به زی، ملی
کابرایتیکی سه ره پیاوی تیک سمرای سینگ پانی سمیل ئەستووری گرت، لاملی یه کترین ماچ کرد،
مام هه یده ر له به ر خو یه وه هه ر بانگی ده کرد:

– یاخوا به خیر بیتین... یاخوا به خیر بیتیی... زاناو تیر... به خیر هاتی سه رچاوان.

هه ردوو دهستی بۆ سه ره سه ری هه لده برین و دای ده گرتنه وه... به خیر هاتنی کهسانی کاروانه
بچکۆ له که ی ده کرد.

مام زانه و تیر... له ژیر زه بری سالانی ته مه نی هه ندیک چه ما بوه وه، به لām هه ندیک ئەستوو و له ش توند
بوو، پیری... نه یه توانی سوو ده ست و بازووی وشک بکاته وه و سوو رای سی سه ر گۆناکانی هه لمری، پیاویکی
توند و به تاقه ت و له ش سووک ده هاته پیتش چاو، وه لامی مام هه یده ری دایه وه، ناو ریک ی له ئیمه ش

دایهوه... ماندوونه بوون و چاک و خوښی لیکردین.

مام ههیدریش پرووی کرده ئیمه و گوتی:

- خه لکی گوندی خرواتان و گونده کانی خوشناوه تین!!

پرووی کردهوه مام زانه ویر و هاوړپیه کانی و به خه مباریه وه پرسى:

- نهوه ئیوهش؛ ویلی کاروانه که ی گهنن... ها!

مام زاناویریش به بی دهنگی سه ری دهه ژانده وه به لام مام ههیدر وه کو به سه ره ژانده که ی مام

زاناویر پتر برینی کولابنه وه... له مام زانه ویر چوه پیش و به دهنگ بانگی کرد:

ئیوهش زانه ویر... ئیوهش واتان لیهات... وه کو ئیمه و هه ژاره کانی ناوچه... بو دهنکی گهنم قولله ی قاف بکه ن؟!.

مام زاناویر به بزه یه کی تاله وه له بهر خوښه وه گوتی:

ههیدر... ما خوښت نهوت لی ئاشکرا نییه... له وه ته ی گوجیله کانی مه لا عبدالقدوس گونده که یان

داگیر کردوه و بوون به به گزاده و ناغا... ئیمه ش ها توینه ته ریزی برسپیه کان!.

کاک ره سوول له کو بوونه وه کانی کو مه له... ده یگوت:

- سه یرکه ن... کورپنه... لی ووردپنه وه... هه موو ناغا و مییر و به گزاده و کاربه دهسته گه وره کان...

نهوانه ی سواری نه ستوی میلله تی ئیمه بوون... هه موویان به ناوی تاین و به ناوی خودا وه سه ریان قیت

کردو ته وه ناویانه گری ی نه ستکوردمان!! له سه ر ورگ و سه ری ئیمه هه لستان و گه وره بوون... و

بوونه ته خودان فه رمان و ده سه لاتدار و خاوه ن زیر و زوی و داها ت!!

کاک ره سوول له ناوچه که ی خو زمانه وه دهستی به ژماردنی نه مانه ده کرد و بازی ده هاویشته ناوچه کانی

دیکه ی ولات که ده یگوت:

- ده تی وه رامیتن... له م دیوه وه هه تا نه و دیو... هه موو دیوه کانی دیکه، له هه ولپیره وه تا سلیمانی و

بادینان و کهرکوک و گه رمیان... بگره له به غدا وه تا ناوه ند و باشووری عیراقیش... هه موو نه وه ده سه لات

دار و ناغایانه هه موویان له بنه چه ک دا سهید یان شیخی ته ربقه ت و به ناو مورشیدو رابه ری تاین

بوون... یان مه لای مزگه وت... و به ناوی کتیبه پیرۆزه که وه ینۆکیان له جه رگی باب و با پیره خوا په رسته

دلپاکه کانمان گیر کردوه و به سه ر که لله سه ری نهوان سه رکه و توون... به خوین و ئاره قه ی نهوان تینویتی

خویان شکاندوه و تا ئیمرۆش ئیمه له ده ست نهوان و نه وه کانیا ن ده نالیتین.

مام ههیدر... به کزی سه ریکی بو مام زانه ویر هه ژانده... و ئاهیکی دریزی هه لکیتشا... پرووی بو

ناسمان بهر زکرده وه و به ته وسه وه گوتی:

- تویه... نهسته غفیروللا... خودایه تویه... پروه شی دواړۆژم نه که ی... تویه... هه زار تویه... به لام

به زاتی تو قه سه م... نه گه ر نه لیم نه م زالمانه به ناوی تو... وه به ناوی تاینی پاکی ئیسلا مه وه نه م سته م و

زۆرداریه ده که ن و خه لکی ساده و دلپاکی ئومه تی خو شه ویستی خوښت... به نده ره شوو روو ته کانی تو

رووت ده که نه وه... خوینیا ن ده مزن... له برسان وه کو ئیمه ده یان کوژن... نه گه ر نه مه نه لیم و هاوار نه که م...

وه للاهی ده بی وه بهر غه زه بی توو له عنه تی خه لکی بکه وم... و ده بی هه ر خوښت به رد م لی ببارینی!.

کاک نافیع ده یگوت:

- له سه ره تا وه خه لکه ساده که... به ناوی تاین و خودا په رستی... یان له بهر ریزی باب و با پیرانیا ن...

جله‌وی خۆبانیان داوه‌ته ده‌ست!! و به‌بێ قه‌ول و مه‌رح و قه‌رار... ته‌سلیمیان بوون... هه‌بوو و نه‌بوو
 خۆیان داونه‌ته ده‌ست، ئه‌وانیش بۆ ماوه‌بێک. وهه‌تا جیتی خۆیان قایم کردوه تا ماوه‌بێک وه‌ها هه‌لسو
 که‌وتیان له‌گه‌ڵ خه‌لکه‌که‌که‌ کردوه... وه‌کو به‌راستی و له‌ پێناوی چاکه‌ی ئه‌وان و بۆ به‌رژه‌وه‌ندی هه‌موان
 بچوڵینه‌وه‌و جێگای پرواییان بن؛ به‌لام کاتێ ره‌گی خۆیان داکو‌تاوه‌و له‌سه‌ر حیسایی ئه‌م ره‌شوورو‌تانه
 ده‌ست ئه‌ستوو بوون... خۆیان کردۆته‌ خاوه‌ن هه‌بوو و نه‌بوو خه‌لکه‌که‌ و به‌جۆریک خۆیان به‌سه‌ریاندا
 سه‌پاندوون؛ که‌ ته‌نانه‌ت ماوه‌ی ئه‌وه‌شیا‌ن لێ پرپوون که‌ هه‌ناسه‌بێکی ئاسوده‌ بخۆنه‌وه‌، وه‌ هه‌ر چ ئاوات
 و هیوا‌بێکی له‌دڵ و ده‌روونیاندا هه‌بووه‌... خنکاندوویانه‌، له‌ ئه‌نجامیش خه‌لکه‌که‌یان کردوه‌ به‌قوربانی
 به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان... وه‌هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و به‌رژه‌وه‌ندیه‌یان بپارێزن... ئاماده‌ن ده‌ست له‌ناو ده‌ستی هه‌موو
 دوژمنانی خه‌لکه‌که‌ بنین و بیانکه‌ن به‌ کۆیله‌... و نوکه‌ر!!

وه‌ کاک نافیع ده‌یگوت:

- له‌به‌ر ئه‌وه‌ ده‌بێ خه‌لکه‌که‌ خۆی... ره‌شوورو‌ته‌کان... خۆیان... ده‌بێ هه‌ر ئه‌وان جلّه‌وی دونه‌یاه‌که‌ی
 خۆیان بگرنه‌ ده‌ست... هه‌روه‌ها ئه‌و چه‌که‌ش که‌له‌و گورگ و دزو جه‌رده‌و درنده‌... ده‌یانپارێزی.

که‌ گویم له‌قه‌سه‌که‌ی مام هه‌یدهر بوو، خه‌یالی ئه‌وه‌م ده‌کرده‌وه‌... که‌ ئه‌و شتانه‌ی... ئه‌و ده‌رسانه‌ی له
 کۆمه‌له‌وه‌ له‌ کاک نافیع... ره‌سوول، بیستبووم و فێریان بجوم و به‌بێ یه‌ک و دوو پرواییم پێیان
 هێتایه‌بوو... بگه‌یه‌مه‌ که‌سانی کاروانه‌کان، حه‌زم ده‌کرد ئه‌و شتانه‌ به‌ کاروانیه‌کان بلێم، که‌چی ترسی ئه‌وه‌م
 لێ نیشته‌ که‌ نه‌توانم مه‌سه‌له‌که‌یان به‌چه‌شنیک بۆ باس بکه‌م و بگێرمه‌وه‌. که‌ ئه‌وانیش وه‌کو من پروایی
 پێ به‌پێتن... بۆی خه‌یاله‌که‌ ره‌ویه‌وه‌ و حه‌زه‌که‌م له‌گه‌روێگی ووشک قووت داوه‌وه‌... به‌تایبه‌تی که‌ گویم له
 مام زاناویر بوو به‌ ده‌نگی بلند ده‌یگوت:

- کوره‌... خودای چی... دین و... ئایینی چی... که‌نگی ئه‌مانه‌ خودا دناسن که‌نگی پرواییان به‌ ئاین و
 ماین هه‌یه‌!... ئه‌مانه‌ هه‌زار دین به‌ لیره‌بێک ده‌فرۆشن!

کوریکی سبیلکه‌ی مووسه‌سی چاوشینی هه‌رزه‌کار... له‌ کاروانه‌که‌ی مام زانه‌ویر... به‌گه‌رمی هاته‌ ناو
 قسه‌... له‌گه‌ڵ ڕک و کینتیکی ئاشکراوه‌ گوتی:

- خودای چی؟!... کاکینه‌... قوه‌ت... تفه‌نگ... حکومه‌ت... ئه‌مانه‌ له‌لای... ئه‌و زالمانه‌... شت... و
 له‌ هه‌موو گه‌وره‌و هێزیک گه‌وره‌ترو به‌هێزترن!. ئه‌مانه‌ پرواییان پتر... به‌زۆرداری و قوه‌ت هه‌یه‌!... ئه‌وه‌ی
 پرواییشی وابێ... که‌ینتی... خودای ده‌بیر ده‌مینتی?!

کوره‌ سبیلکه‌ هه‌رزه‌کاره‌ مووسه‌سه‌که‌... باسی ئه‌و ئاغا هه‌رکیه‌ی بۆ کاروانه‌که‌ گێراوه‌ که‌ به‌هاری
 رابووردوو تفه‌نگی به‌خودا وه‌نابوون، وه‌ ده‌یگوت:

- به‌هاری رابووردوو... هه‌رچه‌نده‌ سالیش ووشک و نه‌بار بوو... به‌لام خودای گه‌وره‌ بۆ ده‌رخستنی
 قودرته‌ و توانای خۆی رۆژیک تۆفانیکی له‌و ده‌شته‌ هه‌لکرد، چه‌خماخه‌ی پرووسک و گه‌رمی هه‌ور...
 گوێیان که‌ر ده‌کردو دونه‌یایان ده‌هێناوه‌ له‌رزه‌ له‌ نوێژی نیوه‌رۆوه‌ کونده‌ی ئاسمانی کردنه‌وه‌ و فه‌رمانی داوه‌
 باو زریان، نه‌یگه‌یانده‌ رۆژئاوا که‌ مه‌رو مالاتیکی زۆری ئه‌و ئاغا درنده‌یه‌ی قرو ته‌فرو توونا کرد، هه‌روا
 ده‌واری هۆبه‌که‌شی ره‌تانندن و ره‌شماله‌کانی تیک و پیک و مه‌کان دان سوپحانه‌للا له‌ قودرته‌ی تۆ...

ئاغای هه‌رکی پیاویکی له‌ خۆیایی و سته‌مکارو زۆریش ده‌وله‌مه‌ند بوو، به‌ درێژایی ژبانی هه‌ر
 گیروگرفتیک... هه‌موو کۆسپ و قۆرتیکی که‌ ده‌هاتنه‌ ڕیگای... به‌لووله‌ی تفه‌نگه‌که‌ی ته‌ختی ده‌کردن،
 تا... وه‌هابوو به‌ ئاشکرا میگه‌له‌ مه‌رو ره‌وه‌ی به‌رزه‌ ئه‌سپ و بارگیری... ده‌مه‌زرای جوتیاره‌ هه‌ژاره‌کان

ده کردن، که سیکیش له و ههژاران نهیده و پیرا ته نانهت تکایبکی لی بکا که خۆی له زهرهرو زبانی ئەم خه لکه بی دهسه لاته بگریته وه... ئەگەر به کیک زاتی بکردبا... مه پیک یان ولا خیککی ئەوی له مه زرای خۆی دهنگ بدابا... ئەوا تۆله ی کوشتن بوو، ههتا ئەو شه وه تۆفه ی باسی ده گپرمه وه... ئەو شه وهش ناغا به وه رازی نه بوو که وه های به سه هات، که به سه ری هات له هه ژمه تان چاوی په رینه پشتی سه ری... تۆقره ی لی هه لگه ر... وه ک سه گی هار ده هات و ده چوو... و به هه موو لایه کدا ده وه ری... جنیوی ده دا... سه ری لی شتیا بوو نه یده زانی چی و چۆن تۆله ی ئەو زهره ری خۆی بکاته وه؟!.

فه لاحتیک وای نه کردبوو که خوینی برپێژی و مالی و پیران بکا، هه ژاریک دهستی له و کاره ساته نه بوو... تا دهستی به ری... به لام چۆن خۆی کر بکا و به رامبه ر به وه ی پیتی کرا... چا و شو ر بکا و به حیسایی خۆی... ئەو هه رگیز چاوی شو ر نه کردوو و ملی دانه نواندوو... به لام چی بکا!... ئەو بوو دهستی دایه تفه نگه جامبێزاره که ی و به گرده که ی پشت هه واره و پیرانبوه که هه لگه ر... هه ر سه رکه وت هه تا چوه سه ر سه ری گرده که و ئینجا لوله ی تفه نگه جامبێزاره که ی له ئاسمان کرد، نه ته قه بیته... نه دوو ته قه... هه تا هه موو په خته فیشه که که ی له رووی ئاسماندا به تال نه کرد... بۆی نه وه ستا، که فیشه که کانیشی ته واو بوون و هه مووی به ناو جه رگه ی ئاسمانه وه نان... وه ک مه ری گپێژ؛ به ده وه ری خۆیدا ده سوو را و به ده نگ بانگی ده کردو دوو باره ی ده کرده وه:

ئەگەر... مێره و ئەگەر خورته

بلا... لیۆ من دابه زی!

نه ک به بروسکۆک و په هیلان

قرانی بخاته ناو په زی!

گه لیک له کهسانی هه ردوو کاروانه که... له گه ل ئەو حیکایه ته دایانه قاقای پیکه نین... مام زانا و پیریش... دهستی به تۆبه و ئستیفغار کرده وه... له گه ل ئەوهش خۆی پێ نه ده گه ر و ددانه کانی گپ ده کرانه وه. مه للاحه مید به م قسانه... به تابه تی به پیکه نین و گالته ی کاروانیه کان زۆر قه لئس بیوو... له بهر خۆبه وه هه ر لیوی ده جوولا، نه مه ده زانی ناخۆ جنیو ده دا... یان ئەویش وه کو مام هه یده ر... تۆبه و ئیستغفار ده کا!، تا ماوه بیته که به یه ده ستان سه ری بۆ ئەم لا و ئەولای خۆی ده هه ژاندو ده سه لاتی نه بوو شتییک بکا جگه له وه ی که هه ول بدا مه سه له که گه رمتر نه یی و ئیتر ئەو باسه بپیرته وه و به ردیکی له سه ر دابنن!... و رووی کرده مام هه یده رو بانگی کرد:

- ده خوا سه لامه تتان کا مام هه یده ر... ده له و خزمانه بگه ری جاری با پشوئیک بدن... هه ندیک بهه سینه وه!!

وه به توو په بیبه وه له بهر خۆبه وه گوته ی:

- ئەها... ئەگەر خودا... له مهش خراپتری به سه ر نه هینا یین... وه رن تف که نه ئەو ردینم!!

دهستیکی هه لپری و به په نجه دوو مووی له ردینه که ی گرتن! مام هه یده ریش ملی مام زانا و پیری گرت و دوو به دوو کشانه وه نزیک ئاگردانه که وه له سه رخۆ بانگی کرد:

- ئەری خوشکینه... پیاله چاییک بۆ زانه و پیر تیکه ن.

کهسانی کاروانه تازه کهش... تیکه ل به کاروانه که ی ئیمه بوون و له روخ جوگه له که بارگه یان خست.

***

له لاییتک... ته سکه ره و...
 عه زو حال... نو سین بوو
 له لاییتکی دیکه... قوّل به قوّل
 ته ته... په وانه ده کرانه...
 به خۆم لیبی ده بوومه سه رکړده
 قوّلیکم هه لده دا... له بۆ قامچوغه ی موباره ک
 قوّلی دیکه یان... له بۆ شه ناغه و گه زو شان
 قوّلی دیکه م... هه لده دا له بۆ... زبی زه هاوی
 هی دیکه یان له بۆ... سه قزو... بانه
 قوّلیک له بۆ شاره زووی... په نگین
 ئه وی دیبان... له بۆ ده شتی لاجانه
 سه د... حه یف و... سه د... مخابنی دونیا یی
 له پاش... سلیمان به گی میران
 وه لات مایه وه...
 به بی خودانه...

***

هیتستا قوتابی بووم... زارۆک بووم... له قوتابخانه که ی گونده جوان و هه ژاره که مان... ده مخویند،
 خه لکه بی کاره که... یان له مرگه وت... تا دره نگی شه و... به نگی ژبان ه کوله واریه که بیان هه لده مرته وه...
 یان له کوچی ژوووه قورینه کانیا قه لنه یان ده کیتشا و ژبان ی پر ناسۆرییان کاو پیژ ده کړده وه، نیمه ش...
 مندا له کانی گه رکه ده وره ی دا پیره بڼه و شمان ده دا، دا پیره ش... جوړیککی تر ئه ویش کاو پیژی ده کړد و هه ر
 شه وه سه ربورده به کی بۆ ده گپراینه وه... هه قایه تیککی به تامی بۆ ده کړدین، شه ویکک باسی هه ریر و باتاس
 و... شه ویکک سه ربورده ی پاشای کۆره... و حاکمه کانی به به... شه ویککی دیکه ش بهیتی لاس و خه زال و
 مه م و زین و... برا یۆک... سیامه ند و خه جی و نیچیروان و شیخ فه رخ و... زه مسیل فرۆش... ئیدی... بۆ
 ده کړدین... به مپیرچاکی و قاره مان ی پارته رانی قه لای دمدمی دا هه لده گوت:

دئ لرفه لرفی به یداغان
 دئ ده نگی زری و قولچاغان
 مه نزل له بناو و مه راغان
 قوشه ن دئ ری به رتیه
 ده لئ خانی موکری له کویتیه
 سه لاه سۆران ده ستدا چه کان
 ده گه ل سه فنی ده مه له کان

که دههاته سهر بهیتی مههم و زین و باسی نهو ناشقه پاکانهی دهکرد... بهم لاه و بهولادا خوی
دههژاندهوه... بهدهنگه ناسک و... لهسه رهخویه کهی دهیگپراپهوه:

سپ پهری... لهئاسمانی حهوتهمین بهستویانه لهنگهره
لهسهر کوشکی کاکه مه می ههلده نیشتن
نهویهر... نهویهر

خوشکی گهوره... بهرهو رووی خوشکان گوتیه
روومه تی... کاکه مه می جوانه... یان چرا و فنه ره
خوشکی نیوئجیش... وای گوتیه

هر لهعه رشی... تا کورسییه

هر له گای تا نه سپیه

هموو دونیام پشکنیه

که سم له کاکه مه می جوانتر... چاو پی نه کهوتیه!

پور بنهوش... له هموو بهیت و هه قایه ته کانی... پتر به بهیتی خانزاده خاتون و لهشکری و
سه بوردهی میر سلیمان بهگی میران... گهرم دهبوو... و دلای دههاته جوش و سوز دهیگرته خوی!.

پور بنهوش... وهای بۆ ئیمه دهیگپراپهوه و دهیگوت:

- شاقولی بهگ... گونده کهی ئیمه ی ئاوه دان کردۆته وه، ده لئین گونده کهی ئیمه له کونی کۆنه وه
ئاوه دان بووه و لهسهر گرده کهی میره سه نی نهویهر دروست کراوه... هه تا زهمانیک بههۆی کرده وهی کردگار
و زهر و زهنگی رۆژگار کاول بووه و خه لکه کهی چۆلیان کردوو.

دایپهرم... ناهیکی قولی ههلده کیشاو دلسو تاوانه دهیگوت:

- جهرگم خرابی، دووبه رکی و دوژمنایه تی، خه لکی گونده کهی بهیه کدی خواردن... داون، خه لکه که
کهوتوو نه ته گیانی بهکتر و قرائیان بۆخۆ هیناوه... گونده که شیان خاپور بووه... سه رده میتک به چۆلی
ماوه ته وه... هه تا شا قولی بهگی میری سۆزان هاتوو و داری فه رمانه یایی سۆزانی گرتۆته دهست... جیی
گونده کهی ئیمه ی جوان و خوش هاتۆته بهرچاو... و ئاوه وه سازگاره کهی... باغچه و دارستانه
رهنگینه کانی به دلوه نووساون و فه رمانی داوه گونده که له م جیگایه ی ئیستا کهی ئاوه دان بکه نه وه، له
نه نجامیشدا کردوو به تی به جی قۆناخی سه فه ره کانی و لهشکرگایه کی توند و قایم... هه روه ها جیگای
هه سانه وهی هاوینانیسه ی بووه، پاش شا قولی بهگیش... هه ر به ئاوه دانی ماوه ته وه... هه تا دوری خانزاده
خاتون... نهو خاتوونه فه رمانه یه یه گونده کهی ئیمه ی کردۆته پایته ختی هاوینانی سۆزان، هه تا
ئیمه رۆکه ش جی و شوینی خانزاد خاتون لهسهر ترۆپکی چیا رهنگینه که ماوه به میرگی خانزاد
ناوه بریت، ده لئین... خانزادی سۆزان به درێژایی هاوینان لهو میرگه ژیاوه و... به راوو... و شکار رای
بواردوو. پور بنهوش... نه رمه کۆخه ییکی دهگرت... وهکو هموو هسه رت و داخه کانی ته مه نی له
سینگیه وه هه لفری... یان گه رووی له ژهنگی رۆژگار پاک بکاته وه... ملی بۆ لای سه بری هاویریم... درێژ
ده کرد... و دهیگوت:-

ئیدی رۆله کانم... حالی دونیای ئیمه نهو ها بووه و نهو ها... دوژمنداری و بهکتری خواردن... کاول
کردن و هه روه ها ئاوه دان کردنه وه شه!

دایکم دهیگوت:

- گوندی بهرشاخان... دوژمنایه تیان له نیودا گری گرت، هەر چهنده هه موو خه لکه که ی ئاموزا و خالوزا و خزم و که سی به کتری بوون... به لام به پیلانی ناغا دوژمنایه تی رهگی له نیوانیان داکوتا... دهستیان خسته گه رووی به کتر... له سه هر هیچ و خوړایی... به کتریان ده پرانده وه... که س له سه ره نه ویتتر بازی نه ده دا... تا کو گونده که کاول بوو... نه وه ی کوژرا و نه وه ی دهر به دهر بوو... گوند چۆل کرا... بوو به هیتلانه ی قه ل و کونده به یۆ، نه و جا به یی به ره له ستی... ناغاش جوژت و گای خو ی ناردنه سه ر، هه ر له سه ره تای پایزه وه ده ستی کرد به وه رد و شوو چاندنی زه وه کانی... تا له نه نجام کردی به مولکی خو ی... زه وتی کرد... تا نه مرۆش... گونده که گوندی ناغایه و خاوه نه کانی شیان له شاری هه ولیر و دپهاته کانی ناوچه... به مشه ختی بلا بوونه ته وه.

نه مجا پووری خوشه ویست... ده ستیکی وه چاوه پرووشاویه کانی دا هیتنا... وه کو بیه وئ نه و دیمه نانه ی که له بهر چاوی خه یالیه تی... روونتر بیان بینی...

پوهه چرچ و لۆچاویه که ی ده هیتنا و دهر د... بو ی ده هه ژایه وه هه تا ده هاته سه ر باس و خوا سی بووک عه نه به... که ژنه کوردیک بووه... پاش خانزاد و له ناوچوونی ولاتی سوژان... حوکمرانی نه م ناوچه یه ی کردووه، پووری به دهنگه نهرمه که ی ده یگوت:

- بووک عه نه به... خیزانی میر مه حمود به گی به گزاده بووه، ژنیکی نه وه نده لینه وشاوه و جوان و به هه بیه ت بووه... له پاش مردنی میر مه حمود به گی میردی... فه رمانه وایی کردووه، ده ستی به سه ر خوشناوه تی و هه ولیرو کو یه دا گرتوه، له مهیدانی ناوه دان کردنه وه ی ولات و پاراستنی هیتنی درئیعی نه کردووه... بو خو شی و کامه رانی خه لکه که زۆر تیکۆشاهه و بو پاراستنیان له دز و جه رده و درۆزن... وه کو میر مه حمودی میردی به زه بر و زهنگ بووه. له ریزی فه رمانه واه هه ره به ناوبانگه کانی سوژان... راهه ستاوه.

نه و ژنه قاره مانه... قوناخ به قوناخ... له ریگای خوشناوه تی و هه ولیر... سارداوی داناون... تا ریپوار و کاروان له و ریگا دهشت و وشک و گه رمه سیته دا له مه ترسی تینویتی رزگار بکا... وه به درئیایی نه و ریگایانه... له سه ر گرده کان سه نگر و قونگره ی دروست کردن و پیای چه کداری خو ی له ناو داناون تا ریپوار و کاروانه کانی که به و ریگایانه دا ناموشۆ ده که ن و که لو په لی بازرگانی له موسل و که رکوو که وه ده به نه ناوچه شاخاویه کان؛ تا نه و قه تار و ریپوار و بازرگانانه له پیای خراپ و ریگر پیاریزی.

دایبیره بنه وش که ده یگوت:

- نه م شیره ژنه خو ی له پینا و خو شی باب و باپی رانمان به خت کردووه... خه لکی خو ش ویستووه و خه لک خوشیان ویستووه!!

دهنگی به رزده کرده وه و سه ری هه لده بری... هیتزیکی گه نجانیه ده هاته وه به ر... له دواییشدا ناهیتی ساردی هه لده کیشا... دهنگی نهرم ده بووه... که دعای ده کرد:

- خودا... له نه وان و... له نیمه و له مردووه کانی نیمه ش خو ش بی... نامین یا خوا نامین!!

هه ر چه نده نه م باس و خوا سانه... نه م سه ربور دانه ی پوور بنه وش بو نیمه ی ده گیترا نه وه و با سی ده کردن... هه رگیز له قوتابخانه که ماندا باس نه ده کران و نه ده گیترا نه وه و به دهرس گوته وه دیان بو نیمه قوتابیان... نه ده شیا... به لام دایبیره بنه وش موعه لیم نه بوو تا له گیترا نه وه و یاد کردنه وه دیان بسله میتته وه... یان ترس دلئ بخور پینتی، دایبیره بنه وش... نه موچه خو ری میری بوو... نه نه وه شی ده زانی که گیترا نه وه و

بەسەر چۈنەنە دەي ئەم سەربوردە و باسانە مەترسیان تىدايە و لەگەل رتپەو... و پرۆگرامى حكومات ناگوئىن.

پورئ... ئەو مېرچاك و كەلەپپا و نازايانەي سۆزان و دەمدەم و ئەوانى دىكەشى بە پېرۆز دادەنان... ھەر ئەوھى لاچاك بوو وە دلى پى دەگەشاىەو كە بەدرتياىى ژيانى يادىان بكا تەو و دلى ئىمە... مندالانى پىن خۆش بكا و مېشكمانى پىن ئاويدا فېترى خوو... و پەوشتى باشمان بكا... بە تايىبە تى ئەو خو... رەوشتانەي سووديان زۆر تىدايە و لە باب و باپپەكافمان بۆمان بەجى ماون.

پورئى خۆشەويست... دەيگوت و ھەتا ئىمە بەچاكى تى بگەيەنى... دووبارەي دەكردەو كە:
- گيا لەسەر پىنجى خۆي دەروئ، پىنجى ئىمەش باب و باپپير و ئەو مەزنى رابوردوانەن... كە ھەم بوون بەھۆي بوونى ئىمەو ھەم چاكەي مان و پىشكەوتن و ئاودان كىردنەو و لاتەكەمان بۆ ئەوان دەگەرپتەو.

داپپيرە بنەوش، گەلەك ھۆگرى ئەم جۆرە باس و سەرگوزەشتانەي رابوردوان بوو، بە گىرپانەويان خويى دەجوولا و گەش دەبوو، ھەر كە ئىمە... بچوكانى گەرەك لە دەورەي كۆدەبووینەو... بانگمان دەگرد:

- داپپيرە... دەي داپپيرە!

ئەو... ھەو سىتىكى بۆ پەيدا دەبوو... چاوە پرووپوشاويىبە بچكۆلەكانى ھەلدەھىنان... چاوەكانى پىدەكەنەن و دەستىكى درىژ دەگردو... وەسەرى نىكتىرېنمانى دادەھىنا:

- ھەبوو... ئەبوو... ھەبوو... ئەبوو!

بەكە يەكە ئىمەي دەناسىبەو و لىمان وورد دەبوو:

- سىامەند... ئەو تۆي!

- عەلى... شىركۆ... داىە و بابە چۆن؟

- گولەسوور... ئەو ئەتووش ھاتووي؟ بەخېر ھاتن رۆلەكانم!...

لەدوای گىرپانەو ھەموو ھەقايەتتىكىش... بە دەنگ پىي دەگوتىن:

- دەبى ئىوھش وەكو ئەو باپپيرە مەزنانە پىپا... و خورت و نازابن...

- دەبى... كە گەورەبوون... بوون بە پىپا... بە لا... ھەولتى ئاودان كىردنەو و لات بەدن... سوود لە ژيان و مېرچاكى ئەو باپپيرانە وەرىگرن... رى و شوئىيان بىز نەكەن، چونكى ئەو رى و شوئىيان باب و باپپيرانى وون كرد... ئەو رىگاي باشى وون كرد... ئەو خۆي وون دەكا!.

شەوتىك لەو... شەوانە... ئىمە... مندالانى گەرەك و دراوسى... من و قادروك و سەبرى و كافىيە و گولتى... مندالەكانى دىكە... لەمالتى خالەمىن... باوكى سەبرى... لەرۆخ ناگردانەكەدا بە دەورى پورئى خۆشەويستمان ئالقمەمان بەستبوو... بى دەنگ و كى... نەقەمان لەخۆ برىبوو... چاوەكافمان بەدەمە بى ددانەكەي و بە روو ھىمەكەي پورئ بەستبوو، كە پورئ... وەكو گەلەك شەوانى پىشسووتر... دەستىكى بەرزكردەو و لە روو چورچ و لۆچاويەكەي خشاندى... يەك دوو جار كۆخى... ھەناسەيىكى درىژى ھەلكىشا و سىپەلكەكانى پى بوژاندنەو... بە دەنگە نەرم و پر سۆز و... مەپىرەبانەكەي دەستى پىكرد:

- ھەبوو نەبوو... كەس لە خۆلا گەورەتر نەبوو... كەس لە دز و ترسنۆك درۆزنتەر نەبوو... كەس لە

زۆردار... ناله بارتر نه بوو...!

ئىدى ئوھا له سەرى دەريۆشیت... ناوی پیغەمبەر و ئولیا یه کانی دههینا... داواى یارمه تى شه فاعه تى لی دهکردن؛ داواى ئیمان و بههشتی لی دهکردن... ئوجا دهچووہ ناو هه قاپه ته که:

- هه ریر... له دیرین زه مانه وه شارێکی گه وره و فراوان بووه، هه ر له بنه بنه ی چیاى ره شه وه هه تا سپیلک و بیخمه و هه تا دهوزتی بادینان... لهو دهشته بلاوبۆته وه و کشاوه...!!

له پاشدان به دهه پینکه نینیتی وشکه وه دهیگوت:

- ده لپن شارێکی ئه وه نده گه وره و فراوان بووه... بووکی به ک ساله ی تیدا بز بووه...!

ئینجا له سەر گێرانه وه ی داستانه که ی خانزاد و میسر سلیمان به گی میران و لهشکری ده ریۆشیت و دهچووہ ناوجه رگه ی رووداوه کانی ئه و سه رده مه:

- که سلیمان به گی میران... داری حوکمرانی سۆرانی گرت ه دست، ئه م شاره ی کرده پایته ختی ولات، خه لکی ولات له ژیر سیبه ری فه رمانه وه یی ئه م میره... به خویشی و کامه رانی رایان ده بوارد...

میریش پیاویتی به ده سه لات و سه ره رز و نازاد بوو، حه زی به پیشکه وتن و ئاوه دانی ولاته که ی ده کرد، به هه موو هیژ و توانا یه وه سه ره خۆیی ده پاراست و به ره ره کانی دوژمنه کانی ده کرد، هه رگیز سه ری بۆ که سیکی بیگانه نه ده چه ماند و رپی نه ده دا بیگانه ده ست بخه نه کاروباری ولاته که ی، هه موو خه لکی ولاتیش... ئه و میره یان خویش ده ویست... به نوینه ری راسته قینه و براگه وه ی خوین دایان ده نا... به هه موو هیژ و توانا یانه وه پالپشتی بوون... ئاماده بوون له پیناوی میر و نازادی و سه ره سه تی ولاتی سۆران... گیان و مال و ئه ولادیان... به خت و فیدا بکه ن.

پوورینه وش... زۆر به تام و تامه زرۆیانه... باسی هه رزانی و خویش گوزه رانی ئه و ولاته ی ده کرد، هه تا له پر دلنی ناسکی هه لده چوو... فرمیسک له چاوه کانییه وه ده بارین... ده نگی ده نووسا... گرینوکانه ده سستی به لاواندنه وه ی میسر سلیمان به گی میران ده کرد و... به سه ر داستانی خانزادا دهچووہ... به ده نگیه نووسا وه که ی! به یته که ی ده گوته وه:

ئه ورۆکه سه ری من دیشی

دلنی من ناگری قه راری

وه ده هاته سه ریاسی ئاوه دانی و پیشکه وتوویی ولاتی سۆران و ده ست ریۆشیتوویی میسر سلیمان به گی میران:

له لایه ک ته سه که ره و عه رزوحال نووسین بوو

له لایینیکی دیکه قۆل به قۆل

ته ته ر په وان ه کرانه...

به خۆم لی ده بوومه سه رکرده

قۆلیکم هه لده دا له بۆ قامچوغه ی موباره ک

قۆلی دیکه یان

له بۆ شه ناغه و گه زه شان ه

قۆلی دیکه ی هه لده دا له بۆ زتی زه هاوی

هی دیکه یان...
 له بۆ سه قز و بانه
 قۆلیک له بۆ شاره زووری... ئه ویدیان...
 له بۆ شنۆ و ورمی و مهمله که ته لاجانه
 سه د حه یف و سه د مخابنی دونیایی
 له پاش سلیمان به گی میران
 وه لات مایه وه به بی خودانه
 له گه ل به یته که ی پوورینه وش... ئیمه... منداله کان گهرم ده بووین... جووله مان تی ده که وت... به
 قونه خشکی ده خزین... ده خزین... هه ره که مان ده یه ویست پتر له پوری نزیک بیسته وه... پووریش له بهر
 فرمیسک رشتنه وه... سه ری ده هه ژاند و باسی راو و شکاری میر و سوارچاکانی ولاتی سۆزانی ده کرد و
 ده یگوت:

میر سلیمان به گی میران گازی ده کرد ده یگوت:
 وهره... له و قۆشه نه ی لی ببه سه رکرده
 هه پروو...

به سه ر به حرکه ی رهنگین دایده
 کووره ی موحه کان
 چریکه ی رکیفان
 دهنگی ته پللی بازی
 له شووری فاتی
 له گه ره که ی به کوچک و به رده
 له باره کی تۆز و گهردیبیان وهرده دا
 هاوارته... له من
 له پاش... میر سلیمان به گی میران
 کوو به فنجانه کی قاوه ی
 ده ست له دوونیایی به رده دا!؟!..

وه به سه ر به یته خازناد و داستانی میر سلیمان به گی میران و ژبانی سۆزان دا ده چوه وه... تا کو
 ده گه یشته سه ر چۆنیه تی کوشتنی میر سلیمان به گ له لایه ن والی به غدا... به فنجانه کی قاوه ی، ئه مه ش به
 پلان و ده سیسه ی «له شکری» ناویک... که جیی بروایی و متمانه ی میر بووه!!
 دهنگی پووری... وورده وورده نه رمتر ده بوو... جار جاره ش دهنگی ده نووسا که ده یگوت:
 - والی عوسمانیان... چهند هه ولتی ده داو پلانی ده گیترا... چ ریگاییتی نه ده دۆزیه وه که به هۆیه وه
 زه فهر به میر بیا!... هه موو فرۆیتلی بۆ له ناو بردنی به فیرو ده چوون... ئه و جا دهنگی بهرز ده کرده وه و به سه ر
 به یته که دا ده چوه وه:

کەس بە رۆمیان نەکا متمانی
 رۆمی... یاخوا چاو... و کوێر بی
 میترچاکان دەپرنەوه لە مەیدانی
 لەجیاتی قاوهی
 ژەهریان دەدانی
 وە لەخۆی دەپرسی:

- بەلام... چۆن دەیتوانی ئەوها بەناسانی زەفەر بەمیر بیا؟... زوو... زوو... سەری دەژاندهوه و وەکو
 دایکیک کۆرپەکە ی بلاوینتەوه... تا هەر بەخۆی وەلامی پرسبارەکە ی خۆی دەداپەوه:

- هەموو خەلکی سۆران و ناوچەکانی دیکە ی ولات... بە پانایی و درێژاییهوه... لە پشت میڕ بوون،
 هەموویان دەست بە شێر و ڕم و خەنجەر نامادەبوون لە ڕیگای میرو پاراستنی سۆران... گیانیان
 بیەخشن، کەواپو چۆن دوزمن دەتوانی سەر بە میلله تیک بچەمینی... ئەگەر ئەو میلله ته یەک قسە و
 یەک ڕیگا و... رهوشت بن؟...

والی عوسمانی بی داد و بی دین... هەر لەسەر خوورەوشتی هەموو والییەکانی دیکە... لەسەر
 رهوشتی هەموو زۆردار و لەخوانە ترسەکان... دەستی بە پیلان گیران کرد دژی میرو دژی سۆران!، ئەو
 زالمە دەیزانی لەمەیدانی جەنگ و ململانێی مەردانە... دەستی میری نەبوو... هەلستا قاسیدیکی بە
 نامە یەکەوه بۆ لای میڕ رهوانە کرد... لەنامە کە لە میڕ دەپاراپەوه:

ئە ی میری گەورە ی سۆران

میری سلیمان بەگی میری میران

ئیمە هەموو موسولمانین... قورعانمان راپەرە

هەموومان بەرز ی ئالای ئیسلامان گەرەکە

ئیمە چۆن برای دینی یەکتربین

هەر وادەبێ برای خۆینی یەکتربین

بەم ڕەنگە بانگهێشتنی میڕ دەکا بچیتە بەغدا... تاکو لەوتۆه خزمەتی بکا و پەویەندی برایانە و
 ئیسلامانەیان بەهێزتر بکەن... بناغە ی دۆستایەتیەکی پتەو لە نیوان ولاتی سۆرانی موسولمان و
 بابلعالی خەلافەتی ئیسلام... لە ئەستەمبۆل... دابڕیژن!!

والی درنده و فیلباز لە نامە کەیدا بۆ خزمەت میری نووسیوو کە:-

ئەو ویست و فەرمانی خەلیفە و ڕەهبرە ی ئیسلامە و جینشینی پیغەمبەر و سولتانی موعەززه مە،
 ئەگەر میری گەورە نەتوانی تەشریف بینیتە بەغدا... ئەوا والی... واتە بەنده دەبێ بەخۆی بچیتە هەریر و
 لەوئ بەدیداری میڕ موشەررەف بی و پەیمانی ئیسلامەتی و دۆستایەتی پیکەوه بەناوی حەزەرەتی سولتان
 بیەستن!!

پووربەنەوش... ئاهیتی گەرمی دەخواردوه و لەبەر خۆیەوه دەکەوتە گلەبی؛ وەکو بەرامبەر مییر
 سلیمان بەگی میران دانیشتی و ئامۆژگاری بکا و هۆشیاری بکاتەوه و... پیتی بلتی:

- نەچیتە دوو بانگەکە ی ئەم حاکمە رۆمییه!

- نه چپته... دوو... بانگه... نه وه... بانگ نیبه... نه وه لوورانی گورگه!

وه به سهر بهیته که دا ده چوه وه:

کهس به رۆمبیان نه کا متمانی

رۆمی... بی قهولن... بی قه اران... بی نه مانن

به پیغه مبهری ئاخ زه مانن

ئینجا له سهر گپرانه وهی سه ربورده وه داستانه کهی به رده وام ده چوه وه:

- میسر... که نه و نامه بهی والی عوسمانی پی گه یشت؛ سهری له قسه لووس و چه وره کانی والی

سورما... تا ماوه بیته لیکه ده دایه وه له گه ل خوی یه ک و دووی ده کرد... بیری ده هینان و ده بپردن... و

له گه ل خوی ده و او:-

- هه موو والیه کان و فه رمانده کانی عه جه مان... بی نه مان و درۆزن و سته مکار بوون!

که مندال بووم... له نیوان هه ر دوو کۆله گه کهی هه یوانی پیش مالمان ده وه ستام، سه بری بارانم ده کرد، تا ئیمه رۆکه ش دهنگ و دیمه نی باران خۆشیتیک ده داته له شم... کامه رانیته ک... ده خاته ناو گیانم، نه گه ر رۆزیش هه تا و بوايه... نه و ده مروانیه جولانه وهی خه لکه کهی له سهر شه قامه که... یان له ناو کۆلانه کانی گوند ده جوولانه وه... به تایبته نه وانه ش که له سه ربانی خانووه کهی مه لا حه سه ن کۆده بوونه وه... و نه وانیش ده جوولانه وه و یه کتریان ده واند و یاریان له گه ل یه کتر ده کرد به لام نه مده زانی چییان ده کردو چییان له گه ل یه کتری ده گوت!!

ئیه واره بیته کی نه و رۆژانه، رۆژ... هیشتا ناو نه بیوو، ده رویتشیکه که له گه تی میزه رسی پی رووپانی ردین دریتی عه باشۆری ده ف به ده ست له سه ر بانه که راوه ستا، تووره گه بیته کی گه وره ی به لاملیه وه هه لواسی بوو، گۆچانیته کی دریتی به ده سه ته وه بوو، له هیکه را... له ناو گوند په یدا بوو... له سه ر بانه که... راوه ستا... نه و کاته خه لکه که بانه کهی چۆل کرد بوو!!

مام ده رویتش... تووره گه کهی لیک کرده وه و له سه ر زه ی داینا، رووی ده می کرده گوند... به ره و ژوو ر ده یروانی و سه ری به رزه کرده وه... هه تا تیره ده بوو سه بری چیا به رزه ره نگینه کهی ده کرد... رووی بۆ ناو چه مه که ده سوو پرانده وه و ماوه بیته کیش له و ده ریا سه وزه... وه را ده ما... نه و جا سه بری لای راستی و لای چه پی ده کرد و بۆ هه موو لایته کی گوند ده یروانی...!

من... چه بوومه ناوین هه ر دوو کۆله گه کهی پیش هه یوانی خانووه که مان، مندالانی گوند رایان ده کرده سه ربانی خانووه کهی مه لا حه سه ن، من... خۆم خزانده بوو ناو هه ر دوو نه سه توونده که... سه رم بلند کرد بوو... چاوم له ده رویتش ئالاندیون... له سه ر سوانده ی بانه که راوه ستا بوو؛ سه ری بۆ هه موو لایته کی خۆی ده سوو پرانده وه... تووره که کهی له سه ر ملی کرده وه... له سه ر زهویه که رایخست... گۆچانه درپژده کهی له سه ر تووره گه که دانا، ده فه کهی له لاشانی کرده وه و رۆخیتیکه گرت... رای وه شانده و به رزی کرده وه... رای وه شانده وه... زرینگه له پله کانی ده فه که وه ده هات، ده فه کهی خسته ناوین هه ر دوو له پی دهستی:

دنگ... دنگ... دنگ!!

ده فی لی ددها، له پر له ناو ده ف لیدانه وه... دهنگی ده رویتش به رزه بووه و دهستی به بهیت خوتیدن کرد:

هه ی گول هه ی گول... گولی من کوانی

ناغام شیخ سه عید... قوتبی سلیمانی

شاخی هه وره مان چهند بهرز و کۆمه
 شیخ سه عید... هه یرۆ یه خسیری رۆمه
 هه ی گۆل هه ی گۆل بهری به بانی
 قورعان ده خوینی شیخ له سه ر پانی
 فرمیسک ده باری وه کو بارانی
 شیخیان شه هید کرد جه ژنی قوریانی
 له گه ل دینگه ی دهف و دهنگی دهرویش... خه لک له زارکی خانه کانیان ده رده په رینه ده ره وه،
 هه ندیکیان شتومه کیان به دهسته وه بوو بوو دهرویشیان ده برد، دایکم له که ندوو که ی بنه بانی
 ژوو ره که مان... له نگه ریپک ساواری ده رهیتنا... هاته به رده رگا... پیتم گوت:

- دایه... ئه وه بوو مام دهرویشه؟
 - بیته دایه... بیته من بوو بیهم!
 له نگه ریبه ساواره که ی نه دایه من... به دهنگیکی نووسا و گوتی:
 - نا رۆله... نا... به خۆم بوو ده بهم!

لای وابوو له ریگا لیم ده رۆی... من هیشتا مندال بووم، دایکم به خۆی ساواره که ی هه لگرت... چوو
 سه ریانه که... نزیک مام دهرویش له نگه ریبه ساواره که ی خسته ناو تووره گه ی دهرویش، خه لکی دیکه ش
 وه ک دایکی منیان کرد، مام دهرویش... ناوه ناوه ناویری له خه لکه که ده دایه وه له وانیه شتومه کیان بوو
 ده خسته ناو تووره گه و... هه ر گۆزانی ده گوت:

هه ی گۆل.. هه ی گۆل.. گۆلی من کوانی!..
 له مابه ینی هه ولیر و پرد
 مالی ویرانم شیخ سه عیدیان برد
 له مابه ینی هه ولیر و موسل
 ریگا ده چینم به دار و به گۆل
 شیخ پیی دا پروا بوو شاری موسل
 هه ی گۆل هه ی گۆل گۆلی من کوانی
 شیخ سه عیدیان کوشت جه ژنی قوریانی
 تاغام شیخ مه حموود... شیخ سه عید کوانی
 دایکم.. به چاوی فرمیسکاوی ده گه رایه وه!..
 دایکم... ده گریا، نه مده زانی بوو چ ده گریا، رام ده کرده لای دایکم... لچکی چارۆگه که م ده گرت... خۆم
 پیته ده نووساند... لیم پرسی:

- دایه... ئه و مام دهرویشه کییه؟
 - بوچی دهف لی ده دا؟
 - مام دهرویش چی ده لی... بو هاوار ده کا... دایه؟

دایکم... دەستیکی وەسەری داھێنام... بەدەنگیکی گریزۆک پینی گوتم:

- ڕۆلە مام دەرویش پیاوی خوایه، بەیتی شەھید کردنی شیخ سەعید... دەخوینیتەو!

وہ لەبەر خۆیەوہ لیوی دەجولاندەوہو دەیگوت:

- کافر... بێ دین... ئەو ڕۆمیپانە کافر... خودا لییان قەبوول نەکا!

دایکم دەستی گرتم... لەبەر دەرگای خانووەکەمان... لەبەن ھەیوانەکە... ڕاوەستاین، ئەو دەگریا... منبیش سەیری دەرویشم دەکرد، لەناو دلی خۆمدا منگە منگم لیوہ دەھات، ھەر ئەوئەندەشم دەزانی بلتیم و... بلتیمەوہ:

ھە ی گۆل... ھە ی گۆل.....

پوورینەوش... لەسەر گیتراوەی بەیتی خانزادو میر سلیمان بەگی میران... بەردەوام بوو، باسی چوونی میری دەکرد بۆ لای والی عوسمانی لەبەغدا... دەیگوت:

- لەو کاتە ی میر بیری لە نامەکە ی والی دەکردهوہ و گوفتو لوفتی لە نامەکە دا... ھاتبو... ھەموو سەری لی شتیاوون... لەو کاتە لەشکری لەمیر دیتە ژوورەوہ، میر... چونکی پروایی زۆری بە لەشکری دەکرد... چۆنیتە نامەکە ی والی عوسمانلی و ھەروا دوو دلی و گومانی خۆشی بۆ ئەو پیاوہ ئەمیسنداری دەگیتیتەوہ و داوای لی دەکا ئەویش لەم ڕووەوہ ھەر بیرو ڕایەکی ھەیتە... بەمیری بگەینە!

لەشکری... بەبێ بیرکردنەوہ و... وەستان... بەمیر دەلی:

- قوربان... بەجوانی نابینم دەعوەتی خەلیفە ی ئەستەمبۆل و... جینشینی پتەمبەری خودا... ھەروا بانگەکە ی والی بەغدا... ڕەت بکەینەوہ!...

وہ بەمۆنیبەوہ گوتی:

- ھەر بۆ ئەوئەوہ... کە گەورەیی و دەسەلاتی خۆت ئاشکرا بکە ی ئەوہ راست ترە کە بەدوو بانگەکەوہ بچی... ھەتا خەلکەکەش... عوسمانیەکانیش... بزانی میری گەورە ی سۆزان کتیبەو چ پیاوتیکە!! چ پیاوتیکی بەجەرگ و نەترس و بەھێزە!...

بەم ڕەنگە... لەشکری... میر بەوہ رازی دەکا بچیتە بەغداو خۆی بەھاوئێژتە تۆزی پیلانەکە ی والی عوسمانیەکان. پوورینەوش وەک زگ سووتاو سینگی خۆی دەکووتا بەبەری دەستی لەلارانی خۆی دەدا و بە لاواندەوہ دەپرسی:

- کێ دەیزانی لەشکری خائین و خۆفرۆشەو قەستی لەناو بردنی میر دەکا؟

- کێ ئەو چاوە کۆردەکا تەوہ کەتاوی لی دەخواتەوہ؟

- کێ ئەو مەمکە دەپری... کە بەشیرەکە ی فرچکی گرتووە... پتی ڕاوەو گەورە بووہ؟

وہ ھەر بە خۆشی وەلامی پرسیارەکانی دەدایەوہو دەیگوت:

- کەس... مەگەر یەکیکی بێ ئەمەگی... حەرام زادە ی... سپلە ی وەک لەشکری!

ئینجا پووری بەدلیکی شکاوەوہ بەسەر بەیتەکە دا دەچووەوہ:

- کەمیر سلیمان بەگ دەگاتە کن والی بەغدا... زۆر بەخیری دین... بەگەرمی پیشوازی دەکا... بە تەپل و موسیقاو کە ڕەناوہ... لەشکرەوہ... بەپیریوہ دەچی... پتر ڕیزی لی دەنی، چونکی میر مۆیەکی

نازدارو لئ وەشاوہبوو... والیش بەقەبۆل کردنی میوانداریەکە ی زۆر دلخۆش بوو... وەدەهات ئەو گەردە ی لەسەر دلی نیشتبوو... ئەو گومانە ی لەمیری دەکرد... بەو چوونە ی میرو... ھەمووی لەسەر دل برەو پیتە وەو دلی لەمیر پاک بکاتەو، لەگەل خۆیدا لیتی دەدایەو:

- میر... ئەوھانیە؟... وەکو دووروو... و... ناپاکەکان باسیان بۆ ھیناوم؟

بپاریش دەدا کە چۆنیەتی راستەقینە ی میر بە خەلیفە ی ئەستەمیۆل رابگە یەنی... ھەر وەھا میریش بەریزترو بە خەلاتیتی زۆر گەورە و گران بۆ ولاتی سۆران بەری بکاتەو!

لەشکری... دلپیس و نەگریس کە ئەم ئەنجامە ی بەیەکتەری گەیشتنی میرو والی دەزانی و دەبینی... دەپەشوکی... سەری لئ تیک دەچی و لەگەل دەروونی رەشی خۆی دەوئ:

- قەت نابێ ئەمە وایی!

- چۆن ریسەکەم لئ دەپیتەو خوری؟

- من... چیم چاندوو... چی دەدوورمەو؟

لەشکری ناپاک ئەوھا لەگەل خۆی دەدواو بیرو دەگوشی بەھەر نرخیک بی واکا دلی لە میر... کرمی بکا و بناغە ی دۆستایەتیە کە یان ھەلشەکی... و تەم و مژ لەئاسمانی روونی پەبوەندیە کە یان پەیدا بکاتەو!.. لەشکری... شەویکی تاری... وەک دەروونی خۆی رەش... ئۆقردی لئ ھەلدەگیری... خۆی دەگە یەنیتە سەر لەشکرە کە ی والی عوسمانی... ئەو سەر لەشکرەش ھاوکوفی لەشکری بوو... وەک ئەو... پیاویکی درندەو پیس و تەماحکارو بەدخوو بوو... وە لەرپگای ئەو سەر لەشکرەو خۆی دەگە یەنیتە لای والی عوسمانی و والی تئ دەگە یەنی کە:

- میر سلیمان بەگ پیاویکی سەرکەشە... مرۆییکی کەللە رەقە و بەغەرەزە لەخۆیایی!

وہ بەوالی دەلی:

- ئەگەر ئیمرو قسەکانی میر... گفتوگۆیە کە ی خۆش و بەرامبەر بە جەنابان زمان شیرینە... سوپەینی کە دەگەر پیتەو سەر خاکی سۆران... لەخەلیفە یاخی دەبی و دۆژمانیەتی عوسمانلیەکان دەکا... چونکە میر دۆستی حاکمی عەجەمانەو ھەر لەکۆنەو بەنەمالە کە یان دۆژمنی عوسمانلی بوون...!

لەشکری... والی عوسمانلی وەھا تێدەگە یەنی... کە گەر پانەو ی میر بۆ سۆران، مەترسی زۆری بۆ خەلافەت تێدایە!

والی... ھەوێل جار بەقسەکە ی لەشکری پێدەکەنی و دەلی:

- بەلام میر سلیمان پیاویکی لیتھاتووە... ماقوولە... مەندو لەسەر خۆیە ھیتنە... روو... و رەوشتی ئەو دەگە یەنی کە مرۆییکی راستگۆو بی فرۆ فیلە.

لەشکری بەو دلە ی رەشپەو... بەو نەوسی پر لە کینەو رکەو... بۆ والی دەچە میتەو دەستی لەسەر سینگی دادەنی و دەلی:

- قوربان... ئەتوو میر وەکو من ناناسی... میر سلیمان بەگ پیاویکی مۆنە... نە یارە...

بی ئەمانە وەکو مارە

چەند بەروالەت نەرمە

ئەوئەندەش لەخۆیایی و کەللە گەرمە

بئی مه دده
 بئی بنیته وه سه ر خاکی سۆران
 به لام ئیمیرۆ چاری نییه... زهرووره
 پیتان وهدا!!
 له خاکی باب و باپیرانی... دووره
 وه به ته و سه وه به والی عوسمانلیان دهلتی:

- جه نابی والی... میر نهو هیمنی و رهوشت بهرزیهی که ئیمیرۆ دهینوینتی... هه ر بۆ نهو دیه تی رینگای
 گه رانه وه بۆ خۆی خۆش بکا!... وه به مۆنی به والی دهلتی:
 - گه ورم... میر قسه ی خۆشن... نهو ره راسته... به لام ئایا قسه ی خۆش حیسابی له سه ره?... خورد
 ده کرتته وه؟

وه دووباره ی ده کاته وه که نه م میره سه رکه شه... هه ر پیتی بکه ویتته وه سه ر خاکی سۆران... ئیدی نه
 نه توو ده ناسی و هه زار خه لیفه و سولتان به کوژکه ئاوکی سارد... ده کرتی... به لام ئیمیرۆ که که پیتی له سه ر
 خاکی خۆی نییه... ده زانی چی پیتی شله و... نهویش شل ده نوینتی، هه ر کاتیک پیتی بکه ویتته وه سه ر خاکی
 نیری سۆران... نهوا نهویش ده بیتته به رانه کیتی و هه وای کویتستان وای لی ده کا له گه ل ئاسمان شه ره قوچ
 بکا.

له شکر... ناپاک و بئی نه مه ک... که به م ره نگه والی عوسمانلی فیت ده داو له میری سۆران ده یخاته
 گومان، به ووردی چاوی له والی ده بری... ده به وئی بزانی ئاخو قسه کانی چه ند کار ده کاته سه ر والی!... بۆ
 پتر هارکردنی والی پیشنیار ده کا و به والی دهلتی:

- بۆ تاقی کردنه وه ی میرو ده رخستنی راستی و ناراستی قسه کانی من... فه رمان بده مشتیک له
 خاکی سۆران... له ژیر نهو مافووره ی میر له سه ری داده نیشتی... رابخه ن، نهو جا بۆت ساغ ده بیتته وه که چون
 میر هه ر بۆنی خۆلی سۆران بکات... چون له که لله ی ده داو غروور ده بی... ده یگری... نیر ده بی... قسه ی
 توند ده کا... ده ست به هه ره شه و سه رکه شی ده کا.

والی عوسمانلی... هه ر چه نده قسه کانی له شکر ده یخه نه گیتزه لوکه ییکی سه ر لی شیتوان و
 گومانیکی له ق... به لام هه ر له سه ر خوو... و رهوشت و نه فسیه تی هه موو والیه کانی دیکه... ده ماری
 خراپه کاری ده بزوی، ده نیری چه ند مشتیک له خاکی سۆران... له ژیر نهو رایه خه بلا و ده که نه وه... که میر
 له سه ری داده نیشتی!.

بیتگومان میر ئاگای له م پیلانه حه رام زادانه ی له شکر نییه، هه روه ها له وه ش بئی خه به ره که والی
 عوسمانلی تا چ راده بیتک گه وچ و نامه رده دوو دلله و حه ز له خراپه کاری ده کا، میر (له پشت به ردی
 که ره)... کاتیک له شکر ده چیتته لای و پیتی دهلتی:

- میری میران... ئاگات له خۆی... والی و سه ر له شکر تورکان... خراپ فیکر ده که نه وه و له وانه یه
 هه ولی کوشنتت بدن...!! میر... له و قسه یه ی له شکر سه ری سو رده میتنی و پیتی دهلتی:

- به لام له شکر... وه کو له گو فستار و ره فستاری والی دیار ده دا. وئی ناچی نه م والیه ش وه کو
 والیه کانی دیکه ی عوسمانلی... خراپ و خوین ریژ بی!... به تاییه تی له گه ل منیک که میوانی نهوم و
 به پیتی خۆم... به هه موو دلئسافی و دۆستایه تی له دوو بانگه که ی هاتووم!...

لهشکری دهلتی:

- بهلام قوربان... ئەتوو بهخۆت لهمن چاکتر ئەو عوسمانلیبیانه دەناسی...

دهزانی چەند بێ ئەمان... چەند ستهمکارن

چەند بێ وهفاو قهول و قهراون

چەند کهچ و ناراسن

بێ دین... خوانه ناسن

وه بهمیر دهلتی:

- دهبێ حیسایی ئەوه بکهین که ئەم والیهش له دهستی دێ خراپهت لهگهڵ دا بکا!

- ئەم جوژه درندانه... دەم و دلێان بهک نییه... جیگای متمانه و پشت بێ بهستن... نینه...!

میر... بهقسه کانی لهشکری زۆر دلگیر دهبێ، دهکهوێته دهریای بێرکردنهوه بیتی قوول، دهگهڕێتهوه

ناو رابوردووی ولاته کهی... رابوردووی باب و باپیرانی، ناهێکی درێژ ههڵدهکێشی... له بهر خۆیهوه

خۆی ده دووینێ:

- گه لێک له باب و باپیرانمان... له ناودارانێ میلله ته که مان... به فرویتل... بێ ئەمان و ئەمه کی و

نامه ردی ئەوانه... له ناوچوون، دوور نییه لهشکری راست بکا... والی لێی دهوه شیتتهوه... بیری خراپیش بو

من بکاتهوه...!

به م پهنگه... میر دوودل دهبێ... گومان دهکهوێته دهروونییهوه، له لهشکری ده پرسن:

- باشه... لهشکری... ته گبیر؟

وه پیشنیار دهکا که:

- ئەگه ئەم والیهش... وهکو ئەوانی دیکه... ناراس و خوانه ناس و بێ قهول و قهراون دهچوو...!

دهبێ ئیمه چۆن شتیکی ودها بکهین... دلێ ساف ببیتتهوه... واز لهبیری رهش بهیتنی!

لهشکری... له وهلامدا بهمیر دهلتی:

- قوربان... ئەمانه نازانن میری سۆزان کیه، له وهش خافلن که میر سلیمان بهگی میران... به ئەوان

ناخوێ، و تهوانای ئەوهی... ئەگه کار گهیشته رادهییک... تهوانای ئەوهی ههیه بهرگری لهخۆی بکاو

ولاته کهی بیاریزی!

وه له بهر خۆیهوه قسه دهکا و ئەوهنده دنگ بهرز دهکاتهوه... که بگاته گوئی میر:

- دهبێ بهرهنگیک ئەو راستیهیان تی بگهیهن... که بزائن... چ رهنگه...! دهبێ ترس بخهینه ناو

دلێانهوه... دنا ئەمانه کافرن... بێ دین و بێ ئەمان... ئەمانه دهروونیان وهک ههوری زستان رهشه...

وهک ناوی گۆمی پیس... بۆگهن و لیخن و شیلوه، ههوری رهش چۆن سپی دهبنهوه؟... ناوی گۆمی

لیخن... چۆن پاک و ساف دهکریتتهوه؟

روودهکاته میر و دهلتی:

- ئەمانه دلێان له کوێ بوو...! تا میر چاکی بکاتهوه؟

میر... که هتواری، دهچیتتهوه، وه تاخی والی و لهروخ والی لهسهه ئەو مافووره دادهنیشی و که بۆ.

ئهو ترخان کراوه... بیری ئالۆز دهبێ... ته م و خه مییک تانهیان بهسهه روو و دلێدا... دهکیتشن، وهکو

پوڙانی رابووردو... گهش نامینتی و بزه لهسه زاری پهرت دهبی، فیکر لهوه دهکاتهوه که چۆن دهتوانی دلی والی ساف بکاتهوه و تیبی بگه یهنی که... ولاتی سۆران... هه رگیز بییری ئه وهی نه کردوو تهوه... شه پوشۆر له گه ل عوسمانلیه کاندایا... هه تا له گه ل عه جه مانیشدا... به ریا بکا، مادام ئه مانه دهست دریتی بۆ سه ر خاک و هاوولاتیانی سۆران ناکهن... ئیتر دلنیابن که سۆران پرکیشی له کهس ناکا و... به نارپه و نازاری که سی نه داوه... نایدا، هه ز به کوشتارو رووخاندن ناکا... به تاییه تی له گه ل عوسمانیه کان... که خه لیفه ی ئه سته مبول له جیگای پیغه مبه ر دانشتووه و جه نابی والیش... له چاکه و رویتی خوش و ریز به ولاده... روویکی ترش... یان نیشانه ییکی ناپیاوه تی... یان خراپه ییکی به رامبه ر به میرو ولاتی سۆران لئ دهر نه که وتووه!

میر... له ناو قوولایی ئه م بییرانه و له ژیر پالته په سستی ئه م جۆره لیکدانه وه و ئه و بییره ئالۆزانه ی که له شکر خستوو نیه میشکی... دامابوو... رووگرژو نائاسایی دههاته به رچاوی والی و دانشتوانی دیوه خانه که ی!

میر... سه بارهت به و چۆنیه تیه ی دهوریان دابوو... له میشک و دهروونیدا جیگیان گرتیوو... ناهقی نه بوو دایمینی یان رووی گرژ دیار بدا یان به تالی بناخه وئ... به کزی و دلته نگانه په فتار له گه ل والی و جه ماعه تی دیوه خان بکا.

والی که ئه م گۆرانه له میر به دی دهکا... لئی ده که ویتته گومان و دوو دلی، پروایی به قسه کانی فه رمانده که ی خۆی و له شکر ناپاک دینی و بریاری له ناوبردنی میر ده دا، له ناو گهرمه ی و توویژو سوچه ت... چاوتیک له قاوه چیه پیپا کوژه که ی هه لده ته کینی... که قاوه به سه ر میوان و دانشتوانی وه تاخی والی داده گپری قاوه که ی میر ژه راوی بکا!

پوورینه وش... له گپیرانه وه ی به یته که ی خانزاد و له شکریدا... که ده گه یشته چۆنیه تی کوشتنی میر سلیمان به گ... دلته نگ ده بوو... هه ناسه ی ده گپیرا... دهنگی ده نووسا... رۆتدک له چاوه کانی ده بارین... هه روه کو مه تی میری له پیش چا و راکشایی... ئه وها خۆی ده هه ژانده وه و میری سۆرانی ده لاوانده وه:

هاوارته له من

له پاش میر سلیمان به گی میران

کوو به فنجانه کی ژه هرئ

دهست له دونیایی به رده دا

وه له ناو لاواندنه که وه... نه رم نه رم... به هه ر دوو دهستی ران و سینگی خۆی ده کوتا... و... به ده نگه نووسا وه که ی ده یگوت:

سه د حه یف و سه د مخابنی دونیایی

له پاش میر سلیمان به گی میران

ولات مایه وه به یخ خودانه

زۆریه ی ئه و شه وانیه ی... پوورینه وش... ئیمه... مندالانی گه ره کی کۆده کردینه وه، ئه م به یه ت و داستان و سه ریووردو هه قایه تانه ی بۆ ده گپیراینه وه... خاله مین و خالۆژنیشم... ئه وانیش و ده کوو ئیمه... له دوره ی پووری خۆیان کر ده کردو گو تیان بۆ شل ده کرد، کاتی له گپیرانه وه ش ده گه یشته جیگیاییکی دیار... هه ندیک بۆی ده وه ستا و هه قایه ته که ی ده بری تا هه ناسه یییک بخواته وه و به هه سیته وه، خالۆژنیشم ناوی

رێک نەدەکهوتن... مەسەلەى لەشکری بوو، خانزاد بە تاقیکردنەوە دووری بینی خۆی... بۆی پروون ببووه که ئەم لەشکرییە... هەر چەند سوپاسالاری میبیری... برابیش بەلام پیاویکی ناراست و بەدخووه و لیبی ناوەشیتەوه ئەوها جینگای پروایی میسر بێ و لەشکری سۆزانی بخریتە بەردەست، زۆر جاریش ئەم راستییە بە پرووی میسری برای دادەدا... بەلام میسر چونکی فرە لەشکری خۆش دەویست و هەر لە مندالییەوه پیتکەوه گەوره ببوون... بۆیە بە مرۆیەکی دلپاک و نازاو دەست پاکى دادەنا، هەرگیز گومانى لێ نەدەکردو ئەم پروایییەشى بە لەشکری وای لیکردبوو بێ بەک و دوو ئەم پایە بلندەى پێ ببەخشێ و لەشکری سۆزانی بخاتە دەست، هەر که خانزاد هەولێ دەدا میسر لەو پیاوه دوو دل بکاو لە چۆنیەتى راستەقینەى لەشکری هۆشیاری بکاتەوه... میسر... دەستیکى برابانەى پر لە میهرەبانى بە لاملى خانزاد... دادەهیتاو دەیکردە گالتەو مەسەلەکەى تەپس دەکردو دەیگوت:

- دەى... دەى... خوشکۆک دلت ساف بێ، دلێ ناسک و پاکت... غەرەزو رک ناگریتە خۆی، کینە... گەرد دەخاتە سەر ئەو دلێ پر سۆزەت!

پاشدان بەگویتیدا دەچریاند:

- ئەم پیاوه لە مالى ئیمه گەوره بووه... باوکمان بەختیوى کردووه... بالێ باوکایەتى بەسەردا کیشاوه... واتا وەک ئیمه حیسابى کردووه، لەو پیاوانە نییە گومان... لەراستى و دلسۆزیان بکەین.

بۆ خانزادى دووبارە دەکردهوه که زۆرجار بەخۆی لەشکری تاقى کردۆتەوه و ئەنجام بۆى ساغ بۆتەوه که مرۆییکى راستگۆ و راست رۆیەو خاوەن خووو رەوشتیکی بێ گەردە.

بەلام خانزاد هەرچەندە دەیزانى که میسری برای لەم پرووه قەناعەتیکى بۆ خۆی پەیدا کردووه نەیدەتوانى لەم قەناعەتە بیگیترتەوه دواوه... هەرگیز وای نەدەکرد... که میسر وا هەست بکا پیتی سەلماندووه که لەشکری پیاویکی پاکەو شایانى ئەوهیە تا ئەم رادەیه جیبى پروایی بێ.

میسر... وەبەرگوتی کەوتبوو که لەشکری خانزادى خۆش دەوی و خانزادیش ئەوى خۆش ناوی و بە چاویکی سووک سەیری دەکا، هەر لەبەر ئەوه وای لیک دەدايهوه که رکی خانزاد لە لەشکری سەبارەت بەو هۆبەوهیەو لە کانگای دلشیشیهوه هەزى دەکرد... خانزادیش لەشکری بویستیا... چونکی بەرای میسر هەر چەندە لەشکری پیاویکی میرزادەو لە فامیلیاییکى دیار نەبوو... بەم پیتەش شایانى خانزاد خاتوون نەبوو... بەلام هەر لەبەر ئەوهی ئەم پیاوه پەرودەى بنەمالەى سۆران بوو... و... جیبى متمانەى میرو سەر لەشکری سۆران بوو... ئەویش... ئەو دەسەلات و جینگا بەرزەى پێ بەخشیبوو، وه هەر لەپیتناوی بەرژەوندی ولاتیش... میسر... بەوه رازی بوو... تا رادەبێک لە دلشیدا پیتی خۆش بوو خانزادى خوشکی ئەویش بەوه رازی بێ کەبێن بە هاوسەرى یەکدی! بێن بە هاوسەرى لەشکری، میسر... هەر جارەى بیرى لەو مەسەلەیه دەکردهوه... لەگەل خۆی دەدواو بەخۆی دەگوت:

- ئەگەر خانزادو لەشکری بینه هاوسەرى یەک... ولاتى سۆران بەهێزتر دەبێ!

وه زۆر پەرۆشى ئەوه بوو که خانزاد تا ئەو رادەیه رک و کینەى لە لەشکری هەلگرتووه... تەنانەت هەز بەوه ناکا ناویشی لەپیش بەیتندری، میسر... بەو چۆنیەتیه دلتهنگ دەبوو... نەشى دەتوانى شتیکی وا بکا دلێ خانزادى خوشکی پێ برینداربێ، لەبەر ئەوه لەم پرووه قسەبێکی نەبوو... تەنیا ئەوهشى لەبەر دلێ گران دەهات که خانزاد بێ پسانەوه... لەشکری دەشکینیتەوه و هیرشی دەباتە سەر... هەولیش دەدا که لەپیش دلێ ئەوى بخات و وای لەسەر بدوی که مرۆییکى ناراست و ناپاک بێ لەگەل میسر و ولاتى سۆرانیش بێ بەختى لێ بوەشیتەوه.

پورینه‌وش... دیسان سه‌ری هه‌لده‌بریه‌وه... رووی له ئیمه منداله‌کان ده‌کردو ده‌ی پرسیه‌وه:

- دیتتان چۆن دلێ خانزاد خه‌به‌ری پێ دابوو که ئەم پیاوه چهند ناپاک و دل‌ه‌شه؟

وه ئاهێکی درێژی هه‌لده‌کێشایه‌وه به‌ ده‌نگه‌ ژه‌نگاویه‌که‌ی ده‌یگوت:

- خۆزیا... راستیی له‌شکری به‌دغه‌... وه‌کو بۆ خانزاد خاتوون... ئاشکرا ببوو... ئه‌هاش له‌بۆ مێر ساغ ده‌بوه‌... ئه‌وساکه‌ش مێر... ئه‌ها به‌نامه‌ردی نه‌ده‌کوژا!!

ئیمه... منداله‌کان پتر په‌له‌ی ئه‌وه‌مان بوو که پووری ئه‌نجامی کوشتنی مێر... سلیمان به‌گی مێران و رووداو‌ه‌کانی دوا‌ی کوشتنی روویان داوه‌ بگێرته‌وه، وه‌کو بلایی دا‌پیره‌ش هه‌ستی به‌و ئاواته‌ی ئیمه‌ کردبێ... ئەم لایه‌نه‌ی هه‌قایه‌ته‌که‌ی بریه‌وه و پتر له‌سه‌ری نه‌رۆیشت و... هاته‌ سه‌ر باسی خانزاد و ئه‌و قه‌وما‌نه‌ی دوا‌ی ئه‌و تاوانه‌ی له‌شکری و والی عوسمانلی... به‌سه‌ر ولاتی سۆران دا... راپوردن.

پورینه‌وش... گێرایه‌وه‌و گوتی:

- که سلیمان به‌گی مێران، له‌لایه‌ن عوسمانلییه‌کان ژه‌هر خواری کرا، له‌شکری نامه‌رد... ته‌رمه‌که‌ی

میری هه‌لگرت و به‌سه‌رشۆری به‌ره‌و هه‌ریر گه‌رایه‌وه، پێش ئه‌وه‌ی بگاته‌وه‌ هه‌ریریش... کۆته‌لێکی گه‌وره‌و پێ هه‌بیه‌تی بۆ ته‌رمه‌که‌... هه‌لکرد، که‌ گه‌یشته‌وه‌ پایته‌ختی سۆران... به‌کزی و خه‌مباریته‌کی درۆزانه‌ روویه‌رووی خانزاد خاتوون بوو:

- خاتوونی مه‌زن... ئه‌وه‌ خودا هینابووی، ئه‌وه‌ی خوداش بیک... به‌ به‌نده‌ ناگه‌رپته‌وه.

بهم په‌نگه‌ سه‌ره‌خۆشی له‌ خانزاد ده‌کرد!!

خانزاد خاتوون... به‌ووریایی خۆی... پێش گه‌یشتنه‌وه‌ی له‌شکری و ته‌رمی براهیه‌که‌ی بۆ هه‌ریر... له‌ خه‌به‌ری کوشتنی براهیه‌ی و چۆنیه‌تی کوشتنی... ئاگاداری ته‌واوی به‌ده‌ست که‌وتبوو، بۆیه‌ زوویه‌زوو فه‌رمانه‌روایی سۆزانی گرتنه‌ ده‌ست، سوپای کۆ کرده‌وه و به‌رێک و پێکی دا‌به‌شی کرده‌وه... قۆل قۆل بۆ سه‌ر سنوره‌کانی ولات... به‌رپێی کردن، چه‌ک و جبه‌خانه‌کانی کردنه‌وه‌ به‌سه‌ر سوپا و به‌سه‌ر خه‌لکی سۆران... دا‌به‌شی کردن... چونکی وه‌ها لێکی ده‌دایه‌وه‌ که‌ رۆمییه‌کان... والی عوسمانلییه‌کان هه‌ر به‌ کوشتنی مێر راناوه‌ستن و له‌په‌لاماری سۆران ده‌ده‌ن و قه‌ستی داگیرکردنی ولاته‌که‌ی ده‌که‌ن.

خانزاد... ئه‌وه‌شی بۆ روون ببوه‌وه‌ که‌ کوشتنی مێر و پیلانی داگیرکردنی سۆران... هه‌مووی به‌ده‌سیسه‌و کرده‌وه‌ی ناپاکی له‌شکری بوو... وه‌ گومانی له‌وه‌ نه‌بوو که‌ ئەم ناپاکه‌... هه‌ر له‌پێناو ئه‌وه‌... ئەم خه‌یانه‌ته‌ گه‌وره‌ی له‌گه‌ڵ میری خۆی کرده‌وه... که‌ پاش داگیرکردنه‌وه‌ی ولاتی سۆران و هاته‌نه‌وی عوسمانلییه‌ زۆرداره‌کان بۆ سۆران... ئه‌و خۆی ده‌کرپته‌ مێرو فه‌رمانه‌روا.

ئەم بۆ چوون و حیسابه‌ی ئه‌و ناپاکه‌ش... زۆر زۆر راست بوو، ئه‌گه‌ر عوسمانلییه‌کان خاکی سۆرانیا‌ن خستبا‌یه‌وه‌ ژێر چه‌نگ و زه‌برو زه‌نگی خۆیان... که‌سی له‌ له‌شکرپیا‌ن باشترو هه‌لقه‌ له‌گوتی تر... بۆ ئەم فه‌رمانه‌ نه‌ده‌دۆزیه‌وه‌، له‌شکری دارده‌ستی خۆیان بوو، کۆب‌له و ملکه‌چی ئه‌وان بوو، به‌هۆی ناپاکی ئه‌وه‌وه‌... میری سۆران له‌ناوبردا، هه‌ر ئەم بێ به‌خته‌ش که‌لێنو بواری بۆ عوسمانلییه‌ خۆین رێژه‌کان کرده‌وه... که‌بینه‌وه‌ ناو خاکی سۆران و داگیری بکه‌نه‌وه.

به‌لێ بهم حیسابه‌ی له‌شکری و والی به‌غدا... ده‌بوا‌یه‌ کاره‌که‌ وا بچیتته‌ سه‌ر و پلانه‌که‌یا‌ن به‌و ئه‌نجامه‌یا‌ن بگه‌یه‌نی، به‌لام وه‌کو ده‌رکه‌وت خانزادی سۆران... له‌و پیلان گێرانه‌ زیه‌ک و هوشیارتر بوو... و... بۆ چوونه‌که‌ی ئەم راستتر بوو، ئه‌و ده‌ست و برده‌ی کردی... پێشی به‌و هه‌موو پیلانه‌ گلا‌وانه‌ی

دوژمنه‌کانی سۆران گرت و سه‌ره‌نگونی کردن.

له‌شکری... که تهرمی میر سلیمان به‌گی گه‌یاندوه ههریر، بیرری له‌وه ده‌کردوه که په‌ندیک به‌خانزاد بکاو تۆله‌ی خۆی لێ بکاته‌وه، له‌ژیره‌وه هه‌ولێ ده‌دا هه‌راو په‌شێویه‌کی وا بخاته ولات که ببسته هۆی ئه‌وه‌ی داوای یارمه‌تی له‌عوسمانلییه‌کان بکات و پێگای ئه‌وه بو دوژمن خۆش بکات که له‌ده‌رگای سۆران بده‌ن و ئه‌ویش به‌رچه‌تی ده‌رگایان بو بخاته سه‌ر پشت، ئیدی که ئه‌و کاره‌ساته‌ش قه‌وما... پیلانه‌که‌ی به‌رپیکوپیکی و به‌بێ گری و به‌ره‌لستی ده‌چوه سه‌ر... و به‌ناسانی فه‌رمانه‌وایی سۆرانی بێ ده‌به‌خسراو... ده‌بووه میری میران، رم و شیرو خه‌نجه‌ر... سه‌ریان له‌ژیر پیتی ده‌جه‌مانده‌وه به‌خۆشی و به‌ناخۆشی کړنووشی به‌خانزاد خاتوون ده‌بردو ده‌یکرده که نیشکیکی کۆشک، به‌لام خانزاد له‌م گیله‌ پیاوه ناپاکه... زاناترو دووربێن تر بوو، پیتش ئه‌وه‌ش له‌شکری پیلانه‌که‌ی بخاته کارو به‌یارمه‌تی ناغاکانی ده‌ست بوه‌شێتی، ئه‌و... هه‌موو سنووری ولاتی قایم کرد، قوولله‌و سه‌نگه‌ره‌کانی پر چه‌ک و پساو کردن، له‌شکری... ش... گه‌رپه‌وه هه‌ریر... وه‌های نه‌کرد که پین بچه‌سی... هه‌موو شتیکی لێ ئاشکرا بوو، سه‌ره‌خۆشی له‌شکری قبوول کردو پیتی گوت:

- ئه‌وه‌ی قه‌وما... له‌هه‌موومان قه‌وما، له‌هه‌مووشمان پتر له‌تۆ قه‌وما ئه‌ی له‌شکری... چونکی تۆ له‌ ئیمه... له‌میر نزیکتر و خۆشه‌ویست تر بووی!

خانزاد ده‌یه‌ه‌ویست... له‌شکری به‌پیتی خۆی به‌ره‌و گۆر بکشێ، ده‌جا بابزانی دوایی کاره‌ساته‌که‌ چۆن بوو؟

پوورینه‌وش... لێره‌دا گه‌رمتر بوو... ده‌نگی پتر ده‌کرایه‌وه... به‌سۆزتر ده‌ناخقی:

- خانزادی سۆران... به‌ دلشکاو... به‌ ده‌ستووریکێ ژنانه، پیتشوازی له‌ تهرمی براهه‌که‌ی کرد... هه‌روه‌ها له‌ له‌شکریش! وه‌ها خۆی نیشان ده‌دا که به‌چاوی رێزو سوپاسه‌وه سه‌یری له‌شکری ده‌کا...، سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که توانیویه‌تی تهرمه‌که‌ی میر سلیمان به‌گی برای... له‌ناو دوژمنه‌کانیدا رزگار بکا، وه‌ وه‌ها له‌ له‌شکری ده‌گه‌یاند... که ئه‌م کاره‌ی کاریکێ پالنه‌وانانه و نیرانه‌یه و ئه‌م جۆره کارانه‌ش... ته‌نیا له‌ یه‌کیکی وه‌کو ئه‌و... ئازاو نه‌به‌زو دلسۆز... ده‌وه‌شیته‌وه، به‌م رهنگه‌ دلێ له‌شکری له‌گومان دوورخسته‌وه‌و بو‌ لای خۆی رایکیتشا... وه‌ وه‌های کرد که هه‌رگیز گومانی ئه‌وه‌شی لێ نه‌کا... که به‌تاوانه‌که‌ی زانیبێ، له‌مه‌ش پتر به‌چاویکی وه‌ها له‌ له‌شکری راده‌ما که بیه‌نیتته سه‌ر ئه‌و باوه‌رێ... خانزاد تازه چاره‌ی نه‌ماو خۆش و ناخۆش ده‌بێ به‌میرد و هاوسه‌ری خۆی قبوولی بکا، ئه‌و کاته‌ش ئه‌وه‌ی ده‌یه‌وی ده‌یکاو فه‌رمانه‌وایی سۆرانی... به‌بێ قه‌وه به‌بێ شه‌رو کیشه‌و گێچه‌ل... ده‌که‌ویته ناو باخه‌ل و ده‌ستی خۆی. پاش ناشتنی میر... چه‌ند رۆژیک به‌سه‌رچوو هه‌تا هاتووچۆی خێل و تیره‌کانی کورد... له‌موکریان و له‌ بابان و بۆتان و ئیلام... بۆ پرسه‌ کۆتایی هات، ئه‌وجا خانزاد په‌رده‌ی له‌سه‌ر رووی راسته‌قینه‌ی خۆی... هه‌روه‌ها له‌سه‌ر تاوان و پیلانه‌ درنده‌که‌ی له‌شکریش لادا.

رۆژیک له‌رۆژان... خانزاد خاتوونی سۆران فه‌رمانی دا که ئه‌و کۆشکه‌ گه‌وره‌یه‌ی میر پیتش سه‌فه‌ره‌که‌ی دوایی... ده‌ستووری به‌کردنی دابوو... و... نه‌خسه‌ی بۆ کیتشا بوو... ته‌نانه‌ت ده‌ستبش کرابوو به‌ دروست کردنی و به‌هۆی کوشتنه‌که‌ی کاری لێ وه‌ستیندرا بوو، خانزاد فه‌رمانی دا... ده‌ست به‌ته‌واوکردنی ئه‌و کۆشکه‌ بکه‌نه‌وه، هه‌روه‌ها بریاریشی دا بۆ یادکردنه‌وه‌ی میر سلیمان به‌گی برای... تاقیکی بلنیدیش... له‌پیتش ده‌رگای کۆشکه‌که‌... هه‌لنێ، وه‌ستاو خه‌لفه‌و کرێکار... به‌ردشکین و نه‌قار ده‌ستیان به‌کار کرده‌وه، کووره‌ی قسل و گه‌چ ئاوریان تی به‌ردرایه‌وه، خانزاد خاتوون به‌خۆی سه‌ره‌بره‌شتی

هه‌لکه‌ندن و دانانی بناغهی تاقه قووچه‌کهی کرد، کاتیک بناغهی تاقه‌کەش داپژراو به‌کەم ریزی دیواره‌کهی دانرا... فه‌رمانی دا له‌شکری پهل به‌ست بکه‌ن.

له‌شکری چەند پرکیشی کردو ئاوری له‌ ده‌ره‌ی خۆی دایه‌وه، که‌سیکی به‌رچاو نه‌که‌وت، ئه‌وه‌نده هاوارو بانگی کرد... که‌سیک به‌هاواریه‌وه نه‌هات، خه‌لکه‌که له‌ ناپاکی و بی‌ئمه‌کی له‌شکری ئاگادار بوون، ده‌یانزانی چ که‌تنیکی گه‌وره‌ی کردوه... و تا چ راده‌ییکی ولاتی سۆران و خه‌لکی سۆرانی رووبه‌رووی مه‌ترسی کردوه، ئه‌وان... ئه‌گەر له‌به‌ر خاتری خانزاد نه‌بویه هه‌ر به‌خۆیان لیکیان ده‌کیشایه‌وه و سه‌ریان ده‌په‌راند، هه‌موو پێیان خۆش بوو له‌شکری سزای ره‌وای خۆی وه‌ریگری... چاره‌نواری ئه‌وه‌یان ده‌کرد داخوا خانزادی سۆران چۆن تۆله‌ی میرو تۆله‌ی ولاته‌کهی لی ده‌کاته‌وه و چ سزاییکی ده‌دا.

که له‌شکری‌یان به‌ پهل به‌ستی و زه‌لیلی هینایه‌ پێش خانزاد، به‌ چاویکی خوتناوی و برا کوژراوانه سه‌بریکی کردو بانگی کرد:

- ئی له‌شکری توخودا چه‌یفت نه‌کرد... ئه‌و داری له‌ژێر سیبه‌ریدا... به‌هه‌ساوه‌یی و سه‌ره‌ری ده‌ژیای... ئه‌وها به‌برینت دا؟

له‌شکری تیگه‌یشت که کار له‌کار ترازوه‌... پیلانه‌کهی ئاشکرا بووه... تازه‌ش ئینکاری کردن دادیک نابه‌خشی، ناچار پیتی له‌ گونا‌هه‌کهی ناو به‌ خانزادی گوت:

- هه‌ر چیکه‌ی ره‌وایه... من ناپاک بووم، ره‌وایه‌ چاوه‌کانم بکۆلی... زمانم بیری... ده‌ستم بشکینی... جه‌رگم هه‌لدیری و بیخۆی، ره‌وایه‌ به‌ زیندوووی چاوان که‌ولم بکه‌ی... من ناپاکم... من تاوانبارم... من بی‌ئمه‌کیم له‌گه‌ل میری خۆم کرد!!

وه چاوی بۆ ژێره‌وه... بۆ ژێر پێیه‌کانی دانه‌واندن!!

ئه‌و کاته‌ش خانزاد ئاوریکی له‌ خه‌لکه‌که دایه‌وه، ئه‌هیکه‌ی سه‌رکه‌وتوانه‌ی خوارده‌وه، فه‌رمانی دا که له‌شکری ناپاک به‌زیندوووی چاوان... له‌ناو دیواری تاقه‌ تازه‌کهی پێش ده‌رگای کۆشکه‌ گه‌وره‌که... بگرن!... وه‌ستا و وه‌ستاکار... هه‌ر رۆژه‌ چینیکی دیواره‌که‌یان هه‌لدنا، به‌ به‌رزایی چینی دیواره‌که‌ش... سه‌روسه‌کوتی ئه‌و خائینه‌ دیوار قووتی ده‌دا... له‌به‌رچاو وون ده‌بوو.

له‌شکری... له‌ تاوانه‌کهی په‌شیمان بیه‌وه، هه‌موو رۆژیک هه‌تا وه‌ستاو کرێکاره‌کان ده‌ستیان له‌کار به‌رده‌دا و هیناوه‌ داده‌هات... هه‌ر له‌رۆژه‌هه‌لاته‌وه تارۆزاوا... له‌ناو چینه‌کانی دیواره‌که‌ به‌میری جوانه‌مه‌رگی سته‌م لیکراوی هه‌لده‌گوت... شه‌وانه‌ش هه‌تا رۆژ ده‌بووه... ده‌نگی له‌شکری له‌ چیاو ده‌شته‌که‌وه... له‌گوتی دانیشتوانی شاری هه‌ریر... ده‌نگی ده‌دایه‌وه:

ئه‌ورۆکه سه‌رئ من... دیشی

دلئ من... ناگری قه‌راری

وه له‌گه‌ل لاواندنه‌وه‌ی میرو... باسی ده‌سه‌لات و توانای خۆی... وه‌کو سه‌ر له‌شکری سۆران... ده‌کرد:-

قۆلیکم لی هه‌لدده‌دا له‌بۆ قه‌مچوغه‌ی موباره‌ک

قۆلیکی دیکه‌یان له‌بۆ شه‌ناغه‌وه... گه‌زه‌شانه

سه‌د چه‌یف و... سه‌د مخابنی دونیایی

له‌پاش میرو... سلیمان به‌گی میران

وولات ما په وده... بې خودانه
 رۆژ له دواى رۆژ پيى له تاوانه كې د ه ناو فرميسكى به سهر ديواره كېدا... ه لده رشتن.
 به لى له شكړى په شيمان بووه... به لام پاش نه و كه تنه ي نه و كړدى و له و رۆژانه دا كه خانزادو هم موو
 خه لكى ولات بريندار بوون... له و رۆژه بريندارانه... په شيمانى چ دادى كى ده دا؟
 مير سليمان به گى ميران... گازى ده كړد...
 ده پگړ... له شكړى!
 هو له شكړى... ده ستنى خو... وده
 وهره... له و قوشه نه ي لى بيه سهر كړده
 كورې موحه كان... چريكه ي ركيغان
 دهنگى ته پلى بازان
 سه داي لاوژه بيژان
 له دونيا يى دهنگيه وه ده دا
 هاوارته... له من... سه د هاواره
 له پاش... سليمان به گى ميران
 كوو به فنجانه كى قاوه ي
 ده ست له دونيا يى به رده دا...!
 دا پيره بنه وش... تاما و پيى ك له گيړانه وه ي به بته كې خانزاد و له شكړى ده وه ستا، ناهي كى فينكى
 ه لده مرث... و كو ناوا تى كى نه و به كوشتنى له شكړى هات بې ته دى... حه ماسه ت ده پگرت... دهنگى
 ره وانتر ده بوو... پتر گهرم ده بوو... ه لده ستا يه سهر پاشيان... و كو خو ي خانزاد بې و توله ي براى خو ي
 له و تاوانباره بكاته وه... هاواري وه ستاو وه ستا كارانى ده كړد:
 - ههر رۆژه ي چيني كى ديوارى تاقه كه... دابنين!
 - نه يه لن... تينوو بې... نه يه لن برسى بې!
 هه تا چل رۆژ ته واو بوو... دروست كړدى كو شك و تاقه كه ش... كو تا بيان هات... هه روا له شكړيش...
 له شكړى بې وه فاو ناپا كيش... ستيه رى له سهر رووى ولاتى سوړان و له سهر رووى هه موو زه وى نه ماو
 ره ش بوه وه بوو به په نديكى رۆژگار.
 له دواييشدا دا پيره ده هاته وه سهره خو... هيمن ده بوه وه، به خه مگينى له بهر خو يه وه ده يگوت:
 - نه وى... خه لكى كوشت... خو ي كوشت!
 ديسان دهنگى به رز ده كړده وه... به رووى ئيمه... منداله كان... ده گه شا يه وه كه ده يگوت:
 - نه دى... رۆله كانم... نه گهر دار كرمى له خو ي نه بې... عومرى هه زار ساله!
 - نه دى چا وه كانم... نه گهر له شكړى... جى متمانه و بروا يى مير... ناپا ك نه بوايه... بوچى مير نه وها
 به ناحق له ناو ده چوو!... ولاتيش تووشى ناره حه تى و نه و مه ترسيه گه وره يه ده بوو؟
 - به لى راسته... دار كرمى له خو ي نه بې... عومرى هه زار ساله!

ئەم يادكردنەۋەيە دەپكىتسامەۋە ناۋ گىتزاۋى گەردەلوول و گىتزاۋى ئەۋ رۇژانەي تىدا دەژباين... كە كرمەكانى كۆمەل كەۋتېۋونە جوولەۋ گەرا دانان و لەلاشەي كۆمەلېان دەدا... كۆمەلېان ھەل دەۋەشان دەۋە دەيان رزان دەۋە. ئەۋ كرمەنە بىرى ئەۋەديان نەدەكردەۋە كە خۆشيان بەشېكى ئەم كۆمەلەن... بەشېكى ۋەك سندان پەنماۋ... و بەتەشەنا... لەۋە خافل بوون كە ئەگەر كۆمەل ھەلبوەشېتەۋەۋە بروخى... ئەۋ كرمەنە خۆشيان لەژىر كەلاۋەكانى دەپلېشېتەۋەۋە دەكەۋنە يەكتى خواردن، ۋە ئەۋەديان ناچۈە مېشك كە پارەۋ خۆپەرستى چاۋى تارى كردبوون، دەنا ھەرگىز روونادا كۆمەل ھەلبوەشېتەۋەۋە بروخى... يان لەناۋ بچى... بەلام ئەۋ كرمەنە... دوايى ئەۋ كرمەنە... لەژىر پىنى كۆمەل رەنگ دەداتەۋە!

كاتىك لەۋ قسانەي كاك نافع وورد دەبوۋمەۋە كە لە كۆبوۋنەۋەكانى كۆمەلە شىي دەكردنەۋە... لەگەل خۆم لىك دەدايەۋە:

- مام حاجى چۆن كرم نىيە! كە لەپىناۋ كۆكردنەۋەۋى چەند دىنارىك... لەگەل دوژمنى نەتەۋەۋە نەتەۋەۋە دىن... لەگەل دوژمنانى ئىنسان پىكەۋە... دەست لە گەروۋى خەلكى ولاتى خۆى دەن؟

- مام حاجى... قاتى و برسېھتى لەولات پەيدا دەكات، گەمى لە ناۋچەكەمان نەھىشت، گەنم و دەغل و دانى ھەموۋ ولاتى كرى... بەچوار قات دەپكرى... بەنرخىك دەپكرى... لەرەشوروت و ھەژارى ۋەكو ئىمە... ئەۋانەي كۆمەل دروست دەكەن... تاقتەيان نەبى... توانايان نەبى بەۋ نرە بىكەن، مام حاجى و توفىق بەگ و شىخ قطب الدىن... ئەمانە چەرچىن... چەرچى دوژمن... تاۋانبارن، چەرچى لەشكرى داگىركەرى ئىنگلىزن، گەنم لەزارى مندالەكانى خەلكى ولات دەردىن... بۆ لەشكرى بىگانەۋ... بۆ دوژمن... ۋەپىي دەكەن، ئەم تاۋانە گەۋرەيە دەكەن... تا چەند پولىك پتر بچىتە گىرفانىانەۋە، دوژمنىش بەۋ ھۆيەۋ... بەھۆى برسى كردنى رەشوروت و قاتى لە ولات نانەۋە... بەئارەزۋى خۆى گىرە لە ولاندا دەكاۋ... سەر بەمىللەت شۆر دەكا... دەسلەتتى بەسەرياندا دەشكى!

- بەلئى مام حاجى كرمە... كرمە پىسەيە، كرمىكى كوشندە ژەھراۋيە، ھەقى ھەر ئەۋەيە... كە مىللەت - رەشوروت... پىيەكى توندى لى بختىن... بەخاكەۋە بىكەن بە چلم!

- ئەدى... توفىق بەگ... ئەم كرمە بۆگەنە كە پشتى مام حاجى دەگرى؟... بوۋىتە ھۆى پاشاگەردانى و نالەبارى و لەناۋچوونى ئەم خەلكە بى گوناحە، ئەم ناغايە داردەستەي بىگانەيە... خوزو چەكدارەكانى ۋەك گورگ خستونەتە ناۋ خەلك... خەلكى بى چارە دەدېن، وجودى بازرگانەكانى گىيانى رەشوروتەكان... دەچەسپىن، حاجى و دەۋلەمەندەكان دەپارتىزى... رى بۆ بىگانەۋ بۆ ئىنگلىزەكان خۆش دەكا... تا بەبى كۆسپ و گرى دەست بەسەر ولاندا بگرى و سەر بەخەلك بچەمىنى!!

- توفىق بەگ بە پشتىۋانى حكومت... بەپشتىۋانى حاكەكانى ئىنگلىزو بىگانە، بەدەيان پارچە مولكى خەلكى گوندەكەي ئىمە... گوندەكانى ناۋچەي زەوت كرد، تۆۋى فىستەۋ دوۋبەرەكى لەناۋ خەلكى ولاندا... دەچىنى...، براى بەبرا... بەكوشتن دەدا!

- گوندى بەرشاخ بەفېستەي توفىق بەگ ويران بو، كە ويران بو... خەلكەكە لەتاۋ ناگرى دوژمندارى... بەجىيان ھىشت، توفىق بەگ... بەسووك و ئاسانى دەستى بەسەردا گرت!.

ئەم كرمە پىسە... دوژمندارى خستە ناۋ ئەم گوندە ھىمن و پىر پىت و بەرەكەتە، باوك و برا... مام و براۋو... نامۇزاۋ خال و خالۆزاي لىك ھاركدن، ھەموۋ خەلكى گوندەكە... خزم و كەسى يەكتىر بوون، توفىق بەگ دوۋبەرەكى و دوژمنايەتەكى خوتىناۋى لە ناۋپىندا دروست كردن، تا ۋەھاي لىھات ئەم خزم و كەسانەي يەكتىر بەربوۋنە گىيانى يەكتىر... پىاۋيان لەپىك دەكوشت... سەرى مندالى يەكدىان دەپرى

تەننەت بۆ ئەو ھى پىتر زىيان لە يىتەك بەدەن... گاووگۆل و... مەرىشەك و قەلەمۆنى بەكتەريان لەناو دەبرد...
رەزو باخ و دارو دەوھنى گوندىيان دەبرى!!

- ئەم كارەساتە ھەمووى لە گونددەكە دەقەوما، تۆفەيق بەگەيش... لەبەنەو ناگرى دوژمنايەتتەكەى
خۆشتر دەكرد، حاكمى شارەيش... جەنابى شەيخ و مەلەى مەزگەوتەيش... تەنبا دەستيان لە يىتەك دەداو پەككو
پەككويان دەكرد، لەژتەرەوھەش پەتەيان خۆش بوو... خەلەكەكە ئەوھا يەكتەرى بېرپەنەو، گەيل و
گەلخۆيەكانەيش... كارەساتەكەيان.. بە بەزمەيك دەژماردو... چەپلەيان لى دەدا... بە نازايەتى و رەشىدى..
خەلكى گوندىياندا... ھەلەدەگوت!!

- لەئەنجامدا گوندى بەرشاخ خاپوور بوو، كەسى تەيدا نەما... ئەوھى كوژرا... كوژرا، ئەوانەى
رەزگارەيشيان بوو لەترسى مردن... گوندىيان بەجەت ھەشت... سەريان ھەلگەرت... روويان كەردە شارەكان...
ھەندەيكەيان ھەتا بەغدا گەيرنەبوون و بە ئاوارەبەي مانەو، تۆفەيق بەگەيش لەو ھەموو كەيشەو كوشتەن
و پەرنە... ھەر ئەوھى پەي برا كە بەدەستوورى حكومەت بېت بەخواھنى شەرعى گونددەكە!
لەناو جەستوو... جۆ... ولە ژتەر پالەپەستى مەيشەك و دەرووندا... لەژتەر بارى ئەم لىكەدانەو تالانەدا...
بەخۆم دەگوت:

- سەررەپاى ئەم ھەموو زۆلم و زۆرەي تۆفەيق بەگ و حاجى و شەيخ قطب الدين، خەلەكەكە ھەشتا
ھەست بەوھ ناكەن... كە ئەم ھەموو نالەبارى و ھەژارەبەيان... ھۆى چەيە؟ كەسەيك تاقە جارەيك
ھاوارەيكى لى ھەلەستە... دەمى لىك نەكەدەو... بچرەكەيتى:

- مام حاجى... ھۆيەكى ئەم ژيانە تالەى ئىمەيە!

- تۆفەيق بەگ... يان شەيخ مەلا قطب الدين... دەستيان لەم چۆنەتتەو دەردەسەرى و مال و تيرانيەى
ئىمەدا... ھەيە!

- حكومەت... حكومەتى زۆردارو داردەستى بېگانە و ئىنگەليزى داگرەكەر... ھۆى كەساسى ئىمەن!!
زۆرەي ئەم خەلەكە... چۆن وھا ھەستيان مردووەو لەشيان سر بوو؟
خەلەفە سەرسۆر و دەرويش قادرو فەقى ھەمبەدو... ھى تەرش... زۆر بوون زۆر كە بە ناكەرا دەيان
گوت:

- خودا... رەزق دابەش دەكا!!

- ديارە بەشى ئىمە ھەر ئەوھەندە بوو...!

- خودا... ئەوھى لە چارە نووسبوون...!

- تۆفەيق بەگ و حاجى و شەيخ... ئەمانەش بەندەى خودان... خودا پەي داو!

- ئەمە كارى بارى تەعالايە... ھەر خۆى دەزانى چ دەكا!

- دەست لە كارى خودا مەدەن... ئەوھى ئەو بېكا... ھەر ئەوھ رەوايەو ھەقەو... ھەر ئەوھ تەواوھ!

تاكوو توكەيك... لە گونددەم جۆرە قسانە رازى نەدەبوون، پروايبان بەم ورتەنەيە نەدەكردو بەجۆرەيكى
دەيكە بېريان دەكەدەو، ئەو تاكوو توكەش عەمەرى سەلمان و ھاووتەيكەنى ئەو بوون.

عەمەرى سەلمان و تۆماو رەسوول... وەسمان و مەحمودو... ئەوانى دىكەش... ھەرگەيز بەوھ رازى
نەدەبوون كە كۆمەل بەم رەنگە دابەش بەكرى و خوداش بەكرتە سەرىشەك و ھۆى ھەموو ناگزورى و
قەوماويەيكى كە لە گونددەمان قەوما بوو.

عمەر دەبگوت:

- توفیق بەگ پیاویکی خراپە... خوین ریتە... خۆپەرستە، ھەموو خراپەییکی کە لە گوند دەکری... ھەموو ئەو گبروگرفتانی تووشمان دەبن... ھەموو ئەوانە لەژێر سەری ئەون و... ئەو دروستیان دەکا!.

تۆمای ھاوڕیشم بە ترستیگە دەی مرتاند:

- ئەدی ئەگەر مام حاجی و توفیق بەگ و شیخ مەلا... ئەوا دەغل و دانی ناوچە کە نەکرن و ھەمووی لە عەمبار قایم نەکەن... بە دەقەت نەیدەنەو بە پیاوەکانی حاکی ئینگلیز... خەلکە کە چۆن بەم رەنگە دەتەقینەو و لە برسان سەگتۆپ دەبن؟... ئەمانە زالمەن... دزن... زیروون... خۆینی ئینسان دەمژن.

ئەو پۆژە... رۆژتیکی ھەینی بوو، لە گەل خەلکیکی زۆری گوند... لە مزگەوتی گەورە... لە پزتیکی جەماعەت دانیشتبوو، شیخ مەلا قطب الدین... پێش ئەوی ھەلستیتە سەرپێ و ھەنگاو بۆ سەر مینبەر بنی، ئاوپتیکی لە لای راستی خۆی داہو، مەلا سادیق و کۆمەلێک سەر سپی... زەرد... لە لای ھەلترووشکا بوون، شیخ بەروویانەو گەشایەو... دەستتکی وەرپیشی داھیتنا، رووی سووراندەو لای چەپی خەلیفە سەرسۆرۆ قادرو کۆمەلێک دەرویشی خۆی، سەرپتیکی بۆ ئەمانیش ھەژاندو بزەبیتکی لە دەمی باری، خەلیفەو دەرویشەکانیش... وەکو مەھمونی پەرودەدەکراو... لموزیان بۆ دەم و چاوی شیخ بەرزکردەو بە چاوی... رووی شیخیان دەلستەو، شیخ... پتر گەش بوو وەو... ھیتنیکەکی زۆری بۆ پەیدا بوو... بە گورجی بۆی قیت بوو وەو ھەلستایە سەرپیتیان... تەشریفی بردە سەر مینبەر... لە سەر پین بلقەکان دەلەنگییەو...، کە لە سەر مینبەر گیر بوو... رووی ھەلی جەماعەت فەرمووی:

- گەلی برايان... ئەی موسولمانە خواپەرستەکان... خۆتان لە خودا مەکەن... ناشکور مەبن، قەناعەتتان ھەب... ئەلقەناعەتو کە نزون لایوفا، ئەو بەزانن کە ھەموو چاکەو ھەروا ھەموو خراپەش ھەر لە لای خواوە دەبن... و بە ئیرادەو ئیزنی ئەو!!... تۆبە بکەن... لە گوناھتان خۆش بن، بپارێنەو... پەشیمانانی نیشان بدەن.

وہ دەستی بۆ شیرە دارەکە بردو پرسی:

- بەلام کێ ھەبە بێ گوناھ...؟! ھەموومان بەرامبەر بەخودا... روو رەشین... ھەر ئەو ھەمان پین دەکری... تۆبە بکەن... دەرگای رەحمەت دانەخراو!... لە خوا بپارێنەو لە زەللەمان خۆش بن، پشت لە دونیا بکەن و روو بدەنە قیامەت!!

دەستی بۆ ئاسمان بەرزکردەو بە دەنگتکی لەرزۆک ھاواری کرد:

- پەشیمانین خودایە پەشیمانین... لیتمان ببورە، و بەر رەحمەتی خۆت و شەفاعەتی پێغەمبەرمان بێ، بە ھەشتمان بە نەسیب بکە... ئامین... ئامین!!

مەلا سادیق و خەلیفەو دەرویش و حاجی و ئەوانی دیکەش... بە یەک دەنگ بانگیان کردەو:

- ئامین... ئامین... یارەببول عالەمین!

- تۆبەو... ئیستیفغار... خودایە... تۆبە!

منیش لە گەل خەلکە کە دەنگم دەداہو وەکو ئەوان ببوومە تووتی... بەلام بەعەقڵی بچووکێ خۆم لیکم دەداہو وەو... لەخۆم دەپرسی:

- بۆچ... کە خوا سەرچاوەی ھەموو چاکەییکە... ھەموو خراپەش... دەبێ بەفەرمانی ئەو بێ؟

وام لێ دەھات دڵ لە دڵ بەدەم و بکەومە گومان، وینە سەپرو ترستیگەر بە بەرچاومدا دەھاتن و

تینده پهرین:

- رهشید... سپیگرهیی... ئەو ئەشقییا پیساوکۆژە بەزەیی بەدلدا نەدەهاتەو، مائی زۆر کەسی کاوڵ کردوو، دەلێن ئەم چەتە لەخوا یاخی بوو... خۆی لەناو خەلک هەلدهکیشی و دەلی:

- ئەو کات دلم لەخۆشیاندا بال دەگرئ... کە یه کیتک دەپیتکم و لەتاو گیانی دا وەک مریشکی سەربراو پەله قاژئ دەکاو... پانیی لەزەوی دەژەنی!!

کە مندال بووم، دایکم و پوور زولینخا و زەخە شیت... لەگەل پیریتزەکانی دیکە ی گەرەک... لە کۆری ژنانە ی خۆیاندا... باسی (تاووس خان)... ی... ئاغاژنیان دەکرد!... تاووس خانی ژنی حوسین بەگی... برا گچکە ی توفیق بەگ، دەیانگوت:

تاوس... ی کیژی مام رەمەزانی، ئافرەتییکی بالا چناری چاوکالی برۆ رەش بوو، روومەتەکانی رەنگی گولەباخیان دەدا یەو، پرچی... ئاوریشم بوو... مەرەزبوو، دەمی دەنکە باوی و ددانەکانی وەکو مرواری پرتیان بەستبوو، گەردن قاز... میتۆژە رەشە ی بخواردبا... لەگەرەوی دیاری دەدا، لەگوند بەتاوسە شوخ ناویان دەبرد، سنیگ و مەمکی تاوسە شوخ... جحیلانی گوندیان لەدووورا گیتز دەکردو دەیکیشان...! هەموو لاوەکانی گوند... بە ئاواتی ئەو دەبوون ئەو کیژە جوانە بیی بەهاوسەری ژبانیان و دەم بنینە سەر ئەو سنیگ و مەمکە... ئاوی خۆشەویستی و ژبانیان... لێ هەلمزن، بەلام کەرەشۆی مام بازی... رەشۆی لاوچاک و نازا... دەهاتە مەیدانی کورینی و دلداری، چۆن لەیاری قاشۆیان... گزی یارییەکە... لەبەر قاشۆی ئەو دەبوو... ئەوهاش گۆیەکانی سنیگی تاوسە شوخ... بەلی وەشاویدی کەوتنە چەنگی ئەو، تاوس دلی دابوو ئەو، رەشۆ...! لە ئەنجامیش لەناو هەموو کوروکالی گوند... ئەمی هەلبژاردو...، لەرۆژی زەماوەندیسیان... خەلکی گوند شایی و داوەتییکی شایانی ئەو دوو لاوەیان بۆ گیتران، تاوسیان بۆ رەشۆ کردە بووک و... بۆ رەشۆ گوازتیانەو.

لاوانی گوندیش بەبی رک و کینە... ئاواتی بەهاوسەریونیان لەگەل تاوس... لەمیشک و دەروون هاویشتە درێ، ئەوانیش رەشۆیان خۆش دەویست... پرتیان لێ دنا، لەزەماوەندەکە ی هەتا هیتاوه هەلبەرین و پیرۆزیاییان لەهەر دوو دلدار کرد...

تەنیا کەسێک کەبەم ئەنجامە رازی نەبوو... حوسە هەمیان... ی برای توفیق بەگ بوو، ئەو چۆن کوری میره زەر بەدەستە، دەیهویست تاوسە شوخ بیستە مولکی خۆی!!... وە بە ئاشکرا دەیگوت!... هەتا کورە بەگزا دەبیست... بە کچه کرمانجییک رازی بی... کێ دەتوانی لەپیش ئەو ویستە ی بوست... با ئەو کیبەش... رەشۆی مام بازی بی!!... با رەشۆی سەرکەش و نازاش بی!!

ئەو رەشۆیە ی هەرگیز نا حەقی لەگەل قبوول نەدەکردو تەنانت سەری بۆ میریش نەدەچەماندەو!!

تازە مانگیک بەسەر بووک و زاوایی تاوس و رەشۆ تیبهری بوو، رۆژیکی هەینی... تاوسی نەبووک لەگەل کیژو ژنانی گوند... لەسەر کانی ژنان کۆلی دەکرد... جلکی زاوای دەشوست، خۆی دەشت، لەپر... لەدەرەوی کانی بوو بە هەراو هوریا، حوسین بەگ... لەگەل دەستەبیستک لەخویرەو چەکدارەکانی توفیق بەگی برای، بی ئاپروانە هەلبیان کوتایە ناو کۆل خانەکەو، حوسین بەگ... تاوسی بە پروت و قووتی لەناو ژنان لەسەر تاتە بەردەکە رارفاندو لە چارەشەویک لوولی داو رەکیشی کۆشکەکە ی توفیق بەگیان کرد.

مودیر بەگ و قۆمیسیر... وەکو شتییک نەقەوما بی، لەو تاوانە بی دنگ بوون، بۆ هیتاوهش... لەگەل شیخ و مام حاجی و مەلای مزگەوتی گەورە... چوونە دیووخانی توفیق بەگ و بە فتوای شیخ... مەلا

تاوسی له حوسپین همبمان ماره کرد!..

- خه لکه هه ژاره که .. ره شو روو ته که ی گوند، بچ دهسه لاتانه سه ریان شوژ کرد، کول و تووړه یی دل و دهروونیان له گه روئیکي تال و وو شک... قووت دایه وه!

ره شو ئه و پوژه چوپوه شار... ئیواره یی کی درهنگ گه رایه وه، دونیا تاریک ببوو، کاتخ به کاره ساته که ی زانی... ئاگری گرت... روو بووه تفسه نکه که ی... ملی دایه چیا به بهرزه که، هه ر ئه و شه وه و شه وانې داهاتووش.. دیواخان.. و کوشکی توفیق بهگ و سه رای حکومت و مالی مودیر بهگی دایه بهر دهست ریژی گولله، خه وی له چاوی خه لکی گوندی زړاند، پیاوه کانی ئاغا... ههروه ها پولیس سیش... نه یان ویرا سه ریان له قاوغه کانیان ده ربین، له گه ل پوژه هه لاتیش... ره شو بۆ سه ر لووتکه ی چیا هه لده کشا، ده به ویست تۆله ی خوئی بکاته وه، حکومت و توفیق بهگ راویان دهننا... به لام ره شو پیشتی به چیا بلنده که وه بوو... نه یان ده توانی زه فهری پین بهرن، ره شو ترسیکی زوری له گوندو ناوچه بلاوکرده وه، توفیق بهگ به کومه لئی تفسه نگی نه بوایه... نه یده توانی سه ری هه لبری... یان به نازادی بۆ راوړووت... بۆ گونده کانی ناوچه... یان بۆ شار گوزر بکا.

ره شوئی ئه شقییا... هه ر به پیشتی چیا بهرزه که وه یه، به دوا ی تۆله ی خویدا ده گه ری، هه موو پوژیکش داده به زیتته سه ر ریگای شارو دیهاته کان، پیش به پولیس و چلکاوخوره کانی ئاغا ده گری، ریساوار ده پیشکنی... خه لک ده کوژی!!

- ده رویش بیینی... ده بکوژی!

- مه لا... شیخ... تووشی بن... گیانیان هه لده کیشی!

- پولیس و فرمانبه ری حکومت بگری... له سه ریان باز ناد!

- ئاغا... پس ئاغا و خویره و کوئخا... هه رگیز له دهستی ره شوئی چته ی له خوانه ترس... رزگاریان نابین!!

بگره زور له ریساوارو خه لکی بی تاوانیش... له بن چه نگی ره شو... به سه لامه تی... ده رناچن!!

ره شوئی ئه شقییا... ئه م کاره پر ستم و ناره وایانه ده کاو هیشتا دلئی ئا و ناخوانه وه، بانگ ده کا... به گوئی دونیادا ده چریکینی:

- تۆله... تۆله... تۆله...!

- هه موو درنده... گورگن... یان مل که چ و کوپله و بی دهسه لاتن!!

ره شو هاوار ده کا:

- درنده... ده بی که لئی بشکی... له ناو بیری!!

- بچ دهسه لات و کوپله و مل شویش... ئه وانه ش حه قی ژیانیان نیبه!!

ره شید سیبگره یی به زه یی به دلدا ناییتته وه، تیشکی مرؤفایه تی له دلدا کوژاوه ته وه ئه ویش بۆته جوژه درنده یی که که خو هه لده کیشی و ده لئی:

- ئه و کاته دلیم له خویشیاندا بال ده گری... که به کینک ده پیکم و له تاو گیان دان... وه ک مریشکی سه رپراو په له قازئی ده کاو پاژنه ی له خاک و ده ده ژه نی!!

خه لکه که... ئه وها ده گیز نه وه... من هه رگیز ئه و پیاو کوژم نه دیوه...

خەلکەگە دەلپن ئەو ئەشقیبايە بەو دېمەنە دەنازى و بەم شىوئەيە تۆلەي خۆي لە زۆردارەکان دەکاتەو،
جا کى دەزانى کەنگى کۆتکەگەي پىر دەبى و کەنگى تىنوئىتى دەشکى... کەنگى تۆلەي خۆي سەرەسەر
وەرەگرتەو؟

- لەم زەمانە... مەرۆ دەبى بىي دەووشک... تاكو بتوانى بەرگرى خۆي لەزىندەو وەرەو جانەو وەرەو
کرمەکانى دیکە... بکا!! ئەمە دروشمى رەشىدى ئەشقیباو پىباو کۆژە!

خەلکەگە وەها دەگپنەو!

- رەشۆ... بەم رکه گەورەيە... بەم کىنە بى فەرە... تۆلەي خۆي لەکۆمەلەگەي دەکاتەو، بووتە
کرمە پىسە پىتک کەوتۆتە گىبانى کۆمەل، قەستى ئەو دەکا کۆمەل کرمى و بۆگەن بکا، ئەندامەکانى لەپال
يەک هەلۆه شىتتى!!

خەلکەگە وەهايان دەگوت!

منپش... کە لەمەسەلەگە وورد دەبوومەو وەرەو لىتک دەدايەو، سەرم لەو چۆنە تىبە تفت و تىژە
سور دەماو بەخۆم دەگوت:

- لەناو ئەم دونىايە کرمى بە... لەناو ئەم ژبانە شلۆق و رزى و تىتک شکاوە... ئەم بارە نالەبارو بى
سەر و پایە، چۆن رىنگای خۆم دەدۆزمەو؟

وہ قەسەگەي دا پىرە بنەوشم وەبىر دەهاتەو، کە دوا بەدواي بەیتەگەي خانزادى سۆران، بەرووى ئىمەي
دادەداو دەبگوت:

- ئەگەر دار کرمى لەخۆي نەبى... عومرى هەزار سالە!

پوورىم دەبگوت:

- رۆلەکانم لەداريان پرسى:

بۆچ بىور ئەمەت پى دەکا؟

دار لەو لەمدا دەبگوت:

ئاخر کلکى لەخۆمە!!

هەزار رەحمەت لەخانزاد خاتوونى سۆران، ئەو شىرە ژنە فەرمانرەوايى و لا تىتکى دەکرد، لەو
سەردەمەي خۆيدا... هەتا رادەپىتکى چاک و دەردى کۆمەلەگەي کەوتبوو، دەيزانى کى درىندەو گورگەو کى
دوو پىشک و کرمە، هەر وەها دەيزانى ئەو درىندەو زىندەو وەرە پى مەترسى و زىان دەرانە... ئەو کرمانە چۆن
چارەيان دەکرى و لەناو دەبرىن!

کاتى لەم زىندەخەونە... کابووسە... لەقوولايى تارىکى ئەم لىتکدانەو وەيە... رزگار بووم... هاتەو هۆش،
دەنگە دەنگى کاروانچىيەکان... پىتر و رباي کردمەو، داىکم و پوور زولپىخا... قۆزى و ئىستىيکان و
ئامانەکانيان کۆدەکردنەو، پىباوەکانپش... بارگەيان بۆ کاروانەگە تىتک دەنا، بەهەناسە پىتکى توند...
سىپەلکەکانم فىتک کردنەو، چاوم بەبنارى چىباي رەش دا... گىپرا، بەجى و شوپنى قەلا و کۆشکە
گەورەگەي خانزاد... بەرامبەر دەشتە بەرىنەگە... جى شوپنى قەلاتەگە... دیوارە پووخواوەکانى...
کەلاوەکانى، بەداماوى بەرامبەر دەشتە فراوانەگە وەستا بوون، تاقەگەش... وەکو لا پەرەسوى
جانەو رىتکى ئەفسوونى گەورەو زەلام... لەپال شاخە بەرزەگە راست بىووەو.
لەگەل خۆمدا دەمگوت:

- ئەگەر مەرز بزانى كام لادىوارى تاقەكە... گۆرى لەشكرى گۆرپەگۆرى بەخۆبەو... گرتووه... رەنگە ئەگەر لىبى بکۆلپتەو... بتوانى هېسكەكانى بدۆزىتەو!.

بەبى دەستى خۆم... ئاھىكى قوول قوولم هەلکىشا، لەگەل ئەو ئاھە قوولەدا... رابوردوى هەزار سالى مىللەتەكەم تىكەل بەخوتىن و دەمارم دەبوو، خوتىنم بەتەوژمتر دەبوو... دەروونى دەهەژاندەو پتر بەئاگای دەهیتامەو. نەرمە بايىكى پايىزى هەلى کرد، سەرکەلى داربەرۆو پیرەکانى دەهەژاندەو، دەتگوت ئەو دار بەروو پیرانەش، سەر بۆ رووداوى سەبرى ئەم دونیا بە دەهەژىن!!.

* * *

تیکه‌ل بوونی کاروانه پچکۆله‌که‌ی مام زانه‌ویر له‌گه‌ل کاروانه‌که‌ی ئیمه... گهرم و گوری پتر خسته ناو خه‌لکه‌که، به‌تایبته پاش هه‌لچونه‌که‌ی مه‌لا هه‌مید... گه‌لیک له‌که‌سانی کاروانه‌که... قافی ده‌میان کرایه‌وه، هه‌ریه‌که‌یان که‌وته گله‌یی کردن له‌و ژبانه‌یان، بوخچه‌ی رۆژانی دژوارو ناله‌به‌ریان کرده‌وه، ژانه‌کانیان بۆ یه‌کتری هه‌لده‌پشتن، چۆنیه‌تی... پرسته‌م و تال و ناسایی ناوچه‌که‌یان... ده‌پشانه‌وه!

که مام زانه‌ویریش هاته‌وه ده‌نگ، هه‌موویان گوێیان بۆ شل کرد، جار له‌دوای جار سه‌ریان بۆ ده‌هه‌ژاندو ناھو هه‌ناسه‌ی ساردیان ده‌خواردوه.

مام زانه‌ویر... بۆ جاری دووهم ده‌ستی بۆ کیسه‌ تووتنه‌که‌ی به‌رپشته‌ی برد، قه‌ننه‌ قورینه‌که‌ی له‌باخه‌لی ده‌ره‌ینایه‌وه له‌توتن دایگرت، به‌ به‌ری له‌پی... تووتنه‌که‌ی له‌زارکی قه‌ننه‌که‌ په‌ست و ریکی ده‌خست، ئه‌مجا هه‌لستا‌یه سه‌رپن و چوو له‌رۆخ ناگردانه‌که هه‌لتروشکا، به‌ زلکه‌ داریک ژیله‌مۆی گۆرکه‌که‌ی تیک داو له‌ناو ژیله‌مۆیه‌که‌دا... په‌نگرتیکی چکۆله‌ی کیشایه‌ رۆخ ناگردان و په‌کیشی ده‌روه‌ی کرد، له‌په‌ر په‌ په‌نجه‌کانی ده‌ستی له‌پشکۆیه‌که‌ رووبوو... و... به‌په‌له‌ خسته‌یه سه‌ر ده‌می قه‌ننه‌که‌ی و به‌یه‌ک دوو مۆی به‌تین دووکه‌ل له‌ زارو له‌ناو کونه‌لووتی به‌با بوو... به‌ره‌و ژوور لوولی خواردو هه‌لچوو، له‌گه‌ل قوم له‌قه‌ننه‌ دان... نه‌رمه‌ کۆخه‌ییکی ده‌گرت، له‌دواییدا هه‌لستا‌یه‌وه سه‌رپن، رووی کرده‌ ده‌شته به‌رینه‌که‌ی به‌رده‌می، ناھیتی ژه‌نگاوی هه‌لکیشا... رووی سووراندوه‌ه لای که‌سانی کاروان... که له‌ناو میترگه‌ چکۆله‌که‌ و له‌رۆخ جوگه‌له‌که‌... به‌بلاوی... له‌سه‌ر ته‌نیشته... یان له‌سه‌ر گازی پشت... لپی راکشابوون، کۆخه‌ییکی هینایه‌وه خۆی، گه‌رووی له‌ قیرو قه‌ترانی دووکه‌لی ناو قه‌ننه‌که‌ پاک کرده‌وه، ئه‌مجا له‌به‌ر خۆیه‌وه مرته‌بیکی کردو پرسی:

- ئه‌دی ئه‌م هه‌موو په‌رینه‌ی ئه‌م ده‌شته‌ پان و به‌رینه‌... ئه‌مانه‌ جی په‌رینه‌ی گه‌نم و جو‌نن؟ جی مه‌زرای دانه‌وێله‌و قووتی خه‌لک نین؟

مام زانه‌ویر... پاش ئه‌م پرسیاره‌ کتوپه‌... سه‌ریتی بێند کردو... دوورو... قوول روانییه‌ ئاسمانی بێ دوایی و پرسییه‌وه:

- ئه‌م هه‌موو ده‌غل و دان و داهاته... چی به‌سه‌ره‌ات؟

- بۆچی قات و قری رنۆکی له‌ قورگی ئیمه‌ تووند کردوه؟ هه‌تا وای لی کردووین... چهند رۆژه‌ ری... به‌دوای ده‌نکیک گه‌نم... به‌زین!!

کاتێ مام زانه‌ویر ئه‌م پرسیارانه‌ی ده‌هاویشتن... له‌گه‌ل هه‌ر پرسیارتیکی سه‌ری بێندتر ده‌کردو دوورتر... به‌ره‌و ژوور ده‌پروانی، وه‌کو بلیتی ئه‌و پرسیارانه‌ی رووبه‌رووی... ئاسمان بکاته‌وه.

کاروانچیه‌کان به‌سه‌رسامی ته‌ماشای که‌له‌شی مام زانه‌ویریان ده‌کرد... که وه‌ک پیره‌ دارچناریک به‌ره‌و ژوور هه‌لکشاوو... له‌و ده‌شته‌دا چه‌قی بوو، بێ ده‌نگیبه‌کی گران دایگرتبوو... وه‌کو که‌سه‌کیان ته‌وانای وه‌لامیکی مام زانه‌ویریان نه‌بی!!... تا‌کو شه‌ریفه‌شل له‌په‌ر تیبی ته‌قاندو کۆتکیکی شکاندو، به‌ ده‌نگه‌ تیزه‌که‌ی میاواندی:

- به‌خوا دیاره‌ پیاویکی سه‌یرو بێ میشکی، وه‌کو تاگات لێ نه‌بێن که‌ داهاتی ئه‌م ولاته‌ چی به‌سه‌ر دی... ها؟

وه‌گێلانه‌ به‌ مام زانه‌ویری گوت:

- مام زانه و پیر... له قسان نه تو مریه کی دنیا دیته و... سهر اوو دهر اوت زور دیون... که چی خوت و نیشان ددهی که نه نه هوو نازانی مهسه له که چیه!... یان به قهستی خوتی لی نه زان دهکی؟

شهریفه شهل... پی او پکی گهلخو بوو، بی نه وهی چاوه نواری وهلامی مام زانه و پیر بکا... یان پری به که سیک کی دیکه کی کاروان بدا دم بجوولین... نهو له سهر قسه که ی بهرده وام بوو... و گوتی:

- هه موو ده چیته عه مباری ناغا... توفیق به گی ناغا... ده چیته عه مباری حاجی که چهل، هه مووی ده چیته عه مباری نه خوانه ناسانه، خه لکی هه ژارو ره شو پرووی وهکو نیمه ی لی بی بهش دهکن، هه تا ده نکیشی نه چیته دیناریک... نهوا نایه لن بای لی بدا!!.

وا دیار بوو عه له ئیخته به قسه کانی شهریفه شهل رازی نه بوو... و... دلی پیمان ئاوی نه خوارده وه... که نه میش له شهریفه شهل هاته دهنگ و لپی پرسی:

- نه و جا هه ی گیله پیاو توفیق به گ و حاجی... بو نهو هه موو دهغل و دانه و داهاته له عه مباره کانبان هه پس دهکن... قابیله هه تا هه تایه هه ر لهو عه مبارو چالانه دا بیان هیلنه وه؟... هه تا نه سپی لی یان ددها و بو ن گنخوا و ده بن و ده رزن... خوزبان تووشی نهو زیانه زوره دهکن؟ وه پرو به پرووی هه مسوان پرسیده وه:

- وایه... یان نا... کاکینه؟

وه هه ر خو شی وهلامی خو ی دایه وه که گوتی:

- به لام... برام... بهو خوی به ی بی جی و بی مه کانه، وهکو برای خوتان لیک کی ددهاته وه، ده بی ئیشه که له مه قول و پان و به رینتر بی!... دنا چون عه قل ده بی ری... عه مباری حاجی و توفیق به گ و... ده نیم هه بابی نه مانه ش... کرداری نه م چوار ساله ی رابوردووی ولاتی گرتبیته خو؟ قابیله عه مباری قاروون بوو... هه ر پر نه بوو؟

پور نهستی... له تهک دایکمه وه خه ربک بوون قوری و ئیستیکان و شرو شالاتیان کوده کرده وه و ده شوش، له جیگاکه ی خو یه وه به کری گوتی لهو گفتوگوه ی مام زانه و پیر شهریفه شهل و... عه له ی میردی گرتبوو، خو ی بی نه گیرا و دهستی له کاره که ی شل کردو دایه قسه:

- کوره عه مباری توفیق به گی چی!... عه مباری حاجی و ماجی و چال و چه ونده ری چی!... ما عه مباری عوسمانلیش نهو هه موو کرداره هه لده گری؟

وه له سه ر خو سهری ده هه ژاند که ده یگوت:

- نا... نا... نا... وه لاهی نابی وه هابن!

وه به تو ورپی دهستی کی به پرووی خه لکه که هه لیری و پرسی:

- کوره نیمه چ ده لپن؟ بو راستیه که نالین... بوچ نالین که خودای ته عالا زارکی عه مباری رحمت و به ره که تی خو ی لی گری داوین...!... غه زه بی به سه رماندا باراندو وه!!

پور نهستی... پاش نه م قسانه ی سهری بو کاره که ی خو ی دانه و انده وه و به ده نگ بانگی کرد:

- غه زه به... غه زه ب!!

وه به ته نیشتی دهستی... فرمی سکی کی له سه ر گونا زه ردو چورچه که ی سرینه وه و به ده نگ کی گری نک نالاندی:

- هه تا نیمه... چاک و سالح نه بین... هه تا نیمه له خودا دوور بین، هه ر ده بی نه وه دهر دمان بی!.

منیش... که به هوشیار بیتکه وه... گوتم بۆ گفتموگۆیه کان شل کردبوو، له بهر خۆمه وه ده مگوت:
- کوره سهیر ناکه ی ئەم خەلکه کۆلۆه... چەند بە ناسایی خەنیمی خۆیان... خۆینمژانی خۆیان...
فهرامۆش کردوون و... بهرۆکی خودایان گرتووه و... هه موو ئەشکه نجه و نازاریکی ده بچیتن هه موو که چ و
کوری ژیا نیان ده ده نه پال ئەو!!

- ئیمجا خودا بۆچ؟... ده مه وی بپرسم:

بۆچی خودا غه زه ب و قین به سه ر هه ژارو بی ده سه لاتێ وه کو ئیمه ده بارینێ؟

- بۆچ هه رچی کو تیره وه ری و ناله باریه... ده بکاته به شی ئیمه مانان؟... برسیمان ده کا... نه خۆشمان
ده کا... رووتمان ده کا... که رمان ده کا... به ره نگاری ریتگی سەخت و پڕ کۆسپی ژیا نمان ده کا، به رامبه ر
ئیمه ش... خۆشی و کامه رانی... به خته وه ری... جیتگی گه رم و نه رم... خۆراکی چه ورو شیرین ده کاته به شی
توفیق به گ و مام حاجی و شیخ قطب الدین و پیاوه مل هوره کانی حکومه ت!... به شی زۆردارو ده سه لات
داره کان، له وه ختیتکا که ئەمانه نه خودا ده ناسن نه به راستی ده یبه رستن، هه موو ره وشت و
کرده وه کانی شیان به پیتچه وانە ی فه رمانه کانی ئەون؟

- بۆچ... هه رچی چاکه و میه ره بانی هه یه... هه ر بۆ ئەم گورگانه بی و... غه زه ب و خراپه که شی... بۆ
ئیمه ی ساده و هه ژار؟

وه له خۆم ده پرسیه وه:

- ده بی غه زه بی خودا... له دیواری ئەستوو رو قایی کۆشک و ته لارتان... به رویتته وه؟

یان له خویره و پیاو کوژو دزو ریتگر... سل بکا؟

- یان له لوله ی تفهنگ و نووکی خه نجه ر... بترسێ؟

ئەم چستوچۆ ههسته ده روو نیه م... پیتچی ده خوار دو جینگلی ده دا یه وه... له ناو که یان و میتشکما
وه ک زهنگیتکی گه وه ری ئەفسانه یی زۆر زه لام که به هه زاران ده ست رای بوه شیتن... وه ها دهنگی
ده دا یه وه... که به پوو ره ستیم گوت:

- پوو ری گیان... وا مه لێ... مه... گوناچه، ئەم قسانه ی تو ده یکه ی گوناچه... کوفره، خودا... خودای
هه موانه ده سه لاتێ به سه ر هه موان دا... ده روا، خوا... که خودای زۆردارو ده ست ئەستوو ره... هه روا خودای
هه ژارو ده ست کووت و زۆر لیکرا و انیشه!!... پوو ری گیان، کوا ئەم فه رق و جیاوازی و پاراییه ی لا
هه یه؟... نا... نا... پوو ری خۆم، ئەو قسانه هه ر مه که... مه!!.

وا دیار بوو پوو ره سستی له قسه کانی من دلگیرو زویر بوو، رویتکی ترشی تی کردم و ده سستی بۆ
پیا له کانی دریتز کرده وه، به په شوکاوی له بهر خۆیه وه... ناوی به گری توو ره ییبه که ی داده کرد... که به توندی
گوتی:

- کوره ناوه لالا... نا... به ئیسمی ئەزه م قهت نابین خودای ئیمه و خودای ئەوان... یه ک خودا بی!
وه پیا له کانی دانا سه ر زه ییبه که ی به رده می و وه کو چا ورا و بکا... ئەنگوستیتکی به روومدا
هه ژانده وه دوو یاره ی کرده وه:

- نه خیر... نه خیر... هه رگیز خودای ئیمه و ئەوان... یه ک نیبه!

فه قی حه مید... ک خه لکه که به مه لا حه مید بانگیان ده کرد، به و قسه کوفرا نه ی پوو ره سستی سه رسپی
نوێژکه ر... ناگری گرت، به توو ره یی هه لستا به سه ر پاشیان، چاوی ناگری لێ ده باری، به توندی ده ستیتکی

بۆ رووی پوورئەستی بەرزکردەوه، لمووزی لە ئاسمان کرد... بە بانگیکی هیستیری شیتانە... ھاوارێکی تیری لێ ھەلستا:

- ئای تۆیە... تۆیە... ئەستەغفیروللا خودایە... تۆیە!!

وہرووی دە پوورئەستی کردو پیتی گوت:

- پیرەژن بلتی تۆیە... بلتی گووم خوارد... بلتی تۆیە... بلتی گووی قەشەم خوارد!!

- ھەي خوا لێ گۆزیو... تۆیە و ئیستیغفار بکە، ئەم کوفرە تۆ کردت... ئیمان دەبا، دەرگای بەھەشت لێ کلیل دەدا، گلاوت دەکا... وەھا گلاوت دەکا کہ ھەموو گلە سۆزی سەر رووی زەوی... ئای دەریایان... بەشی ئەو ناکەن... بتشۆنەوہ و پاکت بکەنەوہ!.

مەلا ھەمید... دەستیکی وە ڕدینی داھینا، ھەناسەییکی توندی خواردەوہ... تا گری توورەیی دامرکایەوہ و لەبەرخۆیەوہ گوتی:

- ئەلھەمدو لیللاھی خودایە... زۆر شوکر... ئاخیرمان خیر بکە... بەی ئیمانی نەمانکوژی، قەزاو بەلامان لێ بگتیپییەوہ... بۆ خاتری خۆشەویستی نازدارو ھەر چل و چوار ھزار پیغەمبەرەکان!!

وہ ھەر بەخۆی بانگی کردەوہ:

- ئامین... ئامین!

وہ... رووی دەمن کرد... گوتی:-

- شێرکو... راست دەکا، ئەم قسانەت کوفرن... ھەي پیریژنی سەر خەرەک، شەیتان کاری تی کردووی... ھەي ئاخیرشە... ھەي ئیمان لەپەری میتش... تەنک ترا!

مەلا ھەمید... بەووردی سەیری دەموچاوی کەسەکانی کاروانی دەکردو... رووی دەگوازتەوہ لای پوور ئەستی... کہ لەجیگاکی وەکو ژبیشک چوو بووہوہ ناو خۆی و کپ ببوو، لە پاشان سەلەواتیکی ھەلدا، ھەندیک سەری ھەژاندو لەبەرخۆیەوہ مرتاندی:-

- بە وەللاھی ئەم گرانی و قات و قریبە... ھەمووی ھۆی ئەوہیە کہ ئیمە بی دین و کەم بڕواین... تەماحکارو ھەسوودین... بەلام خودا کەریوہ تەماحی... فەناحی لەدوایەو کەسیش مالتی دونیای نەبردۆتە گۆر!

کہ مەلا ھەمید... بەم ڕەنگە ھەللەق و مەللەقی دەکرد و بەو تووندو توورەیی یە... پوورئەستی لە خۆلێ وەردەداو گلاوی دەکرد، کەسانی کاروان بەواق ورمای... چاویان بەدەمی مەلاوہ بەستراوہوہ، منیش خەیاڵم لە چۆنیەتی مەلا ھەمید... ئالابوو، لە دلێ خۆمدا لیکم دەدایەوہ:

- مەلا ھەمید... پیتی وایە... گووی قەشە لە گووی ئەو... بیسترا!!

کہ مندال بووم... سالتی یەکەمی خۆتندنی قوتابخانەم بوو، قەشەییکم زۆر خۆش دەویست، ئەو قەشە یە مامۆستام بوو، یەکەم ووشە ی کوردی فێرکردم، یەکەم دەرسی خۆشەویستی خەلک و خۆشەویستی نیشتمانی لەناو دل و دەروون و میتشکەدا... چاند، پێرەوی ژبانی بۆ نەخش کردم، ھەتا لەم دونیایەش دەمیتەم... ھەرگیز خۆشەویستی ئەو پیاوہ بەرپێزە... لەدل و ھەستەدا بەتین تر دەبێ، ئیمروکەش سەد ئەوہندە ئەو ئەم فەقێ ھەمیدە... پێزی دەگرم، نەک ھەر تەنیا من و ھاوپیە قوتابیە مندالەکان... خۆشمان دەویست... بگرە خەلکی گوندیش پێزیان دەگرت و شەرمیان لێ دەکرد!

قەشە جبرائیل... لەدوای دایکم... یەکەم مامۆستام بوو، ئەوہی لەم قەشە بەرپێزە فێر بووم... ھەرگیز

له بیرم نه کردوووه له بیرى ناکهم، به شیکى گرنكى چۆنیه تیم... وجودم... نه دروستى کردوووه.
مهلا همیدیش... بهم رهنگه باسى قهشه دهکا و پیتی وایه ناو زگی نهو لهه قهشه... پاکتره، من لام
وايه:-

- نهگه هر موویکی ریشه کهى مهلا همید... کیلویینک ناسنى پین ههلواسرئ... هیشتا له
تهرازووی راستى و دروستى و... خوئشه ویستى دا... له تهرازووی ژبرى و عهقلدا... له تهرازووی
دلپاکى و خواپه رستى دا، له گهل نه مام قهشه به... سهراوسه ر نایئ!

مام ههیدهر... که گوئی بۆ قسه کانى مهلا همید و نهوانى دیکه... دۆل کردبوو، نهویش له سه ر خه پال
و تی ر امان و نیبه تی خۆى هاته ناخوتن و گوئی:

- نه مجا... که دهنکیک گهنم... وهکو نهنگۆ ده لئین هاته دیناریک... کئ نهو گهنه له توفیق بهگ و
حاجیه که چهل و شتخ... دهکری؟ باهر ژیره و خاک و چالی بکن... با ژووری ژنه کانیشیان... لئ پر
بکن، له نه نجام هه ر مه جبوور ده بن بیخه نه بازارو بیفرۆشن!!

مام ههیدهر... وهکو خۆیشى گومانى لهو تی رابینه ی خۆى هه بئ، به ووری رووی کرده خه لکه که و
لیتی پرسین:

- وههانیبه... گهلی برایان... ناوا نیبه؟

وه قسه کهى بریه وه!

منیش... که له کوپوونه و کانی کومه له، شتیک له بابه ت نه م مهسلانه فیریبووم، دوا به دواى قسه کهى
مام ههیدهر... وه بۆ روون کردنه وه... ههولم دا نهو شتانه بۆ که سانى کاروانه که دووباره بکه مه وه نه وه
له هه مبانه که دایه هه لئى برتیم، گوتم:

- مام ههیدهر... مام ههیدهر... قوربان مهسله که نه وه نده ساده و ئاسان نیبه... وهکو دلئى ساف و
بئگه ردی تو لئیکى ده داته وه و ناواتى بۆ ده هۆنیه وه!

وه به هه ناسه ییکى توند... تیمم دا به خۆم و له خه لکه که م پرسى:

- بۆچى... نه م حاجى... و بهگ... و شتخانه، نه م بئ دین و بئ ویزدانانه، گهنم و داهاتى ناوچه که بۆ
نه وه ده کړن و چالی ده کهن و له عه مباره کانیان دا قایمى ده کهن... که له دوا بیدا به نیمه ی بفرۆشن؟ نه خیر...
مامه... نه خیر...، نه دی نه وه هه ر نیمه نین... هه موو شه ویک له بهر گره ی لۆرى و زرينگه ی قه تار... تا
به یانیا ن خه و ناچیتنه چاومان؟

- ئایا جاریک ناپرسن... نه م لۆرى و کاروان و... قه تاران... که له رۆژئاوا وه... هه تاکوو... شه به قى
به یان ناپسینه وه و هه ر دین و هه ر تی ده پهرن و... به ره و ژیر بۆ هه ولتیرو به عدا راده بوورن، نه مانه چین!...
بۆ کوئ و بۆچى ده چن؟

- مامه گیان... نه دی نه هه موو کاروان و قه تاران... گهنم و دانه ویلئى و لاته که مان نیبه و په وانى
خواره وه ده کړئ؟ به و هۆیه شه وه... برسیه تی و قاتى بۆ نیمه ده هیلنه وه؟

وه به ده نگیکی بلند پیم گوتم:

- رهنگه بپرسن... باشه نه وه گوتمان نهو گهنم و ده غل و دانه چوه هه ولتیر!... نا... گوتمان نه وه چوه
به عداش، باشه نه دی پیتش نه م چوار ساله ش... خه لکی نه م ولانه... نه م عیترقه هه ر نه بوون... وهکو
نیستاش... نانیا ن نه ده خوارد؟ که چى... بۆچ... نه وها له م چوار سالى دوا بیده دا، نه وها... نانمان لئ بووه..

به ئهستیره‌ی ئاسمان.. بوه بهسوارو ئیتمه‌ش به‌پیاوه، ده‌بێ هه‌ر ئاواتی بۆ بخوازین و هه‌ر پیتی ناگه‌ین!
 - به‌لام... مامی خۆم... ده‌بێ ئه‌وه بزانی که‌باری ئیستامان... بارتیکی تره، ئیسمرۆکه شه‌ر هه‌موو
 دونیای گرتۆته‌وه، شه‌ره... شه‌ر، ئاگاداری ئه‌وه‌شمان هه‌یه... که هه‌موو لاهه‌کانی گوند... ئه‌وانه‌ی خۆیان
 نه‌شاردۆته‌وه و به‌ره‌نگاری چیا نه‌بوون... هه‌موو ئه‌و جحیلانه‌ی گوند... گیران و کرانه سه‌ربازو به‌ئیجباری
 ره‌وانه‌ی جینگاییک کران... که که‌سیک له‌ئیمه نازانی... ئه‌و جینگایه له‌کوئیه؟
 که‌باسی ئیجباری و سه‌ربازیم کرد، ئاهیککی توند له‌پوور زولیتخا هه‌لستا، پوور زولیتخا له‌دونیا دا
 تاقه براییکی هه‌بوو، ئه‌ویش له‌پیتراهه‌وه گیرابوو... و... ره‌وانه‌ی مه‌یدانی شه‌ر کرابوو... و... ئیستاش که‌س
 به‌سه‌رو شوئینی نازانی!! هه‌ندیک ده‌لین:-
 ئۆمه‌ر کوژراهه!!..

زۆریه‌ی خه‌لکی گوند لایان وایه... ئۆمه‌ر نه‌ماوه... به‌لام له‌به‌ر دلی پوور زولیتخا... ئه‌م بره‌واییه‌یان...
 ناتروو کین!!

رۆژتیک پوور زولیتخا... به‌دایکی منی ده‌گوت:

- ده‌لین... ئۆمه‌ری برام وا له‌هه‌وروپایه!

- هه‌ندیکیش ده‌لین... له‌ناو به‌حران شه‌ری ده‌کا!.

ئه‌م خه‌باله‌ی... پوور زولیتخا و ئۆمه‌ری برام... ئۆمه‌ری ئیجباری... وه‌ک برووسکه به‌میشکمدا
 تیده‌په‌ری... چاوچوانیک قسه‌که‌ی پین بریم... به‌لام زوو هاتمه‌وه سه‌ر دووباره کردنه‌وه‌ی ده‌رسه‌کانی
 کۆمه‌له بۆ مام هه‌یده‌رو... که‌سه‌کانی کاروانه‌که، پیم گوتن:

- خۆ هه‌موومان... ئه‌وه‌ش ده‌زانین، که له‌شکری ئینگلیزی بیگانه و دوژمنی‌شمان له‌ناو جه‌رگه‌ی
 ولات سینگی داکوتاهه، ئه‌م دوژمنه‌ش به‌زۆری ئاگرو ئاسن... به‌هیزی له‌شکره‌که‌ی و... به‌یارمه‌تی
 حکومه‌ت... سه‌ری به‌ئیمه شۆر کردوه، کلک و دارده‌سته‌کانی وه‌کو توفیق به‌گ و مام حاجی و شیخ
 قطب الدین، ئه‌م چه‌رچیانه‌شی کردوونه‌ته سه‌گی هارو به‌ری داونه‌ته گیانمان، به‌هۆی ئه‌مانه‌وه...
 برسییه‌تی له‌ولات په‌یدا ده‌کا و یتگای هاتنه‌ ناو ولات و تالان کردنی به‌رووبووم و داهاته‌که‌ی بۆ خۆی
 خۆش کردوه!

ئیمجا رووبه‌رووی ئه‌هلی کاروانه‌که پرسیمه‌وه:

- ئیمه... چیمان له‌م شه‌ره‌دا هه‌یه?... کین داوای له‌و له‌شکره‌ی بیگانه کردوه... خاکمان گلاو بکا؟
 وه‌کو می‌رده‌زمه‌ خۆی به‌سه‌ر ورگماندا بسه‌پیتی و ولات ته‌ژی خوێزه‌و جاسوس و بازرگانی شه‌رو
 خۆفروش... بکا، به‌ناو گواپا... هاتوون له‌ ده‌ست ئه‌لمانی نازی، رزگارمان بکا!... که‌چی به‌م په‌نگه‌ی
 هه‌موومان ده‌یبینین... برسیمان ده‌کا... قرانی خستۆته‌ ناومان، به‌سه‌دو یه‌ک په‌نگ هه‌ولتی له‌ناوبردمان
 ده‌دا!!

وه‌رووم کردوه مام هه‌یده‌رو به‌نهرمی پیم گوت:

- مام هه‌یده‌ری به‌ریتز... مامی خۆم، ئا ئه‌مانه‌ی گوتم... هه‌موویان پرسیان، ئه‌گه‌ر وه‌لامیان بزانی...
 ئه‌وجا تیده‌گه‌ی له‌به‌رچی ده‌نکی گه‌نم له‌ناوچه‌که‌ماندا نه‌ماوه ئیمه‌ش وه‌ها خه‌ونی پیتوه ده‌بینین و به‌رۆزه
 ری به‌دایدا ده‌به‌زین.

مام زانه‌وتیر... که گه‌لۆله‌ی ئه‌م گه‌توگۆیه ئه‌و کردبوویه‌وه، به‌ووردی و به‌کری گوتی بۆ قسه‌کانم دۆل

کردبوو، جارجارهش وهکو قسه کانی به دل بووین... سهری بو دهه ژاندم و زوو زوو ته سدیقی دهکردن، که منیش گه یستمه بن کرو، هیچی ترم پین نه ما ئه وه له ستاو هات له ته نیشتمه وه دانیشتم، قه نه که ی فت کرد، وهکو خوی بو قسه بییک حازر کردین... هه ندیک جوولایه وه سهری تکی ئه م لاو ئه ولای خوی و خه لکه که ی کرد، دهستی به مرته کردو گوتی:

- ئه ششه دو بیلا... ئه مانه هه مووی راستن!

وهه تا دههات دهنگی خوی بهرتر دهکرده وه... که ده بگوت:

- ئینگلیز... بیگانه... دوزمن... کافرو خوانه ناسن، جیگای پروایی و پشت پی به ستان نینه، ئه م بیگانانه... زگیان به ئیمه ناسوتی، بو بهرزه وندی خویان گوتیان له وه نیبه ئه گهر ولاتیک کاول بکه ن... ئه گهر میلله تیک کر بکه ن و له برساندا بیکوژن... یان له ژیر زه پرو زهنگی خویان بیتوتینه وه!

- ئاغا و شیخ و... حاجی... و..... ئه مانه ش... ئه مانه ش... ئه مانه ش...

مام زانه ویر... ده می تیک ئالو له قسه کردن وه ستا، وهکو له خو حازر کردنه که ی په شیمان بوو بیته وه... له پر کر بوو، پاشان سهری له من خوار کرده وه و چاوی پرینه زارم و به ددهنگ بانگی کرد:

- ئی... ی...

ئه م ئی یه ی مام زانه ویر... هانی دام می شکم پتر بگوشم و ناموژگار یه کانی کومه له یادیکه مه وه... بو خه لکه که دو باره به سه ریاندا بچمه وه، ئه وه بوو پروم کرده وه مام هه یدهر... به کزی و پرویکی خه مگین گوتم:

- مامه... دوزمن... که گوتت دوزمن... ئیدی به سه، دوزمن... هه تا به سه رماندا زال بچ... لاوازو بچ هیزمان دهکا!..

بی هیترین که سیش مرۆی برسییه!!... برسییه تیش هۆیه کی کاربگه رو به تینی چاوشۆری و ریسواییه!..

- هه ول ددها... مل که چ.. و چاوشۆرمان بکا!!..

دوزمن... هه تا بتوانی ولاتمان داگیر بکا و خیروبیری زهوت بکا... ده بی لیکمان بکا... توی فیتنه مان به ناودا بچینی!

ئه م کاره ناره واو ناپه سندانه ش... به هۆی ناپه سدانانی وهکو توفیق بهگ و حاجی و شیخ مه لا قطب الدین... جیبه جییان دهکا، چونکی ئه مانه ش بو بهرزه وندی خویان... له زۆر لایه نه وه ده گه نه وه دوزمن، ئه مانه ش ده یانه وئ ئیمه ی ره شوووت بچه وسینه وه له سه ر حیسایی ئیمه خویان قه له و بکه ن، به خوتنی ئیمه خویان تیر بکه ن، ئه م زۆر دارانه ش ده یانه وئ به ئاره زوی خویان بمان سوورپین و خولامه تیمان پین بکه ن، بمان که ن به کۆیله و به نده، وامان لی ده که ن که به درپژایی ژبانه مان برسی بین و چاومان له دهستی ئه وان بی، ده یانه وئ به ترخیکی هه رزان... کرین و فرۆشتنه مان بکه نه سه ر!!

سه رتیکم بو پرووی کاروانیسه کان هه لبری، بو ئه وه ی بزانه نایا ئه و قسانه م تا چ راده بییک کاری تی کردوون!... ئیمجا پرسیم:

- خو له بیرتان نه چوه... توفیق بهگ... چون به دوو ته لیس فراش... باخچه که ی له مه لۆی گاوان سه ندو مام حاجیش... کرداره که ی خه لۆ چاوشینی هه ر به شینی سه له م کردو خاوه نه که ی له رهنج و خوی و ئاره قه رشتنی سالتیک بچ به ش کرد؟

عهله ئیخته... که ناوی خه لۆ چاوشینی بیست، خۆی پێ نهگیراو بانگی کرد:

- ئه ری وه لّاه ی... ئە من چاک ناگام لینی هه یه که خه لۆ هه موو ئه و پارهییه ی له جیاتی سه له م له حاجی که چه لّ وه ری گرتسوو... هه موو ئه و پارهییه ی پۆ رت کرده و، ئه و جا حاجی به و ه رازی نه بوو ته نانه ت چواریه کی کرداره که ی پۆ بگێرتته وه!! داها ته که ی خه لۆ نۆ عه لّبه ده بوون... ئه مه له زه ویه که ی بنار شاخ و زه ویه که ی سه ر روو باریشی سه عه لّبه جۆی هینابوو، له سه ر ئه و ه ش خه لۆ ناماده بوو هه موو پارهی سه له مه که به رامبه ر به دوو عه لّبه گه نم و عه لّبه یێک جۆ... پۆ حاجی رت بکاته وه، که چی حاجی پێی گوت:

- کورم... من کرداره که م لێ کرپوی، به شه رع ه یچت ناکه ویتته وه، مالتی خۆمه... ئه گه ر به فرۆشتنیش بێ... نایفرۆشمه تۆ، ئه و جا خۆت ماندوو مه که و به رۆکم به رده!

وه حاجی که چه لّ... له خه لۆ توورپه ش بوو، به سه ریا قیژاندی:

- به وه لّاه ی پارهی سه له مه که و ئه و نه دی دیکه شی بخه رتته سه ر... ده نکێک گه نم و جۆ وه ر ناگریتته وه!

له پاشدان حاجی هیدی بوه وه گوتی:

- بابم... خۆ من پۆ خۆم سه له مم نه کردوو هه تا بتوانم مامله ته که هه لّوه شینمه وه!!

وه عه له ئیخته... ده ستی له ده ستی ده داو سه ری ده هه ژانده وه که گوتی:

- ئیدی ئه وه بوو خه لۆ ناچار بوو له گوند باری کردو روه و ده ستی هه ولێر... هه لّقه نا، زه وی و زا ره که ی پۆ حاجی و توفیق به گ... به جێ هیشتا!

ئه و کاته ی عه له قسه که ی منی بری... من خۆم له وه خۆش کردبوو روودا وه که ی مام وسوو... سو فی سالح... وه بیه ر مام هه یده رو خه لّکه که به ینمه وه، که عه له ش له قسه که ی بوه وه؛ ئه و جا لیم وه رگرتته وه و گوتم:

- ئینگلیزی دوژمن ده زانی چۆن ئه م بێ ویزدان، و زۆرداران ه بکاته دوو پشک... کرم... مار... وه له گیانی خه لّکیان به ریدا، ئه و دوژمنه ده زانی که به رژه و نه دی ئه مانه... مان و نه مانی ئه مانه... به بوون و نه بوونی ئه وه به سه تراوه، ئیتر ئه م زۆردار و دزانه ده پارێزی... به هیزیان ده کا و ده سه لّتیان ده داتێ... قه له و... و ده وله مه ندیان ده کا، و ایان لێ ده کا که ئیمه و نانی منداله کانی ئیمه و گیانی ئیمه بکه ن به قوربانی ئه و بێگانه یه، پێ له وجودی ئیمه ده خشین... هه تا وجودی ئه و دوژمنه له هه موو... ولاندا بچه سپین!

وه پر سیمه وه:

- کێ... چه کی داوه ته ده ست توفیق به گ؟

- کێ... ئه و روه پیا و کوژهی پۆ دابه ستوون؟

- کێ... حکومه ت هان ده دا... ئه وه ی ئه م کرمانه گه ره کیان بێ... ئه وه ی ئاره زوو بکه ن... مگیزیان پۆ بچی... هه تا ئه گه ر له سه ر حیسابی گیان و مالتی خه لّکی ره شوپووتی وه کو ئیمه مانانیش بێ... بۆیان بیاته سه ر... بۆیان جێبه جێ بکا و به هیز... پال پشتیان لێ بکا!

وه مه سه له که ی مام وسوو و سو فی سالح... م... پۆ گێرانه وه:

- خۆ له بیره تان نه چوه... چۆن مام وسوو... و... سو فی سالح و برسییه کانی دیکه ی خه لّکی گوند...

چۆن ئەم زۆر لێکراوانە... کە لە دەرگای مودیر بە گیان دەدا... هانا یان بۆ حکومەت دەبرد تا لەستەم و زۆری بیانیاریزین... چۆن دەرگایان بەروو دادەخرا؟!... چۆن ئەم دوو بەدبەختە لە جیاتی حەقیان بە حەق بکری... لە سکالایان بکۆلێتەو... حکومەت دەیخستە گرتی خانە و بەهۆی پۆلیس و خوزەکانی تۆفیق بەگ پروو شکین و ئیھانە دەکران و نازار دەدران!

- مامی خۆم... دوژمن ئەگەر حیساییک بکا، ئەو حیسابە تەنیا بۆ ئەم زۆردارانە دەکا، حیسابی ناغا بۆ نوکەر، ئەمەش سەبارەت بەوەی کە ئەمانە بێ دین و لەخوانە ترسن، دەست ئەستورن... بەرژەو نەدیان بە بەکەو بەستراوە، بەو پێیەش ئەگەر قەلەوترو دەست ئەستورتر بێ و جوان تریان بکا، هەر قازانجی خۆی تێدایەو باشتەر دەتوانی لێیان بخورێ و جڵەویان بگرێتە دەست، بیانکاتە سەگی هار... لە گیانی ئیمەیان بەریدا، سەری ئیمە و ولاتی ئیمەیان پێ دانەوینی!

- ئینگلیزۆ بیگانە چ زەرەر دەکەن... چ زیانیان پێ دەگا... ئەگەر ئەم دڕندە لەخوانە ترسانە، ژیانی ئیمە ی رەشپوروت... نانی ئیمە هەژارو بێ دەسەلات... ئاپرووی ئیمە بێ پەناو بێ تاوان... و بێ هێز زەوت بکەن، بمانکەن بە پایەیی ئەو پردهی... ئەوان بە سەریدا بۆ ناوماڵ و خاکی ئیمە... بیەرتنەو!!

- ئەم دوژمنە... بەهەنجەتی شەرو دا بێن کردنی بژێو بۆ لەشکرەکەیی، گەنم و دەغڵ و دان... بەهۆی تۆفیق بەگ... بە دەستی حاجی و شیخ قطب الدین... زەوت دەکا و دەبکری و لە عەمباری ئەمانە کۆی دەکاتەو... تا بەو رەنگە دەبیین، پەوانەیی ولاتەکەیی دەکا، ئیمە ی لێ بێ بەش و برسی و بێ بژێو دەکا!!

- مامی خۆم... ئینگلیز شەیتان... بە فرۆفیلن... بە مالاک دەیدا و بە ئەسکۆ دەبیا، خۆتیمان دەمژێ... تا خۆتین بخاتە بەرخۆی، بەهۆی ئەو دار دەستانە... ئەفەس برمان دەکا و لە پەل و پۆمان دەخا و دەمانکۆت، هەمووشتان دەزانن کە پیاو لە تین و تاقت کەوت... گورگ سلی لێ ناکا و ئەوەی حەزبکا... پیتی دەکا!!

بە راستی نەمەدەزانی قەسەکانم چەند پەوان و پێک و بەجێ بوون، یان چەند کاریان لە کەسانی کاروانە کە دەکرد، ئەو کاتە تازە بیرم لەم شتە دەکردهو، تازە فێری ئەلف و بیی سیاسیەت دەبووم، لە کۆبوونەو کانی کۆمەڵەیی گەنجان... کاک نافیع و ئەوانی دیکە... ئەم شتە یان بۆ شی دەکردینەو، چۆنەتی ئەو رۆژە رەشمانەیی لەناویاندا دەژیا... بەو جۆرە بۆیان روون دەکردینەو و بەبوونی بیگانە لەولات و بوونی ئەو دڕندەو ناغا و حاجی و شیخانە... دەیانەستینەو!!

منیش... لەو هەلەداو لەو رێگا دووردا... ئەوەی بەمیشکەو نووسابوو... لەو بژدانم دا نیشتبوو... بۆ خەلکی کاروان... هەلم رشت و بەو شتیو یەیی لەسەرەو بەسەم کرد... دەرم برین، حەزم دەکرد ئەوانیش بیزانن... ئەوانیش بکیشمە ناو مەیدانی بێرکردنەو و لێکدانەو، ئەو راستییەیی من برۆاییم پیتی هەبوو... و عەقلم پیتی دەشکا و لەمەندەش پتر هیچی ترم نەدەزانی.

شتیک کە دلێ خۆش کردم و وای لێ کردم کە کە یفم بەخۆم بێ و برۆایی ئەو یان لە گیان چەقاندم کە قەسەیی باشم بۆ کاروانەکان کردو... ئەو بوو کە دەمدی خەلکە... دایکم... پوور ئەستی... پوور زولیاخو... عەلە ئیختەو... شەریفە شەل و هەموو ئەوانی دیکەش... بەیئ دەنگی گوێیان بۆ قەسەکانم شل کردبوو، هەر کە قەسەکانیشم تەواو کردن... مام زانەو پتر دەستیکی لە پشتی دام... بەدەنگیکی بەرز... بانگی کرد:

- هەیی لە چاوی مامی خۆت کەوئ... کورم!

- هه‌ی ئافه‌رین بۆ ئه‌و قسانه‌ت...-

مام هه‌یدهریش... ده‌می لێک کردبوه‌وه... ددانه‌ شاشه‌کانی وه‌کوو ریزه‌ ستوونی قه‌لاتیکی ڕووخواو... به‌ده‌رکه‌وتیبون، ئه‌ویش... سه‌ری بۆ قسه‌و ئافه‌رینه‌که‌ی مام زانه‌وێر ده‌هه‌ژاند، وادیار بوو قسه‌کانی منیان به‌دل بوون.

مام زانه‌وێر، له‌سه‌فه‌ریه‌ر عه‌سکه‌ری عوسمانی بوو، وه‌کو خۆی ده‌یگێت‌ایه‌وه‌ له‌ ره‌ش‌بگه‌ره‌که‌... وه‌ به‌ر زه‌بری جه‌ندرمه‌ که‌وتیبوو... و... به‌ناوی خوداو خه‌لیفه‌ بۆ غه‌زا پالیاپه‌و نابه‌و، ره‌وانه‌ی ولاتی سوویه‌و ئه‌سکه‌نده‌روون کرابوو... له‌وێشه‌وه‌... به‌خۆی ده‌یگوت:

- هه‌ر له‌سوویه‌وه‌ قه‌سدی هه‌لاتنم ده‌کرد، بیری ئه‌وه‌م کرده‌وه‌ کاتی له‌ئه‌سکه‌نده‌روون بووم خۆم به‌هاوێمه‌ ناو پاڤۆرێک و خۆم ده‌ریاز بکه‌م... به‌لام وه‌کو بلێی قوماندانه‌که‌ گومانی لێ په‌یدا کردبین، له‌گه‌ل کۆمه‌لێکی تر سه‌ریاز... بۆ جه‌به‌هی قه‌وقاز... ره‌وانه‌ی کردین، له‌شه‌رێک له‌گه‌ل له‌شکری قه‌یسه‌ری ڕووس و... له‌و به‌ر چۆمی ئاراس... به‌دیل گیرام.

مام زانه‌وێر... له‌گه‌ل ئه‌ه‌تیک توند بۆ خه‌لکی کاروانه‌که‌ی ده‌یگێت‌ایه‌وه‌... که‌ له‌دیلیه‌تی تووشی زولم و ناله‌باری و برسیه‌تی و نه‌خۆشی و دژواری ببوو، پاش سه‌ سال دیلێش... نه‌یزانی چۆن ڕۆژێک خۆی به‌ ئاواره‌یی له‌و ولاته‌ پان و به‌رینه‌دا... دۆزیه‌وه‌.

ئهم بیاوه‌ پیره‌... له‌که‌سانی دیکه‌ی کاروانه‌که‌... پتر له‌شت ده‌گه‌یشت سه‌رو گوتلایکی زمانی ڕووسی ده‌شکانه‌وه‌ و تا ڕاده‌ییک له‌قسه‌و ڕووداو وورد ده‌بوه‌وه‌ و عه‌قلی به‌شت ده‌شکا، هه‌ر سه‌باره‌ت به‌و چۆنیه‌تییه‌ش بوو... که‌ من له‌قسه‌کانم بوومه‌وه‌... ئه‌و بۆ جارتیکی تریش بانگی کرده‌وه‌:

- ده‌ک له‌چاوی مامی خۆت که‌وی!

به‌ئافه‌رین و ده‌ست له‌پشت دانه‌که‌ی مام زانه‌وێر گه‌له‌ک دل‌خۆش بووم، هه‌وا بێک په‌ریه‌ که‌له‌م، وه‌ها بیرم ده‌کرده‌وه‌ که‌خۆم به‌شتییک بزاتم، له‌خۆشی ئه‌و هه‌سته‌م... ئاوری‌کم له‌دایکم دایه‌وه‌، وه‌کو له‌ناوه‌وه‌م بانگی بکه‌م:

- ها... دایه‌... ده‌بینی ئه‌وه‌ کوری خۆته‌، ئه‌وه‌ منم بوویم به‌پیاو! هه‌ست به‌ده‌ره‌وه‌ی خۆشم ده‌که‌م!

- دایه‌... دایه‌گیان... پتم نه‌لێی مندالی، چۆن... ده‌بینی له‌چوارچێوه‌ی مندالی ده‌رچووم!

دایکیشم به‌رویکی گه‌رداوی و دوو چاوی کراوه‌... تێم وه‌راما، چاوه‌کانی ئابله‌وقه‌یان دابووم، لام وابوو که‌ ئه‌ویش به‌و چۆنیه‌تییه‌م به‌ده‌ست له‌پشتدانه‌که‌ی مام زانه‌وێر ئافه‌رینه‌که‌ی... هه‌ست به‌کامه‌رانی ده‌کاو له‌دلی خۆیدا ده‌لێ:

- ئۆخه‌ی کوره‌ خۆشه‌ویسته‌که‌م... تاقانه‌که‌م... خوا بتپارتیژی... هه‌موو فریشته‌کان با‌لت به‌سه‌ردا بکێشن، ببیه‌ سه‌یوانیک له‌ژێر سیبه‌رتا به‌سه‌یینه‌وه‌!

دایکم... زۆرجار ئه‌و ئاواته‌ی بۆ له‌خوا ده‌خواستم.

مام هه‌یدهریش... پتر خۆی پێ نه‌گیسرا، ته‌نیا به‌سه‌ر هه‌ژاندن نه‌وه‌سته‌او به‌ په‌له‌تاوی و سه‌رسویمانیکه‌وه‌ بانگی کرد:

- کوره‌ که‌وابێ گه‌نم و دانه‌وتله‌ی ولات هه‌مووی به‌م ره‌نگه‌ ده‌کیشرتیه‌وه‌وه‌ ده‌چیته‌ وورگی دوزمن!

- که‌واته‌ هه‌مووی بۆ ئینگلیسی دوزمن ده‌یکرن و ئێمه‌ش ئه‌وا له‌برسانا سه‌گتۆپ ده‌کن.

وه‌ ده‌ستی به‌ په‌ککو په‌ککو کرد هه‌نیشکیکی له‌ته‌رۆکی مه‌لا حه‌مید کوتا و چاوه‌کانی ده‌ مه‌لا پیرین!

مهلا همیدیش به دوو دلپیتکه وه مرتاندی:

- به خوای دوژمنن... رهنگه ئه وها بی... وه کو شیرکو ده لئی... دوژمن هه موو خراپه ییکی لئی ده و شپته وه!

وه به دهنگ دوو باره ی کرده وه:

- رهنگه ئه وها بکا، کافر هه ر بۆ ئه وه ی ئومه تی موحه مه د زه لیل بکا... دینی پاکی ئیسلام لاواز بکا و له ناوی بی... له وه ناپه نگیتته وه که هه موو خراپه ییک بکا!

له ئه نجامیش... مهلا به م نزیاه ده پاراپه وه وه دوایی به قسه که ی هینا:

- نه فره تی خودا له دوژمنانی دینی پاکی ئیسلام!

وه چاو راویکی بی ده سه لانه و ساردی کرد که گوتی:

- به لام ئه و دوژمنانه بۆ کوئی ده چن؟... خودا تۆله یان هه ر لئی ده ستینی و به جه هه ننه م موشه ره فیان ده کا، ئه ری وه لالا... قابیله خودا واز له ئومه تی موحه مه دی خوشه و یستی خۆی به یینی؟

پوور زولپه خای دایکی نه خشین خۆشه و یستیشم... ناهیتی گهرمی هه لکیشا، به ده م حه سره ت خوارده وه ده ی بۆلاند:

- وه للاه ی راسته ده لپن... ئه م هه موو لۆری و قه تاره گه مانه... ده چنه سه ر به حرئ و له پا پۆران باربان ده که ن و به ره و (هه وروپا) ره وانه ده کرتین!

که ناوی هه وروپای ده هینا، به ناخیتی درپژ کلپه ی ده روونی کوژانده وه وه له به ر خۆبه وه ده ی مرتاند:

- هه ی جه رگ و هه ناوم بۆت خرابن... ئومه ر...!

دایکیشم وه کو بیه وی به شداری خه م و په ژاره ی پووریم بکا... ئه ویش هه ناسه ییکی ساردی داو به ده نگه کزه که ی گوتی:

- ده به خوای گه وره... ئه وه ی راست بی هه ر ئه وه یه که نه غه زه به و نه هه لگیرانی ره حمه ت و به ره که تی خودای ته عالا یه، غه زه ب و زولم و بی دینی و ته ماحی توفیق به گ و حاجی و شیخ قطب الدین...، زولمی ئه وانه یه که خۆیان له سه ر ئومه تی موحه مه د... ده خۆینه وه و خۆیان به ئیسلام و به خه لکی ئه م ولاته داده نین، ئه مانه... ئه م سته م و زولمه مان لئی ده که ن، بۆ بییگانه هیسکه مان ده شکیتن... سه رمان پین شوژده که ن!!

وه پاش چاو چوانتیک دامان... دایکم وها رسته ی قسه که ی وهرگرتته وه:

- کوره کانم... هه ر من ده زانم که له شکر دۆژمن... له شکر ی رووس... له شکر ی عوسمانلی... که ئه م بی دین و بی ره حمانه هاتنه ناو ولات... چیبیان به سه ر خه لک و خوادا هینا، چ جوژه سته م و نارپه واییان به رامبه ر به موسولمانان کرد، نه ک هه ر گه نم... بگره ئه وه ی نانیکی هه بوایه لیبیان زه وت ده کرد، وه للاه ی پارووی نانبان له زاری مندالان راده پچکری و ده بیان رفاند، دیوارو ئه رزی ناو ژووری خانووه کانیان شیش کوت ده کردو ده یانگوت:

- زه خیره ی له ناودا شاردراره ته وه!

- زپرو چه کی ژنانی تیدایه!

- پارو پوولی له ناودا شاردراره ته وه!

زگی خه لکیان هه لده دهری و دهیانگوت:

- لیردی قووت داوه!

تاوه کو وه هاما لیهات... ئه وهی له برسانا سه ری نایه وه... ئه و بز یه کجاری هه سایه وه، ئه وانێ دیکه مان... هه موو روومان کرده دهشت و دهر... وه دونیا که وتین... مشهخت و دهر به دهر بووین.

دایکم چاوی له سه رییک دانان، وه کو بیهوی وینهی ژبانی پر کویره وه ری ئه و دهمه ی بیته وه بهرچاو، له بهر خۆیدا ده یگوت:

- دوزمن هه ر دوزمنه، هه رچه نده بهرگ و رهنگیشی بگۆری!!

وه خه والوانه به سه ر کاره ساته کانی ژبانییدا ده چوه وه:

- ئه گه ر له شکری رووس دههات... دهستیان له گه رووی خه لکه که دهنا و دهیانگوت:

"ئیه عوسمانلین... ئیه موسولمانن... دوزمنایه تی له شکری رووس ده که ن!"

- ئه گه ر له شکری عوسمانلین بهرده بوونه ولات و پتیان له ورگمانه وه دهنا... دهیانگوت:

"ئه نگۆ لای رووسانن... یارمه تی کافران ده دن و دوزمنایه تی خه لیفه ی ئیسلام ده که ن... ئیه خایه نن!"

ئینجا به هه ردوو لایان... هه ریبه که ی له بواری خۆیه وه دهستیان به راوو رووت و زهوت کردن و ویرانکاری و کوشتن و تالان ده کرد، ئه و ساله ی که له شکری قه بیسه ری رووس، به سه ر گونده که ی ئیمه بان دادا... دهستیکیان... وی راهیتنا! فاقی زولم و زوریان، ئه وه ی پیاو هه بوو... هه موویان گرتن و په وانیه ی ئۆردوگای خۆیان کردن... دهیانگوت... ئه و پیاوانه ده توانن چه ک هه لگرن و دوزمنایه تی رووسه کان بکه ن، ئیتر به ربوونه ناو گوند و ئه وی خراپه بوو کردیان، که رووسه کانیش شل ده بوون و ده کشانه وه... عوسمانلییه کان گونده که بان وه ده گرتوه، ئه مانیش له وان خراپه تریان ده کردو دۆزه خیان له گوند... داده گیرساندا!

دایکم چاوی هه لیتان، به ری به فرمیتسکیک گرت... که له قولینچکی چاوی قه تیسه مابوو، و له سه ر گیترا نه وه ی کاره ساته که ی ژبانی بهرده وام بوو:

- سه ره تای هاوین بوو، جو دروا بوونه وه، خه لکی گوند له گیشه و گیره و به بادانی جو خینه کان بوون، گو له گه نم زهرد ببوون... به لام هیشتا هه ر به پیته بوون، که سیتیکی وا نه مابوو بیان درو پیته وه، له پیرو په که وته به ولاوه پیاویان نه هیشتبوون، ژن و مندالیش توانای ئه وه یان نه بوو کاره کان جیبه جی بکه ن، خه لکه... هه ر به تاقیکردنه وه ی دوو سالی رابوردوو ده یانزانی ئه گه ر رووسن و ئه گه ر عوسمانلین... هه ردوولا بی ویزدان و زالم، هه ر بگه نه گوند ئه وه ی کرداره... هه تا پووش و په لاش و په زو باخیش هه ر ده سووتین، پیش ئه وه ش ئه و له شکرانه بگه نه گوند، هاوارمان بو ئاغا بردو لیتی پاراینه وه که شتیکی وه ها بکا له شکره کان تخوونی مه زراکانی گه نم و دانه و پیله و خه رمانه کانی جو نه که ون و ویرانکاری که م بکه نه وه، خه لکه که... ئاگاداری ئه وه بوون که ئاغا دهستی له گه ل هه ردوو له شکر تیکه له، قسه ی له لای هه ردوولا ده روا... چونکی پیاو... و... موخبیری هه ردوو لایه... به لام ئاغا هیچی بو نه کردین، که له شکری عوسمانلین هیشی هیتنا، هه ر له ئاقاری گونده وه دهستی به خه رمان سووتاندن و ئاگر له مه زراکان بهردان کرد، گه نه که ی هه ر به پیته سووتاند، لوولی ئاگری دوو که ل... رووی ئاسمانیان ره ش کردبوو، گه نی به پیته ئاگر گرتووش... له گه ل گرو هه و دهه ژان... شه پۆله یان ده کرد... وه کو گیانه له به ری سووتاو جینگلییان ددها،

گوله گهغهکان... له ناو ناگر داده هاتنه ووه، له نهجامیش جگه له ناغا... که سیک له په شوروتانی گوند له زهره رو زیان و مال ویرانی... بې بهش نه بوو، که سیک جگه له ناغا... له له عنه تی نه و له شکره ئیسلاسه دوورنه که و ته وه.

- که له شکرې رووسانیش هیرشیان ده هیناو له شکرې تورکیان له گوند وده درده نا، نه مانیش له عوسمانلییه ئیسلاسه کان... خراپتر ویرانکاریان بلاو ده کرده وه، خه لکیان ده کوشت، مهرو مالاتیان له نه شکه و ته کان ده دوزیه ووه زهوتیان ده کرد، ژنیان ده رفاند... مندالیان ده کوشت، کیژیان نه تک ده کردن... ده بیان کرده جهه ننه م!!

دایکم سه ریکی هه ژاند، وه کو مردو و په کی خو شه ویستی بلا و تینیته وه... فرمیسک له چاوه کانی ده بارین... ناه له دوا ی ناهی هه لده کی شا... که ده یگوت:

- هه مو مهرو مالاتی گوندیان له گوره پانه که مو ل دان، نه و جا سه ریا زه کان ده ستیان کرد به ته قه کردن، نه و به سته زمانه له گه ل ته قه کان سل ده بوون... ده تو قین... رایان ده کرد... بو هه مو لا رایان ده کرد... روویان ده کرده دهشت و دهر و دژل و شاخه کان... بې سه روشوین ده بوون... عه سه که ره کانیش وه کو گورگی هار... به دوا یانه وه بوون... هه ته قه یان لی ده کردن هه تا له بهر چاو بزر ده بوون!.

شه ویک باوکی شیرکو... دوا به دوا ی میگه له که ی نیمه سه ری هه لگرت و که و ته چیا و چول، په حمه تی زور په روشی نه و چند سه مهرو بز نه ی بوو، له هه مو سه رمایه ی خیزان هه نه و مابوه وه که له نه شکه و تیک قایمان کرد بوون و رووسه کان دوزیا نه وه و نه و کاره ساته یان بې کرد... شه ویک سه ری هه لگرت به هومیدی نه و بوو بتوانی... چند سه ری که له مالاته که... له که ندو... شیو... و دژله کان بگریته وه، هه تا سنووری ورمی و نه و ناوه ی پشکنی له دوا ییشدا به دل ساردی و دهستی به تال گه رایه وه، به که مته لیک خم و په ژاره وه گه رایه وه گوند، فیکری نه و هه مان بو هات که به نا چاری نیمه ش به دونیا وه رین و ناوی به جی بیتلین... له دوو ژبان ببه زین.

- که مندال بووم، زور جار دایکم باسی نه و روزه نه ی ژبانی خوی بو ده کردم و ده یگوت:

«خه لکه که له برسانا شیت و هار ببون، وورده وورده ووشک ده بوون و له ناو ده چوون!.

جورج و پشیله له گوند، نه مان... نه یان گرن و نه یان خون!!

وه ده یگوت:

«به چاوی خوم دوو که سم دیت راوی پشیله یه کی لاوازیان دنا، هه به دوویه وه ده به زین... هه تا گرتیا و لیکیان هه لوه شانده وه... به ئیسک و پیسته وه هه لیان لووشی، هه تا روزه نیک هاتن که له شی گه لیک له خه لکی گوند... له کولانه کان که و تیبوون... سه گ و که متیار ده میان تی نابوو»

که دایکم چاوی هه لیان، ریزه فرمیسکی که له سه روومه ته چورچه کانی به ره و چه ناگه ی خه تیان به ستبوو... و بې دهنگ دهر ژانه سه زهوی، سه ری له کاروانیسه کان به رز کرده وه و به دهنگیکی گریزک پرسى:

- ده زانن... کی له و هه موو ناله باری و مال ویرانی و دهر دو مردنه رزگاری بوو؟

هه به خوی وه لایم پرسیاره که ی خوی دایه وه و گوتی:

- ناغا... ته نیا ناغا... ته نیا موساخانی ناغای گوند و خزم و دست و پیوه نده کانی... نه مانه له گوند مانه وه، له سه ر که لایم خه لکه که هه لده په رین، تا ئیستاش موساخانی ناغای گونده که ی نیمه هه رووه کو

خۆبەتە، زەبرۆزەنگی رۆژان کاری تێ نەکردوو... بەلکو قەلەوترو دەست ئەستوورتیش بوو، ئەم ئاغا... وەکو نەبای دیبی و نەباران... نەشەرو نەقاتی و تاعون، تەنانهت خشتیک لە دیواری کۆشکەکی نەلەقاوه!

دایکم... دوایەدوای ئەم قەسەنە ئاوی ئاوی دلسۆزانە لە من دا، کۆمەڵیک پەرۆشی و خۆشەویستیم لە چاوەکانی خواردوو، بەکری بۆ ماوەیەک چاوی تێ بریم... وەکو لە ناو دەوی پیم بلتی:

- رۆلە... تێ بگە، ئەمە ژبانه ژبان!.. بەر بەرەکانی و حەولی مان و نەمانە، کورم... ژبانی ئیمە ئەوھا بوو و ئەوھا، دەبێ تۆش ئاگات لە خۆت بێ، بەهوشیاری بجوولیتەووە و مشووری زەمانەکەت بکە... بزانی چی دەکە... چۆن دەیکە و بۆچی، هەتا توانای ئەو پەیدا بکە بەرگری لە رۆژی ئەوھا و لەوێش رەش و تال و سوێترتر بکە!

منیش... هەر بۆ ئەوێ فەرامۆشییک بەدل و دەروونی دایکم بەدەم... بەرووی گەشامەو، بزەبێکم لە زارم پچری و گوتم:

- تەبەیی... ئاغا پیاوی رووسان بوو هەر و هەر پیاوو دار دەستە عوسمانلیەکانیش!!.. رێ خۆشکەری ئەو دوژمنانە بوو، بەرژەوێندی خۆی لە سەر سوێری و برسێتی و لە ناوچوونی خەلکی گوند... پێ چاکتر بوو، ئەمانە دلێرەق و هەست مردوون، ئەگەر بۆ داگیرساندنی جگەرەکیان... ئاگر لە شارێک بەربەن... پێیان هیچ نییە!

دایکیشم هەر لە بەر خۆبەو، وەکو وەلامیکی من بەداتەو، گوتی:

- مۆساخان... گوندەکە ئیمە و هەموو گوندەکانی دەرووبەری زەوت کردن و ئیستاش بەمولکی خۆیان دادەن!

مام زانەوێر... بەووردی گوئی بۆ قەسەکانی دایکم شل کردبوو، کە ئەو لە قەسەکانی بۆو، ئەم هەلی دایم و گوتی:

- وەک مەلا عبدالقدوسی باوکی فەخرۆ... ئاغا گوندەکە ئیمە، ئەم مەلا بە پێش چەند سالییک لە رۆژگیرانە... مانگی رەمەزان بوو... هاتە گوندو بەخەلکەکی گوت:

- من... مەلام... پیاوی خودام... هەژارم... بێ دالەم!!

و قورعانیکی لە بن هەنگلییەو دەرهێناو گوتی:

- لەم قورعانە بەو لای... شتییکم لە دنیادا نییە، حەز دەکەم ئەمساڵ بمرگنەو، رەمەزانی پێش نوێژیتان بۆ دەکەم، وەعزۆ ئیرشادتان بۆ دادەدەم، ئێوێش یارمەتیم بەدەن و بمرگنەو!

ئیمەش... زۆر پێمان خۆش بوو مەلا بێتیکمان هەبێ... رێ و شوێنی ئیسلامەتیمان پتر بۆ روون بکاتەو، مەلامان راگرت... کردمانە گەر و هەموو پرس و پامان بەو دەکرد، بە زبەر، مەرگەوتیکمان بۆ دروست کرد، درێژە نەدەمی... کردمانە پیاوو فاتەهی کچی سۆفی پیرۆتی رەحمەتیشمان لێ مارەکرد!.. و لە گوندەکە جێگیر بوو، ئیدی ساڵ هاتن و ساڵ تێ پەڕین... مەلا بوو بەخەلکی گوندو زەویەکانی سۆفی پیرۆتیش بوون بە مولکی ئەو!..

هەتا سالی رۆژگیرانە... هەموومان لە گوند بە ئاسوودەیی دەژیا، گێر و گرتیکمان لە ناوین دا نەبوو، ئەو سالەش کە خودا رۆژی رووناکی لێ رەش کردین و شەپیش دەستی پێکرد، ناخۆشی کەوتە گوند، درنەدی گرانی و قاتی... ددانی لێ گر کردینەو، دەردو بەلا لە گەل هەورانی بەهار ولاتی داپۆشی،

جه ندرمهو له شكري عوسمانی به ولات وهریون، وەك دالاشی برسی كه وتنه سەر لاشه‌ی خه‌لكه‌كه، ده‌ستیان به راوو پرووت و زهوت كردن و گرتن و كوشتن كرد، ناگری شه‌رو قاتی له ولات به‌ریوو، خه‌لكه‌كه‌ش... ئه‌وه‌ی به‌و ناگره‌ سووتا... مرد... ئه‌وه‌ی په‌راگه‌نده‌و ئاواره‌و ده‌ره‌ده‌ر بوو...، پاش شه‌ریش... ئه‌وانه‌ی مابووین... كه‌ گه‌راینه‌وه‌ گونده‌كه‌ی خۆمان... هه‌زمان ده‌كرد زه‌ویه‌كانمان بچینه‌وه... خانوه‌كانمان ئاوه‌دان بکه‌ینه‌وه، به‌لام ده‌زانن كه‌ گه‌یشه‌ینه‌وه‌ گوند... رووبه‌رووی چی هاتین؟

مام زانه‌ویر... ئه‌م پرسیاره‌ی كردو ناھیتیکی تووندی هه‌لكی‌شایه‌وه، هه‌ر خۆی وه‌لامی پرسیاره‌كه‌ی دایه‌وه:

- مه‌لا عبدالقدوس... چوبه‌ ریگای حه‌ق... گۆرپه‌گۆر ببوو، چوار كوری زه‌به‌للاحی له‌ژنیکی دیکه‌ هه‌بوون، ئه‌و كوران‌ه‌ی هاتبوونه‌ گوندو له‌جباتی قورعان... هه‌ریه‌كه‌یان تفه‌نگیکی به‌ده‌سته‌وه‌ بوو، پیتشیان به‌خه‌لكه‌كه‌ گرت، ریتیان نه‌دان بچنه‌وه‌ سەر مو‌لك و زه‌وییه‌كانی خۆیان، نه‌یان‌ه‌یشت خانوه‌كانمان ئاوه‌دان بکه‌ینه‌وه، ئه‌م له‌ خوانه‌ترسانه‌ به‌خه‌لكه‌كه‌یان ده‌گوت:

- گونده‌كه‌ میراتی باو‌كمانه‌و بۆ ئیمه‌ ماوه‌ته‌وه، كه‌س حه‌قی تیدا نه‌ماوه‌!

ئیمه‌ش... هه‌رچه‌نده‌ هه‌ولمان له‌گه‌ل دان... خودامان هه‌تانه‌ تكا... هانامان بۆ حكومه‌ت برد، هه‌موو هه‌ول و هانامان به‌فیرۆ چوو، كه‌س گوتی لێ نه‌گرتین... كه‌س حه‌قی نه‌پرسین، ئیتر فه‌خرۆی كوری مه‌لا عبدالقدوس بوو به‌ئاغای گوندو كه‌ زانیشی ئیمه‌ به‌ناسانی گونده‌كه‌مان به‌جی ناھیلین... وه‌كو ره‌نجبه‌رو پالنه‌و جووتیار... جینشین بووینه‌وه...!

- به‌لام...

مام زانه‌ویر... به‌دوو چاوی كراوه‌ به‌ده‌نگیکی به‌رزی پر له‌قین بانگی كرد:

- به‌لام به‌حه‌ول و قوه‌تی خودا... ئه‌م گونده‌ له‌فه‌خرۆ ئاغا و برا بیژوه‌كانی ده‌كه‌ین به‌زه‌قنه‌بووت و ئه‌وه‌ی له‌گه‌ل باوکی گۆرپه‌گۆریشیان به‌ناحەق خواردوو‌یان... له‌كونه‌ تفنکیان ده‌رده‌كیشین!

مام هه‌یدریش... وه‌كو خه‌یال بردبیتیه‌وه‌و له‌پر وه‌ ناگا هاتی، به‌توندی سهری له‌قاندو جینیوتیکی له‌ده‌م ده‌رچوو:

- هه‌ی... سه‌گی سه‌گ... بابینه‌!

له‌پاشدان سه‌ریکی هه‌لبه‌ری و له‌لۆفه‌كانی سپیلک وهراما، پیتشه‌نگی قه‌تاریکی لۆریه‌ گه‌نم وه‌كو عه‌زیا له‌لۆفه‌كان پیتچی خواردبوو و سه‌ری ده‌جوولانده‌وه... به‌ره‌و ده‌شتی هه‌ریر شوڤر ده‌بووه‌وه، گه‌ری ئۆتۆمۆبیله‌كان... په‌رده‌ی گوتی‌كه‌ی خه‌لكه‌كه‌ی ده‌گه‌زی، مام هه‌یدر رووی بۆ لای كاروانیه‌كان وه‌رگێرایه‌وه‌و به‌تووره‌بیه‌وه‌ گوتی:

- ئه‌ ئاوا... نانی خه‌لك و خوا ده‌ردین و... ده‌یدزن!

- ئه‌و ژبان‌ه‌ی خوا به‌ بنده‌كانی خۆی به‌خشیه‌وه، به‌م ره‌نگه‌ زه‌وتی ده‌كهن. جینیوه‌كه‌ی مام هه‌یدر... تووره‌ی و ركه‌كه‌ی... پیتداچونه‌وه‌كه‌ی مام زانه‌ویر به‌سه‌ره‌اتی گونده‌كه‌ی... خه‌یالی گیتراوه‌ لای عه‌مه‌ری سلیمان و هاو‌پتییه‌كانی، له‌ناوه‌وه‌ی خۆمدا لیکم ددایه‌وه‌كه‌:

- عه‌مه‌رو هاو‌پتییه‌كانی... ئه‌مانه‌ پتر له‌راستی مه‌سه‌له‌كه‌ گه‌یشه‌توون، به‌و هه‌لۆیسته‌یان... به‌و یاخی بوونه‌یان... ده‌یان‌ه‌وی خه‌لكی ره‌شووروت له‌و راستییانه‌... له‌ حه‌قیقه‌ت هوشیار بکه‌نه‌وه‌!

وه‌ به‌رامبه‌ر به‌و حه‌قیقه‌ته‌ی عه‌مه‌رو هاو‌پتییه‌كانی به‌دوایدا وێلن، هه‌ستم به‌شه‌رمه‌زاریپیک ده‌كرد،

خۆم لهقه باره‌ی خۆم بچووكتتر دههاته بهرچاو، لهخۆم دهپرسیبیهوه:

- ئه‌دی من!... ئه‌دی من چیم؟ لهو دونیای حه‌قیقه‌ته‌دا جینگام هه‌یه... یان نییه؟

- ئه‌گه‌ر جینگام نییه! بۆچ نه‌بێ و ئه‌گه‌ر جینگاشم هه‌یه کام جینگایه؟

له‌ناو گه‌یژاوی ئه‌م لیکدانانه‌وه مه‌لم ده‌کرد، وه‌ک له‌شیکێ نغووم بوو... سه‌راو... و... بن ئاو ده‌بووم، که مه‌لا حه‌مید... به‌ده‌نگ نه‌راندی:

- هه‌مووی له‌لای خوداوه‌یه... ئه‌گه‌ر خه‌یره ئه‌گه‌ر شه‌ر... هه‌مووی له‌لای ئه‌وه‌وه عاقیبه‌تیش هه‌ر ده‌گه‌رپه‌ته‌وه لای خۆی!

وه‌رووی له‌رۆژئاوا هه‌لپه‌ری و بانگی خه‌لکه‌که‌ی کرد:

- براینه... خۆ رۆژ دره‌نگه... نوێژی هه‌تواوه‌یه... نوێژه... نوێژ!

وه‌ک که‌له‌شیر هه‌لبه‌زه سه‌ر گاشه‌به‌ردێکی زل، ده‌ستی برده‌ بناگوێتی و چراندی.

- ئه‌للاهوه ئه‌که‌به‌ر... لا ئیلاها... ئیله‌ل لاه..

پیاوه‌کان... له‌قسه‌کردن وه‌ستان به‌بێ ده‌نگ ده‌میان ده‌جوولانده‌وه، هه‌موویان له‌جینگاگانیان بزوتن و وه‌ک ئینسانی ئالی هه‌لستانه سه‌ر پێیان... له‌گه‌ر په‌ناهه‌که‌ چوونه پال بێک... له‌دوای مه‌لا حه‌مید ریزیان به‌ست، مه‌لاش ده‌ستی پێ کرده‌وه:

- ئه‌لحه‌مدو لیللاهی... ئومه ئه‌لحه‌مدو لیللاها!!

دایکم و پوور زولێخاو ژنه‌کانی دیکه‌ش، له‌ کۆکردنه‌وه‌ی شتومه‌که‌کان و له‌ بار تیکنان وه‌ستان، ئه‌مانیش چهند هه‌نگاوێک له‌پاشه‌وه‌ی ریزی پیاوه‌کان... روو له‌ قبیله... ریزبوون.

کاتی له‌ریزی نوێژه‌که‌ره‌کان وورد ده‌بوومه‌وه، سه‌رده‌می مندالی خۆم ده‌هاته‌وه یاد، هه‌زارو یه‌ک دیمه‌نی ئه‌و سه‌رده‌مه... له‌به‌ر چاو و ده‌نگیان ده‌دایه‌وه، دیمه‌نی مزگه‌وته فراوانه‌که‌ی گونده جوانه‌که‌م که بۆ خۆی به‌هه‌شتیکی بچکۆله بوو، دیمه‌نی دوو پیره دارچناره‌که‌ی لق و پۆپیان له‌گه‌ل ئاسمان تیکه‌ل ببون... خه‌لکه‌که ده‌یانگوت... ئه‌و دوو دارچناره به‌ده‌ستی عه‌بدوڵلای کورێ عومه‌ری خه‌تاب... چانراون و له‌ دێر زه‌مانه‌وه هه‌تاکو ئیستا هه‌ر به‌په‌توه ماون.

دیمه‌نی ریزه دار ئه‌سپینداره‌کان... که‌وا وه‌ک ئالفه ده‌ورده‌ی حوهری فه‌قیانیاان دابوو، دیمه‌نی حه‌وزو ئاوه ساردو پروونه‌که‌ی که‌سه نه‌یده‌توانی بۆ دوو ده‌قیقه په‌نچه‌ی بخاته‌ ناو... له‌به‌ر ساردی... ئارووی شه‌ق ده‌کرد، ده‌یانگوت بناوانی ئه‌و کانیاهه سازگاره له‌پشت چیا به‌رزه‌که‌یه‌و ئاوه‌که له‌بن به‌فری چیا هه‌لده‌قوولێ.

دیمه‌نی مه‌لا پیره بالا به‌رزه‌که‌ی مزگه‌وت... که فه‌قی ده‌ورده‌یان ده‌دا و له‌ کاتی ده‌رس گوته‌وه... ردینه سپیه‌که‌ی ده‌له‌رزیه‌وه، دیمه‌نی سۆفی باپیری مچبوری مزگه‌وت... که منداله‌کانی گوند... به‌قه‌ده‌ر عیزارئیل لیبی ده‌ترساین و هه‌رگیز رتی نه‌ده‌داین له‌ حه‌وشه‌ گه‌وره‌که... له‌ژێر دارچناره پیره‌کان... له‌سه‌ر حه‌وزه‌که یاری بکه‌ین. دیمه‌نی باوکی خوالێخۆشبووم... که بروایی وه‌هابوو ئه‌وه‌ی نوێژ نه‌کا... دوژمنی خوایه!

دیمه‌نی خه‌لیفه سه‌رسۆرو ده‌رویش قادر دیمه‌نی ده‌رویشه‌کانی دی... که هه‌میشه توندو تووره‌و تیزو تال ده‌هاتنه پێش چاوی منداله‌کان، ئه‌مانه‌ش!

هه‌م له‌مزگه‌وت بۆ خاتری خودا و پێغه‌مبه‌رو هه‌م له‌به‌ر ده‌رکی سه‌را بۆ خاتری مودیر به‌گ و قۆمیسیر، هه‌م له‌دیوه‌خانه‌ی ئاغا...

کلکه کوتیپیان ده کردو دستاری درؤو ده لسه و شه رمه زاریان ده هاری، له ناو بازارپش... له رکا بهری دیانه کان... له رکی قه شه و شه ماشه... زهرگ... و شیرو ده ف... ده ست و دم و ددانیان ده خسته کار.

به ره به یانی زستانه که... به فر هتا گۆزینگان که و تبسو، له سهر فه رمانی باو کم... ریگای مزگه و تم گرتیووه بهر، ده بویه بگه مه جه ماعه تی دوو هم، کچه شپته که... مه نجه له چلکا و هکی به سه رو گویاک لاکر دم... باو کم نار ه زوی و ابو که ده بی بگه مه جه ماعه ت...

- رۆژتیکي سارد بوو.. له سه رمانا پلو په نجه م گۆد بیوون، گویچکه کانم... لوو تم... ره ش هه لگه رابوون... سې بیوون... لام و ابو به له شمه وه نه ماون!..

- رۆژتیکي سارد بوو.. له ریزی نوژی جه ماعه ت... ده مارم شل بوون، خۆم پین نه گیرا... هه نده هیتیم دایه خۆم... ده مه و یست خۆم بگرم... به لام ده مارم شل بیوون... به خۆمدا میزت، ده ریتم ته ر بوو، میز به لاقم دا هاته خواری و هتا سهر مافووره که نه وه ستا.

که له ریزی نوژی که ره کان وورد ده بوومه وه، ردینی مه لاو ناو ملانی عه له ئیخته و قزه پهرش و بلا وه که ی... پرچی خه لیفه سه رسۆرو رشی شیخ مه لا قطب الدین یان... ده هیتا مه وه بهرچاو، خه لیفه سه ر سۆرو... ده رویتشه کانی شیخ... که کچه ها ور تیه که میان رفاندو ره کیتی ناو قه مه ره که ی شیخیان کرد!..

- نایشه گولی ها وریم هه ر هاواری ده کرد، ده سه ته چکۆله که ی بلند کردبوو، وام ده زانی بۆ منی دریتژ ده کا... تا کو رزگاری بکه م...

- جگه له هاوارو گریانه که ی کچۆله ها ور تیه که م... له ناو پیچ و پنا ی میتشکمد... له دوور ده نگیک دووباره ده بووه... هه سته ده لهراند مه وه، ده نگه که م به ده نگه ی مام وه یسی ئاشه وان ده شو به اند... که له ناو تهق و هۆری چه قه نه و رووبارو گرمه ی به رداشی ئاشه که یدا... له نکا و را ده هاته بهر ده رگای ئاش... خۆی له گه ردی ئارد داده وه شان، رووی بۆ ئاسمان هه لده بری و بانگی ده کرد:

- هۆ... خواد ی گه وره... ئه مه حاله؟

وه بچ ده نگ ده کشایه وه ژووری ئاشه که!

وه کو ریبوارتیکي ناوه ختی سه ر لی شیواو... کرته ی چۆنیه تی ئه و رۆژانه م لوولی ده دام... له ناومه وه وه ک ژان پیچی ده خوارد بهرچاوی لیل ده کردم، شوینه واری ئه و تیلمه ریگایه ی که به بی تامانج ملم تیبیدا ده کوتا... ئه و شوینه واری لی کوتر ده کردمه وه، له گه ل خۆمدا لیکم ده دایه وه هه ر یه ک و دووم ده کرد ولتیکم ده دایه وه هه تا میتشکم ماندوو ده بوو... ده ته زی و به وه ره سی هاوارتیک له ناوه دم هه لده ستا... بانگی خۆم ده کرده وه:

- ئای گه لو... ئه مه چ ژبانیکه... ئیمه ی تیدا ده ژین؟

له گه ل ئه م بانگه ش... بانگتیکي تر له ده روومدا جینگلی ده دا... خولی ده خوارد... هه مسو که یانی ده هه ژاندمه وه، وینه ی نه خشین... کچه خۆشه ویسته که ی منی... له بهر چاومدا زیندوو ده کرده وه، تارمایی نه خشین... به رووه سیس و زهردنه سمه ره شیرنه که ی... به چاوه گه شه کانییه وه... به سینگه به رزه که یه وه... له بهر چاوم زیندوو ده بووه وه، ده ستتیکي... بۆ هه لده بریم... بزه ییکي بۆ ده کردم... له پاشدان به بی ده نگه ده چوو له سه ر... ئه و گاشه به رده ی... مه لا حه مید له سه ری بانگی ده دا... له سه ر ئه و گاشه به رده به کزی... هه لده ترووشکا، ده سه ته لاوازو ناسکه که ی بۆ هه لده بریمه وه جار له دوا ی جار بۆی راده وه شاندم... وه کو ئه ویش بانگم بکا:

- وه ره... وه ره... شپیرکۆ... وه ره!!

***

پیتشه‌نگی کاروانه‌که‌مان له‌گوندی گوله‌ک دهرده‌چوو... و سه‌ری به‌گه‌وه‌که‌وه نابوو، بۆ‌ئو به‌ر دۆ‌له‌که ده‌په‌ریه‌وه، ئه‌و چۆ‌ره ناوه‌ی به‌ناو دۆ‌له سه‌خته‌که‌دا ده‌هاته خوار... به‌چرپه‌و جولانه‌وه‌بیتکی نه‌خۆشانه‌ی لاواز... بۆ‌ناو باخچه‌هه‌نارو هه‌نجیره‌کان... به‌ره‌و ژێ‌ر ده‌به‌وه‌وه ده‌خزی.

پایزان... ئاو که‌م ده‌بن، چاوه‌کان بریسکه‌و جونبوشیان سیس و سست ده‌بنه‌وه، رووبارو جۆ‌گه‌له‌کان... وورده‌ وورده‌ ده‌کشینه‌وه ناوخۆیان. له‌کاروان جیابوومه‌وه لام دایه‌ رۆ‌خ ناوه‌که... پیتلاوه‌کانم داکنندن... په‌ل و پۆ‌م له‌ ئاو هه‌لکێشان... چهنده‌ گۆ‌له‌ ئاوێکم به‌سه‌ر رووم... داکردن، هه‌ستم به‌ له‌ش گرانیبیتک ده‌کرد، هه‌شتان له‌ناو ته‌م و تیکه‌لاوییه‌ی ئه‌و قسانه‌ی پیتش کاتیکی که‌م که‌سه‌نی کاروانه‌که‌مان... ئاشی ژبانیه‌ن پێ‌ ده‌گێ‌را... هه‌شتا له‌ژێ‌ر ته‌ئسیرو باری ئه‌و قسه‌وه ده‌مه‌ته‌قی وگفتوگۆ‌یانه‌ پرگاریم نه‌بیوو... که‌ پیتلاوه‌کانم به‌سه‌ریه‌ وهرکرنه‌وه... هه‌لستا مه‌وه سه‌ریه‌، کاروان... به‌ره‌و هه‌ورازه‌که‌ی سپیلک ده‌چوو ده‌پیتش، سه‌ریکی دیکه‌م بۆ‌ ده‌شته‌ فراوانه‌که‌ هه‌لبرێ... په‌ریزه‌کان زه‌رد هه‌لگه‌را بون، له‌گه‌ل خۆمدا که‌وتمه‌ یه‌ک و... دوو... و... لیکدانه‌وه:

- سه‌یر... سه‌یر... چۆ‌ن ئه‌م خاکه‌ پر پیت و به‌ره‌که‌ته، ئه‌م کردارو داها ته‌ زۆ‌رو مششه‌یه‌ی له‌م زه‌وییه‌ پیرۆ‌زه‌ دیتنه‌ به‌ره‌م، چۆ‌ن هه‌مووی بۆ‌ قازانجی دوژمنانی خاکه‌که‌ خۆی... دوژمنانی خودان خاکه‌که‌ خۆی... دیتنه‌ په‌روه‌رده‌کردن و به‌کاره‌یتان!!

- سه‌یر... سه‌یر... چۆ‌ن ئه‌م جووتیارو پالانه... ئه‌وه‌ته‌ی دونیا هه‌یه... به‌ره‌ له‌دوای به‌ره... عاره‌قه‌بان له‌سه‌ر ئه‌م خاکه‌ رشتوو، به‌خوینی گه‌شی دۆ‌ و ده‌ماره‌کانیان په‌ینیان داوه، که‌چی به‌شیان هه‌ر برسیه‌تی و هه‌ژاری و ناله‌باری و ئاواره‌یی و نه‌خۆشی بووه!

به‌م بیرو لیکدانه‌وانه‌ دۆ‌م ته‌نگ ده‌بوو... هه‌ناسه‌م سوار ده‌بوو... و ره‌ له‌میشکه‌مه‌وه ده‌هات... تا به‌ئا هیکی توندو هه‌ناسه‌بیتکی دوورو درێ‌ژ... سه‌بووری سییه‌لکه‌کانم ده‌دایه‌وه‌و بلاوه‌ به‌و ر‌ک و کینه‌یه‌ ده‌دا که‌ له‌دوور و هه‌ستمدا په‌نگیان... ده‌خواره‌وه، و دیسان له‌خۆم ده‌پرسیه‌وه:

- ئایا... ئه‌م دونیا یه‌ هه‌روه‌ها بووه... هه‌روه‌ها ده‌بێ‌؟

- که‌نگی ئه‌م خه‌لکه‌ ره‌شو رووته‌ ره‌نجده‌رو زه‌حمه‌تکێشه‌ تی ده‌گه‌ن که‌ بۆ‌ج ده‌ژین و ده‌بێ‌ چۆ‌ن بژین؟

سه‌رم له‌وه‌ سو‌ر ده‌ما که‌ ده‌مدیت ئینسانی ساده‌ی ولاته‌که‌م... ئه‌م ئینسانه‌ دۆ‌ و ده‌روون سپیانه‌ هه‌ر که‌ له‌ لانک داده‌به‌زن... خوین و نانیه‌ن تیکه‌لاو ده‌بێ‌... خه‌می ژبان ته‌نگیان پێ‌ هه‌لده‌چنی... وه‌ره‌سانه‌ په‌ل ده‌کوتن... مملانه‌ی ده‌که‌ن... ئازار هه‌لیان ده‌گه‌لۆ‌فی و ده‌بان دا ته‌ به‌ر پاله‌ستۆ... تا سه‌ر رۆ‌خی گۆ‌ر رایان ده‌پێ‌چی و ناهومیدانه‌ گه‌لۆ‌ر ده‌بنه‌وه، له‌ بێ‌شکه‌وه... بۆ‌ گۆ‌ر گه‌لۆ‌ر ده‌بنه‌وه بێ‌ ئه‌وه‌ی هه‌ست به‌ژیا نیکی راسته‌قیه‌... یان ته‌نانه‌ت تامی ژیا نیکی شیاوی ئاده‌میزاد بکه‌ن!.

به‌گورجی و لائیرادی، پیتیه‌کانم لاقه‌کانم ده‌جوولانه‌وه، په‌له‌م ده‌کرد بگه‌مه‌وه کاروان، هه‌تا هه‌نگاوم ده‌نان... پتر به‌ناو زۆ‌نگاوی ئه‌و بیرو خه‌یالانه‌دا... رووده‌چووم!

ده‌نگی مام هه‌یده‌ر... له‌ناو پێ‌ خوستی کاروانه‌که‌ به‌رز بووه‌وه، ده‌ستییکی بۆ‌ ئه‌و دونیا بێ‌ دوا بیه‌ی به‌رامبه‌ری رایه‌ل کردو رووی بۆ‌ مام زانه‌وێ‌ر وه‌رسووړانده‌وه‌و لیتی پرسی:

- زانه‌وێ‌ر... زانه‌وێ‌ر... ئه‌و رۆ‌ژه‌ت له‌بیره‌ که‌ له‌م ده‌شته‌ی هه‌ریه‌دا، له‌گه‌ل له‌شکری ئینگلیس و

قهله رەشكە كەوتىنە شەرە جەنگ... ھا ؟

مام ھەيدەرە... ھەناسەيىكى خوار دەوہ... دەستىكى ۋە سەر ۋە رووى داھىتا ھەتا پرسىيە ۋە:

- كە تەيارەكە... تەيارە لەعەينەكە... لەئاسمانە ۋە دەي گرماندو سەرى لەدەستە مرۆپەكەى ئىيمە شىواندبوو، ئەگەر رانەپەرباين و بەگورجى خۆمان لەدۆلەكە پەنا ئەدابا... لەبەر چاوى تەيارەچىيەكە شۆين بزر نەباين... ۋەكو... ۋاشە ھەر بەسەرمانە ۋە بوو و پەيتا پەيتا... گوللە بارانى دەگردىن... تاكىكى لى نەدەھىشتىن!

مام زانەوتىرەش بە پەلەو پىش ئەو ۋە مام ھەيدەر ھەر بۆ خۆى ھەموو باسى شەرەكە بگىرپتە ۋە ۋە بەسەر روودا ۋە كانى دا بچىتە ۋە... پىشى بەقسە كانى مام ھەيدەر گرت، ۋەكو ئەمىش بىھوئى كۆلى رۆزنى ئەم دوايىيەى و نالەبارى ئەم رۆزە پەشانەى ئىستى لى نەئا يادگردنە ۋە ئەو رۆزە گەشانەى ھەرەتى گەنجى ئەو سەردەمە لوول بەدا... بە دەنگىكى بەرز، بە نىمچە ھاوارىك بانگى كرد:

- ھاى... ھەى زەمان!

- ئەرى ۋەللا ھەيدەر... ھەيدەر، ئەرى ۋەللا... چاك لە بىرمە!! ۋە بەبزەيىكى تال ۋە ۋە مام ھەيدەر ۋە كاروانىيەكان گوتى:

- كورپە... ئەو رۆزە... رۆزى ئەوھانەين كە پىيا ۋە سەووك و ئاسانى لەبىريان بكاو لەبادى بيان سرتە ۋە!

ۋە رووى كرده مام ھەيدەر پىي گوت:

- ئەدى كو؟... ھەيدەر... شوکور بۆ خوا... ھىشتا نەخرفاوم و وام لى نەھاتو ۋە خۆم لەبىر بگەم! ۋە بانگى كرده ۋە:-

- كورپە... ئەرى بەخوداى ۋەكو بلتە شەرەكە دوئى كرابى... ئە... ئەوھا... كە چا ۋە لەسەريىك دادەنىم... ھەموو قەوما... ۋە كارەساتەكەم بۆ زىندو دەبنە ۋە لەبەر دەمدا قىت دەبنە ۋە.

مام زانەوتىرە... كەمىك لەقسە ۋەستا بۆ ئەو ۋە ناھىكى بەگور بخواتە ۋە ئاورىك لەدۆلە سەختەكەى گولەك بەداتە ۋە سەرىك بۆ سەر تۆپكەى چىياكە ھەلپى... ئىنجا بانگى كرده ۋە:

- لەشكرەكەى ئىنگلىسى دوژمن و قەلەشكەى كافەر، دەبانووست پشت لە مرۆپەكەى ئىيمە بگرن... كە لەسەر سىپىلك و لە كەلەكەين و لەسەر بەرزايىيە كانى چىيا سەنگەريان گرتىو... ۋە لەبۆسە دابوون، رىگامان لە ۋە دوژمنە بەستىبوو، نەمان دەھىشت بستىك بىتە پىش، ئەو بەرو ئەمبەرى گەلبەكەشمان لى تەنى بوون، دەمان ويست ئەگەر بەھىز ھاتنە پىش و كەوتنە ناو گەلى... بە تەلبەيان ۋە بگەين، ئىيمەش لەسەنگەر ۋە نۆرینگە كامان ۋەكو بزە كىنى... يەكە يەكە راويان بگەين.

مام زىندىن... وورده وورده گەرم دەبوو، ۋە خۆينى لاوى دەھاتە ۋە لەش و بەبزەيىكە ۋە دانە تاق و لۆقە كانى بەدەردەكەوتن كە دەيگوت:

- دوژمنىش حسابىكى دىكەى كردبوو، بەھىزىكى گەورە... بەتۆپ و مەترەلۆس... گەلبەكەيان بەئاگر داگرت و ئەمجا بەكجار ھىرشىكى توندىان ھىتا، دەبەويست لەدۆلەكە ۋە... سەركەوتتە... سەر چىياكە ۋە لەو پىشە ۋە قۆل... قۆل... بۆ لای سىپىلك و كەلەكەين و دۆلى ئالانە... بەسەر چىياكە بلا ۋە بكاو ئابلووقەى مرۆپەكەى ئىيمە بەدات... سەنگەرە كامان ھەلتە كىنى و بۆسە كامان لى پوچ بكا ۋە... نۆرینگە كامان بەسەر يەكدا بروخىنى و بەم جۆرە لەناومان ببا!؟.

به لای دوزمن بهم پهنگه بیری ده کرده و به بۆ ئهم ئامانجه نه خشه ی کیشاپوو، ده بانگوت پیاوی پسپۆرو
شاره زایان له گه له و بگره گه لیک له شوون هه لگرو... شاخه وانێ خه لکی ناوچه شیان له گه له، ئه و کافرانه
وه هاپان دانا بوو ئه گهر نه خشه که یان چوو ه سهر... یه کسه ر بۆ خه لیفان و گه لی عه لی به گ... راوی
خه لکه که ده نین و ولات به ئاسانی داگیر ده کهن و ئه گهر به رگری بکی لاوازش له لایهن له شکره به زیوه که ی
ئۆزده میری تورک... بیی... ئه و به شتیکی و هه گرنکیان دانه دنا، ئه و ئینگلیسانه به زۆری حیسابیان بۆ
ئیمه... خه لکی ولات ده کردو بهس!

به لای م روویه کانی ئیمه... وه کو گوتم خوا له دلی نابوون که دوزمن ئه وها بیرده کاته وه، ده ست
پیتسخه ریمان کردو هه ر که دوزمن هیرشی هینا و گیشته ناوه ندی دۆله که... قۆل... قۆل بلا بوونه وه، که
ده ستمان لی وه شاندن و له هه ر چوارا ناگرمان دان و لیتمان کردن به جه هه نهم، هه تا قرا مان تی نه خست...
ده ستمان له په لاپیتکه ی تفه نگه کا مان هه لته گرت!

مام زانه ویر... به توور به یی و حه ماسه ته وه له خه لکه که ی پرسی:

- ته یاره... ته یاره...!... ته یاره له رۆژی و هه ا چی پین ده کری؟

- ته یاره... حه ددی چیه زه فه ر به شاخ و ئه شکه وت و کینه کا مان بیات!.. نا؟

وه هه ر به خۆی گو تیه وه:

- ته یاره کانی دوزمن... دوو رۆژی په بق له گه ل رۆزه لات هه تا... رۆژ ئاوا... به درێژی گه لیه که ی
ده پشکنی، ئاگرو ئاسنی ده رشت، وه ک هه لاج ئه و ناوه ی په ره ده کرد، گوندی گوله ک و گونده کانی دیکه ی
بۆ مباران کردن... به لای ئایا توانی ته نیا به ک نه فه ری له شکره که ی دوزمن ده ریا ز بکات؟

وه هه ر به خۆی وه لایمی خۆی دایه وه که گو تی:

- نا... نا... وه لایمی ئه گهر ئه مرۆش له ناو دۆله که ی گوله ک بگه رتی له که لله سه رو لوولاق و هیسکی
په راسووی ئه و سه ریا زه دوزمنانه... ده دۆزیه وه، به لای... زیان و زه ره رتیکی زۆری له گونده کان دا، مه رو
مالا ت و ولاخی گونده کانی کوشتن، مندال و پرو پیریتیش بریندار بوون... به لای گه لیه که وه ک ده ریا
له شکره که ی قووت دان!

مام زانه ویر... ئه یکی درێژی هه لکیشا، هه ندیک هیمن بوه وه... چه ند جارێک سه ری هه ژانده وه...
چا و قوچانیک داماو له سه رخۆ گو تی:

- ئای به نی ئاده م... له به نی ئاده م قایمتره به هیزتر نییه، ئینسان له ته یاره ش به هیزتره، چ هیزیک
نییه... له مردن زیاتر چ هیزیک نییه ئینسان به سه ریدا زال نه بی... به مه رچی ئه وه ی بر وایی به خۆی
هه بی...! به سه ر راستی و دلپاکی هه لس و که وت بکا! وه سه رتیکی دیکه ی راهه ژانده وه به ده نگیتیکی
بلند گو تی:

- ئه ری وه لای هه یده ر... ئه و رۆژه م هه ر له بیر ناچی!

وه له مام هه یده ری پرسی:

- دیتت هه تا ریکو پیک و دلپاک بووین، هه تا به ک ده ست بووین و پشتی به کتریمان ده گرت... چ
هیزیک به رگه ی نه ده گرتین، به خۆت له گه ل بووی که چۆن ته نگه مان به و دوزمنه پرچه ک و تفاهه هه لچنی
و وه هاما ن به سه ره یان... کون نه بوو خۆیان تیدا بشارنه وه، له به ر ده ستی مرۆیه کانی ئیمه... ئه وها زه لیل
و شپزه بسوون... خوا خوایان بوو له به ر چه نگمان رزگار ببن، هاوارو زیڕه یان له دۆله که ده نگه ده دایه وه،

ئېمەش... گەلاپزافمان لى داھىتان و دەك گەلاى پايزان ھەلمان دەوھەراندن!!

وھ پرووھەرووى ئېمە ھەموان... گوتى:

- شەپتىكى پېرۆز بوو، لەپتىگای خودا و دین بوو، لەپىناو حەقى خۆمان بوو، بۆ سەرھەزى مېللەتى ئېسلام و بۆ ئەوھەبوو كە دەست و پىتى دوزمن لە ولاتدا بېرىن و چىدى ئەم جۆرە پۆرە سەختانەمان نەھىنە پېش...!

مام زانەوئىر... چەند جارېك كۆخى و سەرى ھەلېرى، لە ئاسۆى رۆژئاوا وورد بووھەو لە دەشتە بەرىنە بى دواپېھەكە وھراما، بەدلىكى پې كەسەر... لەسەرھەخۆ گوتى:

- ئەم ھەموو فېداكارى و خۆبەخت كۆردنەمان... ئەم ھەموو مال و گيان بەخشىنەمان... ھەر بۆ ئەوھ بوو كە ئېتەر تووشى برسېھەتى و كەساسى نەبېنەوھ... سەرشۆرو زەلېل نەبېن... لەبەرساندا نەتوئېنەوھ.

زۆرىھى كەسانى كاروانەكە... بەبېن دەستى خۆيان ئاھىكى گەرميان ھەلكتىشا، چاويان لەدەمى مام زانەوئىر بېبېو، پىيان خۆش بوو پرووداوى شەپەكانى نىوان خەلكى ناوچەكەو لەشكەكەى ئېنگلېزو قەلەپەشكە بەتەواوى بگېرتتەوھ، خەلكە... وھكوئەوانېش چووبنەوھ ناو پرووداوەكان... ئاگايان لەخۆيان نەبوو چۆن بەگورجى بەسەر سېپىلك دەكەوتن و ھەستيان بە ماندووېوون نەدەكرد، مام زانەوئىرېش... بە ھەسەرتىكەوھ لەسەر قسەكانى بەردەوام بوو:

- بەلام ئاخ سەد ئاخ... ھەزار حەيف و مخابن كە ئاغا و شېخ و سەرۆكەكان... ئەو وھختەش ھەر لەدوو قازانجى خۆيان دەگەران، ئەو خۆفرووش و خۆبەرستانە... لەو كاتەى ئېمەيان بەكوشتن دەدا... ئەوان لە ژېرەوھ لەگەل دوزمن لىكبان دابوھە، لەئەنجامېشدا ئەوان گەردىكېشىيان لى نەنېشت... قەلەوترو دەولەمەندتر بوون، ئېمەش خوتىنى خۆمان رېش و ئاوارە بووېن، خوتىنى شەھىدەكانىشمان بەفېرۆ چوو... و بەدەستى ئەو غايەنانە دۆرا... بەچەند لېرەبېك فرۆشتىيانە دوزمن، لەگەل ئەو خوتىن فرۆشتەش... ولاتېشىيان فرۆشت، ھەر تەنبا ئېمە بى بەش ماينەوھ، برسى و پرووتى و دەرەدەرى بەشمان بوو.

مام ھەيدەرىش... كە ھەتا ئەو كاتە گوتى گرتبوو... كە مام زانەوئىر بەم رەنگە مەسەلەى شەپەكەى شى كۆردەوھ ئەو ئەنجامەى بەخەلكەكە راگەياند، مام ھەيدەر... دەستىكى لە ھەواكەى دەورەى راوھشانو بەتوورەبى بانگى كرد:

- ئاگانى خۆشناو... و سورچى... و گەردى... ئەمانە رېگايان بۆ ئېنگلېسى دوزمن خۆش كرد، لەژېرەوھ رېنماپىيان دەكردن و لەپەناوھ بەدزى يارمەتبان دەدان و لەسەرھەوش پاليان بە ئېمەوھ دەنا بۆ ناو كورەى شەپ دەيان ھاوئېشتىن، بەھەمووان يارمەتى دوزمنى كافريان دەدا تا بەسەر ئېسلامدا زال بېت و خەلكە رەشوروتەكەش كۆت و زنجير بكنەنەوھ، ئەمەش ھەمووى لەپىناوى چەند لېرەبېك بوو كە لە دوزمن وەريان دەگرت و دوزمنېش قسوروى بۆ نەدەكردن، ھەر كە ولاتى داگېرکرد... ئەمانەى كۆردنە خاوەن دەسەلات و مولك و مالىكى زۆرى بۆ داېن كردن، قامچى داھە دەستيان تا پىشتى ئېمەى رەش و پرووت... پى سوور بكنەنەوھو زەوى و زارمان لى زەوت بكنەن.

لە ھەولېر... سمایلى برادەرم كە ئەوئېش قوتابى بوو لە پۆلەكەى ئېمە دەبخوتند، باسى ئەوھى بۆ دەگېرامەوھ كە چۆن مەلایەكەى ھەولېر... كە خەلكى بە وھكىلى خودايان دەژمارد... چۆن ئەم مەلایە زەویەكانى پېر ئۆمەرى باوكى لى زەوت كردن!

سمایل دەيگوت:

- مه‌لایه‌که‌ی هه‌ولتیر له‌گه‌ل ده‌سته‌بێک مرۆ هاته‌ گونده‌که‌ی ئیمه‌و بانگی باوکه‌ی کردو پیتی راگه‌یانده‌ که:

- پیر ئۆمه‌ر... ئه‌گه‌ر حه‌قی زه‌وی و زه‌کات نه‌ده‌ی... زه‌ویه‌کان به‌جێ به‌هێله‌و له‌گوند بار بکه‌!
باوکیشم... که‌ زه‌ویه‌کانی له‌باوک و باپیره‌کانی پشت له‌دوای پشت بۆ ما‌بوونه‌وه، قسه‌که‌ی مه‌لای پیتی سه‌یر بوو، رووبه‌رووی جه‌نابی گوتی:

- قوربان... زه‌کات قه‌یدی ناکا ئه‌وا خودا فه‌رزی کردووه‌و ده‌یده‌م به‌ ئه‌وه‌ی موسته‌حَق بێ و هه‌تا ئیستاش له‌دانی زه‌کات دوانه‌که‌وتووم... به‌لام ده‌فه‌رمووی حه‌قی زه‌وی... حه‌قی زه‌وی بده‌م به‌کێ؟ جه‌نابت و هه‌موو خه‌لکه‌که‌ و خه‌لکی گونده‌کانی دراوسێش... ده‌زانن ئه‌و زه‌ویانه‌ هه‌ر هی خۆم بوون و هه‌ر هی باب و باپیرانم بوون، که‌س پۆژتیک په‌ره‌ی له‌ موڵکایه‌تی ئه‌و ئه‌رزانه‌م نه‌گرتوه‌!
به‌لام... مه‌لا... بۆ ئه‌و قسانه‌ی باوکم سه‌ری ده‌هه‌ژاندو به‌ پێکه‌نینتیک یایی به‌ باوکمی گوت:

- پیر ئۆمه‌ر... که‌نگی تۆ خاوه‌ن موڵک بووی؟... کوپم ئیوه‌ هه‌ر مسکین و جوتیار بوون، و زه‌ویه‌کانی ئیمه‌تان به‌خودان کردوه‌و به‌ هۆیانه‌وه‌ ما‌ل و مندالت ژیانده‌!

وه‌ به‌توو‌ره‌بیه‌وه‌ پیتی گوت:

- دیاره‌ له‌ پێ ده‌رچووی و ده‌ته‌وێ زه‌ویه‌کانم داگیر بکه‌ی... به‌لام ئه‌وه‌ به‌تۆو به‌ باوکی هه‌زاری وه‌کو تۆش ناکرێ، هه‌تا زه‌ویه‌کان له‌من داگیر ده‌که‌ی... چاوت ده‌ردێن، ئه‌گه‌ر له‌خوا نه‌ترسم و قورئانی پیرۆز له‌ سینگمدا نه‌جوولیته‌وه‌... ئه‌وه‌ ده‌بوايه‌ زووتر وه‌ده‌رم نابای و ما‌ل و منداله‌کانت... له‌برسان بمرده‌بان!

وه‌ جه‌نابی مه‌لا خۆی هه‌ندتیک هێدی کرده‌وه‌و که‌ چاوی به‌ خه‌لکی گونده‌که‌ که‌وت... وورده‌ وورده‌ کۆ ده‌بوونه‌وه‌و ده‌وره‌یان له‌ مه‌لا و له‌ باوکم دده‌ا، وه‌ چاویکی له‌ خه‌لکه‌که‌ هه‌لبه‌ری و پیتی گوتن:

- خۆ ده‌بین موسوڵمانینه‌... به‌ چاوی خۆتان ده‌بین... چۆن پیر ئۆمه‌ر ده‌یه‌وێ به‌ سۆره‌سۆر زه‌ویه‌کانم لێ داگیر بکا؟

وه‌ رووی کرده‌وه‌ باوکم و گوتی:

- کوپم... ئه‌تۆ موسوڵمان نی؟... خوا ناناسی؟!... پێغه‌مبه‌رو قورعان... رابه‌رت نیبه‌؟!.

باوکیشم له‌ وه‌لامدا پیتی گوت:

- به‌لێ... مامۆستا... ئه‌لحه‌مدولیللا موسوڵمانم... خودا ده‌ناسم و پێغه‌مبه‌رو قورعانی به‌رابه‌ری خۆم داده‌نێم و هه‌ر له‌به‌ر خاتری ئه‌و قورعانه‌ی وا له‌ سینگی جه‌نابیشته‌... وازم لێ بینه‌و ته‌شقه‌له‌م بێ مه‌که‌... ته‌ماعی له‌ زه‌ویه‌کانم مه‌که‌.

مه‌لا... به‌و قسانه‌ی باوکم توو‌ره‌ بوو، به‌ خه‌لکه‌که‌و به‌ باوکمی گوت:

- باشه‌ تۆ به‌شه‌رعی موچه‌مه‌دل موسته‌فا رازی ده‌بی؟... کوپم به‌شه‌رعی ئه‌و موڵکانه‌ موڵکی منه‌، ئه‌وه‌ شه‌رع و ئه‌وه‌ عورف و ئه‌وه‌ش قورعانی پیرۆز!!

وه‌ مه‌لا به‌خه‌لکه‌که‌ی راگه‌یانده‌ که‌ قورعان له‌ ناوینمانه‌ و به‌یانی مردنه‌و حه‌شرو حیسابه‌، حه‌قی که‌س له‌سه‌ر که‌س نامینێ، باوکم سه‌ری لێ شتیوا بوو، نه‌یده‌زانی چۆن مه‌لا خۆ به‌قورعان و شه‌رع هه‌لده‌داته‌وه‌... چۆن ده‌توانێ به‌شه‌رع زه‌ویه‌کانی لێ داگیر بکا و ما‌ل و خێزانی له‌گوند وه‌ده‌ربینی...؟

باوکم به‌مه‌لای گوت:

- به لئی به شهرعی خوا رازیم، فرموو ئیسپات بکه که ئەم مولکانه هی من نین و هی باب و باپیری تۆن... ئەو وهخته حساب دهچیتته جیگاییکی دیکه!!

مه لاش... بهوه رازی بوو، پرپاریدا که به شهرع ئەو حهقهی وهربرگرتیهوه!

ئەو حیکایهتی سماییلی برادهرم زۆر پێ سهر بوو... لیم پرسى:

- ئی... وه لاهى.. خوشه..

- ئەوجا مه لا چى کردو کى شهرعی بردهوه?... ئەو یان باوکی خاوهن ههقت؟

سماییلی برادهرم ئاهیتی هه لکیشاو به تهوسهوه گوتى:

- نهوه لالا مه لا شهرعه کهى بردهوه و حکومه تیش هاته ناو مهسه له که و مولکه کانی هه موو له سه ر مه لا تا پۆ کردن!!

به سه ر سوپمانیکی زۆرو به بی دهستی خۆم هاواریکم لی هه لستاو له سماییلی هاو پیم پرسى:

- کوره چۆن زهوی و زاری باوک و باپیری تۆ... شهرع دهیاندا ته مه لا... چۆن؟

سمایل به بی هه لچوون و له سه رخۆ دهستیکی له سه ر شانم داو به هیمنی گوتى:

- رۆژی شهرع و مه حکمه که... (میسته ر لاین)... که حاکم و کاربه دهستی ئینگلیز بوو، هه موو شتییک به دهست ئەو بوو به تایبه تی مه سه له ی زهوی و زار، خه لکه دهیانگوت:

- پاش خوداو پیغه مه ر... میسته ر لاین حسابا!

ئەو رۆژه میسته ر لاین... به خۆی له مه حکمه که حازر بوو، شهرعه که به ناگاداری ئەو... و له سه ر دهستی ئەو کرا، مه حکمه که ش... هه ر له گونده که ی ئیمه و ته نانه ت له سه ر زهوییه کانی ئیمه ش گیرا!

میسته ر لاین... کۆمه لیک جاندارو شه بانه ی چه کداری له گه ل بوون به مه لای هه ولیتری گوت:

- قوربان... شاهیده کان حازرن!

مه لاش دهستیکی له سه ر سینگی دانان و سه ریکی بۆ میسته ر لاین چه مانده وه له وه لامدا فرمووی:

- به لئی ساحیب... هه موو شاهیده کان له ده ره وه... چاوه نواری فرمانی ساحیب!

میسته ر لاین... که خه لکه که ش هه ر به ساحیب ناویان ده برد... به باشچاوه شی گوت:

- بانگی شاهیده کان بکه!

سماییلی برادهرم پیکه نینیکی توندو تیژی گرت... و له گه ل پیکه نینه که ی چاوی پر ئاو بوون و دلزیه ئاو له چاوه کانی ده رزان، به دهنگ گوتى:

سه رت نه به شینم شبرکۆ... با درێزه ی نه ده می و له کورتی ببهرمه وه!

گوتم:

- ئی ده باشه... ئەنجام؟

گوتى:

چوار زه لام هاتنه پیش ساحیب، دوویان هه ر خه لکی گوند بوون... و بگره خزمی ئاوی و خزمی ئیمه بوون، دوانیشیان جوبیه له به رو میزه ر سپی بوون، هه ر چواریان یه که یه که ده هاتنه پیش میسته ر لاین و له به رامبه ر خه لکه که... هه ر یه که یان پییه کی له خاکی زهوییه که ده کوتا و دهستی له سه ر قورنانی

پیرۆز دادهنا، شاهیدی ددهاو دهیگوت:

- بهم قورعانه... ئەم خاکەیی لەسەری وهستاوم... خاکی جەنابی مەلایه و کەس ماف و بەش و حەقیکی تێدا نییه!

بەم ڕهنگه زهویهکانی باوکم بهفهرمانی میسته لاین که حاکمی ههره گهوره و کار بهدهستی ولات بوو... وه بهپیتی شهرعی ئیسلام دران به جەنابی مەلا، پاش چەند ڕۆژێک حکومه تیش دەست و دایه ره که ی ناردە گوندو زهویهکانی لەسەر ئەو تاپۆ کردن!!

له جیاتی سماییلی برادهرم... من بهو مەسەله یه گیتۆ واق و پرمایووم و دەمهویست له ناو ئەم گیتۆ لووکه یه درجم... که له ئەنجامی مەحکمه که له دهرووندا لوولی دهخوارد... که سماییلی هاو پیم گوتی:

- دهزانم سەرت لهو مەحکمه یه گیتۆ بووه... چونکی ئەو شهرعه سەری زۆر کەسی دیکه شی له گوندو له دهروه ی گوندیش... گیتۆ کردبوو... تا له دواییدا خەلکه که مەسەله که بیان له لا ڕوون بووه له ناو خۆیاندا بلاویان کردهوه که:

- جەنابی مەلا زانایکی ئاینی و شهرع ناسیکی گهوره و غهرايه، ئەو به خۆی فتوای بۆ شاهیدهکان داوه و ڕیگا و شۆینی بۆ داناو که سویند بخۆن و سوینده که شیان لێ ناکهوی، به لام چۆن؟

خەلکه که... بۆ وهلامی ئەم بهلام چۆنەش دهیانگوت:

- مەلا... عالیم بوو... زۆری دهزانی، ڕۆژی پیتش مەحکمه که بانگی هەر چوار شاهیدهکانی کردبوو... پیتلاوی هەر چواریانی له خاکی حەوشه که ی خۆی تهژی کردبوو... شاهیدهکان... پیتلاوه کانیان له بن ههنگلیان دا ههنگرتبوو ههتا ڕۆژی دوایی گهیشتبونه مەحکمه که، له وێ پیتلاوه کانیان به خۆلی حەوشه ی مالی مەلاوه له پیت کردبوو نهوه و بهم نهوعه... واته که له سەر زهویه که ی باوکم وهستا بوون... ئەو خاکی له ناو پیتلاوه کانیان بوو... خۆلی حەوشه ی مالی مەلا بوو، سوینده که بیان و ههتا خواردبوو که ئەو خاکی له سەریشی وهستاو... خاکی مەلایه و کەس به شی تێدا نییه، بهم پیتیه حیلە شهرعییه که ی مەلا راست بوو، ئەو خاکی ئەوان لەسەری وهستا بوون... خاکی ناو پیتلاوه کانیان که دهیکرده خاکی مەلا و کەس بهش و ماف و حەقی به سەر وه نه بوو، مەحکمه و شهرع و میسته لاینی ساحتیبیش... ههروا بریاریان داو شهرعه که بیان بریهوه و زهویهکانی باوکی منیان دا به جەنابی مەلا، ئیمهش له گوند بارمان کردو هاتینه شار... دهستان کرد به کارو کاسبی و... خودا نا ئمان ددهاو...

به پهله قسه که ی سماییلی هاو پیم بری تا لیتی بپرسم:

- واته ئەوها به سووک و ئاسانی زهویهکانی ئیوه بوون به زوی مەلا و ئیوهش بێ دهسه لاتانه به رهو شار شۆربوونهوه... ها...؟

سماییلی برادهرم له گەل ئاهیتیکی تووندهوه به گویتیدا چرپاندم:

- کاک شیتیکۆ ئیمپرۆکه ئه وها یه، خزمی خۆمان بوون سویندیان بۆ مەلا خواردو پیاوی به دین و خوا په رست بوون که حەقی ئیمه بیان دایه مەلا!!

وه گوتی:

- کاکه خەلکه که له گەل میسته لاین بوون... میسته لاین له لای ئەوان له شتی دی باشترو گرنگتر بوو... به لام ئەو ڕۆژه هەر دێ کاتی ئه وهش دابی که خەلکه که بیته وه هۆش خۆی و وێژدانیان به ئاگابن و خۆنیان بجوولتی و داوای حەقی خوراوی خۆیان بکه نهوه و هریان بگرنهوه.

قسه کانی سمایلی برادهرم... هەر به قسه کانی کاک نافیع دهچوون که له کۆبوونهوه کانی کۆمهله... له باسی گبروگرفت و ئیشه کانی کۆمهله بۆ شی دهکردینهوه، وه له دهروونی خۆمدا ئه و قسه یه م دووباره دهکردهوه:

- ده بێ ئه و رۆژهش بێ که هه موو حه قێک بۆ خاوهنی راسته قینهی خۆی بگه رێته وه.

کاتیکی گیانم له ناو گێژاوی کیشه کهی زهوت کردنی زهوییه کانی باوکی سمایلی برادهرم... قورتار کرد، هاتمه وه ناو کاروانه که مان، دهنگی مام هه بدهر له په ردهی گویچکه م دهچه قی... به توندو تووریهی بانگی ده کرد:

- کرمن... کرمن، ئه مانه نه ک کرمن... به لکو مارو دوو پشک و عه زیان، بێ ئه مان و بێ ئاین و پروان. مام زانه و یریش... داریکی له لارانی که ره کهی دا و هه چچهی لی کرد، رینگا و رینگا باسی شه ره کهی دهشتی هه یریری ده گێرایه وه:

- ئینگلیزو قه له ره شکه، کوتک و سینک... ده یانه ویست بینه ناو ولات، هاتنی ئه و بینگانانه ش له لای هه موو خه لکه که... زه لیلی و چاوشۆری پتوه بوو، جگه له وهش که کافره و دیتته ناو خاکی ئیسلام! وه رووبه رووی کاروانه که پرسی:

- کێ بێ خۆی به مرۆ بزانی... به وه رازی بێ ولاتی بکه ویتته ژیر پای دوژمن و بینگانه و غه یره دین؟ ئه و جا هاته سه ر باسی شه ره که و گوتی:

- هه ر مرۆ بیتیکی به پیاو حیساب ده کرا... یان خۆی به پیاو ده زانی، ده ستمان دایه خه نجه ر... شیر... تهنه گ، به درێژایی له بنار چپای ره شه وه هه تا سه ر سپیلک... له ویشه وه بۆ بێخمه و ده وزی و ده وزی هه تا گۆپال و ئیفرازو که له کی یاسین ناغا... دابهش و بلاو بووبه وه، ده مانویست پیش به دوژمن بگرین و پێ نه ده بین به له شکره کهی ولاتمان گلاو بکا، دوژمنیش به هیتزیکی زۆر... به تۆپ و مه تره لۆس و زریلی و ته یاره وه... له رینگای شه قلاوه و دیوین به ره و ده شته که ده کشا، شه ری له گه ل شیرو خه نجه ر و تهنه گه ره شکهی ئیمه ده کرد، مرۆ به کانی ئیمه... تاق و تۆقیکیان تهنه گی باش وه کوو ته یاره شکین و جامبیزارو قۆنداغ به گرتیان... به ده سه ته وه بوو... ئه مانه زۆر خۆشه ویست بوون... له شوینی قایم و گرنه گ خۆبان له بۆسه نابوو... له نۆزینگه کانیانه وه راوی دوژمنیان ده کرد.

دوژمن به و له شکره یه وه هه رچه ند هه ولێ دا نه یه توانی بستتیک بیه پتسه وه، هه موو هیرشه کانی پووچه ل بوون، پاش چوار رۆژ شه ر ملی شۆر کردو له نۆزدوگاکانی... چوه وه ناو خۆی.

مام زانه و یر... ناهیتیکی گه وره ی هه لکیشاو ده ستتیک و وه چه ناگه ی دا هیتنا... خوزیتکی هاویشه سه ر جاده که و پرکینه و پرک، بۆ کاروانه که ی گێرایه وه که:

- چه ند رۆژتکی نه خایاند... مرۆ به کان... جیگا قایمه کانیان به ردابوون، چاوه پروانیان نه ده کرد جاریتکی تر دوژمن قه سدی هیرش هینان بکا، دوژمنیش له لای خۆبه وه له گه ل ناغا و سه ره که کان ریک که و تیبوو... نۆکه ر و دارده سستی به زێرو دراو کرین... ئه مانه ش بریقه ی زێر چاوی کۆزه کردن، له بینه وه پالپه سستی دوژمنیان کردو پێ و شوینیان بۆ دانان... خویزه کانی خۆبان به پیش خست و ئیتر ئه وها ده سه لاتیان وه رگرتنه وه سه ری خۆبان هه ر شۆر بوو... به لام سه ری ئیمه شیان شۆر کردو به گیان و مال و زه وی و زا ره وه فرۆشراوین و بووبه ئه وه ی هه تا ئیمه رۆکه ش هه ر وه ها بین، بێ ده رو بێ سه رو سامان له برسان مردوو!

مام هیده ریش... داخدارانه له مام زانه و پیری و هرگرتنه وه... وه کو تو له ی خوی و خه لکه که ی کرد بیته وه... بهر که وه گوتی:

- به لام... ئیمه... قسووریمان پی نه کردن... و دهر دیکمان پی دان هرگیز له بیر نه کهن!... وه دهستیکی بۆ دهشته که رایهل کرد... و وه به دنگ بانگی کرد:-

- هه تا... ئیستاش که له شی... ته یاره بیکی ئه و دوژمنه ی ئیمه و دۆستی ئاگاهه مان... له و دهشته دا... ده می له قوچه قیسوه!... مندا له گه مه ی له نا... ده کهن... جوتیاره کان پیسه ره و بیل... و داس... و ته ورداس... و نامرازی دیکه له ئاسنو... پهل و پۆ... و جهرگو وه ناوی ئه و ته یاره یه دروست ده کهن!... عه له ئیخته ش... پاش بی دهنگیکی دوورو دریش... ئه میش هاته کو پی گفتوگو... که هه لی دابه... و گوتی:-

- ئاخو... فایده ی چی؟!... پاشی چی?!... پاش ئه وه ی ولاتیان... ئاگر تی بهرداو... کاولیان کرد... خه لکی خویان له برسان کوشتن!... و تاعوونیان... بۆ هینان!... ده که وته گبیرانه وه ی... باسی ئه و خه لکه ی له دوا ی شه ره که... له برسان... یان... به نه خۆشی و تاعوون له ناوچوون:-

- مائی سوئی رهشید... و حاجی مه جیدی برای!... ئه و جووته برا میترخاسه خاوه ن... نان... و خوانانه... به خرو خیزانه وه... قی بوون... و تاکیک له و بنه ماله... نه ما... هه موویان به تاعوون چوون!... وه یه که... به که... به سه ره ماله کانی... ئه و روژه ی گوند... دا ده چه وه... و که چۆن... له ئه نجامی ئه و شه رو گرانی... و رشانه وه یه... قرانیان تی که وت و له ئه نجامیش... هه ر خۆی... به ته نیا... له گه ل چه ند په راگه نده بیکی رزگاریان... بوو... و ده یگوت:-

- گونده که مان بووه گۆرستانیکی گه وه!... مه لا حمید هاته دنگ... ناوی خوی لی هینا... به دهم لیو بزواندنه وه رووی بۆ لای عه له ئیخته وه رگیترا!... قسه که ی پی بری و بانگی کرد:

- ئه وه ی خودا له نیوچاوانی به نی ئاده می نووسیبی... ده بی بهیته دی! ئه وه ی ئه و بۆ دانابین... چاره نووسمانه و هه ر ده بی وای!!

سویحانه لالا... هه ر که ئه م مه لا حمیده دم ده جوولینی... قین و رک له دهر وونی مندا ده جوولیتته وه!!
- ده ک نه فره تی خوا له وانه بی... که خودا به م ره نگه به خه لک ده ناسین!!
وا له گه ل خۆم وه ها لیکم ده دایه وه!
- ئه وه ی له نیوچاوانت نووسرابی و...

- هه ر ئه وه یه چاره نووس و توتیکل و کاکلی ژیا نمان... مه لا حمید وه ها ده فره مووی!
- که مندا ل بووم، مه لا سه عیدی دۆستی باوکی خوالی خۆشی بووم... دلی دایکی ده دامه وه... وه عزی بۆ ددها، هه ولی ددها بروایی به وه بهیته... به وه رازی بکا که نه خۆشییه که ی باوکم... کاری خودایه وه له له وحهل مه حفوز بۆ نووسراوه... چۆن بۆ نووسرابی... ده بی وه ها بچی!!

- باوکم له سه ره گازی پشت لی پی راکشابوو... ئاگای له دهر و به ره ی خۆی برا بوو... جار نا جار نرکه بیکی ده کرد، مه لا سه عید... چاوی تی بریبوون... ده می ده جوولایه وه دو عای به سه ردا ده خۆتنده وه، باوکم ئاگای له خۆ برابوو... وه ک مه ری سه بر او خره خرپی له گه روویه وه ده هات، مه لا سه عید دهنگی

بهرز کرده و قورعانی پیروزی به سر دادا ده خوتند:

- نه له رحمان... عه له مهمل قورئان... خه له قهل ئینسان...!
مه لا سه عید به دایکمی ده گوت:

- نه وهی مرۆ له دونیادا ده بیینی... نه وهی له ژیانیدا دیتته ریگای... هه موو له نیوچاوانی نووسراوه و ده بی بیینی!!

مه لا سه عید... وه عزی بۆ دایکم ده دا... وه ده بیگوت:

- له زهمانی بهری، پادشاییکی گه وره به ده سه لات هه بوو، نه وهی له دونیادا بیخواستبایه... له بهر دهستی حازر ده بوو، چ هیتیکیش نه بوو بهرام بهر به هیزی نه وهی خۆی بگری!

پاشا، کورپتیکی تاقانهی هه بوو زۆر خۆشی ده ویست چونکی هه ره نه وه کورپه بوو ناوو فامیلای پادشای ده پاراست و له دوا پرۆژیش تهختی پادشایه تی پر ده کرده وه مه لا سه عید... ده بیگریایه وه... ده بیگوت:-

شه ویک له شه وان... له غه بیه وه ده نگیک هاته گوتی پاشا، ده نگه بانگی پاشای کرد:

- هۆ پادشای زه مان... کورپه کت به درپشه ی دوو پشک ده مرئ، چاره نووسی شازاده نه وه یه به ژه هری دوو پشک نه جه لی ژیان ی دئ!

پادشا له هه ژمه تان ئاگای له خۆ بر، که هاته وه هۆش خۆی حه زی ده کرد تۆی دوو پشک له سه ر رووی زه مین بیریته وه... یان هه ره نه بی چزووی هه موو دوو پشکه کانی دنیا ده ریکیش و ژه ره که یان چک بکات!!..

به لام ده یزانی نه وه حه زه ی نه وه هه رگیز نایه ته دی، نه وه کاره ی بۆ جی به جی ناکرئ، له بهر نه وه، کۆشکیکی.. له شوشه به ند دروست کرد. بۆ نه وهی کورپه که ی له ناودا... په روه ده بگری و نه وهی دل بیخواری له ناو نه وه کۆشکه داینا... به جۆرپکی وه ها ته نانه ت هه وای ده ره وه ش وه شازاده نه که وهی، مامۆستا ی تاییه تیش له ناو کۆشکی بلوورین... فیری فه لسه فه وه حیکمه ت و نه سستی ره ناسی و هه موو نه وه زانیاریانه ی ده کرد که له دونیای نه وه سه رده مه دا ناسرابوون.

رۆژیک مامۆستا باسی گیان له بهرانی جیهانی بۆ شازاده ده کرد، به وه سف کردن... به وینه کیشان... دێو... و درنج و درنده و ته یرو په راو و زینده وه رانی سه ر زه وی و ئاسمان و ناو ده ریا و مېش و مه گه زی... پین ده ناساندن، که هاته سه ر باسی دوو پشک!... مامۆستا وینه ی دوو پشکیکی له سه ر کاغه ز بۆ شازاده کیشا!!

مامۆستا مه لا سه عیدی... دۆستی باوکی خوالیخۆشبووم به دایکمی ده گوت:

- نه ی خوشکی به هه شتی و ئیماندار... ته ماشا بکه... بزانه موقه دده ری خوا چۆنه و چۆن ده بی هه ر بیته جی!

وه بانگی کرد: سویحانه لا... خودایه له گه وره بی تۆ!

وه له سه ر گپرا نه وه ی حیکایه ته که ی پادشا و کورپه که ی رۆیشت:

- که مامۆستا تاییه تیه که ی شا به چچه... شکلی دوو پشکی بۆ له سه ر کاغه ز کیشا، به فهرمان و به ئیزن و ئیراده ی خودا... روح چوو بهر وینه که و بوو به دوو پشکیکی ره شی کولکن. له سه ر په ره کاغه زه که جولایه وه و کلکی له سه ر پشتی قیت کرده وه په لاماری شازاده ی دا، رانه وه ستا هه تا چزووه که ی له گرتی

ملی کوری پاشا چاندو ژهره که ی رژته ناو خوین و له شی، شازاده ی بی گیان و جووله کرد. مهلا سه عید... چاویتی که له باوکی نه خویشم کرد... که له ناو نوینی مردن بی هوش که وتبوو... جار جاره ناله بیکی ده کرد، له پاشان چاوی دانه واندنه به رده می و مرته ی لیوه هات:

- به نی ئادهم... چاره نووسیبه تی نه و رژه ی ده که ویتنه رحمی دایکی، بوی داده نری!

- ئای... قسه کانی هردوو مهلا... سه عیدو... حمید... چند و هییک ده چن!

له گه ل خوم نه وها لیکم ده دایه وه:

سه ریکم له کاروان هه لبری، حه زم ده کرد روویه پرووی مهلا حمیدو خه لکه که نه وه روون بکه مه وه و پیتیان بلیم که:

- راسته قودرته تی خوداو ده سه لاتی خودا له سه ر هه موو قودرته و ده سه لاتی که... به لام خودا... دهستی له م ناله باریه ی خه لکه که دا نییه!

ده مه و بیست خه لکه که تی بگه ن که:

- نه و چو نیه تیه تیژو تال و دژاره... نه و ژبانه پری کویره وه ری و نه رکه ی نیمه... سته می که لیتمان ده کری!

حهم ده کرد نه وه ش تی بگه ن که:

- نه وه ی مهلا حمیدو نه وانی دیکه... ده بلین و ده ی جوونه وه کاویژی ده که نه وه... هه موو خه رافات و نه فسانه و درژو ده له سه و دروست کراون! بو نه وه ش دروست کراون که له ش و گیانی نیمه ی پی سپی بکه ن... هه سته ی نیمه ی ره شوپووی پی برین، ده سه لاتی نه وه مان بو نه هیله نه وه که بتوانین نه م ژبانه کوله واره و پری ده رده سه ریه بگوزین و خومان له م دژه خی ژینه رزگار بکه یین.

حهم ده کرد نه و راستیانه به پرووی مهلا حمیدو که سانی کاروانه که ش دایه مه وه...، مام زانه و پری دایه وه قسه و دهستی به گپانه وه ی قه و ماوو رووداوه کانی شه رکه ی ده سته ی هه ریر کرده وه گوتی:

- نیمه... بیست مرۆیتیک ده بووین، له گه ل به ره به یان کشاینه ده سته که و به ته می په لاماردانی نه و نژردو گایه بووین که نینگلیسه کان له قه لاته سوز ره گیان داکوتابوو، به ماته مات پاریمان ده هاو بیته نژردو گاکه و لیتی ده چوینه پیش، له پری گویمان له گرمه گرمی ده عبا... ته یاره بییک بوو، نیمه ش به ناشکوری نه لیم هه رگیز بییری نه وه مان نه ده کرده که به و به ره به یانه... نه و شه بیتانه بگاته سه رمان، هه تا مشووری نه وه مان کرد خومان له په ناییتیک مه لاس بده یین... له که ندیک... له ژیر سیبیه ری داریک... له سه نکه ریک له و سه نکه رو تابیانیه که له شگری هه لاتی نو ی عوسمانی چولیان کرد بوو... تا مشووری نه وه مان کرد خومان له جیگاییتی که نه مین قایم بکه یین... ده عبا ی به دفه ر وه ک هه لئو له سه رمانه وه حازر بوو، چه ند جار یک به سه رماندا هات و چوو، نه و جا مه ترلیۆسه که ی لی خستینه کار، گولله ی مه ترلیۆسی ته یاره که... وه ک برتشکه له ده ورو به رمان هه لده زۆقسینه وه، وه ک ریزنه بارانی به هار نه و ناوه ی رشانده، پاش کاتیکی که م... ته یاره بییکی دیکه ش له ناسمان په یدابوو... به جووته دایانه به نه یی چیا ی ره ش... گرمه و زیره یان دونیای ده لهرزاند، چه ند بۆمبایه کیان هاو بیسته دۆله کانی چیا و نینجا وه ک باشو که به سه ر هه ریرو باتاس دا شوپوونه وه، به ره شاش و بۆمبا نه و دوو گونده یان کوتایه وه هاتنه وه سه ر نیمه و نه وه نده به سه رمانه وه نه وی بوون... وام بو ده هات که کلکیان له زه وی ده خشین، خومان به زه بییه ره قانه که دا... به سه ر زگ خست... ناوی خودامان لی هیتنا، شه هاده بییکی حه قمان خویند:

- نه شهه دو ئهن لا ئيلا هه.....

وه له خوداي گه وره ده پاراينه وه كه:

- خودايه... خوت ده زاني له ريگاي تويه ئه و ميلله ته به دبه خته زور ليكراويه كه خه لقي خوتن... له گهل دوزمنيك شه ريتي كه له وسه ري دونياو له ويه ري به حران هاتون، قهستي گيان و مال و مندالمان ده كه ن، قهستي ئومه تي خوشه ويستي خوت ده كه ن، خودايه... خوشت ساحيبي، ئه وه ي تو ئيراده ت له سه ر بي... سه د شوكر!

لامان يه قين بوو... هه رگيز له بهر هيرشي ئه و درنده... رزگاريمان بو نيبه، كاتييك من به وه رسي ئه و دو عاو پارانه ويه م بو خوداي گه وره ده ناردن... ته ياره كان وه ك تير سه ريكيان بو لاي گوله ك و به ني سپيلك ناو گوله كيان دايه بهر بو مياو بو ده شته كه دايه زينه وه... به سه ر گونده كاني ئه و ناوه سوورپان ده خواردو ئه و گونده انيان بو مياران ده كردن، كه ته ياره كان دايانه وه بن چياو گه لي خانزاد... ديسان به سه ر هه ريو باتاسه وه هاتنه وه سه ر مرؤيه كاني ئيمه، به ئاشكرا ئاگرو دوو كه ل و ته پ و تو ز له سه ر سيساوه و باويان و خرواتان... زؤريه ي گونده كاني ديكه... به رز ده بوه وه... به ري ئاسماني ته ماوي ده كرد!

شؤرؤي لاوچاك كه تيره ندازيكي ئه وه نده ووردبوو... ده رزي هه لده گرت، لوله ي ته ياره شكينه كه ي روه و ته ياره كان به رز كرده وه، ئه و ده عبايانه ي دانه بهر شيلكي گولله، ئيمه ش... هه موومان له گهل ئه و ده سريتمان لي كردن، چوار بو ميا... به ك له دواي يه ك... به ريز به و زه وييه ره قانيه كه وتن كه ئيمه خومان له سه ر زگ لبي رايه خستبوو، دوان له و بو ميايانه ته قين... له گهل ته قينيان من رميك له جيگا يه كه ي خوم تي هه لدرام، هاوارنيكم لي هه لستا، هه ستم به چ ئازاريك نه كرد، ده مگوت... ئه و رؤزيه ي بي ده چم... ئيمرؤيه... به لام روح له جيگاييكي قايمه و درنه ده هات، قهت ترسي ئه وه ام لي نه نيشتبوو... به دريژايي ته مه نم ئه و نه وعه شه رهم نه ديتبوو... نه مده زاني چي بكه م... يا چ ده كه م، له ناو ئه و جه هه ننه مه... به بي هوش و ليكدا نه وه... پا په ريم، لوله ي تفه نكه كه م ده ته ياره كان كرد، له گهل هاوه له كاني دي... هه ر كه سه له جيگاي خويه وه ته قه مان له ئاسمان ده كرد... به بي ئه وه ي حيسابي ئه وه بكه ين فيشه كمان لي بيري... يان به هو ي ئه و ته قانه... ته ياره چييه دوزمنه كان... با شتر جيگا كانمان ده ست نيشان بكه ن.

خه لكي كاروانه كه... وه كو قه ره قوييان كردي... هه موويان كرو بي دنگ... گوچكه و چاويان به ده مي مام زانه وي به سترابونه وه! كه سيكيان نه ييكي ليوه نه ده هات، چه ند گويم رايه ل ده كرد... جگه له ده نكي ته ققه ي سمى كه ره كان و خششه ي بي خوستي پياده كان... گويم له هيچ نه ده بوو، كه مام زانه وي ريش له گي رانه وه ي باسي شه ركه كه گه يشته ئيره... مام هه يده ر به گه رمي هه لي دايه و گوتي:

- كوره... ما ئه و وه خته چمان ده زاني؟... ئه و سه رده مه شاره زا نه بوين... ئه و نه وعه شه ره مان به حيكايه تيش نه بيستبوو، دنا توخوا بووه به م ره نكه به رهنگاري ته ياره بي؟... شه ري ته ياره بكه ي؟!... به لام خودا روه مي زؤره، به موعجيزه رزگارمان بوو، ئه ري وه للا موعجيزه بوو... كه له نه نجامي ئه و شه رده دا هه موومان سه لامه ت بوين، شؤرؤ نه بي كه ساچمه يييك به له كي چه بي هه لدري بوو... به لام ئه ويش هه ر سه لامه ت بوو!

مام زانه وي ريش... دوا به دواي قسه كه ي مام هه يده ر گوتي:

- به لام گونده كاني... بن چياو ناو ده شت... هه موو كاويل بوون، به بو مياو ده ست ريژي ئه و ته يارانه ئاگريان تيبه ر بوو... خه لك و خواييكي زؤريش له و گونده انه... شه هيد... يا بريندار بوون، زؤر زني زگداريش منداليان له بهر چوو... و به خوشيان رزگاربان نه بوو.

وا دیار بوو مام ههیدەر ههزی لی بوو پتر بدوی و مام زانهویر ماوهی بداو تهواو کردنی باسی شه په که
بو نه و به جی بهیلتی... به لام مام زانهویر... به وه رازی نه بوو که گورسه که بداته... دهست نه و... و... خوی
له تامی به سه ره چونه وهی نه و سه رده مهی ژبانی بی بهش بکاو... بوی پتی قسه ی له مام ههیدەر گرت و
به خوی دهستی کرده وه به گپرا نه وهی باسی شه په که و تهواو کردنی چونه تی رووداو:

- به لی... وه کو ههیدەر گوتی... خودا به روحمه، سه ددهق روحمی خودا پایانی بو نییه!

وه له گهل ناهیتیکی دوورو درپژه وه گوتی:

- رهنگه به زهیی به جوانی نیمه... و به مال و مندالمان دا هاتیته وه... رهنگه روحمی به نیمه تی
موحه مه کردی... که نیمه خومان بو به کوشتن ددهاو خوتیمان بو دهرشت، ههر چونی بی... که ته پ و
توزه که هه ندهک رهویه وه سه ره مان هه لیری و دیتیمان... چی بیین!؟! دیمان ته یاره یکیان پوی کرد بو وه
پژژاواو به ره و زتی بادینان ده فری و لیتمان دوور ده که وته وه، ته یاره که ی تریش ههر به سه ره نیمه و به
ناوه دا گیتی ده خوار دو ناگرو دوو که له کونه لووتی و له بن زگی هه لده ستا... و گورزه دوو که لیتیکی رهش
وه که عه زیا به ده وریدا پیچی ده خوار دو به ره و ژور ده بو وه!!

زانیم ته یاره که پیکاوه... له خو شیا نا هه ناسه م ته نگ بو، به بی دهستی خوم راپه ریم و لووله ی
تفه نگه که له ناسمان کرده وه... دهستم به ته قه کرده وه... به هه موو هیزم هاوارم کرد:

- شوژ... شوژ... فلان... فلان... سهیری ده عبا یه که بکه ن... سهیر که ن چۆن ناگری گرتووه!

به بی تامانج جیگا که ی خوم به رداو به و ده شته دا ده به زیم، له پ ته یاره ی له عین بو سه ره نه و جیگا یه
بای دابه وه که منی لیتی ده به زیم... لمووزی شوژ کرد بو... به ره و ژیر ده بو وه، له دلی خومدا دو عای
قه نوو تم ده خوتیدو دیسان شه هادهم هیناوه و لام یه قین بوو ته یاره که بو من دئ و نیتر جار تیکی دیکه
رژگار بوونم مه حاله و نه مجاره به زیندی چاوان ناگرمان تی به رده دا!!

مام زانهویر... وه ها روودا وه که ی ده گپرا یه وه... وه کو نه و کاته قه و ما بی، چاوی نه بهلق بیسون...
هه ناسه ی ته نگ بیسو... به ده ست و دم و چا و ده جو و لایه وه... پاشان هه ندیک هیدی بو وه و بزه ییکی
له سه ر زاری په یدا بوو که گوتی:

- پیاو... درۆ نه کا... درۆ شووره بییه، نه و کاته فیکری راکردنم بو دهات... دمه ویست به لاییتکا
هه لیم و خوم رژگار بکه م... به لام بو کوئ هه لده هاتم و چۆن له ده ست نه و شه ی تانه رژگاریم ده بوو؟... به
راستی زور ده ترسام... له شم له ناو دۆزه خی ترس... تا ده هات خا و ده بو وه... که ته یاره که سه را و سه ره له
ناسمانه وه به ره و زهوی راهات، به بی دهستی خوم و به ترستیکی یه کجار زور بانگم کرد:

- شوژ... شوژ... ههیدەر... سهیری ده عبا یه که بکه ن!!

من... بانگه که م تهواو نه کرد بوو که ته یاره ی له عین... به ناگرو دوو که له که یه وه... چند شاقاویک دوور
له من... سه ره لمووزی له زهوی چه قان دن!... گرمه ییکی گه وره ی لیتوه هات، ناگره که ی سه رو کلکی زورترو
به گورترو ده بوو، له گهل که وتنی شی دوو زه لام له ناو ته م تومانه که ی ده وره ی... ده ره پین... به په له له
که له شی ته یاره که... دوور ده که وتنه وه، یه کیتیکیان به ده ست... ناگری له لاق و له ته ری ده کوژانده وه،
شوژش هاوار تیکی تیژی لی هه لستا... هاواری ده کرده مرۆیه کان:

- کورینه... ته یاره که مان خست... ته یاره که کهوت!!... و بو لای ته یاره که به زی! ته یاره چه کانی ش...
تووندتر ده به زین... وه کو بیانه وی زو به زوو له ته یاره که دوور بکه ونه وه، نه وه ی ناگری له خو ده کوژانده وه...

به شه‌له‌شهل ده‌به‌زی و هاواریکی لی هه‌لده‌ستا... ئه‌وه‌ی دیکه‌ش وا دیار بوو ساغ بوو... له‌پر ده‌ستی بوو ده‌مانچه‌که‌ی بردو ده‌مانچه‌که‌ی هه‌لکیشا... لوله‌ی له‌شورۆ کرد، ئیمه‌ش که‌ ئه‌وه‌مان دیت... به‌بیج یه‌ک و دوو ده‌ست ریتزیکه‌ی توندمان له‌ هه‌ردوو ته‌یاره‌چیه‌کان کرد، من... لام وابوو ئه‌وه‌ی ده‌مانچه‌که‌ی هه‌لکیشا... قه‌ستی کوشتنی شورۆ ده‌کا... به‌ هه‌موو هیژ بانگم کرد:

- قوریاتان بم... رزگاریان نه‌که‌ن...!

به‌لام پیتش ئه‌وه‌ی من ئه‌و بانگه‌ بکه‌م... هه‌ردوو کافره‌کان مووشه‌پرده‌فی جه‌هه‌نهم ببوون. مام زانه‌وێر... ئه‌هیکه‌ی فینکی هه‌لکیشا... وه‌کو چۆن یه‌کیکی ماندوو پشوو ده‌داو به‌هه‌سپته‌وه، به‌و ئاه هه‌لکیشانه‌ هه‌ستی به‌ هه‌سانه‌وه‌بیک ده‌کردو سه‌رکه‌وتووانه‌ سه‌یری که‌سانی کاروانه‌که‌ی ده‌کرد. چه‌ند که‌سپیک له‌ کاروانه‌که‌... له‌گه‌ل قسه‌کانی مام زانه‌وێر... گه‌رم ببوون... ده‌ماریان هه‌لستا بوو... به‌ده‌نگ بانگیان ده‌کرد:

- ره‌ببی ده‌ستتان خۆش بی...

پوور زولیتخاش... ئه‌ویش به‌ کزبیکه‌وه بانگی کرد:

- وه‌للاهی ده‌ستتان که‌سک بووه... ده‌بی زیاره‌تبان بکه‌ین!

شه‌ریفه‌ شهل که‌تا ئه‌و کاته به‌شداری گه‌توگۆی کاروانییه‌کان و قسه‌کانی مام هه‌یده‌رو مام زانه‌وێر نه‌کردبوو... ئه‌ویش وه‌کو زۆریه‌ی که‌سه‌کانی کاروان هه‌ر گوتی گرتبوو... له‌گه‌ل ئه‌وان به‌ خه‌به‌ری خۆش بزه‌ی ده‌گرت و گه‌ش ده‌بوه‌وه... و به‌ خه‌به‌ری ناخۆشیش داده‌ماو دلشکا و ده‌بوو، که‌ مام هه‌یده‌رو مام زانه‌وێر له‌ گیترا نه‌وه‌ی باسی شه‌ره‌که‌ گه‌یشتنه‌ سه‌ر کوشتنی ته‌یاره‌چیه‌کانی دوژمن... ئه‌ویش به‌ گه‌رمی بانگی کرد:

- یاخوا... ده‌ستتان به‌ ناگری جه‌هه‌نهم نه‌سووتی!

وه‌ مگیزی قسه‌ی هه‌لستا... که‌ رووبه‌رووی کاروانییه‌کانه‌وه پرسى:

- بۆچ نازانن... من چۆن پیم سه‌قه‌ت بوو... بووم به‌ شه‌ریفه‌ شهل؟

وه‌ هه‌ر به‌خۆی وه‌لامی پرسیاره‌که‌ی خۆی دایه‌وه‌ که‌ گوتی:

- ئه‌وه‌ی له‌ منیش قه‌وما... هه‌ر له‌ شه‌ره‌که‌ی ده‌شتی هه‌ریر قه‌وما!...

خووزبیکه‌ی تالی قووت دایه‌وه‌ که‌ ده‌بگوت:

- جاران ناوم شه‌ریفی جه‌سه‌نه‌ قیتنه‌ی بوو... ئیمپۆش شه‌ریفه‌ شهل، قیت و قۆزیه‌که‌ی له‌ باجه‌وه‌ بۆم به‌جی ما بوو... ئه‌ویش له‌گه‌ل گولله‌بیک و له‌ ئه‌نجامی عومری درێژی پر مه‌ینه‌تیم... چورچ و پووج بووه‌وه‌ سوا...!!

جگه‌ له‌ مام زانه‌وێر هه‌واله‌کانی ئه‌و... که‌سانی کاروانه‌که‌ی ئیمه‌ قسه‌که‌ی شه‌ریفه‌ شهلیمان به‌ ساردییکه‌وه‌ وه‌رگرت، عه‌له‌ ئیخته‌ش به‌ تووریه‌ی ده‌ستیکه‌ی به‌رزکرده‌وه‌ به‌سه‌ر شه‌ریفه‌شهل دا هاواری کرد:

- ده‌زانین... ده‌زانین چۆن بووی به‌م پیاوه‌ چه‌له‌نگه‌... ده‌ به‌س بی... به‌س... مال کاول... کردته‌ به‌یتی

حه‌ته‌می!

وا دیاربوو شه‌ریفه‌ شهل زۆرجار باسه‌که‌ی خۆی بۆ خه‌لک گیترا بووه‌وه‌... له‌به‌ر ئه‌وه‌ش بوو که‌ عه‌له‌ به‌

گالته جاپیتکهوه پروبه پرووی کرد:

- نه بیای به پیای ئینگلیز... به قسهی ئاغات نه کردبا... ههتا وههات لئ نههاتبا!!
شهریفه شهل به لهدهم دانوهکهی عهله ئیخته تاسا، خهریک بوو برهویتهوهو قسهکانی له زگیدا
بهیلتیهوه... بهلام مام زانهوئیر سهریکی ههلبیری و بانگی کرد:

- دهی... دهی... کاک شهریف... دابزانین مهسهلهکهی تۆش چۆن بوو... کوو بووی به شهریفه شهل؟

مام زانهوئیر... پیتی خۆش نهبوو که عهله ئیخته... شهریفه شهل ئهو رووشکین بکا... ههروهها حزیشی
دهکرد مهسهلهکهی شهریفه شهلیش بزانی، مام زانهوئیر... عومریکی زۆری له شهرو کوشتاری ئهو
سهردهمی سهفهربههه بهسهه بردهبوو، ههتا ئهو کاتهش نهیتوانیبوو خۆی له جغزی عالهمی ئهو سهردهمه
رزگار بکا، ئهو زۆر جار بهخۆی ئهوهی دهسهلماند که:

- مرۆ... که پیر بوو... حز له کاوتیز دهکا!!

بوئی دووباره بانگی شهریفه شهل کردوه... که سههبرودهکهی بگپرتیهوه، وهکو بیهوی دلی بداتهوه...
پیتی گوت:

- دهی... دهی، پیاو... گوئی مهده کاک عهلی... دهی، ئهم ریگا دوورو درتیه چۆن دواپی پی دئی؟

کهسانی کاروانیش له بهر دلی مام زانهوئیر... خۆیان کر کرد، عهله ئیختهش ئاورتیکی بۆ لای دهشته
بهینه که دایهوه ئهویش بی دهنگ بوو، ئهم چۆنیه تیهش وایان له شهریفه شهل کرد که گهرمترو به
ئارهزووه دهست به قسه بکا گوتی:

- ئهمن له قۆلی قهلاته سۆزی پۆلیس بووم... نهک وهکو عهله دهلی بیومه پیای ئاغاو نۆکهری
بیگانه، من... وههام دهزانی پۆلیسیش کارتیکهو نانی پی پیددا دهکری... دنا به وهلاهی بهسهری
هه مووتان... قهت به نیازی خراپه و بۆ ناپاکی خۆم نه کردوه به پۆلیس!!

شهریفه شهل... هه ندیک له قسه کردن وهستا بۆ ئهوهی سهیریکی مام زانهوئیر بکاو بزانی داخوا
سوئندهکانی چهند برشتیان بووه!... ئهمجا هه ناسه بیکی هه لکیشایه وهو دهستی پیکردهوه:

- له قسه کهی قهلاته سۆر... نه فهری سهید نیزام ئه فهندی بووم، ئهم قۆمیسیتره سهیدو ئه ولادی
ره سوولیش بوو، ئیمه له پۆلیسخانه که دا نزیکی په نجا پۆلیسیک ده بووین، زۆربه مان... خۆشناو... یان
دزه بی... یان خه لکی هه ریرو سورچیاتی بوون جگه له چاوهش و ئه مین ئۆنباش و به کر باشچاوهش ...
ئهمانه وهکو نیزام ئه فهندی خه لکی که رکووک بوون، ئهو وهخته شه له دهشته کهو له دوه زۆ و سپیلک و
که له کین... گهرم بوو، شتیخی سورچیان و همه دهشین... به ناوی خه لیفه ی عوسمانلی و به ناوی ئیسلام...
به رگریان له چونه پیشه وهی له شکر ئینگلیزو قه له ره شه که و شه بانه... به ره و گه لی عه لی به گ و ره و اندز
ده کرد، شه و تا به ره به یان له بهر ته قه و هه ره شه و چا و راو... خه و ناچوه چاومان، ئیمهش به پیتی فه رمانی
سهید نیزام ئه فهندی قۆمیسیتر... له ناو پۆلیسخانه که دابهش کرابووین... هه ستمان راده گرت... چاوه دتری
ده و روبه ری قسه مان ده کرد... نه وه کو شه ره که ره کانی سورچی و ئه وانی دی زه فه رمان پی به سن و
به سه رماندا زال بِن، وه رز... پایز بوو هیتشتا په له ی نه دابوو به لام شه وان ساردی ده کرد... و مرۆ
نهیده توانی بی پۆشاکتیکی باش هه تا به یانی ئیشکچی بِن، چهند شه و تیکی کشومات و بی ته قه و هه را
تییه ری، ئیمه و امان لیک ده دایه وه که شه ره که ره کانیش له بهر ساردی ناتوانن شه و په لامارمان بدن،
مه ترسیمان کهم بیو... هه روا ده و روبه ری پۆلیسخانهش هیدی دههاته به رچاو!.. به لام شه و پیک له پر ته قه ی

تفهنگ پهردی نهو هیمنیبهی دری... تهقه که تا دههات زور دهبو... تا بزمان ناشکرا بوو که شه رکه ره کان دهوړه ی قشله که بیان داوه و بهو شهوه بانگیان راده هیشت:

هوو هوو نه لاهو

شیخ عه مباره و شیخ که ندوو... ئیسلام هات و کافر چوو

وه له ناو های و هووه که... به تهقه و دسترپیژتیکی چو... وهک ره هیله ی به هار ئیمه یان ده کوتا یه وه، سهدید نیزام نهغه ندی... فهرمانی دا که جوابی تهقه کان نه دهینه وه و به خوئی یهک به یهک پو لیسه کانی تیغه یان دن که تهقه نه که یین... وه پتی گوتین:

- کورم... کهس تهقه نهکا... هه تا دینه نزیک و تا بزاین چیان گره که؟

لهو کاته دا دنگیکی زلام... له پیتش دوو دهریه گه وره که ی قشله... به رز بووه!!... کابرا گرو گه فیکی زوری ده کرد، چا وړای لی ده کردین. که ته سلیم بین ها واری ده کرد:

- هو کافر ده کان... هو مور ته ده کان... خزمه تکاره کانی ئینگلیسی کافر، بی دینه... بی نا پرو... و چه یاینه... ورنه دهری... دهر گاکه بکه نه وه... خو بدن به دهسته وه...!!

- دینی ئیسلام ههقه... هه ر خوا ههقه... هه ر شیخ ههقه...

وهرنه سهر ریگی هه ق دهنه به سهری شیخی مه زن سهری هه موتان دهر پین وهک مانگاو مهر سهرتان دهر پین و به جهه ننه موشه ر هفتان ده که یین!

سهدید نهغه ندی... بو ماوه بییک په شوکا... وهک سهر لی شتواو دههاته بهر چاو... به لام زوو خوئی گره وه به تاییه تی پاش نه وهی که دیتی ئیمه ش هه موو سام گرتوو بووین... چه په سا بووین...، فهرمانی بی داین و گوتی:

- پیاو یین... شه ر بکه ن... خو نه دهنه ده ست نهو دیندانه... شهرمه وه کو ژنان چه کمان لی دارن!!

وه به خوئی پیتش هه موومان تفهنگه که ی به رز کرده وه و لووله ی کرده دهر وهی قشله... به بییک پاکه ت فیشه ک... وه لاهی بانگ و گرو گه فه که ی کابرای دهنگ گه وره ی دا به وه و سهر که وه ته سهر قولله که... له ستاره ی قولله ملی هه لکیتشا و بانگی کرد:

- ئیمه... کافر نین... ئیمه سهدیدو نه ولادی پیغه مبه رین... ئیمه ئیسلامین... به لام نهنگو گیل و بی عه قل و خوانه ناسن و بی دین که به قسه ی جه ندرمه عوسمانلییه کان ته فرده تان خوار دووه... به قسه ی نهو رومییه خوین مژانه... نهو عوسمانلییه کافران... خه لک ده کوژن... خوتان به کوشتن دهنه...!!

تهقه له هه موو لاییکمانه وه... وهک بریشکه ی سهر سیل... له دیوارو شووړه ی پو لیسخانه که مان... هه لده قوزینه وه، سهدید نیزام... له ناو نهو تهق و هوړه و چا وړاوه ی هیرش هینه ره کان... دهنگی به رزتر کرده وه و قایمتر بانگی کردن:

- نهو دتانه له بیرچووه... چو ن عوسمانلییه بی دینه کان... هه موو موسولمانه کانی نهو ناو چه یه یان له برسان کوشتن؟ چو ن نانیان له ناو دهمی منداله کانتان دهر ده کیتشا!... چو ن جلکی ژن و کچه کانی ئیوه یان داده که ندو بو خو یان ده یان برد، ئیوه که ده تانه وی زولم و زوری عوسمانلییه درنده کان بیار تین... نهو وه مه عنای نهو دبه خشی... ئیوه ش خوتان دینه ریزی نهو کافرو له خوانه ترسانه، خودا له ئیوه ش نارازییه و لهی وه کو ئیوه بی به ربیه! و بهو کرده و ده تان فرتان به سهر دینی پاکي ئیسلام نامیتی!!

شهریفه شهل... پر تاره زوو و به هه موو دلپه وه ده یگوت:

- به راستی قۆمیسسیرمان سەید بوو پیاویکی ئازاو بە جەرگ بوو، بە ئیمە ی دەگوت کە:

- سەیدیکی حورەو کوردی شاری کەرکووکە... بە ئەسل لە سەیدەکانی بەرزنجە یە...!

ئەو مەروێه... سەری بچووایە نوێژی نە دەچوو... هەر بە خۆی... پێش نوێژی ئیمە ی دەکرد، پیاویکی ئازابوو... بە چ ڕەنگیک دەستی نە دا... مەردانە بە رامبەر بەو هێرشە ی عەشایرەکان... ڕاوەستا و... هەتا... خۆی و هەموو پۆلیسەکانی دوا گوللە یان نە هاویشت... تەفەنگەکانیان نە حەساندەو، کە تەفەنگەکانیشمان بێ خۆراک مانەووە کە لکیان نە ما... بوون بە ناو برێشک... ئەوسا... ئیمە... هەموو پۆلیسەکان لە حەوشە ی پۆلیسخانە کۆبووینەو... نەماندە زانی چی بکەین... چارەنووسمان چی دەبێ؟، سەید نیزام ئەفەندیش لە هۆدە کە ی خۆی هەر بانگی دەکرد:

- کورە... ئەمەین ئەفەندی... چ بوو جوابی تەلگرافە کە هەر نە ها تەو؟ ئەمەین ئۆنباشی موخا بەرە چیش... هەر چرکە ی لە مە کینە کە ی وە دەهینا و بە قۆمیسسیری دەگوت:

- جە ناب چ بکەم؟ من هەر لە نیو هەشەووە خە بەرە کەم داو بە هەولتیر!!

بە کر باشچا وە شیش... بۆ دلدانەووە ترس رەواندەووە لە ناومان... دەها ت و دەچوو ئەوسەر و ئەم سەری حەوشە کە ی دەکرد... دە یگوت:

- ئەوا دەبێن... قۆمیسسیر ئەفەندی... داوا ی قووت و یارمە تی کردووە، هەر بزانی لە هیکرا قووتی ئینگلیز... بە تۆپ و تە یارەو هە گیشت و بلاو ی بە عەشایر کرد!

ئەوشەووە هەتا بە یانی... جە هەنەمان بە چاوی خۆ دیت، ترس لە گەل خوتین بە دەمارە کافمانەووە بلاو دەبوو، وەرە سی گیل و هێری کردبووین...! شەریفە شەل خوزیکی تالی قووت دا یەووە گوتی:

- حەقمان بوو وەرەس بێن... ئیمە... مانگیک پتر بوو لە ناو ئەو قوللە یە دەژیاین و نەمان دەتوانی لە ناو ئەو کە ندووە سەر دەربێن... هەناسە ییکی دەرەو هەلمژین، کە رۆژیش هەلات... عەشایر شکیان دەکرد فیشە ک و زە خیرەمان نە ماو... ئیتر ئەو ی ئیمە دیتمان... دوژمندان نە ییسن!!

- چە کدارە عەشایرەکان... وە ک میروو بە دیواری قوللە ی پۆلیسخانە کە دا هەلدە گە پان... هەندە زۆر بوون... لە ژمارە نە دەها ت... دەنگ و هەرایان دونیایان دەهەژاندەو...!

- تە سمیل بێن کافرینە... خۆ بدەن بە دەستەو!

- چە کە کانتان بەاویژن...!

بە شیکی زۆریشیان خەریکی دوو دەریە گەرە کە ی پۆلیسخانە کە بوون... بە تەورداس و بیورو کوتک و باریە... دەیان کۆتایەو، ملیان دە بەر دەرگا گەرە کەو نە، پاش هەولدانیکی زۆر لە رێسمە یان برد، وە ک سیلاوی بە هەر شالاویان بۆ ژوورەو هینا و بە ناچاری خۆمان دا یە دەست و تە سلیم بووین، لە هەموو لایینک دەرە یان دا یین و وە ک میگە لە مەر ریزیان کردین... بۆ دەرەو ی پۆلیسخانە وە پێش خۆیان دا یین، لە گۆرە پانە کە ی پێش دەرگا گەرە کە... خە تیکی دزبێژیان پێ بەستین و بە یێ قەرە سوال و جواب... تەفەنگەکانیان لێ تاگردا یین!

هەرچەندە سەید نیزام ئەفەندی و قومیسسیر و بە کر باشچا وەش و هەموو پۆلیسەکان... دەپارانەووە هاواریان دەکرد... دەست و بالیان بە هەوا دا بلند دە کردەو:

- ئیمەش... ئیسلا مین، موسولمانیش نە بێن... ئیخسیرو دیلین... دیل کوشتن گونا هەو دوور لە پترەو

بروایی موسولمانیه تی!!

ئهوان بهو قسانه پئ دهکهنین، پئش هه موومان به گولله بییک... سهید نیزامی قومیسیپریان سارد کرده وه... له دوای ئه ویش... به کر باشچاوه شیان بئ دهنگ کرد، که له شی هه ردوکیان له و گۆزه... له خوتین دا گه وزاندا!!

له پاش کوشتنی قومیسپرو باشچاوهش... ئیمه... پۆلیسهکان قهلهمان شکا، ترسی کوشتن و مردن چاوی تاری کردین... عهقل و ئیدراکی پی نه هیشته بووین، هه ندیکمان دهگریاین... هه ندیکمان دهپارایینه وه به هه موومان بانگمان ده کرد:

- بژی خهلیفه... بژی عوسمانلی... هه ر بهرقه راریتی شیخی مهزن!!

هه ندیکمان بۆ دهست و پای عه شایرهکان دهچووین و ئه وانیش به قۆنداخه تفهنگ ده بانگتپراینه وه ریزو، گوپیان له پارانه وه نزاو گریان و کرووزانه وه مان نه گرت، به ریز، له م سه ری ریزه که وه دهستیان به کوشتنی پۆلیسهکان کردو یهک له دوای یهک بهریان ده دانه وه.

ئه وه ل جار له لای راستی ریزه که وه دهستیان پیکرد، که پیاو کوژه که ی لای چه پیش... دهستیکی بۆ ئه وه ی لای راست هه لده پری... ئه وه ئه م ده وه ستا و ئه وه ی دی له لای چه په وه... لووله ی تفهنگه که ی ده کرده سه رو ورگ و سه ر دلی پۆلیسهکان و وه ری ده گپران!!

شه ریفه شه ل... له گه ل ئاه هه لکیشانیکی دریزو به گور... له سه ر گپراینه وه ی چۆنیه تی شه ره که رۆبشت و گو تی:

- ئه و سه رده مه... من هه رزه کارو جیحیلکی دهم روت بووم، تازه خه تی سمیلم ئاشکرا ببوو، هیچم له دونیا نه دیتبوو، هه ر چاوم کردنه وه خۆم به پۆلیس و له نا و ئه و قولله یه ی ده شتی هه ریر... دۆزیبوه وه، زۆر سووم له خۆبوو... له و ته مه نه و به و رهنگه به جوانه مه رگی... دوور له خوشک و برا و خزم و خۆیش... دونیا به جی بهیلم!

له ترسانا تۆقی بووم... زراوم رژابوو... کشته کی چاوه کانم خا و بیونه وه، نه متوانی ریکا به فرمیسه که کانم بگرم... لیسوم ده له رزین... لاقم بیونه که وان... کوور بیومه وه... له بهر پیاو کوژه کان ده پارامه وه وه دم زیراند:

- ئه من مندالم... هه لئه له تاوم... بمبه خشن، به جوانی خۆم بمبه خشن، بکه ن به سه ده قه ی سه ری کوری شیخی مهزن!!

به لام ئه وان... هه تا پتر خوتنیان ده رشت... وه کو گا... چاویان سۆر ده بوون... هارتر ده بوون، هه تا ده هات ریزه که یان ته نکتر ده کردو له من نزیک ده بوونه وه!!

شه ریفه شه ل... سه رتیکی هه ژاندو بزه بیکی وشکی له سه ر زاری په یدابوو، و له سه ره خۆ ده یگوت:

- ئه گه ر خودا ئه جه لی یه کییک نه هینیت... ئه وها ده بئ، له و ته نگه تاوی و له نا و ئه و خوتین و فرمیسه ک و هاوار و ناله یه دا... خودای گه ره چونکی ئه جه لی نه هینا بووم... فیکریکی خسته میسه کم... ئه ویش ئه وه بوو... که ئه گه ر نۆره ی پیاو کوژه که ی لای راستی ریزه که بوایه... من به پئ دزه له ناوتین لینگی شلی پۆلیسهکان خۆم ده دزیه وه وه ده چووم له لای چه په وه خۆم ده خزانده وه نا و ریزه که، به م رهنگه خۆم له گولله ی پیاو کوژه که ی لای راست دوور ده خسته وه، خۆ ئه گه ر نۆره ی کوشتنیش هی ئه وه ی لای چه پ بوایه... ئه و خۆم بۆ لای راستی ریزه که ره کیش ده کردو له بهر ئه وه ی که له شم بچکۆله و لاوازش بووم... تا

ماوه بیټک پټم نهحه سیان و له گوللهی نهو پیاوکوژانه... وه پهنا کهو تم.

شهریفه شهل ناهیتیکی ساردی خوارده وه له بهرخویه وه دهیگوت:-

- گهلۆ... روح له جیگاییتیکی قایمه ناهیتته دهر... دنا ده بوايه نه من پیتشی هه مووان قنیاتم له بهر براباو گیانم دهرچوبیا... به لام ههر خوا به خوی ده زانی چ ده کاو نه وهی نهو یوی نووسیوبین... ههر نهو ده بی... و...!! هاته وه سهر گپرانه وهی کاره ساته کهو به خه مگینی گوتی:

- نزیکهی بیست... سی... پویسیستیک به ساغی مابوینه وه، که سوارتیک له گۆره پانه که په یدا بو... وه بانگی کرد:

- لاوکو تاغا... قوربان... شیخی گه وره ده فهرمسووی ده ست له دیله کان نه دهن... نه یانکوژن... ئیخسیره کان به یتنه لای خۆم!!

به لام هه تا نهو قاسیده گه یشته... و قسه کانی ته و اوکردن و راسپارده کهی شیخی گه وره ی گه یاند... من گولله بیټکم به به له کی پتی راستم که وتبوو لوولاقم هووردو هه راش ببوو... که وتبوومه نهو گۆره... نیو که له شی کوژراوه کان!

نهو کاته ی له ناو که له شه کان که وتبووم وام ده زانی مردووم و ته و او بووم... دایکی ره حمه تیم هاته وه خه بال... له بهر چاوم زیندوو بووه... به په رۆشه وه به پرووم ده گه شایه وه و پاروه نانیکی به دهسته وه بو... بوی رایهل ده کردم! به پرووم دا ده گه شایه وه بانگی ده کردم:-

- کووم... شهریفۆک... شهرۆ... وهره... وهره نان بخۆ!!

به لام من نهو کاته له تینوانا هه ناوم ده سووتا... ناوده مم تال ببوو زۆر زۆر تینوم بووم... گه رووم هیشک ببوو... ناگر له ناو هه ناومه وه ههل ببوو... له ناو نهو ناگره وه... بهو هیتزه ی له بهرم دابوو... بانگی دایکم کرد:

- دایۆ... ژۆدۆ... برسی نیم... نان ناخۆم... تینوومه... تینوو... ناوم بۆ بیته... ناوم بده ری... ناو... ناو!!

تۆزه هۆشیتکم هاته وه بهر که پیاوکوژه کان له ناو که له شی پویسه پیکراوه کان ده گه ران... نه وهی روحی له بهر مابوو هه لیان ده گرت... گه یشته سهر من... هه لیان گرتم، و دکو غلبه غلبی نه شکه و تیتک گویم لی بووم... یه کیتک به نه ویدی ده گوت:

- دهی... دهی پیاو... نه م تۆلازه به لاقی که وتوو و... برینه که ی چ نینه!!

له گهل زیندوو هه کان به ره و مه لیه ندی شیخ وهرتیبان کردین، منیان به داره بازه په که وه خستبووه سهر بارگیستیکی به له ک... ههر که چاوم به که فه لی بارگیره که ده که وت... دلّم ده خیتورایه وه چاوم ره شکه و پیتشکه یان ده کرد، و دکو مه شکه له سهر یشته ی بارگیره که وه له گهل جوولانه وهی بارگیره که... ده هه ژامه وه، تا ماوه بیټک تاگام له خۆم براب... که هاته وه هۆش خۆم... له سهر سه کو بیټک درتیبان کردبووم... تیماریان ده کردم... له بهر نازاری برینه که م... وه هۆش هاته وه!!... کابرای به یتال په رۆ بیټکی ده سووتاند و ههر به ناگره وه به برینه که ی و ده نووساندم، هه تا سه قهت نه بووم... ئیزنیان نه دام... ههر له ته که یه که ی شیخ مامه وه، نهو رۆزه ش که به شه قه دارتیک... به شه له شهل... له ده می ده رگای ته که یه ده هاته ده ره وه... له و رۆزه وه... له شهریفه قیته وه... بووم به شهریفه شهل...!!!

وه شهریفه شهل به دهم پیتکه نینیتیکی هیستیربانه وه ده یگوت:

- خه لکه که حه قیان بوو پټم بلتین شهریفه شهل و ناوی راسته قینه م فه رامۆش بکه ن چونکی تا ماوه بیټکی زۆر به سهر گۆچانیتک دا کوور ببوومه وه و پټم له دوو خۆ ده کیتشا!!

وه له بهر خوځېدو ناهيکي دوورو دريځي هلته کيښا که ده بگوت:-

- وه لاهي وه بيللاهي... ئيسمړوکه بوم بووه به يه قين نه گهر نه و روزه بکوژر ايام... حه قی خوځم بوو... چونکي به يې تې فکرين و به يې بېرکړدنه وه... تهنه بوس ليرهي زير که سهره مانگان له ده ستي ساحيښ وهرم ده گرت... بو نه و چلکه... بو بوومه چلکي ده ستي دوژمن و چه کم هل لگرتبوو، چه کي دوژمن و غه يره دينم هل لگرتبوو... شه پري ميلله تي خوځم ده کرد... شه پري براکوژيم ده کرد، ناخ... سه د ناخ... چوو... له ده ستم چوو!.

هر چه ند سه بارت به ودي سهر بورده که ي شه ريفه شهل له لاي که ساني کاروانه که ي نيمه شتيکي نوي نه بوو... شه ريف بو دهيان جار گيږ ابو يه وه، تهنه ت خه لکي گونده که مان به گه وره و بچوو کيانه وه... به و به سهره اته شه ريفه شهل يان دناسي... به لام مام زانه و پير وه کوو به و به سهره اته بريني خوځي کولا بڼه وه و کاره ساته توندو تيز و چه کاني ژباني رابوردووي خوځي هاتبڼه وه به رچا و... ناهيکي دريځ و توندي خوارده وه و له بهر خوځېدو گوتي:

- خودا... مائي دوژمن و زورداره کان کاول بکا... وه کو نه وان مائي نه و هه موو خه لکه يان کاول و نغرو کرد...!

وه روو به رووي خه لکه که گوتي:

- نه گهر به ناوي دينه و خواو خه ليفه... نه گهر بو شېخ و ناغايه، له نه نجام... چون گورزه که به سهر ي نيمه ي رهش و روت ده که وي... مردن و مال ويرانی و ددرو به لاش هه له بو نيمه ده ميڼنه وه، گه وره و ده ست روښتووه کان... تهنه ت گه رديشيان له سهر شاني نانيشي و بگره نه و گوشت و خوځينه له له شي نيمه کم ده کړتڼه وه ده چنه ناو پيستي نه وان!.

مام زانه و پير... له مهنده پتر له سهر مه سه له که ي شه ريفه شهل نه روښت مه لا حه ميدي ئيسک قورسيش... هه وه کو لبي راهاتبوو... هه لي دايه و له بهر خوځېدو سه له واتيکي هاويشت و ده ستي به وړپنه کرده وه، به سهر بالوره ناسازه که ي دا چوه وه:

- سه ددهق... سه ددهق... نه ودي له نيوچاواني مرو نوو سرايي... هه نه ودي دپته ري!.

بيزم له مه لا حه ميدي ده بووه، هه جاره ي نه و نه م تريا که ي ده جووت و کاويځي ده کرده وه؛ و هه جاره ي نه و به م رهنکه ده رشايه وه... منيش سه رو دلتم تېک ده چوون... و رشانه وه م ده هات و گيڙه لوو که ي قين وړک... له ناو خنژيدا لوولي ددهام و بو ناو تاريکايي بي دوايي راي ده پيچام!.. له ناو نه و گيڙه لوو که يه دا... بانگي مام هه يده رو مام زانه و پير... نه واني دپکه م کرد:

- ناخر... خالوځينه... ناخر دوژمن نه وهايه... که سواري ملمان ده يي. خوځينمان ده مڙي... وشکمان ده کا... روحمان دهرده کيښي... ده ماري ئينسانيه ت و مرويه تيمان... ده ماري په حمان ده بري!

وه له ناو قسه کردن پرسيم:

- خو، ديتان نه و دوژمنه چند بي روحم و بي ويژدان و بي به زه بيبييه، چون ده يهه ويست به هه موو نه و عيک له ناوتان بيات...؟... چون له نه رزو له ناسمان ناگرياراني ده کردن...؟ هه تا له ده ستي هات بو له ناو بردن و مل پي که چ کردنتان قسووري نه کرد، چون ده يهه ويست قريانتان بخاته ناو...؟ جا چ به گولله... چ به توپ و بومباردmani ته ياره... چ به خنکاندن چ به ده ستي خوځي و به هيزي له شکره که ي و چ به هوځي کړي گرتو هه لقه له گوځيه کاني... چ به هوځي ناغا و به گزارده و ميرو شېخ و... مه لا و هه موو نه وانه ي

که ئەو دوژمنه باش دەزانی جلەوی ئیوهی سادهو... بێ گوناھیان بە دەستە و دەیه!

لەناو شەپۆلی رووداو و کارەساتەکانی شەریفە شەل و مام ھەیدەر و مام زانە و تیر... باسیان دەگێرانەو... لەژێر بارو ئەشکەنجەیی ئەو رۆژە تال و سوپرانە و ستەم و زۆرداری توفیق بەگ و مودیر و ئەوانی دیکە... کە وەک مێردەزمە قەلاچۆی ملمان بیوون و وورده ووردە... خۆتییان ھەلەدەمژین و لاشەیان ووشک دەکردینەو، لەگەڵ ورتنەکانی مەلا ھەمید... سەرم گێژ دەبوو، ئەو ھەموو رووداو و کارەساتانەیی کۆن و نوێ... لێم دەبوون بە ھەزاران وینەیی دژ بەیەک و وەک تیسر... تیش... تیش... وەک برووسکە بەبەر چاومدا دەھاتن و تێدەپەڕین، سەرم پتر گێژ دەبوو... دلەم دەبوورایەو... دەھاتە کولان و ھەلچوون... ھەناسەم تەنگتر دەبوو... دەم بەش دەکردەو، بە ھەناسەیی توند... توند... ھەوای سیپەلکەکانم داو بەدەنگ... روو بە کاروانەکە بانگم کرد:

- ئاخ... سەد ئاخ لەنەزانی و ساویلکە بیمان!!

ھەندیک ھەناسەم ھاتەو بەرو بە ھێمنی لەسەر قسەکەم رویشتم:

- ئاخ... ئەگەر ئیمەش... جلەوی خۆمان نەدەینە دەست ئەوانەیی بۆ ئارەزووی خۆیان... چۆن دەیانھەو... و ھەا لێمان دەخوین، ئەگەر یەکتەری بگرن و ھەست بەو بەکەین کە ئیمەیی ھەژارو رەش و رووت... ھەر ئیمە بەرژەو ھەندیمان یەکەو چارەنووسمان وەک یەکەو لەگەڵ ئەوانەیی کە جلەوی خۆمان داوئەتە دەست جیاوازی... زۆر... زۆر جیاوازی، و بەرژەو ھەندی ئیمەمانان... ھەرگیز لەگەڵ ئەوانە و بەرژەو ھەندی ئەوانە ریک ناکەو و دژ بەیەکن، ئەگەر ھەست بەمانە... بەم چۆنیەتی بەم راستییانە بەکەین... ئەو کاتە ئەو زۆرداری تەماحکارانە ناتوانن ئەو بە ئاسانی و بەگوتەیی ھەوایی خۆیان جلەومان بگرنە دەست... و شل و پەیتی بەکن و... بەرەو ئارەزوو ناریەکانی خۆیان بمان ئاژۆن، ئەگەر ھەست بەمە بەکەین... دوژمنیش ناتوانن و ھەا رسوومان بەکا و راومان بنی... بمانخاتە تۆری کوتلەیی و رەگی چلکن و پر دەردو ژانی لەناو جەرگمان دابکووتی و لاوازان بەکا... بێ ھێزمان بەکا... تا رادەپێت لاوازو بێ ھێزمان بەکا کە توانای ئەومان نەبێت چغە لەو دێندەیی بەکەین کە دەم دەنیتە لاشەمان، ئەو دەستە بیڕین کە پارووی نان لەگەرۆوی ساواو مندال و گەرەمان دەرفیت...!!

زۆریە کەسانی کاروانەکە بانگیان کرد:

- ئەشە دو بیلا راستە...!

عەلە ئیختەش نەپاندی:

- کورینە... سەیر سەیر... شێرکۆ وەک پیاوان قسان دەکا، وەک پیاو وک و نیوان دەدوئ!

پوور ئەستی ژنیشی ھەلی داہو گوتی:

- ئاخ عەلی... ھەیی خودا عافوت کا... ما نازانی شێرکۆ خۆتندەوارە و قورعانی ختم کردووە...

چوویتە مەکتەبی شارو... لەویش... خۆتندوو یەتی و زۆر شت دەزانن!

مام زانە و یرش نەبێشت پوور ئەستی قسەکەیی تەواو بەکا... کە گوتی:

- بەلێ خۆتندەوار زۆر شت دەزانن... زۆر شت فێر دەبێ... ئاگای لە دونیایی دەبی، پیاوی

نەخۆتندەواریش نەزانە وەکوو کەری پشت بەردیہ!

پوور ئەستیش لەسەر قسەکەیی رویشتەو و مەکرپازانە گوتی:

- بابە... بەخودای شێرکۆ بوویتە پیاو... ئەری وەللا پیاویک و نیویشەو بە ئیزنی خودا

دهسگيرانتيكي هەر بۆ پهيدا دهكهم!

له پاشدان سهريكي لهمن ههلبيري و لهژيتر ليوهوه بزهيبتيكي بۆ كردم، دايكيشم سهريكي ههلبيري...
ماوهيبتيك له پوور تهستي و كهساني كاروان... وهراما... تهوجا چاوي له پانايي ناسمان گير كردن و
ئاھيكي گهرمي ههلكيشا!

من له گهه قسهكاني پوور تهستي و بزه ژيتر ليوه پر مهعناكهی... دهمم گير... شهريميكي زۆر گرقيه
باوهش، ههزار و يهك خهيال به ميتشكندا دههاتن و رهد دهپوون، دلتم به پهله تر لبي دهده... بهگورتر
سينگي دهكوتام، تارمايي نهخشين... نهخشيني خوشهويستم له بهرچاو حازر دهپوو، تارمايي
خوشهويستهكهم... پهيكهري بهژن و بالاي شووش و رتيك و پر ئارهزوي... وينهي پوو زهد
ئهسمه ركهی... سۆزي دهنگه نهرمه ناسكهكهی... له تهلي ميتشك و دهروونيان دهده... له ويژدانم دا
خويان دهواندو بهسهر ههسوو ئارهزوو و خهياليكي تر دا دهپوون... دهيانيردمه دونيايبتيكي بين قهواره
و بي سەنگ و بۆتهو كيش... وهك په ره مووچه لهو دونيايه دا به هه سوو لادا مه له م دهكرد... دهفريم... به بين
بال دهفريم و پيم له جيتگاييكي گير نه دهپوو، وجودم له ناو تهو عالمه دا توابهوه، ههولمدا خۆم
بگرمهوه... خۆم به جيتگاييكيهوه بنوسينتم... وجودم بدۆزمهوه، له ناوه وهدا هه ناسه ييكي درتيم
ههلكيشا... ههزم دهكرد به جۆريكي وهلاميكي پوور تهستي و عهلهي ميتردي بدهمهوه... بهلام مام زانه وپير
ئهو ههزه ي پريم... كه هاتهوه قسهو تهو خۆزيايهي خواست:-

- خۆزيا... تهوها پير نه دهپووم!

وهپروي كرده مام ههيدهره بانگي كردهوه:

- ههيدهر... خۆزيا تهوها پير نه دهپووم... تهوها بي كهلك و پهك كهوته نه دهپووم، ههتا بۆ رۆژيكي
ديكه ي وهكو تهو رۆژه شتيك پيوه بيني و تواناي تهوهم بۆ مابا بهوه... تهوه بگهيه نه كه زانه وپير هيشتا
ماوه تواناي تهوهي ههيه تهنگوست رابوه شيني...!

وه سهريكي ههژاندو چهند دانتيك چاوهكاني له سهرييك دانان و له بهر خۆيهوه به دهنگ خۆزيايهكه ي
تهواو كرد:

- به وهلاهيل عهزيم... تهمجاره... له سهه ناغا... له سهه مير... له سهه شيخ ههتا له سهه شيخ مهلا
قطب الدين... يش... لام نه دهداو برواييم به يهكيك له مانه نه دهكرد... بهلام چبكه م... چاره م نه ماوه...
ئيميرۆكه بي حهول و بي دهسه لاتم!

مام زانه وپير... ههردوو دهستي له يتيك ده دان كه ده يگوت:

- چوو... چوو... رۆيشت و تازهش ناگه رپته وه!

مام ههيدهر... وهكو قسهكاني زانه وپيري... ههوالي ته مهني زۆر كاري له ههست و دهرووني كردن و
قين تينيكي تازهيان بين دابن، له سهه پشتي كه ره كه يهوه دهستيكي ههلبيري... وهكو چاوپراو بكا...
تهوها... تهنگوستي راده وه شانندو بانگي دهكرد:

ئاخ... بۆ تهو رۆژه و رۆژيكي ديكه ي وهكو تهو رۆژه... بهلام كوا رۆژيكي ديكه ي وهكو تهو رۆژه...

وهپروي كرده مام زانه وپيرو گوتي:

- بهلام له دهستمان چوو... ههله خه له تابووين... له دهستمان چوو... و تازهش هه ر دهبي هاوار بكه م و
ههزار له عهنتي خودا له پيري و له وانه ي رۆژه كانيان وهها پيرو بي كهلك كردين!

له پاشان دهسته که ی دانه و انده وه و به بزه بیټکی تال وه گوتی:

- خو ټووت له بیره... که ټیمه هه موومان له ژیر فرماندهی میری باوکی ناغای ټیستامان... باوکی توفیق بهگ... شهرمان ده کرد!

مام زانه و یریش له وه لاما گوتی:

- ټدی... ټدی... هه ی به هه شتی... کوو له بیرم ده چی... که میر به ناوی ټیسلام و به ناوی خه لیفه و به ناوی میراتی و عه شیرت... تانی له ټیمه ده داو ټیمه ی به کوشتن ده دا!

- په ککو... په ککو... خودا له کاری تو... له خه لقی تو!

وه به دهنگ بانگی کرد:

- له دوا بیشتدا... چۆن ناشکرا بوو که میر خۆی له بنه چه کدا... پیایوی ټینگلیسی دوزمن و بیټگانه وو، له ژیره وه یارمه تی کاپتانه خیتله ی حاکمی هه ولیر بوو!

وه مام زانه و یر به ټهنگوستی ده ستیکی یاخه ی چۆخه له که ی خۆی گرتبوو... ده بهه ژانده وه و ده یگوت:

- تۆیه ټهسته غفیرو لالا... ټه مه قسه ی من نیبه... به لام ده بانگوت میر... مووچه خۆرو دراوکری حاکمه ټینگلیزه که بوه و ټه هه موو ده ست له پشت دانه ی به ناوی ټیسلامی و عه شیرت و تانه لیدانه ی ټیمه ش... هه ر چاو به ستنی ټیمه... خه لکی خودا و موسولمانه دلپاکه کانی عه شیرت بووه... بو هه له خه له تاندنی ټه و خه لکه بووه!

مام هه یدر... به و قسانه ی مام زانه و یر... ته واو گهرم و تووره بوو... رووی کرده خه لکی کاروانه که و گوتی:

- ټیوه ش... ټیوه ش... شیرکزی لی در چن که مندال وه هی ټه دهره نیبه... به لام ټیوه هه مووتان ناگاتان لی بوو چۆن میر پاش به کوشتن دانی گه له ک له خه لکی گوند و عه شیرت و پاش شکان و هه لاتن و له ناو چوونی عوسمانلیبه کان و تفره توونا بوونی له شگری خه لیفه و هاتنی ټینگلیزی دوزمن بو ناو ولات... دیتتان چۆن میرو کوپو خزمه کانی میرو شیخ و مه لای گوند... به زۆری خه لکی گوندیان کوډه کرده وه و وه پیش ره شو رووته کان که وتن بو پیشوازی له شگری ټینگلیزی داگیرکه ری دوزمن و پیشوازی له شگری قه له ره شکه... که له خزمه ت له شکره که ی ټه دوزمنه... ټه وانیش رمی خۆیان له ناو جهرگی ولات چه قاندو له خزمه ت ټه دوزمنانه وه به ره وه ده شتی هه ریر و په واندز که وتنه ری...!! له پاشدان به په شتیوی و جوړه شله ژاویټک پیده که نی و ده یگوت:

- له ټه نجامیش به قودره تی ټینگلیس... میر کرایه وه به حاکمی ناوچه که!

- شیخیش به پشتیوانی ټه دوزمنه... ته کیه که ی گه وره تر کراو... دهر ویش وه ک میتش لیتی کوپونه وه و به دهریدا... شلغه یان به ست!

- مه لاش... جیگای له مزگهوت گهرم و نه رمتر بوو... هه روا له ماله وه ش... پارووی چه ورو شیرینتر کرا، ټیمامه تی هه تا کو ټیمروش... به تاپو... به سه ری ټه ودا تاپو کرا!!

وه به ته وه سه وه گوتی:

- شیخ قطب الدین ده یفه رموو: حاکمه ټینگلیزه که ی هه ولیر... خه ونی به چه زره تی پیغه مبه ر دیوه، ټیسلام بووه له سه ر ده ستی کچه سه یدیکی هه ولیری ټیسلام بووه... شه هادی هیتناوه... کچه سه یده که ش وه کو پاداش هه ر له سه ر شه رع ی پیغه مبه ری... بابه گه وری... خۆی پی به خشیه وه خۆی لی ماره کرده وه!!

- مه لاش تا ماوه بیټکی زۆر... هه تا کاپتانی خپله حاکمی هه ولیر بوو... هه موو دوا نوټیټیک نه و موعجیزه یه ی نوټیټیکه ران ده گپراپه وه ته سدیقیشی ده کرد، ده بیگوت:
- خودا نه گهر هیدایه تی یه کیتیک بدا... نه گهر ریگای راست و حهق به به بنده بیټکی نیشان بدا... نه وها ده بیټ!!..

وه ده بیگپراپه وه که:-

بزانی نه سیب و ته قدیری خودای گه وره... ماشه لالا له ته قدیری تو!! وه له نوټیټیکه ره کانی پرسی:

- کاپتانه ئینگلیسه که له کوټی له دایک بوه؟... ها!

هه به خوټی وه لایمی خوټی ده دایه وه و ده بیگوت:

- له پاش به حران... له ئینگلستان که شهش مانگه ری لیره دووره، له وټی له و کافرستانه و هه به کافریش له دایک بووه... هه له ناو نه و کوفردهش گه وره بووه... به لام چونکی له (له و حهل مه حفوز) بوټی نووسرابوو... خودا وه بهر مه رحه مه تی خوټه ویستی خوټی خست، ده و جا بزانی موعجیزه له کوټی یه؟
وه مه لای مزگهوت هه لده ستایه سه ر پاشیان... و دهستی به هه موو لایټیک راده وه شاندن که ده بیگوت:
- بزانی... پاش نه و هه موو به حرانه... کوو کیشای.. کیشای... هینای... هینای... هه تا له هه ولیر جیگیری کردو له ویش هیدایه تی داو هینایه سه ر پتی حهق و کیزه سه یدی نه ولادی خوټه ویستی خوټی کرده نه سیب!.

مام هه یدر سه ریټکی هه ژاندو به خنده بیټکی بایی گوتی:

- میریش... ئیمه و پیاوه کانی دیکه ی عه شیره تی کۆکرده وه و پیتی راگه یان دین که:

- عوسمانلییه کان... به زین... شکان... تی چون... چونکی پیاوی خراب بوون... له دین لایان دابوو... وه دوا ی شه یتان که و تیوون... گه له ک مزگهوت و ته کیه و خانه قایان سووتاندو... گه له ک دزبان له خوا و له خه لکی خوا کرد... رسقی موسولمانانیا ن زهوت ده کردو له برسان ده یان کوشتن!
وه ده بیگوت:

- نه وانه کافر بوون... به لام ئینگلیس تیگه یشتوون... خوټنده وارن... عالیمن... یارمه تی ئیسلام ده دن، مزگهوت و ته کیه و خانه قای زۆر دروست ده کهن و حاکمی هه ولیریش... کاپتانی خپله... به خوټی ئیسلام بووه و بوټی ئیسلامه تی حهول ده د!!

وه میر ملی بوټی له لای مه لای گوند و شیخ قطب الدین... درټیټ ده کردو ده بیگوت:

- وانیه... قوربان یاشیخ!

- وانیه... مامۆستا!

له نه نجامیش... دیتمان چون میر... نه ویش له شکر ی کۆکرده وه و به لام نه مجاره نه ک بوټی عوسمانلی... به شکم بوټی نه وه ی وه پیتش له شکر ی ئینگلیس و قه له په شکه بکه وټی و ده شتی هه ریرو ره واندزو باله کاتی بخاته ژیر فه رمانده و حوکی نه و بیگانانه!!

مام هه یدر... وورده وورده قسه کانی هیمن ده بوونه وه تا له دوا ییدا سه ری هه ندیک دانه واندو له به رخۆیه وه دووباره ی کرده وه:

- به لئ... ئیمه هه لئه له تابووین... فرۆشرا بووین... تازه ش رویشت و له ده ستمان چوو... چ نه ماوه

دهستی پتوه بگرین!

ئینجا به ودره سیپیکه وه لیتی کر بوو.

مه لا حمید... له پر لیتی قیت بووه، وا دیاریوو به وه قهلس ببوو که نه وندده باسی شیخ و مه لای گوند دهکرا، به و هویه وه... به مۆنی فرماندی:

– هه خا... هه خوایه... هه یه وه هه به وه... هه به بووه و هه ده مینتی... هه ده بی... هه نه وه یه و نه ویدی هه موری بۆش و به تال و درۆیه!

وه به په له سه له واتیک هه لداو... چۆن له پر هاته ناو قسه... نه وهاش له پر قهره قوی لئی کرده وه! مام زانه ویریش... وه کو هه گوتیشی له پیداجوونه وه که ی مه لا حمید نه بووی... قسه که ی له مام هه بدهر وهرگرتوه و گوتی:

– به لئی ئیمه... له ده ستمان چوو... به لام نه و به رهی پاش ئیمه دی... ده بی نه و به ریه... وشیار بکرتنه وه... وه کو ئیمه هه لته خه له تین!

وه ناو ریکی له من دایه وه و گوتی:

– مه گه... هیوا بیک به هی وه کو شیرکووه مابن، مه گه نه مانه بتوانن نه م کۆسپ و قورتانه تهخت بکهن و نه م که لیتانه پر بکه نه وه و نه و برینانه ی که وتونه ته له شی میلله تی ئیمه ی ساده و خواپه رست... ساریژ بکهن.

عه له ئیخته ش... وه کو قسه که ی مام زانه ویری زۆر به دل بووی... له بنی زگیه وه هاواریکی لئی هه لستا:

– ئینشانه لاله ره حمان... به حه ول و قه ته ی خودا... ئینشانه لالا!!

بهم ره نگه هه تا له هه وراره که ی سپیلک سه رده که وتین... گفتم و گۆ گهرمتر ده بوو، له ناو گهرمه ی گفتم و گۆ به که ش... هه ستمان به چۆنیه تی خۆمان... خاوتر ده بووه... هه ره ها هه ستمان به تپه ره بوونی کات... که متر ده بووه، که به سه ره هه وراره که ش که وتین... پیتش نه وه ی بۆ زه ویه ره قانیه کانی سه ر چیاو دۆلی نیشاوه شوڕ بینه وه... ناو ریکم له ده شته به رینه که ی هه ریر دایه وه... چاوم هه تا چیا ی سه فین بری ده کرد، که پکی بی خیر... له گه ل ته م و هه وری ناسمانی نه و هیتواره پایزه... تیکه ل ببوو، رووم سوورانه وه لای باکوورو ترۆپکی شاخه به رزه سه رکه شه کانی گۆشه ندو نارارات که وه ک باوانی که شتیکی زۆر گه وره زل... له ناو نه و ده ریا بی دواییه دا هه لیان دابوو... رهنگی زیویان ده دایه وه رۆژ... نه و رۆژه زه رده پایزه ی لووتی له رۆژئاوا چه قی بوو... و له ناو ده رباییکتی ته ماوی به رین به هیمنی نسوم ده بوو. زتی بادینان... ریگاییکتی دوورو درژی خوتین بوو، تا چاوم بری ده کرد لئی کشابوو... و له ژیر هه ناسه ی رۆژئاوا دا... بریسکه ییکتی سووری لاوازی ده کرد...

سووراییه که ی له رووی پانی ناسمان ده دایه وه دووباره ی نه و دونیا به رینه ده بووه!! ده تگوت نه و رووباره گه وریه فرمیسک و خوتنی هه زاران ساله ی گه له زۆر لیکراوه که ی ئیمه یه و کۆبۆته وه و له ریگای دوور و سه ختی ژیا نمان که رخ و ریره ده کاته وه و ده چیتته پیتش به ره و به هاریکی تازه.

رۆژه له تیش... به ناسته م گه ردیکی شینی لئی ده نیشته... هه تا ده هات په رهی ده سه ندو بلاو ده بووه... په یامی کۆتایی نه و رۆژه و پیتشهنگی شه ویکتی نوپیان له گه ل بوو، که گه یشتینه زارگه لیش... ره زه وانه کان تازه چراکانیان پی ده کردن، دارستانه که... له گه ل بای شه و دلداریان ده کرد... هه سستی

دلداریبیه که بیان تیکه‌ل به جریوه‌ی ته‌یری ناو هیتلانه‌کان ده‌بوو، رووباره گه‌وره‌که‌ی خه‌لیفان نه‌نوستبوو،
به‌لام که‌سانی کاروان بریاریان دا ئه‌و شه‌وه می‌وانی رووباره‌که و دارستانه‌که‌ی رۆخ ریگا ... بین،
بارگه‌کانیان لئ خستن، و به‌و جوّره رۆژی یه‌که‌می کاروانه‌که‌مان له ته‌مه‌نی رۆژگار ... پیچراند.

* * *

هۆ ... خالۆی ریتیوار

خالۆ ریتیگاکەم دوورە

مەنزڵ نادیارە و خالۆ

تۆیشوو زەرورە

هۆ ... خالۆی ریتیوار

ریتیگا نازانم

بۆ گەرمیان ... دەپۆم

خەلکی کویتستانم

دەترسم بێرم ... خالۆ ... لە دوور ولاتا

دل پر لە خۆزگە و هاوار ... ئۆف و ئاواتا

هۆ خالۆی ریتیوار ... خالەیی خوانەناس

بۆچ روحمی ناکەیی ... بەمنی کەساس

کە بە دۆلی نیشاوەدا تی دەپەربین ... پێش ئەوەی بگه‌ینه مەنزڵگای شەومان ... مام زانەویر ...
 حەسرەتی هەڵدەرشتن گەفت و گۆی ریتیگا دوور و هەواراز و نشیوەکە ... کارتیکی زۆری تی کردبوو، دەستی
 بردە بناگۆی و بە دەنگە گری و پر سۆزەکەیی بەسەر بەیتە دێرینەکەدا چووە:

هۆ ... خالۆی ریتیوار ... خالۆ

ریتیگام هەورازە

کەسی دور ولات ... چاوەکەم

خالۆ ... دیل و بی نازە

- هێشتا منداڵ بووم، هێوارەبێتیکی درەنگ بوو، باوکم لە ناوەندی ژوورەکەدا ... لە پۆخ ئاگردان؛
 لەناو نۆتەکەیی راکشابوو، بە بازووی دەستی هەردوو چاوی و بەشیتیکی رووی خۆی داپۆشیبوو ... وام بۆ
 دەهات نوستی ... یان پیتی خۆش نەبی ... چاوی هەلبێتی، دایکم بادییە ئاویکی پەلی لە پیتینگانی
 باوکم دانابوو ... ئاوەکە هەلمی لی هەڵدەستتا، دایکم چوو سەرینگانی باوکم ... خۆی بەسەردا
 چەماندەوه ... باوەشیتیکی تی وەرھینا ... هەندیک رەکیشی کرد ... بۆ سەرەوه هەلی دەکیشا ...
 باوکم خۆی شل کردبوو ... وەکو هیزی لەبەر نەمایی ... ئەوها خۆی دابوو دەست دایکم!!
 دایکم ... سەری باوکمی خستە کۆشی خۆی و ئاویکی بۆ لای پشتەوه دایەوه!.

دایکم بالیفیتیکی رەکیش کرد ... بالیفەکەیی خستە بەرپشتی باوکم ... ئەوجا خۆی لەبن سەرو ملی
 باوکم کیشایەوه، سەرنەکانی ژیر سەری باوکمی یەکە یەکە دەرکیشان و لەسەر بێتک کەلەکەیی کردن ...
 دایکم ... لاشەیی باوکمی رەکیش کرد ... کیشایەوه ... کیشایەوه ... هەتا گەیانیدیە بالیفەکان و پشتی
 باوکمی وئ کردن ... بەم جۆرە ... باوکم وەکو دانیشتی ... ئەوها راست بوەوه، دایکم سینگ و گەردەنی
 بە جاجمەکە داپۆشینەوه ... ئەوجا هەلستا یە سەر پیتیان و گیلانە سەریکی منی کرد ... چاوەکانی ..

مالتق.. دهكرانهوه.. چاوهكانى تى برىم... دهيهويست بزهبيكم بۆ بكا... بهلام بزهكهى بۆ نههات...
ليوهكانى نه پشكووتن... تهنيا خوزيىكى قووت دايهوه و سهري دانهواند، هاته لاي پيىنگانى باوكم...
لچكى جاجمهكهى لهسهه پيىهكانى لادان... جاجمهكهى ههلدايهوه... ههر ههلى دهدايهوه... ههتاكو
ناوقهدى باوكم... جاجمهكهى لهسهه لادا... لاقهكانى ليىك دوورخستنهوه!!

باوكم... ههتا ناوقهدى پرووت بو... لولاقى پيىهكانى زهد دهكران، دهم نادم دهى نالاند... ههر
دهينالاند... كهله نالين دههستا... نركهى دهكرد... ههر نركه نركى بو، نالهو نركهى نهدههستا!!..

چاوم برينه لولاقى باوكم، لهگهله خۆمدا دههگوت:

- بابيه نهخۆشه... بۆيى ئهوها دهنايىنى و نركه دهكا، لهشى زۆر ديشى... لهبهه ئهوه شهويش ههر
دهنايىنى و دنركيىنى!!

خوشكه بچكۆلهكهشم نازه... دههگوت:

- پوور بنهوش دهلى... بابۆ نهخۆشه... لهشى ژان دهكا... بۆيى نركه دهكاو دهنايىنى!!

دايكم... ئاوهگهرمهكهى خسته ناو ههر دوو لاقى باوكم، جاجمهكهى بهسهه لهشى پرووتى باوكم و
بهسهه جامه ئاوه گهرمهكهدا... كيشايهوه، ئاوهكه ههلمى لى ههلدهستا، دايكم دهستيىكى بۆ بن
جاجمهكه برد... دهستهكهى لهبن جاجمهكه دهجوولايهوه!!

باوكم... دهينالاند... دهنكى خاو دهبهوه... ههتا لهپر خۆى ليىك كيشايهوه و ههناسهبيىكى دريىزى
ههلهكيشا... لهگهله ههناسه دريىزهكه... نركهى وهستا!

پووره بنهوش دهلى:-

- بابۆ نهخۆشه... لهشى بهژانه!

بهبى ويستى خۆم... فرميسك له چاوهكانم ههلقولين و بهسهه پروومهقهوه ريچكهبان بهست و
دهرژانه ناو كۆشمهوه، فرميسكهكانم لهناو كۆشمهوه تكهيان دهكرد!!.. دايكم... سهريىكى لى ههلبريمهوه،
چاوهكانى مالتق ببوون... رهنكى ههلبزركابوو... چاوهكانى... سوور ههلهگهرايوون!!... پرووى تىكردم... به
روومدا گهشايهوه، به دهنكيىكى نووساو پيى گوتم:

- مهگرى... كورهكهه مهگرى!

وه ليى پرسيم:

- ئهوه بۆ بابۆ دهگرىيى... ها؟

- بابۆ... چاكه... چاك دهبيتهوه!

- رۆلهم... نايبى بابۆ دانيشتوه؟

- كورم... بابۆ چاك دهبيتهوه... مهگرى... مهگرى... جهرگه مهگرى...!

چاويىكى له باوكم كرد... چاوهكانى فرميسكيان لى ههلدهههين! باوكم... بى دهنك بو... پشتى
دابوه سهريههكان... لهگهله... قسهكانى دايكم چاوى... ليىك كردنهوه... به تيلهى چاو روانييه من...
بزهبيىكى نهخۆشانهى بۆ كردم... چاوى لهسهه بيىك دانانهوه!..

دايكم... چاوى بۆ پرووى من گوازتنهوه... ديسان به پرووم گهشايهوه... به دهنكيىكى گرينووى
نووساو پيى گوتم:

- رۆلە شېركۆ ... دوغايان بکه!

- برۆ سەربانە که ... سەر بۆ ناسمان بەرزیکه وه ... دوغايان بکه ... له خودا بپارێوه بۆ:

خودایه بابۆ چاک بکه یه وه ... بابۆ چاک بکه وه ... خودایه بابۆ چاک بپیتته وه!

باوکم ... هەندیک جوولایه وه ... له نرکه نرک وهستا ... سەری لەسەر بالیفه که سوورانده لای من ... هەناسه یێکی درێژی دیکه ی خوارده وه چاوی دهگێران، چاوهکانی بابۆ له جارێ بچووکتر بوون، دهستیکی بۆمن درێژکرد ... خۆم پتر لێ نزیک کرده وه ... دهستی وهسەریدا هێنام ... دهسته که ی گوازته وه سەر زگم! ... به ناسته م په نجه کانی ... به ناسته م روومه تی گویشیم ... دهسته که ی گوازته وه سەرسینگم ... سەر زگم! ... به ناسته م په نجه کانی جوولانده وه ... ختووکه ی ده دام ... ههتا له دواییدا زه ندی دهستی گرتم ... منبش خۆم بۆ شل کرد ... پتر خۆم بۆ شل ده کرد به بی دهستی خۆم ... پتر خۆم پیتوه دهنوساند، باوکم ... کیشامیه لای خۆی ... زه ندی دهستی به ردام ... دهسته که ی له ناوقه دی وه ریتنام ... به توندی به خۆیه وه قرساندمی ... قرساندمی!!

- بابۆ ... منی زۆر خۆش ده وی ... ئەو زۆر زۆر منی خۆش ده وی، که به خۆیه وه ده ی قرساندم ههستم به گه رمایێکی خۆش ده کرد ... که له لهشی ئەوه وه تیکه له به لهشی من ده بوو، دلێ هه لده په ری ... هیمنا بی بانی به سه ردا ... ده کیشام:

- نازانم بۆچ هەندیک جار ... ئەمن رکم لێ ده بیته وه!

- که ناهیلێ بچمه ناو مندا لان ...!

- که ناهیلێ له گه ل گولیی هاوریتیم بچمه ناو ره زان!

- که رینگام نادا بچمه کۆلان ... له گه ل مندا لانی گه ره ک به سه ر گردو شاخه کانی گوند ... هه لگه ریتیم ... لیم تووره ده بی ... پیم ده لێ ... له کۆلان خوو و ره وشته تیک ده چی ... له سه ر گرده کان ده که وی و نازارت پێ ده گا!!

منبش ئەو کاته رکم لیبی ده بیته وه!

که به تووره بی ... به زۆری ده م نیریتته مزگه وت ... هه تا وه نوێژی جه ماعت رابگه م!

- که ئەوهام له گه ل ده کا ... رکم لیبی ده بیته وه، هەندیک جار له ناو دلێ خۆمدا دو عاو تووکی لێ ده که م ... ده لیم یاخوا له کۆلم بیتته وه!!

دایکم ده لێ:

- بابۆ ... ئەتۆی به قه دەر چاوه کانی خۆی و ... پتریش ئەتۆی خۆش ده وی!

پوور بنه وشیش ... ئەویش وه ها ده لێ!

دایک و باوکی گولیی هاوریتیم ... هه روه ها ده لین!

باوکم ... هه ر به خۆیه وه ده ی قرساندم؛ کیشامیه سه ر سنجی خۆی ... سه ری له سینگی من نفووم کرد ... سه رو رووی له سینگمدا ده گه وزاند، سه ری گوازته وه لای گه رده نم ... چه ناگه م ... ده مم ... روومه تی ماچ کردم ... چه ند جارێکی دیش روومه تی ماچ کردم وه ... گه رده نی بۆن ده کردم ... بناگوتی ده لیستمه وه ... په نجه کانی دهستی له ناو پرچمدا ده گێران، زوو ... زوو ... هه ناسه ی هه لده کیشان و له پاشان له سه ر سینگی خۆیه وه هینامیه خوار و له ته نیشت خۆی داینامه وه ... دیسان به روومدا بزه بیکی کردو گه شایه وه به ده نگیکێ لاواز به دایکمی گوت:

- نوقل بۆ شېركۆ بیته ... ده ی نوقلی بۆ بیته!.

- من ... بايۆم خوش دهوئ!

- ياره بى خودايه باوكم چاك بكه يه وه ... باوكم چاك بيتته وه، ئيدى چيدى ركم لئى ناييتته وه ... چيدى به دزى دوعا ناكم له كوئلم بيتته وه!

- خودايه ... نامه وئ باوكم بمرئ ... بايۆم خوش دهوئ ... دهمه وئ ههر له كوئشى خوم دابنى ... دهمه وئ به خوئيه وه بمنوسينئ!

- خوايه ... باوكم چاك بكه يه وه!

چاوه كانم ... پرى فرميسك بوون ... حه زم ده كرد به دهنك بگريم ... حه زم ده كرد ... هاوار بكم، خوم به گور هه لدايه وه سهر سينگى باوكم ... دهستم كردنه مى ... له ناو گرياندا بانگم كرد:

- بايۆ هه لسته ... بايۆ چاك ببه وه ... بايۆ توم زور زور خوش دهوئ!!

باوكم ... باه شى تئ وهرينام ... پتر به خوئيه وه قرساندى!.

دايكم ... دوو شه كرؤكه ي.. و سهرى دانه واندر چوه دهره وه!

- جارن ... باوكم پيش نه خوش كه وتنى ... له گه ل خوئدا ده بيرد مه ناو بازار، ده ستي ده خسته مه ناو ده ستي خوئى ... له گه ل خوئى ده بيرد مه دوكانى مه ولوود ... ههر دوو گيرفانمى تئى نوقل ده كردم، كه ده گه رايه وه ده ستيكى به سهرى دا ده هينام و پئى ده گوتم:

- كه چووئيه وه مال، به شى خوشكت بده!

وه هه نديك بوم كوم ده بوه وه و ده يگوت:

- باشه ... كورم باشه ... وه به شى دايه شى لئ بده ... ئئ كورى خوم!!

وه ده ستيكى ديكه ي وه سهرى را ده هينامه وه و به په نجه كانى قئى سهرى ده جوولاندمه وه.

- باوكم ... چاوه كانى له سهر ييک دانانه وه ... ديسان پتر به خوئيه وه نووساندى ... چاوى له سهر ييک دانان ... به دهنكه لاوازه كه ي ... له سهر خوئ ده ستي به گوتن كرد:

هؤ خالؤى ريبوار ... خالؤ

ريگا ... نازانم

بو گهرميان ده روم ... خه لكى كوئستانم

كوئستانان خال خال ... به فرى ناچيتؤ

گيانم توراوه ... هه ي هاوار

چيبكه م ... ناشتى ناييتؤ

باوكم ئاهيكي دريئى هه لكيشايه وه ... ده سته كه ي له ناوقه دم شل كرد ... هتواش هتواش ده سته كه ي ده كيشايه وه و بو لاي چاوه كانى به رز ده كرد وه؛ تا ههر دوو چاوى خوئى پئ داپوشتن و ده ينالاند و ده يگوت:

فه لك بروخئ چهرخى ده ورائت
 نه ميئنى تاج و ته خت و ئه يوانت
 بوه ستي رؤژ و سالت له ده ورائن
 وه ك ئيمه ت ... ئاوا

بەم پۆژە ... گەیانند

هۆ ... خالتۆی پیتووار ... ریتگاگەم دووره

ناگە پیتەوه ... نا ... پۆلە پیتووره

- دایکم دەیگوت: کە لە ویدیو دەریەدەر کراین ... کە گوند و هەوار و کینلگە کافمان ... وێران و خاپوور کران ... کە مێگەل و دەلسات و گارانمان بە تالان چوون و بەشی زۆری خەلکی ولات یان لە ئەنجامی شەڕ و بەریەره کانی ژیان ... یان لە برسانا لە ناوچوون ... ئەوانە ی کە مابووین ... دەریەدەر بووین، پەراگە نەدەکان ... یە کترمان دەگرتەوه ... بە بێ راو تەگبیر یە کترمان دەگرتەوه و ... روومان کردە پانایی ئەم دونیایە ... بەرەو ئەو گەرمیانه کەوتینە روو!!

دایکم سەریکی دەههژاندهوه ... ماوه پیتک سەری لە بەرخۆی دەنا! . دادەما ... تا داویی دەهاتەوه قسە و دەیگوت:

- کە لە شکرێ عرووس ... جەندرمە و عەسکەری عوسمانلی ... دەهاتنە گوندە کەمان ... بە هەردوو لە شکر ... هەردوو ک لا ... تالانیان دەکردین ... بە هەردوو لا دەیانکوشتین، ئەوێ نان بوایە ... زاد بوایە و بۆ خواردن بشیایا ... بە تالانیان دەبرد و لە برساندا ئیمەیان دەتوولاندهوه، خەلکیکی زۆری گوندە کە ... بە تاییه تی ئەوێ لاو بوایە و وەبەرچاویان بکەوتبا ... یە کسەر گوللەبارانیان دەکرد ... یان بە سونگی زگیان هەلدهدری، عوسمانلیبەکان گەرووی کەری ئامۆزایان بە نوو کە سونگی هەلتراند، ئەو سته مکارانه کە ئەو تاوانەیان دەکرد ... دەیانگوت:

- ئەم کورە جاسووسە ... جاسووسی رووسە!

و دەیانگوت:

- بە فیتل ... بە قەستی خۆی کەر و لال کردوو:

لە دواییشدا کەریەیان شەهید کرد، زۆر کە سیش رووی کردە چیاو بوو بە چەتە و غەزاچی ... لە پەناوێ زەبریان لە دوژمن دەدا.

دایکم ... کە باسی کەری شەهیدی دەگێرایەوه ... سەری دەههژانند و لە دەروونیکی بریندار و کولەوه دەدوا:

- کەرە ... داخم بۆ کەرە، چ لاویکی شەنگ و شووش و لیتووشاوه بوو ... سوور و سپی ... چاوشین ... سنگ ... دوو بست پان، لە گوندە کە ی ئیمە لاویکی وەها شوخ نەبوو ... بە لام حەیف ... سەد حەیف ... هەر لە مندالییەوه لەرزوتای گرت و بۆ ماوه پیتکی درێژ کەوتە ناو نوێن و ... کە هەلستایەوه بێ سەرو زمان ... بۆ یە کجاری کەرولال بوو!!

دایکم لە بەر خۆیەوه دەیگوت:-

- عوسمانلیبە خوانە ناسەکان ... هەر لە بەر لاوچاکی و پەنگ و رووی کەرە ... شکی جاسووسیان لێ کردو گوتیان لە راستی کەرە و خەلکی گوند کەر کرد و بەو دەردەیان برد!!

- لە شکرێ قەیسەری رووسیش ... ئەوێ لە بەر عوسمانلیبە کافرەکان دەمایەوه ... ئەوێ لە دەست ئەمانە ساغ دەردەچوو ... رووسەکانیش ئەمانە ی دەگرت و دە ی کوشتن ... بە بەهانی ئەوێ کە:

- ئیتوێ لە گەل عوسمانلین و شەری عرووسان دەکەن!!

دایکم دەیگوت:

- ئېتىر گوندهكەي ئېتمەو ھەموو گوندهكانى لاجان و ھەموو ولات لە نېوان ئەو دوو دوژمنە ... لە ژئير زەبرو زەنگى عوسمانلى و عرووس ... وەكو گەمى نېيو دوو بەرداشى لېھات!

- ەسكەرى رووس ... كەمتر دەھاتنە ناو گوند ... دەترسان خەلكەكە لە پەناو دەستيان لى بوھشېن ... خۆيان لە پەلاماردانى چەتەو غەزاچىبەكان دەپاراست ...

بەلام كە جەندرمەي عوسمانلى ھېرشىيان دەھىنا ... بەناو گوند وەردەبوون ... وەك گورگەھار ... بەردەبوونە گىيانى موسلمانان وراوو رووت، پەلامارى كېژۆلەي مندالى تازە پشكوتوى دە دوازە سالەيان دەدا ... كە لەبرسانا لەناو كۆلانەكان ... لەسەر روو ... لەسەر پشت و تەنېشت كەوتبوون و دەقناو، دەيان رڤاندن ... بە تاشكرا پېسانەو دەنېشتن، جارېكيان بە چاوى خۆم دېم كۆمەلېك ەسكەرى تورك ... وەك چۆن وړچ پەلامارى بەرخ دەدا و دەي رڤېنې ... ئەوھا ھەر يەكەيان كېژۆلەيەكى بچكۆلەي بەسەر ملىسەو دادابوو ... بۆ ناو چەمەكە رايان دەڤراندن ... لە ئەنجام ئەو بې دېن و بې نابرووانە ئەو كېژۆلانەيان بە لەشى خۆتېناوبىسەو ... لەناو چەمەكەدا بەرەللا دەكردن و ھاللاويان بۆ گوندېكى دېكە دەبرد ... !

- عرووسەكان ... مندالىيان دەگەل خۆيان دەبردن، گەلېك لە مندالەكانى گوندو ناوچەكە ... لەبەر بېن دايك و باوكى ... لەبرسان ... لە دەوروبەرى ئۆردوگاكانى لەشكرى رووس كەوتبوون، لەشكرەكە ... پاشماوئى خواردەمەنى خۆيان ... كۆنە جلك و بەرگيان بۆ فرې دەدان، ئەو مندالە دەربەدەرەنە ... دوا بەدواي لەشكرەكە بەرەو ژوور دەكشان، كۆمەلېكى زۆر لەو مندالانە لەگەل لەشكرى رووس ... چوونە ولاتى عرووس و ھەتا ئېستاش كەس سۆراخيان نازانې!!!

دايكم ... دونىاي لى وىك دەھاتەو و فرمېسك لە چاوەكانى دەرژان كە دەبگېرپاھەو و دەبگوت:
- ئەوانەي بە زېندووبى مانەو و لە دەست مردن و نەخۆشى نەتولابوونەو ... ژن و پىياو ... مندال و پىر ... لەھەموو دېھاتەكانى ناوچە كەوتنە دەشت و دەر ... ملېان بە چىايەكانەو نا ... بەدواي ژيان سەريان ھەلگرت، ئەوانەي تواناي رۆيشتىيان مابوو و گوردېكيان تې مابوو ... بەكۆمەل بەرەو گەرميان رېچكەيان بەست، وەك كاروانىكى شلۆقى درېزى بېن دوايى و بېن سەرو بن ... رېگاي گەرمىيان دەپېچاھەو، و شىتانە ھاوارمان دەكرد بەدەم ھەنگاوى لاواز و نارېكەو ... بانگمان دەكرد:

ھۆ ... خالۆ رېبوار ... خالۆ

رېگا نازانم

بۆ ... گەرميان دەرۆم ؛ خالۆ

خەلكى كوستانم

خەشاماتېكى زۆرى خەلكى لاجان و مەرگەوھەر لەو رېگاھەدا كەوتبوونە رې، ھەزاران ژن و پىياوى گەندەل ... پىرو پەك كەوتە ... شەل و سەقەت ملېان بەرېگاھە نابوو ... ھەندېكيان بە گۆچان دەرۆيشتن ... ھەندېك بە دار شەقەو ھەندېك لاکەيان دەھات و بەزۆرى خۆيان رەكېش كرد، ھەندېكيان مندالىيان بەباوھەو بوو ... يان مندالىيان لە پشت و سەرشان قايم كردبوو ... دايكەكان بەسەر ساواكانيان دا كوور بېوونەو ... ھەندېكيان لە ژئير بارى پروپرتېچكە ... داھاتبوون و كۆم بېوونەو، بەدرېزايى رېگا ... گەلېك پىرو پەك كەوتە و مندالت دەھاتنە بەرچا و ... لە رۆخ رېگاگە ... كەوتبوون و خۆيان وىك ھېتابوونەو ... سەريان لە ناو ھەردوو ئەژنۆي رووتيان بزر كردبوو ... ھېزى ئەوھيان نەمابوو لەو ماوھە پتر رېگا بېرن، ھەندېكيان چوار پەلېان لى ھاويشتبوو ... لەشيان لە جوولە كەوتبوو ... تەنبا چاويان دەجوولايەو و

دهمیان لیک ددها ... وهکو بیانهوی شتیک بلین ... بهلام نهکس گوئی ی لی دهبون و نهکسبش ناوری
لی ددهانهوه!

لاشهی چهند دایکیتکم ددهیت لهو ریگا دورو پری کوسپ و ههرازه ... وشک ههنگه رابون ...
ساواکانیان به سنگیانهوه قرساند بوو ... به مردوویش دهستیان له کوریهکانیان بهرنه ددها!
هشاماتهکهی تریش که هیشتا دهجولانهوه وهک کاروانیتیکی بین دواپی میرووله ریگیان ههله لوهوشی
... غهلهوه هاوار و نالوه ههراپیکی زوریان لی ههلههستا، ههموو بانگیان دهکرد ... بانگیان دهگه یشته
ههورهکان ... بانگیان دهکرد:

فهلک وهرگه ری چهرخی دهورانت

پروخی ... تهخت و ... تاج و ئیوانت

هۆ خالۆ ... خالۆ

ریگام ههرازه

بارم بین نازه

ژینم ناسازه

دهست لهباری خۆم ههلهناگرم تازه

هۆ ... خالۆی پیوار

دایکم دهیگوت:

- من و بابۆ و فاتی خوشکت ... لهو ریگا ههرازو سهخته سهرکهوتین ریگامان بری و لهو مردنه
ریگاربوین، بهرهه یانیتک لهگهله ریژی ئهوه ریژه ... چاومان لهگوندی زینوتی شیخی ههلهینا، لهوتیشهوه
گیر نهبوین ... ههر لهگهله ئاوابوونی ریژی ئهوه ریژه ... بهرهه گهمیان ئاوابوین و تا دهشتی ههولیر ...
خۆمان نهگرتیهوه!

- لهپ ... ماموستا مهلا سهعید ... له ژورهکهمان پهیدا بوو، چوو له سههرینگانی باوکی نهخۆشم ...
لیتی ههلهترووشکا، سههری بهسههر سینگی دا کهچ کرد ... مرتیهیتیکی کرد ... وورده وورده دهنگی بهرز
بووه:

- یاسین وهلقورتانول ههکیم.....!

مهلا سهعید ... قورتانی بهسههر باوکمدا دهخوتیند ... چهند مانگیکی بوو... زۆریه ریژیانی..
نهخۆشیهکهی باوکم.. ئهم قورتانی بهسههر باوکم دا دهخوتیند... وه دهیقهرموو:

- قورعان دهرمانی ههموو دهردانه ...

من ههتا ئیمیری کهش... ههموو سووردهتی... یاسین... و ههروا سووردهتی ئهلهرحمانم.. وهک ئاو
لهبهره!..

- الرحمن... علم القرآن... خلق الانسان... علمه البیان.

باوکم ... لهناو جیگاکیه راکشابهوهه ؛ خهویکی قوولی لی کهوتبوو، گوئی له قورعانهکهی مهلا
سهعید نهبوو، جارن ... که گوئی له دهنگی قورعان دهبوو ... چاوی دهکردنهوه ... هوشیارو گهش دهبوهوه
سههری لهسههر بالیفهکه ... بهلای راست و بهلای چهپی خۆی دهجولاندهوه، چاوی یهکه یهکه له رووی من

و دایکم و خوشکه بچکۆله کهم ... ده گیتیران، هه ناسه ی هیمن تر ده بوو ... به لام ئه مجاره هه چهنده مهلا سه عید به دهنگیکه به رزیش قورعانه که ی ده خوتیند ... که چی ئه و ته نانه ت چاوه کانیسی هه لئه هینان ... جووله ییکی نه کرد ... ده می بهش کردبووه ... دهنگی هه ناسه ی دههات ... که وتیوووه خه ویکه قوول!

- باوکم ... دهنگی خوش بوو ... که خالۆی ریپواری دهگوت ... که بهیتی شیخ فخرخی دهگوتهوه ... که قورئانی دهخوتیند ... خوشیییک ده رزایه گیانم ... دلنیا و هیمن ده بوومهوه، منیش خالۆی ریپواری له بهر کردبوو، جار جاره له ریگای مزگهوت ... له بهر خۆمدا به منگه منگ دهگوتهوه، که له گه ل ئایشه گولی هاو ریم ... گه مه مان ده کرد ... به سه ر گرده کان هه لده گه راین ... یان به هاران که ده چوینه ناو ره زان ... بۆ ئایشه گول دم گوتهوه:

هۆ ... خالۆی ریپواری

خالۆ ... ریگام هه ورازه

ئایشه گولی هاو ری بچکۆله که شم ... فیتری گۆرانیسه که بسوو ... ئه ویش له گه لئی دهگوتهوه، که ده گه راینه وه ما ل قۆلمان له قۆلی یه کتری هه لده کیشا ... به دهم راکردن و هه لبه ز هه لبه زه وه پیکه وه گۆرانیسه که مان دهگوتهوه:

کویتستانان خال خال

به فری ناچیتۆ

گولێ تۆراوه ... هه ی هاوار

ئاشتی ناییتۆ

- هه ر ئه و رۆژه ... پووره زه خن و دایکی سه بری له گه ل هه ندیک پرو پیریتزن و ژنه کانی گه رکه هاتنه مالمان، له ته نیشته دایکم ... به خه مگینی .. له ته نیشته وه به کزی دانیشتن! ..

باوکم ... ئاگای له دهره وه ی برا بوو، ده ستیکه منی توند گرتبووه ناو ده ستی خۆی؛ ژنه کان .. له پین نینگانی باوکم .. له رۆخ دایکم هه لته رووشکان! ..

مهلا سه عید قورئانی دهخوتیند:

- یاسین ... وه لقورئانول جه کیم .....

ژنه کان ده ستیان به فنکه فنک کرد! ..

مهلا سه عید پتر دهنگی به رز کرده وه:

- ئیننه که له مینه ل مورسه لین ... عه لا سیراتین موسته قیم ..

دهنگی قورعانه که ... به سه ر فنکه فنکی دایکم و ژنه کان دا زال بوو!!

هیواره ییکی درهنگ بوو ... رۆژ ئاوا بسوو، بۆرایه شه و وورده وورده ده کشایه سه ر گوند، ژوو ره که مان دههات تاریک ببین، دایکم ... له جیگایه که ی هه لستا ... قه ندیله نه و ته که ی داگیرساند، له دهرگاوه دهنگی مه لای مزگهوت هاته ژوو ره که ... مهلا بانگی شتیوانی ده دا:

- ئه للاهو ئه کبه ر ... ئه للاهو ئه کبه ر! ..

مهلا سه عید له قورعان خوتیندن وه ستا.

ژنه کان کر بوون ... فنکه یان برا، ده ستیان به پسته پسته کرد! مهلا سه عید ده سته کانی به ره و ئاسمان

پان کردنهوه ... دهمی دهجولاندهوه؛ به دهنگیکی نزم ویردو دعای دهخوتند ... له پاشان قورئانهکهی به هردوو دست بهرهو ئاسمان بهرزکردهوه ... دعای بۆ باوکی نهخۆشم دهکرد ... له خودا دهپاراپهوه:
- یارهبی خودایه ... روحمی خۆتی پێ بکهی ... بۆ خاتری ئەم قورئانه پیرۆزه و ئەم بانگی موخههده ... شیفای بۆ بنیری!!

بانگی مه لای مزگهوت ... به ئاشکراتر دههاته ژوورهوه:

- حهیی ... عه له ل سه لات!

دایکم و ژنهکان ... له دواى مه لا سعید دهیانگێراپهوه:

- ئامین ... ئامین خودایه ... روحمی خۆتی پێ بکهی ... شیفای بۆ بنیری!!

مه لا سعید ... ئاهیتکی درتژی خواردهوه ... به وه دهسی له سه ره خۆ گوتی:

- بانگی شیوانه ... دهچمه مزگهوت ... فه رزه که دهکهم و زووبه زوو دهگه رتیمه وه ...!

مه لا سه عید... قورعانه کهی خسته ژیر سه رینی باوکم و ... چوو دهروه.

له گه ل فنکهی دایکم و ژنهکان ... ئاو زایه چاوه کانم، دهستم له ناو دهستی باوکم ده رهینا ... به قوونه خشکی خۆم کیشایه دواوه ... هه لستامه سه ر پیتیان ... له ده رگای ژووره که خۆم هاویشته دهروه... چووم له سه ر پیتیان بانه کهی به رمالمان خۆم گرتوه ... هه ستم راگرت ... دونیا کش و مات بوو، چه مه فراوانه کهی شه قلاوه... وهک شه ویککی به رینی پێ دواپی ... رهش دهکرا!.. چاوه کانم به ده وره دا گێران.. چ ترووسکاییکم به دی نه کرد! چاوم پر ببوون له فرمیسک ... سه رم به رهو ژوور بۆ ئاسمان هه لپری، شه وقی ئەستیره سیسه کان له ناو فرمیسکه کانی چاومدا ... گه شتر ده بوو ... له میتشکدا پرووشکیان ده دایه وه، چاوم به ناو هه موو ئەستیره کانی ئاسمان دا ... گێران، زۆر له و ئەستیرانه م دناسینه وه ... هۆگری هه ندیکیان ببووم، حه وت براله... رتی کاکیشان، داپیره بئه وش... باسی ئەو ئەستیرانه ی بۆ ده کردین، من و ئایشه گول ... و منداله کانی گه رهک... ئەوانه مان دناسینه وه... هۆگریان ببوین!

- مامۆستا... مه لا سه عید به دایکی منی ده گوت:

- هه موو به نده ییکی خودا... ئەستیره یه کی له ئاسماندا هه یه!!

پتر چاوم له ناوه ندی ئاسمان چه قانندن، ئاسمان... زۆر چر بوو... زۆر پر بوو له ئەستیره، هه زاران هه زار ئەستیره م ده هاتنه به رچاو، نه مده توانی ئەو هه موو ئەستیرانه بژمیرم! ئەستیره کان هه ندیکیان له هه ندیکیان رۆشنتر بوون، زۆربه یان سیس و پووت و هه ندیکیشیان گه ش و بریقه ییکیان ده دا... هه ندیکیان وه کو چاو ده جوولانه وه و زوو هه لده بوون و ده کوژانه وه و هه لده بوونه وه! دایکیشم ده یگوت:

- ئەو ئەستیره سیس و پووتانه هی بهنده ی بێ ئیمان و بروایین!!

هه ندیک جاریش به ترسیکه وه له سه ره خۆ ده یگوت:

- وه لّلاهی ده بی ئەو ئەستیره پووت و سیسانه هی بهنده ی برسی و لاواز و پووت و په ژاره و نه خۆش بن، ئەوانه ی به شه وق و گه شیشن... هی بهنده ی تیر و ته سه ل و هه بوون!

ئەستیره یییک له هی کرا وهک برووسکه به رهو زه ی هات... وهک تیریککی ئاگرین روه و ره شایی چه مه که ده کشا ... هه ر ده کشا تا ده رزایه ده ریا بی دوا ییه که و له ناو ره شایی باخچه کاندایه وه!

دایکم ده یگوت:

- ئەو بەندەبەیی ... رۆژەکانی لە ژباندای تەواوبەن ... ئەستێرەکە دەپوێت!

کە ئەستێرە ئاگرینە کە رۆژایە ناو چەمەکە و لەناو ئەو دونیا رەش و فراوانە توایەو ... باوێکم هاتەو بەرچاو، باوێکی نەخۆشەم کە لەسەر نۆینەکە ی راکشایو ... کەوتبوو خەوێکی گرانێ قوول، بە پەلە جوولامەو، بە شێتوێک لەناو مێشکەدا پەیدا بوو، رام کردەو ژوورەو، دایکم لە رۆخ ئاگردانە کە بەرمالێ راپەخستبوو ... نۆتێزی دابەستبوو، نۆتێزی دەکرد. ژنەکان کە سێکیان لەوئ نەمابوون، هەتا دەهات پەشێتوێکە مێشک و دەروونم پتەر دەبوو، چوو مە نزیکی دایکمەو ... پرم دایە لچکی چارۆگەکە ... زۆرتەر لیبی نزیکی دەبوومەو ... خۆم بە لچکی چارۆگەکە یەو دەقرساند ... خۆم لە دایکم هەلسووت ... دلم فینک بوو ... هێمنایێک بەالی بەسەردا دەکشام، لەگەڵ ئەو هێمنایێکی وەناگا هاتەو ... هەستم بە چۆنەتی ئەو کاتەم کردەو. بە پەشوکاوی چاووم لە کەسانی کاروانە کە هەلبێن ... یەکە یەکە لە پرویانەو رادەمام، دایکم لە تەنیشتمەو دەپوێی، بەبێ دەستی خۆم چارۆگەکەم گرت ... نازانم بۆچی چارۆگەکەم لەخۆم دەخشاند ... پتەر دەچوو مە نزیکیەو ... کە دایکم هەستی بەو کردەو یەیی من کرد ... پروی تێکردمەو ... بزەبێکی بۆکردم ... بە پروم گەشایەو ... هەناسەبێکی درێژی خواردەو، نەمدەزانی چۆن تەفسیری ئەو کردەو یە و ئەو چۆنەتیەیی خۆم و دایکم بەکم، گیلانە چاووم بپینە لووتکە بەرزەکان و گێرامەو لای کاروانە کە، مام زانەو پتەر ... گۆرانە کە ی تەواو کردبوو ... خەلکە کەش شەکەت و ماندوو دەهاتنە بەرچاو، گەرمی گەفت و گۆبەکیان ... ساردبوو، مەلا حەمید بەرمالە کە ی بەسەر سەر و ملی خۆی داکێشایو ... لەگەڵ هەنگاونانی کەرەکە ... ئەویش سەری دەهەژایەو! .. پوور ئەستی و پوور زولیتخا و لەو مام هەیدەر و ئەوانی تریش ... بێ دەنگ رینگاکە یان هەلەدە کردەو. کاروانە کە لە دۆلی نیشاوو بەرەو زارگەلی دەچوو پێش، ئیوارەبێکی درەنگ بوو ... لە جینگایێک لە ناوێندی دۆلە کە لەم بەر و لەو بەری رینگا دوو کەلە کە بەرد قووج کرابوونەو، مام زانەو پتەر بە دەنگ گوتی:

- ئەم قووچکانە ... قووچکە ی سمایل بەگن!

مام زانەو پتەر هەندیک داما و تا بە کزیتکەو گوتی:

- لەم شوینە، سمایل بەگی رەواندزی کوژرا!

مام زانەو پتەر ... وەکو مام هەیدەر دەبێگوت ... پیاویکی ووریا و دونیای زۆر دیبوو، لەسە فەرەبەر بەشداری شەرەکە ی نیتوان پرووس و عوسمانلیشی کردبوو، لە قۆلی قەوقاس؛ لەشکری قەبەسەر بە یەخسیریان گرتبوو ... هەتا گرانیە کەش بەسەرچوو ... چەند سالیکیش بەسەر کوتایی شەر تێپەری ... ئەو هەر لە عرووسیات مابووە، زمانی پرووسی فیتەر ببوو و قسە ی پێ دەکرد.

مام زانەو پتەر ... کەبایسی ئەو سەردەمە ی دەگێرایەو ... دەبێگوت:

- رەشگێر بوو جەندرمە ی تورک بەگوندو هەوارەکان دا دەگەران، خەلکیان تالان دەکرد، لە دواییشدا ئەو ی نیتبوو؛ هەتا مێرمندالیشیان قۆل بەست دەکردن و لوولیان دەدان ... بۆ بەرەکانی شەر راپیتچیان دەکردن، ئەم لەگەڵ خەلکیکی زۆری ناوچە بەرەو شام درایە پێش سونگی، نەبەرگمان هەبوو ... نەخۆراک، جەندرمەکان ئیمەشیان وەکو خۆیان فیتیری راپووت کرد، ئەو گوندانە ی بەناویاندا رادەبووردین ... تالانمان دەکرد ... نان و خۆراک و پۆشاکمان لێ زەوت دەکردن!!

مام زانەو پتەر ... لەگەڵ پیکە نینتیکی تالەو دەبێگوت:

- کە لەناو شامدا تێدەپەرین ... عبدالعزیزی برادەرم ... چاوی بە نیتەر قەلەموونیتک کەوت کە لەبەر دەرگای خانویک خۆی فش کردبوو و زەنگۆلە ی گەردەنی بستیک شوێر کردبوونەو ... لەبەر تیشکی رۆژ

... سورایې خوټینې دده دایه وه ... به دده وره ی خویدا چهرخی ددها ... نه وده نده ی چاوم گټیران چ عه له شیشی شیکې مریشکم نه دی که نه و نیره عه له شیشه نه وها خوی بؤ فش کردبوه وه ... یان به م رهنګه بوی ودریچه رخن، عبدالعزیز ماوه ی نه وده ی نهدام پتر له و چوټیه تیه ووردبمه وه که وهک گورگی برسی له ریزه شلوقه که ی عه سکه رهکان دهرچوو ... په لاماری نیره قه له موونه که ی داو... لولوی دا خستییبه سهر ملی و گه راپه وه ریز، عه سکه رهکان دایان له ههراو ههراپان به سهر جووکه جووکه په له فرکیټی عه له شیشه که زال دهبوو.. هه موو پیټیان خوټ شوټ بوو عبدالعزیز نه و قه له موونه ی بؤ جه می هیټواره رفاندو ددانیان تیژ دهرکردن و ناو دوزایه دهمیانه وه!!

مام زانه ویر سهر ټکی هه ژاند و به خه مگینیبه کی ناشکرا گوتی:

- نه و برادره م خه ټکی شه قلاوه بوو، که به ره و قه فقا سیش وهر ټکرابین ... ههر به یه که وه بووین ... به لام که من به دیل گیرام ناگام له و پرا، هه تا ئیمیرؤش هیشتا نه گه راپاوه ته وه و بین سهر و شوټینه که س نازانې ماوه یان مردوه، که گه رامه وه گونده که شم ... خه جیح خانی ژنی نه و برادره م له گه ټ کچه کانی هاتنه لام، سوټراخی عبدالعزیز یان دهرکرد، به لام به چ رهنګیک نه متوانی دلې نه و دایک و کچانه خوټ بکه م، جگه له وده ی که بلټیم:

- زؤر که سمان به دیل گیرابین ... هه ندی کمان وهکو له وټی دهبانگوت ... ره وانه ی ولاتی چین کران ؛ کی دوزانې ... ئینشانه لالا نه ویش به م زوانه ده گه رپټته وه.

مام زانه ویر ده یگوت:

- که گه رامه وه ئینگلیز هاتبوه ولات ... به هوی ناغاکانی ناوچه و به گزاده کان و مه لایه که ی هه ولیر... و شیخ و میخ له گه ټ قه له ره شکه، پاشماوه ی عوسمانلیبه کان و ده ست و پټوه ندی تورکه کانیان له هه ولیرو ناوچه ی ههریر و ره واندز، وده در نا، له شکرې ئینگلیز و قه له ره شکه له و ناوچانه و له بالهک ... هه تا کانیه ره ش بلاو بوونه وه، له پیټناو به رژه وده ندی خوټیان ... سمایل به گی ره واندزی که له تیره و نه وده کانی پاشای کؤره بوو ... کرا به فه رمانده ی مه لبه ندی ره واندز و بالهک و ههریر، نه م پیاهه زؤر وربا و زیرهک بوو ... ده سه لاتیکی زؤری به سهر مه لبه نده که دا ده رژیی ... خه ټک رټزیان دهرگرت و پرواییان پین ده هات، خوټنده وارټکی چاک بوو ... ولاته که ی خوټنده ویست ... وهکو ده لټین هه ولې نه وده ی داوه هه موو بیگانه له ولات دهریکا و بی به خاوه ن ده سه لاتی تایبه تی!

به لام حه مه ده شین ناوټیک له ناوچه ی سهرچیا و نوری باویل ناغای خزمی نه مانه که تا دوا هه ناسه یان پالپشتی خه لیفه ی عوسمانلی بوون، پاش شکاندنې عوسمانلیبه کانیس له ناوچه که یان ... دابوویانه چیا و سهریان بؤ ئینگلیز نه ده چه ماند ... و په لاماری مه فره زه کانی ئینگلیز و هټیره کانی سهر به و داگیرکه ره یان ددها که له ده شتی دیانه مؤلگه یان به سستبوو، رټگیان پین دهرگرتن له سپیلک ... بیخمه ... ده وزی ... گه لی عه لی به گ ... له دۆله کان به سهر له شکرې ئینگلیز یان دادها و به شه وان هه راسانیان کردبوون ... زبانی زؤریان لټی ددهان، نه م حه مه ده شینه که پیواټکی نازا و به جه رگیسو ... سهری نه و له شکره بیگانه یه ی گټر کردبوو ... هه ناسه ی پین ته نگ کردبوون، دهبانگوت جارټیک به خه نجه ر په لاماری ده سته بیټکی ئینگلیز و قه له ره شکه ی دابوو... سهری چهنده نه فسه رټکی ئینگلیزی بریبو، نه م پیاهه چه ته یه که به روا لته به ناوی دین و ئیسلا مه تی ... دژی کوفر و کوفرستان ... نه م به زمه ی به له شکره که ی ئینگلیز دهرکرد و نه م تالاهه ی له قورگ دهرکردن ... به لام له راستیدا پتر به وه قه لئس ببو که سمایل به گ کراوه به حاکمی مه لبه ند، له دۆلی تالانه و ناکوټیان و کاروخ وده شتی دیاناش ... نوری باویل ناغا وهک

حه مه ده شین نارامی له ئینگلیزه کان هه لنگرتبوو... وهک کینچ که وتبووه که ولیان، ئەم دووانه پتر له وه تووره بیوون که سمایل به گی دوژمنیان به هۆی ئینگلیز بهم پایه به گه بشت و به ناوی میله ته کی کورد کرا به مه ندووب و نیردرایه به غدا، سه بارهت به وه وه پتر ده ستیان دایه خراپه کاری و گیره شیتوتینی دژی ده سه لاتتی ئینگلیزه کان و له ئە نجامدا کاری ئەو داگیرکه رانه له ناوچه که دا ته واو شله ژاو تیکه لاهو بوو!!

ئینگلیزه کان زۆر هه ولیان دا هه مه ده شینیان پین ته مبین نه کرا چونکی ئەم پیاوه نازایه هه ر به چیا کانه وه بوو... له ناو ئەشکه وته کان خۆی ده شارده وه، چاوه پتی هه لیکتی ده کرد تا ده ستی خۆی له و داگیرکه رانه بوه شینتی، به درێژایی شه وان دونیای لپ ده کردنه دۆزه خ، ناچار ئینگلیزه کان پاره و زیتیکی زۆریان بۆ نارد به لام ئەم پاره که شی وه درده گرت... له سه ره وه وای ئاشکرا ده کرد که لایه نی ئینگلیزه وه له ژیره وه چه ته گه ری خۆی هه ر ده کرد و سه ری بۆ ئینگلیزه کان نه ده چه ماند!

تا له دواییدا ئینگلیزه کان بۆیان ئاشکرا بوو که سمایل به گ ته گه ره بیتکه له پیش که وی کردنی هه مه ده شین... ناچار جلته ویان بۆ شوێر کرد و... له ئە نجامی ئەو جلته و شوێر کردنه ی هه مه ده شین... سمایل به گ له م جیگا یه دا به کوشتن چوو!

مام زانه وێر... ئەنگوستی بۆ قووچکه به رده کان درێژ ده کرد و ده یگوت:

- جگه له و هۆیه ش... هۆی دوژمنداری نیوان سمایل به گ و نوری باویل و هه مه ده شین... ئینگلیزه کان به تاقی کردنه وه بۆیان ساغ ببوه وه که سمایل به گ وهک لاوتیکی خوتنده وار و هوشیار... وهکو ئاغا کانی دیکه ی ناوچه که به پاره و پروو پیدان و وه زیفه خزمه تی ئاماچه کانی ئەوان ناکات و به وه رازی نابن بپین به که چه په رۆیه ک تا ئەو داگیرکه رانه پینلاوی خۆیان پین بسترنه وه!!

مام نه وازێر به سۆزیکتی گه رمی عه جابه ده یگوت:

- سمایل به گ پیاویتی مه رد و نازدار بوو، وهکو بلتی غیرهت و سه ره به رزی له پاشای کۆزه ی باپیره گه ورده ی بۆ ما بپته وه، قهت سه ری بۆ بیگانه نه ده چه ماند... له دوای که س نه ده پۆیی به تابه ته تی ئەگه ر ئەو که سه غه یه دین و بیانی بوایه!!

مام نه وازێر سوتندی ده خوارد و ده یگوت:

- به لاتیلا هه ئیلله لالا... ئیسماعیل به گ هه رچه نده دوژمنداریشی له گه ل نوری باویل هه بوو به لام به پیلان و ده سیسه ی ئینگلیس و قه له ره شکه... به فه رمان و ته نانهت به گولله ی ئەوانیش خوتنی پزنا دنا ئەگه ر وه ها نه با بۆچی هه تا کو ئەو ئینگلیزه نه هاتنه ولات... ئەم مرۆیه ماقوول و دلسوژ و نازایه نه کوژرا؟

مام زانه وێر که ئەو پرسیا ره ی ده کرد... ملی بۆ کاروانییه کان درێژ ده کردو ده پیرسیه وه:

- وانیه... ها؟

که مام زانه وێر به م په نگه باسی کوشتنه که ی سمایل به گی ره واندزی ده گتیا یه وه، من... به کسه ر بیرم ده چه وه لای کۆبوونه وه کانی کۆمه له ی هبوا!!.....

- له کۆبوونه وه کانی کۆمه له ئە وه مان بۆ روون ده کرایه وه که چۆن ئینگلیزه کان ولاتیان خسته ژیر پیتی خۆیان... وه ئە وه ش شی ده کرایه وه که چۆن کاتی ئەو داگیرکه ره عیراقی خسته ژیر چنگی خۆی... چۆن تۆی فیتنه و دووبه ره کی و دوژمنایه تی له ولات دا پرژاند!!

کاک نافیع له و کۆبوونه وانده... باسی ئەو کاره ساتانه ی بۆ ده کردین و شپیی ده کردنه وه که ئەو دوژمنه

داگیرکهره به سهر ولاتی هیتنا و دهیگوت:

- له کهرکووک کلک وداردهستهکانی ئینگلیز وهک گورگی هار کهوتنه ناو بازار و گهرکهکانی شار، خه لکی بی تاوانیان ده دایه بهر شیلکی گولله و چهقۆ و سونگی، زگی زۆر خه لکیان هه لدری ... قه تل و عامیان له و شارهدا کرد.

- له سلیمانی ... له ئهرز و له ئاسمان ولاتیان ناگر دهدا ... کینگه و دێ و شاربان ده سووتاندن ... خه لکی بی گونا هیان له ناو دهبردن ... دوژمنایه تیان به ریاده کرد ... خه لکه کهش کهوتنه گیانی به کتری!

- له ههولیر ... ستهم و جهور و زۆری ئه و دوژمنه به دفه ره گه بشته راده بیتک که خه لک له گیانی خۆی وه رس بی ... تا وای لیهات سه عید ناوێک له ناوهندی بازار هه لکیشیتته خه نجهر و حاکمی عه سه کهری ئینگلیز بتۆپیتن!

- له کۆبه بۆمبارانی شار کرا ... خه لکیکی زۆر له مزگهوت له خوتن گه و زاندران.

- له ناوچهی موسل ناگری دوژمنایه تی له نیوان کورد و عه ره ب خۆشتر ده کرد، خه لکیان هان دهدا به کتری بکوژن ... زه ره و زیان له به کتری به دن ... مالی به کتری وێران بکه ن!

- له بادینان شیخ و ناغایان به ریاده گیانی جووتیارو ره شو رووت، خوتنی گه لیک له مسکینیان به رشتن دا، زه وی وزاری جووتیاران زهوت ده کرا و دهر به دهر ده کران !!

- مسته ر لاین .. کرا به قازی و موفتی .. سه رو مال و گیان .. و مولک و مالی ها ولاتیان .. له سه ر میزه که ی ئه و .. نه خش و ده سکاری ده کرا ...

- میلیله تی ئیمه کرا به دیل و به نده و سه ری پێ شوێرکرا!

- له باشوور و ناوهندی عێراقیش ... وه کو کوردستان ... و خراپتر به ها ولاتیانی ئه و مه لبه ندانه ده کرا، به ناوی سونته و شیعه ... دوژمنایه تی تیره و به مه له ... ژبایه وه، خه لک ده ستیان له به کتری ده وه شانده ... ده که و تنه گیانی به کتری ... به کتریان ده خواردا!

کاک نافیع پاش قسه کردنیکی زۆر رووی تی ده کردین و ده یگوت:

- به م چۆنیه تیه ناله باره ... ئینگلیزی دوژمن ریگای هاتنه ناو ولات و داگیرکردنی بۆ خۆی پاک ده کرده وه!

جارتیکیان باسی چۆنیه تی داگیرکردنی ناوچه ی ره واندزی ده گیترایه وه هاته سه ر چۆنیه تی کوشتنی سمایل به گ و ده یگوت:

- ئیسماعیل به گی ره واندزی لاوێکی هوشیار و روشنیروو نیشتمان په روهر بوو، بریوی به کجاری به خوتنده واری هه بوو ... هه ولی دهدا خه لکی کوردستان هوشیار بکاته وه، گرنگی به قوتابی و قوتابخانه دهدا، به خۆی سه ره رشتی چۆنیه تی خوتندن و پرۆگرامه کانی خوتندنی قوتابخانه ی ره واندزی ده کرد! .. ئه دهب و که له په وری خه لکی کوردستانی بلا و ده کرده وه، خه لکی هان دهدا هوشیار بینه وه! وه ده یگوت:

- که ئینگلیزه کان هاتنه ناوچه ی ره واندز ... بزوتنه وه ی شیخ مه حمود له سلیمانی په ره ی سه ندبوو ... هه تا ده هات به هیتز ده بوو ... خه لکی کوردستان له ده وریدا کۆده بوونه وه، که رکوک و خانه قین و عه شایری داوده و جاف و هه مه وه ند ... پالپشتیان ده کرد، له هه ولپیش ... بییری ئه و بزوتنه وه یه گه بشته ره شو رووت و عه شایر، عه لی مه حمودی کاکه خان ... به خۆیو تا قمه سوارتیکی گه وره ... ده ستی دایه

کاک نافیع ده یگوت:

- هەر سه بارهت بهو هۆيانهش ... ئەو دوژمنه داگیرکهره رێگای بۆ کوشتنی سمایل بهگی رهواندزی خۆش کرد و چاویان له دوژمنهکانی پۆشی که له ناوی بیهن، هەر له بهر ئەم هۆيانهش و بهم چۆنیهتیهو به پیلانهکانی ئینگلیز مهسهلهی کوردو ولاتهکهی کوردستان پووچهل کرایهوه، دهنگی خهڵکی کوردستان کپ کراو دیاری سوتیندخۆرهکانیش بۆ ئەم گهله زۆر لیکراوه ... له ناو ئەو بۆمبایانهوه ده دۆزرایهوه که ئینگلیز بهسهه خهڵکی دا دهباراند!

ئەم شتانهمان له کۆمهله بۆ باس دهکران و شی دهکرانهوه، که گویشم له قسهکانی مام زانهویر دهبوو ... پێم سهیر بوو که خهڵکی سادهی وهکو مام زانهویر و مام ههیدهریش ... به چهشنیک له چۆنیهتی ئەم مهسهلهیه دهگهن، به چهشنیک له مهسهلهکه دههوان که له گهڵ تیگهیشتن و تاقی کردنهوه و بارستی هوشیاری خۆیان دهگونجا، له دۆلی خۆمدا لیکم ده دایهوه و به خۆم دهگوت:

- چونکی کارهساتهکه ههموو خهڵکهکهی گرتۆتهوه ... خهڵکهکه ههموو ههستی پێ دهکهن ... نازاری بۆ دهچێژن، هەر چهنده ئەمهش مهرح نییه که دهنگدانهوه و رهنگدانهوه و ... کارتیکردن و بهرهههست و رهددی فیعلی ههموان وهکوو یهک بێ!! وه له ئەنجامی ئەم لیکدانهوهیه دهگه بهشتمه ئەو قهناعهتهی که:

- مهسهلهکه وهکوو ههوا وایه ... دهچیته سیهههک و دۆل و دهماری ههموو خهڵکهکه، وهکو خۆپن وایه ئەگهر له دۆل و دهماری ههموان نهگهری ... ئەوا ژبانیان دهکهوینته مهترسی و بهرهه نهمان دهچن!!

له ئەنجامدا له خۆم دهپرسی:

- کێ دهتوانی بێ ههوا بژی؟

- که خۆپنی لهش له جووله بکهوی ... ژبانیان دههستی و دهمری!

کاروانییهکان ... له رۆخ رێگایهکه بهرامبهه قووچهکهکان ... روو له قیبهله راوهستان، فاتیهحیان بۆ گیانی ... سمایل بهگی رهواندزی خۆپند، له پاشان بهرهه خهلیفان که مهترلگای ئەو شهوهمان بوو ... کهوتینهوه ری!

پیش ئەوهی بگهینه ههوار ... له دۆلی ئالانه کاروانیکی بچکۆلانهی دیکه تیکهله به کاروانهکهمان بوو، مام ههیدهر ... که چاوی بهو کاروانه کهوت ... سهریکی ههژاندو له بهر خۆیهوه گوتی:

ئای دونیا ... ئای زهمان!

وه ئاهیککی ههڵکیشایهوه و دهستیکی بۆ کاروانهکه درێژ کرد و گوتی:

- بیهتوین ... کانگای خیر و پیت و بهرهههت ... ئەویش وشک و بێ خیر بووه ... خهڵکهکهی وهکوو ئیتمه تووشی دهرد و پهژارهی برسیهتی بوون ... ئەوانیش رێگای سنووریان گرتۆته بهر ... بۆ کهویژه گهفیک ... بۆ مسته مزاشیک ... خرابی بهتالیان بهرهه سنوور بهسهه شان داداوه!

کهسانی کاروانهکهی بیهتوینیش ... وهکو ئیتمه لاواز و بێ تووک بوون، گهردی برسیهتیبیان لهسهه روو نیشتبوو، سهه قافلله چیهههکیان ... کابراییکی کامله پیاو بوو، که گه یشتنه ئیتمه بانگی کرد:

- سهلاموو عهلیتکوم ... براینه ماندوو نهین.

کهسهلام وهگرایهوه ... دهنگی مهلاحه ماید ... بهسهه دهنگی خهڵکی کاروانهکهدا زال بوو، پاش سهلام وهگرتهوهش چهند جاریک کۆخی وهکو بلایی دهیهو یست گهرووی بۆ قسه پاک بکاتهوه ... بهلام مام زانهویر رێگای لێ بری که نهقیزه بیهکی له لاقوونی کهههکی وهژهنی و بهددهنگ گوتی:

- نوپڙي شتوانه ... هر بزانه دنيا تاريڪ بوو!
وه داواي ڪرڻ ته زوو به زوو.. خڙمان بگهينين هه وار.
ڪه گه بشتينه خه ليفانينش ... ڪاروانه ڪه ٽيمه، به رهو لاي رويارو ڇهه مهه بهرينه ڪه شوڙ بووه.
ڪاروانه تازه ڪهش له ڙير داربه پرووه پيره ڪان ... ٽهو داربه پروانهي ڪه هزاران ڪارواني وه ڪو ٽيمه بيان
له ڙيردا هه سائته وه و تپيهڙ بووه، له ڙير ٽهو داربه پرووه به ڙيرانه بارگه بيان خست.

* * *

له گوتی چۆمی خهلیفان ... بهرامبهر به زارکی فراوانی گهلی عهلی بهگ و لووتکه بهرزهکی کاروخ ... کۆچ و کۆچارمان خست، له دهووبهیری ئیتمه شهوه ... کاروانی دیکه ... کۆمهال به کۆمهال له ژئیر قۆپه نه داربه رووه زهلامهکان و له لیوار چه مه که وه به رهو گرده بلند که وه ههوارگه بان دامه زانده بوو، ئه و ناوه ببووه شارۆچکه بیهیک پر جموجۆل و دهنگ و ههرا ... به تایبته له ناو دارستانه که و به درتیزی دهم چۆمی خهلیفان و ههردوو لای جاده که وه کو ههوارگه بیهیکی کویستانی کۆچهرهکان خۆی دهواند، ههندیگ له کاروانهکان له سنوور دهگه رانه وه ... باریان قورس بوو ... تپرو خورجیان پر بوون، ئهوانه ... پتر له ئیمه و له ئهوانه ی وه کو ئیمه ی به خه یالی په یادکردنی چه ند ربه گه نمیتیک ... چه ند مسته جۆبیک ... پرومان له سنوور کردبوو ... ئهوانه پتر له جووله و هاتوچۆ و گورج و گۆلی دابوون، ناگرهکانیان ... له ناگرهکانی ئیمه گه وره تر و گه شتر و سولیهکانیان بهرزتر به رهو ئاسمان هه لده چوو. له ژئیر هه ر قۆپه نه دارتیک ... له هه ر یه کیک له وه ههوارگانه دیزه و گۆزه مه نجه ل و حه وجۆش به سه ر ناگردانه کانه وه قیت ببوونه وه، کابانهکان به دهووبیان دا ده سووران، خه لکه که ی تریش وه ک شماره میرووستان، دههاتن و دهچوون هه ربه که خۆی به کاریکه وه خه ربیک کردبوو ... هه ندیکیان بۆ چیلکه و دار کۆکردنه وه به گردۆلکهکان هه لده گه ران و به ته ختاییه که دا ده خولانه وه، هه ندیکیشیان دار و چیلکه یان به سه ر پشته وه ... یان به نامیزه وه بوو؛ به رهو هه وارگه ده گه رانه وه.

پیش ئه وه ی کاروانه کزه که ی ئیمه بگاته مه نزلگه ... له ریگادا له و دار و چیلکه و پووش کۆکه رهوانه ... هه لده نگوتین، له هه موو رهنگیتیک ... له هه موو توخمیتیک ... نیر و می ... مندال و پیاو ... جوانه ژن ... پیردژن ... له و ناوه بلاو ببوونه وه ... بگره تووله و تواری کاروانچه کانیس؛ به هه لبه ز هه لبه ز کلکه کوتی به نووزکه نووزک خۆیان له خاوه نه کانیان هه لده سووی ... به دوا یانه وه به گردۆلکهکان دا هه لده گه ران ... به خۆشیتیکه وه وه کو بۆ راو بچن ... تیره یان ده به ست و رمبازیان ده کرد، کاتی چاوم به و دیمه نانه ده که وتن ... له گه ل خۆمدا ده مگوت:

- ئه مانه ... چه ند به که یف و هه وه سن!

پوور زولیتخاش ... وه کو ئه ویش ... وه کو من بییری کردیتنه وه ... له به رخۆیه وه ده یگوت:

- دياره ... ئیشائنه لالا ده غل ودان هه رزانه ... له رهنگ و روو و ... له گه رانی خه لکه که وه دياره ... ئه و کاروانانه باری خۆیان داگرتوو و با یی خۆیان چه نگ که وتوه!!

پووریش هه ر به و ئاواته ... گوپراحی خۆش ده بوو ... هه ناسه بیهیکی ره حه تی ده خواردوه، سه ربکی له و خه لکه هه لپری، بانگی ژنیهکی ره قه له ی کرد که به با وه شیتیک چیلکه و پووش و پاله وه ... به ره و هه وارگه ده گه راپه وه، لئی پرسی:

- ئه ری خوشکی ... ئه وه به خیر له سنوور ده گه رپنه وه؟

وه پیتش ئه وه ی ژنه ره قه له باریکه که وه لامیتیک بداته وه ... ئه و پرسیه وه:

- داخوا ... حال و حه وال له وی چۆنه؟

ده بی ... ده غل و رسقیکی وه های لی بی؟

- ده بی ... خه لک بتوانن چاره بیهیکی حالیان بکه ن ... و به شی خۆیان گه نم و جۆیان چه نگ بکه وی؟ ژنه ره قه له که ... له گه ل بانگ و پرسیاره کانی پوور زولیتخا ... که میتیک سه نگرپه وه، به سه رسامی

سهرتیکی له پوور زولیتخا و له کاروانه درتیزه که ی ئیمه هه لبری... به دهنگتیکی زوور و نووسا و گوتی:

- شوکر بۆ خودا باشه باش!

وه به یی درتیزه پیتدان ... به ههنگاوی بهرین و شلۆق جوولایه وه و به ره وه هه وارگه که ی خزیان ریتگیای گرتوه بهر.

له تهختایبیک ئه وه بهر جاده که ... چوار پینج چادری بۆری چلکن هه لدرابوون، کۆمه لیک کریتیکی ریتگایان ... له پیتش چادره کان ئاگریکی گه وره یان هه لکردبوو، به بلاوی له ده ور و پیتشی ئاگره که لینی پال که و تیبوون، به بلندی یه کتریان ده واند ... دهنگ و هه رای ده مه ته قیسیان ده په ریه وه ئه م بهری جاده و له گوتی ئیمه ی ده دا. کاتج له ته نیشته کامپی کریتیکاره کان تیتپه ر ده بووین، به یی دهستی خۆم ئاوریکم لئ دانه وه، عه ولای ئۆمه رم له ناویاندا ناسیبه وه، عه ولای هاو ریتیم له پیتش زارکی چادریک راوه ستا بوو، هه ردوو دهستی له که مه ری خۆی گیرکردبوون ... رووی کردبووه ریتگایه که له جموجۆلی حه شاماته که ی ئه و ناوه له کاروانه که ی ئیمه وورد ده بووه.

پیتیم سه یر بوو عه ولای هاو ریتیم له و جیتگایه دا ببینمه وه، به په له ئاوریکم له دایکم دایه وه، له پر بانگم کرد:

- دایه ... دایه ... ئه وه عه ولا نییه ؟ ... ئه وه عه ولای مام هۆمه ری نییه ؟

وه ئه نگوستیتکم بۆ لای چادره کان رایه ل کرد!

دایکم ... هه ندیک سه نگرایه وه ؛ هه نگاوه کانی شل کردن ... سه رتیکی به رزکرده وه، به ووردی له کریتیکاره کان وه راما ... چاری بۆ پیتش چادره که ی عه ولای له پیتش راوه ستا بوو، گوازتنه وه، به سه رسامی و خۆشییکه وه گوتی:

- به لئ شیترکۆ به ری و ه للا شیترکۆ ... کورم ... ئه وه عه ولایه، ئه وه عه ولای کوری خوشکه میتره می ره حمه تیه!

وه ئه هیتکی درتیزی خوارده وه!

عه ولا ... هاو ته مه ن و هه قالی قوتابخانه م بوو، له گونده که مان خه لکی به ک گه ره ک بووین، به یانیا ن تووره گه ی کتیبه کانیان به مل هه لده واسین و به جووته ویکرا ده چووینه قوتابخانه، پاش قوتابخانه ش دیسان ویکرا ده گه راینه وه مال، دایکی عه ولا و دایکی منیش وه کوو دوو خوشک هه ر به یه که وه ده چونه کار و دروینه و گیشه، پایزان ... پیکه وه له بنار سه فین و له دۆله کان ... به ناو دارستانه که دا بلاوه بوونه وه، بۆ دار و چیلکه کۆکرده وه و له بناره کانی... ئه سپونگیان ده کرد بۆ جل شوشتن، به هارانیس به سه ر که پک و تۆیکه ی شاخه که دا هه لده گه ران، هه لدره کانیان بۆ ریتواس و هه ندرتیشه و کاردی و قه له ندرۆ و ئاله کۆک ... ده پشکنی، یان به ناو ره زه کان دا ده خولانه وه .. بۆ گیا و گۆلی به هار .. کوراده و زیسک و کوارگ و قجیله و گیا ده رزیله و گۆرمزه و گۆی به رخۆله و گیا به کانی دیکه ی برژاندن ... و له گۆی کانیوو جۆگه له به هاریبه کان ... پونگه و ترنجۆک و کووزه ریه یان ده کرد، پایزان گیتۆو کۆسک و باوی و به روو سیوچکه .. و به هارانیس به لالووک و سۆیله تی و چه قیله و قه زوان، وه کوو جووته خوشکیتک ... له هه موو کار و فرمانیتک یارمه تی یه کتریان ده دا. من و عه ولاش زۆر جار له گه لیان ده چووینه چیا .. ئاله کۆک و قه له ندرۆمان ده کردو له گه ل چه پکتی گولیلکی نیسان و میلاق و شلیترو نیرگس و ره یحانه ی فه قیسیان و گۆله کتییی ده گه راینه وه گوند .. و له قوتابخانه یان له کۆلان به سه ر هه واله کانیان دابه ش ده کردن.

دایکم دهیگوت:

- له گرانی گه وره و پاش شه ری سه فهر بهر، خه لکه که ... نه وهی له شه ریزگاریان بوو ... پرویان کرده چیوا نه شکوه ته کان، به هوی نهو گیایانه وه ده ژبان و بهری نه ستریان ده هاری و له گه ل گیا ... ده بیان کرده بالوره و ده بیان خواردا!

- زستانه که ی ... پلکه میتره می دایکی عه ولای تیدا مرد ... زستانه کی سارد و به فراوی بوو، به یانیکی زو خه لکی گوند ... ژن و پیوا هوروز میبان بو مالی پلکه میتره می هینا، ژنه کان چونه ژووره وه، پیوا وه کان به فربان ده شکاند و کولانه که بیان لی پاک ده کرده وه، منیش له گه ل ژنه کان چومه ژووره وه، پلکه میتره له ناو بهرگیکی وه کو به فر سپی لوول درابوو، ژن و ژار له سه ری ده گریان ... من و عه ولاش گریان ... نه و روزه نه چوینه قوتابخانه، پیوا وه کان ... کولانه که بیان له به فر پاک کرده وه ... بهر ده رگای مالی عه ولای شیان پاک کرده وه، تهرمی پلکه میتره میبان برده ده ره وه ... ئیتر له و روزه وه دایکی عه ولا نه گه رایوه مال و جارکی دیکه نه مدیته وه، دایکم هه تا ماوه بیکی زور بو دی ده گریا، تا چند روزه کی ئوقره ی لی هه لگی رابوو، هه سوو روزه دوو س جارسه ری له مالی پلکه میتره می ددها، ئیسی ناو مالی بو ده کردن، منداله کانی مام هومری نان ددهان، سه ر و جلک و بهرگی منداله کانی ده شوشتن، زور به زه بی به منداله کانی نهو ده سته خوشکه ی دا ده هاته وه، به قه ده ر من و گولیزاره بچکوله ی خوشکم خوشی دهو یستن، زوره ی روزه که له قوتابخانه ده گه راینه وه، دایکم ریگای نه ددها عه ولا بچیته وه مالی خو یان، له گه ل من خواردی بو دده نا ... پیکه وه نامان ده خواردا ... نه گه ر رووداویکی سه بری قوتابخانه مان هاتبا یه وه یاد ... له سه ر نان ده ماندا یه تریقه و پیکه نین، دایکم پیی ده گوتین:

له سه ر نان خواردن ... پیی مه که نن ... قسان مه که نن ... خراپه!

دایکم ... وه کو من فه راموشی به عه ولا ده هاته وه، نهو ئیواره یی که له پیش زارکی چادره که چاوی پیی که وت ... زور دلخوش دیار بوو، پرویکی گه شی له من کردو پیی گوت:

- روله ... له بهر کاروان و هه وار دامه زانندن ... ریی نه وه م نابج، لاده م؛ نه توو پاشان هه روه لای عه ولا ... به سه ری بکه وه ... بزانه چونه! ... نهو ماوه دریتزه له کو ی بووه ... چون گه یشته ئیره؟

پاش ماوه بییک دامان ... به کریکه وه به خو ی ده گوت:

- هومر ... دلی خه بهری پیی ددها که عه ولای کوری ماوه وه کو به هه له له گوند بلا بووه ... نه کو ژراوه!

وه وورده وورده دهنگی بهر زده کرده وه و بزهبییک له سه ر زاری په یدا ده بوو که ده یگوت:

- نای ئیستا هومر بزانی عه ولا لیره یه ... له خوشیاندا بال ده گری و نارامی نامینی ... هه تا ده گاته لای ... شه و روزه لی تیکه لاو ده بن!

وه ناو ریکی له من دایه وه و گوتی:

- شیرکو ... هه رکه گه راینه وه گوند ... ده بیی به کسه ر نهو خه به ره خو شه بگه یه نیته مام هومر!

عه ولا ... ده سته کوریکی لای سووروسپی ... چاوشین و گه ش ... به ژن و بالا هه لکشاو و شووش بوو، له وه هه رتی لایه شی دا هیشتا ناکاری مندالی و پاکییکی ساوایانه ی له سه ر روو ده خو یندرا یه وه.

هه رچه نده له قوتابخانه هیمن و له سه رخو دیار بوو ... هه رگیز له خو یه وه له هیچه وه ده ست وه شی نه ده کردو پرکیشی قوتابیانی دیکه ی نه ده کرد، به لام هه ر کاتییک هه سستی به ده ست دریتزی و ستم ده کرد...

هار دهبوو... که په لاماریشی ددها به هم موومان پومان گیر نه ده کرا ... ملی دهبهر ملی دهست درېژکه ره که ی دهنه، بهرامیهر ده قوتابی هاو ته مهنی خوی دوه وستاو به ره له لستی ده کردن و له نه نجامیش به سهریاندنا زال دهبوو، عه ولای هاو رپیم نه و کاته مندالیکي نازاو نه به ز بوو، کهس له نیمه نهیدیوو ... نهی زانیوو ... عه ولا رۆژیک له رۆژان لهم جوړه شهرو مملانییه دا به زئی یان ژیر بکه وی ... یان رابکاو مه یدان به چی بهیلئی و خوی بشاریته وه، گریان، هرگیز له گهل چاوه کانی عه ولا رپیک نه ده کهوت، ههروا سکالاو بیزاریشی لهو جوړه شهرو مملانییه دا نه ده نواندا!

عه ولای هاو رپیم نه و ناسرابوو، هه موو قوتابیانی قوتابخانه که شمان چوژن زور خوشیان دهویست، چه زیان ده کرد بن به هه قالئی و ریزیان ده گرت، ههروا لئی ده ترسان، خو یان لئی ده پاراست ... شهریان پی نه ده فرۆشت، کاریکی وایان نه ده کرد که بیته هوی توو په بوون و هه لچوونی ... یان ههست کردنی به زوژی و ستم.

هه رچه نده عه ولای و هکو من و زوړه ی قوتابییه کانی دیکه کوری خیزانیکي هه ژار بوو ... به لام نه و ... دهست درېژی ... دم چه وتی ... روح گه وره یی و خو هه لکیشانی له کوری میرو مودیره گیش قبول نه ده کرد! ... له کوری قومیسیترو باشچاوه شیش ... هه تا له کوری به رپوهه ی قوتابخانه شی نه ده خوارده وه، هه رچه نده نه مانه ش خو یان تی هه لده سووی و لئی نریک ده بوونه وه ... هه ولیان ددها بیکه ن به دهسته برای خو یان، زور جار نوقل و پورته قال و دهفته رو قه له میان بۆ ده هینا ... که چی نه و چه زی به ره فیقا په تی نه مانه نه ده کردو نوقل و پورته قال و شتومه کیشی لئ وهر نه ده گرتن ... نریکیان نه دهبوو، گروو په که ی نه وانی به چی ده هیشت و به راکردن خوی ده هاویشته ناو گروو په که ی نیمه.

سه باره ت بهم خوو په وشته ی عه ولا ... نیمه کردبو مانه سه ردهسته و میرکوری خو مان ... به نمونه و پیتشه وی خو مان دامان دهنه، له جیگی خویدا ... خوشمان پی هه لده کیشاو چاوو رپوشمان پی ده کرد، که کوره دوه له مهنده کان ... که کوری میرو نه وانی تر قهستی دهست درېژیان ده کرد ... بانگمان ده کرد:

- نیمه هه قالئی عه ولاین!

نه و رۆژانه ی ... کومه له که شمان ... کومه له ی گه نجان دامه زرا ... عه ولا په کپیک بوو له نه ندانه گورج و گول و به کاره و دل سوژه کانی.

کومه له که مان هه هه فته ی جارتیک یان نه گه ر هه وال و دنگ و باسیتی تاییه تی ده گه یشت، په کسه ر له نه شکه و ته سه خته که ی سوو په حمان ... یان له سه ر گردی باویان ... یان له گه رووی چه ساری ... یان له ناو چه مه چه که ی زپوهر ... کۆده بووه، له دنگ و باس و باری نه و سه رده مه دده واین.

- رۆژیک کومه له که مان، له نه شکه و تی سوو په حمان. له ناو قه دی سه فین په کتری گرتنه وه، و هکو راهات لهو رۆژانه دا دنگ و خه بهری شوړش و یاخی بوونه که ی شیخ مه حمود ... به گه رمی په ری سه ند و له ناو خه لکی ولات بلاوده بووه، لهو کۆبوونه و دیه باسی نه و شوړشه مان ده گپرا په وه، به عه قلی هه رزه کارانه ی خو مان ... هه ل زوقینه وه که ی شیخی نه مرمان به شوړش ده ژماردو شوړشه که مان شی ده کرده وه، هه زارو په ک ناوات و نامانچی ناو ریشمینان لئ ده هونیه وه، سوژ و خوشه ویستی نیشتمان ... نه و چو نیه تبیه تال و ره شانیه له ناویدا ده ژیا یان ؛ ده روون و که یانی ده ه ژان دینه وه ... ههستی بریندار ده کردین ... کانی رک و کینه ی ده ته قان دین، به هیتزر ... به گورتر بۆ کۆری خه بات و مملانی دژی دوژمن و بیگانه و هه موو نه وانه ی بوونه ته هوی نه و ناله بارییه مان ... پالی پیوه ده ناین، به تاییه ت له کۆبوونه و که ی نه و رۆژه ی نه شکه و تی سوو په حمان ... نه و هه موو سوژو نارده زوو و رک و قینه ... پتر

له ناوماندا سهريان هه لدا، برينه كانى ناوه وه مان پتر ده هاتنه ژان، لهو كۆيونه وه ديه ... عه ولاى هاوړيم له گه ل مبرزه حه بيب و حه مه د كه به خيله ناومان برديوو... ئه مانه له گه ل دهنگ و باس و شخ كردنه وه شۆرشه كه شخ مه حموود ... ناگريان گرت، خيله ... له ناو ئه و ناگره دى دهروونى ... له ناوه وه هه لچوو ... كولا ... فرميسكى هه لده چوون و به سه ر روومه ته كانيبه وه ده بياراندنه سه ر زه وى ئه شكه وه ته كه، هه ر لهو كۆيونه وه شدا ... كه كاكل ... هاوړيمان ده يگوت :

- له سه ر هه موو لاوړيكي كورد ... پتويسته بچيته پال شۆرشه كه وه بهرگرى و پاريزگارى له مافى خوراوى نه ته وه كه ي بكا .

كاكل ... كه هه قاليكي له ئيمه به ته مه نتر بوو ... له قوتابخانه ش له پۆله كانى سه ره وه بوو، كارو فرمانى ريكخستنى كۆمه له به و سپي درابوو، كه ئه م بانگه ي راهيست ... عه ولا و هه ردوو هه قاله كانى ديكه مان ... برياريان دا بچنه پال شۆرشه كه وه گيسانان له ريگاي نيشتمان بيه خشن، به م رهنه گه هه رسيكيان سهريان هه لگرت، بۆ رۆژى دواييش له گوند بلاوه وه كه شه ورايان كردوو و چوونه ته پال شۆرشه كه ي سلیمانى ... پزى شۆرشگيره كانى شخ مه حموود ... به لام خه لكى گوند به و به ره به يانه چۆن ئه و خه به رديان پي گه يي؟ ئه م خه به ردى وه كو نه تيبه كه كۆمه له ... نه ده بوو له ئه ندامه كانى به ولاوه كه س پتي بزاني، چۆن خه لكى گوند پتيان زاني؟ ئه مه ش نه تيبه كه ي تر بوو هه تا ئيمرۆكه ش سه رم لتي هه لته كردوو.

دايك و باوك و خزم و كه س و كارى عه ولا و ميرزا حه بيب و خيله ... به م رووداوه زۆر ته نگاو بوون، به كۆمه ل به دواياندا به ره و لاي سلیمانى به زين هه تا ده شتى بيتوين و رانيه و رووبارى گارفين ... شويتيان هه لگرتيون، له سه نكه سه ر ميرزا حه بيبان گرتيوه وه، له دم رووباره كه ش خيله يان دۆزيوه وه، ئه م دوانه يان له گه ل خويان گيرانه وه گوند كه چى عه ولا هه ر له سه ر ئه و خوره وشته ي پتي ناسرابوو ... له و ريگايه ي بريارى دابوو پتيدا بړوا نه گه رايه وه دواوه، وه كو دوو هه قاله كانى ديكه ي خوى نه دا به ده سته وه ... به يچ هه موو حيساب به ره و ئه و ئامانجه ي له ميتشكى چه سپى بوو ... ئاواتى بۆ ده هونيبه وه ... ده چوو پيش و نه گه رايه وه دواوه .

ميرزا حه بيب ... پاش گه رانه ودى له كۆيونه وه ديه كه كۆمه له ده يگوت:

- كه خه به رى به دواهاتنى كه س و كاره كانان پيگه يشت ... خيله ... قه له مى شكان ... زوو خوى ئاشكرا كرد ... منيش نه و پيرام خوم له رووبارى گارفين بدم و بيه رمه وه ئه و به ر ... به لام عه ولا هه ركه موختارى سه نكه سه ر خه به ركه ي گه ياند ... ئه و به شه و بۆى ده رچوو ... خوى به زيبه هاره كه داداو شوين بزبوو، كه س و كاره كانى زۆر به دوايدا گه ران، به ديها ته كانى بيتوين و به گوى چه م و روخ رووباره كه ... ده سوورانه وه ... سؤراخيان ده كرد، له ئه نجام هه موو گه ران و سووران و هه ول و كوششيان به لاش و بين سوود بوو! .

عه ولاى هاوړيمان ... خه به رتيكى لي پيدانه بوو، كه س به سه رو شويتى نه زانى، هه نديك له خه لكى ناوچه بړواييان و ابوو ... هه رزه كاريكى بين تينى لاوازي وه كو ئه و ناتوانى له گارفين ده رباز ببى و وايان داده نا كه رووباره كه لوولى داوه و هه لى لووشيوه!

- مه له وان ... مه گه ر مه له وانتيكى ليتزان و به تين نه بى ... چۆن زات ده كا خوى له گارفين بدا؟ خه لكه كه .. ئه تاوا وه لام و ئه نجامى پرسيارو سؤراخي عه ولايان به كه س و كاره كه ي ده دا ..

ئيتتر له و رۆزه وه عه ولاى هه قالمسان بين سه رو شويتن بوو، له قوتابخانه ش به نه مانى ئه و ...

دهسته که مان ... باریک و لاواز بوو ... بچ سه دردهسته ماینه وه، بهو هۆبه شه وه کوره کانی میرو و مودیر بهگ و قومیسیتر ... تیر و توانجیان تیده گرتین... هه ره شه بیان لی ده کردین ... خویمان به سه رساندا هه لده کیشا ... بگره قهستی دهست درتیشیان به سه ردا ده کردین ... به لام ئیمه له وان زۆرتر بووین و یه کدی گرت ... له بهر نه وه خویمان لی نه ده داین.

بو پۆژی دوایی خه بهری عه ولا له گوندی وه ها بلاو بووه:

- عه ولا خۆی به گار فینه وه ناوه و رووبار قووتی داوه و خنکاوه!

دایکم ... قه ده ریک بو عه ولا ده گریا ... ده یلاوانده وه ... هه موو جاریک له گه ل فرمیسک بارانده وه ... منی ده گرت به او هه ... له له شی خۆی هه لی ده سوویم ... دهستی به سه ری دا ده هینام ... له گه ل هه نسک دانه وه دا دی نوزاند:

- هه تبه وه ... بی دایکه ... بی لانه و دالدهیه ... هه ی جهرگم بو خرابی!!

له ماوه ی دوو سالدا ... دایکم عه ولای هه ر له بیسه نه کردبوو، ئیمه ی ره فیقه کانیسی له کۆبوونه وه کانی کۆمه له دا یادمان ده کرده وه و په رۆشی نه وه هه قاله نازابه مان بووین که له وه ماوه دوورو درتیه دا تنانه ت که هه لقۆزینه وه که ی شیخ مه حصوودیش تیک چوو ... نه وه دنگیگی لی په یدا نه بوو. هه تا نه وه رۆژی کاروانه کزه که مان بو دم چۆمی خه لیفان ده چوو ... نه وه بوو له ناو کرێکاره کانی رۆخ جاده ... له پیش زارکی فراوانی گه لی عه لی بهگ ... عه ولای هاو رتیم دۆزیه وه، به دۆزینه وه ی شاگه شکه بووم ... کامه رانیکی نادیار گرتیه باوهش، له ناوه دم نه ونده پیی دلخۆش بووم ... وه کو خۆشه و بیست ترین شتی وون بووم دۆزبیتته وه ... نه وها هه ستم به هه سانه وه بیکی دهروونی ده کرد، له ناو نه وه کامه رانی و هه سته مدا ... ماندووپی ریکای سهخت و دوورو درتیی کاروان ... برسیه تی و بی هیزی و لاوازی له شم ... ژانه کانی زگ و لاقه باریکه کانم ... هه مووی ده توانه وه و بلاوه یان تیده که وت، به بیج دهستی خۆم له کاروان و له تنه شت دایکم جودا بوومه وه، به را کردن له جاده که په ریمه وه ... لام دایه لای چادره کان و به بی بیر کردنه وه بانگم راهیشت:

- عه ولا ... عه ولا!!

که عه ولا چاری پیکه وتم ... به گوپ بۆم هات ... نامیزمان له بییک وه رینا ... ده ستمان کرده ملی یه کدی ... به یه کترمان وه رامووسی ... ناو زایه چاوه کافان ... شه ونممان بارانده سه ر شانی یه کدی، ماوه بییک ده مان گیرا ... زارمان کلبل درا ... نه مانتوانی له گه ل یه کتری بئاخقین ... تا عه ولای هاو رتیم باسکی گرت ... لامان دایه ژیر پیسه دار به رویکی رۆخ جاده، له ژیر دار به رووه که دانیشستین ... به تامه زۆری ... به چاوه یه کتریمان ده پشکنی ... له سه رو روی یه کتری وورد ده بوینه وه ... که وتینه وورد گله یی و له ناو سۆزی خۆشی به یه کتر شادبوونه وه مان ... تواینه وه ... به سه ر رۆژانی رابوردو مان دا ده چوینه وه، نه وه رۆژانه ی عه ولا له ناویاندا وون بیسو ... و به ره ناواتیکی پیروژ ده به زی ... نه وه رۆژه دژوارو پ مهینه تانه نه وه رۆژانه ی که ئینگلیزی داگیرکه رو دۆژمن ... به هاوکاری ناغاو به ناو شیخ و کلک و کلتوره کانیان ... له گه ل گرانی و قاتی و قری و برسیه تی یه کتریان گرتبه وه و په یمانی چه وساندنه وه ی خه لکی ره شو رووتی ولاتیان مۆر کردبوو ... وه ک قه لی شووم ... بالی ره شیان به سه ر ولاته که مان دا گرتبوو ... مردن و هه ژاری و ناله باریان به سه ر میله ته ئیمه دا ده باراند، سواری نه ستمان ببوون ... هه موو ده سه لات و جووله بیکیان لی بریووین.

که پتر له رنک و روو، له دروشمی عه ولای هاو رتیم وه راده مان ... له گه ل خۆمدا ده مگوت:

- له گهڼه همو ناله باری و ژبانه تال و تفته ش ... هیتستا عهولا و وره ی بهر نه داوه ...!

وه پرسیار ټکی گه وره ... نه و نه دی کاروخ گه وره ... له میتشکمددا ده خولایه وه، عه ولاش وه کوو ناگای له یهک و دووی دلې من بې ... چاوه گه شه کانی تیکردم ... بزه بیټکی کورتی له سهر زار په بیدا بو ... ده ستیټکی له سهر شانی دام، پاش دامانیټکی که م ... باسی رووداوه کانی شوړشه که ی شیخ مه حموودی نه مری کرد، نه و شوړشه ی ... نه و ژبان و گیسانی خو ی بو ترخان کرد، که باسی نه و قه و ماو و به سهر هاتانه ی ده گټر ایه وه ... چاوی ده بریسکانه وه و به داخیکه وه ده یگوت:

- خه لکه ... خو یان ... نه و دی هه لڅه له تابوو ... نه و دی به زی ... نه و دی خو ی دا به ده سته وه ... بووه دارده سته دوژمن و لووله ی تفته ننگه که ی بو سینگی هه قاله کانی خو ی سووړانده وه ... به م په ننگه هه تا شوړشه که بیان پوچه ل کرد ... ناگره که بیان کوژانده وه!

له پاشان وه کو هه سته به هه له بیټک کرد بې و بیه و ی راستی بکاته وه ... له گه ل ناخیکې توند گوتی:

- ناگری شوړشه که بیان کپ کرد!

وه له گه ل ناخه که دا په نگی هه لټرکا ... له شی هاته له رزین ... به ده نگیټکی پر رک و کینه و پچر پچر ده یگوت:

- ئیمه ش ... وه ها دهر به دهر و په راگه نده بووینه وه، به ناچاری ناواره بووین و خو مان له بهر چاوی دوژمن بزر کرد!

که عه ولای هاوړیم به م په ننگ و به م چوڼیه تیه نه فسیه ده دیت ... به کسه ر رژیانی قوتابخانه م به خه یالدا تیج ده په رین، عهولا ... له و رژه رابوردوانه ش که زویر ده بوو ... بیان هه سته به سته میټک ده کرد ... نه و ها په نگی ده گټرا ... چاوه کانی ده کرانه وه و بریسکه بیان ده دا ... له ش و لیتی ده له رزین ... به توندی درې به ئیمه و هه واله کانی ده دا و به رهنگاری سته مکار ده بوو! به لام له م رژه دروهارانه ی نه و کاته ماندا ... له ژیر داربه رووه پیړه که دا چی بو نه ده کرا جگه له وه ی په نجه ی ده سته کانی له ناو له پی کویکاته وه و به توندی هه لټان بگلټوی ... له پاشدان دوو کوله مست به نیو چاوانی خویدا بکیشی و به ناهیټکی سارد کولی ده روونی دا برکتی!

عه ولای هاوړیم له چوڼیه تی تیک چوون و بلاوه پیدانی شوړشه که ی شیخ مه حموود ده داو ده یگوت:

- ئیمه له کویونه وه کانی کومه له ... وه هاما بو شی ده کرایه وه که به راستی شوړشیک هه یه ... به داوای نامانجیټک ... نامانجیټکی نه ته وایه تی پیروز خه لک ده سته داو ته چه ک ... که چی له راستیدا مه سه له که وانه بوو که ئیمه ته ونی ناوړی شمینمان بو ده چنی!!

له دواییدا سهری هه لټری و چاوی له گه لا زهردو وشکه کانی داربه رووه کان کردن و به ته وسه وه پرسی:

- شیرکو ... له بیرته که مندال بووین! ... له گوره پانه که ی بهر مالان ... له گه ل منداله کانی دیکه ی گه ره ک ... یاری نه سپ نه سپانیمان ده کرد؟ له بیرته که هه ره که مان سواری ده سته دارټک ده بووین ... له ده وری گوره پانه که به حیله حیل ده سووړاینه وه و هه لده به زین و قوشمه مان ده کرد ... هاوارمان ده کرد:

- حی ... حی ... حی ... وه سهر ټکی له سهره خو هه ژانده وه و له سهر قسه که ی رویشت:

- نه و سهر دمه به نه قلی مندالانه مان خو مان به وه رازی کرد بوو که ئیمه ش نه سپ سوارین و وه کو سوارین له و مه بدانه دا جلیت بازی ده که یین ... وه نه و ده سته دارانه ی دوو لینگمان به سهر دا هینابوون ...

لیمان دهبون به ئەسپی حدوود! ئەسپی راستەقینە. وه بێ ئەوەی چاوه‌نواری وه‌لامی من بکا ... گوتی:
- له داری که‌لیش ... ئیمه سواری ئەسپه دارینه ببووین و وامان ده‌زانی سواری راستەقینە و مه‌ردی
مه‌یدانین!!

عه‌ولای هاوریم بزه‌ییکی تالی قووت دایه‌وه، رووی کرده زه‌وییه وشکه‌که‌ی به‌رده‌می، ده‌ستیکی
دریژ کرد و مستیک گه‌لای مردووی له ناو له‌پی ده‌ستی کۆ کردنه‌وه ... گه‌لاکانی گوشین ... به‌توندی
گوشینی ... هه‌ر گوشینی ... هه‌تا به‌تۆیه‌ل تیی هه‌لدانه‌وه ئەو گۆره، له پاشان زلکه‌دارتیکی هه‌لگرته‌وه ...
زلکه‌که‌ی له خاکه‌که‌ی به‌رده‌می وهرده‌دا ... به‌هیمنی و له سه‌رخۆ ده‌یگوت:

- کۆیونه‌وه‌به‌کی سه‌یر بوو ... سه‌یر! ... هه‌ر به‌کۆری ده‌رویتشه‌کانی خه‌لیفه سه‌رسۆری خۆمان ده‌چوو!
وه هه‌ر له‌به‌ر خۆبه‌وه لی ی پرسیمه‌وه:

- له‌بیرته خه‌لیفه سه‌رسۆری گونده‌که‌ی خۆمان ... له‌گه‌ل ده‌رویتشه‌کانی شیخ قطب الدین ... له‌سه‌ر
چه‌قی جاده‌که ... له‌گۆره‌پانه‌که‌ی به‌رده‌رکی سه‌را چ به‌زمیکیان ده‌گێرا?
که من له‌سه‌رخۆ سه‌رم بۆ ده‌هه‌ژانده‌وه ... ئەو قسه‌که‌ی ته‌واو ده‌کرد:

- خه‌لیفه سه‌رسۆر و ده‌رویتشه‌کانی ... چۆن که‌یف و هه‌وه‌سی مېر و موڤیر به‌گ و بۆ خاتری گه‌وره‌یی
شیخ له‌و مه‌یدانه‌دا هه‌لده‌په‌رین و شیرو زه‌رگیان ده‌وه‌شانند ... نه‌رپه و زه‌ره‌یان هه‌واو هیمنی گونده‌که‌ی
ده‌شله‌قاند ... هه‌رايه‌که‌ی سلیمانیشم ئەوها ده‌هاته به‌رچاو، خه‌لیفه سه‌رسۆر و ده‌رویتشه‌کانی ... بۆ رازی
کردنی تۆفیق به‌گی مېرو رازی کردنی و حکومه‌ت بۆئه‌وه‌ی به‌رژه‌وه‌ند و ده‌سه‌لاتی خودا به‌خشی
شیخه‌که‌یان بپارێزن ... گالته‌یان به‌ خودا ده‌کرد ... خه‌لکی ساده‌ی گونده‌که‌یان هه‌لده‌خه‌له‌تاند، له‌ویش
هه‌ر بۆ مه‌به‌ستیکی له‌و بابه‌تانه ... گالته‌یان به‌ میله‌ته‌که‌ی ئیمه ده‌کرد ... خه‌لکی ره‌ش و رووتی ...
سته‌م دیده‌و زۆر لیکراویان هه‌لده‌خه‌له‌تاند و دلساردیان ده‌کردن.

عه‌ولای هاوریم له‌گه‌ل ئەو قسانه‌ی په‌نگی تیکده‌چوو ... زه‌رد هه‌لده‌گه‌را، به‌زمان ... لیوه ووشکه
به‌باره‌کانی ته‌ر کردنه‌وه خوزییکی تالی قووت دا... هه‌ردوو له‌پی ده‌ستی له‌یه‌کتري دانه‌وه و له‌به‌ر
خۆبه‌وه گوتی:

- چاوم به‌رایبی نه‌دا به‌ دلساردی بگه‌ریمه‌وه گوند، ناچار سه‌رم هه‌لگرت، وه‌کو گه‌لیک شۆرشگێری
سه‌رلئ شیتوای دیکه‌ی ... وه‌کوو من که به‌ کۆمه‌لیک ئاواته‌وه گه‌یشتیبونه شۆرشه‌که ... منیش ... ئاواي
ئه‌ودبو ... ئاواي کوردستانی ئییران بووم، له شاری کرمانشان که‌وتمه‌ تۆری سه‌ربازه‌کانی ئینگلیز و ئاوقای
به‌ندیخانه کرام ... !

عه‌ولای سه‌رئیکی به‌رز کرده‌وه، چاوه‌کانی له‌ لووتکه‌ی به‌رزی کارۆخ گێرکردن، بێ ئەوه‌ی روو له‌ من
بکاته‌وه ... به‌ پیکه‌نینه‌ییکی بلندی هیسستی گوتی:

- ده‌یانگوت ... ئەتوو جاسووسی ئەله‌مانی ... جاسووسی ئەله‌مان ... !!

وه سه‌رئیکی هه‌ژاند و به‌ واق ورمای ... به‌ده‌نگ ده‌دوا:

- هه‌ر له‌ سه‌ره‌تای شه‌ره‌وه ... هه‌تا ئیمرۆش ... ئەو دوژمنانه باشووری کوردستانی ئییرانیان
داگیر کرده‌وه، شاره‌کانی ئیلام و کرمانشانیان کردۆته جی مۆلگه‌ی له‌شکره‌ درنده‌که‌یان، به‌ یارمه‌تی ئاغاو
خان و شیخه‌کان ... میله‌ته‌ی ئیمه ده‌چه‌وسیتنه‌وه، ئەوه‌ی بیانه‌وی ده‌یکه‌ن ... خه‌رج و باج و دانه‌ویله‌ له
خه‌لکه‌ ره‌ش و رووته‌که‌ زه‌وت ده‌که‌ن و بۆ له‌شکره‌که‌یان په‌وانه‌ی ده‌که‌ن، به‌م جۆره‌ حه‌وت مانگ پتر له‌و

شاره گه وره به ... له به ندىخانه ی ئینگلیزه کان ... کوټ و زنجیر کرام ... جه زره به درام ... له برسانا وشک
هه لگه رام ... هه تا کاتیک بۆیان ساغ بووه که من جاسوسی ئه له مان نیم و قوتابیه کی کوردی عیراقی
سه ر لئ شیسواوم، رۆژتیک کابراییکى ئه فه ندى هاته ناو به ندىخانه که و ماوه ییک له پرووی ده یان
به ندىکراو و دیله کان ورد بووه وه ... تا له دواییدا به ناو بانگی منى کرد، ملی گرتم و پیش خۆی دام تا کو
گه پشتینه بهر ده رگای ژووری ئه فسه رتیک، له ناو نیشانی سه ر ده رگاکه وا دیار بوو که ئه و ئه فسه ره
به ندىخانه که ی به رتیه ده برد، له ژووری ئه فسه ره که ... کابرای ئه فه ندى له سه ر کورسیییکى دار و ته خته
داینام و له گه لم که وته پرسیار و وه لام، ئه وه ل جار لیتی پرسیم:

- تو ... خه لکی کوټی؟

گوتم:

- قوتابیه کی کوردم ... خه لکی شه قلاوهم!

بزه ییک له سه ر زاری کابرای ئه فه ندى په یدا بوو ... که لیتی پرسیمه وه:

- جه ماعه تی توفیق به گی میرانی؟

گوتم:

- به لئ ... ئه و سه رۆکی خیتلی ئیمه یه!

له پاشدان به ... روخساریکی .. ناشنا یانه .. پیی گوتم: -

- من ... توفیق به گ ده ناسم، ولیتی پرسیمه وه: -

ئه دى مه محمود ئه فه ندى ده ناسی؟

پییم گوتم:

- کام مه محمود ئه فه ندى؟

گوټی

- مه محمودی شه نگه ی، مه محمود شه نگه، مامۆستا بوو له قوتابخانه که تان ...!

که عه ولای هاوړیم ئه مه ی گتیرایه وه و ناوی مه محمود ئه فه ندى هیتا ... من خۆم پیینه گیرا ... ریگام
نه دایه قسه که ی ته واو بکات، قسه که پییم بری به په له پرسیم:

- مامۆستا مه محمود ... نا ... مامۆستا مه محمود؟!!

عه ولای هاوړیم سه رتیکى هه ژاند و بی ئه وه ی پرساره که ی من کارتیکى تایبه تی تیکردبى ... ئه و
له سه ر قسه که ی رۆبى و گوټی:

- پییم گوتم ... به لئ ده یناسم ... مامۆستای خۆم بوو ... ده یناسم.

وه له کابرای ئه فه ندىم پرسیمه وه:

- تو له کوټ مامۆستا مه محمود ده ناسی؟

کابرای ئه فه ندى گوټی:

- هه والی خۆمه ... !

وه ئه هیکی له سه رخۆی هه لکیتشا و ماوه ییک کر بوو ... داما چاوه کانى له زه مینه به رد ریژه که ی
ژووره که دا گتیران، وه کو بیه ره شتیک بکاته وه ... یان یادگار تیکى به میتشکدا هاتیتته وه ... له پاشدان

پرووی دهمن کردهوه و بزدهیئیکی درۆی لهسه زاری خۆی پهیداکرد و پیتی گوتم:

- مامۆستا مهحموود ههوالیئیکی گیانی به گیانی خۆمه!

تا لهسه رخۆ مرتانندی:

- من ... هه مزه م ... !

وه بهه ناسه په کی کورت و توند ... سینگی خۆی دهفی ... ماوه یئیکی دیکه بئ دهنگ بوو، ئاورپئیکی له ئه فسه ره ئینگلیزه که دایه وه که وه کو بت له سه ره مپزه که ی لینی قوت ببوه وه و گیلانه سه بیری من وه مزه ی ده کردو گوئی لی راده گرتین ... !

ئه فسه ره که ... به بئ ئه وه ی له جینگای خۆی بجوولیتته وه ... به نه رمی سه ری بۆ هه مزه دانه واند و به روویدا گه شه یئیکی کرد، ئینجا هه مزه پتر لیم هاته پیتش ... ده می خۆی لی نزیک کرده وه و به هیمنی و ناره حه تی پیتی گوتم:

رۆله ... ئیوه ساف و ساکارن ... وه ک شیر پاک و بئ ماکن ... بئ تاوانن ... خۆش پروان، به بئ بیر کرده وه ئه رک ده کیشن، ئیوه بخوینن ... قوتابخانه و خویندن ته و او بکه ن باشتره له وه ی تووشی گیروگرتی و هه بئ که نه به رگه یان ده گرن و نه توانای ئه وه شتان ده بئ به سه ربان دا رابورن و خۆیان لی رزگار بکه ن !!

عه ولای هاو پیم ده یگتیرایه وه و ده یگوت:

- من ئه و قسه و ئامۆژگاریانه ی کابرای هه مزه ناوم زۆر پئ گران بوو، هه زم ده کرد وه لامیئیکی تایبه تی

توندی بده مه وه و پیتی بلیم:

- من ... ساکارو ساده نیم ... من ده زانم چ ده که م و چۆن و بۆ چ ده یکه م !

به لام له به ندیخانه ی کرمانشا ... حه وت مانگ بوو ... حه وت مانگی ساردو سه رو ... ره ق و پرئه شکه نجه ... حه وت مانگ بوو ده توو لامه وه، به ده ست ئۆردوان و پیانو کوژه کانی ئینگلیز زۆر ئازارم دیبوو، ده ترسام ئه گه ر وه لامیئیکی ره قی ئه و هه مزه یه بده مه وه ... ده ترسام دیسان ئاقای زیندانه که م بکه نه وه و پتر ئازارم بدن ... له به ر ئه وه به رامبه ر به هه مزه و قسه کانی ... هه مزه ... بئ ده نگ و کپ وه ستام ... وه لامیئیکم نه دایه وه ...

به لام هه مزه خۆی له کپوونه که م گیل کردو له سه ر قسه و ئامۆژگاریه کانی به رده وام بوو و گوئی:

- ده زانم ته و هه واله کانی دیکه ی ته و ... به هه موو دلّسه زوی و له خۆبووردن ها توونه ته ریژی هه رایه که ی شیخ مه حموود ... ده زانم به چ دلّسافی و هه وه سه یکه وه له گه ل کۆمه لیک ئاوات و هیواو به چ ئامانجیک ئه م ریگایه تان گرتوته به ر ... به لام رۆله ی خۆم ... سه باره ت به وه ده لیم ئیوه دلّ ساف و سادهن ... خوین گه رمن ... چونکی له وه بئ ئاگان که هه ندیک که س به تایبه تی ئه وانه ی خانه دانن و له به ر گه لیک هۆ خه لک ریژیان لی ده نی ... ئه مانه خۆیان به جوړه مه لیک و شاهیک داده نین و به رواله ت به ناوی مه یلله ت و به ناوی ئازاد کردنی خاکی ولاتیئیکی پان و به رین، به ناوی حه ق ئه ستان دهنه وه ... به ناوی به ره به ره کانی و دژایه تی دوژمن ... ده ست ده دهنه چه ک، خه لکی ره ش و پرووت و دلّ ئاوپنه له ده وه ی خۆیان کۆده که نه وه ... که چی له ئه نجامدا که بۆیان ئاشکرا بوو ... بوون به مه لیک و شا ... به م ره نگه ناهینه دی ... ناچار بۆ پاراستنی خۆیان ... به دۆمه زه یییک ... به ده ست له پشت دانیک ... به بزده یئیکی ساخته ی دوژمنه که ... ده ستیان شل ده که ن چه ک فری دهنه و مه یلله ت و هه ق و ئازادی و خاکی ولاته

فراوان و دیل کراوه که ... هه موو ئه مانه یان له لا ... لهو چهند بسته زهوییه کۆده بیتهوه ... که دوژمن پێیان ده به خشی ... و وهکو زهوییه که هی باوکی دوژمن بێ و بهوان ببیه خشیته!!

هه مزه چاو قوچانییک له قسه کردن وهستا ... بۆ ئه وهی هه ناسه یه کی توند بخواته وه، منیش له گه ل قسه کانی ئه و ... خه یالم بۆ لای سماییلی هاو قوتابیم و مه سه له ی پیر ئومه ری باوکی و مه لایه که ی هه ولیر و کاپتان لاینی حاکمی که رکوک و ده شتی قه راج و هه ولیر و که ندیناوه ده چوو، ئه و حاکمه ئینگلیزه به حوکمی ئه وهی داگیر که ری ولاته که مانن، خۆی ببوو به خاوه ن زهوی و زاری ئه و ناوچانه و به پیتی و بست و ئاره زووی خۆی زهوی له جوتیاره کان زهوت ده کردن و به قاقانی و تاپۆ به دۆست و کلک و کلتوو رو خویزه کانی ئینگلیزی ده به خشین!!

به لام کابرای هه مزه ناو ئه و خه باله ی کورت کردمه وه که دیسان دهنگی له گوپییه کانم زینگابه وه و گوئی:

- ئه و هه نده که سانه، هه زارانی وهکو ئیوه ی پاک و خوتین گهرم ده که نه قوربانی به رژه وه ندو ته ماحی خۆیان، هه زاران خه لکی بێ گوناح و دل سوژ بۆ خاتری چهند لیره بییک ... گو لمیک زێر ... وه زیفه بییک ... بگره ته نانه ت قو لچیه تیه ک ... له پیتاوی چهند شه بانه قه یید کردنییک ... له پیتا و ده سه لاتتیکی پووچ له ژیر پیتی ئه و دوژمنه ده کوژنه وه!

وه به کزییکه وه سه ری ده مه ژاندو له بهر خۆیه وه ده یگوت:

- ئه ئاوا به چاوی خۆت ده بیینی ... لاوکی وهکو تو و سه دانی دیکه ی وهکو تو ش به م ده رده ده چن ... به م په نگه تووشی ئه شکه نجه و نازار و ده رده سه ری و ئاواره یی ده بن و له ناو ده چن، مالی گه لیک خه لکی ساده ش خاپوور و ویران ده بی!!

وه روویکی لێ بهرز کردمه وه و به په ره ژشه وه بانگی کردم:

- عه ولا ... عه ولا ... پرۆله ئیوه بخوتین باشته، ئه گه ر بخوتین چاوتان ده کرتیه وه ... هوشیار ده بنه وه ... که هوشیاریش بو نه وه چاکه و خراپه ... ره ش و سه پی له بییک جودا ده که نه وه، ئه و جا ئه گه ر مرۆ به هوشیاری و له ئه نجامی به راورد و لی کدانه وه یه کی روونا کبیرانه وه گه بشته قه ناعه تییک ... ئه و کاته هه رچیه کی بییکات ... چ ریگاییک بگری ... ئه گه ر کۆ سپیشی بیته پیش ... ئه گه ر سه ریش نه که وئ ... ئه گه ر سه ریشی له و ریگایه دا بچن ... یان تووشی نازار و ژان و ئه رکیش بیی ... په شیمان نابیته وه و دل سارد نابی.

- که مندال بووم ... له گه ل منداله کانی گه ره ک ... هه موو هیتواره یه کی هاوین له ناو په زانه وه بۆ ناو بازاری گوند سه رده که وتین، کاتییک ده گه بشته یه (ته م ته م) ان ... ده نگه زولاله که ی کاو یس ئاغا تییکه ل به دهنگی شه پۆلی رووباره که ده بوو ... ده رژه یه ناو گیان و گویمان، کاو یس ئاغا ... له چایخانه که ی خدره سوژ لاوکی ده گوتن:

ده لایلو ... ده لایلو

شه ره کا ده ومی ... له چیا بی سووردا شی

که نزیک بازاریش ده بوینه وه ... سه رمان بۆ چایخانه که و بۆ ته وقه سه ری دارتاو که زه لامه که هه لده ری، به دارتاو که که دا هه لده گه راین ... هه ر به سه رده که وتین و به داره که هه لده گه راین ... تا ده گه بشته یه ئاستیک که چایخانه که مان باشته لێ دیار ده بوو.

چایخانه‌کە‌ی خدرەسۆز لە نەهۆمی دوو‌هەمی خانووێک بوو، لە کۆشکێک بوو ... کۆشکە‌کە پێشبانێکی هەبوو ... بەسەر دەریای باخچەکانی گونددا دەپروانی، پێشبانە‌کە تەخت و کورسی لێ رێزکرا‌بوون، لەسەر دارە‌کە‌وه ... لە ناوێن قە‌دو گە‌لاکانی زارکی بۆریە بە‌له زەر‌دە‌کە‌ی... گرامافۆنی چایخانه‌کە‌مان دە‌دی، خە‌ل‌کێکی زۆر بە‌رێز لەسەر تەخت و کورسیە‌کان دانیشتبوون، گرامافۆنە‌کە ئە‌و هێوارە‌یە بێ دە‌نگ بوو، کاوئیس ئاغا لە تە‌نیش‌ت گرامافۆنە‌کە‌وه ئە‌ویش لەسەر تەختێک لێی پال دابو‌وه، سەر‌و شە‌ده‌و گە‌ردە‌ن و هە‌ردوو لامل و نیو‌دی تەختە‌ی سینگی لە ئێ‌مه ... منداڵە‌کان دیاری‌بوو، ئێ‌مه چاومان بە‌سەر و شە‌ده‌ی کاوئیس ئاغاوه گیر ببوو، کاوئیس ئاغا سەر‌و شە‌ده‌کە‌ی لێ لار کردبو‌وه، دە‌ستیکی خستبو‌ه بناگوێی و لاوکی دە‌گوتن:

دە‌لایلو ... دە‌لایلو

بە‌هاره ... بە‌سەرئ سلیمانی دا کە‌تم

محە‌لی شە‌ران و ... دیلا

لە‌تاسمانا خۆش‌دئ گرتلی تە‌یارا

شرخیلی مە‌ترە‌لیو‌سا

رنگی‌لی بۆ‌مبا ... برا... گازە‌گازی توبە‌دارا

ئێ‌مه ... منداڵە‌کان ... لە‌گە‌ڵ دە‌نگی کاوئیس ئاغا و باسی تۆپ و تە‌یارە و بۆ‌مبا ... هە‌وه‌سیکمان بۆ پە‌یدا دە‌بوو ... ئاگامان لە‌ خۆ دە‌پرا، لە‌دلی خۆماندا لە‌گە‌ڵ کاوئیس ئاغا لاو‌کە‌مان دە‌گوتە‌وه:

شادو شوو‌دئ شیخ مە‌حمود ... کاکی شیخ قادر

بابی لە‌تیف.. بە‌سی دە‌نگان گازی دکا

کە‌رمی فە‌تاح بە‌گ ... گە‌لی عە‌گیدا

ئیم‌رۆ دە‌ست هە‌لینانە‌کی بە‌کن

لە‌پاشان وورده وورده دە‌نگمان بە‌رز دە‌کرده‌وه قادرۆک و عە‌ولای هاو‌رێم ... لە‌سەر کە‌لی دارە زە‌لامە‌کە‌دا... دە‌نگیان بە‌سەر دە‌نگی کاوئیس ئاغا بڵند دە‌بو‌وه.. عە‌ولا لاو‌کە‌کە‌ی لە‌بەر بوو.. دە‌نگی تێکە‌ڵ بە‌ دە‌نگی کاوئیس ئاغا دە‌بوو ... کە‌ دە‌یگوت:

دە‌لایلو ... دە‌لایلو

شە‌رە‌کا دقە‌ومی لچیا‌یی سورداشی ... وا ببە‌را

بە‌رئ سە‌بە‌ی ... عە‌سکەرئ هیندۆک و قە‌لەرە‌شکان

دکە‌نە قیرە‌و هە‌را...

هە‌تا لاو‌کە‌کە‌ تە‌واو دە‌بوو ... لە‌سەر دارە‌کە نە‌دە‌جوولاینه‌وه ... نقە‌مان لە‌خۆ دە‌پری ... دە‌چووینە دونیا‌ییکی پ‌ر خۆشی و خە‌یال، ئە‌و خە‌ل‌کە‌ی لە‌سەر تەخت و کورسیە‌کانیش دانیشتبوون ... ئە‌وانیش وە‌ک بە‌ تەختە‌کانە‌وه بزماسکوت کرابن ... جوولە‌یان لێ برابوو ... چ دە‌نگ و هە‌ستیکیان لە‌بەر وە‌نە‌دهات...

کە‌ لاو‌کە‌کە‌ش.. تە‌واو دە‌بوو:-

چ گاوی دە‌ستی خۆ دە‌مه جامبیزاری

دگرم شارى كهركووكى ... شارى به غدایى
 نهورۆ سى رۆژده ئەمن عاسى بوویه له چىایى سورداشى
 چ بکهه هاوارى توركان دووره براینه ... كورد خاینه
 ناو ... ناوه كاوتیس ئاغا ئاورپىكى له وهستا سه عیید و فهیزۆ و براده رەكانى ده دایه وه ... چاوپىكى به
 دانیشتونى چایخانه دا ده گپرا ... سه رى بۆ ده هه ژاندىن ... بۆیان ده گرژیبیه وه ... ئەمانیش به دهنگ بانگیان
 ده کرد ... !

- هه لالا... هه لالا... كاوتیس ئاغا... بلبلى كوردستان...

ئه وجا خدره سۆرى چایچى هه لده ستاو ده چوه رۆخ ئۆجاغ و سه ماوه رەكه ی ده خسته كار... چای به سه ر
 دانیشتون دابه ش ده کرد، ئیمه ... منداله كانیش له سه ر دارتاوکه زه لامه که ... به خشخشۆکه شوپ
 ده بوینه وه و به ره ناو په زان بلاوه مان لى ده کرد.

ئیمه منداله كان... لیمان بسو به خو... زۆریه ی هیتوانى هاوین... هه تا نزیک گه لا پیزانیش که دنیا
 سارد ده بوو... خه لکه که ده خزایه ژوورى چایخانه و ده رگای قوتابخانه ش بۆ ئیمه ده کرایه وه... ده چوینه سه ر
 دارتاوکه که وه به رامبه ر چایخانه که ی خدره سۆر... له دیمه نی كاوتیس ئاغا و خه لکه که وه راده ماین. قادرۆکی
 هاوپتم... ئه ویش وه کو عه ولا لاوکه که ی له به ر کردبوو، له ناو په زان دراوسیتی په کدی بووین، کاتى به ره و
 مال ده گه راینه وه؛ له رتگادا لاسایى كاوتیس ئاغای ده کرده وه:

ده لایلو... ده لایلو

ئه سپى شیخ مه محمود... کاکى شیخ قادر... بابى له تیف
 که وه پى کۆلى

منیش هه رچه ند شتیك له لاوکه که تی نه ده گه یشتم... به لام لاوکه که م له به ر کردبوو... زۆر جار وه کوو
 تووتى به سه رى دا ده چوومه وه:

شیخ مه محمود به سى دهنگان گازی دكا گه لى عه گبدان
 نه ورۆ ده ست هه لیانه کی بکه ن

فایده نییه... هاوار تورکا گه له ک دووره... كورد خاینه!

زۆر سه بووریم به دهنگ و ئاوازی كاوتیس ئاغا ده هات، کاتیک گوتم له دهنگى ئه وه ده بوو، لاوکی
 ده گوت... سه رده می ساواپی خۆم ده هاته وه یاد که دایکم له ناو لانک قایمی ده کردم و به دهنگه ناسکه که ی
 لای لایه ی بۆ ده گوتم:

لای لایه... رۆله لای لایه

خوا بتپارتیزی له قه زاو له به لای پیره دونیایى!...

وه به وه دهنگه ناسک و پرسۆزه ی ده یخه و اندم و به ره وه دونیایىکی ناو ریشمی فیتنک هه لى ده گرتم.

ئیتواره یییک که گه رامه وه لای دایکم... پیتم گوت:

- دایه... ئای که دهنگى كاوتیس ئاغا... خۆش و به سۆزه!

وه له پیتش ده می دایکم... له ناو په له سیوه ره که سه که که... ده ستم به له یزین کردو ده نگم هه لپری:

هه ی نار... هه ی نار... هه ی نارهللۆ

سینگت... سینیبه ساوارهللو

هه لگره... بو فتاره لیلو

له پاشان بهسته کهم دهگۆری و وهک کاویس ئاغا دهستم دهخسته بناگویم و لاوکه کهم دهگوته وه:
ده لایللو

شهره کا دقه و من لچیا بی سورداشن... لدری دۆلی

ئەسیب شیخ مەحمود... بابن لە تیف... کهوته پی کۆلن

دایکیشم به کزی گوتی لی راده گرتم... ئاهیکى دریشی هه لده کیشا و به دهنگیکی پرسۆز ده بگوت:

- کورم... ئەوه لاوکی شیخ مەحمودی مەلیکه... کاویس ئاغا بەسەر شیخ مەحمود هه لده لئ،
باسی شهرى ئەو نازداره و کافره کان دهکا!! وه له بهر خۆبه وه ده بگوت:

- ئەو شیخه نازداره چی کردو چۆن ئیسلامه کان پشتیان بهردا هه تا ئینگلیزی کافرو قه له ره شکه و
هیندۆکه خوانه ناسه کان... ئەوهی به سه ریتهن که به سه ریان هینا...

وه پرووی دهن کردو به گه روپکی پر له گریان گوتی:

- کورد خاینه... ئەری وه للا رۆله کورد خاین بوو له گه ل شیخ، ئەو خه لکه موسولمانه هه مووی له گه ل

بیگ ناراستن... به فریو فیئل و درۆ ده له سه ن... دهن شیخ مەحمودی گه وره چۆن به م ره نگه سه ری بو
دوژمنی دین شوپر ده کرد...؟

ئەمن... ئەوکاته نه مده زانی دایکم چ ده لئ و مرازی له و قسانه چی بوون... به لام هه تا ئیمرۆش
لاوکه کهی کاویس ئاغام له گوئی ده زینگیته وه دلم بو دهنگی کاویس ئاغا لیده دا و هۆگری ئەو
هونه رمه نده مه زنه بووم له هه ر جیگا و چۆنیه تیک بم، که گویم... له ئاوازی ئەم که له هونه رمه نده بی...
هه موو هه واسم ده وه ست... جگه له و حاسه یه ی دهن گه که ی ئەو هه لده مژئ.

عه ولای هاو پریم که وه سفی ئەو هه مزه ئەفه ندیبه ی ده کرد ده بگوت:

- لاویکی چوارشانه ی... تیک سمرای... موو چری... چاو و برۆ رده ش بوو، به پروو هیمن ده هاته
به رچاو به لام که ئامۆژگاریه کانی بو من هه لده رشتن... نیوچه وانی گرژ ده کرده وه و برۆیه رده شه
ئەستوره کانی ده گه یشتنه وه بیگ، له قسه کردنا وه کو کوردیکی هه رکی و به شتیوه یه کی نزیگ بادینی
قسه ی ده کرد، هه رچه نده من زاتی ئەوه م نه کرد لئی به رسم:

- مامۆستا... قوربان تو خه لکی کوتی... چ کاره ی؟

به لام ئەو به خۆی گوتی:

- خه لکی ساده و خۆش باوه رو دل سافی ولاتی ئیمه... به دیمه نی ده ره وه... به روا له ت... به قیتو قۆزی
و پۆشته بی و که لله ی زل و ورگی پان و ئەستوور... به بنه ماله و ناوونیشان... به ریش و میزه ر
هه ل خه له تاون، ئەمانه که ئەو جه ماوه ره دل سپیبه به دلسۆز و ده ستگیریان ده زانی... به سه ر و که لله و
زمانی لووسیان فریو ده خۆن... ئەمانه هه رگیز له وه قوولتر بیرناکه نه وه که پالنگا کانیان نه رمتر و
پاره کانیان چه ورترو بازاری درۆ فیشال و ساخته یان گه رمتر به هه رمین تر بی، ئەمانه زۆریه یان وه ک
کرمن... وه ک مۆزانه ن... له ش و گیانی میلله ت و کۆمه ل بۆگه نی ده که ن... ده پرینن... و هه لی
ده وه شیننه وه.

من... که وتبوومه ژیر ته ئیسیری قسه کانی عه ولای هاو پریم، بیرم له قسه کانی کابرای هه مزه ناو

ده کرده وه که گه لیک وه قسه کانی کاک نافع ده چون که له کۆپونه وه کانی کۆمه له که مان له هه ولیر... ده بکردن... هه روه ها له گه ل قسه کانی مام هه بده رو مام زانه و تیرو بگره له گه ل بیرو بۆچونه که ی پوور ئەستی ژنی عه له ئیخته ش به جۆرتیک... یه کتربان ده گرت ه وه!! وه سه رم له وه سوړده ما که ئەو و تیکچوونه له کۆتیه هاتووه و له دلێ خۆمدا لیکم ده دایه وه:

- ئەمانیش ده لێن... ئەو به ناو گه روه ته ما حکاران ه... درۆزنن ئەوانه کرمن... کرمه پیسه ن!!
- ئەمانه ش... رایان به رامبه ر توفیق به گ و جه نابی مو دیرو شیخ مه لا قطب الدین و مام حاجی... وه کو ئەو هه مزه یه وایه...!

وه ده که وتمه ناو گیتزه لو که ی ئەو لیکدانه وه به خۆم ده گوت:

- ده بیج... ئەو دونیا یه مان هه ر له ئەوه له وه... ئەوها بووی؟

- ده بیج بناغی له سه ر هه ل خه له تاندن و درۆو خۆخۆری دارپێژایی؟

کاتی له و لیکدانه وه و بیرانه شم رزگاریم بوو... سه رتیکم بۆ عه ولای ها ورتیم هه لیری، عه ولا... هه لستابووه سه ر پێیان... له گیترا نه وه ی سه ر بورده که ی خۆی وه ستابوو... به هه نگاوی گورج به رده و پیری زه لامیک ده چوو که له لای چادره کانه وه به رده و لای ئیمه ده هات، که گه بشته یه کتری ما وه بییک ده ستیان له ملی یه کتری کرد... له پاشان عه ولا ده ستی به رنه دا و بۆ ژیر داریه رووه پیره که دوو به دوو گه رانه وه... که گه بشته وه لای من... عه ولا پیتی گوت:

- ئەمه شپۆ کۆیه... براده رتیک خۆشه و بستمه!

وه پاش چا و قوچانیک وه ستان... گوتیه وه:

- برامه... له برام زیاتره، ها ورتی مندالیمه و خه لکی یه ک گه رکه ی!

وه به بزده یکی گه شه وه... رووی له من بۆ ئەو... له ئەو بۆ من ده گوازه وه که ده یگوت:

- خه لکی یه ک بیرو با وه پشین... خه لکی کۆمه له شین!

کا براش... له گه ل ئەو پێناسینه ی من... توندتر ده ستی ده گو شیم... به روومدا ده گه شایه وه و به چا و ده چوو ناومه وه، منیش له گه ل ئەو هه ست و ده ست گو شینه ی ئەو هه ستم به فه رامۆشی یکی گه وره ده کرد به تاییه ت که خۆی پێناساندم و گوتی:

- منیش کامه ندم... م... وه کو عه ولای هه قالی خۆشه و بستم... منیش ناواره و هه تره بووم... و ده ربه ده رو په را گه نده کراوم!

عه ولای ها ورتیم قسه که ی کامه ندی بری... که رووی کرده وه لای من و گوتی:

- کامه ند... چاک بناسه... کامه ند هه قالیکی گه وره و به رتیزی هه مو مانه... ها ورتی ی رتگا سه خت و دژواره که مانه!

وه پیتی گوتم:

- ئەویش هاتبووه ریز شو رشه که ی شیخ مه محمود!

وه وه کو بیه وئ ئەم قسه یه ی راست بکاته وه گوتی:

- ئەو زۆر له پیش منه وه گه بشته بووه شو رشه که... به لام له دوا ی تیکچوونی وه کو من سه ری لئ نه شیوا... رتگای لئ وون نه بوو... تا بیگه یه نیتنه تو ری داگیر که ره کانی کرمانشا... یان چاره نووسی

بکه و پته به ندیخانه کانی ئینگلیزو کلکه کانیان له عیراق دا.

وه سه رتیکی بۆ کامه ند هه لپری و ده ستیکی خسته وه ناو ده سته کانی خۆی و به روویدا گرژبیه وه و که ده بگوت:

- ئەم پشته به دپهاته کانی که رکوک و کفری و ناوچه ی داو ده و تاله بان ی و له دواییشدا به دپهاته شاخاویه کانی سلیمانی... به ست و هه ر له و ناوچانه مایه وه... له کفری شه ری ئینگلیزه کانی کرد... له گه ل خه لکی ره ش و رووتی ئەو ناوچانه و په لاماری قو ل و مه فره زه کانی دو ژمنی ده دا... ریگای پیده گرتن... هه روه ها خه لکه که ی له راستی مه سه له ی میله ته ی ئیمه هوشیار ده کرده وه! ئیستاش ئەه وه تا له ته نیشت خۆمان ده بیین!

کامه ندیش... دو ابه دوای قسه که ی عه ولای ها ورپم گوتی:

- هه لیک بوو بۆم ره خسا... وه گه ل کاروانیکی خه لکی ناوچه ی بی توین که وتم... به ره و سنوور ده رۆم.

وه رووی کرده عه ولا و له سه رخۆ پیتی راگه یاند:

- ده چمه ئەو دیو!

وه سه رتیکی بۆ من هه لپری و پیتش ئەوه ی قسه ییکی دیکه بکا... عه ولا رووی ده من کردو لیتی

پرسیم:

- ده زانی له مه ها باد چ رووی داوه؟

که هه ستی کرد ناگاداری شتیکی نیم... پیتی گوتم:

- نه ک هه ر له ماها باد مه لا مسسته فاش له سلیمانییه وه له ده ست به سه ره که ی هه لاتووه... خۆی گه یانده ته شاری شنۆ ده لپن به نیه تی ده ست کرده وه به به ره ره کانی و هه لگی رساند نه وه ی شو ریش... له م رۆژانه دا چو ده ته وه شاخه کانی بارزان!

کامه ند به ده م بزه ییکی ووشکه وه به هیمنی گوتی:

- مرۆ له ژیاندا زۆر ده رس فیتر ده بی، زۆر رووداو و کاره سات تا قی ده کاته وه، زۆر شتی بۆ روون ده بنه وه و ئەنجام وه ده ست ده هینی، من پاش ئەو هه موو رووداوو قه و ماوانه ی به ناویاندا رابو رد... پڕواییم به وه ها تووه که هه موو هه لقۆزینه وه ییکی... هه موو یاخی بوون و ململانیه ک... هه ر بهر بهر کانیییک دژی دو ژمنان... دژی بیگانه و داگیرکه ر... خه لکی ره شو رووت پتر هوشیار ده کاته وه... ئاستی بی بر کرد نه وه یان فراونتر ده کا... چۆنیه تی ژیانان با شتر پیده ناسینی و له بهر چاویان روونتری ده کاته وه، جگه له مه ش ئەو یاخی بوون و هه لقۆزینه وه یه ده بیته جو ره مه شقییک... خه لکه که فیتره ململانیه و خه بات ده کا، و له سه ر ئەو مافه ی بۆیان روون ده بیته وه که هه ی ئەوانه... به زۆری به تۆزی یان به هه ر فروفیل و ساخته یه ک لییان زه وت کراوه و خوراوه... رشتتریان ده کا. وایان لیده کا هه ول بدن باری که چ و نا په وای ئەو ژیانه یان بگۆرن، ئەم راستیه ش به وه ده رده که وئ که ئەگه ر له زه مانی عوسمانلییه وه تا ئە مرۆ به راوردیک و... به سه ردا چو نه وه یییک له چۆنیه تی بارو له شو رشه کانی و یاخی بوونه کانی نه ته وه که مان بکه ین... ده بیین چ گۆران و پیتشکه و تیتییک به سه ر گه له که ی ئیمه دا ها تووه، به لئ... هه رچه نده ئەو گۆران و به ره و پیتشه وه چو نه ش نیسی بی... خوین و فرمی سکی زۆرو مشه ی له پینا ودا رژیابی... به لام دیسان گۆرانییکه و به ره و ژوور هه لچو نه... دا به زینی نییه، پیتشکه و تنه و پاشکه و تن و بۆ داوه گه رانه وه نییه، ژیانه و ژیانه وه یه... له ناوچوون و مردن نییه!

کامه‌ند... وورده وورده دهنگی بهرز دهبوه، له‌گه‌ل دوان ده‌ستیکی ده‌جولانده‌وه و هه‌لی ده‌بری و
نزمی ده‌کرده‌وه و ده‌یگوت:

- مرۆ هه‌ر چه‌ند زۆرتر هه‌ست به‌سته‌م بکا... پترو به‌هه‌یتر به‌ره‌ه‌لستی ئه‌و سته‌مه ده‌کا و هه‌ولی
له‌ناوبردنی ده‌دا!.

هه‌تا له‌دوا‌ییدا دهنگی هاته‌وه دۆخی خۆی که ده‌یگوت:

- ئه‌م هه‌لچوون و هه‌لقوزینه‌وه و یاخی بوون... یان با بلیتین ئه‌م شو‌پشانه ... هه‌تا ئه‌گه‌ر که‌سی
خاوه‌ن مه‌سه‌له‌حه‌ت یان شیخ و ئاغاش بیکه‌ن ... وه هه‌رچه‌نده ئه‌م جو‌ره که‌سانه‌ش دائیما یان به‌لای
زۆری، بنگه‌و باوه‌ر له‌ق و شلۆق و بی‌ن کورت ده‌بن و هه‌ر ئه‌وه‌نده بۆی ده‌رۆن تا به‌رژه‌وه‌ندیان ده‌خوایز و
ئاره‌زووه‌کانیان جی به‌جی ده‌بی ... به‌لام له‌ ئه‌نجام که ئه‌وان ده‌ست شل ده‌که‌ن ... هه‌ر ده‌بی جله‌و
بکه‌ویته‌وه ده‌ست خه‌لکی ره‌ش و پرووت و خاوه‌ن مه‌سه‌له‌وه ئه‌وانه‌ی له‌ بنه‌چه‌کدا چه‌وساوه و زیان لی‌دراو
و به‌ش خوراوی راسته‌قینه‌ن، ئه‌مانه ... قو‌ناخه‌کان ده‌بن ... ده‌ینه گۆره‌رو راست که‌ره‌وه‌ی هه‌موو
چه‌وتیه‌کان و پرکه‌ره‌وه‌ی بو‌شایی و کون و که‌له‌به‌ره‌کان، ئه‌مانه ... له‌ ئه‌نجام ده‌ست ده‌که‌نه‌وه و چه‌ک
هه‌لده‌گره‌نه‌وه‌و پارێزگاری له‌ خۆیان و بوون و به‌رژه‌وه‌ندیان ده‌که‌ن ... ئه‌وسا ره‌ش و سپی له‌ بی‌ک جو‌دا
ده‌بیته‌وه و کاروان له‌ گومراهی و بی‌سه‌رو شو‌ینی قورتار ده‌بی ... به‌که‌مترین خو‌ین و فرمی‌سک و
زه‌حه‌ت کیشان ... ده‌گا به‌ مه‌زلگای ئاوات.

به‌راستی من زوو به‌زوو له‌ قسه‌کانی کامه‌ند حالی نه‌بووم، خه‌ریکی لی‌کدانه‌وه و شی کردنه‌وه‌یان
بووم، له‌ مێشک و ده‌روومدا ئه‌و قسه‌نامه له‌ بی‌ژینگ و سه‌ره‌ند ده‌دان که عه‌ولای هاو‌رپیم له‌ پیتیکی له
شانی گیر کردم و یه‌ک دوو جار هه‌ژاندمیه‌وه به‌ ده‌نگ بانگی کردم:

شیرکو ... شیرکو ...!

که‌من له‌جیاتی وه‌لام روویکم تی کرد ... ئه‌و به‌ توندی گوتی:

- ئه‌تۆ شیخ قطب الدین ده‌ناسی... ئه‌تۆ توفیق به‌گ ده‌ناسی، ئه‌تۆ خه‌لیفه سه‌رسۆر ده‌ناسی!

که له‌سه‌رخۆ پیتم گوت:

- به‌لێ ... ته‌بیعی ده‌یاناسم ... ئه‌دی چۆن نایاناسم ...

ئه‌و هه‌ر به‌ توندیبه‌که‌ی خۆبه‌وه گوتی:

- ده‌پرواییم بی بکه ... ئه‌گه‌ر شیخ مه‌لا قطب الدین ... یان توفیق به‌گ یان ته‌نانه‌ت خه‌لیفه
سه‌رسۆریش ... به‌و هه‌موو جل و جو‌رانه‌یانه‌وه ... ئه‌گه‌ر ئه‌مانه یان یه‌کیک له‌مانه چه‌ک له‌رووی دوژمن
هه‌لگری ... ئه‌گه‌ر سو‌ر بزانه ته‌نها له‌ دوو هه‌نگاو پتر ناین و ده‌گه‌رینه‌وه و بۆ به‌رژه‌وه‌ندی و ئاره‌زووی
تایبه‌تی و قازانجی خۆیان ئه‌م کاره ده‌که‌ن ... من یه‌که‌م که‌سیک ده‌بم که وه‌گه‌لیان ده‌که‌وم و پالپشتیان
لی‌ده‌که‌م!

کامه‌ند به‌سه‌ر ئه‌و قسه‌نامه‌ی عه‌ولای هاو‌رپیم دا نه‌چووه‌وه و چ بیرو‌راییتیکی خۆی به‌رامبه‌ریان
ده‌رنه‌خست و له‌ جیگا‌که‌ی بی ده‌نگ بوو.

پۆژ که‌وتیوه‌ په‌نای چی‌ا ره‌ش ... ته‌نانه‌ت ره‌نگدانه‌وه‌شی به‌سه‌ر لووتکه بلنده‌کانی ده‌رویه‌ر
نه‌ما‌بوو، په‌رده‌ی بۆری شه‌و له‌سه‌ره‌خۆ به‌سه‌ر ئه‌و ناوه‌دا ده‌کشا.

له‌گه‌ل ئه‌و قسه‌نامه‌ی عه‌ولا ماوه‌یی‌ک دامام، دوور و قوول له‌ هاو‌رپیه‌که‌م وورد بوومه‌وه، عه‌ولا به‌م

دوو ساله ته او وایک گۆرا بوو، وام بۆ دههات که پتر هیمن بووبی ههروهها پتریش توند وتوووه و رهق بهلام له جیگاکی خۆیدا دهم و چاوی له جارانی پانتر و چه ناگهی درتیزتر ببوو ... تانه ییکی زهره بهسه ر روویدا کشابوو.....

وه کو کرێکاره کانی هاو پیتی باری ههژاری و برسیه تی بهسه ر لیودا نیشتبوو، خه ته باریکه که ی سمیلی رهنگی پیستی روویان ده نواند، دهسته سپیبه ناسکه کانی جارانی ... ئه و ههواره درهنگه ئه ستووور و گرو ته له خ دههاتنه بهرچاوم، عه ولای هاو پیم گۆرا بوو، به لئی ئه ویش گۆرا بوو ... ئایا شتیک هه به له م دونیا به دا نه گۆزی؟

تا درهنگی که شه و له گه ل عه ولای هاو پیم ... له ژیر باله کانی پیره داروبه رووه که ... له گه ل کامه ند مامه وه، کاتی هه لستام بگه پیمه وه لای دایکم و هه وارگهی کاروانه که مان ... مانگ پیشهنگی نارده بووه ئاسۆی رۆژه لات ... خه تیکی تاریک و روونی به درتیزی زنجیره چیا به که دا کیشابوو ... بۆرایی ئاسۆی پهرت کردبوو ... که مێک رووناکی ددها ... به و شه وه ره شه رێگا باریکه که ی هه واری به حه سته م بۆ دیار ده کردم، هه ردوو هه قاله که م تا چه ند هه نگاو یک به رتییان کردم ... کاتی لیک جودا ده بوینه وه ... عه ولای هاته ته نیشتمه وه ... دهستی خسته ناو دهستم و پیتی گوتم:

- پیتش ئه وه ی برۆی ... بت بینمه وه ... ئی!

وه پاش وه ستانیکی که م دهستی بهردام و گوتی:

- ده گه ل کامه ند ... پیکه وه له زارکی گه لی چاوه ریت ده که یین ...

***

شهویتیکی کشوومات بوو، که له جاده قیرتاوه که وه بهر وه هوار ده پهمه وه... له هه موو لایه کاندا هاشه بیته کی هیمن... هیمنی بی دوایی له لق و پۆیی دار به پروه کان... له دۆل و شیوه کان... له چه مه چرو درێژ که هه لده ستاو ده هات و دهیدا له په رده ی هه ست و گویم، نارامی و هیمناییه کی ده خسته گیان و دهروونم، هه ستیکی بی گری و خوشی بز پهیدا ده کردم... به لام له گه ل ئه وه هه ست و هیمناییه ش له ناو پیچ و په نای می شکه ما جه نجالیه کی دژوار وه کو به ردا شتیکی زه لامی گری... ده سوو راو گه پری ده خوارد... می شکی ده هاریم... گه ره پیچ و گه رده لوولنیکی به تینی ده خسته ناو... و جینگلی به ده ماره ووردیله کانی ده دا... رووبه پرووی دوو چۆنیه تی و دوو باری دژ به یه کترین ده کردم.

قسه کانی کامه ندو عه لای هواریم کارتیکی ئه وتۆیان تی کرد بووم که له ناو ده ربای هیمنی ئه وه شه وه پایزی به دا ده بیان سه داو زیره و زیره کی ناسازو ناریک له می شکه ما دهنگیان ده دا به وه... وه ک کوتکی ناسنگه ر مبه بیان لی هه لده ستا... لووره ی ره وه گورگیکی برسی و هاریان ده رسته ناو وه... هه ستیان ده پروو شاندم... دوو چاری لیکدانه وه بیته کی تفت و تالیان ده کردم، به و چۆنیه تیه ش... پتر دلم ده گوشراو هه ناسه م سوو رو ته نگ ده بوو... وه کو مه پری گبیژ ده ست و پیسیان لیک ده نا لاند... به لا دا ده هاتم... هه نگاویان به ره وه هه وار پر ساتمه و کۆسپ ده کردم، هیمنایی ئه وه شه وه کشوماته بیان لی ده شله قاندم.

له ناو ئه وه شه وه هیده، له دوور... له بنار شاخه که وه... شه و با دهنگی کونده به پۆیه کی تیکه ل به هاشه که ده کرد، وه ک نووکه سووژن له هه ستم دا ده چه قی... مه ودای ترس و په شتیوی ناو وه میان به ربستر ده کرد، درزیکی خوارو خیتی درێژیان ده خسته تانه ی شعوو رو دیواری سه ختی دونیا مهنده که.

مانگ وه کو کولیره یه کی شامی زه ردی قرتا و له سه ر لووتکه ی کارۆخ راو هه ستا بوو... به که لی سه پیری دونیا به که ی ده کرد، کاتی له و کولیره ی مانگه وورد ده بوو مه وه به خه پال له گه ل خۆمدا ده وام و ده مگوت:

– دونیا به که ی ئیمه ش... وه کو ئه م کولیره یه قرتا وه له هه زار لاوه که ل و کرۆم بوه!!

وه به خۆم ده گوت:

– دونیا به که ی ئیمه نانیتیکی ره شی هارده جوو هه رزنه... وه ک رۆژی گیرا و خۆی ده نویتی...!

– له م رۆژه ره شان ده دا... کولیره یه کی قرتا و... که رته نانیتیکی ره شی تالی وه ک رۆژی گیرا و... بو ره شو پرووتی وه کو ئیمه له و کولیره زه رده گه مئه شامیه ی به ناسمانه وه... به سه ر لووتکه به رزه که وه گیرسا وه... له و کولیره قرتا وه ته نانه ت له رۆژ خۆی دووره ده ست تره.

له داواییشدا گالته م به م خه یالانه ی خۆم ده هاته وه، هه تا خۆم به وه رازی ده کرد که ماندوویی ریگا سه خت و دووره که... برسیه تی و بی تووکی... رووداوی چرو پر مه یه ت... دوو چاری ورینه بیان کردووم!!

– مانگ... مانگی هه وت شه وه... وه کو کولیره یه کی گه مئه به هاری... قرتا و خۆی نیشان ده دا... کولیره یه کی زه ردی گه مئه به هاری!

– رۆژگیران... کولیره ره شه تاله که ی ناو تیریکی بوور ئه ستم دینیتته وه یاد، ئه و کولیره ره ش و تاله ی ژهمی به یانی و نیوه رۆو شتومان بوو!!

– دایکم پۆی ده گپه مه وه ده بیگوت:

– له گرانییه گه وره که ی دوا ی شه ر، زۆر کچی فه راژی... لاو، خۆیان به کولیره جویتی که ده فرۆشته

عه سه که ری تورک و قاو زاقه کانی رووس!!

وه دهیگوت:

- له دهوړوبه یې ژور دوگای پروسه کان... به دهیان منډال و گهنج و پیرو پیره ژن... له گهل سهگ و تووله و تاژي... شه وو رږژ له رږخ ژور دوگان مزل بسوون، له برسان و له بهر نه خوښی که و تیبوون، قوازه کان بهر ماوهی خوښان بډ دهاویشتن!!

ههروها دایکم دهیگوتراپه وه دهیگوت:

- له و په راگه ندانه... نه وهی هیتزیکی له بهر ما بوو... و توانای جوولانه وهی هه بوو... به تایبه تی میرد منډاله کان... لاوه کان... نیرو می نه وانه و گهل له شکره که که و تن... له گهل نه وان کشانه وه، تا ئیمیر ژش هه زاران له مانه خودا نه بی کهس نازانی چیان به سه رها ت... بی سه رو شوین بوون!

کاتی نه و وینه بهم له بهر چاو ده ژیا یه وه... نه و کچوله لوانه م به و په نگه وه دهاته بهر چاوی خه یال... بیرم به نه خشین خوشه ویستم په یوه ست ده بوو، ترسیکی زور و هک میرده زمه قه لاجوم ده بوو، ته زویک... و هکو برووسکه ی به هار له گیانم روو دهات... بورکانیکی ده خسته د هروونم... که یانی ده هژاندمه وه له سه ر لیتواری د هریایکی لیخنی و په سی خوم ده گرت ه وه، به گرانای خوم دوزیه وه، له و خه یال و بیرنالوژی و جه نجالیه رزگاریم بوو، بیرم به کامه ندوه گیر بووه وه، عه مه ری سلیمان له خه بالمد ا بوشاییه کان بیان پر کرد نه وه، جیتی نه و هه موو جه نجالییه یان گرت ه وه...!!

- کامه ندی دنیا دیت هی... دهسته پیای... له پ زبری... روو پر توندی و عه زم... خاوه ن هه لوتیست... کامه ندی خودان هه نگاوی نه له رزو نه له قوا!

وام بډ دهات نه گه ر هه موو کاره ساتی دنیا له م پیاه کویینه وه... ناتوان و وری پت به ریدن و نه ویش بی یه ک و دوو ملیان ده داته بهر... پیشیان پت ده گری... به ناسانی ریگایان بډ چول ناکا... وینه ی کامه ندم له گهل وینه ی عه مه ری سلیمانی لی تیکه لا و ده بوون، له ناوه وه خوم ده واندو ده مگوت:

- نه م دوو پیاه له زور لایه نه وه یه کتری ده گرنه وه، له هه مان کاتیشدا له زورترین لایه نیش له بییک دوورده که ونه وه!!

- هه ردوویان ته مه نیان خوی له چل سالی ددها، نه و هپواره یه له ژتیر دار به رووه کان... دنیا ته مه ند ه رووناک نه بوو که مووی سپی سه رو سمیلتی کامه ند به دی بکه م... به لام لاجانگی عه مه ر دان و ماشیان تیکه و تیبو... چنند موپکی نه ستووری سپی دریش و هک رووناک له ناو شه وی سمیلته کانی سه ریان هه لدا بوو، عه مه ر مرزیه کی سه رگه رم و توو په بوو، هه رچه نده سه رگه رمی و توو په و تووندی که شی... له سه ر حه ق لی تاشکرا ده بوو... به لام زور جار سه باره ت به و که لله رقیه ی تووشی گیرمه و کیشه ده بوو... ده که و ته نیو تووی نامه ردان و پیاه کانی میری و مام حاجی، له نه نجامیش نازاری ده چیت... زه رداویکی زوری ده رخوا رد ده درا... دوو چاری هه لوتیستی و هه یان ده کرد که به ناسته م ده یوانی لییان ده رباز بیی!

نه مه عه مه ر... عه مه رم نه وها دهناسی... به لام کامه ند... هه رچه نده لیتی وورد ده بوو مه وه... له جوولانه وهی... له ناخاوتنی... له په فتاری... له گهل من و عه ولای هاوریم... هه روه ها له گهل روو داوه کانی ژیانیشی... و هه ام بډ دهات که نه م پیاه به هیمنی بیرده کاته وه... به هیمنیش له بابه ت ژیان و کاره سات و خوښی و ترشی و... تالی و سوپریه کانی... ده ویت... به هیمنیش شته کان یه ک لا ده کاته وه نه مجا بریار ده دا... هه روه ها له سه ر بریاره کی هه نگاوی رییک و پته وو نه له قوا دهنی!

رهنگه بېرسن:

- بهلام چۆن ئوھا زوو بهزوو کامەندت ھەلسەنگاندو ئو جیگا دیارو پروونت بۆ دەست نیشان کرد؟

بۆ ئم پرسیارەش... ھەر ئەمەندە دەلیم کە ئەمە بریاریکەو دلیم ئاوی پین دەخواتەو... قەناعەت پیتی ھاتووە... بەلام چۆن و بۆچ؟ ئم پرسیارەش من لە ئیوہی دەکەمەوہو ئیوہش چۆن وەلامی دەدەنەو... چۆن خۆتان پیتی رازی دەکەن... ئوہ دەگەریتەوہ لای خۆتان!!

عەمەر و کامەند ھەردووکیان دلپاک و بە ھەموو ئارەزوو و ھەوسیانەوہ بەرەو ئامانجەکانیان ھەلمەتییان دەبرد، ھۆی جیاوازی نیتوان ئم دوانەش ئوہبوو کە عەمەر مرۆییکی خۆپسکی پشت رەق... وەک ئو دارو دەوہنە بوو کە سروشت لە نەوییل و زەنیرو شینک و دۆل و لووتکە چیا بلندەکان رواندوو پیتی و بە تاوئ باران گەش و ناسک و تیرو... بە بەھاریکی ووشک توندو سەخت تر دەبوو... بەلام ئو جۆرە دارو دەوہنە ھەرگیز لەبن نایین و شوین کوئیر نابنەوہو چاوەنۆری ئو رۆژو کەژانە دەکەن کە دووبارە سەرھەلبدەنەوہو لق و پۆییان گەش و بەرەو رۆژ قیت ببنەوہ.

کامەندیش وەکو مرۆییکی خۆیندەوارو رۆشنبیر... ئوہندە لەژیان دەزانی... ئوہندە تالی و تفتی دیسون... بە پیتی تاقیکردنەوہکانی ژبانی پر تەقینەوہو ناسۆرەکە... دەیزانی لە کوئی دونیایە کەمان وەستاوہو بەروون و رەوانی جیگای پیتی خۆی دیاری دەکرد... ئوہا ھەنگاوی دەنا، ئم کامەندەم وەکو ئو داربەر و پیرەگوئیزو دیدارو روال و کاژو کەوہتەنە دەھاتە بەرچاو کە رۆژگار پەنای داو، رەگیان ئوہندە لەناو جەرگە خاکە کەیان رووچووہ... ماوہی روانیان ئوھا بۆ رەخساوہ کە بە ھەموو رەشەباپتیک نەھەژین و رانەقەژین... لەگەل ھەموو وشکە بەھاریکی سبب نەبن و نەژاکین ئم کەلە دارانە... تەنانەت لە لووتکە بەرزەکانیش... نزیک ھەورەکانیش... لەناو بەفرو تۆف و کپوہو زربانیش سەریان ھەر بەرز دەکەنەوہ و روہ بان لەرۆژ دەکەلی ناھین... ھەر بلندترو بەرەو ژوور ھەلدەکشین.

پیم سەیر بوو چۆن بەم نیوہشەوہ کوشوماتە... لەگەل ئم ھەموو رووداوہ نادیارانە ناو میتشک و بیرم... لەناو ئو دیوو درنجانە ئابلووقەیان داووم... چۆن ئم دوو پیاوہم... عەمەر و کامەند بەم رەنگە لەبەر چاوی خەیاڵ قییت بوونەوہ... ئوھا بە تەوژم و رەوانی رژانە ناو گیسائەوہ!!... لەگەل ھەناسە خواردنەوہو ھەناسە دانم... تیکەل بە وجودم دەبوون؟

ئم دوانە... بەم شەوہ درەنگە کوشوماتە... وەک دوو ھاو پیتی نادیار... ریتگا کورتە درتیزە کەیان بەرەو ھەوار لە تەکما دەبری.

عەمەر... لەو بەھارە سەفەرە کە ھەولتیرم لەگەلدا کرد... روونتر خۆی پین ناساندم، لەو سەفەرە کاریکی وای تیکردم کە بۆم نەکرئ بە ئاسانی خۆمی لئ جیابکەمەوہ، عەمەر لیم بیو بە بەشیک لەو ژان و ژبانە لە ناوہەمدا پیچە دەخوارد... گەردەلوولی ھەلدەکرد... بیو بە لایەنیکی گرنک لە ئیھتەماتەم... بە بەشیک لەو ھۆیانە لە پیناویاندا دەژیام.

کامەندیش... ھەر بە ماوہ کورتە... لەژیر قۆپەنی داربەر و ھەوہکان کە عەولای ھاو پیتی مندالی کۆمەلەم... پیتی ناساندم، لەو ماوہ کورتە ئوہی لە دەرووندا چەسپاند کە ئویش لایەنیکی گرنک لە ژبانم پتیک دەھینئ و پتیک دەخا... وە بەبئ ئم دووانە... دوور لە عەمەر و کامەند... ژبانم وەک مانگە کە سەر لووتکە کارۆخ... کەل و قرتا و دەبوو.

مام زانەویر دەبگوت:

- خۆ... یه کدی ناسین... متمانه به یه کتری... هۆگری یه کتری بوونی که سان... په یوه ندی به و سات و کاته نبیه که پیکه وه دهژین!!

مام زانه و پیر له پشوودانه که ی رۆخ جوگه له که ی باتاس که له گه ل مام هه یه در به به کتر گه یشتنه وه، رووبه رووی خه لکه که ده یگوت:

- هه موو... هه موو دوو مانگ له گه ل یه کتری ژباين به لام هی وا هه یه... باب و با پیریشمان له گه ل باب و با پیری یه کدی له یه ک مه نجه ل له وه راون... به ده یان سال پیکه وه ژباون... که چی هیشتا ئیمه... من و هه یه در... له وان له یه کتری نزیکترین و باش تر یه کدی ده ناسین!

کامه ندیش... چۆنیه تی کامه ندیش... خۆ پێ ناساندنه که ی ئه و ئیواره کزه ی رۆخ جاده که... له و کۆبوونه وه کورته ی ژیر چه تری داربه رووه پیره کان... له میشتکی مندا ده نگدانه وه... ته مه نیان له ده نگدانه وه ی رۆژانی ئه و ده رو دارانه... له ته مه نی ئه و که ژو کیتوو داربه رووانه پتر بوو... ئیتر چۆن ده توانم ئه م دوانه... ئه م دوو به شانهم له خۆم جودا بکه مه وه؟.

لووره و سه گوهرێکی دوورو درێژو نه پساوه له گونده بچکۆله که ی بنار شاخه که ی لیواری زار گه لی بهرز ده بوه وه، هیمنی ئه و دونیا یه ده شله قاند، ئه ولووره و سه گوهره پتر هوشیاربان کردمه وه، هینامیانه وه هه ست کردن به چۆنیه تیم. سه گوهره هه تا ده هات ته شه نه ی ده کردو پهره ی ده سه ند تا کو گه یشته هه وار هکانی رۆخ چه مه که... تووله و تواری هه وار هکان... ئه وانیش هوشیار بوونه وه... هه ستیان به جوولا نه وه ی من کرد... به گوهره هالاویان بۆ هینام... به لام خاوه نه کانیان زوو پێ حه سیان و هیدیان کردنه وه... له په لاماردان سستیان کردنه وه.

کاتی گه یشته وه هه وار گه ی خۆمان... دایکم له سه ر به رمالی نوێزه که ی چۆکی دادابوون... له سه ر روو کړنۆشی بردبوو، که هه سستی به گه رانه وه ی من کرد... سه ری له سه ر به رمالی هه لپری و قییت بووه سه رچۆکان... دایگرتمه بهر شیلکه ی پرسیار:

- کورم... درهنگ گه رایه وه... بۆ؟

- شپړکو... داخوا عه ولا کوو بوو؟

- چی ده گوت؟

- له که نگییه وه لیتره یه؟

بۆچی خه بهری خۆی نه گه یاندۆته وه گوندو هه روا هۆمه ری باوکی؟

- بۆچ...

- چۆن؟

- که نگی؟

منیش که هیشتا به ته وای له جه نجالییه که رزگاریم نه ببوو... هیشتا بیرم به کامه ند و عه ولا و رووداوو به سه رهاته کان به سترابه وه... که هیتواره له ژیر داربه رووه کان بۆبان گیترا مه وه... و گیتراوی هه رایه که ی سلیمانی و یاخی بوونه که ی عه مه ری سلیمان و هاوړتییه کانی... لولیان دابووم و له ناوه وه هه لیان ده گلۆفتم، له گه ل دایکم به کورته بریمه وه که له وه لامدا پیم گوت:

- دایه... به لئ... به لئ... عه ولا زۆر باشه... ده سستی ماچ ده کردی... ده یگوت ئه گه ر شه و درهنگ نه بوایه ده یگوت:-

ئۆدا.. ماندووه..

ههروهه له بهر ميسوانى ناوهخت.. دهنا ئاره زوى ئهوه بوو خوى بهاويتته باوهشت... تامه زرۆى
ليستنه وهى دهسته كانت بوو... دايه گيان... عهولا وهههه دهگوت!!

وه پيتم گوت:

- بهلام بۆ پرسىباره كانى ديكهت... به يانى به پيگاوه يه كه به كه به دوورو دريژى باست بۆ ده كه م...
وهلامت دهدهمه وه. دايكم تا ئه كاته درهنگه شوه وه چاوه نواري مندا... بيدار مابوه وه... مملانييى
له گهله بالى ريشى ئهستورى سيمورخى شوه وه كرد، ئه وهم لا خووش هات ئه گهر دايكم ههه ته نهها به
رواله تيش بى وا خوى نيشان دهدا كه به وهلامه كورته كهى من دلى ناوى خوار ديسته وه، ههه به وه
هويانه شوه هيمن تر بوه وه... ماوه پييك بى دنگ بوو... جار جار له ناو ئه بى دنگيه يدا به ناسته م به لادا
دههات... ده پوزا... كه به لادا دههات به گورجى خوى كيتل دهكرده وه... چاوى دهكرده وه... سه پريكي منى
دهكردو هوشياريه كى پهيدا دهكرده وه... ديسان پاش ماوه پييكى كه م دهستى به پوزان دهكرده وه... وا
ديار بوو خه وه مارۆى دابوو... وهك پوزه ههنگ تيبى وروژابوو، له پى سه رى لى بهر زكرده وه... به دهم
باوئيشكيكى دريژ... له بهر خۆبه وه مرتهى ليوههات:

- ئهوا جيگام له وى بۆ راخستوى... برۆ بخه وه رۆله... برۆ... پشوووه خه وىك بكه... به يانى زوو
دهكه ويته رى!

وه دهستىكى بۆ لاي راستى خوى جوولانده وه، به دهنكيكى گرى خه والوو پيى گوتمه وه:

- خوئ باش داپوشه رۆله... كه لاوتيز ههلا توه... شوه سارد بوون، ئه م دهو چه مه سارده، مرۆ ده بى
ئاگاي له خو بى... رۆله...!

له سهه بهر ماله كهى راكشا... جامه كهى كيشايه سهه لاق و زگ و شان و ملي... لبي بى ههست بوو.
من... خه وم زرابوو... هههه چهنده شوه كردى و من كردم... خه و ليم ببوو به كوئره كيتوبل كه يهك بوم
نه ده گيراو كه وى نه ده كرا ساتييك به لاي چاوه كانم گوزه رى نه كرد، زوو زوو كه وزم ده دا... ته نيشت گويم
دهكرد... خوئ ليك ده كيشاوه، كه له شم خاوه شل دهكرده وه... چاوم دهنوقاندى... به هه ناسه ي دريژ دريژ
سيپه لكه كانم ده ده فين... بانگى خه وم ده كرد... به لام هه مووه هه و و كوئششم له م روه وه دادىكى نه دا، خه و
ليم ببوو به ئاوات... له گهله هه ناسه تونده كانم به ره و ئاسمان بالى دهگرت!

له سهه ر گازى پشت لى راكشام، رووداوه كانى ئه و رۆژه م لى ده بوون به بار... ده بوون به كوئ و زنجيرى
زيندانسيه كان... وهه له مل و دهست و پام ئالا بوون و كه وتبوومه توپييك به هيچ جوړييك لى بيان رزگار
نه ده بووم.

چاوه كانم له ناو جهرگه ي ئاسمانى شينى قوولى بى دوايى چه قاندى، ئه ستيره كانى دوستم ناسينه وه...
ئه و ئه ستيره نه ي له سهه ر باني خانوه كهى قه لاته پيره كهى هه وليتر... له شوه دۆزه خيه كهى گونده كه م هۆگرى ان
ببووم، ئه و ئه ستيره دوستانه له گلينه ي چاوه كامدا دووباره ده بوونه وه... وهك ماسى رهنگا وره نكي
زيرين... زيوين... به فرين... له ده رباي چاوه كانم مه له يان ده كرد... شه پۆليان ده دا... ئه وانيش منوو و هۆگرى
من بوون، له ناو ئه و ده ربا بى پايانه... ده يان روم و ده يان فراندىم و له ناو قوولايى بى بنى ئاسمانى ئه و
شه وه... ئه م سه رو ئه و سه ربا بى ده كردم، ئه ستيره درشته كانم ناسينه وه... ديسان تيكه لى ان بوومه وه:

- ئه ها... ئه وه پيرووه... ئه وى ديكهش ته رازوه!

- ئەو ھەشيان ھەوت برالەن... شەشيان تەرمى براى ھەوتەمبىان ھەلگرتووہ... ئەو برا ھەوتەمەيان كە
لە فرمانىكى پىرۆز گىيانى بەخشىوہ!

- ئەو ھى دىشيان گەلاوئىژە... كاتى تەرازووى كەژەكان كەچ دەبى... دەبىتە پىشەنگى پايزى زەرد و پر
دەرد، وادەى خەزان و گەلاپىزان... لەگەل رەشو رووتى ولاتەكەم دەست پى دەكاتەوہ!!

- ئەو شەقامە بەرىنە سىپىيە رووناكەش... رىگاي ئەو پىپاچاك و پىغەمبەرانە بووہ... كە بەھۆيەوہ
دەگەبىشتن بە خوداو پەيامى ئاسمانىيان لەو رىگا فراوانە رووناكە بۆ بەندەكان دەرژانده سەر زەوى!!

- لەيل و مەجرۆوم بە ھىمنى پارىز بۆ بەكتەر دەبەن... وادەو جى ژوانى ئەوان... پايزى رەنگ زەردو
ئاسمانى بەرىنە، بۆ يەكتىر بۆھيان دەكردو دەدرەوشانەوہ!.

دايكم دەيگوت:

- بەھاران لەيل و مەجرۆوم لىك جودا دەبنەوہ، لەيلى چاومەست رەگەل كۆچەرەن دەكەوئى... بەرەو
كوئىستانەكان ھەلەكەشى، مەجرۆومىش... مەجرۆومى شەيدا... لە گەرمىيان... لەو دەشت و بىيابان و
گەرمەسىرانە... دىوانە و ئىلە... سەوداي عىشقى لەيلاي خۆى دەبى!!

داپىرە بنەوشم... كە شەوانى زستان... داستانى ئەم دوو دلدارە خودايىيە بۆ دەگىراينەوہ... دەيگوت:

- پايزان... لەو كاتەى گەلاوئىژ سەرھەلدىتى... رەنگى زەردى خۆى دەخاتە سەر دارو دەوئى چىا...
لەو كاتەى كۆچەرەكان... لەگەل قازو قولىنگان... لەسەر لووتكە بەرزەكان... لە كوئىستانەكان كۆچ و
كۆچباريان تىك دەنن... نشۆ دەبنەوہ بەرەو گەرمىيان دەگەرىنەوہ... لەيلاش بەرەو گەرمىيان دەجوئى...
رووى گەش دەكاتەوہ... تامەرزۆى دىدەنى مەجرۆومە... مەجرۆومىش بەو عىشقە پىرۆزەپەوہ لە ئاسمانەوہ
چاوەنوارو خولياى پىشوازي دلدارەكەى دەبى!.

لەناو ئەو گولزارە بەرىنەى ئەستىرەكان دەگەرەم، منىش خولياى دىدەنى خۆشەويستەكانم بووم...
بەدوای ئاواتە رەنگاو رەنگەكانم... ئاسمانى بى دوايىم دەپشكنى... ئايشەگول و نەخشىنى خۆشەويستەم
دەدۆزىنەوہ... وەك دوو گول ئەستىرە لە پىش چاوم دەدرەوشانەوہ، ئايشەگولە ھەقائى مندالىم... لە دوور
وەك تارمايىكى رووناك لەناو ئەستىرەكان خۆى نىشان دەدام، گولن... ھىشتا ھەر زارۆكە فراژىيەكەى
جارانم بوو، دەنگە ناسكەكەى پەردەى دلەراندمەوہ، وەكو جارى جارەن بانگى دەكردمەوہ:

- شىركۆ... شىركۆ... وەرە بچىنە گەمان...

با بەگرددەكەدا... ھەلگەرىپن...

بچىنە ناو رەزان، بچىنە زەماوئەندى نەورۆز...

وہ دەنگە ناسكەكەى رەوانترو ناسكتەر دەبوو... كاتى ھەلى دەكردە گۆرانى و ئاوازە شىرىنەكانى...
وہك باى شەمال لە تەلى ھەستى دەدام و دەرژايە ناوئەندى گىانمەوہ:

ھەى ئاغاو ئاغاو ئاغا

بۆم تىكە جەرگم داغە

مانگ لەئاسمان راوہستاوہ

ئەستىران دەورىان لى داوہ

بارى خۆمەو لىم تۆراوہ

نايشه گول و هكو پوژاننى مندالى لاسايى داىكى جه مالى ده كرده... به رووم ده گه شايه وه، له گه ل جريوهى نه سستيره كان رووى پتر ده پشكوت و دهره وشايه وه... كه م كه مه بالاي بلندتر ده بو... و دست و پلى سپى تر و رووى خپتر ده بو، له بهر چاومدا ده بو وه كيژه شوخ و شهنگه كهى... ميتوه پينگه يشتوه كهى كه ره كهى ته براوه، نه و شه وه نايشه گوليش له ناو ميترگى نه سستيره كان گه ش بسوه وه، كورپه يتيكى وه ك پوژتيكى بچكوله به باوه شه وه گرتبو... روزه بچكوله كهى به تين بون ده كرد... توندتر به سينگيه وه دهى قرساند... په ردى گوله سووره كهى روومه تى هله دهمزى... دم و ليوى ده ليستنه وه، له گه ل خومدا پوزه رابوردوه كانى نه و كيژوله هاوپتبه م به سهر ده كرده وه و ده مپرسى:

- ده بين نايشه گول له گه ل عه زوى براى به چ گه يشتين؟

- ده بين شيخ قطب الدينى مل هوپ... و كورپه زه به للاحه كهى... ده بين نه م دوو بين دين و نابروانه... چ په نديكيان به و كيژه پاكه خوشه ويستم كردين؟

ناهيكى توند هله دهمزى... چاوم له نايشه گول ده نالان... روونكى چاوه كانم تيكه ل به روونكى چاوى نه و ده بو، كورپه كهى سهر سينگى به روومدا ده تريقيه وه... چه چه سپييه بچكوله كانى له مه مكى داىكى گير ده كردن... ده مى به و كانى ژيانه وه دنا، نايشه گوليش بوم ده گه شايه وه و كامه رانى دايد پوژشى... ده ستى بو دهوروبه رى خوى... بو ناو ميترگى نه سستيره كان رايه ل ده كرد... چه پكيك نه سستيره زتيرينى بريقه دارى له ناو گولى ده ستى كوده كرده وه... له و بهر زاييه وه به سهر مندا ده ييارانندن... ده يپژانندن و بلاوى ده كرده وه! نه و نه سستيرانه پتر روونكيان ده دايه نه و شه وه كشمات و هيمنه...!

- ده بين كورپه كهى نايشه گوليش... دروشم و ماكى ستم و زورداربه كهى شيخ قطب الدين و نووكى خه نجه ره كهى عه زوى خالى به سهر له شه ناسكه كه يه وه موز نه بين... وهك نه و دروشم و ماكانه ي له نووكى رم و سونگى پوژگارو ميرو... ميري و زورداره كان... به له شى نيمه... خه لكى گونده جوانه كه مانه وه... جى شويتى دياره؟

نايشه گول... له ناو رووى كورپه كهى... له سه ره خو هله دهمزى... بو ناوجه رگه ي ناسمانى قوولى بين دوايى هله دهمزى... كرده بو... ده توپه وه، له جيگاي نه ويش رووى خرو زهرد نه سمه رى نه خشينى ده لال... دروشميان له مي شكمدا تاشكرا ده بو... له دهورومدا رهنكى ده دايه وه... له ناو گلينه ي له يل نه خشينم ده دوزيه وه له ناو چاوى نه سستيره گه شه كان... نه و به رووم دا ده گه شايه وه... به هر پينج په نجه جريوهى ده كرد... بانگى ده كردم. به دهنگيكي نهرمى پر سوزو خوشه ويستى بانگى ده كردم:

- شيركو... وهره... وهره!

كورپه كه م... وهره... وهره...

ناهيكى كولم هله كيتشا... تامه زروى رووى نه خشين بووم، چون مه جرووم تامه زروى گه يشتنه به له يل... منيش وهكو مه جرووم تامه زروى نه خشينم، ناره زرووم ده كرد هله لكشيم... بفرم... بفرم... تاكو ده گه مه ناو نه سستيره كان... له ناو نه سستيره كان بيگرمه باوه ش... له گه ل نه ودا تيكه ل به كاروانى نه سستيره كان بيم... له پيگا روونكه فراوانه كهى ناسمان بتاويمه وه... بيمه به شيتك له و رينگايه ي خوداو خه لكى ره شو رووتى ولا ته كه م به يه كترى ده به سستينه وه.

له ناو چاوى نه سستيره له يل، چاوه كانى نه خشين به كزى پرشنگيان ده داو بانگيان ده كردم:

- وهره... وهره...!

له بهر چاوی خه یالم... له لیل و نه خشین به کتربان ده گرتنه وه... تیکه لای یه کتری ده بوون... ده بوون به یه ک... باوه شیان بۆ ده کردمه وه!

- نای چند و پیل و سهرگه ردانی گه یشتنم به نه خشین... ههروه کو سه وداو سهرگه ردانی مه جروومی و پیل... بۆ گه یشتن به له بیلایه که ی!!

- به هاران... له لیل و مه جرووم له بییک جودا ده بنه وه، له لیل ده گه ل کۆچهران... له گه ل قازو قولینگان... هۆیه به هۆیه به ره و کوتستان هه لده کشن!

دایکم وه های ده گوت...!

پۆژیک لیم پرسیییه وه:-

- دایه گیان... بۆچ که گه لا و پۆژ سهره ل دین... قازو قولینگ له کوتستانان... رۆخ بیترمه به رزه ساف و سارده کان... به جی دین و به ره و گه رمیان ده گه رپینه وه... له لیل و مه جروومیش به بییک ده گه نه وه؟

وه پیم گوت:

- داپیره بنه وش که هه قایه تی نه و دوو عاشقه مان بۆ ده کا... وه ها ده لئ!.

دایکم پرسیاره که ی له بیر ده بردمه وه که ده یگوت:

- له و کاته ی له لیل و مه جرووم به بییک ده گه نه وه... هه موو دونیا پر ده بی له رووناک... تاریکی شه و وه ک دیو درنج... وه ک هه وره کان... په رت ده بی، مانگ و نه ستیره کان له بهر ریزی نه و به بییک گه یشتنه یان خۆیان به در ناخه... له ناو شه و قی رووناک ده توینه وه، دارو ده وه... گیا و گۆل... سهر داده نوین و کرپوش ده بن، داره به رزه کان سهریان داده نوین، زه وی ماچ ده که ن... خۆیان له بیر ده که ن، هه موو زینده وه رو گیانه له به ره کان ده که ونه جووله و به ئازادی و بی ترس وه سهر زه وی ده که ون، کۆت و زنجیری دیله کان... که له پچه ی زه ندی گرتوه کان... شه ق و شلۆق ده بن، ده رگای زیندان و گرتووخانه و بیترکم و ته ویله و قه فه زه کان... له ریسمه ده چن و ئاوه لا ده بن.

دایکم... خۆی بۆ نه و لا و نه م لای ده هه ژانده وه به جوژه ئاوازییک وه کو لا و اندنه وه... به ده نگیتیکی نهرم ده یگوت:

- هه ژاره کان... هه ژاره کانی خودا... نه وانی له روحمی خودا ده گه رپن... نه وانه ی برسی پاره نایتیکی ئاسمان... له و شه وانه ی که چاوه رپی به یه ک گه یشتنی له لیل و مه جروومیان تیدا ده کری... به بیداری و شه و نخورنی داده نیشن هه تا له و رووداوه پیرۆزه ئاگادارو به شدار بن... چونکی نه و که سه ی نه و شه وه به چاوی خۆی بیینی... هه ر مرازو ئاواتیکی هه بیی... هه ر خواست و پیویسته کی... هه ر ناته و او یه کی له ژبانیدا هه سستی پچ بکا... هه مووی بۆ دینه دی و ده سگیر ده بن... خودا جینه جیبان ده کا!!

- دیله کان... ئازاد ده بن...!

- زنجیرو کۆتی زیندانییه کان... هه لده وه شپینه وه و ده شکین...

- ده رگای زیندان و به ندیخانه کان ده کریته وه...

- قه فه زه کان شیرازه یان شل ده بی و ده رگا کانیان ئاوه لا ده کریته وه!

- شالوورو مه ل و بالنده کان... ده نگیان ده کریته وه... ده ست ده که نه وه به ئاوازی ژبان!

له واییدا دایکم به دلساردی و له گه ل ئه یکی درپۆژ... ده یگوت:-

به لآم به فرمانی ناسمان، همموو ئه و که سانهی... همموو ئه و همژارانهی له و شهوهدا بیدارن... کاتیک وهره ز دهین...وره بهردهدهن... خاو دهبهوه... سهریان وه چۆکیان دهکهن... خه و گهمارۆیان دهدا... تا لولوبان دهداو، په پیتی عالی می خۆیان دهکاتهوه، سهردهمیتیک به ناگا دین... پرووداوه پیرۆزه که پرووی داوه و تهواو بووه، له بیل و مهجرووم له بییک دهکلهی هاتوون.

خه لکه که... همژارکان... ئهوانه ی ئه و شهوهدا بیدار بوون... پتر سهریان به ئه ژنۆیانه وه دهقرسیتن... دهکشیتنه وه ناو عالی مه که بیان... عالی می وهره سی و بی دهسه لاتی و خه وو خه یالات!

ههروه ها زینده وارو دیل و شالوورو ته یرو گیان له به ره به ند کراوه کانیش، دهرگای زیندان و قه فه زه کانیان لیک دهرتیه وه ئیستر مل دده نه وه مملانی و هه ول دده ن بۆ شکاندنی ئه و دهرگا و چه په رو تانووکانه... وهیوای پزگار بوون ساردیان ناکاته وه... هه تا بۆ به کجاری سارد دهبه وه.

- له سه رده می مندالیم دا؛ له گه ل منداله کانی گه ره ک... له دهوره ی پوور بنه وش کۆ ده بوینه وه، قنیا تمان له خو دهری، پووری باسی ئه و شهوهدا زهنگه ی بۆ ده گپه راینه وه ده بیگوت:

- له زه مانی به ری... له و شهوهدی له بیل و مهجرووم تپیدا به یه ک ده گه نه وه... پیریتیک له دهنگی باعه ی گویره که که ی و قیژه ی مریشک و ته یرو توار... له خه وی شیرین راده په ری، سه یر ده کا ئه و شهوهدا تاریکه بووه ته رۆژی رووناک، دونیا پر بووه له نوور، گویره که که ی له سنده و په تک نازاد بووه... به فرتک و هه لبه زه هه لبه ز له ناو میترگی باخچه که دا هه لده په ری و به دهوره ی مانگای دایکی سوور دهدا، مریشکه کان کردوویانه ته باله فره و له ناو په رژینه که دهرچوون... له دهوره ی که له شیره که ی سه ما ده کهن... بال لیک دده ن... به ناوازی خو ش ده قو قین، که له شیره که ش وه ک سه ر له شکر به فش و فۆری... له سه ر به رده ده ستاره که وه ستاوه... بانگ له دوا ی بانگ دهدا، پیره ژن و هه ها لیک دده اته وه که به ره به یانه، کسه له که له شیره و له مریشکه کان ده کا، په لاماری گویره که که ی دهداو له نزیکترین لقه داریک ده یه سستیته وه و ده کشیتنه وه ناو نوینه که ی و دیسان خه و ده بیاته وه.

کاتی رۆژی راسته قینه ش هه لدی... پیره ژن له خه و به ناگا دی... ده بیینی گویره که که ی وه ک کۆتر له سه ر ته و قه سه ری دارتوه پیره زه لامه که... هه ل نیشته وه، خه لکی گوند له پیریتین کۆده بنه وه، مه لای مرگه وت هه زارو یه ک فتوای ناره و دهداو هه زارو یه ک که م و کوری دده اته پال پیره ژنی ساده ی بی تاوان!!

مه لا بانگ ده کا:

- ئه و پیریتنه سه ر ئاسنه... سیحریازه... جادوو که ره!

وه بانگ ده کاته وه:

- به قورعانی قه دیم... له و رۆزه ی هاتمه گوند و پیره ژن هیشتا تازه پیده گه یشت... من ده مزانی سیحریازه و جادوو که ره، چاوه کانی... به ژن و بالای... سیحریان لی ده باری!!

خه لکه که بیری ئه وه ده که نه وه که رایکه ن و له پیره ژن دوور بکه ونه وه، گویره که که ش له سه ر پژیی داره بلنده که... یه ک بانگ و دووبانگ و سی بانگ ده کا:

- باع ع ع.....!

خه لکه که هه ول دده ن له و مه یدانه دوور بکه ونه وه... به لآم له و لاه... له دوور... له ناو ئه شکه وت و دۆله کانی چیا یه که ی پشت گوند... دهنگیک... دهنگیکی زولال و زه لام به رز ده بیته وه و بانگی خه لکه که ده کا:

- شهو... شهوی لهیل و مهجرووم بوو!!.

خه لکه که هیدی دهبنه وه و بهرکه وه سهیری مه لا دهکهن، مه لا خۆی له چۆنیه تی خه لکه که گیتل دهکا، پیره ژنیش به په شیمانی دهست له بییک ددها و گله بی له بهختی رهشی خۆی دهکا... که چۆن له و کاته ناوات و مرازی خۆی نه خواست و داوای ئیمان و بههشتی نه کرد؟.

ئهوجا مه لا پتر له پیره ژن ها ته پیتش و کهوته سه رزه نشت کردنی، ورو به پرووی خه لکه که به سه ری داده شکاو به زویری و ئوقره لی هه لگیرانیکه وه ده یگوت:

- هه ی پیره ژنی سه ر ئاسن.. ئاخ هر نه بوایه، ئاگاداری منت بکردبا.. و من مرازی خۆم هه روا بو توش.. مرازم ده خواست.. وه مه لا بهرکه وه ده یگوت:-

- به لām تو هه ر له هه رته ی لاو یته وه له گه ل من ریک نه ده که وتی!

پیره ژنیش... ده می به سترابوو... زمانی نه ده گه را.

داییره به وشم.. له دوا دوا ی حیکایه ته که ی ده یگوت:-

- رۆله کانم... ئه گه ر ئه من له جیاتی پیره ژنه که ده بووم... ده زانن چیم له خوداو لهیل و مهجرووم به ناوات ده خواست؟

ئیمه... منداله کانیش... به یهک دهنگ بانگمان ده کرد:

- چی... چی پوروی گیان چیت ده خواست؟

ئه مجا پورینه وش... له سه ر خۆ ده یگوت:

- راسته له سه ره وه له سه ره وه ی هه موو داواییک... داوای ئیمانم ده کرد... به لām له ناو دلای خۆمدا پیتشی هه موو شتییک داوام ده کرد بیه وه کیژه چوارده ساله که ی کویتستان... له گه ل کور و کال و کیرکاری گوند ده چومه بیژی و هه ره ها داوای ته مه نیکی درتیشم ده کرد... ته مه نیکی وه ها که به هۆیه وه بمتوانییا ئه وه نده چاکه و خیر و سه سه نات بکه م که خودا به یی پارانوه و واسیته ی لهیل و مهجرووم و... مه لا وشیح و میر... ریگای بههشتی دابام... به شکم کوشکیکی زیرینیشی له وی پی ده به خشیم!

پوریم... به حه سه رته وه دهستی لیک ددها و ده یگوت:

- ئاخ... بو شه ویکی وه ها... ئاخ!

له پاشانیش پیی ده گوتین:

- رۆله کانم... مه سه له بیکی کوردی هه یه ده لئی... «ئه وه ی بو گوو که ری هه لده که وی بو راو که ری هه لناهه وی».

له وه بیشدا ناهیکی توندی هه لده کیشایه وه. منیش له و کاته دا له دم چۆمی خه لیفان... له هه وارگه ی کاروانی رهش و پروته کان... به هه ناسه بیکی توند... سیپه لکه کانم ده بو ژانده وه، هه ولیم ددها پشوه خه وییک بکه م... به لām خه و له په نا ئه ستیره کان خۆی لی شار دبوومه وه، سهیری ئاسمانم ده کرده وه، تیشکی ئه ستیره گه شه که له ناو ندی چاوم ده رواو چرۆی ده کرد، له گه ل خۆمدا ده مگوته وه ده مپرسی:

- کئ ده زانی... به شکم ئه مشه و... ئه و شه وه یه که... لهیل و مهجرووم تییدا به یهک ده گن؟

وه دیسان له ناو وه له خۆم ده پرسیه وه:

- به لām ئه گه ر له پر ئه و کاته داها ت که لهیل و مهجرووم به یهک بگه نه وه... نایا من چ ناواتیک

بخوازم؟

- نهخشین ناواتیکي گه وری دل و دهر و نمه!

- یان ئه و ناوات و راز و نیازه زۆرو زه و ندانهی که له ناو میشکمددا ده خولینه ووه و نایه نه ژماردن؟

- یان ئه و کۆمه له ویست و نزا و دو عایانهی... دایکم هه موو شه و ویک له کاتی نوستندا... هه موو به ره به یان بییک له گه ل زه رده په پری رۆژه لات له سه ر به رمالی نوێژه که ی... له گه ل هه موو پارووه نانیکي تال و وشکه کانی ده یینته ناو ده می، له گه ل رۆژاوا ئه و ویست و داخواز یانه ی ئه و بۆ خه لکه په شوپروو ته که ی گوند و ئۆمه تی موحه ممه د... ده یان خوازی؟

- یان ناواتی په نگاو رهنگ بۆ کۆر په که ی نایشه گول به سینگیه وه قه رساند بووی... ئه و کۆر په یه ی زه ده ی سه تم و زۆرداری و برسیه تی و دره ندیی زۆرداره کانی وه کو شیخ قطب الدین و توفیق به گ و مودیر و حاجی و ده ست بره کانی میر بوو؟

- کام ناوات بخوازم؟

- له ییل و مه جرووم چۆن ده توانم ئه م هه موو مرزانه ی من و دایکی کلۆلم... ئه و هه موو ویستانه ی خه لکه ره ش و روو ته که... به یینه دی و جی به جی یان بکا؟

له ناو ئه و ده ریا به رین و شیلوه ی ناوات و خوا ستانه... له دوور له یه کی له هۆ به کان ده نگیکي ناسک په رده ی گوئی دلی له راندمه وه، ده نگي ساوا بییک بوو... ده نگي کۆر په بییک له وه رده سی ئه و شه وه سه خته هاواری ده کرد، ئه نعا... ئه نعا... نعا... دایکه ش لای لایه ی بۆ ده کرد... هه ولی ده دا ژیری بکاته وه... هیدی بکاته وه... لای لایه ی بۆ ده کرد و ده ی لاوانده وه:

لای لایه رۆله لای لایه

خوا بتپاریزی له خه م و به لای پیره دونیا یه

له گه ل بانگی ساواو دایکه که... دیسان هه ستم به وجودی خۆم کرده وه، له خۆم ده پرسى:

دایک و کۆر په ش ملی ئه م ریگای گه م یان گرتۆته به ر؟

له هه ژمه تان له ناو نوێنه که م راپه ریم، چاوه کانم هه لگه لۆفتن، ده نگي سه گوه پیکي پچر پچر له بنار شاخه که وه هه لده ستایه وه. بالنده کان... چۆله که و قه ل و کۆتر له ناو هیلانه کان یان... له سه ر لق و که لی داره کانی چه مه چره که... ده ستیان به خویندن و جریوه جریو کردبوو، بالنده بچووه که کان که و تیبوونه هه و ل هه و ل و باله فرکی، له سه ر لووتکه ی دوو دیواری به رزی شاخه کانی زار گه لی عه لی به گ... قاسپه ی دوو که و به رز ده بوه... له و به ره به یانه ده نگي ده دایه وه... رکه یان بۆ په کتری ده کرد و به گه ف و چاوپراو به رامبه ر په کتری وه ستابوون... په کتریان تووره و سل ده کرد... زریکه یان ئه و ناوه ی پر کردبوو.

مانگ... له ناوه ندی ئاسمان هه تا ده هات رهنگی سپی ده بوو و رهنگه زه رده که ی ده چه وه و کالتر ده بوو، ئه ستیره کان له جریوه که و تیبوون... پرشنگیان له چاوپراوو، ئاسۆی رۆژه لات له سه ر به رزایی و که پکه کان... به درێژی هه تا چاوپراوه... خه تیکي سپی کیشابوو... تاریکی شه و ویکي دوور و درێژ و پر مه یه تی بلاو ده کرد... له جیگای تاریکایه که ی چه تری سپی لئ هه لده دا... وه ک ره وه کۆتریکي سپی زۆر و زه به ندی بی دوایی... له سه ر لووتکه کان... به درێژی ئاسۆ لئی هه لده نیشت، شه یاییکی ساردی نادیار به سه ر هه واره کان تیده په ری... دار و ده وه نی له خه و راده کردو په رده ی بۆری شه و ی له سه ر رووی سه وزی چه مه که و دارستانه کان هه ل ده کرده وه و لای ده دا... سه رکه لی داره به رزه کانی ده له رانده وه...

خه لکی هۆیه کانی دهخستنه جوولانهوه، خه لکه که له وهستانی شهوێکی درێژ و گران وه پهرس ببوون...
ئاواتیان ئه وه بوو زوو دوایی بهو کاروانه کزه که یان بێن... له ناو دهروونیان بانگیان ده کرد:

- به سیه تی ئه ی شهو... بالی رهشت له سه رمان لاده به سیه تی تاریکی و وهستان... به سیه تی
برسیه تی و نوستن!! وه به تامه زرۆیی چاوه نواری روژتیکی نوێیان ده کرد.

چاوم له ئاسۆی روژه لات پر ببوون که دهنگی مه لا حه مید... پاله به ستۆی کونی گوێچکه م بوو:
ئه للاهو ئه که بهر...

له چه ند شوێنیکی دیکه ش... له ناو هۆیه کان... مه لا و پیاوه کانی خودا... بانگی خودایان ده کرده وه،
خه لکه که له سه ر نه ریت و رهوشتی باب و باپیرانیان... به پیتی ئه و پرواییه قائمه یان که:

له خودا به ولاره که سپک ناتوانی بپته هاواریان... یان له ئازار و ده رده کانیان که م بکاته وه!

هه موو خه لکه که له سه ر چۆکان کرێنوشیان بردو روه و روژئاوا... به ره و به رزاییه که ی ئاسمان ده ستیان
پان کرده وه. دایکم لچکی به رماله که ی لیک کرده وه... ئه ویش رووی کرده قبیله و ماوه بیکی زۆر
له گه ل خودای خۆی مه شغوول بوو، کاتی نوێژ و نزاکانیسی ته واو کردن... رووی ده من کرده له سه رخۆ
گوئی:

- کورم... ده ی با خۆمان کۆیکه ی نه وه!

وه به گرانی له سه ر به رماله که ی کۆم بووه و به له نگی هه لستا به سه ری و به ده نگی بانگی راهیشت:

- به ته مای تو... هه ر به ته مای تو... یا ره به ل عاله مین!

جموچۆل له روخ چه مه که و له ژیر داره پرووه پیره کان... له هه موو هه وار و هۆیه کان... وه ک شلغه هه نگی
ده ستی پێ کرده وه، خه لکی کاروانه که ی ئیمه ش... پاش ئه وه ی له دوا ی مه لا حه مید جه ماعه تیان به ست و
فه رزی خودایان دایه وه و فه رزی به یانیان به جی هینا، له نزا و نووکه نووک و پارانه وه بوونه وه... به کۆمه ل
که وته مشووری خۆ کۆ کرده وه، هه ر که سه پرو پریچکه ی خۆی تیک ده نان... تیر و خورجه کانیان
داگرته وه... خاوه ن گوێ درێژ و بیک سمه کان ده سه که پووشتیکی دیکه یان هاویشته جی ناخوری
ولاخه کانیان، پوور زولپخا و پوور ئه ستی و دایکیشم... چارۆگه کانیان له سه ر و ملیان قایم کرد، به ده م
فاتیحه خویندن و نزا کردن؛ بارگه کانیان تیک ده نان، مه لا حه مید... به رماله که ی لوول داو قه دی کرد و به
ئه سپایی هاویشتیبه سه ر ملی، مام زانه ویر و مام هه یده ر و عه له ئیخته و که سانی دیکه ی کاروانیش...
خۆیان گورج کرده وه که شه به قیش ئاشکرا بوو... روژی تازه تیشکه زێینه کانی له سه ر لووتکه به رزه کان
ده چه قانندن... مییش و هه نگی و زینده وار و بالنده... که وته وه کارو په یدا کردنی بژیویان... کاروانه کانیان
ریزیان به ستبوو... له سه رخۆ ده جوولانه وه، خۆیان ده هاویشته ناو زارکی فراوانی گه لیبه دیوه که.

که ده نگی هه راوه ژرای کاروانیبه کان... بانگه بانگی پیره ژن و پیره میترده کان... گریه و پیکه نینی
ساوا و منداله کان... تیکه ل به ته قه و ره ققه ی پێ خوستی سمی ولاخه کان ده بوو... ناوازیکی تیکه لا و و
گرو سه داییکی کزی به خه لکه که ده به خشی... هه روا ناوازیکی تازه ی له ناو ده روون دا... ده پشکواندن و...
له گه ل هه نگانوان چرویان هه لده دا.

ئه و به یانیبه... مام زانه ویر... له ته ک مه لا حه مید دا بونه سه رقافله و پیشه وه ی کاروانه که ی ئیمه،
مه لا حه مید سواری که ره که ی ببوو، به پیتی مام زانه ویری پیاده لیبی ده خوری.

ئاو پیکم بۆ دوا ی خۆم دایه وه... بۆ هه وارگه ی شه وی رابوردوو... جی هه وارگه کان... پتر وه شارتیکی

ویران کراو دهچوو، سهودای شهوی رابوردوو... ئەو کابوسانەی لوولیان دابووم و ههناسهیان پێ تهنگ کردبووم... هیشتا له دروون و مێشکدا رهنگ و دهنگیان دهدايهوه... مێشکیان کاس کردبووم، لهناوهوه لهگهڵ خۆمدا دههنگوت:

- کاروانهکە ئیمرۆمان... جیاوازی لهگهڵ کاروانی دوینییمان دا ههیه، کاروانهکە ئهم بهیانیه... لهکاروانی ئەو مشهختانه دهکا که له دواي کارهساتی گهوره... پهراگهنده و ویل و سههرگردانی دهشت و دهر دهبن!

کاروانهکە ئهم بهیانیهمان ههشاماتیکی سهیر بوو، چهند ئەوهندهی کاروانهکە دوینی دهبوو، کاروانهکە ئیمه و کاروانهکە مام زانهویر و کاروانهکە دۆلی ئالانه... که لهلای بیتهینهوه هاتبوون... جگه لهسهدان پهراگهنده و گهڕیده و دهریهدهر که له چوار قورنهی ولاتهوه هاتبوون و له دهم چۆمهکه بهکتربان گرتسوهوه... پێگای نان و ژبانیهان بهرهو سنوور ههڵدهلووشت، دلم بهوه خۆش بوو که لهنا و ئەو کاروانانه کامهندم ناسی... کامهندی گهوره و بهپێز... بیرم به کامهندهوه گیر بووه، بهو هۆبهوه پتر هاتهوه هۆش خۆم و کاسی و ووریهکه دههات پهت بی... باری گرانی لهسههر وجودم لادهدرا... گورحییک کهوته لهشم... مێشکم دههاتهوه دۆخ و باری خۆی... روونتر دهبوو... گورجتر دهجوولایهوه.

لهزارگهلییهوه... ئەوسهری کاروانه درێژهکه لهبههر چاومدا دیاری نهدهدا، سهدان پیر و لاو... ژن و پیاو... مندال و ههزرهکار... لهناو پێچهکان دهجوولانهوه... دههاتنه پیش و گهلییه دیوهکه لهسههرخۆ قوتی دهدان، کاتی ئەو ههشاماته م دهی... ئەو کاروانه لهبههرچاو دهژیاوه که دایکم کاتی خۆی بۆی باس کردبووم، ئەو کاروانی له گرانییهکە دواي شهری گهوره... لهو دیوهوه بهرهو گهرمیان کهوتبوونه سههر روو، بهبێ دهستی خۆم... لهگهڵ خۆم منگهم دهکرد... بهکری گۆرانیهکە ئه کاروانه وون بووه دهگوتوه که له دایکهوه فیری بیوم:

هۆخالۆ رێبوار... خالۆ

رێگا کهم دووره

مهزلگا نادیار...

ههنگای دژوار...

ههر کویرهوهری و پر له ناسوره

هۆخالۆ... خالۆ، سههر لی شیاوم

تین لی براوم...

رێگا نازانم...

بۆ کوستان دهروم...

خهڵکی گهرمیانم.

لهگهڵ گۆرانیهکه... ههزار و یهک خهیاڵ راویان دهنام... غهربیم ههڵدهستا... له دهرومدا نالهییکی بێ دهنگ... وهک جانوههتیکی ترسینههر سههری دهجوولانهوه... وهرسی لهگیاندا دهچهقاندوه، لهگهڵ خۆم دهپرسی:

- تاکه ئهم چۆنیهتییه تاله؟ کهی مهزلگا دهوژینهوه؟

کهنگی ههندیک ناسوده دهبن؟

له رۆخ پرده ئاسنه که ی ناوه وهی زاری گه لی. . چاوم به عه ولای هاو پیم که وت، وهک هه لۆ... له رۆخ چه مه که... له سه ر که پکه شاخیکه بلند هه لئیشتبوو... که ئه ویش منی دیت هه لئستایه سه ری و ده ستیکه بۆ به رزکردمه وه. له کاروان جودابوومه وه و به ره و لای عه ولای لام دا، عه ولای هاو پیم له سه ر به رده زه لامه که دابه زی... کاتێ گه یشتینه وه یه کدی... دهستی له ملم کرد... له به رخۆیه وه پرسی:

- ئه و!... ده رۆن... ها؟

وه هه ر له به رخۆیه وه گوئی:

- ده باشه... خواتان له گه ل...!

وه پاش که مێک وه ستان پیتی گوتم:

- ئاگات له خۆت بێ... رێگا بیکه دوور و سهخت و پر ئازاره!

ئاو پیم که له سه شاماتی کاروانه کان دابه وه و به دهم ئاهه لکیشانه وه رووم بۆ لای عه ولا وه رگی پاره وه و بێ دهنگ بووم.

- خه لکه که برسین... زۆر لیکراوه... بێ چاره یه... ئه گه ر رێگا یه که هه ر به ستیکه مردنیکه پیتوه بێ... ده بی هه ر خۆیان لێ بدهن!

عه ولا ئه وها وه لامی ئاهه که ی منی دابه وه و گوئی:

- به لام هه ر ده بی بژین... هه ر ده بی له و چۆنیه تیبه تاله رزگاری بێ.

له گه ل ئه و قسانه ی... من به بی دهستی خۆم پتر دهستی عه ولا م ده گوئی و خۆمان له بییک هه لده سووی کاتێ دهنگی پێ خوستی کامه ند ها ته به رگو تمان که له رۆخ پرده که وه بۆ دهم چه مه که داده به زی... به هه نگاوی گورج بۆ لای ئیمه ده ها ته پیتش، هه ر دوو کمان به یه کجار روومان له کامه ند کرد... که لیتمان نزیک بووه له به ر بزه بییکه وه به ده نگیکه ی بلند بانگی کرد:

- خودا سه لامه تتان کا... ده لپی مائا وایی یه کجاری له یه کتری ده که ن! وه له پاش هه ناسه خوار دنه وه بییک گوئی وه:

- به زاتی خودا... ئه ه... هه ر ئحمیکه و زۆری پێ ناچت له سه ر ئه م شاخه به رزانه یه کدی ده گری نه وه.

وه ده ستیکه ی بۆ لوتکه به رزه کان راپه ل کرد که له گه ل رۆژی ئه و به یانیسه رووناک و تیکه ل به ئاسمان ده بوون... به و هۆیه وه بلتدر ده ها تنه به رچاو، عه ولای هاو پیتش چۆن به روویکی گه شه وه پیشوازی کامه ندی ده کرد... بێ ئه وه ی ئاو پیم که له من بداته وه رووی قسه ی تیکردم و پیتی گوتم:

- خۆ پیتی ناوی جاریکی دیکه به یه کترتان بناسینمه وه!

دیتنی کامه ند ئارامیکه ی بێ سنووری خسته گیانم، هه موو ئه و خه یاله جه نجاله و هه موو ئه و جانه وه رانه ی ناوه ی ئالۆزو شینوومی وه ده رنان، ده روون و بییری هیدی کردمه وه، فه رامۆشیکه ی زۆری پێ به خسیم، له ناو ئه و هه ست و فه رامۆشیه دا له گه ل خۆم لیکم ده دابه وه:

- شه وی رابوردوو... له ژێر سیه ری دار به رووه پیره کان... وه کو ئیستا که... وه ها به روون و ره وانی کامه ند نه دیبوو، ئه و وینه یه ی له قسه و گه توگۆ و ره وشتی دوینێ ئیوا ره ی له میشکما بۆم نه خشان دیبوو... له گه ل وینه ی راسته قینه ی ئیستای هه ر چه نده زۆر له بییک دووریان نابینم. به لام وینه ی ئیمیرۆکه ی زۆر به رین و زۆر فراوانتره، که به رامبه ری وه ستابووم هه ستم به خۆ شه و بیستییه کی رۆله و باوکانه... قوتابی و ما مۆستایانه ده کرد.

-گفتوگۆ و تامی زاری کامه‌ند له گفتوگۆی باوکی ره‌حمه‌تی ده‌کردم! هه‌روا په‌رۆشی و جوولانه‌وه پر
میه‌ره‌بانیه‌که‌ی گه‌له‌ک له ره‌وشتی مامۆستا شه‌نگه ده‌چوو.
له‌گه‌ل پرسپاره‌که‌ی عه‌ولای هاورپیم به‌بێ ده‌ستی خۆم بانگم کرد:
- کامه‌ند گه‌وره‌ی هه‌موانه.

- هه‌ر چ فرمانی‌کی ئه‌و به‌منی بکا... هه‌ر فرمانی‌کی به‌منی هه‌بێ و له ووزدی من دابێ... به‌چاوان
جێ به‌جیبی ده‌که‌م. وه له‌ناو دلی خۆم دا به‌خۆم ده‌گوت:
- له‌و شه‌وه دوورو درێژو دژاره‌ی رابوردوو... کامه‌ندم ئه‌وها که‌وته به‌ر دل و ئه‌وها ناسیم که
خه‌لکی دیکه له‌ بوارتیکی وا راگوزار و ئاسایی... مه‌گه‌ر به‌ ده‌یان سال... ئه‌وجا ئه‌گه‌ر یه‌کتیری ئه‌وها
بناسن.

عه‌ولا ده‌ستی‌کی له‌سه‌ر شانم دانا، ده‌سته‌که‌ی تری خسته ناو ده‌سته‌کانی کامه‌ند... به‌سییان به‌ره‌و
جاده‌ی قیپرتاوه‌که هه‌لکشاین، عه‌ولا... به‌ده‌م رێگاوه هه‌ناسه‌بێکی توندی هه‌لکشیاو رووبه‌رووی من
گوتی:

- کامه‌ند... ئه‌وه ده‌زانێ... ده‌بێ تۆش بیزانی که منیش هه‌ر ته‌نیا شه‌وی‌کی دیکه‌م لێره ماوه!
وه به‌ بزیه‌ییکی گه‌شه‌وه رووی له کامه‌ند کردو... له‌به‌رخۆبه‌وه گوتی:
- سه‌ی شه‌و به‌سه‌ر ئه‌و شاخانه‌وه!

وه پاش چاوقوچانیتیک بێ ده‌نگی... به‌هیمنی گوتی:

- کۆمه‌لیک له هه‌واله‌کانمان گه‌یشته‌وه ته‌ کۆرک... ده‌بێ ئیمه‌ش وورده وورده بیانگه‌ین!
کاتی عه‌ولا ئه‌و خه‌به‌ره‌ی گه‌یاند، یه‌کسه‌ر بیرم بۆ لای دابکم چوو که دویتێ شه‌و له‌سه‌ر به‌رماله‌که‌ی
راست بووه‌وه هه‌ر ته‌نیا بۆ ئه‌وه‌ی پێم بلێ:

- رۆله‌ شێرکۆ... ده‌بێ مام هۆمه‌ر له‌ چۆنه‌تی عه‌ولا ئاگادار بکه‌ین!
وه رای سپاردم که:

- هه‌ر کاتی گه‌یشته‌وه گوند... پێش هه‌موو کاریک ده‌بێ خه‌به‌ری عه‌ولا بگه‌یه‌نیته باوکی... ئێ
کوری خۆم باشه!!

وه دایکم پاش ئه‌و راسپاردیه... به‌ خۆشی‌یکه‌وه له‌گه‌ل خۆیدا مرته‌ی ده‌کرد:

- ئای هۆمه‌ر بزانی عه‌ولا لێره‌یه... بزانی عه‌ولا ماوه‌و ساغ و بێ خه‌شه... له‌ خۆشیاندا بال ده‌گری...
هه‌تا خۆی ده‌گه‌یه‌نیتێ ئارامی لێ هه‌لده‌گیری. ئه‌وجا ئه‌هیکی دوور و درێژی ده‌خواردوه و نووزه‌ییکی
ده‌کرد و بۆی کێ ده‌بوو.

منیش له‌گه‌ل ئه‌و نووزه‌که‌ی دایکم... دل‌م ته‌نگ ده‌بوو، به‌ خه‌یالی خۆم وام لێک ده‌دایه‌وه که هه‌بێ
و نه‌بێ ئه‌ویش یادی گولیزاری خوشکه‌ جوانه‌مه‌رگه‌که‌م ده‌کاته‌وه، هه‌روا ره‌حمه‌ت بۆ ده‌سته‌خوشکه‌که‌ی...
بۆ دایکی عه‌ولای هاورپیم وه‌رێ ده‌کا، له‌ دلی خۆمدا ده‌مگوت:

- تازه... مام هۆمه‌ر له‌کوی ده‌ستی به‌ کوره‌ وون بووه‌که‌ی ده‌کاته‌وه و که‌نگی چاوی به‌ دیدنه‌ی عه‌ولا
رۆشن ده‌بیته‌وه؟

- تازه... عه‌ولا بوو به‌و که‌وه خورته‌ی که له‌سه‌ر که‌پکه‌ به‌رزه‌کان رکه‌ ده‌کا... هه‌موو راوچییه‌ک

پینگای بۆ نابا!! وه به بیج دهستی خۆم ئاهێکی گهرم و پر سۆزم دهخوارهوه، ئەم بېرانەم وهک برووسکه به مێشکدا تێپەر دهبوون، له بهر ئهوهی کامه ندمان له گهڵ بوو... رێم به خۆم نه دا پتر تیکهڵ بهم بېرو لیکدانه وه کت و پرا نه بېم... یان له وه هه موو ویستهی ئه و کاته م دوور بکه ومه وه، سه رتیکم بۆ کامه ند هه لبري و وه کو به وئ لیبی بپرسم:

- ئه دی ئه توو؟

- ئه دی ئه من... من چ بکه م وچ ده که م؟!.

کامه ند... وه کو ئه ویش له روانینه که ی من گه بشته ب... بزه بیته کی بۆ کردم و تا کو به هیمنی گوته ی:

- من... کاری دیکه م هه ن... روه و جینگاییکی تر ده رۆم!

پاش وه ستانیکی که م قسه که ی وه ها ته او کرد:

- به لّام له ئه نجامدا هه موومان یه کتری ده گرینه وه!

له گه لّ ئه و قسه یه ی کامه ند... تارمایی کامه رانییک له سه ر رووی عه ولای ها ورپم دیاری ده دا، چاوه کانی پتر گه ش ده بو نه وه... ئه ویش سه رتیک هه لبري به رز... به رز... زۆر بلن د ده پروانی... وه کو له سه ر لووتکه ی به رزی شاخه سه رکه شه کان... یان له قه ولایی ئاسمانی بۆ دوایی... چاوی له شتیک گیر کرد ب... که له بهر چاوی من بزرو نادیار ب، ئه وها... که له رووی عه ولا وورد ده بو مه وه له دلّی خۆمدا هه زار و یه ک بېر و نازار و ئاواتم له دلّ ده پروان... چرۆیان هه لده دا و ده که وتمه شی کرد نه وه ی ئه و بېرانه، له ناوه وم له گه لّ خۆم دا ده دام:

- ئای ها ورپتی خۆشه ویستم... ئای ها وتمه من و ها وگه ره ک و ها وگوندم...

ئای عه ولا چه ند هه قالیکی به ریز و خۆشه ویستی هه مووان... چه ند لاویکی راست و فیداکاری!

له گه لّ خۆم به لّینم پیده دا که:

- مه رچ ب... به ته نیا به جیت نه هیلّم... شه رت بچ منیش بۆ ئه و به رزاییانه ته کان بده م... به و هه ورازانه هه لگه رپم... که ته و کامه ند و ها ورپیه کانی دیکه مان... هۆگری بوون... ئه شقی بوون... به هه موو نرختیک ده تانه وئ بگه ن به و عیشقه .

وه به بیج دهستی خۆم سه رتیکم له لووتکه کان هه لبري و تا چاوم له رۆژ ده چه قان دن... له گه لّ خۆم ده مگوت:

- به لّ... هه لّ... جینگایان سه ر تۆپکه ی شاخ و که پک و هه وراز و هه لّدیر و بلن دایی ئاسمانه!

زارکی فراوانی گه لی... کاروانه درێژه که ی قووت دابوو... تاک و تووک... پیاده و شه که ت پیر و شهل و سه قه ت... له ته ک ولاخی له رو بچ تووک له دوا وه که له شیان له دو خۆ ده کیشا و به هتواشی ده چونه پیتش، هه ولّیان ده دا... تینیان ده دا به به رخۆ تا کو بگه نه ریزی کاروانه که، دوو داراشی گه وره له ئاسمانه وه بالّیان لیک ده دا... وه ک فرۆکه به سه ر کاروانه که وه ئه م سه ر و ئه و سه ری گه لیبه که یان ده کرد.

قه بۆقه بۆی چه ند نیره که ویک له ویه ر و له م به ری دیواری شاخه کان ده نگیان ده دا یه وه و تیکه لّ به هاششه ی ناوی رووباره رسته که و پچ خوستی کاروانه که ده بوو. نیره که وه کان... له پر فجووقیان کرد... بۆ ناو ئه شکه وته کان هه لفرین... وه کو چاویان به داراشه کان که وتبچ و له ترسی ئه وان په نایان بۆ ئه شکه وته کان بردبچ.

کامه ند... به تیرتی چاوی له داراشه کان برین، کاتێ که وه کان به ره و ئه شکه وته کان هه لفرین، کامه ند

سه بریکی عهولای کردو رووی گوازتهوه لای من و بزهبیکی بۆ کردم.
 له گهڵ عهولای هاوړیم دهستمان هاویشتهوه ملی به کدی، کاتن له گهڵ کامه ندیش مال ناواییمان لئ
 دهکرد... ئه و دهستیکی له لاشانم دا... به واتاییکی پته و پر بروایی گوتی:
 - خه م مه خو... حه ق جیگای خو ی هه ر ده گری... جا ئیمرو یان سبه ی... نزیک یا دوور... زوو یان
 درهنگ... ده بی ئه م باره چه وته و ناله باره به باریکی تر بگورری... به باریکی چاکتر.
 چاوم له چاوه بریسکه داره کانی عهولا ئالابوون که دهیگوت:
 - ده بی... هه موو شتیکی وه کو ئیمه ده مانه وه... ئه وها راست و دروست بی و بیته وه دۆخی ره و ا و
 سروشتی خو ی.
 - ده بی هه موو چه وتی و خوارو که چییک راست بکریته وه... له نگه رو ته رازووی ژبان ئه وها به که چی
 نه میته وه!

وه له گهڵ بزهبیکی تاله وه رووی له کامه ند کرد و پرسى:
 - چۆن ریک ده که وئ دنیا به به ره واژى بسوورئ؟
 وه سه بریکی بۆ کامه ند هه لپری و له به ر خو به وه گوتی:
 - ئه مه ده رسیکه کامه ند فیری کردووم و بروایی قائم پتی هه به .
 وه دووباره ی کرده وه:
 - هه رگیز نابئ دنیا به به ره واژى بسوورئته وه!
 وه رووی وه رگتیرایه وه لای من هه تا له منیش به رسیتته وه:
 - ئیمه ش له کۆمه له که مان په یان و برواییمان وه ها نه بوو؟
 منیش هه ر ته نیا ئه وه نده م بۆ کرا به هیمنی سه ر به ه ژنیم و پتر بچمه ناو قوولایی چاوه تیژه کانی
 عهولا .
 کاتن له گهڵ کامه ندیش به جیمان هیشت و به هه نگاوی به رین و گورج ملمان به رپتگاوه نا، له گهڵ
 خو م به ریم ده کرده وه:
 - چاوه کانی عهولا وه کو روژانی قوتابیه تی... گهش و بریسکه دار بسوونه وه. وه خو شه ویستییه کی
 گه وره و زۆرتری عهولام له ناوه ند دل دا بۆ چه سپا .
 کامه ندیش ناوړیکی میبه ره بانانه ی لئ دایه وه و دهستیکی بۆ به رز کرده وه!

***

دهزگای چاپ و بلاوکردنه وهی ئاراس

ههتا ئیسته ئهم کتیبانهی خواره وهی بلاوکردنه وهه

- (۱) هه لکه وتی دیریکی له کوردستاندا. دانانی: حوسین حوزنی موکریانی.
- (۲) سه روا. دانانی: د. عهزیز گهردی.
- (۳) ژنی کورد بهسته مه دوره دراوه. دانانی: د. کوردستان موکریانی.
- (۴) الحرب الكردية وإنشقاق ۱۹۶۴. تألیف: دیفید ادامسن و جرجیس فتح الله.
- (۵) رحلة الى رجال شجعان في كردستان. تألیف: دانا ادامز شمادت. ترجمة وتعليق: جرجیس فتح الله.
- (۶) جمهورية مهاباد - جمهورية ۱۹۴۶ الكردية. تألیف: ولیم ایغلتن الابن. ترجمة وتعليق: جرجیس فتح الله.
- (۷) كردستان أو الموت. تألیف: رینییه موریس. ترجمة وتعليق: جرجیس فتح الله.
- (۸) كرد و ترك و عرب. تألیف: سی. جی. ادموندز. ترجمة وتعليق: جرجیس فتح الله.
- (۹) طريق في كردستان. تألیف: آی. ام. هاملتن. ترجمة وتعليق: جرجیس فتح الله.
- (۱۰) ئهدهبی رووسی و کیتشهی پاستیرناک. دانانی: د. مارف خه زنده دار.
- (۱۱) له پیتناوی راستی و کورد و خانییدا. دانانی: محهمه دی مه لا کهریم.
- (۱۲) کۆچی سوور. رۆمانی: حهمه کهریم عارف.
- (۱۳) مساهمة علماء كردستان في الثقافة الاسلامية. تألیف: محمد زکی حسین.
- (۱۴) له کوردستانی عیراقه وهه تا ئه وهیری چۆمی ئاراس. نووسینی: مورتهزا زه ره بخت. وهرگیترانی له فارسییه وه: شهوکت شیخ یه ز دین.
- (۱۵) فه ره نهنگی کوردستان. دانانی: گیوی موکریانی.
- (۱۶) خاک و کیتشهی مان. رۆمان: عهزیزی مه لای رهش.
- (۱۷) امارة بهدینان الكردية. تألیف: صدیق الدملوحي . تقديم: د. عبدالفتاح علي بوتاني.
- (۱۸) المجتمع البشري لماذا يشبه مستشفى المجانين...؟. تألیف: مسعود محمد.
- (۱۹) جوایهز. به ره مهی نۆ شاعیری هه ولتیری.
- (۲۰) نه خشهی رۆتانی ریتزهی کار له زمانی کوردیدا. ئه ندا زیار د. شتیرکو بابان.
- (۲۱) زریزهی زتیرین. دانانی: محهمه د صالح ئیبراهیمی.
- (۲۲) شیخ رهزای تاله بانی شاعیری گه وهی خۆره لاتی ناوه راست. دانانی: ئه حمه د تاقانه.
- (۲۳) خۆبیوون و شۆرشی ناگری. دانانی: رۆهات ئالا کۆم. وهرگیترانی: شوکور مسته فا.
- (۲۴) عه بدوره زاق به درخان. دانانی: جه لیلی جه لیل. گۆرینی بۆ کوردی باشوور: شوکور مسته فا.
- (۲۵) القومية الكردية و د. عبدالله جودت في مطلع القرن العشرين. تألیف: مالمیسائز. ترجمة: شوکور مصطفي.
- (۲۶) کۆمه لناسیی گه لی کورد. دانانی: مارتن فان بروویین سن. وهرگیترانی: شوکور مسته فا.
- (۲۷) هه لباردنه کانی کوردستان. دانانی: به دران ئه حمه د.
- (۲۸) تنوع الكرد في العراق - مدخل الي السياسة. تألیف: سامی شورش.
- (۲۹) هه له بجه - کاره ساتی کیمیا بارانی سالی ۱۹۸۸. دانانی: هه ورامان عه لی توفیق.
- (۳۰) گالته به چهک. رۆمان - نووسینی: جیمس ئۆلدرج. وهرگیترانی: د. عهزیز گهردی.
- (۳۱) له مۆرکه تایبه تیبه کانی ریتزمانی کوردی. دانانی: د. شتیرکو بابان.
- (۳۲) به ره و ریتزمانی کوردی، به ره و زمانی نووسین. دانانی: د. شتیرکو بابان.
- (۳۳) نادرنامه ی ئه لماس خانی که لهوهر. ئاماده کردنی: شوکور مسته فا.

- (٣٤) نظام الأناضول الشرقية. تالیف: اسماعیل بيشکچی. ترجمة: شكور مصطفى.
- (٣٥) سینتاکسی رستهی کوردی. د. کوردستان موکریانی.
- (٣٦) فهرهنگی شارهزور. کوردی- ئینگلیزی. دانانی: د. شهفیق قهزاز.
- (٣٧) الصراعات الدولية. تالیف: محمد احسان رمضان.
- (٣٨) مهلا مهحمودی بایهزیدی بهکه مین چیرۆکنووس و پهخشانونوسی کورد. دانانی: د. فههاد پیریال.
- (٣٩) گیتی زیندهوهر. دانانی: عهلاهه دین سهجادی.
- (٤٠) میژووی پهخشانی کوردی. دانانی: عهلاهه دین سهجادی.
- (٤١) دیوانی شیخ رهزای تاله بانی. ئاماده کردنی: شوکور مستهفا.

ئهم کتیبانهی خواره وهش بهرپوهن

- (٤٢) کردستان ودوامه الحرب. تالیف: محمد احسان رمضان.
- (٤٣) رۆمانی ریگا. دانانی: محهمه د مهولوود مههم.
- (٤٤) مقالات حول القضية الكردية. تالیف: فوزي الأتروشي.
- (٤٥) حیاتی الكردیه أو صرخة الشعب الكردي. مذكرات: نورالدين زازا.
- (٤٦) بۆ کوردستان. دیوان: ههژار موکریانی.